

modeli poučevanja in učenja

M. Cerar, S. Fužir, S. Grubešič, M. Habjan, Š. Oberstar,
M. Peče, M. Šmigoc, J. Ulaga, M. Vačun

Splošna poučenost

priročnik za defektologe

DEFEKTOLOGIJA

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

modeli poučevanja in učenja

DEFEKTOLOGIJA

Marija Cerar, Silva Fužir, Stanka Grubešič, Marija Habjan, Štefka Oberstar, Metka Peče, Marjana Šmigoc, Jan Ulaga, Marinka Vačun

Splošna poučenost

Priročnik za defektologe, ki vzgajajo in izobražujejo otroke in mladostnike z zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju in drugimi dodatnimi motnjami

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

516273

516273

Modeli poučevanja in učenja
DEFEKTOLOGIJA

SPLOŠNA POUČENOST

Priročnik za defektologe, ki vzgajajo in izobražujejo otroke in mladostnike z zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju in drugimi dodatnimi motnjami

Avtorji: Marija Cerar, Silva Fužir, Stanka Grubešič, Marija Habjan, Štefka Oberstar, Metka Peče, Marjana Šmigoc, mag. Jan Ulaga, Marinka Vačun

Rokopis sta pregledala: dr. Anton Kotar, Pedagoška fakulteta v Ljubljani
Silva Grilanc, prof. def., Zavod Janeza Levca v Ljubljani

Jezikovni pregled: Tine Logar

Redakcija: Marija Cerar

Urednica: Mira Turk Škraba

Priročnik je nastal v okviru projekta Zavoda RS za šolstvo Razvijanje modelov poučevanja in učenja v osnovnih in srednjih šolah. Vodja projekta: Anka Zupan.

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

376.4(035)

SPLOŠNA poučenost : priročnik za defektologe, ki vzgajajo in izobražujejo otroke in mladostnike z zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju in drugimi dodatnimi motnjami / Marija Cerar ... [et al.]. - 1. natis. - Ljubljana : Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 1999. - (Modeli poučevanja in učenja. Defektologija)

ISBN 961-234-187-7
1. Cerar, Marija
100587264

26-10-1999

Narodna in univerzitetna knjižnica LJUBLJANA

199915 441

© Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Vse pravice pridržane. Brez pisnega dovoljenja založnika ni dovoljeno nobenega dela te knjige na kakršen koli način reproducirati, kopirati ali kako drugače razširjati. Ta prepoved se nanaša tako na mehanske oblike reprodukcije (fotokopiranje) kot na elektronske (snemanje ali prepisovanje na kakršen koli pomnilniški medij).

Vsebina

UVOD 11

SPOZNAVANJE OSEB V NAJBLIŽJEM OKOLJU 15

Prva razvojna stopnja

OSEBE IZ VRTČEVSKEGA IN ŠOLSKEGA OKOLJA 17

Druga razvojna stopnja

SOŠOLCI IN DRUGE OSEBE V ŠOLI 20

Tretja razvojna stopnja

SOŠOLCI IN DRUGE OSEBE V MLADOSTNIKOVEM OKOLJU 23

VRTEC, ŠOLA, DOM (ZAVOD) 27

Prva razvojna stopnja

UČNI PROSTOR IN OPREMA V PROSTORU 29

DRUGI UČNI PROSTORI VRTCA , ŠOLE 31

Druga razvojna stopnja

UČNI PROSTOR IN OPREMA V RAZREDU 34

DRUGI UČNI PROSTORI ŠOLE IN OKOLICE ŠOLE 36

Tretja razvojna stopnja

ŠOLA 39

DELAVNICE 41

OTROKOV DOM 45

Prva razvojna stopnja

DRUŽINA 47

DOM, STANOVANJE 48

Druga razvojna stopnja

DRUŽINA 52

DOM, STANOVANJE, OKOLICA DOMA 54

Tretja razvojna stopnja

DRUŽINA 57

DOM, STANOVANJE, OKOLICA DOMA 59

OTROKOVA ŠIRŠA OKOLICA 63

Prva razvojna stopnja

MESTO, VAS 65

Druga razvojna stopnja

MESTO, VAS 70

PRVINE ŠIRŠE OKOLICE 72

Tretja razvojna stopnja

MESTO, VAS 76

PRVINE ŠIRŠE OKOLICE 78

JESEN 83

Prva razvojna stopnja

SADJE 85

VRT, NJIVA 90

GOZD, GOZDNE ŽIVALI 93

Druga razvojna stopnja

SADJE 99

VRT, POLJE 104

JESEN-LETNI ČAS, GOZD 109

GOZDNE ŽIVALI 115

Tretja razvojna stopnja

SADJE 120

VRT, POLJE 124
JESEN - LETNI ČAS, GOZD 130
GOZDNE ŽIVALI 136

ORIENTACIJA V ČASU IN PROSTORU 143

Druga razvojna stopnja

OTROKOV DAN 145

Tretja razvojna stopnja

MLADOSTNIKOV DAN, URA, KOLEDAR 152

ZIMA 161

Prva razvojna stopnja

ZIMA-ZNAČILNOSTI 163

Druga razvojna stopnja

ZIMA-LETNI ČAS 169

Tretja razvojna stopnja

PRIMERJAVA Z DRUGIMI LETNIMI ČASI 176

ČLOVEŠKO TELO 183

Prva razvojna stopnja

GLAVNI DELI TELESA 185
FUNKCIJE GLAVNIH DELOV TELESA 189
SPOL 192

Druga razvojna stopnja

DELI TELESA 197
FUNKCIJE DELOV TELESA 201
SPOL 204

Tretja razvojna stopnja

KOSTI, MIŠICE, KOŽA , ŽILE IN NJIHOVA FUNKCIJA 209

SRCE, PLJUČA, ŽELODEC IN NJIHOVA FUNKCIJA 212

ODRAŠČANJE 215

OTROKOVA OBLEKA 221

Prva razvojna stopnja

OTROKOVA OBLEKA IN OBUTEV 223

Druga razvojna stopnja

OBLAČILA 228

SKRB ZA OBLEKO IN OBUTEV 228

Tretja razvojna stopnja

VZDRŽEVANJE OBLEKE IN OBUTVE 233

SKRB ZA VARNOST IN ZDRAVJE 239

Prva razvojna stopnja

ZDRAVNIK, BOLNIK 241

Druga razvojna stopnja

ZDRAVSTVENI DELAVCI 245

BOLEČINA, BOLEZEN 245

Tretja razvojna stopnja

VAROVANJE PRED NEVARNOSTMI 250

ZDRAVSTVENA POMOČ 250

POMLAD 255

Prva razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POMLADI 257

VRT 262

POLJE 267
SADOVNJAK 273

Druga razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POMLADI 278
DELO NA VRTU 283
DELO NA POLJU 289
SADOVNJAK SPOMLADI 294

Tretja razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POMLADI 300
VRT SPOMLADI 305
POLJE SPOMLADI 310
DELO V SADOVNJAKU 316

ŽIVALI 323

Prva razvojna stopnja

DOMAČE ŽIVALI 325

Druga razvojna stopnja

DOMAČE ŽIVALI 332

Tretja razvojna stopnja

DOMAČE IN DRUGE ŽIVALI 340

PROMET 349

Prva razvojna stopnja

CESTA IN VOZILA NA CESTI 351
VLAK, LETALO, LADJA 354

Druga razvojna stopnja

CESTNI PROMET 358
DRUGE VRSTE PROMETA 361

Tretja razvojna stopnja

PROMET NA CESTI 366

PROMET PO ŽELEZNICI, ZRAKU IN VODI 369

POKLICI 375

Prva razvojna stopnja

UČITELJICA, ZDRAVNICA, POŠTAR 377

Druga razvojna stopnja

POKLICI STARŠEV 380

Tretja razvojna stopnja

POKLICI IZ MLADOSTNIKOVE OKOLICE 383

POLETJE 387

Prva razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POLETJA 389

POLETNO SADJE 395

CVETLICE NA TRAVNIKU 400

ČEBELA, METULJ 405

Druga razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POLETJA 409

SADJE, KI DOZORI POLETI 415

CVETOČI TRAVNIK 419

ŽIVALI NA TRAVNIKU 425

Tretja razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POLETJA 431

SADJE, KI DOZORI POLETI 437

TRAVNIK POLETI 442

TRAVNIŠKE ŽIVALI 448

PRAZNIKI *455*

ROJSTNI DAN *457*

DRŽAVNI DRUŽINSKI IN VERSKI PRAZNIKI *471*

KULTURNI PRAZNIK *481*

DRŽAVNI PRAZNIKI, POVEZANI Z BOJEM ZA PRAVICE LJUDI PRI NAS IN PO SVETU *484*

LITERATURA *487*

UVOD

Če določena metoda otroka ne poučuje,
poskusite kaj drugega.
Poglejte otroka in spreminjajte
svoj način poučevanja,
dokler ne najdete nečesa, kar deluje.

(Mary Baratta–Lorton, 1976)

Priročnik za splošno poučenost je nastal na pobudo prakse in za potrebe prakse. Želja defektologov je bila, da bi bogate izkušnje v vzgoji, izobraževanju in usposabljanju otrok z zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju zbrali in zapisali. Priročnik je zato pripravljalo več avtorjev. Njegov koncept je oblikovan v skladu z željami praktikov, ki so upoštevali sodobna načela in cilje defektološke stroke. Osnutek so pregledali tudi člani študijskih skupin in tako s svojimi mnenji sooblikovali pričujoče gradivo.

Priročnik naj spodbudi vse defektologe k lastnemu snovanju ali kot so zapisali člani študijskih skupin:

»Daje mi osnovo za delo, obenem pa dovolj proste roke, za lastno razmišljanje in uvajanje nove teme v druga področja. Ko se »izpraznišs«, lahko kam pogledaš. Daje občutek varnosti, da delaš prav. Daje okvire in merila dela. Vsebuje bogate vsebinske in metodične predloge. Iz njega lahko vzamemo tisto, kar ustreza otrokovi razvojni stopnji.«

Priročnik se navezuje na Program vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju in drugimi dodatnimi motnjami, na področje splošne poučenosti. Splošna poučenost vključuje spoznavanje okolja; razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti; branje in pisanje; količine in številke.

Za učenje splošne poučenosti mora otrok doseči določeno stopnjo razvoja, da bo lahko opazoval in zaznaval okolje, v katerem živi, ter da bo dojemal defektologova sporočila in se nanje ustrezno odzival. Priročnik je namenjen defektologom, ki delajo s šoloobveznimi otroki z zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju. Kot pomoč pri delu ga bodo lahko uporabljali tudi defektologi, ki delajo z otroki s težkimi motnjami v duševnem razvoju in defektologi v vrtcih, ki delajo z otroki z lažjo motnjo v duševnem razvoju. Kot iztočnico za nove ideje ga bodo lahko uporabljali

tudi defektologi v razvojnih oddelkih. Knjiga bo dala tudi staršem širši vpogled v vzgojno- izobraževalno delo, v katero so vključeni njihovi otroci.

Narava dela pogosto zahteva, da so otroci vključeni v isto skupino, čeprav se po stopnji razvoja razlikujejo. Priročnik je zato razdeljen na tematske sklope, ki si sledijo glede na dogodke v naravi v enem šolskem letu. Vsak tematski sklop je razdeljen na tri razvojne stopnje oziroma na tri nivoje učenja in poučevanja, ki se stopnjujejo po zahtevnosti. Na vsaki razvojni stopnji je tematski sklop razčlenjen na ožje teme.

Tematski sklopi in ožje teme so v vsaki razvojni stopnji opredeljeni s cilji. Ciljna predstavitev tem omogoča hiter pregled vsebin in dejavnosti, ki si jih defektolog sam načrtuje in izbira, glede na sposobnosti otrok in druge možnosti.

V razdelku Predlogi dejavnosti, so predstavljeni primeri realizacije ciljev, različni načini poučevanja, kako posredovati vsebine, da bi otrok/mladostnik razvil vse svoje sposobnosti, spoznal svoje okolje, se znašel v njem in z njim komuniciral. Predlogi dejavnosti so le možnosti, vir za nove ideje, iztočnica za defektologovo lastno kreativnost, temelj za nadgradnjo svojih izkušenj in spoznanj. Predlogi dejavnosti bodo prav gotovo zelo pomagali defektologu pripravniku in začetniku. Defektolog z več izkušnjami pa bo našel potrditev za svoje delo in spoznanja. Predlagane načine in metode dela bo obogatil s svojo osebnostjo v soodvisnosti s potrebami otrok.

Starši otrok z zmerno motnjo v duševnem razvoju si vedno bolj želijo, da bi se njihov otrok v šolskem obdobju učil branti, pisati in računati. Tudi vzgoja in izobraževanje sta na prehodu v tretje tisočletje usmerjena v spoštovanje različnosti in osebnosti posameznikov ter v odpravo vseh oblik ukalupljenega poučevanja (Delors 1996). V priročniku so predvidene aktivnosti, ki so pomembne za učenje branja, pisanja in računanja. Poučevanje branja, pisanja in računanja bo še vedno individualno, odvisno od otrokovih sposobnosti in volje za učenje. Vedeti moramo, da če učimo otroka/mladostnika nekaj, česar ne zmore, s tem dokažemo, da ni uspešen. Neuspeh pa v njem spodbudi nezadovoljstvo, ki se izraža v agresivnem vedenju in čustvenih motnjah. Glede na sposobnosti in naravna nagnjenja, ki so pri vsakem otroku različna je pomembno razvijanje ročne spretnosti, samostojnosti, domišljije, sposobnosti sporazumevanja, medsebojnega razumevanja in estetskega čuta.

V razdelku Povezave s področji so navedeni načini utrjevanja pridobljenih znanj z gibalnimi in športnimi dejavnostmi, z glasbeno-ritmičnimi aktivnostmi, likovnimi dejavnostmi in delom. Metode in načini dela niso široko opisani, ampak so predvsem našteti in nakazani. Tako ima defektolog dovolj možnosti, da izbira in odloča po lastni presoji.

Na koncu vsake širše teme je navedena učna tehnologija, ki jo defektolog potrebuje za posredovanje znanj in razvijanje sposobnosti, spretnosti in vrednot

ob hkratnem upoštevanju otrokove/mladostnikove stopnje razvoja, njegovih nagnjenj, interesov in individualnih posebnosti.

Vse razlike, vsi nesporazumi, vse drugačnosti
pri ljudeh tostran in onstran prepada so premostljive
z malo dobre volje.
Z voljo do dobrega.
Brez te volje pa nihče ne pride niti čez najmanjšo razpoko.

(Elisabeth S. Lukas)

Marija Cerar

DEFEKTOLOGIJA

SPOZNAVANJE OSEB V NAJBLIŽJEM OKOLJU

Marjana Šmigoc

Prva razvojna stopnja

OSEBE IZ VRTČEVSKEGA IN ŠOLSKEGA OKOLJA

Druga razvojna stopnja

SOŠOLCI IN DRUGE OSEBE V ŠOLI

Tretja razvojna stopnja

SOŠOLCI IN DRUGE OSEBE V MLADOSTNIKOVEM OKOLJU

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- vzpostavljanje stika z osebami v najbližjem okolju
- spodbujanje in razvijanje neverbalne komunikacije
- aktivno vključevanje v skupino
- poimenovanje sebe
- prepoznavanje, kazanje in poimenovanje znanih oseb v okolju
- vzpostavljanje prijaznih telesnih stikov s posamezniki v svoji skupini (objeti, pomahati, podati roko)
- upoštevanje potreb drugih v skupini
- uporabljanje osnovnih vljudnostnih gibov, izrazov (mahanje v slovo, pa-pa, hvala ...)
- usvajanje dnevne rutine

OSEBE IZ VRTČEVSKEGA IN ŠOLSKEGA OKOLJA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- vzpostavi pristen, globok stik z defektologom (defektolog razvija občutek varnosti, zaupanja pri otroku),
- prepozna sošolce, pedagoga,
- pokaže in poimenuje pedagoga in sošolce v razredu,
- poimenuje se s svojim imenom,
- se odzove na svoje ime,
- navezuje stike z vrstniki,
- se ustrezno odziva na navodila defektologa,
- počaka, upošteva potrebe sošolcev.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- razvija totalno komunikacijo-govorico telesa,
- z mimiko nakaže osebno počutje,
- zna povedati svoje ime,
- reagira z NE-zavrača, odklanja in reagira z DA-sprejema,
- upošteva preprosta navodila (pridi sem, objemi Majo ...) in prepovedi,
- razvija govorne sposobnosti v sodelovanju z logopedom-individualno,
- pokaže določeno osebo (na fotografiji) in jo poimenuje,
- ugotavlja smer glasu in različne jakosti glasu učitelja, otrok v razredu,

- snema sebe na kaseto in posluša,
- pomaha v pozdrav.

Branje in pisanje

Otrok:

- čečka z različnimi pisali na različne podlage (učitelj kliče otroke izmenično po imenih oz. otroci povedo, kdo riše),
- oglеduje različne revije, fotoalbume, slikanice,
- razvija orientacijo v prostoru, na tabli, flanelografu, mizi, listu papirja .... ipd.,
- globalno prepoznava svoje ime oz. znak (v garderobi, na mizi, zobni ščetki),
- vleče črto po pesku (npr. od Maje do Janeza, okrog Anje ...),
- razdeli zvezke z oznako oziroma imeni sošolcev.

Količine in številke

Otrok:

- se spontano igra, podaja igrače sošolcu, skupaj se igrajo v peskovniku,
- po navodilu razdeljuje otrokom točno določene predmete (rdečo žogo Mihi ...),
- riše obrise teles sošolcev (ugotavlja, kdo je velik, kdo je majhen),
- pridobiva pojme: veliko, malo (veliko, malo bonbonov),
- pripravi prtičke za malico vsakemu sošolcu,
- šteje dečke in deklice v razredu (ugotovi, katerih je več),
- ugotovi, kdo v razredu manjka (kdo je bolan, kdo je zamudil ....).

Vsebina

Jaz sem Miha. V moji skupini so Anže, Tina, Maja in Peter. Uči nas Mija. Imamo se radi. Skupaj se igramo, učimo in delamo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Na prvi razvojni stopnji najprej vzpostavimo stik z otrokom. Prek igre, z drobnimi pozornostmi vzbudimo v otroku občutek zaupanja, občutek varnosti.

Temelj za dobro delo v razredu je ravno stik defektolog-otrok. Pozneje razvijamo še pozitivne odnose med sošolci z različmi igrami vlog, socializacijskimi in rajalnimi igrami. Pozorni smo na poimenovanje čustev, ki se pojavijo v skupini (veselje, smeh, jok, žalost, empatija ...).

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- vožnja z vozički (izmenično in skupaj vozimo-vlečemo posameznika na vozičku)
- podajanje balonov v krogu
- posameznik lovi z ruto v omejenem prostoru
- rajalne igre (Bela, bela lilija ...)
- igre s pomočjo defektologa (guganje v odeji)
- igre in delo v parih (poišči si s kom ....)

Glasbeno-ritmična vzgoja

- poslušanje otroških pesmic, glasbenih pravljic
- petje pesmic, v katere vnašamo imena otrok iz razreda (Marko skače, Zima, zima bela...)
- spremljanje petja s ploskanjem
- ločevanje pojma glasno/tiho (klicanje imen otrok - najprej tišje, potem vedno glasneje)
- praznovanje rojstnih dni (prepevanje pesmi: M. Voglar, Rojstni dan)

Likovna vzgoja

- barvanje večjih ploskev s prstnimi barvami
- izdelovanje aplikacije s pomočjo fotografij (Naša skupina)
- risanje človeške figure (samostojno - po predhodnem opisu)
- sprostitev ob delu z glino (valjanje, mečkanje)
- barvanje večjih površin (kot podlaga) s tempera barvami
- skupinska igra v peskovniku (izdelovanje potičk, prenašanje mivke ....)

Delovna vzgoja

- pomoč pri pripravi darila za osebni praznik posameznega otroka
- priprava pogrinjka za šolsko malico
- nabiranje rož, priprava šopka za posameznika
- urejanje garderobe (označitev obešalnika z lastnim znakom)
- pomoč drug drugemu pri oblačenju (zapenjanje gumbov, natikanje kap ...)

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- poimenovanje in opisovanje sošolcev in oseb na šoli (z imenom, priimkom, opis tipičnih lastnosti posameznika)
- oblikovanje primernega odnosa do osebja in med otroki v skupini
- spoznavanje osnovnih pravil obnašanja med spoloma
- prepoznavanje čustev drugih ljudi na slikah, v filmih, kazanje empatije do njih
- sodelovanje z drugimi otroki v skupini (hoja v parih na sprehodih)
- razvijanje pripadnosti skupini (razredu)
- uporabljanje vljudnostnih izrazov
- navajanje na vikanje odraslih oseb
- razvijanje pravilnega odnosa do tujcev

SOŠOLCI IN OSTALE OSEBE V ŠOLI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok

- našteje sošolce po imenu in priimku,
- opiše posameznega sošolca (s pomočjo vprašanj),
- poimenuje in opiše defektologa,
- našteje še druge osebe v šoli (logoped, delovni terapevt, hišnik, tajnica ...),
- pove, kaj določene osebe delajo (npr. sošolec na fotografiji),
- pove, kaj mu je na določeni osebi všeč in česa ne mara,
- našteje, imenuje (ali neverbalno pokaže) druge osebe, ki jih pozna npr. iz TV-programa, soseščine, odnos do manj poznanih ljudi.

Razumevaje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- opiše situacije na aplikaciji (npr.: pravilno in nepravilno obnašanje v razredu),
- smiselno odgovarja na vprašanja, postavljena v zvezi s temo,
- pravilno uporabi osebne in svojilne zaimke,
- sprejema in prenaša manjša sporočila na odrasle (se orientira po šoli - prenese sporočilo v drug razred),
- opiše svoje lastnosti in lastnosti drugih (vodeno ob vprašanjih).

Količine in številke

Otrok

- polaga droben material po obliki števil (1, 2, 3...),
- šteje učence v razredu,

- prepoznava osebe po skupni lastnosti (rdeča majica, dolgi lasje, modre oči, tisti, ki lepo rišejo, tisti, ki dobro telovadijo),
- sestavlja v celoto (iz fotografij učencev naredimo sestavljanke),
- niza po zaporedju glinene kroglice (ena modra, dve beli, ena rdeča ...),
- se igra preproste računske igre (sestavlja domino, išče pare...).

Branje in pisanje

Otrok

- prepoznava znane črke v besedi (TANJA, MIHA, TINA),
- piše znane črke,
- preslikuje lastno ime (priimek, naslov),
- sestavlja zloge iz znanih črk (NI-NA, TI-NE, TO-NE ...),
- e podpisuje v zvezke, slikanice, fotografije ...,

Vsebina

Ime mi je Miha. Pišem se Kovač. Star sem 8 let.

Hodim v šolo, v 2. b - razred. Uči me.....

Moji sošolci so.....

Zraven mene sedi..... Rad imam ..... Skupaj se igrava. Kadar ..... zboli, ga obiščem ali mu pišem pismo.

S sošolci hodimo na izlete in na sprehode. Na sprehodu pomagam ..... , ki se pelje z vozičkom.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Delo skupine načrtujemo skupaj z otroki. Pomagamo si s fotografijami iz preteklih skupnih aktivnosti. Ponovimo imena, priimke, lastnosti posameznikov. Razdelimo si naloge in zadolžitve, razvijamo čut za odgovornost, pripadnost, koristnost - dežurstvo v razredu.

Otroci se seznanijo tudi z drugimi profili v šoli (učitelj telovadbe, hišnik, tajnica, snažilke, logoped, ravnatelj ...) in jih poimenujejo ter po možnosti na kratko opišejo njihovo delo.

Lahko se igramo tudi igrico: ugibanje osebe po opisu ...

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- skupinska socialna igra kdo se boji Črnega moža
- tekmovalne igre (razvijanje športnega obnašanja, spodbujanja, potrpljenja)

- vožnja s kolesom (tandem kolo)
- daljši sprehodi v okolico šole
- lovljenje v parih

Glasbeno-ritmična vzgoja

- posnemanje ritmičnega odmeva (vsak otrok si izmisli svoj ritem, drugi ga ponovijo)
- prepoznavanje sošolcev po glasu (glas je posnet na kaseti - ugotavljajo, kdo je pel)
- priprava krajše skupinske plesne točke
- vsak otrok se izrazi na sebi lasten način - nastopanje: POKAŽI, KAJ ZNAŠ!
- učenje pesmi (Vse najboljše za te - priredba pesmi Happy birthday)

Likovna vzgoja

- risanje na temo (Moj sošolec, Učitelj)
- risanje človeške figure (skupinska oblika - vsak otrok nekaj nariše)
- oblikovanje iz slanega testa (človeška figura)
- lepljenje iz različnih kosov blaga in volne (Otroci v šoli)
- izdelovanje ogrlice za prijatelja (nizanje glinenih kroglic)

Delovna vzgoja

- priprava toplega napitka za sošolca
- zavijanje, dekoriranje darila ob osebnem prazniku
- usmerjena igra (igranje s punčkami, plišastimi igračami)
- prevzemanje odgovornosti za manj zahtevne naloge (npr. priprava delovnega materiala manj sposobnim sošolcem)
- opozarjanje na popravilo pomanjkljivosti pri obleki (šivanje gumbov)
- uvajanje dežurstva v razredu (prinašanje malice, urejanje garderobe, brisanje table)

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- predstavljanje sebe
- poimenovanje sošolcev in drugih oseb, ki delajo na šoli, vključno z osebami, ki jih mladostnik dnevno srečuje v okolici
- spontano opisovanje svojih izkušenj in dogodkov
- kazanje svojih pozitivnih in negativnih čustev na socialno primeren način
- sprejemanje zadolžitev in odgovornosti (seznanjanje s šolskimi pravili)
- spoznavanje pomena sporazumevanja, dogovarjanja in reševanja nesporazumov in sporov med ljudmi (opravičevanje, pohvala, strpnost, pomoč ...)
- kazanje interesa, zaupanja, obzirnosti in skrbi za druge ljudi
- načrtovanje delovnega dne in dejavnosti v prostem času

SOŠOLCI IN DRUGE OSEBE V MLADOSTNIKOVEM OKOLJU

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- poimenuje sebe, se opiše (ime, priimek, naslov, starost, rojstni datum, telefonske številke, hobiji, najljubša hrana, pove, kaj ima rad, česa ne mara, kaj si želi, kdo je njegov prijatelj ...),
- našteje, poimenuje in opiše svoje sošolce,
- našteje ljudi, ki jih dnevno srečuje in ima opravka z njimi (drugi delavci na šoli, sosedje v šolskem okolju),
- pozna pravila v šoli (ob aplikaciji na temo "Mi v šoli" opozarja na pravilno in nepravilno obnašanje v šoli, na ulici, v avtobusu, v gledališču),
- sprejema zadolžitve in odgovornosti v okviru razreda (odnos do sošolcev, odnos do predmetov v razredu),
- načrtuje skupaj s sošolci šolski dan (spoznava pomen dogovarjanja, usklajevanja želja in potreb in dejanskih možnosti; ugotavlja argumente "za" in "proti").

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša zgodbo na temo medsebojnih odnosov (ponovi zgodbo s pomočjo vprašanj, riše na temo zgodbe),
- z govornimi igrami razvija besedišče (igra z besedami, ki označujejo nasprotja: če nismo tiho, smo glasni, eni so veliki, drugi so majhni, eni so hitri, drugi so počasni, če ni razred pospravljen, je razmetan),

- prosto opisuje dogodek ali situacijo,
- opiše sliko,
- po glasu prepoznava osebe (na kaseti, radijska oddaja ...)

Branje in pisanje

Mladostnik:

- nariše okrasek za sošolca,
- prepisuje imena sošolcev ali jih globalno prepozna,
- bere besede vezane na temo (POMAGATI, URNIK, SOŠOLEC, POZDRAV, JEZEN, SMEJATI SE, SKRBETI ZA ...),
- piše pismo (s pomočjo ali samostojno) svojemu prijatelju,
- napiše manjkajočo besedo ob sličici,
- dodaja slike k besedi,
- razdeljuje zvezke z imeni otrok.

Količine in številke

Mladostnik:

- prešteje navzoče v razredu (štejemo naprej in nazaj),
- združuje glede na skupno lastnost (Kdo je velik? - Kdo je majhen? - Kdo je mlad? - Kdo je star? - Kdo ima črne lase? - Kdo ima kratke in kdo dolge lase? - Naštej kdo ima moder pulover, kdo ima zelene hlače!),
- igra se računske igre (človek ne jezi se ...),
- postavlja v vrsto sošolce po velikosti, teži (Kdo je v razredu najvišji?, Kdo je najtežji?),
- prepisuje številke (glede na individualne sposobnosti od 1 do10).

Vsebina

Primer:

Ime mi je..... Pišem se ..... Doma sem v ..... na ..... ulici. Hodim v 3. B-razred. Uči me ..... Moji sošolci so .....

Moj najboljši prijatelj je.....

Prijatelju zaupam svoje skrivnosti. Skupaj se igrava, delava. Moj prijatelj zelo lepo riše.

Rad imam razredne plese, kjer ponavadi plešem z Majo.

Doma pomagam babici pri nakupih, v razredu pomagam Mihcu pri lupljenju pomaranč. On je še majhen, še ne zna tega narediti sam. Kadar potrebujem pomoč, prosim zanjo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Ob sliki V razredu (kjer so narisane pravilnosti in nepravilnosti v obnašanju otrok) skupaj z mladostniki ponovimo šolski red. Začetek šolskega leta je primeren čas za razredno načrtovanje dela, usklajevanje želja, načrtovanje skupnih športnih dnevov in kulturnih prireditev. Razdelimo si naloge (prinašanje malice, dežurstva, pomoč pri drugih delih, pomoč drugim ...).

Pogovarjamo se o bontonu na ulici, v gledališču, odnosu do starejših ljudi, odnosu do šibkejših, bolnih, do drugega spola ...

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- tekmovalne skupinske igre - dinamične in statične (prirejena košarka, namizni tenis, med krogle, skok v daljino ...)
- daljši pohod v naravo (vzpon na bližnji hrib)
- vlečenje vrvi
- guganje v parih
- spoznavanje sošolcev s pomočjo tipa, po glasu, po opisu ...
- skupinska igra (gnilo jajce ...)

Glasbeno-ritmična vzgoja

- prepevanje znanih pesmi ob ritmični spremljavi Orffovih instrumentov ali sintesizerja (Jaz pa pojdem na Gorenjsko ...)
- spoznavanje in poslušanje različnih zvrsti glasbe (narodnozabavna, pop, klasična, jazz, etno glasba ...)
- poslušanje glasbe po lastnem izboru (spoštovanje glasbenega okusa sošolca)
- samostojna uporaba radiokasetofona
- presnemavanje kaset (izbor glasbe po lastni izbiri/želji)
- prepoznavanje različnih instrumentov (klavir, violina, boben...)
- izdelovanje preprostih instrumentov
- priprava medrazrednih plesov (usvajanje bontona - povabilo na ples, odnosi med spoloma)

Likovna vzgoja

- izdelava lastnega plakata PREDSTAVIM SE: mladostnik nariše sebe, prilepi sličice, izrezane iz časopisa, na katerih so narisane stvari, ki jih ima rad, nalepi sliko svojega najboljšega prijatelja, napiše naslov filma, ki mu je všeč, kaj najraje jé, njegova najljubša barva, obleka, domača žival ...)
- pripravi samostojno sestavljanko (fotografijo nalepi na trd karton in jo razreže po določenih linijah)

- izdelovanje človeške figure iz gline, plastelina ali naravnih materialov
- risba z vodenimi barvami, ogljem (Naš razred)
- izdelava skupinske risbe (Naš velikan - vsak od mladostnikov nariše posamezen del velikana, ga pobarva, okrasi ...)

Domača opravila

- dnevna pomoč manj sposobnim sošolcem (pomoč pri vožnji z vozičkom, sodelovanje z nižjimi stopnjami, dežurstva ...)
- priprava prostora za skupne plese (okrasitev prostora npr. ob rojstnem dnevu, pomoč pri pripravi "hladnega bifeja")
- priprava nahrbtnikov za skupinske izlete (hrana, prva pomoč, igrače, žoga ...)
- vsakodnevne zaposlitve v razredu (urejanje delovnega prostora po opravljenem delu, pospravljanje razrednih omar, skrb za red in čistočo razreda)
- skupinske namizne igre (črni Peter, človek ne jezi se, spomin ...)

Učna tehnologija

Levandovski D., Teodorovič B., Mišič D., 1986: Igre za odrasle osobe s mentalnom retardacijom. Zagreb: Centar za rehabilitacijo "Zagreb".

Mesesnel, J. L. 1990: Spoznavanje narave in družbe (za 1. razred osnovne šole). Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Voglar, Nograšek, 1987: Majhna sem bila. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

DEFEKTOLOGIJA

VRTEC, ŠOLA, DOM (ZAVOD)

Marjana Šmigoc

Prva razvojna stopnja

UČNI PROSTOR IN OPREMA V PROSTORU

DRUGI UČNI PROSTORI VRTCA, ŠOLE

Druga razvojna stopnja

ŠOLA, DOM, ZAVOD

DRUGI UČNI PROSTORI ŠOLE IN OKOLICE ŠOLE

Tretja razvojna stopnja

ŠOLA

DELAVNICE

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje in spodbujanje neverbalne komunikacije
- vzpostavljanje in poglabljanje stika: otrok - defektolog, asistenca -otrok, otrok - sošolci
- opazovanje učnega prostora, šolske opreme in šolskih potrebščin
- prepoznavanje in poimenovanje osnovne opreme
- prepoznavanje in poimenovanje drugih učnih prostorov (telovadnica, stranišče, bazen, igrišče, jedilnica)
- navajanje otrok na čistočo učnih prostorov, stranišč in umivalnic
- orientacija v učnem prostoru
- uporabljanje osnovnih vljudnostnih izrazov (hvala, prosim, pozdravljanje)

UČNI PROSTOR IN OPREMA V PROSTORU

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- zaznava spremembe prostora,
- zaznava predmete v prostoru,
- opisuje predmete v prostoru,
- opazuje šolske potrebščine (barvice, slikanice, listi, igrače) in ravna z njimi,
- se igra z igračami v prostoru,
- prepozna in poimenuje konkretno opremo v prostoru (miza, stol, tabla, blazina, igrače) in na fotografijah – aplikacijah,
- pove, kdo ga pripelje v šolo.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- razvija neverbalno komunikacijo,
- razvija motoriko govornih organov po navodilu logopeda,
- izvablja glas l (l! Poglej kaj smo pričarali! Iz vrečke jemljemo različne predmete iz razreda, otrok jih potipa in poimenuje),
- pokaže in poimenuje opremo v prostoru (stol, miza, tabla, luč, okno, vrata, kreda, goba, igrače ...),
- oblikuje preproste povedi (Luč gori. Moja miza. Moj stol.).

Branje in pisanje

Otrok:

- čečka z različnimi pisali (flomastri, voščenke, barvice),
- riše s kredo ali mokro gobo po tabli,
- vleče črte po papirju na tleh v različnih mestih razreda,
- vleče črte s palico po mivki, na igrišču (od leve proti desni),
- prepozna svoj znak na mizi, v garderobi.

Količine in številke

Otrok:

- se dotika predmetov po navodilu in jih poimenuje (orientacija v prostoru: Dotakni se table. Udari po mizi! Odpri omaro!),
- prižiga in ugaša luči v prostoru (Zdaj je temno, zdaj je svetlo.),
- razvršča igrače (kocke v škatlo, punčke na polico),
- vzporeja predmete (rdeče mize k rdečim stolom, rumene mize k rumenim stolom - barve lahko poimenuje tudi opisno),
- spontano se igra s predmeti (spušča, dviga, meče),
- usvaja pojem "ena" (Daj mi eno kocko! Vzemi en košček čokolade, bonbon.).

Vsebina

V šolo me pripelje ata. V šoli se učimo.

V razredu so mize, stoli in tabla. V kotičku imamo igrače.

V šoli rišemo, poslušamo, pojemo, se igramo, gledamo slikanice, telovadimo. Razred vedno pospravimo. Iz šole me odpelje mama.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrokom naredimo razred prijeten. Ko pridejo prvič vanj, jih malo posladkamo. Pokažemo jim njihove mize (znake na mizi) in stole. Vodeno si ogledujejo razred, povedo, kaj vidijo. Skupaj pritrdimo na tablo aplikacije. Ob pripenjanju aplikacij lahko pripovedujemo preprosto zgodbico na temo.

Opremo in šolske potrebščine spoznavajo otroci skozi igro (zlagajo, vlečejo, potiskajo stole v vrsto, s pomočjo jih dajejo na mize, rišejo po tabli, mečejo in lovijo plišaste igrače, jih pospravljajo v omaro. V zvezke lepijo, rišejo, iz stiropornih kroglic izvlečejo različne predmete in jih poimenujejo / prinesejo različne predmete na določena mesta).

DRUGI UČNI PROSTORI VRTCA, ŠOLE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- obiskuje druge učne prostore vrtca in šole (garderoba, bazen, jedilnica, soba za sproščanje, igrišče),
- opazuje predmete v prostorih,
- prepoznava bistveno opremo v prostoru in jo pokaže (žoge, blazine, voziček, bazen, mizo in stoli, vodna postelja, gugalnice, tobogan),
- prepozna in poimenuje opremo na aplikacijah,
- se orientira v prostoru ...

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- izvaja različne vaje govornih organov (piha skozi cevko v vodo, vaje pred ogledalom - vzklik AH),
- izvaja vaje ustnic (Izgovarja glas O! - Kdo bo prišel v jedilnico na kosilo! - Igrica vključuje imena vseh otrok v razredu.),
- upošteva kratka navodila (Miha, pelji nas h gugalnici! Ustavi se pred bazenom!),
- pokaže in poimenuje predmete in aktivnosti na aplikatu (Jana se guga, Miha plava ...).

Branje in pisanje

Otrok:

- uporablja različne vrste simbolov, s katerimi izraža svoje misli,
- polaga plastelin ali drug drobni material po obliki žoge, bazena ...,
- čečka po omejenem prostoru (na temo: Po bazenu plavam sem in tja in okrog),
- vleče črto po obliki šole (z različnimi barvami),
- gleda slikanice.

Količine in številke

Otrok:

- se igra z različnimi predmeti (z baloni različnih barv - se jih dotika, lovi, podaja, brca, posluša škripanje, jih odbira s prsti, palico ...),
- na igrišču v peskovniku polni posodice z mivko (usvaja pojem "polno - prazno"),
- barva z osnovnimi barvami trikotno obliko in kvadratno (sestavi v celoto NAŠA ŠOLA),
- razdeljuje otrokom vedra in lopatke (prireja po pravilu "eden z enim"),

- teje 1, 2 (1 fantek, 1 gugalnica, 1 žoga, 1 voziček - pripenja aplikacije na tablo),
- prepozna številko (znak) 1.

Vsebina

V šoli imamo garderobo, stranišče, telovadnico, jedilnico, bazen, igrišče.
Prostor, ki ga zapustimo, vedno pospravimo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Z otroki obiščemo druge pomembne prostore v šoli. V vsakem prostoru opravimo aktivnost, kateri je namenjen prostor.

V razredu izbiramo sličice, ki ponazarjajo aktivnosti - plavanje, igranje z žogo in vozički, guganje, hranjenje. Nastavimo jih na flanelo.

Izkušnje s predmeti iz teh prostorov dobiva otrok na mestu samem prek igre.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- aktivnosti, ki vključujejo športne pripomočke
- (vožnja z vozički - sede, leže, kleče, vaje na odrivniku)
- lovljenje, tekanje, hoja (določena, s ciljem - K BLAZINI, DO ŽOG, DO PLEZAL)
- skupinske igre (sedenje v krogu, podajanje žoge, balona, obroča, rutice ...)
- spuščanje po toboganu, guganje (igrišče)

Glasbeno-ritmična vzgoja:

- igranje na elemente Orffovega instrumentarija (tamburin - hiter in počasen, ritem podkrepimo s tekom ali hojo
- učenje pesmice V VODI Olge Denac in ponazarjanje z gibi:

  V VODI ČOFOTAMO -
  ČOF, ČOF, ČOF.
  SKAČEMO, IGRAMO -
  HOP, HOP, HOP.
- poslušanje preprostih glasbenih pravljic
- ugotavljanje smeri zvoka (otroci so obrnjeni s hrbti proti nam, zatisnejo si oči, potem pokažejo z roko izvor zvoka; zvokom spreminjamo jakost)

Likovna vzgoja

- barvanje posameznih kosov iz raznih iz kartona, sestavljanje v celoto (skupinsko delo: NAŠA ŠOLA)
- gnetenje, stiskanje, mečkanje in oblikovanje kroglic iz plastelina ali gline (izdelovanje ogrlic za sošolca, sošolko ...)
- perforacija po obliki barvic (pobarvanke z osnovnimi barvami)
- trganka (lepljenka na temo TABLA)

Delovna vzgoja

- urejanje garderobe (lepljenje in izdelovanje oznak, simbola za obešalnike)
- vadimo zapiranje vode in izplakovanje stranišča
- pobiranje smeti v razredu, pometanje razreda in čiščenje miz po opravljeni aktivnosti
- priprava pogrinjka za šolsko malico

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- opazovanje, prepoznavanje in poimenovanje opreme v razredu in v drugih učnih prostorih
- poimenovanje uporabnosti opreme v učnih prostorih
- znati povedati, kaj delamo v šoli
- navajanje na prostoru primerno dostojno obnašanje (razred, igrišče, jedilnica, šolski hodnik)
- spontano uporabljanje vljudnostnih izrazov
- razvijanje pripadnosti skupini učencev oz. razredu

UČNI PROSTOR IN OPREMA V RAZREDU

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- prepozna in poimenuje opremo v razredu (miza, stoli, omare, "peskovnik", tabla, okna, luči, igralni kotiček),
- opiše opremo (pojmi: velik, majhen, barva),
- poimenuje in opiše s pomočjo vprašanj šolske potrebščine,
- (zvezki, knjige, računalnik, ravnila, šestila, radirka, barvice, tempera barve ...),
- ob aplikacijah razloži za kaj uporabljamo šolske potrebščine,
- (knjige - beremo, z ravnilom delamo črte, v zvezke rišemo, pišemo),
- ob aplikacijah opisuje situacije (npr.: sličice, na katerih so narisani otroci, ki se v šoli pretepajo, učijo, tekajo po razredu - otroci ocenijo pravilno vedenje),
- opiše pot v šolo (otroci v zavodih se navajajo na samostojno pot v šolo, če je dom blizu šole).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok

- se navaja na aktivno poslušanje,
- razume krajša navodila (Prinesi barvice! Položi aplikat z zvezkom na flanelo! Pospravi mizo! Primi gobo in obriši tablo!),
- opisuje s pomočjo vprašanj (KAJ JE TO? barvice; KAJ DELAMO Z NJIMI? barvamo; S ČIM JIM NAREDIMO LEPŠO KONICO? s šilčkom),
- pripoveduje o svojih doživetjih,

- si zapomni krajšo pesem B. Konte): HOČEŠ, NOČEŠ.

HOČEŠ, NOČEŠ,
V ŠOLO GREŠ,
HOČEŠ, NOČEŠ,
VSE IZVEŠ.

HOČEŠ, NOČEŠ,
V ŠOLO GREŠ,
HOČEŠ, NOČEŠ,
VSE IZVEŠ.

- se igra besedne igre (išče besede na določen glas).

Branje in pisanje

Otrok:

- izvaja predvaje pisanja,
- preslikuje besede ob sličicah (ZVEZEK, BARVICE, ŠOLA, NAŠ RAZRED),
- se spontano igra s črkami (stavnica),
- prepozna manjkajočo črko v besedi ob sličici (ŠOLA, RISATI).

Količine in številke

Otrok:

- pokaže predmete po lastnostih (oglate oblike - zvezki, knjige, omare, mize, okrogle oblike - žoge, kroglice za nizanje, baloni, pajackova glava ...),
- ureja predmete po zaporedju (v vrsto zložimo vse knjige, v drugo vse barvice, določimo prvi in zadnji "člen" v vrsti),
- poišče najkrajšo in najdaljšo barvico v škatli (ravnilo, vrvico ...),
- šteje predmete (po individualnih sposobnostih),
- na sliki loči šolske potrebščine od gospodinjskih aparatov in živali.

Vsebina

Primer:

V šoli se učimo, rišemo, pojemo pesmice, plešemo, telovadimo.

Naš razred se imenuje 2. B. V razredu imamo stole, mize, tablo in omare. Vsak ima svojo mizo in stol. V predalu imamo barvice, zvezke, ravnila, šilčke, radirke, vodene barvice, liste za risanje, plastelin.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Skupaj z otroki si ogledamo učilnice v šoli. Na koncu si sistematično ogledamo našo učilnico. Defektolog poimenuje predmete, otroci jih pokažejo. Določene šolske potrebščine položi na nenavadna mesta. Otroci jih pokažejo in skupaj jim določimo mesto, kamor jih bomo pospravljali med šolskim letom (npr. čevlje pospravimo z mize v garderobo, zvezke in knjige poberemo z okenskih polic in jih damo v predal, čopiče in barve pospravimo iz umivalnika v omaro ...). Skupaj se dogovorimo, da

bomo našo učilnico vedno pospravljali. Potem ob pogovoru pripenjamo aplikacije na flanelo.

Otroci utrjujejo temo z likovnimi tehnikami in v konkretnih situacijah.

DRUGI UČNI PROSTORI ŠOLE IN OKOLICE ŠOLE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazi, prepozna, pokaže in poimenuje druge prostore v šoli (telovadnica, garderoba, stranišče, bazen, knjižnica, tajništvo, vratarnica, zbornica, ravnateljeva pisarna, kabinet delovne terapije, fizioterapije, logopeda in zobozdravstvena ambulanta; v zavodih še: centralna kuhinja, pralnica, šivalnica, delavnice hišnikov),
- poimeuje igrišče pri šoli (našteje igrala na igrišču),
- opiše funkcijo naštetih prostorov,
- se orientira v šoli (s spremstvom, samostojno).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- razume dve do tri jezikovna navodila (Sezuj si čevlje, pridi v telovadnico in pripravi blazine!),
- posluša svoji razvojni stopnji primerne zgodbice, uganke na temo,
- odgovori s trobesedno povedjo (V telovadnici smo igrali košarko.),
- pove svoje želje in potrebe (izrazi željo po določeni aktivnosti v telovadnici).

Branje in pisanje

Otrok:

- dela predvaje pisanja (na temo: žoga se odbija - lok, navpična črta),
- preslikuje črke, ki so na mizi, v zvezek,
- preslikuje besede s table v zvezek (zapis ob sličici),
- bere povedi, dopolnjene s sličicami.

Količine in številke

Otrok:

- pridobiva priložnost in izkušnje za napovedovanje rezultata (Kaj mislite, kdo bo zmagal? - pri metanju na koš),
- usvaja pojma "mnogo", "nič" (mnogo žog v omari, ko jih razdelimo, jih ni "nič"),

- sestavlja dele v celoto (PUZLI na temo),
- šteje konkretne predmete (žoge, blazine, obroče, počepe, mete na koš - do 5),
- razvršča predmete po velikosti (velike žoge, majhne žogice - za tenis).

Vsebina

Primer:

V naši šoli imamo telovadnico. Tam telovadimo. V bazenu se učimo plavati. V garderobi odložimo jopice in čevlje in se preobujemo v copate. V jedilnico hodimo na kosilo. Pošto oddajamo v tajništvo. Pri logopedu se učimo govoriti. V zobni ambulanti nam zobozdravnik popravlja zobe. Po šolskem hodniku ne tekamo in ne kričimo. Ko srečamo ravnatelja ali našo učiteljico, jo lepo pozdravimo.

Za zavode: V pralnici nam perejo umazano perilo. V šivalnici nam šivajo kostume za igrice. V delavnicah hišniki popravljajo kolesa, stole in mize. V kuhinji nam kuhajo dobro hrano.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Skupaj z otroki obiščemo vse prostore. Dobro si jih ogledamo in opazujemo, kaj se v njih dogaja. Preden vstopimo v prostor, ponovimo z otroki osnove vljudnega vedenja (trkanje, počakamo, da nas povabijo naprej, pozdravljanje, zahvala ...).

V razredu ob pogovoru pripenjamo aplikate na flanelo. Ob aplikacijah otroci ponavljajo že znane barve, štejejo, odgovarjajo na postavljena vprašanja.

Nove količinske pojme pridobivamo ob konkretnih predmetih v konkretnih situacijah (npr. v telovadnici).

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- različne socialne igre
- različne gibalne aktivnosti na sestavljenem poligonu
- (trampolin, klopi, blazine, viseče lestve ...)
- prvine košarke
- igranje na šolskem igrišču (gugalnice, tobogan, peskovnik ...)

Glasbeno-ritmična vzgoja:

- prvine plesa
- ugotavljanje smeri zvoka

- poslušanje kaset posnetih v razredu
- deklamiranje naučene pesmice HOČEŠ, NOČEŠ

Likovna vzgoja

- oblikovanje iz gline (otroci naredijo iz gline kačice, te na koncu "ošilimo", posušene spečemo, če je mogoče, jih pobarvamo - spremenimo v "barvice"; privežemo jih z laksom in v trenutku se spremenijo "barvice" v "mobile")
- tiskanje s pečatniki v okroglo obliko - ŽOGA
- risanje na temo: V bazenu
- ogled razstave likovnih del v okoliški galeriji

Delovna vzgoja

- pretikanje po obliki žoge, zvezka
- pospravljanje razreda (brisanje mize, zalivanje rož, pometanje, brisanje table, urejanje predalov, odnašanje smeti)
- pobiranje smeti v okolici šole
- razvrščanje in pospravljanje igrač

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- orientiranje v šoli in bližnji okolici
- poimenovanje in opisovanje prostorov v šoli
- opisovanje del in nalog, ki se izvajajo v določenem prostoru
- razvijanje delovnih sposobnosti (vztrajnost, natančnost, kooperativnost ...)
- zavedanje pomena varnosti pri delu (uporaba zaščitnih sredstev)
- sodelovanje pri oblikovanju dela in vzdušja skupine, ki ji pripada mladostnik
- spoznavanje pomena denarja (varčevanje)

ŠOLA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- poimenuje ime in naslov šole,
- poimenuje in opiše vse prostore v šoli,
- opiše še dela in pripomočke, ki se uporabljajo v določenem prostoru za izvajanje aktivnosti: ko se učimo, potrebujemo knjige, svinčnike, barvice; hišniki v delavnicah uporabljajo kladivo, klešče, tajnica v naši pisarni tipka - potrebuje pisalni stroj ali računalnik,
- zaveda se pomena učenja na vseh področjih za njegovo prihodnost,
- zna prositi za pomoč in nuditi pomoč,
- medsebojne konflikte in probleme rešuje na socialno ustrezen način.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- se pogovarja z vrstniki v skupini, v parih, z defektologom in drugimi odraslimi,
- vadi temeljna načela vljudnega in uspešnega pogovarjanja,
- prenese govorno sporočilo,
- tvori večbesedne stavčne strukture, vezane na temo,
- prepoznava svoja pozitivna in negativna čustvena stanja in jih poimenuje (jeza, žalost, strah, sovraštvo, veselje, navdušenje, prijateljstvo, ljubezen).

Branje in pisanje

Mladostnik:

- aktivno posluša,
- globalno prepoznava napise iz okolice (ŠOLA, RAZRED, WC, KINO ...),

- razlikuje besede, povedi, vezane na temo (RAD SE UČIM. V ŠOLI ŠIVAM ...),
- prebere kratko vprašanje in napiše odgovor (vezano na temo).

Količine in številke

Mladostnik:

- ureja predmete like in predmete po navodilu (npr.: V prvo vrsto velike svetlo modre kvadrate, v drugo vrsto majhne vijolične trikotnike, v tretjo vrsto vse like okrogle oblike),
- utrjuje poznane prostorske pojem (v na, pod, zraven, levo, desno ...),
- šteje predmete in zapisuje številke,
- meri (potrebujem 6 lončkov mivke, 2 žlici vode, 3 lopatke peska ...).

Vsebina

Primer:

Hodim v šolo, ki se imenuje..... . V šoli se vedno naučim kaj novega. Ko bom nehal hoditi v šolo, bom šel v službo, tako kot moji starši.

V šoli imamo veliko prostorov.

Mladostnik našteje vse prostore, opiše aktivnosti, ki se dogajajo v vsakem prostoru, ter našteje opremo in pripomočke za delo.

Npr.: V telovadnici telovadimo. Učimo se metati pravilno na koš. Na koš mečemo s košarkarskimi žogami. Učitelj nam pokaže, kako se pravilno vrže žoga.

Naša tajnica pošilja pošto na druge šole, piše vabila za starše, prinese nam naročene revije. Pri pisanju si pomaga z računalnikom.

PREDLOGI DEJAVNOSTI:

Z mladostniki se dogovorimo za obisk vseh prostorov na šoli. Vsak zaposleni na šoli jim predstavi svoje delo. Predstavi tudi pripomočke, ki jih uporablja pri delu (orodje, računalnike, šivalne stroje, štedilnike in lonce).

V razredu po pogovoru pripravimo aplikate na flaneli. Poudarimo pomen dela (koristnost družbi) in zasluženega denarja (če si nekaj močno želimo, služimo denar, ga varčujemo in potem si lahko kupimo npr. radio).

Tema se povezuje tudi s temo POKLICI, vendar naj ostane pri tej temi še vedno poudarek na spoznavanju, opisovanju prostorov šole.

DELAVNICE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opisuje s pomočjo vprašanj delo svojih staršev,
- opisuje dela in naloge, ki jih najraje opravlja v šoli (pri delovni vzgoji),
- pripoveduje o pomembnosti dobro opravljenega dela (natančnost, popravek napake pri delu, prošnja za pomoč),
- opiše dela, ki jih želi opravljati, pove česa ne mara delati in kaj si želi in še ne zna narediti (ob postavljanju vprašanj),
- spoznava pomen denarja,
- aktivno se zaposli v svojem prostem času (našteje: KAKO?).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša posamezne povedi, prepozna in pove začetek in konec povedi,
- razume več jezikovnih navodil hkrati (Izklopi šivalni stroj. Zamenjaj sukanec. Pojdi ga iskat v spodnji predal v omari. Popravi napako na izdelku!),
- v bližnjem kraju obišče gledališko predstavo,
- kaže emocionalno kontrolo v socialno zahtevnejših situacijah, svoja pozitivna in negativna čustva izraža na socialno primeren način.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- globalno prepozna napise iz okolice (STOP, DELAVNICA, SVOJE IME IN PRIIMEK, NASLOV ...),
- prepozna znake, ki prepovedujejo (STRUP, LOMLJIVO ...),
- obnovi poslušano zgodbico, sestavi zgodbo ob sličicah,
- prebere kratko besedilo (voščilo, uganko, opozorilo),
- piše po nareku (črke, besede),
- spontano napiše besedilo.

Količine in številke

Mladostnik:

- kaže razumevanje prostorskih odnosov in smeri (zgoraj- spodaj, gor-dol, na-pod, v-iz, spredaj-zadaj, levo-desno),
- razume in obvlada pravila preprostih namiznih iger (ENA, človek ne jezi se, spomin),

- šteje, dodaja, odvzema v obsegu do 10,
- kupuje z denarjem.

Vsebina

Primer:

Otroci hodijo v šolo. Odrasli hodijo v službo.

- Tudi jaz bom šel v službo. Delal bom v delavnicah.
- Izdelovali bomo različne izdelke iz lesa, mogoče bomo šivali, sestavljali drobne predmete. Pomagali si bomo s stroji in orodji.
- V službo bom prihajal točno, delo bom opravljal natančno. Zaslužil bom denar - plačo.
- Denar bom varčeval, da si bom kupil, kar si bom želel.
- V svojem prostem času se bom ukvarjal s športom.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Organiziramo učni sprehod v delavnice pod posebnimi pogoji. Mladostniki si ogledajo različna dela, opremo, prostor, stroje in orodja, s katerimi si pomagamo pri delu.

Pogovarjajo se z vrstniki, ki so že v delavnicah. Povedo, kaj bi radi sami delali, ocenijo, kaj se še morajo naučiti in kaj že znajo delati.

Temo nadaljujemo s pogovorom v šoli. Z aplikacijami ponazorimo obisk delavnic.

Delo samo pa mladostniki spoznavajo v konkretnih situacijah.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- sodelovanje na večjih organiziranih športnih prireditvah (Specialna olimpiada ...)
- skupinski tekmovalni športi (prirejena košarka, tek ...)
- vaje z rekviziti (palice, trakovi ...)
- socialne igre

Glasbeno-ritmična vzgoja

- učenje slovenske narodne pesmi (Jutri bo v Celovcu s·menj ...)
- aktivno sodelovanje v glasbenih točkah na šolskih prireditvah
- usvajanje bontona pri plesu
- nastopanje in sodelovanje v kulturno-umetniških programih v kraju šole
- poslušanje aktualne zabavne glasbe
- samostojno presnemavanje glasbe

Likovna vzgoja

- rezanje s škarjami, lepljenje (skupinski kolaž)
- izdelovanje sestavljanke iz blaga (ŠOLA - spoznavanje različnih kvalitet blaga)
- barvanje gugalnic na dvorišču (obnovitev barve)
- prostorsko oblikovanje iz valovite lepenke (maketa šole)
- pomoč pri izdelovanju scen za šolske igrice

Delovna vzgoja

- priprava delovnega prostora
- pospravljanje delovnega pulta po opravljenem delu
- pomoč pri tehničnih delih v šoli (prevoz hrane, prevoz perila, pomoč pri dežurstvu v jedilnici, pomoč pri čiščenju šole, raznašanje pošte po šoli)
- izdelovanje preprostih izdelkov iz lesa
- priprava načrta za izdelovanje izdelka
- ogled delavnic po posebnimi pogoji

Učna tehnologija

Didaktična igrača ELECTRONIC GEOSAFARI. Educational Insights, LTD, USA (igrača se dobi v naših trgovinah).

Kotar A., Vukmirovič M., 1990: Postali smo učenci, Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Voglar, Nograšek: Majhna sem bila, glasbeni priročnik - zbirka pesmi. Ljubljana: Zavod SR Slovenije za šolstvo.

DEFEKTOLOGIJA

OTROKOV DOM

Marjana Šmigoc

Prva razvojna stopnja

DRUŽINA

DOM, STANOVANJE

Druga razvojna stopnja

DRUŽINA

DOM, STANOVANJE, OKOLICA DOMA

Tretja razvojna stopnja

DRUŽINA

DOM, STANOVANJE, OKOLICA DOMA

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spodbujanje in razvijanje neverbalne komunikacije
- usmerjeno opazovanje fotografij
- prepoznavanje, kazanje in poimenovanje sebe in ožjih članov družine
- poimenovanje aktivnosti (ob aplikaciji), ki jo izvajamo v različnih bivalnih prostorih
- upoštevanje preprostih navodil
- navajanje na uporabo osnovnih vljudnostnih izrazov (hvala, dober dan, izvoli, trkanje)

DRUŽINA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- razvija neverbalno komunikacijo (sledi različnim čustvenim stanjem na obrazu),
- se usmerjeno igra,
- opazuje, prepozna in poimenuje sebe, člane družine (oče, mama),
- pove, kaj delajo osebe na sliki (kuhajo, vozijo avto, se učijo, pletejo ...),
- se igra z dojenčkom (igra vlog - pestuje dojenčka, ga umiva, oblači, pokriva, mu poje, ga boža, vozi, nosi, ga okrega, pohvali, potolaži)

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- sledi pripovedovanju, posluša osebo, ki govori,
- reagira na preprosto besedno stimulacijo (sedi, vstani, poglej, pokaži),
- pokaže člane družine na fotografiji,
- poimenuje ožje člane družine (mama, ata, poimenuje sebe),
- ponavlja glasove, zloge in besede, vezane na temo,
- (O mami bo prišla!; AJA nina nana punčka spi, moja moja),
- posluša različne zvočne efekte (smeh, jok, kričanje, petje, žvižganje),
- sledi vajam in izvaja tiste vaje, ki jih je priporočil logoped,
- oblikuje preproste povedi (Ata vozi avto. Mama kuha, Miha jé.).

Branje in pisanje

Otrok:

- čečka po velikem kosu papirja (na temo: Mama meša juho.),
- čečka po tabli (na temo: Iz očkovega avta se kadi),

- samostojno pregleduje slikanice,
- globalno prepoznava svoje ime ali simbol.

Količine in številke

Otrok:

- gleda slikanice,
- gleda fotografije (razvršča fotografije mam in fotografije očetov),
- razdeljuje bonbone (vsakemu otroku v vrsti en bonbon),
- poimenuje barve (avto je moder - kot morje, mamičina obleka je rdeča - kot kri),
- razume navodila (Daj avto v garažo! Oče odpelje avto iz garaže!),
- se spontano igra.

Vsebina

Primer:

V šolo me pripelje mama ali oče. Mama mi pripravi zajtrk. Oče vozi avto. Doma se igram z Ano (sestrico).

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Temo začnemo pridobivati ob spontanem pogovoru. Defektolog povpraša otroke, ali so bili ob koncu tedna doma ali kdo jih je pripeljal v šolo. Ker je tema zelo čustveno nabita, bodo otroci radi sodelovali. Za didaktično gradivo si pripravimo fotografije otrok s starši (poslikali smo jih na skupnih prireditvah). Če so otroci sposobnejši, lahko uporabljamo tudi aplikacije, narisane doma. Otroci ob fotografijah povedo, kdo sestavlja njihovo družino, spodbujamo jih, da nam povedo, kaj ti družinski člani delajo.

Na prvi stopnji naštejejo otroci samo ožje člane družine: mamo, očeta, sestre in brate poimenujejo imensko.

Ob aplikaciji pridobivamo tudi barve, količinske pojme velik (oče), majhen (dojenček).

DOM, STANOVANJE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- povezuje različne aktivnosti z različnimi bivalnimi prostori (potrebo opravljamo na stranišču, kopamo se v kopalnici, mama kuha v kuhinji, spimo v sobi, čevlje si sezujemo v garderobi),

- prepozna in poimenuje funkcije osnovnih prostorov v stanovanju, hiši, zavodu,
- poimenuje osnovne bivanjske prostore (kuhinja, jedilnica, moja soba, kopalnica, WC).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- posluša in razlikuje zvoke in glasove (odpiranje in zapiranje vrat, trkanje, škripanje vrat, ropotanje z lonci, brnenje pralnega stroja, sušilca za lase),
- določa smer zvoka,
- piha kosme vate v cilj (razvija motoriko govornih organov),
- posluša in verbalno ali neverbalno odreagira na vprašanje,
- imenuje predmete in aktivnosti na aplikatu (miza, kuhati ...),
- sledi preprostim navodilom (Pojdimo v jedilnico! Ulezi se! Sedi!),
- oblikuje preproste povedi (Jemo za mizo. Spimo v postelji.),
- posluša preprosto zgodbico na temo,
- izvablja glasove (E - Mleko že vre ...).

Branje in pisanje

Otrok:

- čečka z različnimi pisali na temo Iz dimnika se kadi,
- vleče črto s prstom (po obliki hiše),
- prepozna lastni slikovni znak (za obešanje oblek v garderobi),
- polaga droben material po črti (od leve proti desni).

Količine in številke

Otrok:

- se smotrno igra s predmeti (igra s posodicami - preliva vodo, se igra s kockami - sestavlja hišo),
- s trikotniki in kvadratnimi liki sestavlja hišo,
- razvršča igrače, jih prijema, spušča, vleče, potiska, pobira, prenaša (stol je težak, žoga je lahka),
- sestavlja pare (vsaki postelji doda fantka v pižami),
- išče številke (hišne številke),
- razvršča predmete (vse lončke skupaj, zobne ščetke skupaj),
- šteje (1, 2 - aplikacije vezane na temo),
- vsaki hiši doda streho drugačne barve (ponovitev oz. pridobivanje barv).

Vsebina

Primer:

Hiša ima okna, vrata in streho. Na strehi je dimnik. Iz dimnika se kadi. V hiši je moja soba. Tam spim. V kuhinji mama kuha kosilo. Jemo za mizo. Umivamo se v kopalnici. Televizijo gledamo v dnevni sobi. Lulamo in kakamo v stranišču.

(Otroci, ki živijo v zavodih izhajajo iz poimenovanja zavodskih prostorov in le-te primerjajo s prostori doma.)

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Temo pridobivamo s pomočjo aplikacij - velike, nazorne, barvne fotografije, ki ponazarjajo različne aktivnosti: kuhanje, spanje, hranjenje, kopanje - umivanje.

Od aktivnosti preidemo na poimenovanje prostorov.

Če imamo možnost (v zavodih), pripravimo učni sprehod - ogled bivanjskih prostorov pred pridobivanjem teme ob aplikacijah. Ob celotni temi pridobimo barve (npr. kopalnica - različne barve brisač), pojme: mehak (brisača) ipd.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- različne gibalne igrice: Psiček nima utice ...
- tek proti cilju, hoja naprej, nazaj, plazenje pod mizo, stoli
- prenašanje stolov (v dvoje), polaganje manjših predmetov: na, v omaro, zraven omare
- potiskanje stolov
- sprehodi v okolico šole (igrišča)

Glasbeno-ritmična vzgoja

- zaznavanje zvokov iz okolja
- ugotavljanje smeri, iz katere prihaja zvok
- poslušanje otroških pesmic - Medvedek ni bolan, medvedek je zaspan ...
- prvine preprostih plesov - rajanje ob pesmici Mi se imamo radi (v pesem vstavljamo imena otrok)

Likovna vzgoja

- barvanje v obliko (hiša)
- tiskanje s prsti (tiskamo z barvami za blago - osnova za blazino)
- perforacije po obliki: zobna ščetka, milo
- izrezovanje, iztrgovanje iz revij (na temo)

Delovna vzgoja

- trganje pene (polnilo za blazino)
- priprava delovnega prostora
- čiščenje miz po narejenem delu
- pospravljanje razreda, garderobe (zlaganje čevljev po parih, obešanje obleke na svoje obešalnike)
- lupljenje sadja
- serviranje hrane (priprava pogrinjka za šolsko malico)

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- vzpostavljanje komunikacije v vseh oblikah
- prepoznavanje in poimenovanje ožjih družinskih članov
- predstavljanje z imenom, priimkom in naslovom
- prepoznavanje in poimenovanje funkcij osnovnih bivalnih prostorov v hiši ali zavodu
- opisovanje osnovnih bivanjskih prostorov
- navajanje na pisanje razglednic, voščil
- navajanje na medsebojno pomoč (posebno mlajšim)
- opozarjanje otrok na odnos do tujcev
- primerno obnašanje na poti domov in v šolo

DRUŽINA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- se predstavi z imenom, priimkom, pove kraj in naslov, od kod prihaja,
- poimenuje člane družine (ožje in širše),
- pove in opiše, kaj kdo doma dela,
- piše in izdeluje voščilnice za domov (pomen pošte in poštnega nabiralnika),
- pasivno uporablja telefon (dvigne slušalko in se pogovarja).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- razvija komunikacijo po vseh možnih poteh,
- smiselno odgovarja na posamezna vprašanja,
- preprosto vprašuje: KAJ? KJE? KDO? KAM? (vezano na temo),
- izvede navodilo z dvema zahtevama (Vzemi aplikat dedka in ga postavi zraven aplikata babice!),
- s pomočjo vprašanj opisuje svojo izkušnje, dogodek doma, v šoli,
- ustrezno čustveno reagira in poimenuje čustva (npr.: Ko grem s starši na izlet, sem vesel. Ko je umrla babica, sem bil žalosten, sem jokal. Bolelo me je , ko me je udaril bratec.),
- posluša kratke zgodbice (na temo, naslov zgodbice Repica.),
- s pomočjo vprašanj obnovi dogajanje v zgodbi,
- se igra z lutkami (igra vlog - mama, oče).

Branje in pisanje

Otrok:

- dela predvaje pisanja,
- usklajuje delo oči in rok (povezuje s črto pike v obliki »bratca«, »sestrice«),
- preslikuje svoje ime, imena sošolcev,
- globalno prepoznava besede (MAMA, ATA, LASTNO IME ...),
- v zapisani besedi zaznamuje enake črke (MAMA, ATA),
- prepozna manjkajočo črko v znani besedi, .
- k znani besedi prida sličico,
- dopolni poved ob slikah (ATA VOZI....., MAMA..... .).

Količine in številke

Otrok:

- se usmerjeno igra s predmeti,
- primerja med seboj osebe (otroci so majhni, odrasli so veliki, dedek je debel, Miha je suh),
- razvršča predmete po lastnostih (otroci z dolgimi lasmi, otroci s kratkimi lasmi ...),
- razvršča aplikate po barvi (vse otroke z rdečimi puloverji položi na mizo, druge slike odloži na stol),
- dodaja in odvzema predmete.

Vsebina

Primer:

Ime mi je Miha. Pišem se Novak. Doma sem iz Ljubljane. Doma imam mamico in atija. Mami kuha kosilo. Ati popravlja avto. Bratec hodi v šolo, sestrica pa v vrtec. Babica plete pulover. Dedek gleda televizijo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Temo začnemo pridobivati s pomočjo dramatično prebrane, mogoče tudi prirejene zgodbe o Repici. Potem otroke vprašamo, kdo je nastopal v zgodbi. Na tablo pripenjamo aplikacije družinskih članov. Pogovor se nadaljuje z naštevanjem in pripovedovanjem o otrokovih članih družine. Temo utrjujemo z risanjem, barvanjem, naučimo se pesmice, po telefonu pokličemo starše in se pogovarjamo, narišemo, napišemo pismo staršem.

DOM, STANOVANJE, OKOLICA DOMA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- imenuje kraj, od koder prihaja, kje je doma,
- opiše pot do doma in se zaveda nevarnosti (vožnja z javnimi prevoznimi sredstvi, nevarnosti, ki se jim mora izogniti na poti domov; prehod za pešce, semafor, številka avtobusa),
- orientira se v bližini doma - po zavodu (trgovine, pošta, igrišče, frizer),
- ob aplikaciji pokaže in poimenuje, našteje osnovne bivalne prostore,
- opiše prostore (kuhinja, dnevna soba, kabinet, predsoba, podstrešje, WC, kopalnica...),
- prepozna, pokaže, poimenuje posamezne kose pohištva in druge elemente v stanovanju (npr. štedilnik, pomivalni stroj, drobni gospodinjski aparati, pekači ...),
- se zaveda nevarnosti pri uporabi gospodinjskih aparatov (elektrika, nož, vilice).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- ustrezno sodeluje pri skupinskem pogovoru,
- odgovarja na vprašanja v povedih,
- sprejema in sporoča manjša sporočila odraslim,
- ustrezno uporablja predloge (na, v, prej, potem),
- opiše lastnosti predmeta ob vprašanjih (v hladilniku je mrzlo, na kuhalni plošči je vroče - lahko se opečemo),
- snema se na kaseto in se posluša (prepoznava sošolce po glasu).

Branje in pisanje

Otrok:

- opravlja predvaje pisanja (riše vzorčke na predlogo, ki predstavlja odejo - poševne, ravne črte, okrogle linije),
- s palčko vleče po obliki hiše,
- pregleduje slikanice, revije na temo (NAŠ DOM, CICIDO ...),
- veže zloge, besede, povedi,
- v kratkih stavkih zaznamuje različni črki: HIŠA, **M**IŠA, LIZA, **M**IZA,
- spontano se igra s črkami,
- preslikava/prepiše krajše besede,
- dopolni besedo ob sliki,
- polaga drobni material po napisu besede (WC, ŠOLA, STOP).

Količine in številke

Otrok:

- klasificira po lastnostih: velik - majhen, vroče - mrzlo, hrapavo – gladko,
- spoznava različne materiale: les, volna, blago, kovina,
- šteje predmete od 1 do 5 (žlice, vilice),
- sestavlja v celoto (sestavljanke - hiša),
- loči med predmeti, ki sodijo v kuhinjo, in predmeti iz kopalnice,
- meri s priročnimi sredstvi (pomaga pri pripravi toplih napitkov: šteje žlice s kakavom, sladkorjem ...),
- razvršča predmete po velikosti.

Vsebina

Primer:

Živim v hiši (stolpnici, zavodu). Doma imamo več prostorov: kuhinjo, dnevno sobo, spalnico, kopalnico in stranišče. Pod streho je podstrešje. Spodaj je garaža in predsoba.

V kuhinji imamo štedilnik, pomivalni stroj, pomivalno korito, kuhinjske omarice. V omaricah ima mami pospravljeno posodo: lonce, pokrovke, v predalih je jedilni pribor.

(Vsebino razširimo še na druge prostore.)

Otroke opozorimo na nevarnosti: elektrika, lahko se opečemo - likalnik, štedilnik. Ne smemo se igrati z ognjem. Ne smemo plezati po ograji (terasa, balkon). Stanovanje moramo zaklepati. Ne smemo odpirati tujcem.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Temo lahko začnemo pridobivati tako, da defektolog pove, kje stanuje, in opiše svoje bivalne prostore. S pomočjo vprašanj, vodenega pogovora, naštejejo in opišejo bivalne prostore tudi otroci. Ob pripovedovanju sestavimo na flaneli hišo s posameznimi prostori. Tema nam daje veliko možnosti za razvijanje govora, pridobivanje novih količinskih pojmov. Z različnimi likovnimi tehnikami in prvinami delovne vzgoje utrjujemo naučeno.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- socialne igre (igre v krogu - podajanje, lovljenje)
- igre spoznavanja (otrok pove svoje ime, nato ga vsa skupina ponovi - najprej tiho, potem glasno)
- aktivnosti na igralih šolskega dvorišča

- prenašanje predmetov (otroci prenašajo na stolu različne predmete: žogo, vrvi ... Nosijo jih do cilja - obroča na drugi strani. Kdo je prvi?)
- metanje na koš
- vaje s pripomočki (balon)

Glasbeno-ritmična vzgoja

- memoriranje krajših pesmic - Mamici (M. Voglar), Moj očka ima konjička dva ...
- spremljava pesmic z Orffovim instumentarijem
- ločevanje hitrega in počasnega ritma
- prepevanje znanih pesmi - snemanje, petje po mikrofonu
- vaje za prepoznavanje različnih instrumentov

Likovna vzgoja

- risanje na temo Družina (voščenke, vodenke)
- izrezovanje ali perforiranje po črti (jedilni pribor)
- prostorsko oblikovanje (postavitev hiše iz kartona, opremljanje sob - barvanje in lepljenje škatlic)
- izrezovanje iz časopisa (skupinska sestavljanka na temo Naša hiša)
- tiskanje s prsti in pečatniki (V mestu je veliko hiš)
- izdelovanje voščilnic za praznike družinskih članov

Delovna vzgoja

- zalivanje rož v razredu
- delo s tekstilom (tiskanje na blago - izdelava prtička)
- čiščenje razreda
- priprava pogrinjkov, toplih napitkov, tort ob praznovanjih
- pretikanje in šivanje na straminu
- igranje z didaktično igro - JURČEK ČARODEJ (prepoznavanje in poimenovanje čustev)

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- vzpostavljanje komunikacije v vseh oblikah
- poimenovanje in opisovanje članov ožje in širše družine
- opisovanje uporabnosti bivalnih prostorov in predmetov, ki so v njih (funkcija štedilnika, brivskega aparata, likalnika, centalne kurjave, kamina...)
- znati skrbeti za svoje stvari in urejenost bivalnega prostora
- opravljanje preprostih domačih opravil
- upoštevanje zahtevnejših pravil obnašanja (vstopanje v prostor po bontonu, vljudnostni izrazi, glasnost radia v stolpnici)
- navajanje mladostnikov na medsebojno pomoč in strpnost
- v čim višji stopnji posplošiti spoznanja iz svojega doma na druga okolja, ljudi, okoliščine in položaje

DRUŽINA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- se poimenuje z imenom, priimkom in pove svoj polni naslov in kraj, od koder prihaja,
- pove imena in priimke sošolcev,
- usvoji sorodstvene vezi družinskih članov (sestra, brat, stric, teta, dedek, babica, sin, hči, bratranec, sestrična),
- poimenuje in opiše člane ožje in širše družine, zna povedati, kakšen poklic opravljajo, kje delajo,
- pozna pomembne naslove (služba staršev, starih staršev),
- pozna pomembne telefonske številke in poskuša aktivno uporabljati telefon,
- aktivno in pasivno si dopisuje z družino, prijatelji (spozna funkcijo pošte, nabiralnika),
- pripoveduje o družinskih praznikih in piše voščilnice za osebne praznike družinskih članov.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- postavlja vprašanja in odgovarja z večbesednimi povedmi (uporablja prislove, zaimke),
- samostojno opisuje predmete, situacije, osebe,
- samostojno pripoveduje o dogodku, ki se je zgodil, predvideva posledice,

- posluša zgodbico do polovice, potem si izmisli svoj konec,
- pripoveduje zgodbo ob sličicah,
- prenese govorno sporočilo.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- spoznava knjige in tisk kot vir informacij,
- preslika svoje ime, naslov, povedi,
- globalno prepozna nekatere napise (imena sošolcev, priimek),
- prebere kratko vprašanje in napiše odgovor,
- razume pomen posameznih prebranih besed (k prebrani postavi sliko ali izvede dejavnost, ki je zapisana),
- po nareku piše posamezne črke.

Količine in številke

Mladostnik:

- opisuje osebe (kakšne barve obleke imajo oblečene, dolžino las, velikost, starost),
- ocenjuje lastnosti oseb v skupini, paru (kdo je najvišji, kdo najnižji, najtežji in najlažji, najstarejši – najmlajši ...),
- imenuje položaje aplikacij družinskih članov glede na druge osebe (osebe stojijo zraven, pred, za, levo, desno ...),
- šteje - povezuje količine in številke od 5 dalje (Kdo vse je pri vas doma? Koliko vas je?),
- igra se računske igre - Človek ne jezi se ipd.,
- igra se z namiznim računalnikom s predlogami.

Vsebina

Primer:

Ime mi je Miha. Pišem se Novak. Stanujem na Cesti pod borovci 5, v Kranju. Mojemu očetu je ime Janez. Dela kot prodajalec v Nami. Prodaja gospodinjske aparate (enako pove za mamo).

Moj bratec Matej še hodi v vrtec. On je še majhen. Igra se s kockami, včasih mi nagaja. Imam ga rad.

Včasih prideta k nam na obisk teta Vera in stric Stane. (Teta Vera je sestra mojega očeta.) Z njima prideta tudi njuna otroka. To sta moja bratranec Tine in sestrična Jana, ki bo kmalu rodila dojenčka.

Potem gremo skupaj k babici. Babica je včasih žalostna. Pred enim letom ji je umrl mož, moj dedek Jože.

Vse moje sorodnike imam zelo rad. Prav tako oni mene. Kadar potrebujemo pomoč, si pomagamo. Skupaj se veselimo, kadar gremo na počitnice ali praznujemo rojstne dneve.

Imam nekaj prijateljev. Večkrat jih povabim na obisk. Skupaj kolesarimo, igramo košarko.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Temo pridobivamo ob fotografijah otrok, ki jih prinesejo od doma. Lahko izhajamo tudi iz kake zgodbice (npr.: Zrcalce) ali skupnega dogodka. Pozorni smo na širjenje besedišča v smislu poimenovanja čustev, izražanja potreb in želja. Tema je primerna za obnovitev vzgojnih ciljev (bonton).

Možna oblika utrjevanja učne snovi je lahko tudi obisk na domu mladostnika. Mladostniki bodo zelo motivirani pri izdelavi drobnih, preprostih izdelkov, ki jih bodo podarili svojim sorodnikom.

DOM, STANOVANJE, OKOLICA DOMA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- pokaže, poimenuje, opiše posamezne bivalne prostore (stranišče, kopalnica, kuhinja, otroška soba, dnevna soba, spalnica, kabinet, garaža, klet, drvarnica, delavnica, kurilnica, okolica hiše z vrtom, vrtno uto),
- opiše funkcijo posameznih prostorov,
- poimenuje gospodinjske aparate in pozna uporabnost le-teh (likalnik, brivski aparat, kavni mlinček, strojček za kavo),
- zna opisati postopek priprave toplih napitkov, preprostih jedi,
- pove, kako skrbimo za rože in domače živali,
- orientira se v stanovanju (zavodu) in bližnji okolici (delno samostojno nakupuje, skrbi za urejenost okolice, pozna lokale v bližnji okolici - kino, slaščičarna, frizer, knjižnica, zdravstveni dom, gasilci, policija),
- zna povedati, kje poišče pomoč v primeru nesreče (obvesti najbližjega, ve, da nam pomagajo zdravnik, gasilci in policija),
- zna povedati, katere so stalne družabne prireditve v njegovi okolici, in se jih udeležuje (proslave, sprehodi, narodni običaji ...).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša posamezne besede, vezane na temo in v njih prepozna začetni glas/ končni glas (HIŠA, DRVA, LOPATA, KUHATI, PEČI ...),

- posluša govorjeno ali posneto besedilo na temo in jo obnovi s pomočjo vprašanj ali samostojno,
- ogleda si kino predstavo ali gledališko igro in jo zna opisati, narisati dogodke, ki so mu ostali v spominu,
- samostojno opiše predmet (barvo, velikost, material, uporabnost ...),
- z govornimi igrami razvija besedišče (išče nasprotja – velik/majhen, mrzel/vroč, suh/debel, moker/suh ...).

Branje in pisanje

Mladostnik:

- globalno prepozna priimek, ulico, hišno številko in kraj, od koder prihaja,
- globalno prepozna številko avtobusa in ime predela mesta, kjer je doma,
- pregleduje šolski časopis, knjige in revije, ki se vežejo na temo (Naš dom, Naredi si sam),
- obišče (z defektologom/starši) šolsko in krajevno knjižnico,
- preslikuje pomembne napise,
- po nareku piše črke, zloge, besede, vezane na temo,
- bere krajše povedi ob slikah,
- piše voščilnice, razglednice, pisma (s pomočjo glede na individualne sposobnosti),
- rešuje preproste slikovne križanke.

Količine in številke

Mladostnik:

- se igra s kovanci in bankovci (jih razvršča po barvi, številkah, ugotavlja skupaj z defektologom, kaj lahko kupi za kakšno vrednost),
- hodi po manjših nakupih v bližnjo trgovino (s starši, defektologom, samostojno),
- razvršča predmete po dveh, treh skupnih lastnostih (velike, rdeče trikotnike v eno vrsto, majhne, bele kroge v drugo vrsto - izbira med različnimi barvami, liki in velikostmi),
- preslikuje številke,
- prešteje in zapiše številko ob sličicah (na sliki prešteje rdeče strehe, okna, vrata, avtomobile, vaze, knjige ...).

Vsebina

Primer:

Ime mi je Miha. Pišem se Novak. Doma sem na Cesti pod borovci 5, v Kranju. Stanujem v hiši (stolpnici). Naša telefonska številka je 1234567. V hiši imamo prostore... (našteje vse prostore, ki jih ima hiša, vključno z okolico hiše). Blizu naše hiše stoji šola, trgovina, malo naprej od trgovine je avtobusna postaja in pošta.

Opisuje posamezne prostore (pohištvo, gospodinjski aparat, funkcijo prostora, vključno s poimenovanjem aktivnosti, ki jih opravljamo v tem prostoru).

Kuhinja:

V kuhinji kuhamo. Tam imamo štedilnik, hladilnik, zamrzovalno skrinjo, mikrovalovno pečico, pomivalni stroj, kuhinjo napo, jedilni kot z mizo. Hrano pripravlja ponavadi mama (pove, kaj vse lahko skuhamo, katero hrano ima rad, kako pomaga mami).

Ob sobotah, ko imamo generalno čiščenje, pomagam brisati prah, odnašam v pranje zavese, pometem in pobrišem po tleh, odnesem smeti. Včasih grem v trgovino. Kupim mleko in kruh.

V kuhinji moram paziti, da se ne opečem, ne urežem z nožem, ne puščam odprtega hladilnika, ne smem prižigati vžigalic ...

V tem smislu obravnavamo vsak prostor posebej (koliko prostorov obravnavamo in kako razvijemo temo v širino, je odvisno od individualnih sposobnosti otrok).

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Temo pridobivamo po predhodnem učnem sprehodu v trgovino s pohištvom in gospodinjskimi aparati. S trgovcem se lahko dogovorimo, da nam pokaže aparate in o njih kaj pove. V šoli nadaljujemo obravnavano temo ob aplikacijah. Utrjujemo jo na različne načine: beremo zgodbice, izdelujemo makete hiše, pripravljamo čajanke, pomagamo hišniku pri preprostih opravilih v šoli, pomagamo čistilkam. Otroci, ki živijo v zavodu, pomagajo pri preprostih opravilih v njihovih domovih.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- vožnja s kolesi po šolskem dvorišču, pod vodstvom, v okolico šole
- tek, kros v okolici šole
- sprehod, pohodi na bližnje planinske točke v okolici
- skupinske tekmovalne igre
- različne vaje za ogrevanje

Glasbeno-ritmična vzgoja

- ogled muzikalov ali koncertov v bližnjem kraju
- poslušanje glasbene pravljice
- igranje na Orffove instrumente, spremljava znanih slovenskih narodnih pesmi (Al· me boš kaj rada imela, Jaz pa pojdem na Gorenjsko ...)
- praznovanje osebnih praznikov (izbira glasbe za ples)

- sodelovanje na šolskih prireditvah, razrednih prireditvah (Pokaži, kaj znaš!)
- (bonton, priklanjanje, napoved pesmi, aplavz ...)

Likovna vzgoja

- odlitki iz mavca (izdelava stenske slike)
- izdelovanje voščilnic v zahtevnejši tehniki (slikanje na svilo)
- skupinske lepljenke, izrezanke, kolaži
- prosto risanje na temo (Družina, Moj dom)
- oblikovanje iz gline (stenske slike, svečniki, stojala za svinčnike, nočne lučke)
- izdelki iz lesa (ptičja hišica, okvirji za fotografije)

Delovna vzgoja

- različna ročna dela (delo na namiznih statvah, šivanje gobelinov)
- priprava preprostih obrokov (uporaba gospodinjskih aparatov - mešalec, aparat za kavo, čaj)
- priprava čajank (priprava vsakdanjega in prazničnega pogrinjka)
- sortiranje fotografij in izdelava osebnega albuma
- urejanje garderobe v šoli (čiščenje čevljev, obešanje obleke)
- urejanje šolskega dvorišča in vrta (pobiranje smeti, košnja trave, grabljenje listja)
- učenje likanja preprostih kosov oblačil
- nakupovanje v bližnji trgovini (učni sprehod v trgovino s pohištvom in gospodinjskimi aparati - uporaba tekočih stopnic in dvigala)
- naročanje hrane in pijače v restavraciji (piceriji)

Učna tehnologija:

Bricelj F., 1987: Jurček čarodej, didaktična igrača. Juka desing studio.

Grigor vitez: zbirka Čebelica, Zrcalce.

Jalovec V., Kočevar M., 1995: Aplikacije za šolo in prosti čas. Ljubljana: Dismick.

Julian Tuwim: zbirka Čebelica, Repica.

Levandovski D., Teodorović B., Mišić D., 1996: Igre za odrasle osobe s mentalnom retardacijom. Zagreb: Centar za rehabilitacijo Zagreb.

Petkovšek M., Kremžar B., 1986: 100 + 1 igra. Ljubljana: Fakulteta za telesno kulturo.

Somrak T., 1994: Deklica s školjko (zbirka knjig). Ljubljana: Založba Karel Destovnik.

Somrak T., 1994: Deklica s školjko (zbirka knjig). Ljubljana: Založba Karel Destovnik.

Zapojmo po naše (slovenske narodne in zdravljica). Ljubljana: Mladinska knjiga.

DEFEKTOLOGIJA

OTROKOVA ŠIRŠA OKOLICA

Jan Ulaga

Prva razvojna stopnja

MESTO, VAS

Druga razvojna stopnja

MESTO, VAS

PRVINE ŠIRŠE OKOLICE

Tretja razvojna stopnja

MESTO, VAS

PRVINE ŠIRŠE OKOLICE

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- doživljanje spremembe okolice na sprehodu ali vožnji
- spodbujanje zaznavanja z vsemi čutili
- opazovanje otrokove širše okolice, predvsem v bližini doma, šole ali zavoda
- spoznavanje elementov (npr. hiša, pot, gozd ...) širše okolice
- prepoznavanje elementov širše okolice
- poimenovanje naštetih in drugih elementov
- prepoznavanje nevarnosti v bližnji okolici
- osnovna pravila obnašanja v okolju

MESTO, VAS

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- z vsemi čutili zaznava spremembe v okolju,
- usmerja pogled, roko, gibanje v določen predmet (npr. drevo, cvet),
- opazuje osnovne elemente širše okolice v bližini šole, doma, zavoda,
- spoznava osnovne predmete in pojave (npr. hiša, ulica, pločnik, park, igrišče, blok, trgovina ...) v mestu in na vasi (npr. pot, travnik, gozd, hlev, drvarnica ...),
- predmete in pojave okolice prepoznava in poimenuje.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- sprejema in oddaja neverbalna sporočila,
- posluša, ugotavlja smer in izvor zvoka (npr. šumenje vetra, žuborenje potoka, cestni hrup ...),
- posnema glasove in zvoke iz okolice,
- ob posnemanju oblikuje zloge, besede in enostavne povedi,
- izvablja in ozavešča glas U v imenu Uroš,
- izvablja in ozavešča glas G s pomočjo pesmice Ga, ga ,ga, goska je gospa.

Branje in pisanje

Otrok:

- se igra s slikanicami, ki prikazujejo življenje v mestu in na vasi,
- prepoznava slike, ki v slikanici prikazujejo mesto ali vas,
- imenuje, »bere« slike,

- se orientira na sebi, na mizi, v prostoru,
- vadi gibe koordinacije oči-roka,
- vadi gibalno-grafične vaje v povezavi s pojavi iz okolja in motivi mesta in vasi (npr. s potmi povezuje narisane hiše; vijuge ponazarjajo potoke, morske valove, hribe; krožne črte posnemajo oblike jezera; kvadrati in trikotniki ponazarjajo hiše; navpičnice s krogi in trikotniki drevesa; navpične in vodoravne črte kozolce itd.).

Količine in številke

Otrok:

- se spontano igra z raznimi kockami, »Lego« elementi in modeli hiš, avtov, živali, dreves in drugih simbolov mesta ter vasi,
- se usmerjeno igra z istimi predmeti,
- loči predmete po imenu (npr.«hiša«), lastnosti ali funkciji,
- pokaže ali imenuje isti predmet,
- pozna posamezne lastnosti (npr. barva, oblika) predmetov,
- ureja in razvršča modele hiš, avtov, živali in drugih predmetov,
- se igra z iskanjem številk na hišah, avtomobilih,
- posluša izštevanke,
- pridobiva pojme »veliko, malo, nič, vse« s pomočjo modelov ali resničnih predmetov iz okolja (npr. veliko hiš in avtomobilov v mestu, malo hiš in veliko živali na vasi, veliko dreves v gozdu ...),
- šteje 1, 2 (igrače, modeli, naravni plodovi, kocke, bonboni ...),
- prerisuje in samostojno piše številki 1, 2.

Vsebina

V mestu je veliko hiš. Hiše so visoke.

Na vasi je malo hiš. Hiše so nizke.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Osnovni elementi mesta in vasi: hiše, ulice, pločniki, trgovine; njive, travniki, gozdovi, poti, kmetije. Samo tisti elementi iz otrokove okolice, ki jih lahko spozna iz povsem neposrednih izkušenj na primer na učnih sprehodih, izletih, odhodih domov ali na letovanju. Poudarjena naj bo skrb za lastno varnost in temeljno orientacijo ter samopomoč (posebno pozornost in povsem individualne rešitve zahtevajo otroci in mladostniki brez razvitega govora in teže pokretni).

Razlikovanje mesta od vasi praviloma še ne pričakujemo, pač pa osnovne značilnosti utrjujemo ob neposrednih izkušnjah, ob peskovniku, modelih, ilustracijah knjig,

fotografijah in videoposnetkih realne otrokove okolice itd., da bi ti pojmi postopno prišli v otrokovo zavest, ce je to glede na njegove potenciale mogoče.

Smiselno vključujemo tudi druge otroku najbližje elemente okolice (npr. trgovina, šola, vrtec ...), ki so mu blizu ali ga zanimajo.

Hiša

Defektolog pripoveduje in opisuje, otrok posluša in opazuje, če ima razvit govor, tudi poimenuje ali vsaj pokaže in tako na svoj način sodeluje pri »raziskovanju« hiše. Najprej obdelamo pravo, otroku znano hišo od znotraj in od zunaj. Kakšna je funkcija hiše, kateri so glavni deli hiše, čemu služijo (npr. streha, zidovi, vrata, okna, dimnik ...).

Nato vse skupaj ponavljamo na sprehodu pri drugih hišah in poizkušamo pojem generalizirati. Ponavljanje in utrjevanje ob čim večji aktivnosti otroka sledi ob slikah, fotografijah domače hiše, modelih, zidanju z Lego ali podobnimi elementi - vse ob igri.

Ob sodelovanju otrok izdelamo hišo iz čim večjega embalažnega kartona, kar nudi veliko možnosti za povezave z likovno in delovno vzgojo pa tudi za komunikacijo in socializacijo, sodelovanje, pozdravljanje, »trkanje«, strpno skupno bivanje itd. Otroci oblikujejo hišo, značilno za mesto, oziroma hišo, značilno za vas.

Utrjujemo ali pridobivamo lahko orientacijo v prostoru (pred hišo, v hiši, iz hiše ...), lastnosti (velika »Maja« - ime defektologinje, majhna hiša), barve, gibalne vaje, zapojemo »Jurčku bomo pomagali hišico zgraditi« ob čim aktivnejšem sodelovanju otrok v skladu z njihovimi individualnimi sposobnostmi in značilnostmi.

PREDLOGI DEJAVNOSTI - višja raven

Vse pojme pridobivamo in utrjujemo izključno na temelju neposrednih izkušenj ob vsakodnevnih poteh, učnih sprehodih in izletih, kasneje tudi ob različnih ponazorilih od fotografij, modelov, slik itd. do peskovnika.

Aktivnost otrok in s tem intenzivnejše usvajanje in utrjevanje pojmov ter pojavov, pa tudi vzgojne prvine socializacije lahko dosežemo z igranjem vlog, z lutkami ... Predvsem pa so pomembne neposredne izkušnje v realnih okoliščinah, kjer pazimo na postopno stopnjevanje aktivnosti od pasivnega opazovanja do prevzemanja najpreprostejših nalog.

Trgovina

Uvodoma pedagog pove otrokom, da je nečesa (npr. moke) zmanjkalo in mama ne more speči piškotov (ali pa očetu žebljev ali obratno ...), in zato bomo šli v trgovino, kjer to prodajajo. Kako se bomo oblekli ... Kako se bomo v trgovini vedli ... Kaj še potrebujemo - denar, morda vrečko ali košarico ...

Sledi nakupovanje ob pasivni navzocnosti otrok(a) in pripovedovanju pedagoga. Po vrnitvi iz trgovine je treba s kupljenimi bonboni nagraditi primerno vedenje in graditi pozitivne izkušnje, vendar s tem ne smemo pretiravati.

Znanje utrjujemo s simuliranim »nakupovanjem« v razredu, kjer v skladu s sposobnostmi in tudi vzgojnimi nameni razporedimo otrokom primerne vloge. Zahtevnost aktivnega sodelovanja stopnjujemo.

Možnosti za ponavljanje in utrjevanje je še veliko: lutke, samostojno poročanje, risanje. Za otroke z več motnjami dogajanje priredimo in še posebno pazimo na prvine socializacije.

Nakupovanje povezujemo z drugimi področji in temami (osnove matematike - količine, varnost v prometu, pozdravljanje, skrb za denar, prazniki, zdrava prehrana, socialne veščine, moralne vrednote - poštenje itd.).

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- razvijanje in ohranjanje osnovnih gibalnih sposobnosti na sprehodih in izletih
- uvajanje v gibalne ter razvedrilne igre na prostem, na travniku, v gozdu, na snegu, v morju ali jezeru, na planinah
- vaje za telesno orientacijo ,orientacijo v prostoru in na prostem
- uvajanje v discipline športnega programa, čim več na prostem
- jahanje (s pomočjo defektologa ali fizioterapevta) v naravi
- posebno pozornost posvetimo gibalno oviranim otrokom

Glasbeno-ritmična vzgoja

- poslušanje zvokov iz okolice (hrup prometa, tovarne, šum gozda, oglašanje ptic in drugih živali, žuborenje potoka, valovanje morja, vaški zvon ...)
- ugotavljanje smeri izvora zvokov in glasov v mestu ali naravi
- oponašanje, razlikovanje, morda imenovanje zvokov in glasov
- poslušanje pesmi v zvezi z naravo in drugimi pojavi širše okolice
- sproščanje s pomočjo glasbene terapije v naravi
- aktivno sodelovanje v ustvarjanju zvokov, glasov in glasbe z enostavnimi glasbili ali petjem
- otrokom z več motnjami prilagodimo cilje in vsebine glede na njihove značilnosti, gradimo na pozitivnih potencialih (npr. naglušni ali gluhi otroci - ritem) ter pozitivnih izkušnjah
- skrbno spremljamo odziv posameznih otrok in se varujemo pretiranega hrupa ali ritma (hiperaktivni otroci, prvine avtizma, motnje vedenja, otroci z epilepsijo ali težjimi srčnimi okvarami ...)

Likovna vzgoja

- zaznavanje in opazovanje neprestanih sprememb barv in oblik v naravi
- nabiranje naravnih gradiv (listov, rož, kamnov, vejic, plodov)
- oblikovanje (puščanje sledov-odtisov, črt, likov, oblik) v pesku, snegu, blatu ...
- prinašanje naravnih gradiv in dodelava s preprostimi likovnimi tehnikami

Delovna vzgoja

- spontano in usmerjeno opazovanje dela v naravi, na kmetiji, v delavnici
- sodelovanje pri preprostih opravilih
- razvoj spretnosti in delovnih navad pri preprostih opravilih, n .pr. nabiranju gozdnih plodov, pospravljanju igrač, orodja, oblačil itd.
- prelaganje, mečkanje, trganje naravnih gradiv (listov, plodov ...)
- pospravljanje obutve in obleke, ko gremo in pridemo s sprehoda
- uvajanje preprostih tehnik pretikanja, nizanja, sestavljanja, lepljenja itd. v zvezi z obravnavamimi temami iz širše okolice

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- opazovanje otrokove širše okolice, krog se širi od neposredne bližine doma ali zavoda postopno tudi na pojme in pojave, ki jih otrok opazuje na izletih in letovanjih
- spoznavanje elementov (npr. konkretno mesto in vas, hrib, gora, potok, reka) širšega okolja
- prepoznavanje in razlikovanje teh elementov
- poimenovanje konkretnih elementov z lastnim imenom in morda tudi občim imenom (npr. Ljubljana ... mesto, Storžič ... gora)
- opisovanje konkretnih elementov širše okolice
- prepoznavanje nevarnosti v širši okolici in varovanje pred njimi
- osnove varovanja okolja

MESTO, VAS

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- prepozna, poimenuje in opisuje temeljne značilnosti mesta in vasi (veliko hiš, ljudi, prometa, cest in ulic, lokalov, hrup in umazan zrak v mestu; kmetije, polja, travniki in gozdovi, malo hiš skupaj na vasi ...),
- pogojno ali delno pojme posplošuje oziroma ločuje med lastnim in občim imenom za njemu najbližje (domače ali znano) mesto in vas,
- povezuje nekatere osnovne vzroke in posledice (npr. zakaj je zrak v mestu slabši kot na vasi),
- povezuje obravnavano s prometno vzgojo in skrbjo za lastno varnost (kaj storimo, če se izgubimo v mestu, na vasi, v gozdu ... ,)
- pozna osnovna pravila obnašanja v različnih okoljih,
- pozna in upošteva glavna načela varovanja okolja v mestu in na vasi.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- posluša, razlikuje in posnema zvoke v mestu in na vasi,
- izvaja dihalne in pihalne vaje, tvori glasove, besede in povedi,
- povezuje usvojene pojme v zvezi z mestom in vasjo v kratke pripovedi,
- obnavlja kratke zgodbe v zvezi z mestom in vasjo,
- nadomešča neustrezne (»domače« ali celo vulgarne) izraze z ustreznimi ob opisovanju domačega okolja,

- razvija individualno (v tesnem sodelovanju z logopedom) neverbalno izražanje, če nima razvitega govora.

Branje in pisanje

Otrok:

- nadaljuje s predvajami za pisanje z narisanimi motivi iz mesta in vasi,
- prepoznava, prepisuje in piše posamezne črke v zvezi z mestom (npr. z avtomobilskih registrskih tablic),
- prepozna ključne besede iz okolja kot npr. STOP, BUS, WC ipd.,
- bere in morda napiše svoje ime, nekateri tudi naslov bivališča.

Količine in številke

Otrok:

- razporeja predmete in modele po enem ali več kriterijih (npr. samo rdeči avtomobilčki, veliki rdeči, ali majhne hiše, majhne rumene hiše itd.),
- pridobiva količinske pojme na temelju igre z resničnimi predmeti ali ponazorili,
- šteje ustrezne modele (hiše, avtomobili, živali) ali prave predmete,
- odvzema in dodaja po en predmet ali model (»pripelje še en avto ...«),
- prepozna barve na semaforju,
- prepozna in prepisuje številke,
- uči se igrati otroške igre na prostem, ki vključujejo štetje,
- pozna pomen in ravnanje z denarjem.

Vsebina

V mestu je veliko hiš. Hiše so stisnjene. Ceste so široke. Po cestah vozi veliko avtomobilov in avtobusov. V hišah so trgovine, banke, šole, bolnice, gledališča ... Med hišami so parki.

V vasi je malo hiš. Hiše so raztresene. Ceste so ozke. Po cestah vozijo traktorji. Pred hišo je dvorišče. Blizu hiše je vrt in hlev. Med hišami so drevesa (jablane, hruške).

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Mesto

Po uvodnem pogovoru se odpeljemo v najbližje mesto, kjer otroke opozarjamo na značilnosti, ki jih bomo kasneje utrjevali: veliko hiš, veliko avtomobilov in ljudi, trgovine, ulice, nevarnosti prometa, slab zrak, hrup - pa tudi parki, spomeniki in lepe velike hiše.

Sestavine in značilnosti mesta ponavljamo in utrjujemo z modeli, v peskovniku, na flanelografu in maketah, z Lego kockami in drugimi gradbenimi elementi, rišemo, modeliramo ipd., predvsem pa še večkrat pozneje na učnih sprehodih, izletih, v šoli v naravi in ob drugih neposrednih izkušnjah.

Opisovanje otrokove konkretne okolice, iz katere prihaja - z učiteljevo pomočjo »opisuje« drugim otrokom domače mesto, njegove značilnosti in znamenitosti, pri čemer si pomaga z razglednicami, domačimi fotografijami, videoposnetki. Poleg domačega oziroma najbližjega mesta in vasi obravnavamo tudi druga večja mesta in vasi iz bližnje okolice - individualno v povezavi z otrokovimi interesi in izkušnjami, npr. kraji, odkoder so doma starši, stari starši ali kjer je bil na počitnicah.

Primerjave med konkretnimi okolji - vas ali mesto? - o katerih pripovedujejo posamezni otroci.

Glede na individualne sposobnosti in posebnosti (pretežno neverbalno izražanje, dodatna gibalna oviranost, osebnostne motnje itd.) otrokom dodeljujemo take vloge, da se lahko aktivno vključujejo v delo.

PRVINE ŠIRŠE OKOLICE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- prepozna, poimenuje in opisuje posamezne prvine okolice in njihove funkcije,
- uči se socialnih veščin v posebnih okoljih, kot so trgovina, kiosk, živilski trg, gostinski lokal, cerkev, kino ali pošta,
- pozna denar in njegov namen, s tem v zvezi tudi skrb za denar in varčevanje,
- pozna nekatere oblike iz njegovega naravnega okolja, npr. potok, reka, morje, jezero; hrib, gora; travnik, polje, njiva, vrt,
- opazi spremembe v okolju glede na letne čase,
- pozna nevarnosti v naravi (v gorah, pri kopanju ...) in se varuje oziroma zna poiskati pomoč.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- posluša, razlikuje in posnema zvoke v okolju, predvsem v naravi,
- oblikuje besede, povedi in pripoveduje o njemu znanih pojavih iz okolja,
- obnavlja, kar je slišal pripovedovati defektologa, starše ali druge o naravi, pripovedkah ali resničnih dogodkih v gozdu, gorah, na morju itd.,
- če nima razvitega govora, »pripoveduje« o vsem tem na svoj način izražanja.

Branje in pisanje

Otrok:

- dela predvaje za pisanje: z vijugami posnema reke, potoke, hribe, morske valove, poti in ceste,
- utrjuje orientacijo na mizi, tabli in listu papirja,
- prepozna pomembne besede iz okolja, npr. VHOD, IZHOD, POLICIJA, POŠTA, svoje ime, ime svojega kraja, številko mestnega avtobusa.

Količine in številke

Otrok:

- opazuje spreminjanje lastnosti predmetov v naravi glede na dnevni čas (podnevi, ponoči) in letne čase (npr. gozd pomladi, poleti, jeseni in pozimi)
- utrjuje količinske pojme v povezavi z naravo (veliko listja na drevju poleti, nato malo v jeseni, nič pozimi),
- vadi prostorsko orientacijo,
- spoznava barve v naravi (cvetlice, plodovi, listje, sneg, vode ...),
- dodaja, odvzema in šteje naravne predmete (sadje in zelenjavo, gozdne plodove, školjke, itd.).

Vsebina

Glede na otrokovo okolje in interese izbrane posamezne najpogostejše prvine širše okolice, s katerimi se pogosto srečuje: trgovina, pekarna, mesnica, kiosk z zelenjavo, trafika, obrtni lokali, pošta, bistro, cerkev, kino, restavracija, avtobusna ali železniška postaja, policija, park, križišče, bazen oz. kopališče, planinska koča, živalski vrt itd.

Potok, reka, ribnik, jezero, morje - konkretno z lastnim imenom in na splošni ravni z občim imenom.

Prav tako ravnina, hrib in gora - le bistvene lastnosti na temelju konkretnih naravnih oblik, ki jih otrok lahko vidi in jih pozna iz lastne izkušnje.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Čim več operativnih ciljev poizkušamo doseči na temelju konkretnih, neposrednih izkušenj iz otrokovega doživljanja, s ponavljanjem in utrjevanjem ob filmih, slikah, fotografijah ali na peskovniku.

Povezovanje s spremembami glede na letne čase, s skrbjo za zdravje, za lastno varnost (plavanje) in z varovanjem okolja.

Potok

Na sprehodu pridemo do potoka, ki teče v bližini šole, doma ali zavoda. Defektolog pripoveduje in opisuje, otroci poslušajo, se po svojih sposobnostih in interesu vključujejo, opazujejo vodo pod mostom, gredo na breg. Ob upoštevanju (ne)varnosti vodo potipajo in ugotovijo, da je mokra in hladna.

Učitelj jih opozarja, da si obleke in obutve ne smemo zmočiti, ker lahko zbolimo, da te vode ne pijemo, ker prav tako lahko zbolimo. Lahko celo utonemo, če ne znamo plavati in pademo v večji potok.

Poslušamo šumenje potoka, ugibamo o globini, širini. Odvisno od vremena, letnega časa, velikosti potoka in predvsem spretnosti ter posebnosti otrok se usmerjeno igrajo. Potok opazujejo in opisujejo v različnih letnih časih. V mivko, pesek ali sneg rišejo črte, vijuge, kroge, odtiskujejo sledi čevljev in rok, primerjajo, vzporejajo, štejejo ... Poskakujejo od kamna do kamna, tekmujejo v sonožnih skokih. Iščejo lepe kamne za poznejšo likovno ali delovno obdelavo. Ugotavljajo značilnosti tal - mehka trava, trdi kamni, gladka mivka, nagnjenost terena (gibalno ovirani), različna hrapavost kamnov (slepi ...).Pomagajo učitelju narediti mlinček, zapojejo »Ob bistrem potoku je mlin«. Dogajanje posnamejo na videokamero ali fotografirajo.

Sledi ponavljanje in utrjevanje v učilnici z risanjem, ob peskovniku, flanelografu, foto- in videoposnetkih.

Potok obiščejo na istem kraju ponovno v drugem letnem času in ugotavljajo razlike.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- razvijanje osnovnih gibalnih sposobnosti - gibov, spretnosti in motorične koordinacije v naravnem okolju, na sprehodih, izletih, letovanjih, taborjenjih in pri drugih oblikah bivanja in gibanja v naravi
- razvijanje samopodobe in komunikacije prek sproščanja v okolju
- razvedrilne in tekmovalne igre v naravi
- temelji aerobike in plesno ritmičnega izražanja - tudi v naravnem okolju
- postopno vključevanje v individualne in kolektivne športne discipline

Glasbeno-ritmična vzgoja

- poslušanje pesmi v zvezi z obravnavanimi temami
- vzbujanje in razvijanje otrokovih glasbenih sposobnosti z aktivnim vključevanjem v petje in igranje preprostih instrumentov
- posnemanje ritmičnih vzorcev urbanega okolja (npr. enakomeren hrup strojev, stolpna ura) in glasov v naravi (šumenje potoka, bučanje valov ob nemirnem morju, oglašanje kukavice ipd.)

- individualno in skupinsko sproščanje pri petju otroških, narodnih ali drugih znanih pesmi ob obravnavanih temah (npr. »Po lužah cop cop ...«, »Sonce čez hribček gre«, »Po jezeru bliz Triglava«, »Stoji, stoji Ljubljanca », »Ob bistrem potočku je mlin«, razne taborniške in druge priložnostne pesmi)
- prvine plesa v posnemanju živali, vetra, dežja ali snega, korakanju, poskakovanju, plazenju itd.

Likovna vzgoja

- opazovanje in opisovanje sprememb oblik in barv v naravi
- nabiranje, odbiranje in prinašanje predmetov iz narave za likovno obdelavo
- uvajanje zahtevnejših likovnih tehnik pri obdelavi naravnih gradiv
- sproščanje napetosti in stisk ob likovnem ustvarjanju
- razvijanje skupinskega dela, komunikacije in upoštevanja pravil pri večjih likovnih delih v naravi ali urbanem okolju šole oziroma zavoda
- upoštevanje posebnosti otrok pri likovnih tehnikah in plastičnem oblikovanju naravnih gradiv (npr. prilagoditve tehnik pri gibalno-motorično manj spretnih, pri slepih, pri zelo nemirnih ali agresivnih otrocih itd.)

Delovna vzgoja

- vključevanje v preprosta opravila v naravi
- navajanje na vrednotenje dela, vztrajnost pri nabiranju plodov in drugih predmetov v naravi, na vrtu, njivi
- zadolžitve za najbolj preprosta dela na dvorišču in igrišču
- čiščenje obutve in obleke, ko se vrnemo s sprehoda
- vključevanje v priprave na potovanje ali taborjenje
- pomoč pri delu z domačimi živalmi ali krmljenju ptic in divjih živali
- postopno uvajanje zahtevnejših tehnik pri obdelavi naravnih plodov in drugih predmetov, ki jih prinesejo iz okolja

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- opazovanje, prepoznavanje in razlikovanje prvin širše okolice
- posploševanje pojmov, imenovanje elementov okolja z občim imenom
- varovanje pred nevarnostmi v širšem okolju
- temelji orientacije na zemljevidu in terenu
- socialne veščine v različnih okoljih in ob različnih priložnostih
- potovanje: priprave in relativno samostojna izvedba
- spoštovanje, varovanje naravne in kulturne dediščine

MESTO, VAS

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- razlikuje in opisuje glavne razlike med mestom in vasjo na temelju lastnih izkušenj, slikovnih in drugih ponazoril ali pripovedovanja drugih (npr. sošolcev),
- pojme posplošuje, loči med lastnim in občim imenom, našteje nekaj večjih mest, morda pozna glavno mesto Slovenije, našteje vasi ali naselja iz domače okolice,
- pozna namen načrta mesta in ga delno uporablja, na zemljevidu prepozna mesta in vasi ter poišče poti med njimi,
- razlikuje pojme kot so: »hiša - blok«, »cesta - ulica«, »vas - naselje«,
- povezuje ta znanja s spretnostmi in znanji iz prometne vzgoje,
- obvlada orientacijo v vsakdanjem okolju in samostojno hodi ali vozi kolo na dnevnih poteh.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- opisuje domače mesto ali vas s pomočjo vprašanj,
- samostojno pripoveduje o svojih izkušnjah v domačem kraju,
- ustrezno uporablja telefon.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- širi obseg prepoznavanja pomembnih besed, tudi v različnih oblikah pisave,
- nekateri (individualno) berejo krajše sestavke, slepi v brailovi pisavi,
- nekateri pišejo z velikimi tiskanimi ali drugimi črkami krajša sporočila,

- poznajo ali individualno tudi uporabljajo druge oblike pisnega sporočanja, npr. razglednica, pismo.

Količine in številke

Mladostnik:

- šteje predmete (hiše, avtomobile ...) ali modele,
- prišteva in odšteva iste predmete ali modele v individualnem obsegu,
- igra se računske igre,
- uporablja denar pri preprostih nakupih ali v lokalu,
- spoznava in uporablja temeljne računalniške operacije - individualno.

Vsebina

Značilnosti vsakega in posameznega (domačega) mesta in vasi.

Država Slovenija - glavno mesto Ljubljana.

Osnove uporabe načrta mesta in zemljevida.

Orientacija v domačem mestu in okolici domače vasi.

Socialne veščine v mestu in na vasi.

Prepoznavanje in varstvo pred nevarnostmi.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Mesto

Pridobivanje novih pojmov in širitev že usvojenih znanj še vedno temeljita na lastnih izkušnjah in aktivnosti otrok oz. mladostnikov. Zato je potrebno po prvi obravnavi v razredu, ko ugotovimo že usvojeno znanje na temo »mesto« iz prejšnih let organizirati in izvesti učni izlet v najbližje mesto. Ob tem lahko z delno pomočjo mladostnikov napravimo nekaj videoposnetkov, fotografiramo, ob lepem vremenu tudi rišemo na kraju samem.

V turistični agenciji prosimo za morebitne turistične prospekte o mestu in za načrt mesta, če ga imejo. Ogledamo si tudi table, ki označujejo posamezne predele, poti in znamenitosti. V Ljubljani in morda še kje si lahko ogledamo tudi reliefno, plastično ponazoritev mesta, kar je še posebno dobrodošlo pri slepih ali slabovidnih mladostnikih.

Ponavljanje in utrjevanje spet poteka ob različnih ponazorilih, maketah, fotografijah, videoposnetkih, slikah, lastnih risbah in plastikah. Ob tem smo še posebno pozorni do tistih mladostnikov, ki potrebujejo zaradi dodatnih razvojnih motenj prilagoditve, da se lahko čim bolj aktivno in samostojno vključujejo v skupno ali individualno delo.

Izdelujemo preproste načrte domačega kraja in jih primerjamo s tiskanimi. V domačem kraju naj bodo mladostniki čim bolj vključeni v vsa dogajanja, kot so npr.

urejanje in čiščenje okolice, krašenje ob lokalnih prireditvah in praznikih, likovnih razstavah.

Učni izlet seveda nudi številne možnosti za povezave z drugimi temami - npr. »promet«, vsebinami - npr.branje in pisanje, količine in številke (denar ...) ter za socializacijo v najširšem smislu. Ob pripravah na izlet pridejo predvsem v poštev povezave s področjem razvijanja samostojnosti, ob utrjevanju pa z likovno, glasbeno in delovno vzgojo (risbe, makete, otroške, narodne in sodobne - zabavne pesmi, ki so mladostnikom najbližje in govore o konkretnem mestu).

Otroci oziroma mladostniki naj veliko opisujejo (verbalno in neverbalno) domači kraj in med seboj primerjajo »svoja« mesta in vasi.

PRVINE ŠIRŠE OKOLICE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- pozna večino prvin svoje okolice in glavne prvine okolice zunaj domačega kraja, s katerimi se ne srečuje pogosto (npr. pristanišče, letališče, živalski vrt ...),
- pozna funkcije teh prvin in obvlada socialne veščine v posebnih okoliščinah - ve, kako se je treba vesti v trgovini, lokalu, kinu, cerkvi, na policiji, čemu služi pošta, kje kupi zelenjavo, kdo popravlja čevlje itd.,
- obvlada temeljne operacije z denarjem, se zaveda njegovega pomena in zna paziti nanj ter varčevati,
- pozna in obvlada uporabo WC-ja (fantje tudi pisoar) v lokalih ali na drugih javnih krajih,
- ve, kaj potrebuje za potovanje in si samostojno pripravi osnovno osebno prtljago,
- pozna nevarnosti in se zna varovati v določenih okoljih pred nasiljem, alkoholom, drogami, spolnimi zlorabami - zna poiskati pomoč,
- pozna različne oblike in lastnosti voda: studenec, potok, reka, ribnik, jezero, morje,
- zaveda se pomena vode za življenje in varovanja voda,
- zna varovati zdravje pri aktivnostih ob vodi: sončenju, plavanju, skakanju v vodo in zna poiskati prvo pomoč,
- pozna in imenuje glavne ravnine in hribovje iz domačega okolja, iz izkušenj tudi druge (npr. Triglav, Pohorje, Kamniške Alpe itd.),
- pozna glavne načine potovanja po ravninah in gorah,
- zaveda se nevarnosti v gorah,zna se varovati in poiskati pomoč,
- pozna zemljevid in ga delno (individualno) uporablja,
- pozna in spoštuje naravno in kulturno dediščino.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- opisuje (verbalno, neverbalno ali kombinirano) svoje domače širše okolje,
- pripoveduje o svojih doživetjih na izletih, letovanjih, zimovanjih,
- razlikuje (individualno) med neformalno oz. »domačo« govorico in pravilno slovenščino,
- oblikuje kraju in okoliščinam primerna vprašanja, kadar išče pomoč zunaj domačega okolja,
- pozna in uporablja oblike vljudnega komuniciranja (vikanje, prosim - hvala, primerno pozdravljanje),
- prepozna in ustrezno odgovori na običajna vprašanja v določenih okoljih: npr. v gostinskem lokalu, pri frizerju, na uradu, na policiji ali cesti in podobno,
- zna uporabljati telefon tehnično (doma, v šoli, s kartico, žetoni, mobitel) in vsebinsko (vljudnost, dolžina pogovora, možnost zlorab »vročih« in drugih komercialnih linij).

Branje in pisanje

Mladostnik:

- branje in pisanje (individualno) uporablja v vsakdanji praksi pri pripravah na pot, gledanju zemljevida, pisanju razglednic, orientaciji v novem okolju,
- mladostnik z dodatnimi razvojnimi motnjami si pomaga s prilagojenimi načini komunikacije, kot npr. brailovo pisavo, komunikatorji, kretalnim ali slikovnim govorom, prilagojeno računalniško tehnologijo,
- individualno - uporablja računalnik.

Količine in številke

Mladostnik:

- opravlja preproste računske operacije v vsakdanjem življenju (individualno),
- delno samostojno (individualno) uporablja denar pri nakupih in potovanju.

Vsebina

Poleg prvin, naštetih za drugo razvojno stopnjo, dodajamo individualno še naslednje: lekarna, zdravstveni dom, bolnica, vsakdanji obrtniki (frizer, čevljar ...), bencinska črpalka, pokopališče, diskoteka, hotel, športno igrišče, tovarna, podjetje, VDC, mestni promet, banka, bankomat, javni telefon; muzej, grad, prvine naravne dediščine iz okolja.

Navajanje na primerno obnašanje in relativno samostojno uporabo teh in drugih, osnovnih prvin.

Zlorabe vseh vrst (spolne, alkohol, mamila...) - varovanje pred njimi!

DEFEKTOLOGIJA

Studenec, potok, reka, ribnik, jezero, morje

Sava, Drava, Soča, Krka, Savinja, Mura (primerno okolju), Blejsko in Bohinjsko jezero, Jadransko morje.

Voda kot vir življenja. Hrana iz rek, jezer, ribnikov, morja. Vodni promet. Hidrocentrale.

Orientacija na zemljevidu.

Osnove prve pomoči pri utopitvi.

Ravnine: naselja, gozdovi, polja in njive, travniki, kmetijstvo; prometne žile, tovarne.

Hribi in gore: vrhovi, planinske poti, pašniki, živinoreja, naselja, planinske koče.

Pomen in uporaba zemljevida.

Varovanje zdravja in okolja.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Gora

Ko izberemo cilj, kamor se bomo v resnici tudi odpravili - npr. Ratitovec s Soriške planine - najprej obdelamo temo v razredu. Na temelju njihovih predhodnih izkušenj se pogovarjamo o gorah in ravninah na splošno, o značilnostih, poteh, poselitvah, o hoji v gore in skrbi za lastno varnost ter varnost drugih.

Nato izberemo neposredni cilj, poiščemo zemljevide - Atlas Slovenije, zemljevid občine Škofja Loka, izletniške in druge zemljevide in si ogledamo predvideno pot. Pogovorimo se in tudi pripravimo primerno opremo: obleko, obutev, nahrbtnik, nekaj osnovnih predmetov za prvo pomoč, pijačo, hrano, rezervno obleko itd. Z igro vlog simuliramo vožnjo z avtobusom: od iskanja informacij o odhodih, do nakupa vozovnice in vedenja v avtobusu. Seveda se prej še dogovorimo s starši in poskrbimo za dodatno spremstvo ali druge prilagoditve za mladostnike z dodatnimi motnjami.

Na planinskem pohodu spontano in neprisiljeno uporabimo vsako priložnost za opazovanje pokrajine, utrjevanje socialnih veščin, tovarištvo in socializacijo v najširšem smislu. Če je le mogoče, tudi snemamo videofilm in fotografiramo. V koči ne pozabimo na pisanje ali vsaj podpisovanje razglednic.

Utrjujemo ob pogovarjanju o izletu in posebnih dogodkih, pomagamo si z videofilmom in fotografijami, ponovno »potujemo« po zemljevidu in se spominjamo krajev, izdelamo relief v peskovniku, izdelamo preprost zemljevid (lahko je skupinsko delo), na svoj način vključujemo mladostnike z dodatnimi posebnostmi. Nabrali smo rastline in kamne, lahko jih dodatno obdelamo in pripravimo nastop za starše, da bodo videli, kako smo se imeli in kaj vse doživeli. Poslušamo in pojemo ljudske ali popularne pesmi s planinsko tematiko. Veliko je možnosti za navezave na večino drugih tem (oblačenje, letni časi, živali, promet itd.) in področij.

Ob navedeni in podobnih temah je lahko zelo koristno in uspešno povezovanje z lokalnimi skupinami tabornikov, skavtov, mladih planincev in podobnih organiziranih skupin, seveda s predhodnimi skrbnimi pripravami in mentorstvom.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

- razvijanje osnovnih gibalnih sposobnosti v naravnem okolju
- gibalne in športne igre v naravi, orientacija
- razvedrilne igre v vodi, na snegu, v gozdu, pohodništvo
- osnove plesa, primerno vključevanje v diskoteke
- uvajanje disciplin športnega programa
- vključevanje v specialno olimpiado Slovenije
- osebnostna rast s pomočjo primernega gibanja, športnega načina življenja in vključevanja v splošno okolje

Glasbeno-ritmična vzgoja

- poslušanje in ugibanje zvokov in ritmov iz industrijsko-mestnega ter naravnega okolja
- poslušanje pesmi in skladb v zvezi z obravnavanimi temami
- spremljanje petja ali samostojno igranje z ritmičnimi instrumenti
- navajanje na petje s spremljavo in v skupini ali zboru
- igranje na preproste glasbene instrumente posamično, v dvojicah ali skupini
- učenje preprostih plesnih korakov
- individualno vključevanje v glasbene, plesne, folklorne in podobne skupine iz okolja
- glasbena terapija kot sproščanje napetosti, agresije in kultiviranje mladostnikove osebnosti
- usmerjeno vključevanje v krajevno diskoteko (v dogovoru s starši)
- obiskovanje koncertov

Likovna vzgoja

- risanje in slikanje domačega mesta, vasi, okolja, spominov z izletov in letovanj z zahtevnejšimi tehnikami
- prav tako z grafičnimi tehnikami
- plastično oblikovanje pokrajine, krajev, hribovja v povezavi z lastnimi izkušnjami z vsemi materiali
- sodelovanje na likovnih kolonijah
- sproščanje mladostnikovih notranjih napetosti prek likovnega ustvarjanja in razvijanje estetskega čuta
- obiskovanje likovnih razstav

Delovna vzgoja

- domača opravila v mestu in na podeželju, aktivno sodelovanje
- zaposlitvene tehnike pri obdelavi naravnih materialov iz okolice in izletov, letovanj
- kmetijsko-vrtnarska opravila na vrtu, njivi, travniku, v sadovnjaku, vinogradu
- aktivna pomoč pri skrbi za domače živali
- osnovne dejavnosti iz krajevno značilne domače obrti
- temelji proizvodnega dela v učni delavnici
- postopno in občasno vključevanje v delo v lokalnem VDC
- individualno vključevanje v primerna preprosta dela drugih delodajalcev
- navajanje na varstvo pri delu, obnašanje in medosebne odnose v
- delovnem okolju
- vztrajanje pri natančnem delu in upoštevanju navodil

Učna tehnologija

Kot pomoč pri pripravi in izvedbi učnih ur iz širše teme »Otrokova širša okolica«, vključno z odnosom do okolja in narave, je defektologu na razpolago veliko literature in didaktičnih pripomočkov - predvsem namenjenih prvi triadi OŠ, nižjim razredom OŠPP in predšolskim otrokom. Navajam le nekatere, saj se na tržišču pojavljajo vedno novi:

Stritar, U. in A. 1998: Z otroki v gore. Ljubljana: Sidarta.

Kristan, S. 1998: Šola v naravi. Radovljica: Didakta.

Kotar, A. in Vukmirovič, M. 1996: Zopet v šoli. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Remškar, S. 1994: Dežela črk. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Več avtorjev. 1997: Zbirka »Oglejmo si«. Ljubljana: Slovenska knjiga.

Več avtorjev. 1995: Zbirka »Moji prvi koraki do znanja«. Murska Sobota: Pomurska založba.

Več avtorjev. 1997: Zbirka »Živali - poiščimo prave«. Murska Sobota: Pomurska založba.

Več avtorjev. 1998: Zbirka »Igrajmo se z«. Radovljica: Didakta.

Revije Ciciban, Cicido in druge.

Plakati Učila Tržič.

Puzzli, kocke, sestavljanke, vstavljanke z motivi širšega okolja; spominske igre, igre s črkami in številkami, matematične igre raznih proizvajalcev, kot so npr. »ASCO«-Didakta, Radovljica; »NATHAN«-Efekt, Črniče; »WESCO«-Omega-line, Črnuče; »JOMI« - Ljubljana.

Videokasete področja SND za osnovne šole, didaktični računalniški programi za predšolske otroke.

DEFEKTOLOGIJA

JESEN

Marija Habjan, Metka Peče

Prva razvojna stopnja

SADJE

VRT, NJIVA

GOZD, GOZDNE ŽIVALI

Druga razvojna stopnja

SADJE

VRT, POLJE

JESEN – LETNI ČAS, GOZD

GOZDNE ŽIVALI

Tretja razvojna stopnja

SADJE

VRT, POLJE

GOZDNE ŽIVALI

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje osnovnih značilnosti letnega časa
- spoznavanje značilnosti letnega časa v sadovnjaku, na vrtu, njivi, v gozdu
- spoznavanje nekaterih gozdnih živali (jež, medved, zajec, lisica, veverica)
- navajanje na primerno vedenje in odnos do narave
- spoznavanje lastnosti predmetov z vsemi čutili

SADJE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje zrelo sadje na drevesu, v košari,
- prepozna, imenuje jabolko, hruško,
- spozna, da jabolka, hruške rastejo na drevesu,
- opazuje, prepozna, imenuje rdečo, rumeno barvo,
- opazuje, prepozna, imenuje okroglo obliko,
- prepozna, imenuje dele sadja (pecelj, muha, pečke),
- prepozna sadje (jabolko, hruško) po tipu,
- razlikuje sadje (jabolko, hruško) po okusu in vonju (sladko, kislo, diši),
- spozna pravilno uporabo sadja,
- ugotovi, doda manjkajoči del.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- razume preprosto jezikovno naročilo,
- srka jabolčni sok po slamici,
- posluša kratko zgodbo,
- posluša in posnema glas (M, B, K),
- posluša in posnema besede (npr. mama, Maja, košara) iz zgodbe,
- razume zgodbo, prepozna, imenuje predmete, osebe, lastnosti, dejavnosti,
- razvrsti slike iz zgodbe v pravo zaporedje,
- razume kratko vprašanje, odgovori neverbalno, verbalno (z besedo, dvo-, trodelno povedjo).

Branje in pisanje

Otrok:

- v slikanicah prepozna jabolko, hruško, drugo sadje, ga imenuje,
- opazuje, globalno prepozna napis svojega imena,
- pobira drobne predmete z eno roko,
- izvaja krožne gibe,
- kotali žogo po notranjem obodu obroča,
- polaga po obodu kroga,
- riše krožno črto ob šabloni,
- riše krožno črto po narisani predlogi,
- riše krožno črto samostojno.

Količine in številke

Otrok:

- se usmerjeno igra,
- pokaže istovrstno sadje v skupini,
- pokaže, izbira jabolka, hruške po barvi, velikosti,
- razlikuje in imenuje količini veliko, malo,
- po navodilu nastavi zaporedje (1 jabolko, 1 hruška), imenuje količino 1,
- opazuje sliko, pripravi enako količino kot je na sliki z naravnim sadjem (jabolka, hruške),
- šteje iz veselja.

Vsebina

Na drevesih rastejo jabolka, hruške. Jeseni so zrela in jih obiramo.
Jabolko je rdeče, okroglo. Ima pecelj, muho in pečke.
Hruška je rumena, ni okrogla, ima pecelj, muho in pečke.

Jabolka, hruške so sladke (kisle), lepo dišijo.
Jabolka, hruške umijemo, potem pojemo.
Pečke, peclja in muhe ne jemo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Otroke usmerjamo, da v naravi opazujejo jabolka in hruške. Otroci pobirajo jabolka in hruške, ki so na tleh, in jih polagajo v košaro. Opazujejo, prijemajo, prepoznavajo, imenujejo jabolko, hruško.

V učilnico prinesemo sadje v košari. Otroci opazujejo, prepoznavajo, prijemajo, imenujejo sadje. Spoznavajo barvo, obliko in dele. Jabolko in hruško prerežemo.

Otroci opazujejo, spoznavajo, imenujejo, kaj je na sredini. Skupaj z otroki umijemo sadje, ga narežemo, otroci ga jedo. Ugotovijo, da je dobro (sladko).

Z glasom ponazorimo: "MMM, je dobro (sladko)". Otroci posnemajo glas M. Pokusijo kislo jabolko (hruško). To ponazorimo z glasom: "BBB ni dobro (kislo)". Otroci posnemajo glas B.

Jabolka in hruške pripravimo v košaro. Otrokom zavežemo oči. Sadje prepoznavajo s tipom, ga imenujejo.

Na krožnik pripravimo narezano sadje. Otrokom zavežemo oči. Z vonjem razlikujejo jabolka, hruške.

Otroci v učilnici iščejo predmete, ki so enake barve kot jabolko, hruška. Imenujejo rdečo, rumeno barvo.

Pripravimo znane predmete iz bližnje okolice. Otroci po navodilu poiščejo tiste, ki so okrogli. Imenujejo predmete in okroglo obliko.

Pripravimo stenski prikaz dreves. Otroci po navodilu polagajo na eno drevo aplikate jabolk, na drugo hrušk.

Pripravimo aplikacije jabolk in hrušk, ki jim manjkajo peclji in muhe. Otroci opazujejo, ugotovijo, kaj manjka, in dodajo manjkajoče dele (izrezane peclje in muhe).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otroku naročimo npr.: "Daj jabolka v košaro."
"Odnesi košaro z jabolki na polico."
"Vzemi jabolko, ki je na krožniku, v košari."

Otrok posluša in izpolni navodilo.

Ob slikovnem gradivu predstavimo zgodbo: Mama je prinesla rdeča jabolka. Jabolka je dala v košaro. Poklicala je Majo in ji rekla: "Vzemi eno jabolko." Maja je vzela jabolko, ga umila, pojedla in rekla: "MMM, kako je dobro (sladko)."

Zgodbico tudi dramatiziramo. Po imenih pokličemo vse otroke. Vsak vzame eno jabolko iz košare, ga umije, poje in ponazori z glasom: "MMM, kako je dobro (sladko)." Zgodbico lahko priredimo tako, da je jabolko kislo, kar ponazorimo z glasom: "BBB, je kislo."

Otrok ob sliki prepozna, imenuje osebe, predmete, lastnosti, dejavnosti. Slike razvrsti v pravilno zaporedje.

Branje in pisanje

Otrok lista slikanico. Na slikah prepozna jabolko in hruško ter ju imenuje. Imenuje tudi drugo sadje, ki ga pozna.

Z velikimi tiskanimi črkami napišemo na karton ime otroka in ga nalepimo na njegovo mizo. Otrok bo tako sčasoma globalno prepoznal napis svojega imena. Napis imena nalepimo tudi na garderobno omaro, na barvice, zvezek, mapo ...

Otrok se igra s plastičnimi lončki različnih barv in velikosti. Na mizo stresemo različne drobne predmete (barvni žebljički, gumbi ...). predmete pobira z eno roko in jih daje v lončke. Nato mu damo kuhalnico, otrok pokaže, kako mama "kuha" . Nato mu pokažemo krožne gibe v obe smeri in nas posnema.

Otroku damo na mizo večji obroč. Iz zaboja vzame žogo, jo postavi v obroč. Primemo ga za roko, jo položimo na žogo in jo skupaj premikamo po obodu. Nato to poskuša sam.

Damo mu obroč, s prstom vleče po zunanjem in notranjem obodu obroča.

Narišemo krog, otrok polaga drobne predmete po narisu.

Narišemo krog, otrok s prstno barvo vleče po obodu kroga.

Narišemo krog, s prstno barvo in krožnimi gibi izpolni notranjost kroga (od zunanjega oboda proti sredini).

Otrok samostojno riše kroge (v mivki, na tabli, na mizi, listu papirja ...).

Količine in številke

V zaboju imamo jabolka in hruške. Pripravimo dve košari. Otrok odbira in zlaga jabolka v eno košaro, hruške v drugo. Ugotovi, da je v eni košari veliko jabolk, v drugi malo hrušk.

V košari imamo velika in majhna rdeča jabolka, velike in majhne rumene hruške. Otroku naročimo, da poišče samo velika jabolka, samo majhne hruške. Sadje da v košaro in ugotovi, v kateri košari je veliko oziroma malo sadja. Ob tem utrjujemo tudi barvi in obliko.

Po navodilu otrok na mizo polaga 1 jabolko, 1 hruško. Imenuje količino 1.

Na veliko kocko nalepimo slike jabolk, hrušk v različnih količinah (veliko, malo, ena). Otrok vrže kocko, pogleda sliko, ugotovi količino in na mizo postavi ravno toliko naravnega sadja, npr. veliko jabolk, malo hrušk, eno jabolko, hruško. Individualno tudi šteje naravno sadje.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Z otroki gremo v sadovnjak. Otroci pobirajo jabolka in hruške ter jih nosijo v košaro.

Otrok posnema gibe: je drevo, ki niha v vetru, ali jabolko, ki pade na tla ...

V učilnici poišče skrito košaro z jabolki. Usmerjamo ga z navodili npr.: "Poglej pod mizo, na mizo, v omaro, za omaro ..."

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otroke usmerimo, da poslušajo šumenje vetra, šelestenje listov ..., posnemajo zvoke.

Poslušajo pesem, ki jo ponazorimo na stenskem prikazu npr.:

Hruška debeluška
na vejici visi,
vetrček popiha,
hruška odleti.

Pesem predstavijo z gibi in dramatizacijo.

Ob poslušanju pete pesmi pripevajo.

Petje pesmi spremljajo z malimi instrumenti.

Likovna vzgoja

Otrok polaga droben material (ustrezne barve) po obrisu narisanega sadja (jabolko, hruška).

Tiska, barva po obrisu, v obris sadja.

Trga, lepi papir v narisano sadje.

Riše sadje (individualno).

Oblikuje jabolko, hruško (papir, plastelin, glinamol).

Delovna vzgoja

Umije jabolko, hruško.

Pripravi pogrinjek, poje jabolko ali hruško (narezano).

Odpadke vrže v koš.

VRT - NJIVA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje zelenjavo v naravnem okolju (vrt, njiva),
- prepozna, imenuje zelenjavo v naravnem okolju, na tržnici, v učilnici,
- prepozna, imenuje zelenjavo na slikah, aplikatih,
- razlikuje kuhano, surovo zelenjavo,
- razlikuje sadje, zelenjavo,
- razlikuje trdo, mehko,
- spoznava pojem vroče.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- posluša, posnema glasove M, K, B v ključnih besedah,
- posluša, posnema ključne besede z glasovi M, K, B,
- posluša zgodbo,
- na sliki pokaže, imenuje osebo, predmet iz zgodbe,
- posnema glasove živali iz zgodbe,
- razume in igra vlogo,
- razume jezikovno navodilo, ga izvrši (neverbalno, verbalno),
- razume zaporedje dogajanja in uredi slike,
- razume neverbalno, verbalno sporočilo, odgovori (neverbalno, z glasom, zlogom, besedo, enostavno povedjo).

Branje in pisanje

Otrok:

- polaga drobne predmete po krožnici,
- riše krožno črto po črtkanem obrisu,
- nariše krog.

Količine in številke

Otrok:

- pokaže določeno zelenjavo v skupini,
- razvršča zelenjavo po barvi, velikosti, obliki,
- prepozna imenuje količino veliko, malo, ena,
- spozna količino nič (ni več),
- šteje 1, 2,
- dodaja, odvzema v obsegu do 2.

Vsebina

Na vrtu oz. na njivi raste zelenjava: korenje, solata, krompir, repa, zelje.

Krompir skuhamo. Korenje, solato operemo, jemo surovo. Repo, zelje jemo surovo ali kuhano.

Jesti moramo veliko zelenjave, da bomo zdravi. Če bomo jedli oprano, surovo korenje, bomo imeli lepe in zdrave zobe.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z otroki gremo na vrt, njivo. Tam opazujejo različno zelenjavo. Nekatero prepoznajo, imenujejo.

Gremo na tržnico. Na stojnicah opazujejo zelenjavo, jo prepoznajo, imenujejo. Kupimo krompir, korenje, zelje, repo, solato ipd.

Zelenjavo prepoznajo in imenujejo tudi v učilnici. Otroci jo dajejo v košaro.

Otroka spodbudimo, da sam izbere v košari zelenjavo, jo prinese na mizo in jo imenuje (pokaže).

Otrok po navodilu (npr.: "Poišči krompir in ga zloži v košaro") poišče zelenjavo. To zelenjavo prepozna, imenuje, pokaže tudi na sliki in stenskem prikazu.

Pripravimo npr. surovo korenje, kuhan krompir. Otrok okuša in ugotavlja: korenje je trdo, krompir je mehek, vroč.

V košaro damo sadje, zelenjavo. Otrok opazuje, prepozna, imenuje (pokaže) znano sadje in zelenjavo. Pove (pokaže), kaj zraste na drevesu, kaj na vrtu, njivi.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otroku povemo prirejeno zgodbo Debela repa. Uporabimo slike ali stenski prikaz.

Zgodba:

"Na njivi raste velika repa. Babica bi jo rada skuhala za kosilo. Dedek gre na njivo. Repa je debela in velika. Dedek repe ne more sam izpuliti. Na pomoč pokliče babico (otroke po imenih, kužka, muco). Vsi skupaj primejo repo in jo izpulijo. Babica repo umije in jo skuha za kosilo."

Otroci posnemajo glasove kužka, muce, kličejo (pokažejo) druge otroke.

Na slikah, stenskem prikazu prepoznajo, imenujejo (pokažejo) dedka, babico, repo, kužka, muco, fantka, punčko.

Zgodbo dramatiziramo. Aplikacije oseb in živali iz zgodbe damo otrokom okoli vratu in jih usmerjamo z govornimi navodili npr.: Dedek gre na njivo po repo. Prime veliko

repo. Ne more je izpuliti. Pokliče (ime otroka, babico, kužka, muco), da mu pomaga izpuliti repo.

Otroke spodbujamo da igrajo vloge.

Otrokom postavimo vprašanje npr.: "Kam gre dedek? Kaj hoče izpuliti? Kdo mu pomaga?" Otrok na vprašanje odgovori samo s kretnjo, z glasom, besedo, preprosto povedjo.

Slike, s katerimi smo ponazorili zgodbo, pomešamo. Otrok ob usmerjanju z vprašanji uredi slike v pravilno zaporedje dogodkov. Razumevanje pokaže s posnemalnimi gibi, pokaže osebe, živali, jih imenuje. Otroka spodbujamo, da se izraža z glasovi, zlogi, besedami, preprostimi povedmi.

Branje in pisanje

Otrok prijema, pobira, polaga drobne predmete po krožnici (repa).

Otrok riše krožno črto po črtkanem obrisu (repa, jabolko, balonček ipd.).

Riše krog (v mivko, na tla, na tablo, na papir).

Količine in številke

Pripravimo naravne pridelke. Otrok razvrsti zelenjavo glede na eno lastnost (velikost, oblika, barva).

Ob naravnih pridelkih ugotovi, imenuje (pokaže) količini veliko, malo.

Otrok pobira, polaga, daje zelenjavo po navodilih npr.: "Daj krompir v košaro."
"Vzemi korenje z mize."
"Položi ga v košaro."

Otrok ugotovi, kje je veliko, kje je malo zelenjave, imenuje (pokaže) veliko, malo.

Povemo računsko zgodbo: "Zajček je lačen. Išče korenje. Pomagajmo mu ga poiskati." Korenje skrijemo v učilnici. Otroka usmerjamo z navodili: "Poglej v predal, pod mizo, za omaro, na polico ...". Otrok najde korenje, ga odnese zajčku (plišasta igrača, lutka). Ugotovi: "Zajček ima veliko (malo, 1, 2) korenja". Zgodbo lahko nadaljujemo: "Zajček je pojedel 1 korenje, nato še 1 (2) korenje." Otrok odvzema korenje in ugotovi: "Zajček je pojedel vse korenje. Korenja ni več."

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Z otroki gremo na vrt, njivo, tržnico. Navajamo jih na varno gibanje v širši okolici (hoja po pločniku, v parih, v skupini ...).

Otrok posnema: pobiranje krompirja, puljenje repe, korenja; skače kot zajček ...

Na tla pripravimo desko, papirnate trakove, narišemo v razmaku dve črti. Otrok hodi po "potki".

Otroci vlečejo vrv z obeh strani (posnemajo puljenje).

Otrok prijema, polaga, nosi pridelke (različne predmete) na določeno mesto.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otroci poslušajo pesmico in pripevajo npr.:

"Sem zajček Repko mlad,
korenček grizem rad,
na njivo priskakljam,
še repo glodam tam."

Pesmico predstavimo z lutko, stenskim prikazom. Vsi igrajo vlogo zajčka. Ob udarcih na ritmični instrument "zajčki" skačejo hop, hop, hop.

Likovna vzgoja

Otrok barva narisano zelenjavo.

Tiska s prstom po obrisu (repa, korenje ...).

Tiska s pečati v obris zelenjave (korenje, krompir ...).

Riše zelenjavo (individualno).

Oblikuje korenje, krompir (plastelin, glinamol).

Delovna vzgoja

Otrok umije korenje.

Olupi ohlajen kuhan krompir (PVC-otroški nož).

Olupke odnese v koš za smeti.

GOZD, GOZDNE ŽIVALI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje, prepozna drevo, dele drevesa, nekaj značilnosti jeseni,
- imenuje drevo in nekatere dele,
- opazuje, prepozna kostanj, ježico,
- imenuje kostanj, ježico,

- spozna pojma "zbode" in "boli",
- spozna uporabo kostanja,
- opazuje živali v živalskem vrtu,
- prepozna nekatere gozdne živali,
- imenuje nekatere gozdne živali,
- hrani veverico z lešniki,
- se varno in primerno obnaša v naravi,
- se igra z živalmi iz pliša, jih pestuje, ljubkuje,
- gibalno posnema nekatere gozdne živali,
- prepozna plišasto žival po tipu, jo imenuje,
- posluša, sledi izvoru zvoka z zavezanimi očmi, odkrije izvor s sluhom.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- posluša, posnema zvoke v naravnem okolju,
- piha v jesenske liste (v naravi, v učilnici),
- posluša, posnema glas B,
- posnema zloge z glasom B,
- posluša, ponovi kratko besedo,
- posluša, ponovi nekatere ključne besede,
- posluša prirejeno zgodbo Mojca Pokrajculja,
- igra vlogo živali,
- uporabi vljudnostni izraz,
- odgovori na vprašanje neverbalno, odgovori na vprašanje z glasom, zlogom, besedo, dvo-(trodelno) povedjo.

Branje in pisanje

Otrok:

- lista slikanico s slikami posameznih gozdnih živali,
- "bere" slike, poišče aplikacijo enake živali,
- riše krožno črto,
- polaga na navpični črti,
- riše navpično črto po črtkanem narisu,
- riše navpično črto samostojno.

Količine in številke

Otrok:

- se spontano igra,
- pobira, prenaša, potresa (kostanj, liste ...),
- pokaže predmete v skupini,
- razlikuje, imenuje lastnosti (barva, velikost),

- razvršča po barvi, po velikosti,
- šteje iz veselja,
- razlikuje, imenuje količini veliko, malo, 1, 2,
- šteje 1, 2.

Vsebina

V gozdu je veliko dreves.

Drevo ima deblo, veje in liste. Listi so rumeni, rdeči, padajo na tla. Na nekaterih drevesih je kostanj. Skrit je v ježici. Ježica zbode, to boli. Kadar piha veter, kostanj pade na tla. Kostanj naberemo, ga skuhamo (spečemo), pojemo.

Tu živijo živali: jež, medved, zajec, lisica, veverica ... Posamezne živali opazujejo, prepoznajo, imenujejo, pokažejo, imenujejo nekatere dele telesa.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z otroki gremo v gozd. V gozdu opazujejo, prepoznavajo, imenujejo drevo in dele (deblo, veje, listi). Pobirajo kostanj, suhe liste, hodijo po listju, poslušajo. Poberejo ježico, ugotovijo, da bode (boli). Opazujejo listje, ki pada, poslušajo šumenje vetra, suhega listja pod nogami. V gozdu otrokom povemo, da tu živijo živali: jež, veverica, medved, zajec, lisica ...

Z otroki gremo v živalski vrt. Opazujejo, prepoznajo, imenujejo živali. Otroke spodbudimo, da pokažejo in povedo, katere, živali živijo v gozdu.

Z otroki gremo v park. Hodimo po poteh, ne po travi, nasadih. V parku opazujemo veverice, jih hranimo z lešniki. Vrečke in druge odpadke otroci vržejo v koš za smeti.

V učilnici si otrok sam izbere plišasto žival, se z njo igra, jo spontano imenuje.

Pripravimo igrice, npr.: Otroci si sami izberejo plišasto žival in jo držijo v naročju. Naredimo krog. V krogu vsak otrok posnema žival, ki jo drži v rokah, z gibanjem (npr: zajček skače, veverica teka ...).

Enega od otrok postavimo na sredino kroga. Opazuje druge otroke. Potem mu zavežemo oči. Na določen znak se "živali" ustavijo. Otrok se usmeri proti neki "živali" in poskuša s tipom spoznati, katera je.

Vloge zamenjamo po izbiri otrok ali z izštevanko.

Otroci iščejo v prostoru skrito plišasto žival, ki so jo pred tem opazovali in se z njo igrali. Z izštevanko zberemo otroka, ki zamiži. Ostali skrijejo zajčka. Ko je skrit, začnemo ploskati. Otrok, ki je mižal, začne iskati zajčka. Če se mu približuje, ploskamo na glas, če se oddaljuje od njega, ploskamo potiho. Ko ga najde, vsi močno

zaploskamo. Zajčka dajo na sredino, ga božajo, imenujejo, povedo, kje je "doma", kaj rad je ipd.

Otroci spoznavajo gozdne živali ob gledanju filmov, TV-oddaj, diapozitivov, slikanic in v igri s plišastimi živalmi.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

V gozdu otroci poslušajo, posnemajo zvoke: pihanje vetra, šumenje listov, petje ptic.

Naberemo liste. V učilnici jih nosijo iz košare na mizo in pihajo vanje.

Povemo pesmico: "Biba leze, biba gre,
kliče druge Bi-bi-ce."

Otrok posnema glas B, zloge BI, BA; BI-BI-CA in ponovi besede iz pesmice. Kliče druge otroke po imenih.

Na aplikaciji drevesa prepozna, imenuje dele drevesa; kostanj.

Povemo pesmico, npr.

Kostanjček zaspanček
"Kostanjček zaspanček na veji visi,
zavit v ježico, prav sladko še spi.
Tedaj pa zapiha vanj veter močan,
kostanjček zaspanček: "Pridi na dan!"

Mira Vogar

Poudarimo glas K, otrok posluša, posnema glas, zloge KO, KA, KI, KU. Povemo besede s prvim glasom K, otrok jih posluša, ponovi (KUŽA, KOKOŠ, KOSTANJ ...).

Branje in pisanje

Pripravimo aplikacije (slike) gozdnih živali. Otrok si sam izbere aplikacijo (sliko) gozdne živali, jo imenuje, pritrdi na stenski prikaz gozda.

Po navodilu poišče aplikacijo (sliko) medveda, ga imenuje, pritrdi.

Povemo pesmico, npr.

Medvedek pleše
"Pleši medo, pleši medo, medved godrnjavček.
Pleši medo, pleši medo, medved moj plesavček."

Janez Bitenc

Poudarimo glas M, zlogujemo ME-DO. Otrok posluša, posnema glas, zloge (MA-MA, MI-MA, MU-MU, ME, ME-DO) in besede (MEDO, MOJ, MEDVED ...). Otrok v slikanici poišče sliko medveda, ga prepozna, imenuje (MEDO, MEDVED).

Otrokom povemo prirejeno zgodbo o Mojci Pokrajculji. Vključimo gozdne živali: medved, jež, lisica, zajček, veverica. Zgodbo ponazorimo z ročnimi lutkami, plišastimi živalmi ... Otroke spodbudimo, da igrajo vloge živali. Vloge si izberejo sami. Žival,

ki so si jo izbrali, posnemajo z gibom. Potrkajo na "hišico", povedo ime živali, pozdravijo "Dober dan".

Ob dramatizaciji postavljamo vprašanja npr.: Kdo si ti? Kaj boš naredil? Kako boš pozdravil?

Otrok v slikanici prepozna, imenuje gozdno žival jo poišče med aplikacijami (na mizi), stenskem prikazu.

Otrok nariše krožno črto (ježek zvit v klobčič).

Polaga kostanj, liste ipd. po narisani navpični črti. Prijema kostanj s palcem in kazalcem.

Riše navpično črto po navpični črtkani črti.

Samostojno riše navpično črto npr.: ježu nariše bodice, listi padajo na tla, dež pada.

Količine in številke

Otrok se spontano igra s kostanjem, želodom, listi ipd. (pobira, prenaša, potresa, "kuha" ...).

V košaro pripravimo listje in kostanj. Otrok po navodilu išče kostanj med listjem in ga daje v lonec.

Pripravimo kostanj v košaro in lonec. Otrok pokaže, kje je veliko, kje je malo kostanja; imenuje veliko, malo. Po navodilu vzame 1 kostanj (individualno 2 kostanja). Imenuje količino 1 (2), šteje 1, 2.

Na aplikacijo drevesa pritrjuje po navodilu: samo rdeče (rumene), samo velike (majhne) liste. Šteje.

Otrok si sam izbere 1 list in ga pritrdi. Imenuje barvo, velikost; barvi in velikost (individualno).

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otroci so "drevesa". Usmerjamo jih z govornimi navodili, npr.: "Drevo ima deblo, veje, liste." Otroci to pokažejo z gibi. Piha veter, listi se premikajo. To pokažejo s prsti na rokah. Veter piha še močneje, veje se zibajo. Pokažejo z rokami in telesom. Veter še bolj piha, drevo se maje na vse strani. Nihanje s telesom naprej in nazaj, vstran ... Veter zapiha tako močno, da drevo pade na tla. Otroci "padejo" po tleh.

Igramo se npr. igrico: "lisica lovi zajčke". Vsi otroci so zajčki. Gibalno posnemanje zajčka. Z izštevanko določimo otroka, ki bo lisica, in mu pripnemo aplikacijo lisice. "Lisica" lovi "zajčke" in kogar ulovi ji pomaga. Vsi otroci igrajo tudi vlogo lisice.

Povemo pesem "Biba leze, biba gre". Otroci se plazijo, hodijo po štirih ...

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otroci poslušajo posnete zvoke iz gozda, živalskega vrta, jih posnemajo, prepoznajo, imenujejo npr. veter piha, ptiček poje, listi šumijo ipd.

Igramo se npr. igrico: "Kje si zajček?" Določimo otroka, ki bo "zajček". Ta si sam izbere ritmični inštrument. Otroci zamižijo, "zajček" se skrije in prične igrati. Otroci iščejo skritega "zajčka" po zvoku. Vloge menjamo.

Otroci poslušajo, pojejo in spremljajo z igranjem na ritmične instrumente pesmici:

Janez Bitenc: "Medvedek pleše",

Mira Voglar: "Kostanjček zaspanček".

Likovna vzgoja

Otrok barva, tiska, lepi po obrisu, v obris (drevo, liste, kostanj, ježico, gozdne živali).

Pobarva naravne liste in jih odtisne na podlago.

Delovna vzgoja

Otrok olupi pečen kostanj.

Odpadke vrže v koš za smeti.

Pretika vezalko po perforirani obliki (npr.: kostanj).

Iz plastelina oblikuje ježa. Doda bodice iz zobotrebcev.

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje značilnosti letnega časa
- spoznavanje značilnosti letnega časa v sadovnjaku, vinogradu, na vrtu-njivi, v gozdu
- spoznavanje gozdnih živali (medved, lisica, jež, zajček, veverica), prezimovanje
- razvijanje primernega odnosa do narave
- razvijanje vseh sprejemnih poti

SADJE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- imenuje sadje,
- opiše sadje,
- pozna uporabo sadja,
- ve, kje lahko kupimo sadje,
- pozna pomen sadja v prehrani,
- prepozna sadje po tipu, ga imenuje,
- imenuje okus sadja,
- ugotovi manjkajoče dele, jih imenuje, nariše,
- sestavi celoto (sadje) iz delov,
- razume prostorske odnose (zgoraj, spodaj, v sredini),
- razume pojem enako,
- si vizualno zapomni,
- razlikuje, imenuje težko, lahko.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- razume dve jezikovni navodili in ravna v skladu z njimi,
- pravilno imenuje sadje,
- opiše sadje s pomočjo vprašanj,
- posluša zgodbo ali pesem in jo s pomočjo vprašanj obnovi,
- zna izraziti željo,
- nauči se pesem.

Branje in pisanje

Otrok:

- na slikah prepozna sadje in ga imenuje,
- globalno prepozna in imenuje črke svojega imena,
- vadi predpisalne spretnosti (predvaje pisanja po A. Kotarju; kostanj - nadaljuje z vajami za 1. razvojno stopnjo),
- globalno prepozna napisano ime sadja,
- glasove M, K, B veže s samoglasniki v zloge,
- poveže dva zloga v besedo npr.: MA-MA, BI-BA, KU-KU, MU-MU ipd.,
- opazuje in posluša slikovno zgodbo, pove manjkajoče besede ob sliki,
- prepiše velike tiskane črke svojega imena (priimka),
- prepiše ključne besede v povezavi s temo (JABOLKO, SLIVA ...),
- v zapisani besedi opazi in zaznamuje enake črke,
- prepozna manjkajočo črko v znani besedi in jo napiše,
- prepiše preprosto poved,
- piše po črkovnem nareku.

Količine in številke

Otrok:

- imenuje osnovne barve,
- imenuje velikost,
- nadaljuje zaporedje po dveh lastnostih, imenuje lastnosti,
- prireja in razume pojme enako, mnogo, nič, veliko, malo, največ, najmanj,
- šteje naravno sadje,
- šteje sadje na sliki,
- šteje določeno sadje (manjša skupina) v večji skupini,
- dodaja, odvzema, šteje v obsegu do 5,
- prepozna in imenuje številke od 1 do 5,
- poveže količino s številko,
- prepiše številke od 1 do 5,
- samostojno napiše številke od 1 do 5.

Vsebina

Jeseni dozorijo jabolka, hruške, slive in grozdje. To je sadje.

Opišemo sadje. Opis razširimo: "Jabolko (hruška) ima zgoraj pecelj, spodaj muho, pečke na sredini."

Sliva je majhna, modre barve. V sredini ima koščico, ki je ne smemo pojesti.

Grozdje zraste na trti. Ima jagode, pecelj. V jagodah so pečke. Grozdje je modre, lahko pa tudi rumene (zelene) barve.

Jabolka, hruške, slive, grozdje - sadje, jemo surovo. Vedno ga dobro operemo. Mama skuha kompot, marmelado, pripravi sok. Jabolka, hruške shranimo za zimo. Sadje kupimo na trgu, v trgovini. Sadje je zdravo. Jesti moramo veliko sadja. Ne smemo trgati tujega sadja, odpadke vedno vržemo v koš.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z otroki gremo v sadovnjak, vinograd, na tržnico, v trgovino. Otroci opazujejo sadje in ga imenujejo (vse sadje, ki ga poznajo).

Pripravimo čarobno vrečko. Otrok prepozna sadje po tipu, ga imenuje, okusi, imenuje okus (sladko, kislo).

Na delovni list narišemo sadje, ki mu manjkajo deli. Otrok imenuje sadje, pove, kaj manjka, nariše, pobarva sadje z ustrezno barvo, imenuje barvo.

Aplikat sadja narežemo na dele (2, 3, 4 ...). Otrok iz delov sestavi celoto.

Otrok po navodilu postavlja aplikate sadja: zgoraj, spodaj, na sredino. Imenuje položaj (npr.: zgoraj so rdeča jabolka, spodaj so rumene hruške, v sredini slive).

Pripravimo slike (aplikate) sadja. Otrok išče enake slike (aplikate); na delovnem listu povezuje, obkrožuje enake sadeže.

Na mizo postavimo npr. 3 jabolka, 1 grozd, 2 hruški ... Otrok pregleda situacijo, zamiži. Situacijo spremenimo, otrok ugotovi, kaj manjka, česa je več, pa tudi kaj je v drugem položaju.

Otrok dviguje, prenaša košaro s sadjem. Razlikuje in imenuje težko, lahko.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok posluša, razume in izvrši navodilo, npr: "Vzemi in umij jabolko. Vzemi jabolka iz košare in jih položi na mizo."

Otrok posluša zgodbo: " Mama je dala Katji 4 jabolka. Katja je šla v šolo. Jabolka je razdelila. Eno jabolko je dala Borutu, eno Maji in eno Blažu. Vsi so Katji rekli hvala. Jabolka so umili in pojedli. Ogrizke so vrgli v koš za smeti." Zgodbo ponazorimo s slikami. Otrok jo obnovi ob slikah s pomočjo vprašanj. Izvedemo lahko tudi dramatizacijo.

Na mizo damo različno sadje. Otroka spodbujamo, da sam pove, katero sadje ima rad.

Otrok posluša in se nauči kratko pesem, npr.:

Jabolka so zrela,
pa so veje za otroke previsoke.
Stric na lestev spleza
in utrga 3 (1, 2, 4, 5),
to smo jih veseli vsi.

Pesem predstavimo s slikami in jo uporabimo tudi pri količinah in številkah ter gibalno-športni vzgoji.

Branje in pisanje

Otrok v slikanicah, revijah prepozna in imenuje različno sadje.

Ob slikah/aplikatih napišemo z velikimi tiskanimi črkami (lahko v različnih barvah) ime sadja. Otrok globalno prepozna napis.

Ob zgodbi poudarjamo glasove M, B, K v ključnih besedah (MAJA, KATJA, BLAŽ, BORUT). Otrok pokliče sošolce, ki imajo ime na črke M, B, K.

Otrok v obliki igre povezuje glasove M, B, K s samoglasniki. Na začetku igre povemo npr. zlog MA. Otrok ga dopolni z enakim zlogom in ponovi oba zloga skupaj ,

npr.: MA-MA. Otrok nato poskuša prvi zlog dopolniti z različnimi samoglasniki:

MI-MA, BI-BA ipd.

Količine in številke

Otrok iz košare s sadjem jemlje po navodilu velika rdeča jabolka, majhne rumene hruške ipd., imenuje barvo, velikost, šteje in poišče ustrezno številko k številu.

Otrok nadaljuje zaporedje, npr.: 2 rumeni jabolki, 3 slive. Imenuje sadje, barvo, količino. Uporabimo naravno sadje, aplikate, delovni list.

Pripravimo tri košare. V prvi je veliko, v drugi malo, v tretji nič sadja. Otrok ugotovi in imenuje veliko, malo, nič. Po navodilu vzame iz košare npr. 1 do 5 jabolk in šteje.

Na mizo postavimo tri jabolka. Otrok prešteje in postavi enako količino jabolk. Uporabimo tudi delovni list. Otrok nariše enako, šteje, napiše številko.

V košaro damo različno sadje. Otrok prešteje samo jabolka, samo hruške (slive) v obsegu do 5 ali več po individualnih sposobnostih.

Na delovni list napišemo številke od 1 do 5. Otrok imenuje številko, nariše količino ali k narisanemu sadju napiše ustrezno številko.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Z otroki gremo v sadovnjak. Otroci pobirajo jabolka in hruške in jih nosijo v zaboj. Iz zaboja polagajo jabolka in hruške v košari. Košari dvigujejo (lahko, težko).

Stegujejo se visoko, skušajo doseči vejo.

V učilnici skrijemo sadje. Ob igri vroče-mrzlo otrok išče sadje.

Glasbeno-ritmična vzgoja

V obliki igre otrok prepozna sošolca po glasu, ko ta imenuje sadje. Prirejena igrica kdo me je poklical. V to igro lahko vključimo tudi razlikovanje glasno-tiho.

Otroci poslušajo in pojejo pesmici, npr. Hruška debeluška, Jesenski raj. Petje spremljajo s ploskanjem in igranjem na male instrumente.

Jesenski raj

"La-la, la-la, la-la-la
že so zrela jabolka.

Li-li, li-li, li-li-li
sladko grozdje že zori.

Le-le, le-le, le-le-le
sonce barva lističe.

Li-la, le-la, la-la-la
že jesen je k nam prišla."

Mira Voglar

Likovna vzgoja

Otrok pobarva narisano sadje (voščenke, flomastri, barvniki, vodene, tempera barve).
Tiska po obrisu in v obris različnega sadja.
Trga, striže papir; lepi po obrisu, v obris.
Perforira narisano obliko.
Po črti izrezuje trakove iz papirja, sestavi, nalepi (drevo). Na veje nariše jabolka ipd.
Prosto nariše sadje.
Oblikuje (gnete, svaljka) jabolko, hruško ipd. Kroglice oblikuje in sestavi grozdje.

Delovna vzgoja

Otrok šiva po perforirani obliki (sadje).
Umije, olupi, razreže sadje.
Pripravi, pospravi pogrinjek.

VRT, POLJE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- razlikuje in imenuje vrt, polje,
- razlikuje in imenuje vrtne, poljske pridelke,
- razlikuje in imenuje dele pridelkov (zrnje, zeljni listi, korenina, glava),
- pozna uporabo,
- prepozna in imenuje pridelke po tipu in okusu,
- razlikuje in imenuje visoko, nizko,
- miselno združuje,
- imenuje osnovne barve,
- opazuje in imenuje manjkajoče dele,
- vizualno pomni.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- opiše pridelke s pomočjo vprašanj,
- opiše sliko s pomočjo vprašanj,
- razume, izvrši dve jezikovni navodili hkrati,
- igra vlogo,
- pripoveduje,
- nauči se pesem.

Branje in pisanje

Otrok:

- lušči koruzo, fižol; obojeročno prijema zrnje in ga daje v dve posodi,
- izvaja gibalne, grafične vaje za pisanje (predvaje po A. Kotarju),
- globalno prepozna ključne besede v zvezi s temo (napisane z velikimi tiskanimi črkami),
- spontano prepiše črke iz ključnih besed,
- prepiše črke imena,
- prepiše črke priimka,
- v zapisani besedi opazi in zaznamuje enake črke,
- prepiše ključne besede.

Količine in številke

Otrok:

- razvršča zelenjavo po lastnostih (barva, velikost),
- razlikuje, imenuje količino (veliko, malo, nič),
- razlikuje, imenuje manj, več,
- šteje do 5 in več (individualno),
- prepozna številke do 5,
- napiše številke do 5.

Vsebina

Vrt je majhen. Okrog vrta je ograja. Na vrtu so gredice, med njimi so potke; hodimo po potkah. Na gredicah je zelenjava: korenje, paradižnik, paprika ...

Opišemo solato, korenje, paradižnik, papriko ipd.

Solato jemo surovo. Jo narežemo, operemo, dodamo olje, kis (česen), sol.

Korenje jemo surovo, ga umijemo, kuhamo v juhi.

Paradižnik umijemo, narežemo, dodamo kis, olje, sol (paradižnikova solata).

Papriko pripravimo kot paradižnik. Dobra je polnjena paprika.

Polje je veliko. Nima ograje, nima gredic. Jeseni zraste na polju krompir, repa, zelje, koruza, buče itd.

Krompir je okrogel in rjav.

Koruza ima rumeno zrnje.

Repa je okrogla. Ima zelene liste.

Zelje ima zeleno glavo (zeljna glava), v zemlji ima korenino.

Krompir skuhamo (krompirjeva solata), spečemo, spravimo za zimo.

Kuhano koruzno zrnje jemo v solati.

Repo umijemo, olupimo, jemo surovo, skisano (kisla repa).

Zelje umijemo, narežemo (zeljna solata), skisamo (kislo zelje). Kislo zelje jemo surovo, kuhano.

Zelenjava je zdrava. Jesti moramo veliko zelenjave, da bomo zdravi in da bomo imeli lepe zobe.

Vrtni in poljski pridelki so tudi hrana za živali (zajec-korenje, kokoš-koruza, prašiči-buče, repa ipd.).

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z otroki gremo na vrt, polje. Otroci opazujejo pridelke, jih prepoznajo, imenujejo.

Pripravimo "čarobno vrečko". Otrok prepozna in imenuje zelenjavo po tipu.

Otrok z zavezanimi očmi okuša npr.: paradižnik, korenje, papriko ... Zelenjavo imenuje po okusu.

Pripravimo paličice, trakove različnih dolžin. Otrok sam izbere in sestavi ograjo. Pove, kakšna je ograja (visoka, nizka). Ograjo lahko sestavi tudi po navodilu: "Postavi visoko, nizko ograjo."

Pripravimo vrtne, poljske pridelke. Otrok razvrsti po navodilu samo vrtne, samo poljske pridelke.

Otrok na delovnem listu obkroži, ustrezno pobarva (samo vrtne, samo poljske pridelke).

Pripravimo sadje, vrtne in poljske pridelke. Otrok sam razvršča sadje, zelenjavo.

Igramo se "zelenjavni vlak". Otroci postavijo stole v vrsto. Vsak si sam izbere zelenjavo (pridelek) in jo položi na stol. Imenujemo zelenjavo (pridelek), otrok pa jo poišče na stolu, jo vzame in sede na stol. Ko ima vsak svojo zelenjavo (pridelek), "vlak" odpelje.

Pripravimo velike in majhne barvne kartone. Dvignemo karton otrok pa poišče na svoji mizi enakega. Imenuje barvo in poišče pridelek enake barve. Otrok izbere zelenjavo in jo pokaže ostalim. Otroci poiščejo karton enake barve, kot je zelenjava. Imenujejo zelenjavo, imenujejo barvo.

Na delovni list narišemo zelenjavo in pridelke, ki jim manjkajo deli. Otrok ugotovi, kaj manjka. Korenju doriše liste, paradižniku pecelj itd.

Na mizo damo naravne pridelke. Otrok pregleda situacijo, imenuje pridelke, zamiži. Situacijo spremenimo (dodamo, odvzamemo, spremenimo položaj itd.). Otrok ugotovi spremembo, pove, česa je več, česa manj, česa ni več ...

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Povemo glas (zlog)-npr.: B (BU), K (KO) ... Otrok posluša, ponovi glas (zlog). Nato skuša ugotoviti, dopolniti zlog v besedo-npr.: B, BU, BUČA; K, KO, KORUZA ipd. Pokaže zelenjavo.

Otrok s pomočjo vprašanj opiše vrtne, poljske pridelke (naravni pridelki, slike, aplikacije).

Otrok s pomočjo vprašanj opiše sliko (vrt, polje).

Otrok posluša jezikovno navodilo in ravna v skladu z njim, npr. "Primi bučo in jo položi na mizo. Krompir poberi v košaro. Košaro postavi na mizo."

Predstavimo zgodbo o Debeli repi kot na I. RS. Dramatizacijo izvedemo z ročnimi lutkami. Ob zgodbici poudarjamo ključne besede na glas B-BABICA, M-MUCA, K-KUŽA.

Ob stenski ponazoritvi zgodbe z velikimi tiskanimi črkami napišemo ključne besede BABICA, MUCA, KUŽA in imena otrok v skupini.

Otroka spodbujamo, da sam pove, kaj je videl na vrtu, polju; kako je preživel soboto, nedeljo; kaj je delal doma ipd.

Otrok posluša pesem, jo ponavlja, jo obnovi s pomočjo vprašanj, se nauči pesem

Zajček zobke brusi
Zajček zobke brusi
na debeli repi,
da bi bili močni,
da bili bi lepi.

Neža Mauer

Branje in pisanje

Ključne besede v zvezi s temo napišemo z velikimi tiskanimi črkami in jih damo ob slike, aplikacije pridelkov.

Otroku napišemo v zvezek ključno besedo in ga pustimo, da spontano prepiše črke.

Otrok opazuje zapis ključne besede, v kateri enake črke napišemo z enako barvo. Otrok pokaže enake črke, imenuje glas. Nato poišče v ključni besedi enake črke brez pomoči barve.

Količine in številke

Pripravimo zelenjavo, pridelke in tri košare. Otroka pustimo, da sam porazdeli pridelke v košare. Vprašamo ga, v kateri košari je veliko, malo pridelkov.

Zelenjavo razdelimo v dve košari, eno pustimo prazno. Otrok pove, v kateri košari je veliko, malo oziroma nič zelenjave, pridelkov.

Na vrtu otrok opazuje gredici (na sliki, stenskem prikazu), ugotovi, na kateri gredici je več, manj npr. solate. Razumevanje preverjamo tako, da otrok prireja več, manj pridelkov v dveh košarah.

Igramo se igro s kocko. Otrok vrže kocko, prešteje pike (od 1 do 5), vzame določeno količino zelenjave (naravni pridelki, slike, aplikacije), prešteje, poišče karton z ustrezno številko, jo prepiše, samostojno napiše (individualno).

Otrok prireja po navodilu in samostojno npr.: 3 zajčki-3 korenčki, 2 zajčka-2repi ipd. ali postavimo 2 zajčka, otrok prešteje in postavi 2 korenčka. Uporabimo aplikacije. Otrok lahko poišče še karton z ustrezno številko, jo imenuje, prepiše, samostojno napiše.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok z gibi pokaže pobiranje krompirja, puljenje repe ipd.

Igramo se igro "vroče-mrzlo". Skrijemo pridelek. Otrok ga išče. Usmerjamo ga z "vroče-mrzlo".

Otrok sam skrije pridelek v učilnici in tudi sam izbere sošolca, ki bo iskal pridelek.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Igramo se igro "kdo je rekel" Določimo otroka, ki imenuje pridelek. Otroci zamižijo (se obrnejo stran) in po glasu prepoznajo, kdo je imenoval pridelek.

Ključne besede v zvezi s temo, zgodbo povemo glasno, tiho. Otroci poslušajo, imenujejo glasno, tiho. Otrok po navodilu pove ključno besedo glasno, tiho. Sam se odloči, kako bo povedal ključno besedo, drugi ugotovijo in imenujejo glasno, tiho.

Ključne besede npr.: BA-BI-CA, KU-ŽA, MU-CA, KO-RU-ZA ipd. zlogujemo, ob vsakem zlogu plosknemo. Otroci poslušajo, posnemajo najprej samo s ploskanjem, nato tudi z izgovarjavo zlogov. Otroke spodbudimo, da sami zlogujejo kratke besede in ob tem ploskajo.

Likovna vzgoja

Otrok barva pridelke, perforira, trga, striže papir, lepi po obrisu, v obris.

Pripravimo skupinsko likovno zaposlitev. Otroci pobarvajo papir. Nanj narišemo večje pravokotnike, ki jih izrežejo (gredice) in nalepijo. Otroci narišejo različno zelenjavo, jo izrežejo, nalepijo na "gredice". Okrog narišejo ograjo (vrt).

Otrok oblikuje zelenjavo (plastelin, glinamol).

Delovna vzgoja

Pripravimo perforirano obliko (korenje, paradižnik ipd.). Otrok šiva po perforaciji.

Skuhamo krompir. Otrok ga olupi, nareže.

Pripravi pogrinjek, postreže.

Pospravi mizo.

JESEN-LETNI ČAS, GOZD

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- pozna, imenuje nekaj značilnosti jeseni,
- imenuje vsaj še en letni čas,
- pozna značilnosti gozda,
- imenuje dele drevesa,
- razlikuje listnato-iglasto drevo,
- imenuje vsaj eno listnato in iglasto drevo,
- imenuje nekaj gozdnih sadežev,
- pozna uporabo nekaterih gozdnih sadežev,
- pozna nevarnost v gozdu,
- se zna primerno vesti v gozdu,
- prepozna, imenuje gozdne sadeže po tipu,
- vizualno si zapomni,
- ugotovi, kaj manjka, nariše,
- miselno združuje,
- sestavi iz delov,
- razlikuje, imenuje polno, prazno,
- razlikuje, imenuje težko, lahko,
- na slikah prepozna značilnosti jeseni, poletja, imenuje letni čas.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- posluša, imenuje zvoke,
- imenuje dele drevesa, gozdne sadeže,
- opazuje, pove kakšno je vreme,
- posluša besede, ki imajo prvi glas M, K, B,
- posluša ključne besede, v njih prepozna prvi glas,
- sam pove besede na prvi glas M, K, B,
- odgovori na vprašanje v zvezi s temo, s trobesedno povedjo,
- opiše s pomočjo vprašanj,
- pripoveduje o svojih doživetjih,
- oblikuje vprašalno poved,
- se nauči pesem,

Branje in pisanje

Otrok:

- poveže glasove z znaki (črkami M, K, B),
- veže glasove M, K, B s samoglasniki,
- veže dva zloga,
- globalno prepozna nekatere ključne besede,
- vadi predpisalne spretnosti (po A. Kotarju),
- prepiše črke imena, priimka,
- prepiše ključne besede,
- v zapisani besedi opazi, zaznamuje enake črke.

Količine in številke

Otrok:

- razlikuje, imenuje visok-nizek; debel-tanek,
- ureja po lastnostih (majhen, visok)-zaporedje,
- imenuje, prireja (veliko, malo),
- šteje do 5,
- šteje predmete v večji skupini,
- odvzema dodaja v obsegu do 5,
- prepozna, imenuje številke od 1 do 5 (individualno),
- povezuje količino s številom (individualno),
- prepiše številke od 1 do 5 (individualno),
- samostojno napiše številke od 1 do 5 (individualno),
- spozna denar-kovance od 1 do 5,
- pokaže, imenuje položaj (zgoraj - spodaj; pred - za; spredaj - zadaj, med).

Vsebina

Opazujemo vreme: večkrat dežuje, hladno je, piha veter. Zdaj je jesen. Toplo se moramo obleči, da se ne prehladimo. Otroci imenujejo oblačila.

Gremo v naravo. Opazujemo spremembe: listje pada iz dreves. Ni več zeleno. Sedaj je rjavo, rdeče, rumeno. Lastovice so odletele v tople kraje. Pri nas so ostali vrabci. Zanje bomo skrbeli pozimi. V ptičje hišice jim bomo natresli zrnje.

Otroke spodbudimo, da pripovedujejo o počitnicah.

Gremo v gozd. V gozdu je veliko dreves. Drevesa so visoka, nizka.

Drevo ima deblo, veje, na vejah liste (iglice), v zemlji korenine. Smreka ima na vejah iglice; iglice bodejo, ne odpadejo. Na smreki rastejo storži.

Kostanj ima na vejah liste. Listi so rjavi, padejo na tla. Tudi z drugih dreves padajo listi na tla. So suhi, šumijo (hodimo po listju).

V gozdu nabiramo kostanj, lešnike. Mamica, očka poznata gobe in jih nabirata.

Opišemo kostanj: kostanj je skrit v ježici. Ježica je zelena, ima bodice, bode. Ko je kostanj zrel, ježica poči in pade na tla. Pohodimo jo in poberemo kostanj.

Kostanj skuhamo ali spečemo.

Lešniki ne rastejo na drevesu. Veverice jih imajo rade. Tudi mi jih radi jemo.

Na slikah otroci opazujejo gobe. Prepoznajo in imenujejo jurčka, mušnico. Opišejo ju: "Jurček ima rjav klobuk. Mušnica ima rdeč klobuk z belimi pikami. Mušnica je strupena goba. Jurčke skuhamo v juhi, vlagamo ipd."

V naravi, predvsem v gozdu otroke večkrat opozorimo, da hodimo skupaj, da se ne izgubimo. V gozdu ne lomimo vej, ne nabiramo gob, ne vpijemo, ne mečemo odpadkov. Če smo tiho, slišimo, kako pada listje, pojejo ptice, piha veter, šumi listje pod nogami.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Pripravimo "čarobno vrečko". Otrok prepozna gozdne sadeže po tipu, jih opiše, pove kako jih uporabljamo.

Na mizo pripravimo gozdne sadeže. Otrok zamiži, situacijo spremenimo, otrok pove, česa je več, manj; imenuje položaj ipd.

Otrok po navodilu postavlja gozdne sadeže (aplikacije) v različne položaje (zgoraj, spodaj, v sredino, pred, za, med). Imenuje položaje.

Na delovni list narišemo npr. smreko brez iglic, mušnico brez pik ipd. Otrok imenuje, kaj manjka, in nariše.

V košaro damo nekaj sadja, zelenjave, gozdnih sadežev. Otrok poišče samo sadje, samo zelenjavo, samo gozdne sadeže. Na delovni list narišemo sadje, zelenjavo, gozdne sadeže. Otrok obkroži gozdne sadeže, jih imenuje, pobarva (imenuje tudi sadje, zelenjavo).

Pripravimo izrezane dele drevesa, gobe itd. Otrok iz delov sestavi celoto.

Otrok na slikah ugotovi, na katerem drevesu je polno ježic, katero drevo je prazno-brez ježic, kaj je pod drevesom itd. Pripravimo dve košari. Otrok pove, katera je polna, katera prazna, dviguje polno, prazno, imenuje težko, lahko.

Pripravimo slike, ki prikazujejo značilnosti letnih časov. Otrok poišče sliki z značilnostmi poletja, jeseni. Imenuje značilnosti in letna časa; imenuje tudi druge letne čase (individualno).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok v gozdu posluša zvoke, jih imenuje (listje šumi, ptice pojejo ...), posluša tudi posnete zvoke, jih prepozna in imenuje.

V naravi (stenskem prikazu, na sliki) otrok imenuje dele drevesa, gozdne sadeže; smreko, kostanj opiše.

Z otroki dnevno opazujemo vreme. Otroci povedo npr.: "Dež pada. Veter piha. Hladno je. Oblačno, megleno je ipd." Poiščejo ustrezno sliko in jo pritrdijo na vremenski koledar.

Otrok posluša besede, ki se začnejo z glasovi M, K, B npr.: mleko, med, moka, kruh, krompir, koruza, biča, blitva, banana; imena otrok s temi prvimi glasovi ...). Otrok prepozna, ponovi prvi glas. Tudi sam si izmisli besede, ki imajo prvi glas M, K, B. To izvajamo v obliki igre "kdo bo prej povedal, uganil" ipd.

Pripravimo slike v zvezi s temo. Otrok imenuje, kar je na sliki, in imenuje prvi glas (ključne besede).

Na tablo napišemo kratke povedi v zvezi s temo in jih ponazorimo s slikami, npr. V gozdu (slika gozda) rastejo mušnice (slika) in jurčki (slika) ipd.

Preberemo povedi, otroci poslušajo. Otroci "berejo" povedi. Vsebino ponovijo s pomočjo vprašanj. Odgovorijo neverbalno, z eno-dvo-ali trobesedno povedjo.

Otrok pripoveduje, kaj je videl v gozdu, v parku, kako je bilo na izletu itd.

Igramo se besedno igro-npr. "Jaz sem Miha in sprašujem, kakšne barve hlače (krilo, pulover, bluzo itd.) imaš Darja ti." Vprašani otrok odgovori na vprašanje-imenuje barvo oblačila. Vključimo vse otroke, ki se tako predstavijo z imenom in odgovorijo.

Otrok posluša npr. pesmi:

Ježek in listki

Listki tiho padajo,
ježek jih nabira,
listki milo jokajo,
ker jih ježek pika.

Nič ne jokaj listek mali,
naj ne bo tako hudo,
ko bo zunaj zima bela,
ti pri meni bo toplo.

Mira Voglar

Lastovica

Lastovica zdaj odhaja v južni kraj,
tam ni mraza in ne zime,
tam je vedno maj.

Mili Hroboth

Pesmi predstavimo s slikami, otroci jih obnovijo s pomočjo vprašanj, se jih naučijo na pamet (individualno).

Branje in pisanje

Na tablo napišemo velike tiskane črke npr. A, E, I, O, M, K, B. Povemo besede, ki se začnejo na te glasove. Otrok posluša, ugotovi prvi glas in ga poveže z znakom (pokaže črko).

Na kartone napišemo z velikimi tiskanimi črkami zloge npr. MA, KI, BI, BA, KU, MI itd. Povemo zlog, otrok poišče na kartonu napisan zlog in ga "prebere". Potem mu pokažemo karton z napisanim zlogom, otrok zlog "prebere".

Zahtevnost povečamo tako, da povemo, nato pokažemo dva napisana zloga npr. MA-MA, KU-KU, MI-MA, BI-BA ipd. Otrok poišče oba kartona, nato "bere" oba zloga.

Stenski prikaz obravnavane teme dopolnimo z napisi ključnih besed (lahko v različnih barvah). Otrok prepiše ključne besede. Pripravimo kartone z napisi ključnih besed. Vsak si sam izbere karton, prepozna ključno besedo ("prebere"), poišče ustrezno aplikacijo. Otrok si izbere aplikacijo in poišče karton z ustreznim napisom.

V napisani ključni besedi (na tabli, kartonu, v zvezku) prepozna, poišče in označi (obkroži, podčrta) enake črke, imenuje črke, ki jih prepozna.

Količine in številke

V naravi otrok opazuje drevesa. Imenuje npr. visoko, nizko drevo, debele, tanke veje itd. Na slikah pokaže, imenuje visoka, nizka drevesa, velike, majhne gobe itd.

Otrok nadaljuje zaporedje z aplikacijami (riše)-npr. majhna goba, visoka smreka ipd.

Na delovni list narišemo npr. kostanj. Otrok po navodilu obkroži veliko, malo kostanjev. Narišemo dva kroga, otrok v enega nariše npr. veliko gob, v drugega malo ipd.

Pripravimo kostanje, lešnike. Otrok vzame po navodilu 1, 2, 3, 4, 5 kostanjev (lešnikov), prešteje. Poišče karton s napisano številko.

Otrok v košari poišče samo kostanje, samo lešnike, samo storže; prešteje in pove, česa je veliko, česa malo.

Povemo računsko zgodbo, npr. "Mamica je nabrala 3 jurčke. Očka je našel samo 2 jurčka. 3 jurčke je mamica skuhala v juhi, 2 pa je dala teti." Računsko zgodbo otroci ponazorijo z aplikacijami (3 jurčke in še 2 jurčka; preštejejo vse; nato odvzamejo 2 jurčka, preštejejo, koliko jih ostane). K aplikacijam poiščejo ustrezne številke. Individualno napišejo račun.

Na delovni list narišemo gozdne sadeže, ob robu napišemo številke od 1 do 5. Otrok prepozna, imenuje številke in obkroži ustrezno količino.

Otrok k napisani številki nariše ustrezno količino gozdnih sadežev.

Prepoznavanje, imenovanje številk od 1 do 5 utrjujemo tudi s kovanci. Otrok po navodilu poišče kovanec s številko 1, 2 ...

Otrok po navodilu postavlja aplikacije npr.: 3 visoka drevesa zgoraj, 2 spodaj, pred drevesi zgoraj 2 gobi, za drevesi spodaj 1 gobo, med 2 jurčka 1 mušnico ... Šteje vsa visoka drevesa, vse gobe, imenuje položaje.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok hodi po gozdu, med drevesi, okoli dreves, prestopa korenine, posnema padanje listov, se izteguje (drevesa so visoka), posnema let ptic (krili z rokami), gibanje vej v vetru (niha s telesom).

Z otroki se igramo gibalno igrico. Otrok ima okoli vratu sliko gozdne živali, ki jo gibalno posnema. Išče svoj par. Ko ga najde, se otroka primeta za roke, gresta na določeno mesto ...

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok poje pesem "Ježek in listki". Petje spremlja s ploskanjem in igranjem na male instrumente.

Likovna vzgoja

Barva narisane slike (gobe, jesenske liste).

Barva, odtisne jesenske liste.

Perforira (gobe, liste).

Izrezuje po črti (drevo po delih).

Riše (gobe, drevesa, liste).

Pripravimo skupinsko likovno zaposlitev npr. gozd. Otroci se sami odločijo, kdo bo barval, perforiral, izrezoval, risal.

Riše z voščenkami "gozd". Risbo prekrije s tempera barvo.

Oblikuje, svaljka (plastelin, glinamol). Iz svaljkov oblikuje npr. drevo, gobe.

Delovna vzgoja

Pečemo kostanj.

Otrok ga z lopatko obrača.

Kostanj olupi in poje

Odpadke vrže v koš.

GOZDNE ŽIVALI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- prepozna, imenuje gozdne živali,
- opiše gozdne živali, imenuje dele telesa, barvo, velikost,
- se zna obnašati v živalskem vrtu,
- ima primeren odnos do živali,
- ugotovi, kaj manjka, imenuje, nariše,
- imenuje nekaj položajev,
- si vizualno zapomni,
- miselno združuje,
- sestavi celoto iz delov.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- razume dve jezikovni navodili,
- posluša kratko, nedokončano poved, jo dopolni z besedo,
- pravilno imenuje gozdne živali,
- posluša posamezne besede, prepozna in ponovi začetni glas, zlog,
- odgovori s trobesedno povedjo,
- opiše s pomočjo vprašanj,
- pripoveduje o svojih doživetjih,
- se nauči pesem.

Branje in pisanje

Otrok:

- globalno prepozna ključne besede,
- bere kratko poved ob ponazoritvi,
- vadi predpisalne spretnosti,
- spontano prepiše velike tiskane črke ključnih besed,
- prepiše črke imena,
- prepiše črke priimka,
- v zapisani besedi označi enake črke,
- imenuje črke, ki jih pozna,
- prepiše ključne besede.

Količine in številke

Otrok

- se usmerjeno igra
- ureja živali po velikosti, imenuje velikost, barvo
- nadaljuje zaporedje
- prireja "enako mnogo", veliko, malo
- šteje predmete
- šteje predmete po odvzemanju, dodajanju v obsegu od 1 do 5
- poveže količino s številko od 1 do 5
- prepozna in imenuje številke od 1 do 5
- prepiše številke od 1 do 5
- samostojno napiše številke od 1 do 5
- napiše račun od 1 do 5 (individualno)
- imenuje položaje (na, pod)

Vsebina

Otrok opiše živali:

Medved je velik, rjav. Ima glavo, trup, štiri, noge. Na glavi ima oči, ušesa, gobec. Je gozdne sadeže, liže med. Zimo prespi.

Lisica ima košat rep. Je zvita. Pozimi ne spi. Išče hrano. Rada je kokoši.

Jež ima bodice. Se zvije v klobčič. Zimo prespi. Hrani se z gozdnimi sadeži in sadjem.

Veverica ima košat rep. Je hitra. Pleza, skače po drevesih. Za zimo si nabere lešnike, orehe, storže.

Zajec ima dolga ušesa, kratek rep, hitro teče, skače. Pozimi išče hrano.

Živali, ki pozimi spijo, so zimski zaspanci. Pozimi gozdnim živalim pomagajo lovci. Postavijo krmilnice.

Pri vseh živalih otrok imenuje dele telesa in dele delov telesa (oči, gobček, ušesa ...), velikost, barvo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z otroki gremo v živalski vrt. Tu opazujejo, imenujejo gozdne in druge živali.

Z otroki gledamo TV-oddaje, videokasete, diapozitive, slike.

Otrok med slikami različnih živali poišče samo gozdne, jih imenuje, opiše.

Na delovni list narišemo živali z manjkajočimi deli npr: lisica brez repa, zajec brez ušes, jež brez bodic ... Otrok imenuje, kar manjka in to nariše.

Otrok sam postavi aplikacije gozdnih živali in imenuje položaje (zgoraj, spodaj, v sredini, pred, za, nad, pod). Aplikacije postavlja v različne položaje po navodilu, imenuje položaj npr: zgoraj veverice, spodaj ježek, v sredini medved ...

Otrok postavi na mizo aplikacije gozdnih živali. Drugi pogledajo to situacijo, se obrnejo (zamižijo). Otrok spremeni situacijo (doda, odvzame, premakne v drug položaj). Skupaj ugotovijo, kaj je drugače. Pri postavljanju aplikacij se zvrstijo vsi otroci.

Na delovni list narišemo različne živali. Otrok obkroži samo gozdne živali, samo zimske zaspance itd.

Sliko gozdne živali razrežemo na 3, 4 (ali več) delov. Otrok sestavi sliko iz delov.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok razume in izvrši navodilo npr: "Poišči veverico, daj jo na drevo."
"Ježka daj pod visoko drevo."

Otrok posluša kratko, nedokončano poved in jo dopolni z ustrezno besedo npr:

Ježek ima ...
Zajec ima dolga ...
Medved liže ...
Lisica lovi ...

Otrok gleda slikanice. Prepozna, imenuje gozdne živali. Opiše jih s pomočjo vprašanj.

Pripravimo karte z različnimi črkami (A, E, I, O, U, M, B, K, V, J, L, Z) in karte s slikami. Otroci igrajo karte. Vsak izvleče karto, imenuje črko (znak) in pove besedo, ki se začne s tem glasom. Poišče karto z ustrezno sliko (živali, pridelki, predmeti) in imenuje, kar je na sliki.

Otroci se igrajo s kartami, na katerih so slike. Imenujejo, kar je na sliki. Prepoznajo, imenujejo prvi glas. Poiščejo karto z ustreznim znakom (črko).

Otroka spodbujamo, da sam pove, kaj je videl v živalskem vrtu, na sprehodu ...

Otrok posluša npr. pesem Medved sladkosned

Mama pravi:
Ti moj sinko,
oče pravi:
pobalinko,
teta pravi:
potepinko,
stric mi pravi:
hruškojed,
jaz pa pravim:
vsem po vrsti,
sem medvedek sladkosned.

Janez Bitenc

Pesem obnovi s pomočjo vprašanj. Odgovori z dvo-trobesedno povedjo. Pesem se nauči in jo pove (individualno).

Branje in pisanje

Ob stenskem prikazu gozdnih živali, na delovnem listu, v knjigah otrok globalno prepoznava imena gozdnih živali (velike tiskane črke).

Postavimo aplikacije (slike) npr. medved, lonec medu; lisica, kokoši ...

Otrok "bere" povedi, npr. "Lisica lovi kokoši."
"Medved liže med."

Na delovni list narišemo gozdno žival. Napišemo ime gozdne živali. Otrok v napisu označi enake črke in jih imenuje (individualno).

Na delovni list narišemo dve, tri gozdne živali. Otrok s stenskega prikaza prepiše ustrezne ključne besede.

Otrok sam prepisuje ključne besede s stenskega prikaza. K napisu nariše ustrezno gozdno žival.

Količine in številke

Otrok sestavlja živalski domino.

Igra se igro spomin (gozdne živali, druge živali). Išče enake slike, imenuje živali.

Med slikami živali išče vse velike, vse majhne živali. Imenuje živali, velikost, barvo.

Na delovnem listu obkroži veliko, malo gozdnih živali.

Nadaljuje zaporedje npr. 2 veverici-1 zajček.

Prireja enako npr: 3 veverice, 3 lešniki; 4 ježki, 4 hruške ipd.

Postavlja aplikacije, povezuje na delovnem listu, riše.

Posluša računsko zgodbo: "Veverica je nabrala 5 lešnikov za zimo. Ker je bila zelo lačna, je 1 takoj pojedla. Koliko lešnikov ji je ostalo?"

Otrok nastavi aplikacije, prešteje. Odvzame, prešteje, pove odgovor.

Pri nastavljanju poišče h količini ustrezno izrezano (napisano) številko.

Nariše račun, napiše (individualno).

Sam postavlja aplikacije gozdnih živali na stenski prikaz gozda. Imenuje položaje, šteje posamezne živali, šteje vse živali. Pove, katerih je veliko, katerih je malo.

Otrok po navodilu postavi npr: "Na nizko drevo 2 veverici, pod visoko drevo 1 ježa, za drevo medveda ..."

Odgovori na vprašanje npr: "Kje je jež, medved ...?"

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Sam posnema gibanje različnih živali. Drugi uganejo, katero žival posnema.

Otrok z gibanjem posnema gozdne živali: medveda, zajca, veverico, lisico, ježa.

Otroci se igrajo gibalno igrico. Narišemo krog. Vsi otroci so "zajčki", ki skačejo po "gozdu". Na znak stečejo "domov" v krog.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Posnema gibanje živali ob igranju na tamburin: hitro (zajčki tečejo), počasi (medved hodi) itd.

Otrok poje pesmi o gozdnih živalih npr: "Ježek teka, teka", "Lisica je prav zvita zver" itd. Petje spremlja s ploskanjem, igranjem na male instrumente.

Otrok prepozna pesmi o gozdnih živalih po melodiji.

Likovna vzgoja

Otrok barva narisane gozdne živali.

Tiska po obrisu, v obris.

Trga, striže papir, lepi v obris.

Perforira po obrisu (ježek). Sam nariše bodice.

Nariše gozdne živali.

Oblikuje gozdne živali (glina, glinamol, plastelin).

Delovna vzgoja

Šiva po perforirani obliki (gozdne živali).

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- poznavanje značilnosti in razlik vseh letnih časov
- poznavanje letnega časa v različnih okoljih (sadovnjak, vinograd, vrt-polje, gozd)
- poznavanje značilnosti gozdnih živali (podobnosti, razlike), prezimovanje
- spodbujanje zanimanja za dogajanje v naravi
- razvijanje pozitivnega čustvenega odnosa do narave

SADJE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- imenuje sadno drevje,
- pozna, opiše uporabo (predelavo) sadja,
- razlikuje, imenuje pečkato, koščičasto sadje,
- pozna pomen sadja za zdravje,
- prepozna, imenuje sadje po tipu,
- vizualno pomni,
- združuje po navodilu,
- razume prostorske odnose, jih imenuje,
- razlikuje, imenuje težko, lahko po spominu,
- opazi in imenuje napake.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- razume tri jezikovna navodila hkrati in ravna v skladu z njimi,
- posluša posamezne besede, v njih prepozna in ponovi začetni glas in pove sam, nekaj besed, ki se začnejo s tem glasom,
- posluša poved in jo dopolni z eno (dvema) besedama,
- posluša zgodbo z dopolnjevanjem, imenuje kar je na sliki,
- obnovi zgodbo s pomočjo vprašanj,
- opiše sadje,
- opiše sadovnjak, vinograd (v naravi, na sliki),
- pripoveduje, kaj je videl (sadovnjak, vinograd),
- pripoveduje o lastnih doživetjih,
- prenese govorno sporočilo.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- vadi predpisalne spretnost (predvaje po A. Kotarju),
- globalno prepozna ključne besede v zvezi s temo,
- bere zloge, besede, povedi (individualno),
- prebere kratko vprašanje, napiše odgovor (individualno),
- prepiše črke naslova,
- napiše naslov (individualno),
- prepiše ključne besede,
- prepiše besede, povedi (individualno) v zvezi s temo,
- piše po nareku (črkovni, besedni)-individualno,
- napiše manjkajočo besedo v povedi k sliki,
- sam napiše nekaj kratkih povedi (individualno).

Količine in številke

Mladostnik:

- razvršča predmete po treh lastnostih (barva, oblika, število),
- oceni lastnosti predmetov v skupini (več, manj),
- razume vsi, nobeden,
- poveže količine in številke od 5 dalje,
- imenuje številke,
- dodaja, odvzema od 5 dalje,
- prepiše številke,
- samostojno piše številke,
- posluša računsko zgodbo, jo ponazori,
- sam pove računsko zgodbo,
- razume pomen simbola + plus, - minus, = je enako (individualno),
- napiše račun (individualno),
- uporablja denar pri nakupovanju (individualno).

Vsebina

V sadovnjaku so sadna drevesa: jablane, hruške, slive. Mladostniki opišejo sadje. Okušajo sadje, imenujejo okus sladko, kislo, sočno.

V vinogradu je trta. Na trti je grozdje. Grozdje obirajo (trgatev), dajo v brente. Potem ga stresejo v stiskalnico (prešo) in ga stisnejo (sprešajo). V vinogradu so klopotci. Ti se vrtijo, ropotajo in preganjajo ptice, da ne kljuvajo grozdja.

Jabolka, hruške, slive so pečkato sadje. Sliva je koščičasto sadje.

Mladostniki naštejejo še drugo pečkato, koščičasto sadje, ki ga poznajo. Povedo v katerem letnem času dozori. Imenujejo tudi drugo sadje. Povedo, kje ga lahko kupimo in katero ne dozori pri nas.

Sadje je zdravo. Jesti moramo veliko sadja. V njem so vitamini. Vedno moramo sadje dobro umiti.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z mladostniki si ogledamo sadovnjak, vinograd. Gremo na tržnico, kupimo sadje.

V "čarobno vrečko" pripravimo različno sadje. Mladostnik ga prepozna po tipu, imenuje, opiše, okusi, imenuje okus, opiše uporabo, pove, v katerem letnem času dozori. Zahtevnost prilagodimo individualnim sposobnostim.

Na mizo postavimo različno sadje (naravno sadje, aplikati). Spremenimo situacijo (številko, položaj, dodamo, odvzamemo, zamenjamo). Mladostnik pregleda situacijo, ugotovi spremembe in jih imenuje. Situacijo lahko spremenimo tako, da mladostnik to opazuje, ali pa tako, da to ne vidi.

Na delovni list narišemo različno sadje. Mladostnik po navodilu obkroži npr.: samo sadje, ki dozori jeseni, samo koščičasto sadje, samo pečkato sadje, samo sadje, ki ne dozori pri nas ipd. Sadje imenuje, ga ustrezno pobarva, imenuje barvo.

Mladostnik po navodilu postavlja sadje (naravno sadje, aplikati) v različne položaje npr.: zgoraj, spodaj, v sredino, za, pred, med. Imenuje položaje.

Po navodilu riše sadje v različnih položajih.

Mladostnik dviguje lahke in težke predmete. Imenuje težko, lahko. Težko, lahko imenuje na slikah po spominu npr. slon je težak, ptica je lahka; veliko kladivo je težko, majhno je lahko itd.

Pripravimo slike z napakami npr.: na trti jabolka, grozdje na drevesu, ali sadje napačne barve itd. Mladostnik opazuje slike in imenuje napake.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostniku postavimo zahtevnejše govorno naročilo, npr. "Pojdi v kuhinjo, prinesi krožnik in nož. Umij, olupi in razreži jabolko. Umij grozdje in ga razdeli vsem sošolcem."

Mladostnike spodbujamo, da drug drugemu postavljajo govorna naročila.

Povemo ključno besedo-npr. sliva. Mladostnik imenuje prvi glas S in sam pove nekaj besed, v katerih je prvi glas S.

Povemo povedi v zvezi s temo npr. V vinogradu je dozorelo ... (grozdje). Jabolka (hruške, slive) visijo na drevesu. Mladostnik poved dokonča.

Posluša in opazuje slikovno zgodbo z napisi. V povedi imenuje predmet, ki je brez napisa-npr. "Lisica in grozdje". Zgodbo obnovi s pomočjo vprašanj.

Mladostnika spodbujamo, da pripoveduje, kaj je videl v sadovnjaku, v vinogradu, na tržnici itd., kako je preživel praznike, počitnice ...

Ob različnih situacijah ga spodbujamo, da prenaša zahtevnejša govorna sporočila.

Branje in pisanje

Slikam (aplikatom) dodamo napise ključnih besed, ki jih mladostnik globalno prepozna, jih prepiše, samostojno napiše, prebere (individualno).

Količine in številke

Mladostnik nadaljuje zaporedje (postavlja, riše) npr.: 3 velika zelena jabolka, 4 majhna rumena jabolka, 2 slivi, 5 hrušk ..., prešteje vsa jabolka, vsa rdeča, vsa rumena ..., vse slive, hruške, vse okroglo sadje, vse sadje, ki ni okroglo itd.

Zahtevnost lahko tudi povečamo tako, da mladostnik samostojno po navodilu razvršča (riše) predmete po več lastnostih.

Pripravimo slike. Mladostnik ugotovi, kje je več, manj otrok, sadja, predmetov itd. Narišemo dva kroga. V enem so narisane npr. hruške. Mladostnik v drug krog nariše več, manj hrušk (jabolk). Mladostnik prireja predmete v odnosu več-manj.

Povemo npr. kratko zgodbo "Danes smo vsi v šoli. Nobeden ne manjka. Ali kdo manjka? (nobeden)."

Pripravimo slike. Mladostnik ugotovi npr.: "Vsi otroci so na dvorišču, nobeden ni v razredu ..."

Na delovni list narišemo različno sadje. Mladostnik prešteje, obkroži npr. 7 jabolk, napiše številko.

Na rob delovnega lista napišemo številke. Mladostnik imenuje številko in obkroži ustrezno količino. Obseg individualno prilagodimo.

Povemo računsko zgodbo, npr.: "Mama je kupila 7 jabolk. Miha je pojedel 2 (je dobil 3 od prijatelja). Koliko je vseh jabolk? Koliko jih je ostalo?" Mladostnik ponazori zgodbo z aplikati, doda oziroma odvzame, šteje, pove številko, napiše številko. Individualno napiše račun: 7 - 2 = 5, 7 + 3 = 10.

Simbola + oz. - pridobivamo ob ponazoritvi računske zgodbe tako, da mladostnik poišče znak +, ko se količine dodajo in -, ko se količine odvzamejo. H količinam poišče številke, nato napiše številke in ustrezen znak (račun). Znak = (je enako) pa usvoji globalno kot del računa.

Pri vseh računskih zgodbah na 3. RS utrjujemo razumevanje simbolov +, - in pisanje računov glede na individualne sposobnosti mladostnikov.

Mladostnike spodbujamo, da si sami izmislijo računsko zgodbo.

Z mladostniki gremo na tržnico, v trgovino, kjer si sami kupijo sadje.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Z mladostniki gremo v sadovnjak, vinograd, na tržnico ... V sadovnjaku pobirajo in obirajo sadje, plezajo po lestvi, prenašajo zaboje, košare.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik posluša, poje, igra na instrumente, hodi, razlikuje, imenuje glasno-tiho; hitro-počasi.

Posluša melodijo in prepozna pesem. Posluša instrumente, jih prepozna in imenuje.

Poje ob poslušanju (npr. kaseta CICIDO) v skupini ali sam. Petje spremlja z igranjem na male instrumente.

Likovna vzgoja

Mladostnik perforira obris, obliko iztrga.

Nariše, izreže, sestavi, nalepi (sadno drevo, grozdje ...).

Oblikuje sadje (glinamol, plastelin).

Riše (sadovnjak, vinograd).

Delovna vzgoja

Mladostnik umije, olupi, nareže različno sadje. Pripravi sadno solato.

Skuha kompot, čežano.

Pripravi pogrinjek, postreže, pospravi mizo.

VRT, POLJE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opiše vrt, polje,
- pozna in imenuje razliko,
- pozna, opiše vrtne, poljske pridelke,
- pozna in pove uporabo vrtnih, poljskih pridelkov,
- razume pojem zelenjava,
- pozna pomen zelenjave za zdravje,
- prepozna, imenuje zelenjavo po tipu,

- prepozna, imenuje zelenjavo po okusu,
- vizualno pomni,
- imenuje položaje,
- ugotovi, kaj manjka, imenuje, doriše,
- miselno združuje.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša ključne besede, prepozna prvi glas (M, K, B),
- sam pove besede, ki imajo prvi glas (M, K, B),
- posluša poved, jo dopolni z manjkajočo besedo,
- posluša uganko, pove rešitev (igra s kocko),
- razvija besedišče z govorno igro,
- opiše s pomočjo vprašanj,
- obnovi s pomočjo vprašanj,
- pripoveduje.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- globalno prepozna ključne besede, razume pomen,
- bere zloge, besede, povedi,
- prebere kratko vprašanje, napiše odgovor (individualno),
- prebere kratko besedilo,
- obnovi prebrano,
- prepiše črke naslova,
- napiše ime,
- napiše naslov (individualno),
- prepiše besede,
- prepozna enake besede v besedilu,
- prepiše povedi v zvezi s temo,
- piše po nareku (črkovni, besedni),
- napiše manjkajočo besedo v povedi, k sliki,
- spontano napiše besedilo (individualno).

Količine in številke

Mladostnik:

- razlikuje, imenuje lastnosti predmetov,
- razume, prireja, imenuje več, manj, enako,
- dodaja, odvzema,

- šteje,
- prepiše številke,
- samostojno piše številke,
- posluša računsko zgodbo in jo ponazori,
- sam pove računsko zgodbo,
- uporabi denar pri nakupovanju,
- napiše račun (individualno).

Vsebina

Z mladostniki si ogledamo vrt in polje; mladostniki opišejo vrt, polje; opazijo in imenujejo razlike (velikost, ograja, gredice, potke, različni pridelki). Opis pridelkov razširimo, imenujemo še ostale pridelke (cvetača, ohrovt, bučke, kumare itd.).

- korenje (oranžne barve, podolgovata oblika),
- paradižnik, paprika (v sredini ima semena),
- fižol (ima stroke; v njih fižol; fižol luščimo),
- cvetača (v sredini je bela, okrog ima zelene liste),
- ohrovt (je zelen, podoben zelju),
- čebula (je okrogla; rjava, tudi rdeča; peče),
- česen (je bel; ima stroke),
- bučke, kumare (so zelene, podolgovate).

Mladostniki imenujejo še drugo zelenjavo, ki jo poznajo. Ponovimo opis uporabe in ga tudi razširimo:

- paprika (jo spečemo, vložimo za zimo-kisla paprika),
- fižol (ga skuhamo, pripravimo v solati-stročji fižol; zrnje skuhamo; pripravimo solato, fižolovo juho),
- cvetača (jo skuhamo; juha, solata ipd.),
- bučke (olupimo, narežemo, skuhamo juho, omako ipd.),
- kumare (olupimo, naribamo, pripravimo solato ipd.),
- ohrovt (kuhamo - juha, omaka ipd.),
- čebula (olupimo, narežemo, uporabimo za solate, omake),
- česen (olupimo stroke, uporabimo za solate, omake).

Mladostniki imenujejo in opišejo poljske pridelke:

- krompir (je rjav, ga izkopljemo),
- repa (ima zelene liste, jo izpulimo),
- buča (velika, rumena),
- pesa (okrogla, rdeča, ima zelene liste, jo izpulimo),
- koruza (ima storž; na storžu rumeno zrnje; storže odlomimo; koruzo luščimo, robkamo),

- zelje (ima zeleno glavo; zeljno glavo odrežemo),
- sončnica (ima velik, rumen cvet, ki ima na sredini črna semena).

Ponovimo opis uporabe, razširimo:

- krompir (shranimo za ozimnico; zaboji, kleti),
- koruza (koruzno zrnje v mlinu zmeljejo v koruzni zdrob ali koruzno moko; iz koruznega zdroba skuhamo polento, iz koruzne moke spečemo kruh; mlade koruzne storže spečemo),
- repa (jemo surovo, dobro jo umijemo, olupimo; lahko jo naribamo in skisamo-kisla repa; kislo repo jemo surovo ali skuhano; shranimo za ozimnico),
- zelje (umijemo, narežemo, zabelimo - zeljna solata; naribamo, skisamo-kislo zelje; kislo zelje jemo surovo ali skuhano; ozimnica),
- pesa (umijemo, skuhamo, olupimo, zrežemo; pripravimo solato; stisnemo-pesin sok),
- sončnica (iz semen stisnejo sončnično olje; olje uporabimo za solate; pečenje, kuhanje itd.),
- Vrtni in poljski pridelki so zelenjava. Zelenjava je zdrava. Ima veliko vitaminov, zato moramo jesti veliko sadja in zelenjave. Zelenjavo kupimo na trgu, v trgovini.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Pripravimo "čarobno vrečko" z različnimi pridelki. Mladostnik po tipu prepozna, imenuje, opiše.

Mladostnik z zavezanimi očmi okuša paradižnik, papriko, korenje, surovo repo, kislo repo, kislo zelje ... Prepozna, imenuje in pove, kako jih uporabljamo.

Na mizo postavimo aplikacije pridelkov v različne položaje. Mladostnik pregleda situacijo, imenuje pridelke in položaj npr.: zgoraj je koruza, repa, spodaj, v sredini je..., se obrne, (zamiži), spremenimo položaje, lahko kaj dodamo, odvzamemo. Mladostnik pregleda novo situacijo in pove, kaj je spremenjeno, česa je več, manj... Zahtevnost prilagajamo individualno. Mladostnike spodbudimo, da drug drugemu pripravijo podobno situacijo in sami preverijo imenovanje sprememb.

Na delovni list narišemo pridelke npr: koruzo brez zrnja, repo brez listov itd. Mladostnik imenuje pridelke, pove kaj manjka, doriše.

Pripravimo slike Mladostnik poišče slike npr: sončnica-steklenica olja; solata-skleda solate; pesa-kozarec pese; koruza-polenta ipd.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik posluša besede npr: krompir, koruza, kumara, buča; breskev, banana, marelica, malina itd., ugotovi prvi glas, ga imenuje in sam pove besede, ki se začnejo z glasovi M, K, B.

Mladostnik posluša poved in jo dopolni. Npr: Krompir shranimo za ...; Kumare so ...; Koruza ima ... Mladostnik sam pove nedokončano poved sošolcu, ki jo dopolni.

Igra s kocko: Pripravimo kocko, kartone s številko in napisano uganko na drugi strani, slike, aplikacije zelenjave. Mladostnik vrže kocko, prešteje pike, imenuje številko, poišče karton s številko, posluša uganko (jo sam prebere), pove rešitev, poišče sliko, aplikacijo zelenjave, jo opiše, pove uporabo. Pomagamo z vprašanji.

Uporabimo uganke, npr:

"Cvet je velik
kot pogača,
proti soncu
se obrača."

"List pri listu,
mehka glava,
kadar jo v
skledo daš,
olje, sol in kis dodaš."

Viljenka Jalovec

Govorna igra: Povemo besed-npr: zelenjava, sadje, pohištvo, domače živali ... Mladostnik našteva po spominu (zelenjava-solata, krompir, korenje, zelje ... in sadje-jabolka, hruške, slive ... ; pohištvo-miza, stol, omara ...; domače živali-pes, mačka, krava ...).

Mladostnik s pomočjo vprašanj pripoveduje, kaj je videl na vrtu, polju, tržnici ...

Branje in pisanje

Z velikimi tiskanimi črkami napišemo imena pridelkov k slikam, aplikacijam. Tako mladostnik globalno prepozna napise ključnih besed.

Na napisih imen pridelkov poišče besede, ki imajo enako prvo črko, jo imenuje (glas).

Mladostnik slikovno bere kuharski recept. Narišemo npr. jabolko, vodovodno pipo, nož, lonec, štedilnik, mizo s skodelico (jabolčni kompot).

Mladostnik prebere napisan kuharski recept (individualno). Pove, kaj rabi za pripravo.

Napišemo besedilo s ključnimi besedami. Mladostnik poišče enake besede, jih podčrta, obkroži.

Na delovni list narišemo nekatere pridelke. Mladostnik k risbi prepiše ključno besedo z napisa, ki je na stenskem prikazu.

Pripravimo preprosto slikovno križanko v zvezi s temo. Nekaj črk je že vpisanih. Mladostnik vpiše manjkajoče črke, sam reši križanko (individualno).

Mladostnik sam napiše nekaj besed v zvezi s temo (individualno).

Količine in številke

Pri opisih vrta, polja, pridelkov mladostnik imenuje barvo, obliko, velikost, višino.

V naravi (na sliki) ugotovi npr:

Pripravimo slike s pridelki. Mladostnik prešteje pridelke, pove število in nastavi enako število aplikacij.

Na mizo položimo npr: 10 aplikacij koruze; kartone z napisano številko npr. 6; mladostnik imenuje številko, prešteje aplikacije, priredi količino (odvzame), prešteje. Enak je postopek prirejanja z dodajanjem.

Povemo računsko zgodbo. Npr: "Na trgu smo kupili 2 glavi solate, 3 cvetače, 2 bučki. 1 cvetačo smo skuhali za kosilo, 1 glavo solate smo pripravili za večerjo. Kaj nam je ostalo?" Mladostnik z aplikacijami ponazori, odvzame, prešteje, pove, kaj je ostalo (koliko). Ob nastavljanju aplikacij lahko poišče še kartone z ustreznimi številkami. Napiše račun (individualno). Spodbujamo ga, da si sam izmisli računsko zgodbo. Ostali jo ponazorijo z aplikacijami, risanjem ...

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik hodi med gredicami, okrog vrta, polja.

Teče okrog vrta, polja. Na določen znak menjava hojo, tek.

V naravi si sam izmisli vajo, jo pokaže, drugi pa ga posnemajo.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik prepozna po glasu sošolca, ki je povedal besedo, poved v zvezi s temo, ki si jo je izmislil sam.

Igra telefon npr: mladostnik posluša tiho izrečeno besedo v zvezi s temo in jo govorno prenese sošolcu.

Posluša, ponovi zloge besed (npr: KU-MA-RA, KO-RU-ZA). Ob zlogih zaploska, sam zloguje, ploska. Besede zloguje defektolog hitro, počasi; posluša, posnema, ploska; razlikuje, imenuje hitro, počasi. Zlogovanje s ploskanjem lahko priredimo tudi za razlikovanje, imenovanje glasno, tiho.

Likovna vzgoja

Mladostnik barva narisane pridelke (zelenjavo).

Perforira, iztrguje (krompir, korenje ...).

Izrezuje (zelenjava, papirnate trakove-ograja, visoka-nizka).

Svaljka krep papir, lepi (koruza).

Riše (zelenjava, vrt, polje).

Pripravimo lahko skupinsko likovno zaposlitev, npr. vrt. Mladostniki perforirajo papir, izrežejo pravokotnike (gredice). V revijah poiščejo in izrežejo zelenjavo, jo nalepijo na gredice. Narišejo ograjo. Sami se dogovorijo, kaj bo kdo delal.

Delovna vzgoja

Mladostniki pripravijo solato: zeleno, paradižnikovo ...

Pripravijo mizo, postrežejo, pospravijo mizo, pomijejo, pobrišejo posodo.

JESEN - LETNI ČAS, GOZD

OPRATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- razlikuje, imenuje vse značilnosti jeseni,
- opiše vreme,
- primerja jesen z ostalimi letnimi časi, imenuje razlike,
- imenuje vse letne čase,
- razlikuje, imenuje vrste dreves,
- razlikuje, imenuje vrste gozdov,
- imenuje nekaj listavcev, iglavcev,
- imenuje gozdne sadeže, plodove,
- poza uporabo gozdnih sadežev,
- pozna, opiše korist gozda,
- zna se varno, primerno obnašati v gozdu,
- s tipom prepozna, imenuje gozdne sadeže, plodove,
- po tipu prepozna, imenuje predmet, snov,
- miselno združuje,
- pozna pravila primernega obnašanja.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša ključne besede, prepozna in ponovi začetni glas, zlog,
- sam pove besede na določen prvi glas,
- posluša nedokončano poved, pove začetek in konec povedi,
- posluša posamezne povedi, razlikuje dolge, kratke,
- zna povedati besede, ki označujejo nasprotje,

- posluša, razume skupno ime, pove besede,
- samostojno opiše,
- pripoveduje, si izmisli zgodbo,
- razume, izvrši navodilo,
- obnovi vsebino pesmi,
- se nauči pesem.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- globalno prepozna ključne besede,
- ključne besede globalno prepozna v knjigah, jih prebere,
- bere zloge, besede, povedi (individualno),
- prebere kratko vprašanje v zvezi s temo, napiše odgovor (individualno),
- prebere kratko besedilo-uganko (individualno),
- prepiše črke naslova,
- napiše naslov,
- prepiše ključne besede po črkovnem (besednem) nareku,
- prepozna manjkajočo črko v ključni besedi, jo napiše,
- dopolni poved, napiše besedo ob sliki v zvezi s temo,
- prepiše povedi v zvezi s temo,
- sam napiše kratko poved v zvezi s temo (individualno).

Količine in številke

Mladostnik:

- imenuje lastnosti predmetov (visok-nizek, debel-tanek),
- oceni lastnosti v skupini (najvišji-najnižji, največji-najmanjši),
- prepozna, združuje predmete glede na snov,
- povezuje količine in številke od 5 dalje,
- razume vrstni red (prvi, drugi,..., zadnji),
- nadaljuje, samostojno nastavi (riše) zaporedje,
- posluša besedilo, nastavi, prešteje, napiše številko,
- posluša računsko zgodbo, jo ponazori, šteje, odgovori; napiše račun (individualno),
- sam pove računsko zgodbo,
- računa s prsti, napiše račun od 1 do 10.

Vsebina

Vremenske značilnosti jeseni razširimo: "Zjutraj je megla (včasih tudi ves dan), slana. Pazimo, da se ne prehladimo."

Spremembe v naravi

Drevesa postanejo gola. Ptice selivke (lastovke, štorklje) so odletele v tople kraje. Pri nas so ostali vrabci, sinice. Zanje bomo skrbeli pozimi.

Dan je vse bolj kratek. Zgodaj se zmrači, noč je vse bolj dolga. Zjutraj, ko vstanemo, je še temno. Ure smo premaknili na zimski čas.

Pripravili smo ozimnico (ponovitev prejšnjih vsebin).

Značilnosti jeseni primerjamo z ostalimi letnimi časi in jih tako ponovimo.

Gozd

Ponovimo opis drevesa, imenujemo: veje so dolge, kratke, debele, tanke. Nekatera drevesa imajo iglice. To so iglavci. Iglavci so : smreka, jelka, bor ... Iglice so zelene. Jeseni ne odpadejo.

Drevesa, ki imajo liste, so listavci. Listavci so: kostanj, hrast, bukev ... Listi jeseni spremenijo barvo. Postanejo rjavi, rdeči, rumeni. Listje se posuši in odpade. Listavci so pozimi goli.

Iglasti gozd-v tem gozdu so sami iglavci.

Listnati gozd-v tem gozdu so sami listavci.

Mešani gozd-v tem gozdu so listnata in iglasta drevesa.

Gozdni sadeži

Kostanj raste na drevesu, ki se tudi imenuje kostanj. Kostanj je listavec. Kostanj opišemo kot na 2. razvojni stopnji. Kostanj kuhamo in pečemo.

Nabiramo samo gobe, ki jih dobro poznamo (jurček, lisička, štorovka ...). Nekatere gobe so strupene (rdeča mušnica). Gobe očistimo, umijemo, skuhamo, pripravimo omako, juho ..., vlagamo (ozimnica).

Lešniki zrastejo na grmu, ki se imenuje leska. Uporabimo jih za pecivo, čokolado. Rade jih imajo tudi gozdne živali.

Želod zraste na hrastu, žir na bukvi. Želod in žir sta hrana gozdnim živalim.

Koristi gozda

Gozd nam daje les. Les uporabimo za drva (kurjava). Iz lesa v tovarnah naredijo pohištvo in druge predmete. Mladostniki naštejejo predmete iz lesa v razredu in tudi druge-po spominu.

Vedenje v gozdu

V gozdu pazimo, da se ne izgubimo, ne mečemo odpadkov, ne lomimo vej, ne vpijemo, ne kurimo ognja, da ne nastane požar.

Glede na okolje in sposobnosti mladostnikov lahko vsebino razširimo: Macesen je iglavec. Je zelo visok. Njegove iglice postanejo jeseni rumene in odpadejo. To je edini iglavec, ki izgubi iglice. Macesen raste v planinah.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Mladostnik na slikah imenuje značilnosti letnega časa in letni čas.

Mladostnik imenuje letni čas, ostali poiščejo slike z značilnostmi imenovanega letnega časa.

Pripravimo oštevilčene kartone z napisanimi vprašanji npr:

"Kdaj sneži?"
"Kdaj se kopamo?"

Mladostnik izbere karton, imenuje številko, posluša vprašanje (sam prebere), odgovori, poišče sliko letnega časa.

Mladostnik s tipom prepozna, imenuje gozdne sadeže, plodove.

Na delovni list narišemo sadje, zelenjavo, gozdne sadeže. Mladostnik po navodilu obkroži npr: z rdečo barvo-gozdne sadeže, z zeleno-zelenjavo, z rumeno-sadje; vse imenuje in pobarva z ustrezno barvo.

Na delovni list narišemo npr: list kostanja-kostanj, smrekovo vejico-storž, grm (lesko)-lešnik ... Mladostnik povezuje s črto.

Mladostnik s tipom prepozna, imenuje predmet in snov npr: kozarec-steklo, zvezek-papir, svinčnik-les ...

Na delovni list narišemo različne predmete. Mladostnik imenuje in obkroži samo lesene.

Pripravimo slike, ki prikazujejo vedenje otrok v gozdu. Mladostnik opiše dogajanje na slikah in jih razvrsti po kriteriju, kaj je prav in kaj ni.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Povemo glas, mladostnik imenuje besede, ki se začnejo s tem glasom npr:

K-kostanj, kokoš, krava ...

M-marmelada, metla, medved ...

B-buča, bukev, bonbon ...

S-storž, sliva ...

D-drevo, deblo ...

Mladostnik sam imenuje glas, drugi povedo besede na ta prvi glas.

Povemo eno ali dve besedi (v zvezi s temo) npr. kostanj. Mladostnik tvori npr. poved "Kostanj nabiramo. Kostanj raste v gozdu."

Povemo lahko dve besedi npr: jurček, košara ali veverica, lešnik. Mladostnik iz teh besed tvori poved.

Povemo dve povedi, npr: "V gozdu rastejo kostanj, bukve, smreke. Ježica bode."

Mladostnik ugotovi, katera poved je dolga oziroma kratka in ju ponovi. Nato sam oblikuje dolgo, kratko poved.

V obliki besedne igre mladostniki povedo besede, ki označujejo nasprotje npr: črn-bel, noč-dan, visok-nizek, vroč-mrzel, kuhan-surov ...

Povemo skupno ime: sadje, drevesa, gozdni sadeži, živali ... Mladostnik imenuje besede, ki jih označuje skupno ime.

V obliki igre ga spodbujamo, da dokonča poved. Npr: "Kostanj je v ...; Pozimi pada ..."

Mladostnik opazuje (opiše) s pomočjo vprašanj (samostojno) situacijo na stenskem prikazu, na slikah, diapozitivih.

Pripoveduje, kaj je videl v gozdu.

Pripravimo slike (v zvezi s temo). Mladostnik si ob slikah izmisli, pove zgodbo.

Razume in ravna v skladu z zahtevnejšim navodilom. Npr: "Vzemi vse storže, položi jih na sredino mize, med storže daj nekaj kostanjev."

Mladostnik posluša kratko besedilo in pove - imenuje letni čas:

Cin - cin, na pomlad zvonim.

Besedilo si lahko tudi izmislimo:

Zunaj je mraz,
ves dan sneži,
pred našo hišo snežak stoji.

Veter piha,
listje rumeni,
lastovka v tople kraje odleti.

Sonce sije že močno,
nam na morju bo lepo.
Sadje, pridelki, gozdni plodovi
so v tem času bogati darovi.

Ivan Cimerman

Mladostni posluša pesem, jo obnovi s pomočjo vprašanj (samostojno) in se jo nauči. Npr:

Rjava pesmica

Rjavi so listi v jeseni
in kostanj je tudi rjav,
z rjavimi listi si ježek
svoj zimski brlog je postlal.

Rjava sta srna in medved,
pa zemlja in deblo in veje,
izpod rjavega grma
jurček rjavo se smeji.

Mira Voglar

Branje in pisanje

Mladostnik globalno prepozna ključne besede na stenskem prikazu, v knjigah, revijah, med različnimi napisanimi besedami itd.

Na kartone napišemo kratka vprašanja. Mladostnik si izbere karton, posluša vprašanje (ga sam prebere), pove odgovor.

Pripravimo tudi kartone z odgovori. Mladostnik poišče karton s pravilnim odgovorom. Prepiše vprašanje, nato odgovor, samostojno napiše odgovor (individualno). V vprašanje in odgovor vključimo ključne besede.

Količine in številke

Na stenskem prikazu, aplikacijah, slikah mladostnik pokaže, imenuje visoka-nizka drevesa, debele-tanke veje, droben-debel kostanj, veliko-majhno gobo ...

Med različno visokimi drevesi pokaže, imenuje najvišje-najnižje drevo (imenuje ga tudi glede na vrsto-iglavec, listavec), pokaže, imenuje največjo-najmanjšo gobo, najdebelejšo-najtanjšo vejo itd.

V učilnici imenuje predmete in lesa, papirja, stekla, gline, blaga, volne, usnja itd.

Mladostnik po navodilu združuje 5-10 (individualno tudi več) npr: kostanjev, želoda, storžev ...

Na delovnem listu obkroži 5-10 (in več) npr: gob, kostanjev, lešnikov ...; šteje, napiše številko. Nalogo spremenimo tako, da k napisani številki riše ustrezno količino.

Na delovni list narišemo npr. mušnice. Mladostnik po navodilu nariše na prvo mušnico 5 pik, na drugo 4 pike ..., na zadnjo 1 piko.

Pove, na kateri mušnici je največ, najmanj pik, koliko jih ima prve, druga,..., zadnja mušnica.

Mladostnik nadaljuje, samostojno nastavi, riše zaporedje npr: 5 velikih mušnic, 3 majhni jurčki ... Šteje vse mušnice, vse jurčke, vse gobe.

Posluša kratko besedilo. Npr.: "Pod drevesom raste 7 (5, 8 ...) jurčkov." Mladostnik pokaže količino s prsti, šteje prste, pove število, napiše številko, nariše količino.

Povemo računsko zgodbo. Npr: "Miha je našel 5 jurčkov, Jure 3 lisičke, Anja 4 lisičke. Kdo je nabral največ, najmanj gob? Koliko gob so nabrali vsi skupaj?" Mladostnik ponazori količino z aplikacijami, šteje, napiše račun (individualno).

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostniki hodijo v gozdu med drevesi, okrog dreves, hodijo v sklonjenem položaju (pod vejami), prestopajo ovire (podrto drevo, korenine), pobirajo kostanj, sklenejo krog okoli debla, se stegujejo, skušajo doseči visoko, še višjo vejo.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik prepozna, imenuje različne posnete zvoke, zna spremeniti svoj glas, prepozna sošolce po spremenjenem glasu; prepozna, imenuje posnet zvok različnih instrumentov.

Poje v skupini, sam. Petje spremlja s ploskanjem, igranjem na različne instrumente.

Likovna vzgoja

Mladostnik pobarva narisane obrise (drevesa, gozdne sadeže ...).

Perforira, iztrga obris (gozdni plodovi ...).

Izrezuje dele, sestavlja, lepi (gozd, gobe ...).

Riše (gozd, gozdni plodovi).

Ilustrira vsebino pesmi (Rjava pesmica).

Oblikuje kostanj, gobo, drevo (žica, glinamol, plastelin ...).

Delovna vzgoja

Mladostnik pripravi kostanj za kuhanje, pečenje.

Kostanj kuha, peče, olupi, postreže.

GOZDNE ŽIVALI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- imenuje gozdne živali,
- opiše gozdne živali,
- primerja gozdne živali, imenuje podrobnosti, razlike,
- imenuje bivališča gozdnih živali,
- se zna primerno obnašati v živalskem vrtu,

- ima primeren odnos do živali,
- miselno združuje,
- razume, imenuje položaje,
- opazuje, ugotovi napako.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša, razlikuje dolgo, kratko besedo,
- posluša uganke, pove rešitev,
- odgovori na vprašanje s tro-ali večbesedno povedjo,
- samostojno pripoveduje,
- opiše sliko,
- obnovi s pomočjo vprašanj,
- obnovi po spominu,
- oblikuje vprašalno poved,
- posluša ključne besede, ugotovi prvi in zadnji glas,
- pove besede na določen prvi glas (zlog),
- pove besede, ki imajo skupno ime,
- se nauči pesem.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- globalno bere ključne besede na tabli, v knjigi,
- v napisani besede določi položaj glasu, ga imenuje (prvi, zadnji),
- išče napisane besede z enakim položajem prvega in zadnjega glasu,
- prepozna, označi enake dele besed (zloge),
- bere zloge, besede, povedi,
- prebere kratko vprašanje,
- prebere kratko besedilo, ga obnovi s pomočjo vprašanj,
- prepiše črke imena, naslova, ključnih besed itd.,
- napiše ime, naslov,
- prepiše besede,
- prepiše povedi,
- napiše odgovor (na kratko vprašanje),
- piše po nareku (črkovni, zlogovni, besedni),
- napiše manjkajočo besedo v povedi k sliki,
- sam napiše nekaj povedi k sliki.

Količine in številke

Mladostnik:

- oceni lastnost predmetov, jih imenuje,
- oceni položaj predmeta, ga imenuje,
- razvršča,
- razvršča v zaporedje,
- imenuje količine,
- poveže količino s številko,
- poveže številko s količino,
- šteje,
- posluša računsko zgodbo, jo ponazori, šteje, napiše račun,
- piše številke do 10 (ali več).

Vsebina

Vsebino druge razvojne stopnje ponovimo in razširimo.

Polh je majhen, hiter. Ima košat rep, ostre zobe. Hrani se z lešniki in drugimi gozdnimi plodovi.

Jazbec je večji kot polh. Je črn in malo bel.

Sova je gozdna ptica. Je sive barve. Ima velike oči. Podnevi spi, ponoči skovika.

Detel je gozdni ptič. Ima pisano perje, dolg in oster kljun. Z njim trka po deblu, išče črvičke.

Ris je podoben mački. Ima ostre zobe in kremplje.

Bivališča gozdnih živali

Veverica in polh prebivata v duplu na drevesu.

Medved spi v brlogu, lisica v lisičji luknji (lisičina), jazbec v jazbini.

Zimski zaspanci so: medved, veverica, jež, polh, jazbec.

Te živali si za zimo pripravijo listje in gozdne plodove (lešnike, kostanj, želod, žir ...).

Zajec, srna, lisica pozimi ne spijo. Težko si najdejo hrano. Zajci in srne glodajo skorjo dreves, delajo škodo.

Lovci pozimi pomagajo živalim. V krmilnice jim prinašajo seno.

Mladostnik primerja gozdne živali po velikosti, barvi, bivališču, prezimovanju.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Defektolog postavi vprašanja v obliki "kviza". Npr: "Kdo je oglodal drevje? Je bil to medved, zajec, jazbec?" Mladostnik posluša in pove pravi odgovor.

Mladostnik med slikami (aplikacijami) živali poišče samo gozdne, samo domače živali, lahko le tiste, ki vidi v živalskem vrtu ...

Na delovnem listu obkroži v množici drugih živali-samo gozdne ... ali z eno barvo obkroži samo gozdne, z drugo barvo samo domače živali ... Živali imenuje, opiše, pobarva itd.

Po navodilu postavlja aplikacije gozdnih živali: veverico na drevo, lisico za drevo, medveda pred drevo, veverico na zgornjo, sovo na spodnjo, na najvišjo, na najnižjo vejo itd.

Defektolog pripravi risbe z napakami. Mladostnik poišče in imenuje napake.

Slike, aplikacije gozdnih živali postavimo v različne položaje, npr: ježa pred medveda, lisico za medveda, nad lisico sovo ... Mladostnik imenuje položaje: pred, za, med, nad, pod ...

Z mladostniki si ogledamo gozdne živali v živalskem vrtu, na videokasetah, diapozitivih, v knjigah. Imenujejo gozdne živali in tudi druge živali, ki jih poznajo.

Mladostnike opozorimo na primeren odnos do živali (živali ne dražimo, ne hranimo ...). V živalskem vrtu hodimo skupaj, smo tiho, da ne plašimo živali, se umikamo drugim obiskovalcem, ne hodimo po nasadih, preblizu kletk itd.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Povemo dolgo, kratko besedo npr: medved, polh; kostanj, žir. Mladostnik posluša in pove, katera beseda je dolga, katera kratka. Sam pove dolgo oziroma kratko besedo.

Povemo uganko. Mladostnik posluša, pove rešitev. Poišče sliko (aplikacijo).

Spomladi se zbudi,
hlača in lačen brunda,
pretopla mu je bunda.

Ivan Cimerman

Pripravimo lahko tudi igro s kocko. Oštevilčimo kartone z vprašanji. Mladostnik vrže kocko, prešteje pike, poišče karton z ustrezno številko, posluša (sam prebere) vprašanje, odgovor, poišče sliko, aplikacijo.

Na oštevilčene kartone napišemo vprašanja: "Kdo brunda?; Kdo skače?; Kdo ima ostre kremplje?; Kdo prebiva v jazbini? ..."

Mladostnike spodbudimo, da sami postavljajo drugim podobna vprašanja v zvezi s temo in odgovorijo z dvo-, tro- in večbesedno povedjo.

Spodbujamo jih, da tudi sami pripovedujejo o lastnih doživetjih.

Mladostnik si sam izbere v knjigi sliko gozdne živali, jo imenuje, pove, kar o njej ve.

Defektolog ob slikah pove zgodbo-npr. Vojan Tihomir Arhar: "Zgodba brez konca". Mladostnik obnovi zgodbo s pomočjo vprašanj od slikah, pozneje po spominu.

Mladostnikom pokažemo sliko gozda. (Na sliki so gozdne živali, gobe, različna drevesa ...). Skupaj opisujemo sliko. Sliko potem odstranimo. Mladostnik po spominu pripoveduje, kaj je videl na sliki. (Mladostniki lahko tudi "tekmujejo", kdo si je več zapomnil.)

Preberemo besedilo z napakami-npr: "Zajček si je pripravil brlog za zimo. Njegova soseda veverica je prinesla veliko vej v jazbino. Ježa pa skrbi, kje bo pozimi našel kakšno kokoš, da ne bo lačen ..."

Mladostniki ugotovijo napake, povedo kaj je prav.

Defektolog pove skupno ime-npr. gozdne živali. Mladostniki jih naštevajo. Uporabimo še druga skupna imena.

Izberemo in povemo pesem, npr.

Ježek

Prišla je jesen,
čas za kostanje,
ježek pripravlja
na zimsko se spanje.

Pripravlja ozimnico,
hruške prav mlade,
kuha kompote
in marmelade.

Pižamo obleče,
v klobčič se zvije,
s toplo odejo
bodice pokrije.

Budilko navije,
preden gre spat,
zbudila ga bo,
ko pride pomlad.

Sabina Mali

Pesem obnavljamo s pomočjo vprašanj. Mladostnik se nauči nekaj kitic.

Branje in pisanje

V napisani besedi (na tabli, na kartonu, v zvezku) mladostnik označi, imenuje prvo, zadnjo črko.

Med različnimi napisanimi besedami poišče tiste, ki imajo enako prvo (zadnjo) črko.

Pod aplikacijo (sliko) napišemo besedo. Ob strani napišemo zlog, ki je del napisane besede. Mladostnik ga prebere, poišče, označi v besedi.

Količine in številke

Mladostnik razvršča aplikacije (slike) živali od največje do najmanjše. Poišče, imenuje živali, ki imajo najdaljši (najkrajši) rep, ušesa ...

Mladostnik postavlja aplikacije živali v vrsto. Imenuje žival, ki je prva, zadnja; ki je pred, za, med ...

Mladostnik nadaljuje (samostojno postavi, riše) zaporedje npr: 3 veliki ježi, 2 majhna itd. Prešteje vse velike, vse majhne; vse ježe.

Na stenski prikaz po navodilu postavi npr: na prvo drevo 4 veverice, na drugo 2 sovi, pod tretje drevo 2 lisici ... Ugotovi, katerih živali je največ-najmanj; koliko je vseh živali; ponovi, kje so živali.

Na delovni list narišemo živali, v okvirčke napišemo številke. Mladostnik prešteje živali in jih s črto poveže z ustrezno številko.

Lahko pa mu napišemo samo številke. Mladostnik imenuje številko in nariše ustrezno količino živali.

Povemo računsko zgodbo-npr: "Ježevka je imela 4 mladičke. Njena soseda pa 3 mladičke. Koliko je vseh mladičkov; koliko je vseh ježev ...?"

Mladostnik z aplikacijami ponazori števila, šteje, napiše račun in pove odgovor.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik hodi hitro, počasi, naprej, nazaj. Na znak se ustavi, spremeni smer gibanja.

Hodi navzgor, navzdol v naravi, prestopa ovire.

Mladostniki se postavijo v vrsto. Po navodilu defektologa izstopajo iz vrste (prvi, drugi,..., zadnji).

Po navodilu se postavijo pred, za, med,..., sošolca, hodijo na določeno mesto v prostoru.

Izpolnijo navodilo, npr: "Pojdi do lestve in se obrni. Lezi na blazino in pokaži vajo. Splezaj po lestvi do vrha ..."

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik prepozna pesmi po peti melodiji, npr: "Lisička je prav zvita zver"; "Čuk se je oženil".

Poje pesmi, petje spremlja z igranjem na male instrumente.

Prepozna melodijo pesmi v instrumentalni izvedbi.

Likovna vzgoja

Mladostnik pobarva gozdne živali, perforira v zgibu, izrezuje, jih sam nariše.

Iz gnetljive mase (glina, glinamol, plastelin) in žice modelira gozdne živali.

Delovna vzgoja

Mladostnik šiva po perforirani obliki.

Gozdne živali oblikuje tudi v drugih zaposlitvenih tehnikah (gobelin, vozlanje, križni vbod).

Učna tehnologija

Arhar, V. T. 1979: Letni časi. Bovec: Založba Bovec.

Bavdaž, M. 1991: Jeseni med drevjem. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Brockstedt, H. 1973: Z igro v matematiko I., II., III. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Cimerman, J. 1987: Neugnanke. Ljubljana: Delavska enotnost.

Grée, A. 1973: Tomaž in njegov prijatelj drevo.
Tomaž spoznava barve.
Tomaž spoznava pridelke.
Tomaž spoznava letne case.Ljubljana: Mladinska knjiga.

Koman, M., Koželj, T. 1970: V šolo radi hodimo-Berilo za 1., 2., 3. in 4. razred POŠ.

Kotar, A., Vukmirovic, M. 1990: Postali smo učenci. Ljubljana: ZRS za šolstvo.

Kuščer, T. 1993: Jesen-1. razred (Tako lahko). Ljubljana: MAPET.

Mesesnel, J. 1991: Spoznavanje narave in druzbe za 1. razred OŠ. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Polenec, A. 1975: V gozdu. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Sedlar, M. 1986: Od pomladi tja do zime. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Trdina, J. 1972: Telesna vzgoja predšolskega otroka. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Voglar, M. 1979: Kako približamo otrokom glasbo. Ljubljana: Dopisna delavska univerza Univerzum.

Voglar, M., Nograšek, M. 1984: Majhna sem bila. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Žele, I., Vrbinc, M. 1990: Otroci radi beremo. Celovec: Mohorjeva založba.

Več avtorjev. 1973: Babica in vnučka-dopolnjevanka. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Glasbene kasete: Sonce se smeje.
Nagajive pesmi iz volčjega brloga.
Cicido.

DEFEKTOLOGIJA

ORIENTACIJA V ČASU IN PROSTORU

Marija Habjan, Metka Peče

Druga razvojna stopnja

OTROKOV DAN

Tretja razvojna stopnja

MLADOSTNIKOV DAN

URA

KOLEDAR

Orientacije v času in prostoru na prvi razvojni stopnji ne obravnavamo kot samostojno temo, ampak v povezavi z otrokovimi dejavnostmi v določenem času in prostoru pri drugih temah, kot sta npr.: Otrokov dom, Človeško telo (deček, deklica) idr. Časovne in prostorske odnose otroci spoznavajo in utrjujejo ob vsakodnevnih dejavnostih v določenem prostoru ob določenem času, ob različnem slikovnem gradivu, aplikacijah in didaktičnih igračah pri vseh temah.

Pri spoznavanju časovnih odnosov se osredotočimo na dnevne dejavnosti, npr.: vstajanje, odhod v šolo zjutraj; delo in igra v šoli, sprehod, kosilo, počitek, odhod domov čez dan; preoblačenje v pižamo, spanje zvečer, ponoči. Glede na sposobnosti otrok izberemo in prilagodimo vsebine druge razvojne stopnje.

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje orientacije v času in prostoru
- povezovanje časa z dnevnimi dejavnostmi
- imenovanje dnevnega časa
- imenovanje prostorskih odnosov
- pozdravljanje glede na dnevni čas

OTROKOV DAN

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- pozna, imenuje aktivnosti v vsaj treh dnevnih časih,
- pozna, imenuje vsaj tri dnevne čase,
- pravilno pozdravi v treh dnevnih časih,
- imenuje nekaj dni v tednu,
- razume razliko danes, jutri (včeraj),
- razume časovne odnose (zdaj, prej, potem),
- pozna čas na celo uro (individualno),
- razume, imenuje prostorske odnose (na, za, v, pred, nad, pod).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- razume dve jezikovni navodili,
- posluša pesmice,
- sodeluje pri govorni igri z glasovi, zlogi, besedami,
- pravilno imenuje, kdo kaj dela, dnevni čas,
- posluša besede, zloge z glasom N in samoglasniki, jih ponovi,

- odgovori s trobesedno povedjo,
- opiše s pomočjo vprašanj,
- dokonča kratko poved,
- pripoveduje kaj je delal v določenem dnevnem času,
- se nauči pesem.

Branje in pisanje

Otrok:

- prepozna, imenuje črko N,
- globalno "bere" besede v zvezi s temo,
- prepozna glas N v zlogu, besedi,
- veže glas N s samoglasniki,
- veže zloge,
- bere kratko poved ob ponazoritvi,
- vadi predpisalne spretnosti,
- prepiše črke imena, priimka,
- prepiše ključne besede,
- v besedi označi enake črke.

Količine in številke

Otrok:

- imenuje like (krog, trikotnik),
- sestavi iz delov krog, trikotnik,
- razume zaporedje prvi, drugi, tretji,
- razvršča predmete po dveh, treh, lastnostih,
- imenuje lastnosti,
- prireja "enako mnogo", veliko, malo, nič,
- ureja predmete enega za drugim, v parih, trojicah,
- šteje predmete,
- šteje manjše skupine predmetov v večji skupini,
- oceni količino (več, manj, največ),
- prepozna, imenuje številke do 5 (individualno več),
- prepiše številke do 5,
- sam napiše številke do 5.

Vsebina

ZJUTRAJ vstanemo, se umijemo (obraz, zobe), oblečemo, počešemo, pojemo zajtrk in gremo v šolo. Zjutraj mamico, očka in sošolce pozdravimo: "Dobro jutro!"

V šoli se učimo, imamo malico. Po malici poslušamo kasete, pojemo, telovadimo, gremo na sprehod ...

OPOLDAN imamo kosilo. Pri kosilu rečemo: "Dober tek." Otroci pripovedujejo, kaj so imeli včeraj za kosilo, malico, kaj so zajtrkovali danes zjutraj... . Ko pridemo iz šole, se doma igramo, poslušamo kasete, gledamo televizijo, gremo na sprehod.

ZVEČER večerjamo, potem se umijemo (skopamo, tuširamo), oblečemo pižamo, vsem rečemo: "Lahko noč." Gremo spat.

PONOČI spimo. Ponoči so na nebu zvezde in luna (mesec).

V soboto in nedeljo dlje spimo, ker ne gremo zjutraj v šolo.

Imenovanje ostalih dni v tednu je individualno. Vsak dan povemo, kateri dan je. "Danes je ponedeljek, včeraj je bila nedelja;bili smo doma, na izletu, jutri bo torek ...". Otroke vprašamo, kaj delamo zdaj, kaj smo delali prej, povemo, kaj bomo delali potem. Npr.: Prej smo prinesli vodo, zdaj barvamo s čopičem, potem si bomo umili roke. V učilnici imamo koledar. Otroci vsak dan premaknejo okvirček, povemo, kateri dan je danes, vprašamo kateri je bil včeraj in morda tudi kateri bo jutri.

Naštevamo, kaj vse je v učilnici npr.: mize, stoli, okna, tabla ...; na stropu je luč, na steni so okna, tabla, pred tablo so mize, stoli, v omari so barvice itd.

Na steni imamo uro. To je stenska ura. Na roki imamo ročno uro. Zjutraj nas zbudi budilka. Poznavanje časa na celo uro je individualno.

Poznavanje, imenovanje prostorskih odnosov je vključeno v aktivnosti vseh področij vzgoje in izobraževanja; opisano je v različnih predlogih za pridobivanje in utrjevanje.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Defektolog pripravi slike, ki prikazujejo aktivnosti v različnih dnevnih časih. Otrok po navodilu poišče sliko, ki prikazuje, kaj delamo npr. zjutraj, opoldne; jo opiše. Otrok si sam izbere sliko, pove, kaj dela npr. deček na sliki, imenuje dnevni čas.

Otrok opazuje slike, ki prikazujejo različne dnevne dejavnosti in jih sam razvrsti v pravilno časovno zaporedje.

Otrok daje po navodilu predmete npr. na mizo, v omaro, za stol (pred, nad).

Otrok imenuje položaje predmetov na sliki, npr.: "Na mizi je jabolko. Pod mizo je muca. Pred mizo je mama. Za mizo je stol. Nad mizo je luč."

Na delovni list narišemo npr. mizo. Otrok po navodilu nariše na mizo vazo, pod mizo žogo, nad mizo luč ipd.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Ob različnih dejavnostih dajemo otroku navodila, s katerimi razvijamo in utrjujemo razumevanje časovnih prostorskih predstav npr.: " Najprej razdeli risalne liste, potem barvice. Zdaj pospravi vse barvice z mize in jih daj v predal ..."

Otrokom povemo npr. pesem Aja, tutaja.

Aja, tutaja
aja, tutaja
noč prihaja,
Jurček zaspi.

Aja, tutaja
aja, tutaja
zvezdica Maja
se že smeji.

Aja, tutaja
aja, tutaja
lunica vstaja,
Jurček že spi.

Janez Bitenc

Otroci poslušajo pesem, jo obnovijo s pomočjo vprašanj, imenujejo osebe, pokažejo in povedo, kaj kdo dela; se naučijo pesem.

Izberemo besedilo, v katerem lahko poudarimo glas N, npr. pesem Uspavanka z ovčkami.

Prva ovčka je zaspa<u>n</u>a,
NINA, NANA,
NINA, NANA,
prva ovčka že leži.

Druga ovčka je zaspa<u>n</u>a,
NINA, NANA,
NINA, NANA,
druga ovčka že miži.

Tretja ovčka je zaspa<u>n</u>a,
NINA, NANA,
NINA, NANA,
tretja ovčka sladko spi,
v sanjah šteje ovčke tri.

Lilijana Praprotnik - Zupančič

Pesem lahko izvedemo v obliki besedne igre: razdelimo vloge, trije otroci igrajo vloge ob poslušanju besedila ponazarjajo, kaj delajo ovčke, vsi drugi pa ponavljajo zloge NINA - NANA, NINA - NANA. Kasneje se ob poslušanju besedila sami vključijo v besedno igro z izgovarjanjem zlogov NINA - NANA, NINA - NANA. Vloge zamenjamo.

Otrok odgovori na vprašanja npr.: Kaj je zgoraj? Kaj je spodaj? Kdo sedi pri tebi? Kdo sedi za teboj (pred teboj)? Otroka spodbujamo, da odgovarja s trobesedno povedjo in tudi sam postavlja vprašanja drugim.

Otrok s pomočjo vprašanj opisuje situacije na slikah, stenskem prikazu, v knjigah. Situacije prikazujejo različne dnevne čase. Otrok sam pove, kako se pozdravi v določenem dnevnem času.

Otrok posluša kratko nedokončano poved in jo dokonča. Npr.: Zjutraj pozdravim. Zvečer jem. Ponoči je na nebu luna ...

Otroka spodbujamo, da pripoveduje, kaj je delal včeraj, kaj je jedel za kosilo, večerjo, kaj je oblekel zjutraj ipd.

Branje in pisanje

Pripravimo stenski prikaz (slike) z napisi npr.: NOS, NOGA, NOČ, punčka NINA, fantek NACE ... in delovni list, na katerem so narisani baloni. V vsakem balonu je napisana ena črka. Otrok poišče balone s črko N, obkroži črko N v balonu, imenuje glas in prepiše v balon eno od besed na stenskem prikazu. Naloga je težja, če imamo na stenskem prikazu slike in napise besed, ki imajo različne prve črke.

K slikam, ki prikazujejo aktivnosti v različnih dnevnih časih, dodamo napise npr.: ZJUTRAJ, OPOLDAN, ZVEČER, NOČ, LUNA ... Otrok globalno "bere" ključne besede.

V napisanih besedah otrok označi črko N (podčrta, obkroži).

Na tablo napišemo črko N in samoglasnike. Otrok poveže s črto črko N s samoglasnikom, prepiše zlog, ga prebere; enak zlog sestavi s črkami iz stavnice in ga prebere.

Na kartone napišemo zloge s črko N, npr.: NI , NA, NE, NO. Otrok si izbere dva zloga, ju poveže, prebere, prepiše. Na kartone napišemo tudi druge zloge, ki jih otrok povezuje, prebere, prepiše.

Pripravimo slike, pod katerimi so napisane kratke povedi kot npr.: Nina je zaspana. Nina spi v postelji. Na nebu sije luna ... Otrok bere povedi ob ponazoritvi in jih prepiše. V teh povedih lahko z različnimi barvami označi enake črke in jih imenuje.

Količine in številke

Iz množice matematičnih ploščic otrok odbira kroge, trikotnike; imenuje krog, trikotnik. Na delovnem listu barva trikotnike z eno, kroge z drugo barvo. Sam riše kroge, trikotnike.

Otrok sestavi krog, trikotnik iz dveh, treh ali več delov.

Slike, s katerimi smo ponazorili pesem Uspavanka z ovčkami, otrok razvrsti po zaporedju: prva, druga, tretja. Šteje ovčke na slikah.

Otrok nadaljuje začeto zaporedje npr.: 3 rdeči krogi, 2 rumena trikotnika ... Imenuje barvo, obliko. Otrok riše zaporedje po navodilu npr.: 2 velika rumena trikotnika, 1 majhen rdeč krog ... Imenuje barvo, velikost, obliko.

Otrok odbira npr. velike rdeče, majhne rumene kroge; prešteje velike, prešteje male kroge, napiše številko (enako za trikotno obliko). Prireja "enako mnogo", veliko, malo, nič (matematične ploščice).

Otrok postavlja like enakih oblik enega za drugim v vrste npr.: v prvo vrsto rdeče kroge, v drugo vrsto rumene trikotnike, v tretjo modre kroge ...

Na delovnem listu obkrožuje po dva enaka lika, tri ... pet enakih likov. Like šteje, napiše številko.

Iz množice matematičnih ploščic vzame po navodilu 1, 2 ... ploščic, jih postavi v vrsto, prešteje.

V skupini različnih likov poišče vse kroge, vse trikotnike ..., jih prešteje, pregleda in oceni, katerih je več, manj.

Otrok se igra z uro. Premika kazalce na uri, imenuje številke.

Otrok premika kazalce na uri po navodilu na določeno številko, jo imenuje.

Na delovni list narišemo uro z manjkajočimi številkami (od 1 do 5). Otrok ugotovi, kje številke manjkajo in katere, ter jih napiše.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok se "raztegne", pokaže, kako se zjutraj prebuja.

Pokaže sam več vaj raztezanja, drugi posnemajo.

Pokaže, kako ponoči spi, reagira na dotik ali tih klic, vstane.

Hodi, teče v vrsti, na znak se ustavi, pove, kdo je pred njim, za njim.

Po navodilu se premika po prostoru, npr.: "Pojdi počasi do okna in teci nazaj. Vleži se na blazino in "zaspi"...

Igramo se gibalno igrico "žepna ura". Otroci stojijo v krogu in se držijo za roke. Povemo npr. uganko Otona Župančiča:

V zlati skrinji, mlin droban,
teče, teče noč in dan.

Otroci hodijo, tečejo; ko je besedila konec, se ustavijo. Otrok, ki smo ga že prej izbrali, se v krogu obrne navzven. Igrica se nadaljuje, dokler niso vsi otroci obrnjeni navzven.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok prepozna, imenuje tik-takanje, zvonjenje, bitje različnih ur.

Ponazarja ritem (tik tak, bim bom) s ploskanjem, udarjanjem na tamburin in druge instrumente.

Posnema glasno tiho, hitro počasi in sam ponazarja ritem po navodilu (glasno tiho, hitro počasi).

Poje in ritmično spremlja petje pesmi, kot je npr. Ura

Tika - taka, tika - taka,
bim - bam - bom,
bim - bam - bom.
Kje se fantič zdaj mudi,
dobro uro že skrbi.

Tika - taka, tika - taka,
bim - bam - bom,
bim - bam - bom.
Zdajci vrata se odpro,
glej jo Jurčkovo glavo.

Tika - taka, tika - taka,
bim - bam - bom,
bim - bam - bom.
Jezna ura reče: "Buh!"
čakaj Jurček potepuh.

Janez Bitenc

Pesem Ura

Ura teče, nič ne reče.
Tika - taka, bim - bam - bom,
Jurček vstani, ker drugače
res bom huda rom - pom - pom.

Breda Oblak

Pesmico otroci pojejo, petje spremljajo s ploskanjem in z igranjem na instrumente ter korakajo po taktu.

Likovna vzgoja

Otrok barva različne obrise (krog, trikotnik, kvadrat).

Izreže večji pravokotni obris (brisača). Nanj na obeh straneh nariše vodoravni črti in kratke navpične črte do roba; reže s škarjami po kratkih navpičnih črtah do vodoravne črte (resice na "brisači"). Nato lahko površino med resicami "okrasi" (nariše like, rožice, črte ...).

Otrok izrezuje različne obrise.

Dopolni risbo (ura brez kazalcev; številk).

Samostojno riše okrogli, trikotni, kvadratni lik.

Delovna vzgoja

Otrok pripravi zajtrk: nalije, pogreje mleko, vanj zameša čokolino, kosmiče; razdeli v skodelice, postreže.

Šiva (na karton, štramin) po perforaciji različnih likov.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje orientacije v času in prostoru
- razumevanje časa, orientacija na uri, koledarju
- povezovanje gibanja sonca z dnevnimi časi
- razvijanje kulturnega sporazumevanja z okolico (vljudnostni izrazi, pozdravi)

MLADOSTNIKOV DAN, URA, KOLEDAR

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- imenuje vse dnevne čase.
- pozna, imenuje aktivnosti v dnevnih časih.
- razume povezavo gibanja sonca z dnevnimi časi,
- imenuje vremenske značilnosti,
- pozna čas na celo uro,
- pozna čas na uri (individualno),
- imenuje dneve v tednu,
- imenuje nekaj mesecev (vse),
- se delno orientira na koledarju,
- razume pojme včeraj, danes, jutri,
- razume povezavo letni čas-meseci (individualno),
- razume, imenuje vrstni red (dnevi v tednu, meseci),
- razume, imenuje položaje.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- pravilno imenuje predmete, pojave v zvezi s temo,
- pove nekaj besed z enakim prvim glasom,
- razlikuje dolgo (kratko) besedo,
- dopolni poved,
- posluša poved, prepozna, pove zaporedje, število besed,
- razume časovno zaporedje dogodkov v besedilu,
- obnovi vsebino,
- opiše s pomočjo vprašanj (samostojno) situacije v naravi, na sliki,
- zna povedati nasprotno besedo,
- samostojno pripoveduje,
- nauči se pesem.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- prepozna, bere ključne besede,
- pozna pomen prebranih besed,
- prebere, označi poved, ki ustreza sliki,
- v besedi napiše manjkajočo črko,
- prepozna enake dele besed (zloge),
- prepozna, imenuje enake črke in glasove v besedah,
- napiše ime, priimek,
- prepiše črke naslova,
- samostojno napiše naslov (individualno),
- prepiše besede, povedi,
- piše po nareku (črkovni, zlogovni, besedni),
- napiše manjkajočo besedo v povedi k sliki,
- sam napiše poved, več povedi (individualno).

Količine in številke

Mladostnik:

- prepozna, imenuje like (krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik),
- razlikuje, imenuje vrstni red (prvi, drugi... zadnji),
- razvršča predmete po dveh, treh lastnostih .,
- oceni lastnosti predmetov (največji, najmanjši, daljši, krajši ...),
- imenuje številke od 5 naprej,
- šteje od 5 naprej,
- prepiše številke,
- samostojno napiše številke.

Vsebina

Vsebino druge razvojne stonje ponovimo in razširimo.

Zjutraj sonce vzhaja, vstanemo, se umijemo, oblečemo, pozdravimo "Dobro jutro", zajtrkujemo. Dopoldan sonce potuje po nebu; smo v šoli, se učimo, rišemo, pojemo...

Opoldan je sonce visoko na nebu; imamo kosilo, zaželimo si: "Dober tek." Popoldan sonce spet potuje po nebu; gremo iz šole domov, doma pomagamo staršem pri delu, gremo na sprehod, se vozimo s kolesom itd. Dopoldan, opoldan in popoldan pozdravimo: "Dober dan."

Zvečer sonce zahaja; gledamo TV, večerjamo, pozdravimo "Dober večer", se umijemo, gremo spat, vsem rečemo: "Lahko noč."

Ponoči so na nebu zvezde in luna (mesec); spimo.

Kadar so na nebu podnevi oblaki, ne vidimo sonca; če je noč oblačna, ne vidimo zvezd in lune.

Ura

Ura na steni je stenska ura. Na roki imamo ročno uro. Zjutraj nas zbudi budilka. Ura teče (tiktaka). Kaže nam, kdaj moramo vstati, iti v šolo, kdaj imamo malico, kosilo itd. Ura ima številke in dva kazalca. Kazalca nista enaka, eden je daljši (krajši). Mali kazalec "pove ", koliko je ura. Kadar sta oba kazalca podnevi na številki 12, je opoldan; kadar sta oba kazalca ponoči na številki 12, je polnoč in takrat spimo. Na silvestrovo pa čakamo novo leto, ki se začne točno opolnoči.

Koledar

Na steni, mizi imamo koledar; ko se začne novo leto, dobimo nov koledar. Ta nam kaže, kateri dan, mesec je. Prvi dan v tednu je ponedeljek, drugi torek ... V soboto in nedeljo smo doma. Prvi mesec v letu je januar, drugi februar ... Zadnji mesec je december. Orientacijo na koledarju povežemo z letnimi časi: december, januar, februar zima; marec, april, maj pomlad itd.

Koliko te zahtevne vsebine bomo obravnavali in kaj, je odvisno od sposobnosti mladostnikov.

Orientacija v prostoru

Na sprehodih, izletih ... mladostniki povedo npr.: Pred nami je ulica (cesta), nad nami je nebo. Na nebu so oblaki (sonce). Na ulici (cesti) je semafor ... pred semaforjem stojijo avtomobili; prvi je avtobus ..., zadnji je kamion itd.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z mladostniki opazujemo pot sonca v naravi. Ponazorimo jo s slikami. Mladostnik premika aplikacijo sonca v položaje: zjutraj, dopoldan, opoldan, popoldan, zvečer. To dela na plakatu, na katerega smo narisali lok, ki predstavlja nebo. V lok naredimo zarezo, po kateri mladostnik premika aplikacijo sonca glede na dnevni čas.

Defektolog pripravi slike, ki prikazujejo nekaj aktivnosti v dnevnih časih. Mladostnik si izbere sliko (več slik), opiše aktivnost, imenuje dnevni čas in ugotovi, katere aktivnosti ni na sliki.

Mladostnik razvrsti slike glede na dnevi čas, imenuje dnevni čas in na uri premakne kazalca na celo uro (v skladu z dnevnim časom).

Mladostnik premika kazalca na uri, po navodilu, na celo uro npr. na 7 (zjutraj-zajtrk), na 10 (dopoldan-malica), na 12 (opoldan-kosilo) itd.

Pripravimo kartone s slikami ure (čas na celo uro). Mladostnik izbere karton, pove, koliko je ura, imenuje dnevni čas, pove, kaj takrat dela. Npr.: ura je 7, to je zjutraj, takrat vstanem ...

Defektolog pripravi oštevilčene kartone z vprašanji in slike. Mladostnik premika kazalce na uri sam ali po navodilu in pove, koliko je ura. Poišče karton s to številko, posluša vprašanja npr.: Kaj je na nebu ponoči? Kdaj sonce vzhaja? ...

Odgovori na vprašanje, poišče ustrezno sliko.

Defektolog nariše na delovni list uro, na drug delovni list pa številke, kazalce, zvonec in še druge predmete. Mladostnik poišče, imenuje in izreže dele ure ter jih nalepi na prvi delovni list.

Mladostnik premika "okence", trga liste na koledarju. Imenuje dan, pove, kateri dan je bil včeraj, kateri bo jutri. Lahko črta dneve na večjem koledarju, imenuje mesec, odtrga list, ko so prečrtani vsi dnevi v mesecu.

Mladostnik lista stenski koledar, imenuje prvi (januar), drugi (februar), zadnji mesec (december).

Pripravimo slike z značilnostmi letnih časov. Mladostnik si izbere sliko, imenuje letni čas, na koledarju poišče mesece, ki so v tem letnem času.

Defektolog (ali mladostnik) imenuje mesece, ostali povedo, kateri letni čas je takrat, poiščejo ustrezno sliko.

Mladostniki poiščejo na koledarju svoj rojstni dan, praznike, počitnice; označijo.

Mladostniki narišejo hišo, drevo, avto; potem po navodilu narišejo še npr. sonce nad drevo, ptico na drevo, žogo pred avto, ograjo ob hišo itd.

Orientacijo v prostoru in imenovanje prostorskih odnosov vključimo v vse teme in vsakodnevne aktivnosti. Pridobivanje in utrjevanje sta opisana pri skoraj vseh temah in predlogih za pridobivanje in utrjevanje.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostniki "kartajo", na kartah so slike različnih predmetov (pojavov). Mladostnik izvleče karto, imenuje predmet (pojav), imenuje prvi glas in pove nekaj besed, ki imajo enak prvi glas. Ostali na svojih kartah iščejo predmete (pojave), katerih ime se začne z enakim prvim glasom. Te karte zlagajo skupaj.

Mladostnik pove besedo (npr. zjutraj), ostali jo povezujejo v smiselne zveze, npr.: zjutraj vstanemo, jemo zajtrk, se umijemo ...

Mladostnik posluša nedokončano poved in jo dopolni, npr. Zjutraj sonce ... (vzhaja). Ponoči so na nebu ... in ... (luna, zvezde).

Povemo dolge (kratke) besede, npr.: ura, koledar, maj, december ipd. Mladostnik posluša in polaga like: dolga beseda-krog, kratka beseda-trikotnik.

Mladostnik posluša povedi npr.: Včeraj je bil ponedeljek, danes je torek ...Ob poslušanju postavlja (nariše) za vsako besedo dogovorjen lik (znak). Ponovi poved v pravilnem zaporedju; prešteje like (znake), besede.

Povemo zgodbico: Miha je zjutraj vstal, se umil in oblekel. V kuhinji je zajtrkoval. Potem je vzel torbo in šel v šolo. V šoli je pozdravil sošolce "Dobro jutro".

Zjutraj prva vstane mamica. Zbudi očka, očka pa zbudi Majo. Maja vstane, se umije, obleče ...

Zgodbico obnavljamo s pomočjo vprašanj: Kaj je Miha naredil najprej? Kdo zjutraj prvi vstane? Kdo vstane zadnji?... Mladostniki obnavljajo zgodbice tudi samostojno.

Mladostniki opisujejo situacije v naravi, slikah. Pripovedujejo, kaj delajo doma, kako pomagajo staršem, kako so preživeli proste dneve, kam bodo šli v soboto, nedeljo, med prazniki ...

V obliki besedne igre iščejo protipomenke: dan-noč, jutro-večer, bel-črn, velik-majhen, široko -ozek, dolg-kratek ...

Mladostnik se nauči pesmi, kot sta npr.:

Teden

Prvi dan je ponedeljek,
torek mu takoj sledi
v sredini tedna sreda,
za njo četrtek že hiti.

Petek zadnji dan smo v šoli,
v soboto se naspimo vsi
in če sončna je nedelja,
nas vse razveseli.

Metka Peče

Ura

Ura dva kazalca ima,
eden daljši je kot drugi,
a oba potujeta.
Noč in dan se vrtita,
od številke do številke hitita.

Dvanajst je številk na uri,
jaz napisati jih znam,
vem, kako jim je ime,
vem, da vsaka čas pove.

Metka Peče

Branje in pisanje

Mladostnik prepozna, bere ključne besede, kot so npr. NOČ, DAN, URA, SONCE, NEBO, LUNA, JUTRO, VEČER, ZVEZDE, KOLEDAR, LETO, TEDEN, MESEC, jih poveže s slikami na stenskem prikazu.

Pripravimo kartone (delovni list) s sliko predmeta, pojava v zvezi s temo. Ob strani napišemo tri kratke povedi. Mladostnik prepozna, prebere ključne besede v povedi (poved) in obkroži, označi poved, ki ustreza sliki.

Npr. k sliki lune in zvezd napišemo povedi: Na nebu je sonce. Ponoči so na nebu luna in zvezde. Na nebu so oblaki.

Na delovni list pod sliko napišemo besedo, ki ji manjka črka (črke). Manjkajoče črke napišemo v okvir. Črko, ki manjka, mladostnik prečrta in jo napiše v besedo.

Pod slike predmetov (pojavov) napišemo imena. Ob strani napišemo npr. zlog BA. V napisanih besedah ob slikah mladostnik prepozna in označi ta zlog, ga prebere (besede ob slikah so npr.: GOBA, DREVO, BANANA, TORTA, RIBA, BABICA ...). Bere besede s tem zlogom. Spredaj lahko napišemo samo črko (npr. N), mladostnik pa besedah NOGA, TORBA, BALON, LUNA, SONCE, NOŽ, NOS ipd. prepozna in imenuje glas N ter označi črko; prepozna in označi enake črke v besedah.

Izberemo delovni list, na katerem so predstavljene dve, tri situacije. Spodaj napišemo kratko poved z manjkajočo zadnjo besedo. Ob strani v okvir napišemo manjkajoče besede v nepravem vrstnem redu. Mladostnik bere poved ob sliki in ugotovi katera beseda manjka; jo prepozna, prebere v okvirju in prepiše v poved. Pod ustrezno sliko napišemo npr. : Sonce je visoko na ... Miha ima ... Nina gleda ... Manjkajoče besede v okvirju so : NEBU, URO, KOLEDAR.

Količine in številke

Mladostnik iz množice likov izbere like enakih oblik in imenuje oblike: krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik (individualno).

Nadaljuje zaporedje: 3 veliki rdeči krogi, 1 majhen moder kvadrat, 2 velika zelena trikotnika ... Imenuje barvo, velikost, obliko.

Riše zaporedje z liki po navodilu; sam sestavi zaporedje.

Defektolog pripravi kartone z imeni dni (mesecev). Mladostnik pove, kateri dan (mesec) je prvi, drugi, itd. Kartone razvrsti v pravo zaporedje. Ugotovi, kateri dan je med ponedeljkom in sredo, kateri mesec je pred decembrom, kateri za septembrom itd.

Mladostnik razvršča like po barvi, velikosti in obliki. Imenuje barvo, velikost in obliko; šteje posamezne like, ugotovi, katerih je največ, najmanj. Šteje največje like, najmanjše; napiše številko.

Mladostnik premika kazalce na uri npr.: daljši kazalec na 12, krajši na sedem. Pove, koliko je ura.

Na izrezano uro napiše manjkajoče številke (vse).

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik sledi glasu z zavezanimi očmi.

Mladostnik se premika po prostoru po navodilu: Hodi naprej, nazaj; teci do okna; skoči na klop; splezaj na lestev; splazi se skozi obroč ipd.

Različno gibanje označimo s črtami in orodjem: ravna črta-hoja naprej, prekinjena črta-hoja nazaj, cik cak črta-tek, klop-skok, lestev-plezanje, obroč-plazenje ipd.

Igramo se gibalno igro npr.: "dan in noč". Narišemo črto, mladostniki se sami razdelijo v dve skupini. Odločijo se, katera skupina bo "dan", katera "noč". Defektolog reče "dan", mladostniki v tej skupini se pretegnejo, poskočijo ...; ko reče "noč", se v drugi skupini vležejo, zazehajo, "zaspijo" ... Hitrost igre stopnjujemo. Večkrat imenujemo "dan", "noč". Igro vodijo tudi mladostniki sami.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik posluša in prepozna različne zvoke iz okolja ter jih imenuje.

Posluša več zvokov hkrati in med njimi prepozna zvok ure; ko zasliši bitje, zvonjenje, tiktakanje, brnenje, zaploska, udari na tamburin, reče ura.

Posluša posnete zvoke različnih ur. Posnema ritem s ploskanjem: tika, taka-hitro; bim, bam, bom-počasi; menjava ritem hitro-počasi, glasno-tiho.

Posluša, poje npr. prirejeno ljudsko pesem Prvo leto

Prvo leto služim, služim,
kokljo si prislužim.

Drugo leto služim, služim,
račko si prislužim.

Tretje leto služim, služim,
gosko si prislužim.

Moja koklja špiklja, špoklja,
piščeta vali,
moja račka kratkotačka,
k vodi že hiti,
moja goska krivonoska,
poje ga - ga - ga.

Likovna vzgoja

Mladostnik izreže narisani okrogli obris (ura). Izreže, nalepi kazalce, napiše številke.

Izrezuje ure (revije, časopisi).

Sestavi uro iz izrezanih delov, nalepi.

Riše različne ure.

Nariše npr. nebo ponoči, zvezde, luno z voščenko, risbo prekrije s tempero.

Pripravimo skupinsko likovno zaposlitev-Vlak z meseci. Mladostniki pobarvajo karton, izrežejo večje pravokotnike, nanje napišejo (prepišejo) imena mesecev. To so "vagoni", izrežejo kroge, jih nalepijo na "vagone". Narišejo ali izrežejo iz revij slike, ki predstavljajo značilnosti posameznega meseca in jih nalepijo na "vagon". Lokomotivo narišejo, izrežejo. Na prvi "vagon"-JANUAR narišejo, izrežejo npr. snežaka, smuči, sanke ...; na drugega-FEBRUAR pa pustne šeme ...

Delovna vzgoja

Mladostnik pripravi obrok: skuha čaj, speče (skuha) jajce, nareže kruh, ga namaže z namazom; pripravi mizo in postreže. Pove, v katerem dnevnem času lahko jemo tako pripravljen obrok (zajtrk-zjutraj, malica-dopoldan, večerja-zvečer)

Mladostnike spodbujamo, da sami povedo, kaj vse bi lahko še pripravili za zajtrk, malico, večerjo; kaj bi potrebovali za pripravo. Sami se odločijo, kaj bodo prihodnjič skuhali v šolski kuhinji. Lahko tudi sami "sestavijo" jedilnik za kosilo.

Učna tehnologija

Grée, A. 1973: Tomažev delovni dan. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Grée, A. 1973: Tomaž spoznava oblike. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Grée, A. 1973: Tomaž bi rad vse izmeril. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Schellander, A. Žele, I. 1993: Slišim, vidim, pišem. Celovec: Mohorjeva založba.

Tomič, A. 1979: Pokaži, kaj znaš. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

DEFEKTOLOGIJA

ZIMA

Štefka Oberstar

Prva razvojna stopnja

ZIMA – ZNAČILNOSTI

Druga razvojna stopnja

ZIMA – LETNI ČAS

Tretja razvojna stopnja

PRIMERJAVA Z DRUGIMI LETNIMI ČASI

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje osnovnih značilnosti zime - vreme, narava, drevje
- spoznavanje zimskih oblačil
- spoznavanje zimskega veselja
- spoznavanje skrbi za ptice pozimi
- spoznavanje nevarnosti poledice, mraza
- spoznavanje pravil v zvezi z varnostjo pri zimskem veselju
- doživljanje čustev veselja pri zimskih aktivnostih

ZIMA - ZNAČILNOSTI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje vremenske pojave, drevje, spremembe v naravi,
- pozna lastnosti snega,
- ve, da so listnata drevesa pozimi gola, da zemlja počiva,
- ve, da je zunaj mrzlo, v prostoru je toplo, ker kurimo,
- ve, da se mora toplo obleči,
- hrani ptice, sprejema zadolžitev,
- se kepa, sanka, oblikuje sneženega moža,
- upošteva osnovna pravila v zvezi z varnostjo pri zimskem veselju,
- ureja aplikacije, sličice o zimi.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- prepozna in imenuje letni čas,
- uri govorila za glas (H, T),
- sliši, posnema glas (H, T), ga veže v zloge, besede,
- razume in sledi kratkim navodilom, ki so povezana s temo,
- prepozna in imenuje belo barvo,
- tipa in pravilno imenuje občutek mraza in toplote,
- prepozna in pravilno poimenuje stvari, osebe in aktivnosti na temo,
- oblikuje kratko poved,
- posluša pesmico na temo,
- se nauči pesmico,
- izraža občutke veselja ob zimskih aktivnostih.

Branje in pisanje

Otrok:

- ob panoju bere slike, povezane s temo,
- gleda slikanice o zimi, bere slike,
- posluša pesmico ali uganko v povezavi z glasom (H, T),
- se nauči pesmico,
- vadi krožno, navpično in vodoravno črto.

Količine in številke

Otrok:

- se spontano in usmerjeno igra na snegu,
- razume pojme zunaj, notri, v,
- primerja in izbira različne stvari bele barve,
- opazuje sličice na temo, izbere sličico po navodilu,
- igra loto igrico s sličicami na temo,
- igra memo igro
- šteje kepe, ptičke, snežene može itd. od 1 do 2,
- prepozna in razlikuje količino veliko, malo,1, 2,
- reši preprosto nalogo dodajanja in odvzemanja.

Vsebina

Zima je. Sneži. Sneg je bele barve. Zunaj je mraz. Na lužah in na cesti se naredi led.

Listnata drevesa so gola, iglasta imajo iglice. Ptice ne morejo do hrane, zato jim natrosimo zrnje v ptičjo hišico.

Ko gremo ven, oblečemo bundo ali plašč, na roke si nataknemo rokavice, nosimo kapo, okrog vratu si zavijemo šal, obujemo škornje. Če se premalo oblečemo, se prehladimo.

Na snegu se kepamo, oblikujemo sneženega moža, se sankamo, smučamo. Na snegu in ledu drsi, zato pazimo, da ne pademo.

V učilnici, doma je toplo, ker kurimo. Pogrejemo se ob radiatorju.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z obravnavo teme začnemo ob prvem sneženju.

Defektolog usmerja otroka, da opazuje padanje snežink, kako sneg pokriva ceste, strehe, drevje, koliko ga je zapadlo, kakšen je itd. Kadar je zelo mrzlo, opazujemo led na lužah, cesti ali na vodah. Skupaj se veselimo kepanja, sankanja itd.

Vreme spremljamo dnevno. Defektolog pripravi večje standardne znake: Otrok opazuje vreme, izbere ustrezen znak in ga da na mesto, ki smo ga določili skupaj Večkrat se spomnimo na vreme in znak zamenjamo, če se je spremenilo.

Ko se odpravljamo na sneg, otrok spoznava zimska oblačila in pove, zakaj se moramo toplo obleči oziroma, to spozna zunaj, ko čuti mraz.

Pri gibalno - športnih dejavnostih se otrok kepa, sanka, hodi po celem snegu ipd. Če teh aktivnosti ne zmore, ga učimo. Skupaj oblikujemo sneženega moža. Defektolog ga pri izvajanju aktivnosti usmerja oziroma mu pokaže, kako se oblikujejo mehke kepe, kako pravilno drži noge pri sankanju, kako se varno spušča po hribu in kje hodi.

Otrok opazuje drevje, naravo okoli sebe, ptice. Defektolog ga z navodili in vprašanji usmerja, kaj naj opazuje. Z gibi lahko ponazarja, kako je odpadlo listje, ugotavlja, da nič ne raste. Posluša in posnema žalostno oglašanje ptic, ki ne morejo do hrane.

Ogleda si ptičjo hišico. Natrosi zrnje pticam. Dogovorimo se, kako bomo skrbeli za ptice. Defektolog lahko prinese ptičjo hišico, ki jo postavimo na okensko polico. Pripravi zrnje, ki je na vidnem mestu v učilnici. Kdo bo hranil ptice, se dogovarjamo dnevno.

Ko se po aktivnostih na snegu vrnemo v učilnico, ugotavljamo, da je notri toplo, ker kurimo. Roke si pogrejemo ob radiatorju. Previdno potipamo, ugotavljamo, ali je vroč, topel.

Otrok utrjuje znanje o zimi ob slikovnem gradivu. Izbira sličice, jih daje na pano ali lepi v zvezek. Defektolog ga pri tem usmerja.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Pri glasbeni vzgoji otrok posluša pesmico o zimi, se jo nauči in jo gibalno ponazarja.

Otrok razume preprosta navodila, povezana s temo, in jim sledi. Če ne razume, mu defektolog pokaže oziroma ga otrok posnema, npr.: Natakni si rokavice! Hodi ob robu! Natrosi zrnje! ipd.

Ob pridobivanju znanja z doživljanjem in utrjevanju ob slikah otrok pokaže, ali pravilno imenuje aktivnosti, stvari, osebe in lastnosti stvari in pojavov na temo. Na vprašanja odgovarja z besedo ali kratko povedjo, pokaže ali kako drugače izrazi odgovor, npr.: Se strese, če ga vprašamo, kako je zunaj. Defektolog uporablja kratka vprašanja, ki se nanašajo na konkretno situacijo, npr.: Kdo je na sliki? Kaj dela deklica? Koliko ptičkov vidiš? ipd.

Otrok uri govorila za glasova H, T, npr.:

Za glas H piha v roke, ker ga zebe - Hu-hu-hu, je mrzlo; izpih na okensko šipo, ogledalo; izpih v vato - snežinke, otroci lahko tekmujejo med seboj.

Za glas T pokažemo položaj jezične konice. Jezično konico močno pritisnemo k dlesni. Uporabimo položaj rok. Levo roko damo vodoravno pred seboj, s prsti desne roke pa pritisnemo od spodaj navzgor ob prste leve roke. Defektolog mu drži roke,

če tega ne zmore sam. Otrok vadi tudi izpih na roko, vato ...

Glasova pridobivamo in utrjujemo z govornimi igricami, npr.: Otroke spomnimo na smešen dogodek na snegu. Spodbudimo jih, da se poslušajo in smejejo na različne načine. Defektolog si izmisli rime, ki jih otrok posnema, npr.:

Ha, ha, ha se Hana hahlja,
hi, hi, hi se Hilda hihita,
ho, ho, ho se Hotimir krohota,
he, he, he se Heda smehlja.

Za glas T so primerne pesmice in uganke o urah, npr.: Tika-Taka J. Bitenca ali Tik tak M.Voglar.

Igramo se igrico leti, leti ali otrok posnema takt z udarjanjem s prsti na mizo in veže glas T z vokali.

Otrok izgovarja prvi glas svojega imena, npr.: Tone ... T ali poiščemo besede, kjer ga izgovarja kot zadnji glas ipd.

Defektolog pripravi več vaj, ki jih otrok rešuje v obliki igre. Postopoma vključuje besede in kratke povedi, ki jih izbira iz obravnavane teme.

Ob prikazu zime na panoju otrok bere slike, gleda slikanice o zimi ..., bere slike.

Krožno, vodoravno in navpično črto lahko otrok vadi tudi na snegu: s palico riše sneženega moža, riše sledi sank, vleče navpično črto - ponazarja padanje snežink. Nato vadi črte na različne načine na tabli oziroma papirju.

Količine in številke

Otrok se spontano igra na snegu ali pa ga defektolog usmerja. Hodi po celem snegu v različne smeri, opazuje sledi, naredi odtise telesa, se valja po snegu itd.

Kadar gremo ali se vračamo, vedno poudarimo, kje smo - zunaj ali notri. Lahko se igramo igrico: Otroka pošljemo ven, ga kličemo skozi okno: Tine, pridi noter? Postavljamo vprašanja : Kje je Tine? Kje si bil Tine? Kako je zunaj? Ugotavljamo in ponazorimo kolikokrat smo poklicali posameznega otroka - 1 - krat, 2 - krat ali večkrat.

Otrok spoznava lastnosti snega s tipanjem, opazuje in ugotavlja, da se na toplih rokah, na soncu in v učilnici, kjer je toplo, topi. Pove, da je sneg bele barve.

Belo barvo otrok utrjuje s primerjanjem in z izbiranjem predmetov bele barve. Primerja in izbira med dvema barvama (ali več, če zmore).

Otrok po navodilu izbere med dvema sličicama ustrezno in jo položi na pano.

Igra loto s sličicami. Igra memo igro na računalniku .

Šteje kepe, ptičke, snežene može, koliko otrok se sanka, smuča. Pove količine 1, 2, veliko, malo.

Količino ponazori s sličicami in kepami iz papirja. Dodaja in odvzema v nalogi, npr.:

Tine ima dve kepi. Eno je vrgel v Majo. Koliko kep mu je ostalo? Nalogo lahko ponazorimo gibalno.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok hodi, teka, se lovi, meče kepe v določen cilj, se sanka, hodi s smučmi ali se spušča po rahli strmini. Večina otrok na 1. stopnji se te aktivnosti uči. Zato defektolog posebno pozornost posveti učenju pravil in kako se varno vozi.

Aktivnosti na snegu izvajamo tudi v obliki tekmovanj. Defektolog otroke vzpodbuja, da se veselijo še tako skromnih uspehov. Poskrbimo tudi za nagrade. Otrok se po svojih sposobnostih tudi vključi v tekmovanja v okviru šole ali tekmovanja med oddelki.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Pesmic o zimi in o Dedku Mrazu je veliko. Najdemo jih zbrane v knjigi Voglar, Nograšek: Majhna sem bila. Defektolog izbere npr. ljudsko pesmico Zima je prišla, ki jo lahko ponazorimo tudi gibalno.

Zima je prišla, (primemo se za roke in hodimo v krogu)
sneg leti z neba, (se ustavimo, z rokama ponazarjamo padanje snega)
je puščava zemlja vsa. (se zavrtimo; besedo puščava lahko zamenjamo z " je bela«)
Mraz prihaja z njo, (nadaljujemo s hojo v krogu)
hud možak je to,
nam pa nič hudo ne bo.
Mrazek prava reč, (zamahnemo z roko)
mi gremo za peč, (gremo do radiatorja)
pa ne moreš nam nič več. (stojimo ob radiatorju)

Otrok posluša in posnema oglašanje ptic. Ko opazujemo ptice, se uči razlikovati glasne in tihe zvoke - šepeta, kadar so blizu, ko jih ni, je glasen.

Za učenje razlikovanja glasnih in tihih zvokov in reagiranja nanje lahko defektolog uporabi glasbeno-didaktično igrico M. Voglar Bobenček.

Likovna vzgoja

Vsebine teme Zima nam dajejo možnost, da jih izrazimo z različnimi tehnikami in izdelki in tako utrjujemo znanje, npr.: rišemo s palico po snegu, mečkamo papir - oblikujemo kepe, sneženega moža, perforiramo po obrisu zimskih oblačil, jih barvamo s pomočjo šablone, tiskamo s prsti po narisih, trgamo bel papir na koščke, ki ga uporabimo za lepljenko ipd. Ker je to čas okrog novega leta, izdelujemo čestitke, okraske za novoletno jelko, darilo za starše, darilo za Dedka Mraza.

Delovna vzgoja

Otrok se spontano in usmerjeno igra na snegu.

Pospravlja sani, smuči, si čisti obutev, odlaga oblačila na določeno mesto. Če so oblačila mokra, jih da sušit na ustrezno mesto.

Pretika z vezalko ali volno npr. po obrisu sneženega moža.

Striže s škarjami - predvaje, npr.: ozke bele papirnate trakove reže na majhne koščke - snežinke, ki jih lahko lepimo, pihamo.

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje vremenskih značilnosti zime
- spoznavanje nevarnosti vremenskih pojavov
- spoznavanje sprememb v naravi
- spoznavanje zimskih oblačil
- spoznavanje skrbi za živali pozimi
- spoznavanje kurjave
- spoznavanje nevarnosti kurjave
- spoznavanje zimskega veselja in športov
- spoznavanje pravil varnega ravnanja in vedenja pri zimskem veselju in športih
- učenje pravil zimskih športov specialne olimpiade
- spoznavanje pozitivnih in negativnih čustev pri tekmovanjih v zimskih športih
- razvijanje časovne orientacije

ZIMA – LETNI ČAS

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- prepozna in imenuje letni čas,
- pozna vremenske pojave sneg, led, ledene sveče, ledene rože, poledica,
- pozna lastnosti in se izogiba nevarnostim vremenskih pojavov,
- ve, da so listnata drevesa pozimi gola, iglasta drevesa obdržijo iglice,
- ve, da travnik, polje, vrt itd. pozimi počivajo,
- ve, kako pozimi skrbimo za ptice in živali v gozdu,
- pozna zimska oblačila in ve, zakaj se mora toplo obleči,
- pozna vrste peči in ve, s čim kurimo,
- se izogiba nevarnosti vroče peči,
- pozna zimsko veselje in zimske športe, je aktiven,
- upošteva pravila varnosti pri zimskih aktivnostih, se obnaša po njih,
- pozna osnovna tekmovalna pravila pri zimskih športih,
- tekmuje v zimskih športih po pravilih zimske olimpiade,
- se veseli svojih uspehov in uspehov drugih, sprejme poraz na primeren način.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- razume in izvrši dve navodili, povezani s temo,
- prepozna, pravilno poimenuje in uporablja pojme v povezavi z vsebino ali jih kako drugače izrazi,

- zna pravilno odgovoriti s tribesedno povedjo na vprašanja o obravnavani temi,
- postavlja vprašanja v povezavi s temo,
- zna našteti vremenske pojave, zimska oblačila, vrste peči in kurjave, zimske športe itd.,
- opiše vremenske pojave, zimska oblačila, vrste peči, kako skrbijo lovci za živali pozimi itd.,
- pripoveduje o svojih doživetjih v povezavi s temo,
- posluša doživetja drugih,
- čustva veselja, jeze, žalosti izraža na socialno sprejemljiv način,
- se nauči pesmico o zimi.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša kratko literarno delo ali pesmi, povezane z zimo,
- bere slike, besede in kratke povedi ob ponazoritvah,
- prepiše besede, kratke povedi,
- zapiše besedo ob sliki ali besedo v povedi namesto slike,
- posluša posamezne besede, v njih prepozna glas (H, T)
- išče besede z glasom (H, T),
- se uči črko (H, T).

Količine in številke

Otrok:

- pokaže na koledarju, kako dolgo traja zima,
- označuje na koledarju vreme in pomembne dogodke,
- uredi podatke o vremenu in dogodkih v kronološkem zaporedju,
- ocenjuje, koliko časa je trajal neki dogodek, pojav,
- pozna belo barvo,
- razume pojme zunaj, znotraj, v, blizu, daleč,
- razume pojme mrzlo, vroče, hladno, toplo,
- meri čas s štoparico, glede na čas določa prvo, drugo, tretje, in druga mesta,
- razlikuje medalje po barvi in povezuje s pripadajočim mestom,
- šteje v obsegu do pet,
- prepozna in imenuje številke od 1 do 5,
- poveže količino s številko,
- prepiše ali samostojno napiše številke,
- reši računsko zgodbico.

Vsebina

Pozimi je mrzlo. Večkrat sneži. Noči so dolge, dnevi kratki. Kadar je zelo mrzlo, se na ribniku ali potoku naredi led. Če je dovolj trden, se lahko drsamo. Ob mrzlih nočeh se na oknih naredijo ledene rože , na strehah ledene sveče, zjutraj je na cestah in pločnikih poledica. Pazimo, da ne pademo.

Listnata drevesa so gola. Smreka, jelka in bor imajo iglice. Macesnu so iglice odpadle.

Kadar je visok sneg, živali v gozdu ne morejo do hrane. Zajci in srne glodajo skorjo dreves in delajo škodo. Pomagajo jim lovci, v krmilnice jim prinašajo seno. Mi pa vsak dan natrosimo zrnje pticam v ptičjo hišico ali na okensko polico.

Nosimo zimska oblačila: bundo, plašč, smučarske hlače, tople nogavice itd. Obujemo zimsko obutev: škornje, visoke čevlje, smučarske čevlje itd. V zimskih oblačilih in obutvi nas ne zebe in se ne prehladimo.

Pozimi ogrevamo prostore. V šoli ali doma se grejemo ob radiatorju. Peč je v kurilnici. Doma imajo nekateri krušno peč, peč na olje, štedilnik itd. Kurimo z drvmi, premogom, oljem, elektriko. Pri kurjenju moramo biti previdni, da se ne opečemo.

Pozimi se kepamo, oblikujemo sneženega moža, se sankamo, smučamo. Začnejo se tekmovanja v zimskih športih. Športniki tekmujejo v teku na smučeh, smuku, slalomu, smučarskih skokih itd.Tudi mi tekmujemo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavamje okolja

Defektolog prilagaja vsebino otrokovim sposobnostim.

Temo navadno razdelimo na naslednje enote: Vremenske značilnosti zime in spremembe v naravi, Zimska oblačila, Skrb za živali pozimi, Kurjava, Zimsko veselje in športi. Vrstni red obravnave prilagajamo vremenskim razmeram in dejavnostim šole (izlet v hribe ali večdnevno zimsko letovanje, tekmovanja v zimskih aktivnostih v okviru šole, ogled smučarskih tekem v kraju ali ogled tekem specialne olimpiade ipd.).

Defektolog pripravi obravnavo po enotah, vendar se določena vsebina ali dejavnost obravnava glede na situacijo oziroma jo spremljamo skozi vse enote, npr.: vreme in vremenski pojavi, hranimo ptičke, spremljamo tekmovanja naših športnikov na TV, v časopisu, pripravljamo se za tekmovanja v šoli, regijska tekmovanja, spremljamo, ali je v prostorih toplo ipd.

Ko se naredijo ledene sveče na strehah, jih otrok opazuje, ugotavlja ali pa mu defektolog razloži, zakaj so se naredile, zakaj so začele padati na tla. Ko je varno, jih poberemo, otrok jih tipa, ugotavlja, da so ostre, da nas lahko poškodujejo, če padejo na nas. Zato se ne zadržujemo pod streho. Opazujemo, kako se sneg in led

topita, ko posije toplo sonce. Sneg in led prinesemo v učilnico, damo na radiator in opazujemo, kako se topi. Damo lonček z vodo na okno in naslednji dan ugotavljamo, ali se je naredil led ali ne. Na podoben način obravnavamo tudi druge pojave. Ob poledici lahko otrok sodeluje pri posipavanje šolskega igrišča in se tako tudi uči varno hoditi.

Vreme spremljamo dnevno. Ponazarjamo ga z znanimi znaki. Otrok na velikem stenskem koledarju poišče, katerega dne smo, opazuje in pove, kakšno je vreme, izbere in prilepi znak ali ga vriše. Znake lahko izrezujemo iz dnevnega časopisja. Dolžino dneva, noči lahko ponazorimo z dogajanjem v dnevu, npr.: ko se odpravljamo v šolo, je še tema. Tema je že pred večerjo, ko se še igramo. Dolžino dneva in noči lahko ponazorimo s časovnim trakom.

Na sprehodu otrok opazuje drevje v sadovnjaku, drevje v gozdu, vrt, polje, travnik. Pove ali opiše, kar vidi. Pred sprehodom ali po sprehodu si lahko na slikah ogleda, kakšen je bil gozd, vrt ipd. jeseni.

Ob oblačenju otrok spozna še druga oblačila, ki jih nosi za posamezne zimske aktivnosti: različne smučarske hlače, kombinezon ipd. Ravno tako obutev. V učilnici lahko naredimo razstavo oblačil, se igramo trgovino ali si ogledamo zimska oblačila in obutev v trgovini.

Ko se vrača z aktivnosti na snegu, otrok tipa in ugotavlja, ali so oblačila suha, mokra. Da jih sušit na ustrezno mesto.

Tudi vrste peči si lahko ogledamo v trgovini ali gremo na obisk domov k otroku, kjer še imajo krušno peč ali štedilnik Prosimo za razlago.

Otrok redno hrani ptičke, ko je veliko snega. Da otrok spozna, kako preživljajo zimo živali v gozdu, defektolog organizira celodnevni izlet. Obrne se na lovsko družino ali prosi znanca lovca, da nas spremlja pri ogledu. S seboj lahko vzamemo videokamero in posnamemo dogodek. Pred odhodom ob slikah ponovimo znanje o živalih v gozdu. Poudarimo, s čim se hrani posamezna žival. Lovcu se otroci z darilom zahvalijo za ogled.

Če smo dogodek posneli, si ga večkrat ogledamo.

Pri gibalno športni vzgoji otrok utrjuje in pridobiva znanje o zimskem veselju in o športih. Po svojih sposobnostih se udeležuje aktivnosti in tekmovanj. Veseli se uspeha, ob porazu ga defektolog spodbuja, da se primerno obnaša in čestita zmagovalcu.

Znanje o zimi otrok utrjuje ob slikovnem gradivu. Slike uredi slike po vsebini (enotah) in jih pritrdi na pano.

Otroci lahko igrajo računalniško igro Hugo na snegu ipd.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Defektolog posveča vso pozornost in spodbuja otroka, da se pravilno izraža ob konkretnih aktivnostih in ob utrjevanju znanja ob učni tehnologiji. Zahtevnost

prilagodi otroku. Uči ga izražanja v tri besednih povedih. Otroka, ki ne govori ali ima težave z govorom, spodbuja, da se izraža na drug način, npr.: mu pomaga s slikami, gibi ali ga uči druge nadomestne komunikacije.

Otrok opisuje slike po vsebinskih enotah: vremenske značilnosti, veselje na snegu, zimska oblačila itd. Defektolog mu pomaga z vprašanji in ga spodbuja, da pravilno uporablja časovne pojme (se orientira na koledarju) in pove povedi v pravilnem kronološkem zaporedju.

Tema daje veliko možnosti, da otrok pripoveduje o svojih doživljajih na snegu, o tekmovanjih, o spremljanju tekmovanj na televiziji ipd. Defektolog ga spodbuja, da oblikuje povedi samostojno ali s pomočjo vprašanj.

Otrok posluša pesem, kratko literarno delo ali opis doživljaja na temo.

Kratko literarno delo ali opis doživljaja obnovi s pomočjo vprašanj in ga ponazori s slikami. Ob ponazoritvi defektolog zapiše kratke povedi. Otrok bere slike, besede ali povedi (individualno).

V besedah otrok prepozna želeni glas oziroma črko, ki se jo bo učil. Išče besede z želeno črko. Defektolog to načrtuje že ob izbiri pesmi, literarnega dela ali opisa.

Za pridobivanje črke H lahko uporabimo pesmico Mateja Bora Palčki - pihalčki. Pridobivanje črke (H, T) in način pridobivanja je individualen. Za utrjevanje defektolog pripravi različne vaje.

Količine in številke

Otrok izbira slike in jih združuje po vsebini: veselje na snegu, ptice pozimi in itd.

Otrok iz množice različnih barv izbira npr. ploščice bele barve in jih lahko razvršča po obliki in velikosti.

Pojme zunaj: zunaj - znotraj , v, blizu - daleč lahko utrjujemo z igrami v prostoru in zunaj na snegu (Postavljamo predmete po navodilu blizu - daleč, ugotavljamo, kaj je znotraj in kaj zunaj.)

Otrok tipa, okuša, razlikuje in poimenuje, kaj je vroče, toplo, hladno, mrzlo (vroče - se samo približamo, da čutimo vročino. Pazi, da se ne opeče.). Lahko se igramo igrico vroče - mrzlo - iščemo rokavice, kapo ipd.

Otrok na koledarju z značilnimi slikami letnih časov prepozna zimo, zimske mesece in jih prešteje.

Po dnevih v tednu označuje vreme, ga primerja, pove ali pokaže, kdaj je snežilo, sijalo sonce, deževalo ipd.

Na koledarju lahko spremlja ali načrtuje tudi aktivnosti in dogodke, zapiše z besedo ali izbere simbol, npr.: za izlet - avtobus, za trening - smuči, za praznovanje - Dedek Mraz, za tekmo - medalja.

Šteje, kolikokrat na teden se je sankal, treniral spust. Če nimamo dovolj velikega stenskega koledarja, ga sami oblikujemo po tednih. Dogodke in vreme ponazorimo

po tednih. Tedne združujemo v mesec, mesece v letni čas. Ob ponazoritvah otrok po mesecih v kronološkem zaporedju našteje pomembne dogodke, npr.: Decembra nas je obiskal Dedek Mraz. Velikokrat smo se sankali, bili smo v gledališču ipd. Januarja je bil športni dan, Miha je dobil zlato medaljo ipd.

Primerjamo vreme: Decembra je trikrat snežilo, zapadlo je malo snega, januarja je več dni sijalo sonce ipd.

Ko otroci trenirajo npr. v spustu na smučeh, otrok opazuje učitelja, kako meri čas s štoparico. Tudi sam meri. Učitelj mu pokaže. Otrok prešteje črtice, kjer se je ustavil kazalec, rezultat lahko zapiše s številko, ga ponazori s črticami ali oboje. Otroci rezultate primerjajo in ugotavljajo, kdo je v najkrajšem času pripeljal na cilj, kdo je prvi, drugi, kdo zadnji. Kdo dobi zlato, kdo srebrno, kdo bronasto medaljo.

Otrok šteje različne stvari, povezane s temo ob konkretni situaciji, in narisane stvari (smučarje, sankače, živali), rešuje naloge na delovnih listih (individualno), npr.: v oblačku narišemo 3 smučarje, okrog zapišemo števila od 1 do 5, otrok poveže številko s količino ali narišemo samo smučarje, otrok pa pripiše številko ipd.

Otrok posluša računsko nalogo, npr.: Na hribu se trije otroci sankajo, dva se smučata. Koliko otrok je na hribu? Nalogo ponazori s sličicami, šteje, pove rezultat ali napiše račun (individualno).

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok se igra na snegu. Igre lahko organiziramo v obliki tekmovanj po skupinah ali individualno, npr.: Tekmovanje v metanju kep v določen cilj, vlečenju sani, v oblikovanju sneženega moža ipd. Rezultate lahko zapišemo s številkami ali kako drugače ponazorimo s palico na snegu.

Otrok se v okviru svojih sposobnosti uči in trenira tek na smučeh, spust in slalom po pravilih specialne olimpiade. Tekmuje v okviru šole in se glede na rezultat vključi v regijsko ali državno tekmovanje. Učimo ga, da ob porazu ustrezno čustveno reagira.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok poje pesmi o zimi in Dedku Mrazu. Nauči se nove. Posluša skladbo Ples snežink (s plošče) Pleši, pajacek, pleši. Ob skladbi ali ob pesmih pleše ples snežink. Defektolog spodbuja otroke, da sami ustvarjajo gibe. Ob znanih pesmih, npr.: Ringa ringa raja, Dedek Mraz prihaja, si sami izmišljajo besedilo oziroma izrazijo želje, kaj naj prinese Dedek Mraz.

Otrok se uči še druge pesmi, katerih vsebina je povezana s temo, npr. M. Voglar: Kaj delajo živali pozimi ali Vrabčkova zimska pesem.

Pesmi otroci tudi spremljajo s kraguljčki, zvončki, kovinskimi instrumenti, nizi kovinskih zamaškov ipd. Pojejo tiho, glasno, naraščajoče, pojemajoče.

Likovna vzgoja

Defektolog lahko da otroku možnost, da vsebino izrazi v vseh likovnih tehnikah. Izbere tehnike, ki bi določeno vsebino najbolje približale otroku, npr.: za risanje dolge zimske noči uporabimo tehniko risanja z voščenkami - praskanke, iz vate oblikujemo sneženega moža, medalje naredimo z mavcem, rišemo šal z drobno črto ipd.

Otrok z različnimi tehnikami izdeluje čestitke, okraske in darila za novo leto.

Delovna vzgoja

Otrok se igra na snegu. Skrbi za sanke, smučarsko opremo, oblačila in obutev.

Sodeluje pri peki piškotov, kuhanju čaja, zavijanju daril, krašenju razreda in novoletne jelke ipd.

Plete šal na modelu z žeblji. Plete ga zase ali za darilo.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razširjanje znanja o značilnostih zime
- razširjanje znanja o nevarnostih letnega časa
- spoznavanje in dojemanje značilnosti zime kot letnega časa
- navajanje na pozitiven odnos do narave
- primerjanje zime z drugimi letnimi časi
- razvijanje časovne orientacije
- spodbujanje zanimanja za dogajanja v okolju
- spoznavanje pravil specialne olimpiade v zimskih športih
- navezovanje prijateljskih odnosov med tekmovalci
- navajanje, da svoja pozitivna in negativna čustva izraža na socialno primeren način

PRIMERJAVA Z DRUGIMI LETNIMI ČASI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- pozna vremenske značilnosti zime in spremembe v naravi,
- ve, katera so zimska oblačila in obutev,
- pozna skrb za ptice in živali pozimi,
- pozna različne peči in ve, s čim se kurijo,
- si ogleda sistem centralnega ogrevanja,
- se vključuje v aktivnosti in športe na snegu,
- pozna nevarnosti letnega časa,
- se izogiba nevarnostim,
- se vede v duhu specialne olimpiade - pomembno je sodelovati, ne zmagati,
- primerja zimo z drugimi letnimi časi,
- pozna bistvene značilnosti letnih časov.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- zna odgovoriti na vprašanja o letnem času,
- našteje in opiše značilnosti letnega časa,
- opiše bistveni značilnosti vseh letnih časov,
- ustrezno uporablja časovne pojme,
- posluša in gleda športne dogodke na televiziji, radiu,
- dramatizira dogodek,

- pripoveduje o svojih doživetjih,
- posluša doživetja drugih,
- zna svoja čustva jeze, veselja, prijateljstva, ljubezni izraziti na primeren način.

Branje in pisanje

- posluša pesmi, kratko literarno ali so ogleda predstavo v gledališču,
- dramatizira besedilo - se ga nauči,
- bere imena letnih časov ali jih globalno prepozna,
- bere kratke povedi o letnih časih,
- prepiše kratke povedi o letnih časih,
- napiše manjkajoče besede v povedi k sliki,
- spontano napiše besedilo o letnem času,
- posluša posamezne besede , v njih prepozna glas (H, T),
- bere posamezne besede , v njih označuje črko (H, T),
- uči se črko (H, T).

Količine in številke

Mladostnik:

- na koledarju označi začetek in konec zime, pokaže, kako dolgo traja zima,
- ve, da se zima lahko začne prej ali traja dalj časa, kot je označeno na koledarju,
- meri debelino snega, temperaturo, primerja rezultate,
- izbira slike, aplikate o značilnostih zimi, jih združuje po vsebini,
- razvršča slike glede na letni čas, primerja zimo s pomladjo, ugotavlja razlike,
- razvršča značilne slike letnih časov po kronološkem zaporedju,
- razvršča posamezne slike po kronološkem zaporedju,
- šteje letne čase, mesece, dneve v tednu in druge stvari in predmete,
- dodaja, odvzema in rešuje računske zgodbe v obsegu do 10.

Vsebina

Ponovimo in razširimo: Kadar je zelo mrzlo, se naredi ivje. Dnevi so vsak dan krajši, noči daljše.

Nekatera zimska oblačila in obutev ne premočijo.

Ogrevamo se še s pečmi na plin. V šoli ali doma imamo centralno ogrevanje. V kurilnici je peč na olje, plin ali drva. Peč greje vodo, ki potuje po ceveh do radiatorjev v prostorih. Pri kurjenju morajo biti odrasli previdni. Sami ne smemo v kurilnico.

Spremljamo rezultate tekmovanj otrok in slovenskih smučarjev.

Spomnimo se na živali v gozdu in ne pozabimo hraniti ptic, ki so ostale pri nas.

Značilnosti zime primerjamo z drugimi letnimi časi in jih tako ponovimo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spozavanje okolja

Mladostnik ponovi znanje in si ga širi na podoben način kot na 2. stopnji, npr.:

Na koledarju označi prvi zimski dan in ugotavlja, ali se je zima že začela, kako dolgo že traja, kakšno je vreme, kako dolge so noči, koliko časa je svetlo (lahko si pomagamo z uro) itd.

Prepozna vrste peči na slikah, pove, s čim kurimo. Hišnika šole prosimo za ogled kurilnice in razlago. V kurilnici se ne dotika naprav, ker je nevarno. Opazujemo napeljavo cevi do radiatorja v učilnici. Defektolog lahko pripravi narisan prerez hiše, kjer mladostnik vriše cevi, ali pa je naris že narejen in mladostnik označuje pot tople vode.

Mladostnik se spomni in redno hrani ptice. Pri zaposlitvenih tehnikah naredi ptičjo hišico.Ogledamo si videoposnetek o ogledu krmišča v gozdu in ponovimo, kako lovci skrbijo za živali .

Mladostnik ugotavlja, katera obleka, obutev mu ni premočila. Razlikuje material.

Na koledarju spremlja vreme, športna dogajanja, rezultate in jih primerja ipd.

Defektolog pripravi slikovno gradivo, ki ga mladostnik ureja po vsebinskih enotah, jih pritrdi na pano in tako oblikuje sliko vseh značilnosti letnega časa. Naredi prikaz značilnosti zime v zvezku, lepi sličice ali riše, prepisuje ali pripisuje ključne besede ali povedi.

Nevarnosti letnega časa lahko utrjujemo tako, da defektolog pripravi slike, ki prikazujejo posledice nepravilnega obnašanja. Mladostnik opiše dogajanje na sliki in pove, kako bi se moral varovati.

Ko mladostnik pozna bistvene značilnosti letnega časa, ga primerja z letnim časom, ki mu sledi, oziroma spremembami v naravi, vremenu ipd.

Razvršča slike glede na letni čas, primerja ob njih vremenske značilnosti, spremembe v naravi, delo na polju, vrtu itd., kaj počnejo živali, kakšna oblačila nosimo. Pove katere so značilne športne aktivnosti in drugi dogodki.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Znanje lahko utrjujemo v obliki ugank ali tekmovanj, npr.: mladostnik iz »čarobne vrečke« vzame karton, pove, kaj je na sliki (šal), posluša vprašanje (Kdaj nosimo šal?) in ga da pod ustrezno sliko letnega časa. Če mladostnik bere, so lahko vprašanja napisana.

Na podoben način primerjamo vse letne čase.

Ko mladostnik odgovarja na vprašanja, ki so povezana z dogajanjem v zimskem času, ali ko opisuje vreme, slike o značilnostih zime, pripoveduje o dogodkih na snegu, o ogledih športnih tekmovanj ipd. Pri tem oblikuje povedi, ki vsebujejo

veliko časovnih pojmov, npr.: Včeraj je snežilo. Ves teden je sijalo sonce. Zjutraj je bila poledica. V nedeljo sem se sankal.

Če mladostnik teh pojmov ne uporablja pravilno oziroma se časovno ne orientira, ga defektolog usmeri na koledar ali ga spomni, da se orientira po dogodkih.

Po ogledu smučarske tekme na televiziji ali po poslušanju prenosa tekme po radiu mladostnika spodbudimo, da posnema komentatorja in ponovi opis tekmovanja. Kako je potekala tekma, lahko ponazorimo z hitrejšim in počasnejšim tekom oziroma potek tekme ponovimo z dramatizacijo. Pripravimo prostor, mladostnik si izbere vlogo: ime tekmovalca, gledalca ali komentatorja.

Mladostnik pripoveduje o svojih doživetjih na snegu in posluša pripovedovanje o doživetjih drugih. Defektolog ga spodbuja, da oblikuje povedi in jih pove v pravilnem kronološkem zaporedju.

Ogleda si gledališko, lutkovno ali filmsko predstavo v okviru praznovanja novega leta.

Mladostniki se lahko naučijo pesmico ali kratko igrico za novoletno praznovanje v šoli, npr.: Čakamo Dedka Mraza (S. Makarovič).

V besedah o zimi prepozna glas in črko H, T. Določi mesto glasu v besedah. Uči se črko, jo povezuje v zloge, besede (individualno).

Defektolog pripravi več vaj, uporabi tudi stavnico.

Prepiše ali napiše novoletno voščilo staršem, prijateljem.

Mladostnik lista po koledarju, bere imena letnih časov, mesecev ali jih prepozna po značilnih slikah.

Prepiše imena letnih časov ali jih pripiše ob značilni sliki. Bere kratke povedi o letnih časih ali oblikuje poved ob sliki, jih prepiše ali napiše manjkajoče besede v povedi, npr.: Pozimi se sankamo. Poleti se kopamo. V jeseni obiramo jabolka. Pomladi sadimo krompir ipd.

Količine in številke

Mladostnik na koledarju poišče in označi prvi zimski in prvi pomladanski dan. Pokaže in pove, da zima traja tri mesece, veliko dni. Glede na vremenske pojave in spremembe v naravi ugotavlja, ali se je že začela.

Meri debelino snega (več, manj). Meri temperaturo zunaj, znotraj (nižji stolpec na toplomeru - mrzlo, višji stolpec na toplomeru - bolj toplo). Rezultate si beleži s številko ali ponazori na drug način.

Izbira slike o značilnostih zime in jih združuje po vsebini.

Razvršča značilne slike zime in pomladi.

Po kronološkem zaporedju razvršča slike letnih časov in posamezne slike, npr.: drevo v vseh letnih časih, vrt v vseh letnih časih ipd.

Šteje letne čase, šteje mesece, dneve na koledarju po individualnih sposobnostih;

šteje iz veselja.

Šteje tekmovalce, smuči, sanke slike živali, kepe, zimska oblačila ipd.

Dodaja in odvzema v obsegu do 10, rešuje računske zgodbe (individualno).

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik se vključuje v vse aktivnosti na snegu. Lahko sodeluje pri pripravah in izvedbi športnih tekmovanj, npr.: tepta progo, označuje progo - polaga vejice, pomaga postavljati smučarske kole, pomaga manjšim otrokom pri vlečenju sani ali jih vleče na saneh - tekmuje v vlečenju ipd.

Mladostnik v okviru svojih sposobnosti trenira tek na smučeh, spust ali slalom. Glede na rezultate se vključi v tekmovanja, ki so organizirana v okviru zimskih specialnih iger. Učimo ga, da se veseli vsakega uspeha, da je pomembno sodelovati, ne zmagati. Če ni snega, telovadi v telovadnici, izvaja vaje za krepitev nog: vozi sobno kolo, pedalo, posnema gibe smučanja ipd.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik poje pesmice o zimi in drugih letnih časih. Ko primerjamo zimo z drugimi letnimi časi, ga spodbudimo, da se sam spomni pesmice. Lahko tekmujemo. Defektolog pokaže značilno sliko letnega časa ali imenuje letni čas, mladostnik začne peti. Štejemo, kdo se jih je več spomnil. Pojemo vsi ali posameznik.

Defektolog navaja mladostnika na izrazno petje glede na vsebino. Poje glasno, tiho, hitro, počasi ali izbere ustrezen instrument za spremljavo.

Nauči se novo pesmico, povezano s temo.

Likovna vzgoja

Mladostnik lahko izrazi vsebino teme v vseh likovnih tehnikah. Defektolog ponudi mladostniku več tehnik, s katerimi bi lahko ustrezno izrazil določeno vsebino. Spodbuja njegovo ustvarjalnost in želje, ga vodi tako, da sam najde ustrezno.

Izdeluje okraske za novo leto, darila, vizitke za svoje potrebe in potrebe šole.

Delovna vzgoja

Mladostnik pomaga pri pripravljanju in pospravljanju zimske športne opreme, pri čiščenju in posipavanju zimskih poti.

Pomaga pri krašenju šole in razredu ob novem letu, sodeluje pri pripravi čajanke (pečejo piškote, pripravljajo obložene kruhke).

Plete šal, brezrokavnik ali trak za na glavo.

Učna tehnologija

- slike o zimi
- fotografije o zimi
- razne slikanice o zimi
- koledarji z značilnimi slikami letnih časov
- računalniške igrice: Hugo na snegu, zimske olimpijske igre.
- videoposnetki o zimi
- loto igre
- slikovni domino
- sestavljanke zimskih motivov

Bovhan, R. 1990: Prečudovite zimske pesmi. Ljubljana: Samozaložba Bovhan.

Cizej, V. s sodelavci 1998: Igrice za vsak dan v letu Zima. Ljubljana: Debora.

Knez, A. 1992: Tako lahko. Zima. Učenčev zvezek in učiteljev priročnik za prvi razred. Ljubljana: Mapet.

1997: Uradna olimpijska pravila - zimski športi. Ljubljana: Special Olympies Slovenija.

DEFEKTOLOGIJA

ČLOVEŠKO TELO

Štefka Oberstar

Prva razvojna stopnja

GLAVNI DELI TELESA

FUNKCIJE GLAVNIH DELOV TELESA

SPOL

Druga razvojna stopnja

DELI TELESA

FUNKCIJE DELOV TELESA

SPOL

Tretja razvojna stopnja

KOSTI, MIŠICE, KOŽA IN NJIHOVA FUNKCIJA

SRCE, PLJUČA, ŽELODEC IN NJIHOVA FUNKCIJA

ODRAŠČANJE

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- navajanje na sprejemanje in izražanje nežnosti
- doživljanje telesa v različnih položajih
- spoznavanje samega sebe in poimenovanje glavnih delov telesa
- spoznavanje osnovnih funkcij delov telesa - lastnega gibanja in uporabe čutil
- navajanje na izražanje svojega počutja
- razvijanje pozitivnega odnosa do lastnega telesa
- spoznavanje podobnosti in razlik med spoloma
- razvijanje strpnosti do razlik

GLAVNI DELI TELESA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- sprejema dotik, božanje, pritisk, govorjeno besedo,
- doživlja svoje telo v različnih položajih prek igre,
- dvigne roko, nogo, kroži z glavo ipd.,
- se dotika delov telesa,
- prepozna dele telesa na sebi, sošolcu,
- prepozna glavne dele telesa na lutki, fotografiji, sliki ipd.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- se odziva na dotik, božanje, pritisk, govorjeno besedo,
- izraža občutke ugodja in neugodja (neverbalno in verbalno),
- izvaja vaje ustnic in oblikuje samoglasnike,
- artikulira samoglasnike ob dotikanju delov telesa,
- zna pokazati imenovani del telesa,
- pravilno imenuje del telesa na vprašanje: Kaj je to?,
- pozorno posluša in izvaja navodila, povezana z deli telesa.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša verze, povezane z deli telesa,
- se nauči verze na temo,
- izvaja vaje za urjenje rok in prstov,
- spoznava krožno, vodoravno, navpično in poševno črto.

Količine in številke

Otrok:

- pokaže, kateri del telesa je zgoraj, spodaj, zadaj, spredaj,
- polaga različen material po obrisu človeka,
- zna povezati odtis, obris in del telesa na sliki z delom na sebi,
- primerja dele telesa,
- sestavi sliko lutke,
- šteje 1, 2.

Vsebina

Glavni deli telesa so: glava, vrat, trup, roki, nogi. Na glavi so: nos, usta, oči, ušesa, lasje. V ustih so zobje in jezik.

Vsebino ožimo ali širimo glede na sposobnosti otrok.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z otrokom, ki se vključi v vrtec ali šolo, najprej vzpostavimo stik pri igri. Otroka zibamo v naročju, na kolenih, stoje, vlečemo ga na podlagi, uporabimo govorico telesa, pojemo pozibavanke, poskakovanke, npr. Hi konjiček A. Černejeve ipd. Hkrati ga spodbujamo, da izraža svoje občutke, želje na neverbalen ali verbalen način, npr. pokima ali reče: Še!, če ga vrtimo.

Nadaljujemo z gibalnimi igrami, pri katerih otrok doživlja svoje telo v različnih položajih, in hkrati razvijamo govorne sposobnosti. Take igre so gnilo jajce, žabe in štorklja, pridni mucek itd.

Najdemo jih zbrane v knjigah Mire Voglar Biba buba baja in Jože Trdina Tudi predšolski otrok telovadi.

Spoznavanje človeškega telesa predvsem pri otrocih s težjo motnjo v razvoju začnemo z božanjem, rahlim dotikanjem različne moči, masažo otrokovih rok, nog, glave, vratu. Otroka masiramo tudi z vato, gobo, krtačo, kocko ipd. Tako spoznava različne občutke in lastnosti predmetov. Božanje, dotikanje ali masažo vedno spremljamo z govorom in vzpodbujamo otroka, da izraža občutke. Če otrok govori, občutke tudi imenuje.

Dnevno uporabljamo podoben način pri negi otroka, ko mu umivamo roke, obraz, ko ga kopamo ali mažemo s kremo.

Za otroke s težjo motnji v razvoju lahko vključimo vaje reedukacije psihomotorike po S. Bojaninu .

Otroci opazujejo in posnemajo učitelja, se dotikajo svojega telesa, drug drugega. Spodbujamo govor in nežnost.

Dele telesa otrok najprej pokaže in imenuje na sebi, nato na sošolcu, pri igri z dojenčkom in uporabi lutke, modele, fotografije, slike itd. Pri igri z dojenčkom in uporabi učne tehnologije hkrati vključujemo tudi besedno identifikacijo na sebi in lutki, npr.: Pokaži, kje ima punčka nos? Kje pa imaš ti nos? Kaj ima punčka tukaj, kaj imaš pa ti?

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

V igro vključimo različne vaje slušne diskriminacije, npr.: Otroci se postavijo v krog, učitelj pokaže otroka ali ga pokliče in reče: Dvigni nogo!, nato drugemu: Dvigni roko! Primi se za nos! Primi se za ušesa! itd. Navodilo damo tudi šepetaje na uho. Nato lahko otrok prevzame vlogo učitelja in s tem imenuje dele telesa.

Pojme utrjujemo pri prosti in usmerjeni igri z dojenčki, npr: Obriši mu nos, umij mu roke! Kaj si mu umil?

Izberemo primerno uspavanko ali preprosto zibamo in uspavamo dojenčka na Aja-tutaja, dojenček že spi.

Artikuliramo samoglasnike, imenujemo dele telesa in se jih dotikamo.

Učimo se pesmico o delih telesa in jo gibalno ponazarjamo.

A-A-A, to je glava,
E-E-E, to so roke,
I-I-I, to so prsti,
O-O-O, to je oko

(J. Lipnik)

ali

A-A-A . . . to je glava,
U-U-U . . . še usta so tu,
E- E-E . . . to še ni vse.
O-O-O . . . to je uho,
I-I-I . . . to so oči,
E-E-E . . . imam še nogi, roki dve.

(J. Lipnik)

Otrok polaga droben material po narisu človeka z eno črto.

Riše po narisu človeka s prstom ali prstno barvo, z debelo voščenko, flomastrom itd.

Riše sebe (glavonožec).

Količine in številke

Otrok se orientira na sebi, ko pokaže ali pove kje je roka, noga, glava itd. Za spoznavanje lateralnosti učitelj pripravi vaje v obliki igric in ritmičnih vaj. Igrice in

ritmične vaje najdemo v priročniku A. Bahar, M. Koman, T. Koželj Razvijanje senzomotoričnih in govornih sposobnosti otrok.

Otrok s kredo na tleh nariše obris sošolca.

Defektolog na steno pritrdi velik list papirja in otrok obriše senco sošolca. Opazuje in primerja obris z deli na sebi: Kje je tvoja roka, noga ... To je moja roka, noga ...

Otrok nariše obris lutke, riše človeka s pomočjo šablone.

Defektolog pripravi slike delov človeškega telesa iz kartona, ki jih otroci sestavljajo.

Za začetek polagajo sliko na sliko. Slike delov telesa polagajo na sošolca.

Štejejo, koliko imajo rok, nog, ušes, oči.

Igramo se: Pokrijemo eno uho z delom kape, skrijemo eno roko pod jopico in vprašamo: Koliko ušes vidiš, koliko rok vidiš?

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Učitelj se igra z otrokom individualno. Ziba ga v naročju, na kolenih, stoje, vleče ga na podlagi ipd.

Igramo gibalne igre s petjem, kot sta: ringaraja, bela lilija ipd.

Otrok posnema in izvaja preproste gibalne vaje za posamezni del telesa v različnih položajih.

Izvaja vaje za spoznavanje lateralnosti, vaje raztezanja in vaje sproščanja.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Učitelj izbere primerno uspavanko, npr: Nina, nina nanica M. Voglar ali Aja tutaja J.Bitenca in jo zapoje otrokom ob igri z dojenčki, ko jih z zibanjem uspavajo. Otroci poslušajo pesem, posnemajo zibalne gibe. Gibe menjavajo na znak in pojejo z učiteljem.

Ko se otroci naučijo pesmico, jo lahko spremljajo z nežnim kovinskim instrumentom.

Likovna vzgoja

Otrok oblikuje človeka - sebe iz naravnih plodov, plastelina, gline, testa itd.

Tiska s prsti v naris in po obrisu človeka. Perforira po obrisu.

Barva in riše s pomočjo šablone.

Riše sebe.

Delovna vzgoja

Otroci se prosto in usmerjeno igrajo z dojenčki.

Urejajo igralni kotiček.

Pospravljajo igrače.

FUNKCIJE GLAVNIH DELOV TELESA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje in posnema hojo, tek, skakanje, posnema kretnje kako se umiva, je itd.,
- pokaže, kaj dela z nogami,
- pokaže, kaj dela z rokami,
- vonja, okuša, posluša, gleda, tipa ; pove, kaj dela,
- gleda slike, videoposnetke, pove ali pokaže, kaj kdo dela.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- uri govorila (vaje ustnic, vaje jezika),
- oblikuje zloge in enostavne besede ob konkretni aktivnosti,
- razume preprosta navodila prek igre (Teci, hodi, povohaj, poslušaj!),
- izraža občutke (vidne, slušne, tip, okus, vonj),
- odgovarja na vprašanja z eno besedo,
- dopolni poved,
- oblikuje preprosto poved.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša verze povezane z gibanjem,
- se nauči verze in jih gibalno ponazarja,
- izvaja predvaje pisanja (vodoravna, poševna črta).

Količine in številke

Otrok:

- se spontano in usmerjeno igra z različnimi predmeti,
- se orientira v prostoru prek igre,
- menjaje hodi, teče, koraka, skače,

- razlikuje med dvema funkcijama,
- primerja funkcije,
- zna povezati funkcijo z lastnostjo predmeta in pojava,
- razlikuje med nič in ena,
- razlikuje med ena in dva,
- šteje korake, udarce, poskoke, predmete.

Vsebina

Z nogami hodimo, tečemo, korakamo, skačemo ... Z rokami primemo, tipamo, jemo, pijemo, rišemo ... Z nosom vonjamo, z očmi gledamo, z usti okušamo, z ušesi poslušamo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Znanje o temeljnih funkcijah glavnih delov telesa otrok usvaja prek lastne aktivnosti.

Otrok pokaže ali imenuje del telesa na sebi, posnema oziroma izvaja aktivnost in hkrati poimenuje. Večkrat povemo, s katerim delom telesa izvajamo določeno aktivnost.

Igramo se gibalne igrice, npr.: hodimo, tečemo, skačemo do določenega cilja, igramo se pantomimo čarobna vrečka, s tipom prepoznavamo žogo, kocko, glavnik, poslušamo zvoke z zavezanimi očmi, okušamo in vonjamo otrokom znane stvari.

Pri izvajanju posamezne aktivnosti in iger mora defektolog paziti, da je poudarek na funkciji in ne na lastnostih predmetov, zvokov itd. Otroka usmerja z navodili in vprašanji, npr: Pokaži nos. Kaj delaš? Diši ali smrdi? S čim si vohal?

Ko otrok dobro pozna osnovne funkcije za posamezen del telesa prek lastne aktivnosti, prepoznava aktivnosti na videoposnetkih, računalniku, ilustracijah, slikah. Učitelj mora skrbno izbrati učno tehnologijo, da otrok lahko poveže funkcijo z delom telesa, npr.: sliko otroka, ki vonja rože, gleda televizijo, posluša radio itd.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Učitelj pri hoji, teku, poskokih vzpodbuja otroka, da ga posnema in oblikuje zloge, besede.

Otroka držimo za obe roki, z njim hodimo in govorimo (po možnosti v rimah) z ustreznim ritmom, npr.:

Ena-dve, ena-dve,
Nacek naš takole gre.

Copa-copa, copa,
Nacek po parketu stopa.

(J. Lipnik)

ali otroka primemo za roko, uporabimo njegovo ime in si izmišljamo rime, npr.:

Ena-dve, ena-dve,
Tone naš takole skače.
Hop-hop, hop-hop,
Tone naš takole skače.

Ena-dve, ena-dve,
Bine naš takole teče.
Te-če, te-če, te-če
Bine naš takole teče.

Gibalne igrice lahko defektolog pripravi v obliki tekmovanj. Igrice naj vsebujejo vaje slušne diskriminacije in orientacije v prostoru, npr.: Otrok stoji v krogu, ki je narisan na tleh. Z desno roko pokaže in pove, kaj je na desni strani (okno, vrata). Do okna ali vrat se giblje po navodilu: hodi, teci, korakaj ali skači. Sošolci ugotavljajo, ali se je zmotil. Navodila dajemo glasno in tiho. Nato lahko učenec prevzame vlogo učitelja.

Gibanja ponazarjamo grafično, vključimo predvaje pisanja po A. Kotarju.

Ob izvajanju aktivnosti in uporabi učne tehnologije otrok odgovarja na vprašanje z eno besedo, odgovori in z učiteljevo pomočjo dopolni poved in oblikuje poved, npr.: Kaj dela Tine? Skače. Učitelj pove prvo besedo in usmeri otroka z gibanjem, da dopolni poved. Nato ponovi poved za učiteljem. Ob gledanju slik otrok oblikuje poved z imenovanjem narisanih stvari, npr.: Maja gleda televizijo.

Količine in številke

Po navodilu menjaje hodi, teče, koraka, skače.

Otrok manipulira z učno tehnologijo, ki jo uporabljamo pri obravnavi teme, npr.: naliva manjšo, večjo količino čaja, ki ga okušamo, deli bonbone - enega sladkega, enega pekočega ipd.

Učitelj pripravi različne stvari, npr.: kaseto, zelje, parfum, blago, slikanico. Otrok med dvema izbira, kaj lahko okuša, vonja, posluša, gleda, tipa. Otrok tudi lastnost predmeta ali stvari povezuje s funkcijo: Kako veš, kateri čaj je sladek, kateri kisel, katera hruška je mehka, katera trda ?

Tipa in ugotavlja, npr.: koliko žogic je v čarobni vrečki (0, 1, 2 in prireja).

Šteje korake, poskoke, udarce ipd.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok uri hojo, tek, korakanje, poskoke in orientacijo v prostoru prek gibalnih iger. Z rokami pobira, prenaša, postavlja različen material. S kretnjami ponazarja različna opravila, npr.: obešamo perilo, obiramo sadje, grabimo listje, rišemo ipd.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Ko se otrok giba - hodi, teče, skače - izvajamo ritmične vaje ob udarcih na boben ali tamburin. Ob tihih udarcih hodimo po prstih, ob glasnih topotamo. V ritmu skačemo hitro in počasi ipd.

Naučimo se pesmico, npr.: Krica kraca M. Voglar.

Likovna vzgoja

Otrok oblikuje človeka z deli obraza. Za oblikovanje uporabimo katero koli maso za oblikovanje. Pri oblikovanju delov obraza učitelj otroku pomaga ali ga usmerja z vprašanji, kaj mu manjka, da bo lahko vohal, gledal, poslušal.

Polaga droben material po narisu človeka z deli obraza. Ob polaganju se pogovarjamo o čutilih.

V obris kroga vriše nos, oči, usta, ušesa.

Delovna vzgoja

Otroci pomagajo učitelju pri pripravi in pospravljanju učne tehnologije. Navajamo jih, da pospravijo za seboj in pomagajo drug drugemu.

SPOL

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje razlike in se primerja z nasprotnim spolom,
- pozna razlike v oblačenju in zunanjem videzu,
- se igra z dojenčki in spozna spolna organa,
- ve, da je deček, deklica,
- ve, kdo je v skupini deček, deklica,
- ve, da je brat deček, sestra deklica,
- razlikuje ata, mama, teta, stric, učitelj, učiteljica,
- prepozna spol na dojenčku, fotografijah, slikah,
- kaže naklonjenost do drugih otrok.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- se odziva na svoje ime,
- razume in pove, da je deček, deklica,

- odgovarja na vprašanja, povezana s temo,
- sledi navodilom na ime deček, deklica in jih razume,
- prepozna in pove imena deklic, dečkov v skupin,
- sprejema in kaže izraze nežnosti,
- pokaže in poimenuje dečka, deklico na slikah,
- pokaže in poimenuje ata, mamo, brata, sestro na fotografiji,
- pokaže in imenuje spolna organa,
- izvaja vaje izpiha in vaje ustnic za glas (V, F),
- posnema glas (V, F),
- oblikuje zloge, besede.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša rime, povezane z glasom (V; F),
- se nauči rime,
- prepozna besedo svojega imena in mama, ata,
- preriše svoje ime in mama, ata.

Količine in številke

Otrok:

- razlikuje besedi deček, deklica,
- se primerja, kako je oblečen, po velikosti, po dolžini las ipd.,
- se postavlja v vrsto in se giblje v zaporedju deček, deklica,
- grupira slike in jih razvršča v zaporedju deček, deklica,
- nadaljuje zaporedje dva dečka, dve deklici,
- šteje deklice, dečke, brate, sestrice,
- primerja količino veliko, malo,
- reši računsko zgodbico,
- šteje do dva.

Vsebina

Fantek, punčka ali deklica deček, ata, mama; brat, sestra; gospod, gospa. Dečki nosijo hlače, samo deklice, pa krilo ali obleko. Eden je velik, drugi majhen, ima temne, svetle lase, dolge, kratke lase, je debel, suh itd.

Spolna organa lahko imenujemo z ljubkovalnim imenom.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Defektolog z navodili in vprašanji usmerja otroke, da opazujejo razlike in se primerjajo med seboj, kako so oblečeni, po velikosti, po dolžini in barvi las ipd. Učitelj jih pri tem vodi tako, da razlike sprejemajo na primeren način, npr.: Tina je res debela, a spretno meče žogo. Ti si majhen, a pridno pospravljaš ipd.

Ob primerjanju razlik ugotavljajo, da dečki nosijo samo hlače, deklice tudi krilo ali obleko. Pokažejo ali povedo, kdo je v skupini deček, deklica.

Pojma lahko pridobivamo in utrjujemo prek tekmovalnih iger po pravilu deček - deklica npr. na klic deček, vstanejo dečki, na klic deklica tečejo na določeno mesto deklice ipd.

Otroci se prosto in usmerjeno igrajo z dojenčki, jih umivajo, hranijo, oblačijo glede na spol.

Na dojenčku golega fantka ali punčke imenujejo dele telesa. Pozornost jim usmerimo na spolne organe in jih imenujemo. V začetku lahko uporabimo ljubkovalne izraze npr. lulček in tudi povemo; da drugače »lulamo«.

Otrok prepoznava dečka in deklico in ju imenuje ob gledanju fotografij, ilustracij, slik, listanju slikanic.

Na fotografijah, ilustracijah družine, slikah prepozna mamo, ata, brata, sestro in jih imenuje.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Otrok spoznava in ugotavlja razlike med sošolci. Na vprašanja odgovarja z besedo ali povedjo. Otrok, ki ne govori, lahko besedo nadomesti s kretnjo, npr.: za velik dvigne roko ali pokaže otroka, ki je velik, majhen, ki ima dolge, kratke lase, svetle, temne lase ipd. Razumevanje pojmov utrjujemo ob gledanju slik in slikanic.

Otrok se odziva ali pove svoje ime. Razume oziroma pravilno odgovori, ali je deček, ali deklica. Pove, kdo je v skupini deček, deklica. Pravilno izgovarja imena otrok v skupini. Na fotografijah prepozna ata, mamo, brata, sestro in jih pravilno imenuje.

Otroka učimo brati svoje ime in besedi mama, ata - individualno.

Npr. po globalni metodi: Pod otrokovo fotografijo napišemo njegovo ime. Na drug list napišemo otrokovo ime v enaki velikosti kot pod fotografijo. Otrok najprej primerja, položi besedo k besedi, nato izbere med dvema pravo besedo. Na vprašanje, kaj piše na listku, pove ali pokaže sebe. Večkrat ponovimo. Nato lahko preriše svoje ime. Ko otrok prepozna oziroma prebere svoje ime, na enak način nadaljujemo z besedami mama, ata, imenom brata, sestre ipd.

Glas F, V lahko pridobimo iz otrokovega imena Franci, Vera, Vinko itd.

Npr.: Franci telovadi, se igra. Roke dvignemo do uzročenja, pri tem vdihnemo, sledi predklon in izdih na F. Pihamo v koščke vate, papirčke, trakove, ugašamo svečo ipd.

Otroci ležijo na tleh.

Učiteljica oponaša veter - glasno in pihanje sapice - tiho na f..., f..., f.... Otroci posnemajo in se kotalijo v smer, kamor piha veter. Ob pihanju sapice se premikajo z boka na bok.

Otrok povezuje oba glasa s samoglasniki in dela rime, npr.: Va-Va-Vanda je doma, Fa-Fa-Fanika je odšla.

Posluša pesmico, ki jo defektolog izbere ali si jo izmisli, npr.:

Po lužah čof, čof
se Franci premika.
Naj lije kot iz škafa,
saj čofotanje ga mika.

Otrok se nauči pesmico in jo gibalno ponazarja. Za glas lahko vključimo tudi fonomimični znak (po K. Fajfar).

Učitelj pripravi slike besed, ki se začenjajo na glas (F, V), npr.: fižol, figa, frača, vaza, vata, vrata, voda itd. Otrok poimenuje predmete in predmete na slikah.

Količine in številke

Na prvi razvojni stopnji učitelj usmerja primerjanje tako, da otrok na sebi spoznava največ dve lastnosti oziroma nasprotja velik - majhen, dolg - kratek, svetlo - temno, suh - debel, hlače - krilo, deček - deklica.

Zaporedje deček, deklica izvajamo na različne načine, npr.: postavijo se drug za drugim, eden poleg drugega, se usedejo, uležejo na tla , se gibljejo po zaporedju. Hkrati vadimo lateralnost in orientacijo v prostoru. Na podoben način razvrščamo sličice dečka, deklice.

Štejemo, koliko je deklic, dečkov v skupini, primerjamo in ugotavljamo, katerih je več, manj.

Štejemo sličice, prirejamo.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok posnema in izvaja gimnastične vaje za dihanje. V vaje vključimo glasove.

Hodi, teče, poskakuje, hodi po štirih, se plazi, valja. Prenaša, potiska, meče, vleče različne stvari.

Gibanja izvajamo v obliki tekmovalnih igric po pravilu deček, deklica.

Glasbeno - ritmična vzgoja

Otroci z zavezanimi očmi poslušajo in prepoznavajo glasove sošolcev.

Naučijo se ljudsko pesmico Majhna sem bila ali Deklica majcena:

Deklica majcena,
kikla velika,
rasti brž, rasti brž,
da bo prav kikla.

Pesmico spremljamo z nežnim instrumentom, npr. z zvončki.

Likovna vzgoja

Otrok riše in barva s pomočjo šablone dečka, deklico, polaga različen material in perforira po obrisu.

Riše sebe oziroma dečka, deklico, ata, mamo, brata, sestro.

Delovna vzgoja

Otroci se prosto in usmerjeno igrajo z dojenčki. Med igro jih usmerjamo, da upoštevajo spol, npr.: deklici damo pentljo v lase, deček lula stoje ipd.

Pretikajo vezalko po perforirani obliki dečka, deklice.

S trakom iz blaga ali volno ovijajo model dečka, deklice iz žice.

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- doživljanje telesa v različnih položajih
- razvijanje orientacije na sebi in lateralnosti
- razvijanje pozitivnega odnosa do sebe in drugih
- navajanje na izražanje svojega počutja, potreb in želja
- navajanje na sprejemanje drugih
- razvijanje strpnosti do razlik
- spoznavanje delov rok, nog, glave, trupa
- spoznavanje funkcij delov telesa - gibanj, opravil in uporabe čutil
- spoznavanje podobnosti in razlik med spoloma

DELI TELESA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- se dotika in spozna dele rok, nog, glave, trupa na sebi,
- v različnih položajih izvaja vaje za osamosvojitev gibov posameznega dela telesa,
- opazuje, pokaže ali pove, kje je posamezni del telesa,
- kaže dele na sošolcu in modelu človeka,
- kaže dele na fotografiji, sliki, ilustracijah, obrisu,
- pozna dele rok, nog, glave, trupa.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- uri govorila - dihalne in pihalne vaje,
- imenuje ali pokaže dele telesa,
- pravilno našteva ali pokaže dele rok, nog, glave, trupa,
- opiše ali kako drugače izrazi položaj posameznega dela telesa s pomočjo vprašanj.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša in razlikuje zvoke, ki jih izvajamo z deli telesa,
- oponaša zvoke z zlogi,
- posluša rime in pesmico na temo,

- nauči se rime in pesmico na temo,
- prepozna kratke besede imen delov telesa,
- prepiše besede,
- v besedah označi samoglasnike,
- ugotavlja in vpiše manjkajoče samoglasnike v besedi,
- napiše imena k delom telesa.

Količine in številke

Otrok:

- se orientira na sebi in ve, kje je posamezni del (zgoraj, spodaj, med, spredaj, zadaj, levo, desno, nad, pod, v),
- se premika po navodilih (levo, desno),
- sliki telesa doda manjkajoči del, doriše,
- šteje ploske, udarce, korake, prste (do pet),
- šteje po odvzemanju in dodajanju (igra s prsti).

Vsebina

Deli rok so prsti, noht, dlan, komolec, na zgornjem delu roke je rama. Deli nog so prsti, noht, peta, gleženj, koleno, stegno. Deli glave so: spredaj je obraz, na obrazu čelo, obrv, oči, nos, usta, ustnica, v ustih jezik, zobje, brada. Levo in desno, je uho, po glavi so lasje. Med glavo in trupom je vrat. Spredaj je prsni koš in trebuh, zadaj hrbet in zadnjica.

Vsebino širimo oziroma ožimo glede na sposobnosti otrok v skupini.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Kot na prvi razvojni stopnji se otrok najprej dotika in besedno identificira dele telesa na sebi. Ob tem lahko v različnih položajih izvajamo vaje za osamosvojitev gibov, npr.: gibanje udov okrog sklepov (krožimo z roko v zapestju, komolcu, s posameznimi prsti ipd.), dvigujemo obrvi, premikamo oči itd. Naredimo odtis dlani s prsti ali roke od komolca, odtis stopala ali jih natančno obrišemo.

Nato otrok pokaže in poimenuje dele na modelu, velikih slikah človeka in slikah, ilustracijah, narisih posameznih delov.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Otrok pravilno poimenuje ali pokaže dele telesa na sebi in učni tehnologiji. Gleda, pravilno našteva ali pokaže dele rok, nog, glave, trupa. Na vprašanje oblikuje poved, npr.: Na glavi so oči, usta, ušesa, nos, lasje. Razume, opiše ali pokaže položaj

posameznega dela s pomočjo vprašanj, npr.: Vrat je med glavo in trupom. Prsti so na spodnjem delu rok, rama zgoraj ipd.

Imena prstov si bodo otroci mimogrede zapomnili, ko se bodo naučili ljudsko pesmico Igrajmo se.

Otrok z deli telesa proizvaja različne zvoke, npr. ploska, tleska s prsti, udarja z nogami, cmoka z usti, škripljе z zobmi ipd. Z zavezanimi očmi posluša in razlikuje zvoke.

Nauči se ritmično besedilo in ga gibalno ponazarja, npr.:

Z rokami delaj plosk, plosk
in z nogami top, top.
Zdaj tleskaj s prsti tlesk, tlesk,
z nogami skoči hop, hop.
Usta so za cmok, cmok,
z zobmi delaj pok, pok.

(po ideji R. Matič, J. Lipnik)

Otrok se sprošča ob dihalnih vajah. Globoko vzdihne in izdihuje na samoglasnike A, O, E, I, U.

Globalno prepozna besede, npr.: roka, noga, glava , usta ipd. Prepiše besede. Utrjuje npr.: samoglasnike ali druge glasove, črke tako, da jih podčrta, barva, povezuje črke, vpiše črke v besedi, prepiše besede.

Učitelj pripravi različne vaje na delovnih listih, npr.: narišemo dele telesa v smiselnem zaporedju in pripiše besede UHO, OČI, OBRV, OKO, VRAT, TREBUH ipd. Poimenuje narisane dele, ugotovi, da se ena beseda končuje, druga začenja z isto črko. Črki poveže.

Igra se s stavnico, sestavlja imena delov telesa.

K slikam prepiše ali samostojno napiše dele telesa.

Količine in številke

Otrok razume in spoznava pojme zgoraj, spodaj, levo, desno, med, nad, pod, v, na sebi, tako da pokaže ali pove, kje je posamezni del telesa. Pojme utrjuje tudi na učni tehnologiji.

Otrok sestavlja sliko telesa iz več delov, po narisu telesa ali brez. Učitelj pripravi material tako, da otrok sestavlja sliko telesa po glavnih delih oziroma pripadajočih delih ali izbere primerne puzle.

Na delovnih listih otrok povezuje dele telesa, izbira pripadajoči del med drugimi ali prečrta neustrezni del, ga doriše.

Šteje korake, ploske, poskoke, udarce ipd. Šteje prste na roki, nogi, primerja količino. Igramo se s prsti, npr.: na znak otroci pokažejo imenovano število prstov in ugotavljajo, kdo se je zmotil.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Učitelj izbere predvsem vaje za osamosvojitev gibov posameznega dela telesa, npr.: otrok posnema, niha ali kroži z rokami v rami, v komolcu, v zapestju, niha po navodilu z desno roko, z levo roko ipd.

Otroci se igrajo gibalne igrice po pravilu levo, desno, npr.: V koloni se ob ritmičnih udarcih na boben gibljejo po prostoru. Ob močnejšem udarcu na boben in navodilu levo, desno se gibljejo v ustrezno smer. Ali določimo pravilo, da gredo deklice levo, dečki desno. Otroci pred gibanjem pokažejo roko ali se gibljejo z dvignjeno roko ipd.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otroci se naučijo npr.: švedsko ljudsko pesmico Ko si srečen. Že pesem sama vsebuje gibe, ki jih otrok posnema.

Otrok posluša z zavezanimi očmi in razlikuje zvoke udarjanja ob tla, po kolenih, ploskanja, tleskanja s prsti itd.

Otroci se naučijo ljudsko pesmico. Igramo se in hkrati s petjem izvajamo ritmično spremljavo z udarjanjem s posameznim prstom.

Likovna vzgoja

Otrok si pobarva dlan s prsti (lahko tudi od komolca) in stopalo z različnimi barvami in naredi več odtisov. Na velik list papirja naredimo tudi skupinsko sliko, kjer otrok prepoznava svoj odtis.

Otrok dopolni sliko človeka tako, da nariše ali vriše manjkajoče dele.

Riše portret sebe ali prijatelja z barvnimi svinčniki, flomastri, voščenkami. Učitelj ga pri tem usmerja, da se opazuje in izbere ustrezno barvo za oči, lase.

Delovna vzgoja

Otrok pretika, šiva po perforirani obliki človeka.

Sestavi gibljivo lutko iz lesa. Učitelj pripravi izrezane dele lutke iz lesa. Otrok dele pili, brusi, barva in poveže z žico.

FUNKCIJE DELOV TELESA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- se različno giblje,
- izvaja in posnema različna opravila z rokami,
- vonja, okuša, posluša, tipa,
- zna predvidevati posledice, če je določena funkcija okrnjena,
- ve, da ga čutila lahko opozorijo na nevarnost,
- gleda slike in pove, kaj kdo dela, kako se giblje,
- pozna funkcije posameznih delov telesa.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- uri govorila - vaje ustnic, vaje jezika,
- razume dve navodili,
- pravilno imenuje ali pokaže glagole gibanja, mirovanja, opravil z rokami,
- izraža občutke - vidne, slušne, okus, vonj, tip,
- oblikuje povedi po ilustracijah,
- našteva in opisuje gibanja, opravila, občutke,
- opiše dogodek s pomočjo vprašanj,
- pripoveduje svoja doživetja.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša kratko zgodbo ob ilustraciji,
- obnovi zgodbo s pomočjo vprašanj,
- bere slike in besede v povedi,
- dopolni poved, prepiše ali napiše besedo pod sliko,
- prepiše poved.

Količine in številke

Otrok:

- razume navodila in se giblje v zaporedju,
- razume in primerja stanja mirovanja in gibanja,
- zna povezati funkcijo posameznega dela telesa z aktivnostjo in z lastnostmi predmetov,
- primerja in razlikuje lastnosti stvari in predmetov glede na vid, tip, vonj, okus, sluh.

Vsebina

Z nogami se gibljemo - hodimo, tečemo, skačemo, korakamo, poskakujemo, vozimo kolo, se smučamo itd. Z rokami prijemamo, prenašamo, z eno roko rišemo, pišemo, s prsti tipkamo, igramo na klavir itd. Z očmi vidimo, kaj je okoli nas, kaj kdo dela, kakšne barve, velikosti itd. Z ušesi slišimo avto, traktor, kako teče voda, šumi listje, kdo se oglaša itd. Z usti okušamo, kaj je sladko, slano, grenko, kislo. Z zobmi grizemo. Z nosom vonjamo, kaj diši, smrdi in kako. Tipamo kaj je mehko, trdo, gladko, hrapavo itd. Znajo napovedati posledice, če je določena funkcija okrnjena.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Znanje pridobivamo prek konkretne aktivnosti in ob uporabi učne tehnologije, npr.:

Imenujemo noge. Kaj delamo z nogami, kažemo in hkrati povemo: hodimo, korakamo, tečemo, skačemo, preskakujemo, vozimo kolo, tricikel itd.

Imenujemo roke. Posnemamo kretnje in hkrati povemo, kaj delamo: se umivamo, češemo, prenašamo skodelice, držimo volan, z eno roko pišemo, rišemo, si umivamo zobe itd.

Vonjamo, okušamo, tipamo, poslušamo različne stvari, ki jih pripravi defektolog. Večkrat povemo, s katerim delom telesa opravljamo določeno aktivnost.

Igramo se pantomimo čarobna vrečka, gibalne igre po določenem pravilu ipd.

Otrok ob konkretni situaciji ali ob gledanju slik napove posledice, če je določena funkcija okrnjena, npr.: Marko, danes si pa močno prehlajen. Nos imaš zamašen. Ali vohaš, kako diši iz kuhinje po pecivu? Kaj pa drugi?

Gleda slike in dogodke na videoposnetkih o poškodbah, predvideva oziroma se pogovarjamo o posledicah. Učitelj izbere tudi dogodke, ob katerih otroci ugotavljajo, da s čutili lahko zaznamo nevarnost in se ji izognemo ali pokličemo na pomoč, npr.: vohamo dim, slišimo jok, vidimo, da teče kri - pokličemo na pomoč ipd.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Ko otrok okuša, lahko to izkoristimo za gibalne vaje jezika in ustnic, npr.: krožno oblizujemo ustnice, dvigujemo jezik do dlesni zgornjih in spodnjih zob in oblizujemo zobe ipd.

Ko otrok spoznava, kaj delamo z nogami, kažemo in poimenujemo, kako kdo hodi, teče, vozi kolo ipd., in tako bogatimo besedišče, npr.: hodimo, racamo, copotamo; tečemo, hitimo, divjamo, dirkamo; vozimo kolo, divjamo, dirkamo.

V obliki ugank ali igre otroci kažejo, prepoznavajo in naštevajo, kaj delamo z obema rokama, kaj z eno roko, kaj se dela z obema nogama in kako. Gledajo

predmete in slike predmetov, kažejo in naštevajo, kaj vonjamo, kaj okušamo, kaj gledamo, tipamo.

Iščemo glagole mirovanja in gibanja, iščemo nasprotja - diši, smrdi; hitro, počasi; kaj je vroče, kaj hladno; kaj je rdeče, modro ipd.

Otroci poslušajo kratko zgodbo o nezgodi ob ilustraciji in jo obnovijo s pomočjo vprašanj, npr.: o deklici, ki je padla s kolesom.

Učitelj spodbudi otroke, da pripovedujejo svoja doživetja.

Na videokaseti si lahko otroci ogledajo film Kekec in pripovedujejo o njem.

Otroci gledajo slike in jih opisujejo s pomočjo vprašanj, npr.: Kdo je na sliki? Kaj dela? Kakšne barve je določena stvar ipd.

Ob ilustracijah oblikuje kratke povedi. Učitelj pripravi slike, ki prikazujejo, kaj kdo dela, kako opravlja določeno aktivnost in s čim: Deklica se vozi s kolesom. Deček brca žogo. Mama obeša perilo. Ata posluša radio ipd. Učitelj lahko napiše poved na različne načine, eno ali dve besedi prikaže z narisom. Otrok dopolni poved, preriše ali napiše besedo ob sliki. Prepiše poved.

Količine in številke

Ob telesnogibalnih igrah otrok spoznava zaporedja, stanja mirovanja in gibanja.

Primer

Otrokom damo dve ali tri navodila, da na določen znak spremenijo gibanje ali se gibljejo v zaporedju, npr.: hodimo, na plosk tečemo, na plosk dirjamo ali ponovno hodimo, otrok lahko tudi po navodilu z gibi v zaporedju pokaže, kako si umiva zobe, obraz, češe ipd.

Ali damo navodilo, da se različno gibljejo: hodijo, tečejo, valjajo, plazijo, hodijo po štirih itd. Na znak se ustavijo in povedo, ali stojijo, ležijo, sedijo itd.

Otrok izbira in razvršča slike, ki prikazujejo, kaj delamo z rokami in kaj z nogami. Med različnimi stvarmi izbira in razvršča, kaj lahko vonja, okuša , posluša, tipa.

Šteje korake, udarce, koliko žog je velikih, majhnih, modrih, rdečih ipd.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok izvaja telesne gibalne vaje, povezane z vsebino, in izvaja različna gibanja po določenem pravilu. Učitelj lahko vključuje različne vaje: vaje za orientacijo v prostoru, vaje za ravnotežje, moč itd.

Vozimo tricikel, skiro, kolo ipd.

Gibanja izvajamo v različnih ritmih in jih spremljamo s ploskanjem, udarjanjem, instrumenti.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otroci poslušajo različne instrumente in jih z zavezanimi očmi prepoznavajo. Prepoznavajo znane pesmi po melodijah.

Poslušajo otroške koračnice. Eno izberemo, se naučimo besedilo in melodijo in spremljamo s korakanjem ali kako drugače.

Likovna vzgoja

Otroci barvajo obrise na temo.
Prerisujejo ilustracije na temo.
Rišejo dogodek.

Delovna vzgoja

Otrok opravlja dela, ki so na programu v okviru delovne vzgoje: spira nogavice, obeša oprano perilo, briše prah, pometa, pere in lupi sadje, šiva gumbe ipd. Ko otrok opravlja različna opravila v okviru delovne vzgoje, ga učitelj lahko vodi, da pove, kaj dela, kako dela in s čim.

SPOL

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje razlike in se primerja z nasprotnim spolom,
- pozna razlike v načinu oblačenja, zunanjem videzu,
- pozna osebnostne lastnosti,
- pozna razlike med fantom in dekletom,
- pozna razlike med moškim in žensko,
- sprejema razlike na primeren način,
- je strpen do razlik.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- se odziva in pove svoj priimek in ime,
- razume, pove ali pokaže, kdo je fant, dekle; moški, ženska,
- našteje, opiše ali kaže razlike med spoloma,
- pravilno poimenuje osebe v bližnji okolici glede na spol,
- opiše sebe in druge po zunanjem videzu,
- pove, opiše ali kako drugače izrazi osebnostne lastnosti s pomočjo vprašanj,
- posluša zgodbo s poudarkom na osebnostnih lastnostih,

- dramatizira ali obnovi zgodbo s pomočjo vprašanj,
- odgovarja na vprašanja o intimnosti in občutljivosti.

Branje in pisanje

Otrok:

- izvaja vaje izpiha in vaje ustnic za glas (F, V),
- pozna glas (F,V), ga veže v zloge in besede,
- išče črki (F,V) v besedah,
- piše črko,
- bere besede s črko (F,V),
- prepiše besede,
- bere in prepiše kratke povedi.

Količine in številke

Otrok:

- primerja se s sošolci po velikosti, teži, barvi las, oči ipd.,
- ocenjuje in meri velikost, težo,
- razume pojme mlad, star, mlajši, starejši,
- razvršča slike oseb glede na starost,
- izbira in razvršča slike oseb glede na spol in starost,
- prepozna in piše števila do pet,
- dodaja in odvzema do 5.

Vsebina

Deklica in deček rasteta ter postaneta fant in dekle. Starejši fant in dekle se imenujeta moški in ženska. Različno se oblačimo, drugačni smo na pogled. Dekletom so zrasle dojke, fantom začne rasti brada. Moški in ženska imata poraščene spolne organe.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Otroci se opazujejo in primerjajo med seboj, kako so oblečeni, po barvi las, oči, po velikosti, teži, dolžini in obliki nosu ipd. Opazujejo razlike na slikah fantov, deklet in jih primerjajo.

Primerjajo se tudi po lastnostih: kdo se hitro razjezi, kdo se pretepa, kdo je nežen, kdo grob ipd. Učitelj jih vodi tako, da sprejemajo razlike na primeren način. Ob posmehovanju se pogovorimo.

Otroci v računalniški igrici The Magic School Bus - Explores the Human Body npr. z izbiranjem barve ali dolžine las, oblike nosu, ust, barve oči spreminjajo portret obraza.

Ob veliki sliki golega dekleta, fanta ponovimo dele telesa. Defektolog usmeri pozornost na spolne organe in pove, kako se pravilno imenujejo. Na sebi in sliki ugotovimo, da so dekletom zrasle dojke, da nekaterim fantom že raste brada. Defektolog vključi razlago o menstruaciji deklet glede na sposobnosti razumevanja učencev oziroma individualno.

Na enak način pridobimo razlike med moškim in žensko. Defektolog usmeri pozornost na poraščenost.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok se odziva na svoj priimek in ime in ga pravilno pove. Pove tudi priimke in imena sošolcev.

Gleda se v ogledalu in odgovarja na vprašanja, kakšne ima lase, barvo oči ipd. Odgovarja z besedo ali s povedjo. Opazuje sošolca in ga ob učiteljevem vodenju opisuje. Uči se izražanja v povedih. Enako ga vodi za osebnostne lastnosti (tih, radoveden, radodaren ...)

Pravilno odgovarja na vprašanja, kdo je fant, kdo dekle v skupini, kdo je na sliki moški, kdo ženska.

Pove ali pokaže razlike oziroma jih pravilno našteje in opiše ob učiteljevem vodenju.

Otrok prepozna in pravilno imenuje osebe iz bližnje okolice, ob ilustracijah in gledanju knjig: kuharica - kuhar, učitelj - učiteljica, prodajalec - prodajalka, zdravnik - zdravnica ipd.

Defektolog izbere kratko zgodbo, v kateri so poudarjene osebnostne lastnosti oseb. Zgodbo lahko dramatiziramo ali obnovimo s pomočjo vprašanj. Pozornost jim usmerimo na osebnostne lastnosti, da jih pravilno zaigrajo ali odgovorijo na vprašanje z določeno besedo, povedjo, kretnjami ali mimiko, npr.: grob, nežen, hiter, počasen, klepetav ipd.

Otroka poučimo o primernem vedenju pri uporabi stranišča, pri kopanju in ga opozorimo, kje se lahko slači in kateri dela telesa so občutljivi.

Branje in pisanje

Otrok uri izdih in izpih na glas (F, V), npr.: Spodnjo ustnico rahlo pritisne k zgornjim zobem in piha koščke papirja, vato, ugaša svečo. Glasova veže v zloge.

Učitelj izbere ustrezne besede (Franci, fant, frača, telefon, fige, fižol, Vida, vlak, vreča, avto) in pripravi več vaj za učenje glasu, npr.:

Otrok poimenuje narisane stvari, obkroži sličice besed, v katerih sliši glas F. Besede, ki nimajo glasu F, prečrta.

Učitelj pripiše besede k sličicam. Otroci v besedah obkrožijo glas F in povedo, kje slišijo glas, ali povežejo besede, ki se začenjajo z enakim glasom ali besede, kjer je glas v sredi ali na koncu ipd.

Črko (F, V) pridobimo iz otrokovega imena ali s fonomimičnim znakom.

Učitelj izbere metodo, ki ustreza otroku.

Otrok se uči oz. vadi črko na različne načine: polaga različen material po narisu črke, vtika žebljičke po narisu, barva črko, piše s kredo na tablo, piše na velik list papirja z različnimi pisali, vadi pisanje v zvezku.

Bere besede ali povedi, barva črko ali jo kako drugače označi v besedah.

Napiše manjkajočo črko v besedi, prepisuje besede, povedi, se igra s stavnico (tudi na CD-ROM-u), sestavlja besede, povedi, jih prepiše.

Količine in številke

Otroci se primerjajo po višini, teži, barvi in dolžini las, po barvi oči, dolžini nosu itd.:

Postavijo se v pare ali skupine in ocenjujejo, kdo je večji, kdo manjši, kdo je težji, kdo lažji, kdo je največji v skupini, kdo najmanjši, kdo najtežji, kdo najlažji ipd.

S palico ali trakovi merimo višino in jo označimo za posameznega otroka. Otrok pri označeni višini odreže trak, napiše nanj svoje ime ali ga kako drugače označi. Trakove pritrdimo na steno. Otrok primerja svojo višino na traku z drugimi. Tako lahko spremlja svojo rast.

Otroci se tehtajo in merijo višino. Višino in težo lahko označimo s številko, ki jo otrok prepozna globalno in prepiše iz merskega pripomočka.

Prešteje otroke s svetlimi in temnimi lasmi. Zapiše številko ali količino kako drugače ponazori.

Otroci povedo, koliko so stari.

Razvrščajo slike oseb: dojenčka, otroka, mladostnikov, odraslih v zaporedju glede na starost.

Izbirajo slike glede na spol in jih razvrščajo po starosti.

Slike primerjajo po starosti, povedo, kdo je mlad, star, kdo starejši, kdo mlajši.

Količinsko tudi starost ponazorimo na časovnem traku.

Otrok prešteje, koliko je v skupini deklet, koliko fantov. Število ponazori s sličicami. Prepozna in imenuje količino, prepiše ali zapiše številko.

Defektolog pripravi slike otrok. Otrok dodaja in odvzema sličice po navodilu. Rešuje naloge na delovnem listu: poveže količino s številko, pripiše številko ipd. Učitelj zahtevnost nalog prilagodi posameznemu otroku.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otroci se igrajo gibalne igre po pravilu fant, dekle: vlečejo vrv, igre z žogo, prenašanje, potiskanje predmetov ipd.

Ob ritmični spremljavi se gibljejo levo, desno po pravilu fant, dekle.

Drug drugega vlečejo na podlogi, ugotavljajo, kdo je težji, lažji. Odvezujejo trakove na lestvi, ugotavljajo, kdo mora stopiti na prste, kdo je višji, manjši. Gibljejo se po črti ali v krogu. Vsak korak, krog pomeni eno leto.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok posluša posnetke otroških, moških in ženskih glasov in jih prepoznava. Lahko posluša in prepoznava tudi posnete glasove sošolcev.

Naučijo se pesem, ki je povezana s temo, npr. ljudsko pesem Sijaj, sijaj, sončece. Pesem lahko gibalno ponazorimo ali jo spremljamo z ritmičnimi instrumenti.

Likovna vzgoja

Otrok barva ilustracije fanta, dekleta, moškega, ženske.
Riše sošolca, sošolko.
Riše dogodek npr. na izletu.
Izrezuje osebe iz revij.

Delovna vzgoja

Otrok veze, šiva s strnjenim vbodom po narisanem motivu po zaporedju fant, dekle.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- doživljanje telesa v različnih položajih
- razvijanje orientacije na sebi in v prostoru
- razvijanje pozitivnega odnosa do sebe in drugih
- navajanje na izražanje svojega počutja, potreb in želja
- razvijanje strpnosti do razlik
- spoznavanje kosti, mišic, kože, žilja in njihovih funkcij
- spoznavanje srca, pljuč, želodca in njihovih funkcij
- spoznavanje razlik v razvoju in funkcije spola

KOSTI, MIŠICE, KOŽA, ŽILE IN NJIHOVA FUNKCIJA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- se opazuje, dotika, spozna kožo, mišice, kosti, žile,
- pokaže kosti na skeletu in velikih rentgenskih slikah,
- pokaže mišice in žilje na slikah,
- pozna funkcijo kože, mišic, kosti, žil,
- pozna posledice, če je določena funkcija okrnjena.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- prepozna in pravilno imenuje sestave telesa,
- zna pravilno odgovoriti na vprašanja o sestavih telesa,
- opiše sestave s pomočjo vprašanj,
- posluša izkušnje drugih,
- pripoveduje o svojih izkušnjah.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- posluša zgodbo o nezgodi,
- dramatizira besedilo, igra vlogo,
- posluša doživetja drugih,
- pripoveduje svoja doživetja,
- globalno prepozna ali bere besede imen sestavov,
- prepiše besede imen sestavov,
- napiše besede imen sestavov.

Količine in številke

Mladostnik

- razume pojme v, pod, nad, med, notranjost, zunanjost v povezavi s sestavi telesa,
- primerja kosti, mišice po velikosti, debelini,
- razume pojme trdo - mehko, raztegljivo,
- poveže rentgensko sliko kosti, mišic določenega dela telesa s pripadajočim delom telesa,
- šteje kosti, mišice (individualno).

Vsebina

Kosti, mišic in žil ne vidimo. So v telesu. Lahko jih otipamo. Kosti je veliko, med seboj so povezane. So trde. Manjše kosti so v rokah, prstih ipd. Debelejše in velike kosti so v nogah. Kosti dajejo oporo telesu.

Mišice pokrivajo kosti. Mišice nog, hrbta so velike, mišice prstov, obraza manjše. Mišice povezujejo kosti in omogočajo gibanje telesa.

Žile so razvejane po vsem telesu. Po žilah se pretaka kri.

Koža varuje notranjost telesa. Je elastična.

Vsebino prilagajamo sposobnostim otrok.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Mladostnik ponovi dele telesa. Če učitelj ugotovi, da bistvenih delov še ne pozna, se jih uči.

Sestave telesa in njih razumevanje mladostnik spoznava ob učni tehnologiji in na sebi, npr.: ogleda si skelet, ga prepozna in pove, da so to kosti človeka. Tipa kosti in pove, da so trde. Na skeletu pokaže kosti nog, rok; jih otipa na sebi. Primerja kosti po velikosti, debelini in številu. Opazuje mišice na modelu ali sliki, pokaže mišice rok, nog, trebuha, hrbta in jih otipa na sebi. Primerja mišice. Opazuje vidne žile na sebi, na modelu in sliki ožilja. Primerja žile po debelini in dolžini.

Vsebino prilagodimo razumevanju mladostnikov. Sestave samo prepozna ali poimenuje in pove bistveno lastnost.

Za razumevanje funkcije kosti lahko defektolog uporabi izkušnjo mladostnika, ki je bil poškodovan. Mladostnik opiše poškodbo in kako se je počutil, ter pove v čem je bil oviran (Pri padcu si je zlomil nogo in je ni mogel premikati, pri odrgnini kože, ga je bolelo, vendar se je lahko premikal, itd.). Mesto poškodbe pokaže na sebi, drugem in slikah. Ob vseh poškodbah ugotavljamo, kako se lahko izognemo oziroma preprečimo poškodbo.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Mladostnik pravilno pokaže in imenuje kosti, mišice, žilje, kožo.

Zna opisati funkcijo posameznih sestavov s pomočjo vprašanj.

Mladostnik pripoveduje o nezgodi, ki jo je doživel, ali nezgodi bližnjega. Posluša zgodbo, ki jo bere učitelj, ali si jo ogleda na videoposnetku. Zgodbo dramatiziramo, ali obnovimo s pomočjo vprašanj. Defektolog jih pri tem usmerja, da pravilno oblikujejo povedi, jih povedo v kronološkem zaporedju. S tem širimo besedišče in hkrati poglabljamo znanje in razumevanje o sestavih telesa in njihovih funkcijah .

Mladostnik bere, ali globalno prepozna besede: kosti, mišice, žilje, koža. Prepiše ali napiše besede imen sestavov, kratke povedi. Prebere kratko vprašanje in napiše odgovor (lahko uporabimo zgodbo). Zahteve prilagodimo individualnim sposobnostim otrok.

Količine in številke

Mladostnik na modelu ali na sliki človeka določa položaj sestavov telesa in se pravilno izrazi, npr.: Kosti so v notranjosti. Pod kožo so mišice ipd.

Defektolog pripravi slike kosti delov rok, nog, prstov, trupa. Mladostnik jih izbira in polaga na pripadajoči del slike skeleta. Lahko jih polaga na telo sošolca.

Mladostnik na skeletu primerja kosti nog, rok, prstov. Pove katere so daljše, krajše, tanjše, debelejše. Gleda modele in slike mišic in jih primerja po velikosti. Opazuje žile na modelu in slikah in primerja njihovo debelino.

Šteje kosti prstov, nog, rok (individualno).

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostniki izvajajo gimnastične vaje v različnih položajih za krepitev mišičnih skupin hrbta, nog, rok, trebuha. Ob vajah povedo, katere mišice krepimo. Jih otipavamo.

Igrajo košarko, odbojko po prirejenih pravilih. Defektolog vodi igro, jih usmerja po pravilih in preprečuje poškodbe (prekinitev grobe igre in pogovor o posledicah).

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik posluša orkestralno glasbo z izrazito ritmično vsebino.

Ob poslušanju sledi osnovnemu ritmu z enakomernimi udarci, ki jih izvaja z ritmičnimi instrumenti, ali se giblje v ritmu.

Likovna vzgoja

Mladostnik po narisu barva kosti, mišice, žile. Izbere ustrezno barvo. Ilustrira nezgodo.

Delovna vzgoja

Mladostnik opravlja dela, ki so v okviru delovne vzgoje, npr,: lupi sadje, kuha puding, žaga, pili les ipd. Uči se pravilnega ravnanja, da ne pride do poškodb.

SRCE, PLJUČA, ŽELODEC IN NJIHOVA FUNKCIJA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- prepozna srce, pljuča in želodec na sliki človeka,
- ve, da so pljuča in srce v prsni votlini, želodec v trebušni votlini,
- spozna funkcijo organov ob učni tehnologiji,
- pozna organe in njihovo delovanje,
- pozna potovanje hrane, pot zraka pri dihanju.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- prepozna in pravilno poimenuje srce , pljuča, želodec,
- na vprašanje pove kratko poved o delovanju organov,
- zna pravilno izraziti svoje počutje in občutke,
- opiše pot zraka do pljuč, pot hrane do želodca s pomočjo vprašanj,
- posluša uganko, pozna odgovor,
- razume pojma življenje, smrt.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- posluša pesem na temo,
- se nauči pesem,
- globalno prepozna ali bere besede imen organov,
- prepiše ali zapiše povedi o delovanju organov.

Količine in številke

Mladostnik:

- razume pojma poln, prazen,
- meri količino s kozarci in zapiše količino,
- meri število vdihov, utrip v kratki časovni enoti,
- zapiše število utripov, vdihov.

Vsebina

Srce in pljuča so v prsni votlini. Srce poganja kri po žilah. Srce utripa, dokler živimo. Nikoli se ne ustavi. Ko se ustavi, umremo.

S pljuči dihamo. Zrak potuje skozi usta in nos po cevi do pljuč. Ko so pljuča polna, izdihnemo.

Želodec je v trebušni votlini. Želodec melje hrano. Hrano v ustih zgrizemo, nato potuje po cevi do želodca. Želodec hrano zmelje. Premleta hrana nadaljuje pot v črevo, kjer preide v kri. Hrano, ki je telo ne porabi, izločimo, ko gremo na stranišče.

Defektolog prilagodi vsebino, sposobnostim mladostnikov.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Mladostnik kaže in poimenuje dele telesa, kosti, mišice, žile, kožo na slikah in modelu človeka. Iz modela človeka vzame srce, pljuča, želodec, jih ogleduje in poimenuje. Pokaže njihovo lego na sebi. Pove ali pokaže, da so pljuča in srce v prsni votlini, želodec v trebušni votlini.

Funkcijo organov si mladostnik ogleda še na videoposnetku ali v računalniških igrah. Posluša bitje srca s stetoskopom, meri utrip na sebi in sošolcu, se sprošča ob dihalnih vajah.

Mladostnik kaže potovanje hrane in zraka na sebi, na modelih in slikah ter vriše pot na delovnih listih.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Mladostnik prepozna in pravilno poimenuje organe.

Zna odgovoriti na vprašanje: Kaj dela srce? Kaj dela želodec? Kaj delamo s pljuči? Pravilno oblikuje poved.

Ob tekmovalnih športnih dejavnostih pravilno izrazi svoje počutje in občutke: sem utrujen, zadihan, vroče mi je, sem vesel, žalosten.

Ob slikah s pomočjo vprašanj opiše potovanje hrane in pot zraka.

Posluša uganko, npr.:

Prečuden kovaček
v telesu živi,
neutrudno nabija
vse dni in noči.
Se slednjič upeha
in z delom preneha,
a človek zaspi,
se več ne zbudi.

(V. Tavčar)

Vedno tiktaka,
kri vam pretaka;
če se ustavi,
krsto pripravi.

(V. Arhar)

Mladostnik pove odgovor in se uganko nauči. Ob uganki se pogovarjamo o življenju in smrti. Defektolog spodbudi mladostnike, da povedo svoje občutke ob smrti bližnjega. Pove, kako se spominjamo mrtvih.

Mladostnik posluša besedilo ali peto pesem na temo, npr.: ljudsko pesem O, moj, preljubi, dragi dom. Jo razume in na vprašanja obnovi.

Nauči se pesmico.

Bere slike ali bere besede imen delov telesa. Prepiše, pripiše besede ali dopolni črke v besedah.

Vpiše besede namesto slike v kratki povedi o funkcijah organov. Prepiše povedi ali piše po nareku.

Količine in številke

Mladostniki tekmujejo v napihovanju balonov, tako da z globokim vdihom napolnijo pljuča z zrakom, z izdihom pa polnijo balon in izpraznijo pljuča. Dihamo počasi, hitro. Število vdihov ponazorimo s črticami ali zapišemo število. Bitje srca lahko merimo s stetoskopom.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik trenira in tekmuje v teku na petdeset ali sto metrov, skače v daljino, v višino, meče žogico.

Tekmuje v igrah z žogo. Ugotavlja, da hitreje diha, da mu srce hitreje bije po teku, igranju z žogo ipd. Zmage se veseli, sprejema tolažbo ob porazu.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik se nauči melodijo pesmi: O, moj, preljubi, dragi dom, ali katere druge, npr.: Balonček (J. Humer).

Pesem spremlja z nežnimi ritmičnimi instrumenti ali z gibanjem nakaže vsebino pesmi.

Za pesem Balonček lahko izdelamo instrument - balončke napolnimo z nekaj zrni koruze, jih zavežemo in dobimo improvizirano ropotuljo.

Likovna vzgoja

Mladostnik izbere ustrezno barvo in barva obris srca, pljuč, želodca ali jih preriše.
Riše in barva obris srca v kombinaciji z motivom, ki si ga izbere sam.
Ilustrira pesmico.

Delovna vzgoja

Mladostnik izdela prtiček z narodnim motivom, ki vključuje srce.
Veze na preštevno tkanino s križci, ravnim ali katerim drugim vbodom.

ODRAŠČANJE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opazuje slike po starosti, spozna rast telesa,
- pozna bistvene značilnosti posameznih življenjskih obdobij,
- pozna razlike med spoloma v dobi otroštva, odraščanja, odrasli dobi,
- razume in povezuje razlike z rastjo in starostjo,
- pozna čustvo ljubezni in ga na primeren način izraža,
- ve, kako nastane otrok,
- ve, da otrok raste v materinem trebuhu,
- ve, da je otrok sad ljubezni med moškim in žensko.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- prepozna slike človeka v različnih življenjskih obdobjih in jih pravilno poimenuje,
- s pomočjo vprašanj opiše bistvene značilnosti posameznega življenjskega obdobja,
- ob slikah opiše razlike med spoloma v dobi otroštva, odraščanja, odrasli dobi,
- ustrezno uporablja sedanjik, preteklik in prihodnjik,
- posluša ljubezensko zgodbo,
- obnovi zgodbo po vprašanjih,
- se pogovarja o čustvu ljubezni in pove, kako ga izraža,
- razume, kako nastane otrok,
- opisuje slike otroka, ki raste v materinem trebuhu.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- posluša kratko literarno delo ali pesem na vsebino teme,
- se nauči pesem,
- bere slike, besede ali kratke povedi na temo,
- pozna glas ali črko (F, V),
- spozna malo tiskano črko (F, V), jo piše v besedah, povedih (individualno).

Količine in številke

Mladostnik:

- ocenjuje starost in velikost,
- primerja slike oseb po starosti in velikosti,
- primerja starost z velikostjo oseb,
- se orientira v času in povezuje rast telesa s starostjo,
- šteje leta,
- prepozna in imenuje številke od 1 do 10 ali več, jih prepiše ali zapiše,
- globalno bere številke povezane s starostjo nad 10 let.

Vsebina

Naše telo raste od rojstva. Ob rojstvu tehta dojenček le nekaj kilogramov, je majhen in še ne zna hoditi. Počasi njegovo telo raste, začne hoditi, postane otrok. Otroci se igrajo doma ali so v vrtcu. Odrasli jih varujejo.

Ko so dovolj stari, gredo v šolo. V šoli se učijo. Počasi odraščajo, postanejo fantje in dekleta. Fantom začne rasti brada, dekletom rastejo dojke.

Nekateri bi radi postali mizarji, drugi, kuharji, šivilje ipd. Ko končajo šolanje, gredo v službo. Fant odraste v moškega. Takrat, ko se že redno brije, lahko postane očka. Dekle odraste v žensko, lahko postane mamica.

Ko fant in dekle odrasteta, se zaljubita, poročita in imata otroke. Hodita v službo in skrbita za otroke tako dolgo, da odrastejo. Počasi se starata. V službo hodita, dokler se ne upokojita. Postaneta dedek in babica.

Otrok nastane, ko se v materinem telesu srečata dve posebni celici: jajčece, ki je mamino in semenčica, ki je očetova. Ob združitvi se začne razvijati dojenček. Preden se otrok rodi, raste nekaj mesecev v materinem trebuhu. Hrani se po popkovini. Ob rojstvu popkovino prerežejo in zavežejo. Ostane nam majhna luknjica, popek.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Defektolog pripravi veliko različnega slikovnega gradiva: slike oseb od dojenčka do dedka, slike obrazov, slike golih oseb po spolu, slike s prizori iz različnih življenjskih obdobij ipd. Slike oseb od dojenčka do dedka pripravimo v naravni velikosti. Mladostnik sodeluje pri pripravi z izrezovanjem slik. Izrezuje slike iz revij. Starše prosimo za fotografije vseh družinskih članov v različnih obdobjih.

Mladostnik pove, koliko je star. Ocenjuje starost oseb na slikah. Količinsko ponazorimo leta s trakovi. Na trakovih lahko označimo leta s črtami ali številkami in dodamo, na prehodu iz enega življenjskega obdobja v drugo, slike oseb in značilne slike iz posameznih življenjskih obdobij, npr.: dojenčka v plenicah, otroka v vrtcu, v šoli, pri igri, sliko fanta, dekleta, ki se objemata, odraslega v službi, doma itd. Za daljše življenjsko obdobje damo več slik.

Razvršča slike golih oseb po spolu in starosti, jih primerja in ugotavlja razlike v posameznih življenjskih obdobjih.

Mladostnik izbere sliko osebe, oceni starost in na časovnem traku pokaže, v katero življenjsko obdobje spada. Razvršča slike iz posameznih življenjskih obdobij.

Gleda slike iz družinskega življenja. Defektolog mu razloži kako nastane otrok. Moški in ženska se morata imeti rada. Gleda slike, kako raste dojenček v materinem trebuhu, jih opisuje, primerja, na kateri sliki je dojenček manjši, večji.

Vsebino prilagajamo sposobnostim razumevanja učencev.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik gleda slike od dojenčka do dedka, pove ali pokaže, kdo je na sliki. Zna odgovoriti na vprašanja, ko gleda sliko dojenčka: Kdo je na sliki? Kakšen je? Ali že zna hoditi? Koliko je star? Kaj misliš, koliko kilogramov tehta? Ipd.

Mladostnik lahko prevzame vlogo učitelja in sprašuje.

Gledanje slikovnega gradiva, poslušanje zgodb, ogled filma iz družinskega življenja, defektolog izkoristi za pogovor o odnosih in čustvih med spoloma.

Ob slikah, ki ponazarjajo različna življenjska obdobja, mladostnik s pomočjo vprašanj opiše odraščanje.

Branje in pisanje

Mladostnik posluša kratko literarno delo, npr.: Kako raste mama (T. Pavček). Pesem se nauči. Defektolog lahko izbere primerno knjigo z ilustracijami o odraščanju, o ljubezni, o rojstvu ipd. in jim jo prebere, npr.: Štorklja gre v pokoj (S. E. Ružič) ali Lukec dobi sestrico (J. Milčinski).

DEFEKTOLOGIJA

Prepoznava besede ob slikah in prepiše imena besed: dojenček, deček, deklica, fant dekle, moški, ženska itd.

Opisuje slike, kaj kdo dela v različnih življenjskih obdobjih, oblikuje kratko poved, ki jo dopolni z manjkajočo besedo, prepiše poved ali jo samostojno napiše.

Uči se glas in črko (F, V), veliko ali malo tiskano (individualno). V besedah in povedih na temo o spolu išče glas in črko. Defektolog pripravi več vaj.

Količine in številke

Mladostnik razvršča slike oseb, gole slike, slike obrazov in različne slike prizorov iz posameznega življenjskega obdobja glede na starost in spol.

Na traku označi višino za posamezno življenjsko obdobje. Merimo višino otrok v skupini, primerjamo višino med seboj in iz posameznih življenjskih obdobij.

Ugotavljamo, kdo je večji, manjši, da smo približno enako veliki kot mladostnik na sliki, da smo večji kot dojenčki, da bomo še zrasli. Ko bomo odrasli, postali moški, ženske, ne bomo več rasli.

Ocenjuje in primerja starost od dojenčka do dedka na časovnem traku. Do 10 let lahko prepozna in primerja številke, nato količino več let, veliko let (mama je stara več let, dedek veliko let ipd.).

Primerja starost z rastjo višino (dojenček je majhen, star 1 leto, otrok je večji in več star. Ko si več star, si večji)

Šteje leta na časovnem traku. Prepozna in imenuje številke od 1 do 10 , globalno prepozna številko svoje starosti in številke nad 10 let. Prepiše številke ali oceni starost osebe na sliki in pripiše številko.

Obravnava je individualna.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik ponazarja posamezna življenjska obdobja z gibanjem:

Dojenček se obrača iz boka na bok, se plazi, hodi po štirih itd.

Otrok pleše ringa-raja, skače, se igra gnilo jajce itd.

Mladostnik igra košarko, nogomet, telovadi itd.

Moški in ženske, krepijo svoje mišice, tako da redno hodijo v bazen, na tenis ipd.

Dedek in babica hodita na sprehode, vmes počivata, ker nista več tako mlada.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik na posnetku posluša in prepoznava glasove dojenčka, otrok, moških in žensk.

Mladostniki poslušajo pesmi, ki so vsebinsko povezane s temo npr. ljubezni, mladosti (narodne in aktualne pesmi).

Sami izberejo pesem, se naučijo besedilo in melodijo. Naučijo se plesati polko ob pesmi: Jaz bi rad cigajnar bil.

Likovna vzgoja

Mladostnik izrezuje osebe različne starosti in prizore dogodkov iz življenjskih obdobij.

Ilustrira družino ali dogodke iz svojega življenja.

Delovna vzgoja

Mladostniki izdelajo darilo za prijateljico, prijatelja, za svojo simpatijo.
Defektolog jih spodbudi, da sami izberejo oziroma izrazijo željo, kaj bodo naredili.

Učna tehnologija

- model človeka (z možnostjo sestavljanja in razstavljanja po delih oz. organih)
- reliefni prerez človeka
- skelet človeka
- velike rentgenske slike skeleta in posameznih delov telesa
- slike sestavov človeka (mišice, žilje, prebavila, dihala itd.)
- CD-ROM o telesu: The Magic School Bus. Explores the Human Body, Microsoft, Scholastic, 1996
- slike golih teles po spolu (male in v naravni velikosti),
- videoposnetki o telesu, razvoju,
- manjše fotografije in slike delov telesa, oseb v posameznih življenjskih obdobjih
- razne slikanice o telesu
- sestavljanke, vlaganke, loto slike

Literatura

Gomboli, M. 1996: Naše telo. Tržič: Učila.

Grothe, H. 1971: Ali je spolnost ljubezen. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Koval, V. 1967: Svet naših čutov. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Michelini, C.A., Mantegazza, G. 1995: Pričakujemo dojenčka. Tržič: Učila.

Milčinski, J. 1987: Lukec dobi sestrico. Ljubljana: Mladinska knjiga

Ružič, S in E. 1976: Štorklja gre v pokoj. Zagreb - Ljubljana : Tiskarna Ljudske pravice.

Ružić, S. in E. 1976: Štorklja gre v pokoj.Ljubljana: Zagreb film in Orbital.

1980: Naše telo, Mali anatomski atlas. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Saro, T., Laffay, M. 1992 : Igram se in spoznavam Človeško telo. Ljubljana: Tiskarna Slovenija.

Smith, T. 1996: Vodnik po telesu. Ljubljana: DZS

Veselko H., Sivec D., Lampič Z., 1993: Prvo berilo, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.

Wilson, M. 1968: Človeško telo. Ljubljana: Mladinska knjiga.

DEFEKTOLOGIJA

OTROKOVA OBLEKA

Štefka Oberstar

Prva razvojna stopnja

OTROKOVA OBLEKA IN OBUTEV

Druga razvojna stopnja

OBLAČILA

SKRB ZA OBLEKO IN OBUTEV

Tretja razvojna stopnja

VZDRŽEVANJE OBLEKE IN OBUTVE

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje pozitivnih navad in spretnosti
- razvijanje orientacije na sebi in prostorske orientacije
- spoznavanje obleke in obutve, ki jo ima otrok na sebi
- učenje otrok na odlaganje obleke in obutve na ustrezno mesto
- razlikovanje umazano - čisto, suho - mokro, prav - narobe
- navajanje na skrb za svojo in tujo lastnino

OTROKOVA OBLEKA IN OBUTEV

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje, prijema, pokaže in poimenuje obleko in obutev, ki jo ima na sebi,
- prepozna svojo obleko in obutev med drugimi,
- se zna pravilno obleči, obuti,
- odlaga obleko in obutev na ustrezno mesto,
- pazi, da se ne umaže ali zmoči,
- pazi, da ne izgubi svoje obleke,
- ve, kaj naredimo z umazano obleko ali obutvijo,
- ve, kdaj obleče določeno oblačilo, obutev,
- gleda slike oblačil, jih izbira in polaga na pano.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- pozorno posluša in izvaja navodila povezana z oblačili,
- zna odgovoriti na vprašanja povezana z oblačili,
- pokaže in pravilno poimenuje oblačila in obutev,
- oblikuje enostavno poved,
- posluša poenostavljeno pravljico ali pesmico,
- dramatizira vsebino pravljice, pesmice.

Branje in pisanje

Otrok:

- pozna svoj simbol, globalno prepozna svoje ime,
- gleda slike, slikanice o oblačilih ali modne revije,
- uri govorila za glas (S, Z),

- posnema glas (S, Z), ga oblikuje v zloge in besede,
- vleče črte.

Količine in številke

Otrok:

- se orientira na sebi, ve kaj obleče spodaj - zgoraj, kaj je spredaj - kaj zadaj, kaj prav - narobe, kaj levo - desno,
- primerja in razlikuje umazano - čisto, suho - mokro,
- primerja in razlikuje oblačila po dolžini,
- izbira oblačila iste vrste,
- razvršča oblačila po vrstnem redu, kot jih oblečemo,
- išče pare oblačil, obutve,
- razume količinske pojme veliko, malo, 1, 2.

Vsebina

Hlače, krilo, srajca, pulover, majica, spodnje hlače, spodnja majica, nogavice, žabe ipd., kar ima otrok na sebi.

Doma in v šoli imamo copate. Kadar gremo ven, obujemo, čevlje, škornje ipd.

Ko gremo spat, oblečemo pižamo ali spalno srajco.

Pri telovadbi imamo kratke hlače in majico s kratkimi rokavi.

Za plavanje oblečemo kopalke.

Jopico, plašč obesimo na obešalnik in odložimo čevlje na določeno mesto za čevlje. Pri hranjenju, umivanju, barvanju ipd. pazimo, da se ne umažemo ali polijemo. Umazano obleko damo v pranje.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Otrok se uči spretnosti oblačenja in skrbi za obleko in obutev dnevno, v okviru področja razvijanja samostojnosti in ob različnih situacijah prek dneva, ob različnih dogodkih, prireditvah ipd.

Starši imajo pri tem pomembno vlogo, zato jih mora defektolog pritegniti k sodelovanju, jim svetovati, kako pri otrocih, ki imajo težave, pridobiti spretnosti in pozitivne navade.

Hkrati, ko se otrok uči spretnosti oblačenja in obuvanja ter skrbi za obleko in obutev, razvijamo razumevanje pojmov, povezanih z oblačili, in širimo besedišče.

Defektolog pri obravnavi teme Oblačila v okviru splošne poučenosti preverja znanje, ga razširja in utrjuje še na drugačne načine, npr.:

Otrok se igra z dojenčki, oblači jih za telovadbo, za spanje, umiva, zlaga njihova oblačila, jih pere, obeša ipd.

Tekmuje, kdo se bo prej slekel, oblekel, kdo ima vedno zložene čevlje in lepo obešeno jopico ipd.

Otrok vlaga, sestavlja, prepoznava slike oblačil, išče pare ipd.

Igra loto igrice z oblačili, igro oblačenja z metanjem kock ipd.

Izbira sličice, sodeluje pri urejanju panoja.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Defektolog lahko za razumevanje in utrjevanje imen oblačil uporabi igro navodil. Navodila daje glasno ali šepetaje na uho. Po navodilu imenovani kos obleke npr.: sleče, obleče, ga poišče, odloži na določeno mesto, oblači dojenčka po navodilu ipd. Nato prevzame vlogo učitelja in se tako uči pravilnega poimenovanja oblačil in aktivnosti ter oblikovanja povedi.

Ko se otrok vključi v šolo mu, v garderobi določimo mesto, kjer bo odlagal svoja oblačila in obutev. Mesto označimo s sličico, ki si jo izbere sam. Učimo ga prepoznavati simbol. Tudi otroku na prvi stopnji ob simbolu pripišemo njegovo ime. Defektolog večkrat usmeri otrokov pogled na ime in mu pove npr.: Tu piše Simon. Tako se otrok uči globalno brati svoje ime.

Otrok gleda slikanice o oblačilih, modne revije in drugo. Defektolog ga spodbuja , da pove ali pokaže, kaj mu je všeč, in tako izraža svoje želje.

Otrok posluša npr. pravljico E. Peroci, Muca Copatarica ali pesmico, povezano z vsebino.

Defektolog lahko pravljico prebere, jo glede na sposobnosti otrok v skupini poenostavljeno pripoveduje z lutko ali pripoveduje in hkrati ponazarja vsebino z ilustracijami. Otrok s pomočjo vprašanj ob ilustracijah obnovi vsebino. Pravljico lahko tudi dramatiziramo. Večkrat jo igramo.

Otrok uri govorila za glas (S, Z), npr.: za glas S piha v ključ ali spodaj zamašeno cevko, vadi izpih na roko, posnema sikanje kače in hkrati z roko ponazarja gibanje kače. Za glas Z posnema brenčanje čebelice in z gibi roke ponazarja njen let od cveta do cveta (po obliki črke Z).

Otrok grafično ponazarja gibanje kače in let čebelice na tabli ali delovnem listu. Defektolog pripravi sličice ali nariše kačo in nakaže smer gibanja ali čebelico in cvetove, ki jih razvrsti v obliki črke, in tudi nakaže smer gibanja.

Rešuje slikovne uganke npr.: pokaže in poimenuje narisane stvari (stol, sonce, sir, sok, miza, vaza, Zala, Zora, zob itd.), bere slike in pove ali pokaže, v kateri besedi sliši glas (S, Z).

Količine in številke

Ko se otrok uči pravilno oblačati, se orientira na sebi. Defektolog ga usmeri, da pokaže npr.: kje je spredaj na sebi in kje je spredaj na oblačilu. Na oblačilu se otrok orientira po gumbih, zadrgi, vzorcih ipd. V začetku defektolog ali starši postavijo oblačilo v pravilen položaj. Otroku, ki slabo vidi, lahko na oblačila, ki nimajo zadrge, gumbov ali večje odprtine, prišijemo gumb ali trak na zadnji del, da bi jih potipal in se tako orientiral. Otroku, ki ima težave pri obuvanju, lahko označimo desni čevelj, desno nogo.

Otrok opazuje in primerja, kaj je umazano ali čisto, kaj suho ali mokro npr.: lonček, list papirja, zvezek, posamezne kose oblačil, mizo, stol ipd. Ko primerjajo suho/mokro, otrok tudi tipa.

Otrok primerja in med dvema po navodilu izbere samo eno oblačilo. Nato izbira, razvršča oblačila glede na vrsto.

Otrok primerja in izbira hlače, majice, srajce itd po dolžini hlač, rokava.

Otrok razvrsti oblačila ali slike oblačil po zaporedju, kot jih oblečemo ali slečemo. Razvrščanje lahko izvedemo v obliki igre.

Ko si otrok pripravlja obleko za naslednji dan ali ko se igra z dojenčkom, ga navajamo, da oblačila zlaga v zaporedju, kot se oblačimo.

Defektolog pripravi velike in male kupe oblačil. Otrok primerja količine: veliko, malo, šteje 1, 2, prepozna količino 1, 2. Odvzema, dodaja. Odvzamemo umazana, dodamo čista oblačila.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok z gibi ponazarja obešanje perila, kako ročno peremo, kako pere pralni stroj.

Igra se gibalne igrice po pravilu, npr.: Tečejo na določeno mesto samo otroci, ki imajo rdeče kratke hlače, bele majice itd.; gibajo se na različne načine v določeno smer (levo, desno). Potiska predmete do cilja, enkrat z levo, enkrat z desno nogo. Desno nogo lahko označimo s trakom.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok posluša pesmico na temo, npr.: Kje je copatek (M. Batič, J. Kuhar). Defektolog pripravi ponazoritev vsebine z ilustracijo ali aplikati. Otrok se pesmico nauči. Prvo kitico poje hitreje in glasneje, zadnji del druge kitice vedno tiše, s prstom na ustih. Pesem lahko tudi gibalno ponazarja. Ko poje, hodi po prostoru, išče copatek, z gibi rok ponazarja, da ga ni. V zadnjem delu kitice hodi tiho, se približuje copatku, ki ga je pripravil defektolog.

Likovna vzgoja

Otrok riše in barva oblačila s pomočjo šablone.
Polaga in lepi koščke blaga po obrisih in v obris oblačil.
Perforira po obrisih oblačil.

Delovna vzgoja

Otrok se igra z dojenčki, jih oblači, slači, kopa ipd. Igra loto, vlaga oblačila itd.
Igra se podajanje predmetov drug drugemu, enkrat z desno, enkrat z levo roko.
Odlaga oblačila in obutev na ustrezno mesto (čez stol, klop) in na določeno mesto v garderobi.
Pretika vezalko ali trak iz blaga po obrisu oblačil.

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje pozitivnih in delovnih navad ter spretnosti
- razvijanje orientacije na sebi in prostorske orientacije
- spoznavanje spodnjega perila in vrhnjih oblačil
- razlikovanje oblačil in obutve za različne priložnosti in dejavnosti
- razlikovanje oblačil in obutve po letnih časih
- razvijanje časovne orientacije
- spoznavanje opravil povezanih z oblačili, obutvijo
- navajanje na urejen videz
- navajanje na skrb za svojo in tujo lastnino
- učenje pravil lepega vedenja
- spoznavanje denarja

OBLAČILA

SKRB ZA OBLEKO IN OBUTEV

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- zlaga, obeša oblačila, čisti čevlje ipd. v okviru delovne vzgoje,
- si ogleda trgovino z oblačili,
- ve, da za nakup potrebujemo denar,
- pazi, da obleke ne izgubi ali se umaže,
- ve, kaj je spodnje perilo, katera so vrhnja oblačila,
- ve, katera oblačila oblečemo za posamezno dejavnost in priložnost,
- ve, katera oblačila nosimo poleti, pozimi,
- pozna opravila povezana z obleko in obutvijo,
- ureja pano z aplikati, slikami.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- pravilno poimenuje ali pokaže različna oblačila in obutev,
- našteje ali pokaže oblačila, ki jih nosimo ob različnih dejavnostih in priložnostih,
- pove ali pokaže katera so zimska in letna oblačila,
- opiše oblačila, obutev,
- opiše ali kako drugače izrazi opravila povezana z oblačili in obutvijo,

- pripoveduje o ogledu trgovine,
- se igra trgovino z igranjem vlog,
- uporablja vljudnostne izraze,
- izraža želje povezane z oblačili.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša literarno delo ali pesem na temo,
- obnovi ali dramatizira besedilo,
- prepozna, globalno bere ime trgovine,
- gleda modne revije, slikanic o oblačilih, bere slike ali besede,
- nauči se pesem ali rime povezane z glasom (S, Z),
- v besedah pesmi prepozna glas (S, Z),
- uči se črko (S, Z).

Količine in številke

Otrok:

- se orientira na sebi in v prostoru - razume navodila: na, v, pred, pod, nad, zadaj spredaj itd,
- primerja in razvršča oblačila glede na velikost, barvo, dolžino, vrsto oblačil, glede na aktivnosti, letni čas, umazano, čisto, mokro, suho, po spolu,
- razume pojma star, nov,
- razlikuje bankovce, kovance,
- šteje oblačila, denar in dodaja, odvzema (v obsegu do 5) individualno.

Vsebina

Spodaj nosimo: spodnje hlače, spodnjo majico s kratkimi ali dolgimi rokavi, žabe ali spodnje dolge hlače itd. Imenujemo jih spodnja oblačila ali perilo.

Vrhnja oblačila so: hlače, kratke hlače, trenerka, pulover, srajca itd. Bundo, plašč, pulover, kapo, šal, rokavice, smučarske hlače itd. nosimo pozimi. Kratke hlače, srajce s kratkimi rokavi nosimo poleti. Pozimi obujemo škornje, poleti sandale.

Kadar gremo v gledališče ali imamo proslavo, oblečemo lepe hlače, krilo, obleko, suknjič, belo srajco ipd.

Kadar rišemo, barvamo, oblečemo haljo, pri telovadbi kratke hlače ali trenerko. Kadar pomagamo nositi drva, krompir, oblečemo stara oblačila. Pazimo, da oblačil ne izgubimo ali umažemo. Starši težko zaslužijo denar za nova oblačila.

Umazano obleko operemo v pralnem stroju ali z rokami. Oprana oblačila sušimo v sušilnem stroju ali jih obešamo na vrv, da se posušijo. Posušena oblačila likamo. Oblačila zlagamo v omaro na police, v predale ali obesimo na obešalnik.

Čevlje, škornje najprej obrišemo z vlažno krpo ali skrtačimo, nanesemo kremo in skrtačimo, da se svetijo. Gumijaste škornje, športne copate itd. samo operemo. Obutev spravimo v omaro za čevlje.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Otrok se uči sproti, prek dneva, ob vseh aktivnostih, ki so povezane z oblačili. Na 2. stopnji se v okviru delovne vzgoje začne učiti zlagati oblačila, zlagati v omaro, obešati na obešalnike, čistiti čevlje itd. Če želimo, da bo otrok osvojil te veščine, je nujno, da defektolog pridobi starše, da otroka navajajo na samostojnost tudi doma.

Otrok si ogleda trgovino z oblačili. Za ogled si izberemo trgovino, ki ima razporejena oblačila po oddelkih (moški, ženski, otroški). Prodajalko prosimo, da pokaže oblačila za šport, za delo, za zimo, za gledališče. Ostanemo nekaj časa in opazujemo nakupovanje. Prodajalko prosimo, če si posamezno oblačilo lahko pomerimo. Na koncu se otroci zahvalijo.

Otrok spozna oblačila za različne priložnosti in dejavnosti, ko jih nosi. Prav tako spozna oblačila, ki jih nosi v posameznem letnem času.

Defektolog v učilnici pripravi oblačila, ki jih otrok izbira in združuje po navodilih (spodnja, vrhnja, moška, ženska , za telovadbo, po letnem času itd.).

Otrok si lahko posamezno oblačilo obleče in z igro simulira situacijo oz. aktivnost (npr.: izbere smučarske hlače, jih obleče in z gibi ponazarja smučanje, si obleče oblačila za gledališče in simulira obisk predstave ipd.).

Znanje utrjuje ob gledanju slikovnega gradiva, izbiranju slik in urejanju panoja.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Otrok odgovarja na vprašanja, katera oblačila nosimo poleti, katera pozimi, kaj oblečemo, ko gremo v gledališče. Na vprašanja odgovarja z besedo oziroma s povedjo. Primerja in opisuje oblačila ter opravila, povezana z oblačili, ob vsebinskih prikazih s slikami na panoju ali ob konkretnih situacijah. Ko otrok npr. našteva imena oblačil, mu pozornost usmerimo na sliko, da se spomni, ali jih sproti kaže. Otrok, ki ima težave z govorom, lahko kaže slike, ko drugi otrok opisuje.

Otrok pripoveduje o ogledu trgovine, kaj smo videli, kako so stranke kupovale itd. Defektolog ga usmerja, da pripoveduje v povedih. Prepozna, globalno bere ime trgovine. Prepiše ime trgovine tudi na velik list, ki ga bomo rabili pri igri.

Igramo se trgovino, vloge menjavamo. Defektolog jih usmerja, da uporabljajo vljudnostne izraze. Ob igranju jih tudi spodbuja, da izražajo svoje želje, npr.: Te hlače so mi zelo všeč, ali jih lahko poskusim. Škoda, da so mi prevelike. Lahko naročite manjše ipd.

Otrok gleda slike v oglasih ali modne revije, ki smo jih dobili v trgovini, izbira, naroča.

Otrok posluša pesem ali literarno delo na temo, npr.: posluša kaseto B. Novak: Kdo je napravil Vidku srajčico (po Franu Levstiku). Večkrat posluša, se nauči besedilo, dramatizira besedilo.

Nauči se rime ali pesem povezano z glasom (S, Z), npr.:

Simon, pridi na stol sedet
upam, da nisi oblekel
srajco narobe spet.
Simon usede se in sedi,
misli si, da sok dobi.
Ne sok, najprej srajco si obleci,
mu Simona pravi
in srajco mu pripravi.
Simon sladko se smeji ,
srajco si obleč hiti,
sok Simona že deli.

(D. Založnik)

Defektolog pripravi slike predmetov, ki imajo v besedah glas Z.

Otrok imenuje predmete, išče glas v besedah.

Črko pridobimo iz imena, lahko vključimo fonomimični znak (individualno).

Defektolog pripravi več vaj, npr.: Otrok poimenuje narisane stvari (sok, srajca, stol, Simon, vaza, miza itd.). Določi prvi glas. Obkroži narisane stvari, jih poveže z enako prvo črko, kot je napisana v oblačku. Napišemo besede narisanih stvari, otrok jih prepiše, v besedah označi črko, glasno bere ipd.

Količine in številke

Ko se otrok uči spretnosti oblačenja, zlaganja oblačil in zlaganja oblačil v omaro, je veliko možnosti za vaje v orientaciji in vaje štetja. Otrok postavlja oblačila na zgornjo polico, spodnjo polico, spredaj, zadaj, pod polico ipd. Šteje koliko ima spodnjih hlač, koliko hlač, primerja in šteje, koliko oblačil ima ene barve, druge barve, primerja in ugotavlja, katera oblačila so stara, nova, premajhna itd.

Razvršča oblačila ali slike oblačil po dejavnostih, priložnostih, letnih časih in glede na spol.

Razlikuje kovance, bankovce. Šteje kovance, dodaja, odvzema, nastavlja račun s kovanci (1 tolar + 1 tolar = 2 tolarja, 2 tolarja + 2 tolarja + 1 tolar = 5 tolarjev ipd). Prepiše oziroma zapiše račun. Globalno prepozna bankovce (po sliki, barvi, številki), pove, kateri je večje vrednosti.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok izvaja različne vaje za orientacijo v prostoru s pripomočki. Vaje izvajamo v obliki iger po pravilu glede na barvo majic, kratkih hlač. Defektolog jim v ta namen pripravi oblačila.

Igra igre z žogo, vozi trokolo, se uči spretnosti na orodjih. Defektolog jih lahko večkrat usmeri, da nekaj časa telovadijo v oblačilih, ki jih imajo na sebi. Skupaj ugotavljamo, da so tesna ali neprimerna za telovadbo in tudi nevarna.

Glasbena-ritmična vzgoja

Otrok se ob spremljavi ritmičnih instrumentov izmenično giblje hitro, počasi ali »glasno-tiho«, na glasno koraka/topota, ob tihih udarcih hodi po prstih.

Otrok posluša in poje pesmice na temo. Nauči se novo, npr.: Katka brez copatka (T. Habe). V pesmici spoznava dinamiko in glasno, tiho.

Likovna vzgoja

Otrok riše in barva oblačila, riše sebe, kako je oblečen, striže koščke blaga, jih lepi v obris oblačil. Defektolog ga usmerja, da išče ustrezne barvne kombinacije.

Izrezuje oblačila iz modnih revij.

Delovna vzgoja

Otrok se uči zlaganja oblačil, zlaganja oblačil v omaro in obešanja oblačil na različne obešalnike, čiščenja obutve, spiranja nogavic, obešanja opranih oblačil, likanja ravnih kosov perila, šivanja gumbov.

Šiva obleko za lutko.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje spretnosti in delovnih navad
- navajanje na pravilno izbiro obleke in obutve glede na vreme, priložnosti in dejavnosti
- spoznavanje vrste in lastnosti blaga
- navajanje na redno preoblačenje in urejen videz
- razvijanje prostorske in časovne orientacije
- navajanje na redno vzdrževanje obleke in obutve
- zlaganje oblačil v kovček
- spoznavanje shranjevanja in zaščite oblačil po sezoni
- navajanje na skrb za svojo in tujo lastnino
- spoznavanje, kdo dela oblačila in kje
- sodelovanje pri nakupu oblačil in obutve
- spoznavanje denarja
- učenje pravil lepega vedenja

OBLAČILA

VZDRŽEVANJE OBLEKE IN OBUTVE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opravlja opravila v povezavi z oblačili in obutvijo v okviru delovne vzgoje,
- izbere primerno oblačilo glede na vreme, za posamezno priložnost in dejavnost,
- čuva svojo obleko, da je ne izgubi ali umaže,
- se redno preoblači,
- skrbi za urejen videz,
- redno skrbi za svojo obleko in obutev, jo vzdržuje,
- ve, kdo naredi oblačila in kje jih kupujemo,
- zlaga oblačila v kovček,
- ve, kako se shranjuje obleka po sezoni in kako se zaščiti,
- sodeluje pri nakupu oblačil,
- ureja pano s slikami.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- pozna, pravilno imenuje in našteje oblačila, ki jih nosi v različnih dnevnih časih, za različne priložnosti in dejavnosti ter v različnih letnih časih,
- opiše oblačila glede na material in kdaj jih nosi,
- opiše, kako vzdržujemo obleko in obutev,
- pripoveduje o nakupovanju, o ogledih, izraža želje,
- igra vlogo - simulacija trgovine.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- posluša zgodbo ali si ogleda film o preživljanju počitnic,
- pripoveduje o zgodbi ali jo obnovi s pomočjo vprašanj,
- pripoveduje o svojih doživetji,
- prepiše ali zapiše seznam garderobe,
- globalno prepozna napise imen bližnjih trgovin, jih prepiše,
- pozna črko (S, Z) ali se jo uči,
- prepiše besede, kratke povedi.

Količine in številke

Mladostnik:

- razvršča oblačila glede na dnevne čase, dejavnosti, priložnosti in letne čase,
- primerja, razlikuje oblačila po materialu, času, dejavnosti po 2 do 3 lastnosti hkrati,
- šteje oblačila, prepiše ali pripiše količino, dodaja, odvzema,
- reši računsko nalogo,
- prepozna in napiše svojo številko čevljev in obleke,
- primerja, razlikuje bankovce, kovance glede na večjo in manjšo vrednosti,
- ocenjuje vrednost oblačil (drago, poceni).

Vsebina

Spodnje perilo, vrhnja oblačila v različnih dnevnih časih, letnih časih, oblačila za gledališče, prireditve, ples; oblačila za različne športne dejavnosti; za različna dela (delo na vrtu, v delavnici itd.).

Obleke so narejene iz blaga. Čevlji so iz usnja.

Obleko vzdržujemo s pranjem, likanjem, zračenjem, krtačenjem, krpanjem. Oblačila, ki jih ne smemo prati, jih očistijo v kemični čistilnici. Ko ne potrebujemo več poletnih in zimskih oblačil, jih shranimo in kupimo zaščito proti moljem. Obutev vzdržujemo z rednim čiščenjem.

Oblačila kupujemo v trgovini. Šivajo jih šivilje v tovarni ali šiviljskih delavnicah. Tudi nekatere mame, tete itd. znajo šivati ali splesti pulover, kapo, šal. Tudi mi znamo splesti šal.

Starši težko zaslužijo denar, zato pazimo na oblačila, da jih lahko dolgo nosimo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Mladostnik se uči opravil povezanih z oblačili v okviru delovne vzgoje. Staršem svetujemo, da jim dnevno pomaga pri delu in, da mu dajo tudi stalno zadolžitev, npr.: čisti čevlje za vso družino.

Prav tako jim svetujemo, da ga navajajo, da si ob vseh priložnostih sam izbere obleko in obutev, da sodeluje pri nakupovanju (plačuje), da se sam spomni in preobleče, ko je potrebno ipd.

Defektolog v šoli spremlja njegove delovne in druge navade in ga usmerja. Npr.: če se mladostnik pri gibalni vzgoji prepoti in zaudarja, poskrbimo, da se umije in preobleče. Starše prosimo, da ima majico posebej za telovadbo.

Mladostnik utrjuje znanje ob izbiranju oblačil in slik oblačil in jih združuje po namenu.

Defektolog lahko organizira ogled večje trgovine z oblačili, tovarne ali šiviljske delavnice, ogled kemične čistilnice.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Mladostnik odgovarja na številna vprašanja v povezavi z oblačili, jih našteva in opisuje vzdrževanje oblačil.

Navajamo ga, da se izraža v povedih. Pomagamo mu s slikovnim gradivom. Odgovarja na vprašanja ob konkretni situaciji. Pove povedi v pravilnem zaporedju (kaj prej naredimo, kaj naredimo potem, npr.: suha oblačila poberemo, jih razvrstimo, zlikamo, zložimo in pospravimo v omaro).

Ko mladostnik pripoveduje o ogledu trgovine ali o ogledu kemične čistilnice, ga defektolog prav tako usmerja, da oblikuje pravilne povedi in jih pove v kronološkem zaporedju.

Defektolog spodbudi mladostnike, da za simulacijo trgovine sami razvrstijo mize, oblačila, kot so v prodajalni, pripravijo prostor za preoblačenje itd. Za plačevanje lahko uporabimo fotokopije ali pravi denar. Ob nakupu jih spodbujamo, da izražajo svoje želje, kombinirajo oblačila po barvi, se primerno obnašajo in uporabljajo vljudnostne izraze.

Mladostnik posluša zgodbo ali si ogleda na videokaseti film o počitnicah (npr.: Poletje v školjki, Babica gre na jug). Pripoveduje o filmu ali o zgodbi ali ju obnovi s pomočjo vprašanj.

Pripoveduje o svojem doživetju, letovanju na morju ali kako je preživel počitnice s starši na smučanju. Defektolog ga usmeri, da pove, kako si je pripravil prtljago in katera oblačila je vzel s seboj.

Pri delovni vzgoji zlaga oblačila v kovček. Naredi seznam po svojih sposobnostih, prepiše imena oblačil in količino, samo nariše oblačila ali ob sličicah ponazori količino s črticami. Če zmore, seznam napiše.

Mladostnik globalno prepozna ali bere napise imen bližnjih trgovin, čistilnice, tovarne itd. Prepiše ali zapiše imena.

Uči se veliko tiskano ali malo tiskano črko (individualno). V besedah prepoznava začetni, končni glas, označi črke, lahko sestavi novo besedo. Reši križanko s pomočjo narisanih stvari, igra se s stavnico ali stavnico na CD-ROM - u. Prepiše ali zapiše imena oblačil ali kratke povedi o oblačilih.

Količine in številke

Mladostnik razvršča oblačila, ko jih zlaga v omaro ali pripravlja za shranjevanje po sezoni. Ko jih zlaga v kovček, šteje, zapiše ali kako drugače ponazori količino.

Razvršča oblačila in slike oblačil po vrsti, lastnostih materiala in času po navodilu. Npr. katera oblačila so primerna za mraz.

Rešuje naloge po nareku ali na delovnem listu, npr.:

Nastavi po nareku 5, 6, 7 ... 10 spodnjih hlač, majic itd., šteje, napiše številko.

Na delovnem listu združuje (4, 5 ,6 ... kap, hlač), riše enako količino, povezuje količino in številko ali pripiše številko ipd.

Reši nalogo: Ko smo bili na morju, je imel Marko s seboj 6 majic s kratkimi rokavi. 2 je umazal že prvi dan. Koliko majic mu je ostalo za naslednje dni? Nastavi aplikate, šteje, napiše račun (individualno).

Mladostnik se dnevno srečuje s svojo številko garderobe in čevljev. Večkrat ga usmerimo, da jo prepozna, pove in tudi zapiše.

Prepozna in imenuje kovance in bankovec za 10 tolarjev in druge bankovce glede na vrednost - globalno po številu ali sliki. Menja bankovec za 10 tolarjev z različnimi kovanci in ugotavlja enako količino. Nastavlja račune s kovanci , jih prepiše. Primerja kateri bankovec je več vreden, kateri manj, pove iz izkušenj, kaj lahko dobi za posamezen bankovec.

Primerja posamezne kose oblačil in ocenjuje, katero oblačilo je drago / poceni.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik ob različnih gibalno-športnih aktivnostih ugotavlja ali je primerno obut in oblečen.

Defektolog organizira hojo v hribe ali kopanje na bližnjem bazenu. Mladostnik pove, katero obutev in oblačila mora imeti za posamezno aktivnost. Lahko mu pomagamo s slikami ali mu pokažemo oblačila in obutev. Napiše ali prepiše seznam za starše.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik posluša narodne pesmi, prepoznava melodije in jih poje. Nauči se novo narodno pesem in se jo nauči plesati, npr.: koroški narodni ples - šuštarski ples. Pleše v narodni noši.

Pleše tudi na drugo glasbo, nauči se preproste koreografije, pleše v izbranih oblačilih ali z dodatki (ruta, šal, trakovi).

Likovna vzgoja

Mladostnik tiska na blago, slika na blago ali na svilo. Riše oblačila, s tanko črto vriše vzorce.

Ilustrira ples.

Delovna vzgoja

Mladostnik razvršča umazano perilo, ga pripravi za pranje. Glede na vrsto oblačil nastavi temperaturo na pralnem stroju (individualno). Uči se ročno prati. Obeša oprano perilo, ga pobira in zlaga. Lika ravne kose perila. Šiva gumbe, napeljuje elastiko. Zrači in krtači obleko, jo zlaga, odlaga in obeša v omaro. Shranjuje oblačila po sezoni. Zlaga oblačila v kovček. Redno čisti obutev.

Šiva na šivalnem stroju (ravne robove, predpasnik, brezrokavnik).

Učna tehnologija

- različna oblačila in obutev
- slike oblačil in obutev
- sestavljanke, vlaganke
- igre: loto
- igra »veselje z barvami« (meče kocko in izbira oblačila izbrane barve)
- lepljenke
- slikanice, kartonke

DEFEKTOLOGIJA

SKRB ZA VARNOST IN ZDRAVJE

Silva Fužir, Marinka Vačun

Prva razvojna stopnja

ZDRAVNIK, BOLNIK

Druga razvojna stopnja

ZDRAVSTVENI DELAVCI

BOLEČINA, BOLEZEN

Tretja razvojna stopnja

VAROVANJE PRED NEVARNOSTMI

ZDRAVSTVENA POMOČ

Skrb za lastno varnost in zdravje je tema, ki spremlja defektologa, otroke in mladostnike na vseh področjih vzgoje in izobraževanja. Vsak otrok ali odrasla oseba skrbi za svoje zdravje ali varnost po svojih sposobnostih in močeh, eni bolj, drugi zelo malo.

Za zdravje in varnost se učimo skrbeti v vsakodnevnih situacijah in kadar je posebna priložnost, da tej temi posvetimo več pozornosti.

Srečujemo jo vsak dan in vsepovsod: pri igri in delu, v prostem času, v učnih prostorih, parku, na cesti, v šoli in doma.

Mlajši otroci in otroci s težjo motnjo v duševnem razvoju niso sposobni sami skrbeti za lastno varnost in zdravje, zato je defektologova naloga, da jih med učno-vzgojnim procesom (učenje, igra) navaja na čim večjo skrb za lastno varnost in zdravje.

Defektolog naj pri otrocih in mladostnikih ob spodbudah razvije skrb za lastno varnost in zdravje do take stopnje, da bodo v različnih situacijah, pomembnih za lastno varnost in zdravje, sami pazili na zdravje in se varovali pred poškodbami.

Otroci in mladostniki se učijo s pomočjo izkušenj.

Skrb za lastno varnost in zdravje je tema, pri kateri otroku ali mladostniku ne smemo dati možnosti, da bi se naučil paziti nase samo prek izkušenj (npr.: spoznati globoko vodo, vroč štedilnik, nevarnost višine) do take stopnje, da sta ogrožena njegova varnost in zdravje. Nevarnost mu moramo predstaviti na druge načine in ga postopno navajati, da razvije skrb za lastno varnost in zdravje.

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- prepoznavanje bolečine in sporočanje (z mimiko, z govorico telesa, verbalno),
- sprejemanje zdravstvene in druge oblike pomoči,
- spoznavanje in imenovanje: zdravnik, zobozdravnik, bolnica, zdravilo, rešilni avto,
- varovanje pred poškodbami v naravi in pri učno-vzgojnem delu.

ZDRAVNIK, BOLNIK

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- prepozna bolečino in sporoči, da ga boli (glava, trebuh, roka, noga ipd.),
- sprejema pomoč (zdravstveno), kadar jo potrebuje,

- ne je vroče hrane,
- se umiva s primerno toplo vodo,
- se varuje pred višino (omara, okno),
- se varuje pri ravnanju z ostrimi predmeti (jedilni pribor, škarje),
- manjših predmetov ne daje v uho, nos, usta,
- si umije umazane roke,
- si umije roke po uporabi stranišča,
- si umije roke pred jedjo,
- se varuje pred nevarnostmi pri hoji na ledu, snegu,
- ne prijema vročih predmetov,
- se varuje pred piki in ugrizi (čebela, kača, osa, pes),
- med igro ne meče kock v druge,
- ne gre v globoko vodo,
- spozna in imenuje zdravnika,
- spozna in imenuje zobozdravnika.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- posluša svoje dihanje,
- vdihne skozi nos, zadrži dih in izdihne skozi usta,
- vdihne in izdihne z glasom Š,
- vdihne in izdihne z glasom Ž,
- posluša zvok predmeta in ugotovi smer zvoka,
- posluša pesem Zobobol,
- posluša pesem Kihec.

Branje in pisanje

Otrok:

- riše s prsti sledi v snegu, mivki, glini,
- čečka z barvno kredo – si umije umazane roke,
- vadi pisanje črt (sonček sije, dež pada, kača se vije, čebele letajo ipd.),
- se igra s knjigami z motivi zdravnika (jih prelistava).

Količine in številke

Otrok:

- se igra s kockami, jih zlaga, prelaga, prenaša,
- se igra v peskovniku – polni prazne posode, preliva vodo itd.,
- odpira in zapira prazne škatle zdravil, jih polni in prazni,
- razvršča prazne škatle zdravil po velikosti,
- šteje škatle.

Vsebina

Kadar otroka kaj boli ali če se slabo počuti, pokaže ali pove, kje in kaj ga boli. V primeru bolezni ali poškodbe bolnika pregleda zdravnik. Če je potrebno, otrok jemlje zdravila ali mu oskrbijo poškodbo. Bolnik leži v postelji. Rešilni avto pelje bolnika v bolnico.

Zobozdravnik popravlja zobe.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Defektolog pelje otroke k potoku. Spodbuja jih, da hodijo v varni razdalji od vode. Pove jim, da je globoka voda nevarna, in jih navaja na varovanje pred nevarnostjo globoke vode.

Otroci odvijajo in ližejo lizike. Defektolog jim pove, da si morajo po lizanju umiti zobe, ker sladko zobem škodi.

Otroci si ob defektologovih spodbudah in z njegovo pomočjo umijejo zobe. Varujejo se pred vročo vodo.

Defektolog pelje otroke na obisk k zobozdravniku. Pokažejo mu zobe. Zobozdravnik se z njimi pogovarja in jih pohvali. Otroci zobozdravnika spoznajo in imenujejo.

Otroci listajo knjige zdravnika in zobozdravnika. Na slikah prepoznajo zobozdravnika in še enkrat povedo, da skrbi za naše zobe.

Defektolog pelje otroke v sadovnjak. V košaro naberejo jabolka. Prinesejo jih v učne prostore. Defektolog pove, da so jabolka umazana. Skupaj ugotovijo, da jih je treba oprati. Zavihajo rokave in jabolka operejo pod mrzlo vodo. Defektolog jih spodbuja, da se varujejo pred vročo vodo.

Jabolka pojedo.

Defektolog pelje otroke na sprehod, kadar dežuje. Spodbudi jih, da se pred dežjem varujejo (dežniki, palerine, škornji). Pove, kako se izogibati hoje po lužah, in to tudi pokaže.

Ob vrnitvi v učne prostore defektolog otroke spodbudi, da sezujejo mokro obutev in slečejo mokro obleko.

Obutev in obleko dajo sušit. Oblečejo suho obleko in obujejo copate.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok:

- hodi vzravnano in sedi vzravnano,
- med igro žoge ne meče drugemu v glavo,
- previdno hodi po stopnicah,

- je med hojo in tekom pozoren na ovire,
- premaguje lažje ovire v naravi, varuje se pred padci in poškodbami,
- se pelje varno s sanmi po manjši vzpetini,
- obvlada vožnjo s skirojem (drži ravnotežje),
- pleza na nižjo lestev in se varuje pred padcem.

Glasbeno–ritmična vzgoja

Otrok:

- zaznava in posluša zvoke iz narave (veter, padanje dežja, grmenje, tekoča voda itd.)
- razlikuje in imenuje zvoke,
- posnema zvoke (veter – ŠŠŠ).
- posluša pesmico Angina in spremlja ritem z enakomernim udarjanjem na boben.

Likovna vzgoja

Otrok:

- barva s prsti večjo ploskev (umazane roke si umije),
- s pobarvanimi dlanmi odtiskuje na ploskev (umazane roke si umije),
- gnete glino in je ne daje v usta.

Delovna vzgoja

Otrok:

- pred jedjo olupi banano,
- sestavlja mozaik – žebljičkov ne daje v nos, usta, ušesa,
- da mokre rokavice na radiator,
- sezuje mokre nogavice,
- reže s škarjami in se varuje pred poškodbo,
- zguba robec.

Učna tehnologija

Kotar, D. 1997: S poslušanjem do pisanja. Ljubljana Co libri.

Šumnik T. 1998: Povej mi pesmico. Ljubljana: Debora

Milena Batič: Zobobol (str. 181),

Slavica Odlah: Kihec (str. 185).

Otroške knjige za spoznavanje dečka, deklice, človeškega telesa (npr.: Le brez strahu k zdravniku. DZS: 1993).

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- prepoznavanje in opisovanje bolečine ter poimenovanje mesta bolečine,
- sprejemanje zdravstvene in druge oblike pomoči,
- spoznavanje pomena in razlikovanje (zdravnik, medicinska sestra, zobozdravnik, fizioterapevt, laboratorij, ambulanta, bolnišnica, zdravilo),
- spoznavanje splošnih nevarnosti in varovanje pred njimi,
- iskanje zdravstvene ali druge oblike pomoči (v primeru potrebe),
- varovanje pred škodljivimi vplivi iz okolja.

ZDRAVSTVENI DELAVCI

BOLEČINA, BOLEZEN

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- prepozna bolečino, jo opiše in sporoči, kje ga boli in kako,
- sprejme zdravstveno pomoč, kadar jo potrebuje,
- upošteva nasvete, pomembne za zdravje,
- imenuje in spozna pomen zobozdravnika, psihiatra, fizioterapevta,
- imenuje in spozna pomen ambulante, bolnišnice in lekarne,
- spozna pomen zdravil, recepta, zdravstvene knjige,
- spozna, imenuje in nabira zdravilna zelišča,
- z receptom kupi zdravilo v lekarni,
- obišče bolnike - prijatelje v bolniški sobi ali bolnišnici,
- igra vloge bolnik, zdravnik, reševalec v rešilnem avtomobilu,
- se varuje vroče vode in vročih predmetov,
- prvilno ravna z vtičnicami in električno napeljavo in se varuje,
- pravilno ravna z različnimi orodji, ostrimi predmeti ter se varuje,
- sam ne uporablja čistilnih sredstev,
- se varuje globine, višine,
- se varuje v prometnem okolju,
- se varuje pred piki in ugrizi (kača, čebela, pes),
- se varuje pred nevihto,
- ne prijema vročih predmetov,
- poišče pomoč ob nesreči,
- se varuje pred poškodbami ob športnih aktivnostih,
- se varuje med hojo na ledeni cesti in ovirah na poti,

- izbira primerno obleko in obutev glede na vreme,
- menja obleko, obutev glede na vreme,
- opere sadje pred jedjo,
- si umiva roke pred jedjo in po uporabi stranišča,
- se varuje pred soncem.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- vdihne skozi nos, zadrži dih in izdihne skozi nos ali usta,
- vdihne in izdihne z glasom Š,
- vdihne in izdihne z glasom Ž,
- razume dve verbalni navodili,
- pravilno imenuje zdravnika, zobozdravnika,
- imenuje besede z glasom Š in Ž (želodec, dežnik, dež; škarje, šivanka, škatla, rešilec, koš),
- išče glas Š in Ž na začetku, na sredini in na koncu besed,
- z besedo dopolni rimo v pesmi Dopolni,
- pove želje in potrebe,
- posluša pesem Zobata abeceda,
- se nauči izštevanko Lizika in Tonček,
- se nauči pesmico Medvedova stiska.

Branje in pisanje

Otrok:

- bere simbole, znake (lekarna, rdeči križ – rešilec, reševalna postaja, bolnica),
- k narisanim predmetom s črko Š in Ž dodaja napisane besede (škarje, hruška, žaga, šotor, dežnik, žlica),
- išče črki Š in Ž v besedah in jih obkroži,
- piše črki Š in Ž,
- prepiše besede s črko Š in Ž,
- bere besede s črko Š in Ž (koš, šal, dež, dežnik),
- prepozna manjkajočo črko v besedi in jo dopiše,
- napiše besedo ob sliki (zobozdravnik, zdravnik, rešilni avto, šivanka, škarje, dež, dežnik, lekarna).

Količine in številke

Otrok:

- naliva čaj (polno, prazno),
- spozna lastnosti predmetov (težek, lahek, oster, top),
- se nauči izštevanko in jo pove,

- ločuje ostre in tope predmete in lastno imenuje,
- razvršča predmete po teži in lastnosti, imenuje težek, težji, lahek, najlažji
- šteje korake,
- šteje ostre predmete,
- meri s koraki dolžino poti,
- prepozna spreminjanje temperature na toplomeru (visoko, nizko),
- prepozna številke na toplomeru,
- piše številke,
- meri temperaturo in jo imenuje.

Vsebina

Če se otrok počuti slabo ali ga kaj boli, sporoči, da ga boli in opiše bolečino. Kadar je potrebno, gre v spremstvu k zdravniku.

Medicinska sestra vzame zdravstveno knjigo in ga napoti k zdravniku. Zdravnik ga pregleda in napiše recept.

Zdravila dobi v lekarni. Zdravila mora po navodilih zdravnika redno jemati. V primeru hujše bolezni ali poškodbe se mora zdraviti v bolnišnici. Tja ga pelje rešilni avto.

Za svoje zdravje mora skrbeti sam. Skrbi tako, da zdravo živi in se varuje pred nevarnostmi in škodljivimi vplivi.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otroci se igrajo igro vlog – zdravnik, bolnik, medicinska sestra. Bolniki ležijo. Zdravnik jim pregleda grlo, posluša srce, preizkuša reflekse, gibljivost rok, nog itd. Medicinska sestra meri temperaturo, bolnikom nalije čaj. Zdravnik predpiše zdravilo na recept. Medicinska sestra razdeli otrokom tablete (mentomed).

Defektolog spremlja igro. Otroke spodbuja in pomaga pri menjavi in igranju vlog.

Defektolog pelje otroke v lekarno. Pred lekarno spoznajo znak za lekarno in ga opišejo. Farmacevtka otrokom pokaže vrste zdravil, ki jih prodajajo (tablete, mazila, čaji, povoji, obliži, vitamini).

V učnih prostorih si ob spodbudah in s pomočjo defektologa pripravijo vitaminski napitek. Imenujejo pojma poln, prazen in so pozorni pri nalivanju in pitju.

Narisane steklenice različnih velikosti povežejo z narisanimi škatlami ustreznih velikosti.

Otroci iz košare z različnimi sadeži odberejo orehe. Defektolog jim pove, da bodo orehe stolkli, zmleli in uporabili za potresanje. Pripravijo si delovni prostor. Defektolog demonstrira tolčenje orehov in spodbuja otroke na varovanje pred udarci s kladivom.

DEFEKTOLOGIJA

Jedrca orehov ob pomoči defektologa otroci zmeljejo na strojčku za mletje. Defektolog jih spodbuja k varovanju pred poškodbo. Z orehi potresejo pečene palačinke ali mlečni obrok.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok:

- se varuje pred strmino in ledeno površin, kadar se sanka,
- pazi na vzravnano držo med sedenjem in hojo,
- se varuje padca, kadar pleza po vrvi ali ribstolu,
- se varuje pri hoji na ledeni in spolzki cesti,
- se varuje pred globoko vodo,
- med vožnjo s kolesom se zaščiti s čelado in se varuje,
- obuje primerno obutev za hojo v planine,
- se varuje pred padcem pri smučanju.

Glasbeno–ritmična vzgoja

Otrok:

- izmenično hodi hitro, počasi,
- se nauči pesmico Dežek in jo dramatizira,
- posluša pesem Angina in spremlja ritem z udarjanjem noge ob tla,
- udarja ritem s kamni,
- prepozna glasove različnih aparatov in predmetov in jih imenuje (škarje, kladivo, mikser, sesalec, fen itd.).

Likovna vzgoja

Otrok:

- z različnimi risarskimi tehnikami riše motive v zvezi z zdravjem (bolnik v postelji, otrok pri zdravniku, zdravnik, rešilni avto, bolnišnica ipd.),
- s čopičem pobarva narisane znake za bolnico (znak H) in rdeči križ,
- slika na temo zdravilna zelišča,
- riše na temo zdrava prehrana,
- iz kartona oblikuje rešilni avto in ga pobarva.

Delovna vzgoja

Otrok:

- iz škatel za zdravila oblikuje avtomobile in jih zlepi,
- s primerno toplo vodo umiva posodo (krožnike),

- brusi lesene kocke,
- z nožem lupi sadje,
- z nožem reže zelenjavo,
- guba avto,
- grabi listje,
- tkaniči s šivanko (rdeči križ),
- s škarjami iz revij izrezuje orodja,
- pobira odpadke in jih meče v koš,
- vroče predmete (skodelica, vrč) prijema s krpico.

Učna tehnologija

Borgardt, M. 1993: Le brez strahu k zdravniku. Ljubljana: DZS.

Šumnik, T. 1998: Povej mi pesmico. Ljubljana: Debora

Viktor Plemelj: dopolni (str. 201),

Tatjana Leskošek – Denislič: Zobata abeceda (str. 180),

Svetlana Makarovič: Medvedova stiska (str. 193),

Jelka Bakula: Izštevanka (str. 266)

Saša Vegri: Angina (str. 197).

Voglar, M. 1979: Kako približamo otrokom glasbo. Ljubljana: DDU Univerzum

Janez Bitenc: Dežek.

Videokaseta o pomenu umivanja zob.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- opisovanje bolečine in poimenovanje mesta bolečine
- sprejemanje zdravstvene in druge oblike pomoči v primeru potrebe
- spoznavanje različnih oblik zdravljenja in pomena varovanja zdravja
- spoznavanje različnih zdravstvenih (specialističnih) obravnav in poimenovanje specialistov
- spoznavanje nevarnosti in varovanje pred njimi
- iskanje zdravstvene ali druge oblike pomoči v primeru potrebe
- varovanje pred škodljivimi vplivi iz okolja
- iskanje in nudenje prve pomoči

VAROVANJE PRED NEVARNOSTMI

ZDRAVSTVENA POMOČ

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opiše in sporoči kaj ga boli (mesto, oboleli organ),
- sprejme zdravstveno pomoč, redno jemlje zdravila,
- upošteva nasvete, pomembne za zdravje,
- ne kadi, ne pije alkohola,
- spozna pomen zdravljenja v ambulanti in bolnišnici,
- imenuje različne specialistične ambulante in zdravnike specialiste,
- spozna značilnosti bolezni, imenuje vrste bolezni in spozna načine zdravljenja,
- imenuje dele telesa, notranje organe,
- kupi zdravila v lekarni (z receptom ali brez),
- samostojno obišče zdravnika, zobozdravnika ali gre v laboratorij,
- imenuje, spozna in nabira zdravilna zelišča,
- imenuje, spozna in nabira užitne gobe in gozdne sadeže,
- obišče bolnike (prijatelje) v bolnišnici ali bolniški sobi,
- varno uporablja vročo vodo in se varuje pri delu z vročimi predmeti,
- varuje se pri ravnanju z električnimi aparati,
- varuje se pri ravnanju z različnimi orodji in drugimi ostrimi predmeti,
- pozna in upošteva pravila o varstvu pri delu,
- varuje se pri ravnanju z nevarnimi snovmi,
- varuje se pred višino, globino,
- varuje se med potapljanjem,

- varuje se pred nevarnostmi v prometu,
- varuje se pred piki, ugrizi, spozna oblike prve pomoči,
- varuje se pred nevihto,
- varuje se pred plazovi,
- varuje se pred poškodbami med športnimi in drugimi aktivnostmi,
- varuje se pred padci (led, sneg, ovire na poti itd.),
- pravilno ukrepa ob nesreči ali bolezni in išče prvo pomoč,
- izbira primerno obleko in obutev glede na vreme,
- zamenja mokra oblačila, obutev,
- se giblje, rekreira ter ščiti zdravje,
- sodeluje v čistilni akciji (čiščenje okolice), varuje čisto okolje,
- čisti prostore,
- si redno umiva roke (pred jedjo, po uporabi stranišča, po končanem delu),
- spozna pomen zdrave prehrane,
- nudi prvo pomoč (pomaga drugim, si da obliž na rano),
- meri telesno temperaturo, prepoznava temperaturo,
- varuje se pred soncem.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- dopolni rimo v pesmi z besedo,
- bere znak nevarno (strupeno),
- išče v knjigah zdravilne rastline, jih imenuje,
- išče v gobarskih knjigah gobe in jih razlikuje po znakih (užitna, neužitna, smrtno nevarna),
- opiše dogodek (ko se je poškodoval ali ko je bil bolan).

Branje in pisanje

Mladostnik:

- piše in bere imena zdravilnih zelišč,
- bere napise v zdravstvenem domu (zdravnik, laboratorij itd.),
- k sliki dopisuje imena užitnih gob,
- bere in piše vrste čaja (škatle s čaji),
- na narisano človeško telo z besedami označi dele telesa in notranje organe,
- napiše zgodbo na podlagi naslednjih spodbujevalnih besed: plezanje po stari češnji, trhla veja, kaj se je zgodilo – in jo prebere drugim mladostnikom,
- prebere kratko besedilo (navodilo o uporabi),
- napiše manjkajočo besedo v povedi (Zobozdravnik popravlja ... . Zdravnik posluša ...).

Količine in številke

Mladostnik:

- razvršča škatle od zdravil (pravokotne, kvadratne),
- odbira slike zdravilnih rastlin,
- šteje škatle od zdravil in napiše število,
- imenuje in šteje vrste poznanih zdravilnih rastlin,
- kupi zdravilo v lekarni in plača z denarjem,
- kupi v trgovini več vrst čajev in sešteje vrednost na ročni računalnik,
- meri temperaturo, jo imenuje in napiše,
- igra se za lekarno – igra vlog (prodajalec, kupec).

Vsebina

V primeru bolezni ali poškodbe mora mladostnik obiskati zdravnika. Za obisk pri zdravniku potrebuje zdravstveno izkaznico. Zdravnik mu napiše recept za zdravila, ki jih dobi v lekarni. Zdravila mora po navodilih zdravnika redno jemati.

Kadar se zdravi v bolnišnici, skrbijo zanj različni zdravniki in medicinske sestre.

Preiskave in preglede opravlja v laboratorijih, ambulantah in pri različnih zdravnikih – specialistih.

Za svoje zdravje mora skrbeti sam. Živi zdravo in se varuje pred škodljivimi vplivi iz okolja. Ne kadi in ne pije alkoholnih pijač.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Mladostniki se z defektologom odpravijo na planinski izlet. Naredijo načrt izleta: kam bodo šli, kaj si bodo ogledali.

Skupaj izberejo primerno obutev in obleko za različne vremenske situacije.

Med hojo defektolog spodbuja mladostnike k varovanju pred padci in drugimi nevarnimi pojavi (padanje kamenja, zdrsi). Ob prihodu na cilj mladostniki zamenjajo mokra oblačila.

Med potjo opazujejo rastline in jih nekaj naberejo. Poimenujejo zavarovane rastline in poimenujejo zdravilne rastline.

V učnih prostorih posušijo rastline in oblikujejo iz njih herbarij. Rastline poiščejo v knjigah in njihova imena napišejo v herbarij.

Iz drugih posušenih rastlin skuhajo zeliščni čaj in ga servirajo. Defektolog jih spodbuja, jim pomaga in jih usmerja.

Defektolog pelje mladostnike v učno kuhinjo. Pripravijo si krompir in nože. Pogovorijo se o pripravi ocvrtega krompirčka. Krompir operejo, olupijo in narežejo. Med lupljenjem in rezanjem krompirja se varujejo pred urezom. Defektolog jih med delom spodbuja in vodi.

Mladostniki pripravijo olje in ga segrejejo. Defektolog jih spodbuja k pravilnemu ravnanju in opozarja na nevarnosti pri peki (vroče olje).

Mladostniki pripravijo mizo, servirajo krompirček ter povabijo svoje prijatelje.

Ob koncu mladostniki skupaj z defektologom imenujejo nevarnosti, katerih so se med pripravo krompirja morali varovati (nož, štedilnik, vroče olje, vroč krompir, vroča voda), in to zapišejo.

Mladostniki si ogledajo videokaseto na temo škodljivost kajenja. S pomočjo defektologovih vprašanj obnovijo vsebino.

Mladostniki sedijo v krogu in se pogovarjajo. Vsak izmed njih pove en način, kako skrbimo za zdravje.

Defektolog vodi vajo sproščanja. Vaja poteka v parih. Eden od para leži na tleh, drugi z dlanjo na njegovih prsih posluša dihanje. Pari se menjavajo.

Ob koncu mladostniki poslušajo pesmi: Matjaževa tožba in Metkino veselje. O vsebini pesmi se pogovorijo, vsebini primerjajo in skupaj poiščejo vzgojni nauk.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik:

- se preobleče po športni aktivnosti,
- pleza na nizko drevo in se varuje padca,
- je med hitrim tekom pozoren na ovire na cesti,
- se pred tekmovanjem ogreje,
- med smučanjem in sankanjem po strmini kontrolira hitrost in jo glede na varnost zmanjšuje,
- med vožnjo s kolesom upošteva predpise,
- obleče primerno obleko in obuje primerno obutev za izlet v planine.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik:

- posnema naraščanje, pojemanja zvoka sirene,
- ugotavlja dolžino zvoka,
- prepozna zvoke za sporočanje nevarnosti (sirena) in jih imenuje (požar, naravne nesreče),
- posluša instrumentalno glasbo, ugotavlja ali je uspavanka ali koračnica, ali posluša en inštrument ali orkester,
- posnema jok, smeh, govor, spanje.

Likovna vzgoja

Mladostnik:

- slika prijatelja – portretira,
- barva za sprostitev,
- nariše znak za bolnico in lekarno,
- z risarskimi ali slikarskimi tehnikami nariše ali naslika motiv na temo čisto okolje,
- oblikuje papirščino (kaširanje) koš za smeti.

Delovna vzgoja

Mladostnik:

- nabira zdravilna zelišča in pripravi čaj,
- zvija povoje,
- iz starih pločevink izdela hodulje,
- čisti okolje (pobira, grabi, reže),
- se varuje pri uporabi orodja in delovnih strojev,
- upošteva predpise za varnost pri delu v delavnici,
- pravilno in varno ravna z barvami, laki in drugimi nevarnimi snovmi.

Učna tehnologija

Barolt, M. 1994: Igriva črkarija. Kranj: Lexix.

Blažič, M., Godec –Schmidt, J. 1995: Kreativno pisanje. Ljubljana: ZMK.

Daitz, M. 1997: Domislice iz odpadkov. Nova Gorica: Educa.

Kotar, A., Vukmirovič, M. 1996: Zopet v šoli. Ljubljana: ZRSŠ.

Srebot, R., Menih, K. 1996: Potovanje v tišino. Ljubljana: DZS

Moje barve (str. 102).

Šumnik, T. 1998: Povej mi pesmico. Ljubljana: Debora

Viktor Plemelj: Pesniki na plan (str. 201),

Tihomila Dobravc: Metkino veselje (str. 189),

Tihomila Dobravc: Matjaževa tožba.

Žagar, F. 1994: Besedilne in besedne igre. Ljubljana: ZMK.

Magnetne kartice – Živeti in ljubiti (material za socialno in spolno vzgojo) – SPECTRA.

Videokaseta – varovanje zdravja, škodljivi vplivi iz okolja (škodljivost kajenja) – Zavod za zdravstveno varstvo.

DEFEKTOLOGIJA

POMLAD

Stanka Grubešič

Prva razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POMLADI

VRT

POLJE

SADOVNJAK

Druga razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POMLADI

DELO NA VRTU

DELO NA POLJU

SADOVNJAK SPOMLADI

Tretja razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POMLADI

VRT SPOMLADI

POLJE SPOMLADI

DELO V SADOVNJAKU

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje sposobnosti opazovanja pomladi
- razvijanje vseh čutil
- spoznavanje značilnosti pomladi
- spoznavanje pomladi na vrtu
- spoznavanje pomladi na polju
- spoznavanje pomladi v sadovnjaku
- razvijanje pozitivnih medsebojnih odnosov
- razvijanje sproščenega vzdušja z igro, glasbo in plesom
- oblikovanje in privzgajanje osnovnih pravil primernega obnašanja
- razvijanje pozitivnega odnosa do okolja
- vzpodbujanje k aktivnemu sodelovanju s pomočjo sprostitvenih iger in jutranjega kroga
- vzpodbujanje ustvarjalnosti
- razvijanje pozitivne samopodobe

ZNAČILNOSTI POMLADI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje značilnosti pomladi v bližnji okolici,
- zaznava in prepoznava značilnosti pomladi z vsemi čutili,
- pokaže osnovne značilnosti pomladi,
- prepoznava značilnosti pomladi,
- prepozna in pokaže zvonček, trobentico,
- prepozna in pokaže rumeno barvo,
- prepozna zvonček po delih,
- polaga droben material po narisani obliki zvončka,
- sestavi zvonček po delih,
- ponazori gibanje zvončka,
- razvrsti cvetlice,
- posluša in posnema ptičke iz okolja,
- posluša in prepeva pesmice,
- ponazarja čivkanje ptičkov, letenje ptičkov,
- spoznava in razvija odnos do okolja (ne trga preveč cvetlic, cvetlice postavi v vodo),
- spoznava odnos do orodja (igla za šivanje, škarje),

- spoznava nevarnosti na cesti,
- navaja se na pravilno uporabo orodja (šivanka, škarje).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- spoznava in razumeva neverbalna sporočila,
- vzpostavlja očesni in telesni stik,
- posluša čivkanje ptičkov, brenčanje čebel,
- slušno razlikuje čivkanje od brenčanja,
- razume neverbalna sporočila,
- razume verbalna navodila, npr. nalij vodo v vazo, postavi cvetlice v vazo, postavi vazo na mizo,
- razvija motoriko govornih organov,
- posnema zvoke in že pridobljene glasove,
- pridobiva glas C po individualnih sposobnostih v sodelovanju z logopedinjo,
- povezuje dva glasova v zlog, npr. ci, co, ca,
- povezuje zloge v besede, npr. cicido,
- imenuje zvonček,
- imenuje belo in rumeno barvo,
- odgovarja na enostavna vprašanja (pokaže ali odgovori z besedo),
- opisuje zvonček, trobentico, aplikate, slike,
- oblikuje enostavno poved, npr. Zvonček raste na travniku. Zvonček je bel. Zvonček ima cvet.

Branje in pisanje

Otrok:

- se igra s knjigo, v kateri so značilnosti pomladi, in spoznava vlogo simbolov,
- globalno prepoznava svoje ime, priimek,
- razvija predpisalne spretnosti:
- spretnost roke in prstov,
- sposobnost usklajevanja oči in roke,
- usklajeno premika oči od leve proti desni,
- usklajuje gibanje z orientacijo na sebi, v prostoru in v zvezku,
- vidno razločuje simbole,
- si zapomni simbole,
- si zapomni zaporedja simbolov,
- razumeva, da lahko simbole "bere",
- razvija gibalno-grafične sposobnosti za pisanje:
- polaga drobni material po krožni in navpični črti,
- vleče krožne, navpične črte s kredo, z voščenkami, z barvicami, s svinčnikom na papir,

- vleče krožne in navpične črte v nasuti polenti v lesenem okvirju,
- riše krožnico – sonce s prstom po narisu in samostojno.
- Otrok, ki se prešola iz šole s prilagojenim programom, nadaljuje s programom opismenjevanja, s pridobivanjem velikih črk po individualnih sposobnostih.

Količine in številke

Otrok:

- se spontano igra s kockami, s ploščicami in z drugimi igračami,
- se igra z vodo: naliva vodo v različne posodice, v vazo, pretaka vodo, nosi posodice z vodo na določeno mesto,
- pokaže cvetlice,
- odbira cvetlice,
- razvršča cvetlice po barvah in imenuje barve,
- razvršča cvetlice po velikosti (skupaj zvončke – veliki, trobentice – majhne),
- ureja cvetlice po zaporedju: 1 zvonček, 1 trobentica,
- niza belo, rumeno koraldo,
- nastavi zaporedje po nareku, en bel krog, en rumen krog,
- poišče v razredu predmete, ki so bele in rumene barve, jih imenuje,
- primerja, loči in imenuje veliko–malo (npr. v eni vazi je veliko zvončkov, v drugi vazi je malo zvončkov),
- ugotavlja, na kateri sliki je veliko zvončkov, na kateri malo,
- ugotavlja, na kateri sliki je veliko ptičkov, na kateri malo ptičkov,
- išče številko 1, 2 v razredu,
- meče veliko kocko in šteje pike na kocki,
- posnema ritem 1, 2,
- hodi po taktu 1, 2,
- šteje korake 1, 2,
- šteje zvončke, trobentice 1, 2,
- dodaja, odvzema v obsegu do 2,
- prepoznava številko 1, 2,
- imenuje številko 1, 2,
- poišče številko 1, 2,
- samostojno napiše številko 1, 2.

Vsebina

Sonce sije. Toplo je. Trava zeleni. Na travniku rastejo zvončki, trobentice. Ptički veselo letajo. Drevesa cvetijo. Spomladi delamo na vrtu in na polju.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Z otroki gremo na sprehod na bližnji travnik. Otrok trga cvetlice, opazuje cvetlice, vonja, prepoznava cvetlice, opisuje zvonček, imenuje zvonček, trobentico, sposobnejši šteje zvončke. Imenuje barvo. Ponazori gibanje zvončka, letanje ptic. Primejo se za roke, zaplešejo in zapojejo pesmico z vsebino pomladi. Defektolog opozori otroke, da bodo morali dati cvetlice v vodo.

V razred prinesemo natrgane cvetlice. Otrok naliva vodo v vazo in razvršča cvetlice. V eno vazo daje zvončke, v drugo trobentice. Opazuje, prepoznava in pokaže cvetlice, opisuje cvetlice, sposobnejši pa jih tudi imenuje. Vonja zvončke in trobentice. Ugotavlja vonj. Spoznava barvo in imenuje belo barvo. Sposobnejši spoznava dele zvončka in jih pokaže in imenuje. Ponazori gibanje zvončka z gibi in trganje zvončkov na travniku.

Na magnetno tablo pritrdimo sliko zvončka in sliko trobentice. Otrok opazuje slike, prepoznava in pokaže cvetlice, ter jih opisuje. Sposobnejši jih tudi imenuje. Utrjuje belo in rumeno barvo. Poišče v razredu predmete, ki so bele in rumene barve. Sposobnejši jih tudi imenuje, manj sposobni pa samo pokaže. Razvija motoriko govornih organov, piha v zvonček, piha v cvetove trobentice, piha v cevko in dela mehurčke v vodi. Polaga ustnice v lego vseh vokalov nesorodnih oblik: i – u, u – a, o – i. Napihuje balonček. Pobarva trobentice z rumeno barvo.

Otrok sestavi zvonček po delih. Sposobnejši tudi imenuje posamezne dele. Pripravimo slike zvončkov. Na vsaki sliki manjka del zvončka. Otrok ugotavlja, kaj manjka (npr. cvet, listi), in doriše manjkajoče dele.

Otrok opazuje cvetlice, ki so v vazi. Prepoznava cvetlice, pokaže cvetlice. Sposobnejši imenuje zvonček, trobentico. Ponazori, kako pokuka zvonček iz zemlje. Počepne na tla, zakrije z rokami glavo in počasi vstaja in dviguje roke. Ko vstane, ima roke narazen. Utrjuje barve, okrogle obliko – sonce je rumeno in okroglo. Okrogle rumene krogce daje v rumeno posodo, okrogle bele krogce pa v belo posodo. V razredu poišče predmete, ki so okrogle oblike, sposobnejši jih tudi imenuje.

Otrok iz platnene vrečke potegne kartonček, na katerem so narisane značilnosti pomladi. Opazuje sliko, prepoznava in opisuje, kar vidi na sliki. Sposobnejši imenuje značilnosti pomladi. Ponazori z gibom, kaj je narisano na sliki. Utrjuje barve, oblike, velikost, količine, številke. Na listu pobarva samo okrogle oblike z rumeno barvo.

Pridobiva glas C: opazuje zvonček in posluša pesmico:

CIN, CIN! Pozvonim.
Cvetlice budim.
CIN – CIN! CIN – CIN!

Otrok spoznava fonomimičen znak. Roko dvigne v višino prsi. Roka visi v zapestju navzdol, premika jo v levo in desno(Fajfar 1996).

Otrok opazuje sliko, ki prikazuje zvonček, glas C poveže z glasom I - Cl. Oba glasova vleče in ponazori s fonomimičnima znakoma. Zlog Cl poveže z glasom N in dobi besedo CIN. Vse tri glasove ponazori s fonomimičnimi znaki in vleče glasove: CIN.

Razvija predpisalne spretnosti: spretnosti rok in prstov: odpira in zapira dlan, razgibava vsak prst posebej, dela krožne gibe s prsti: naprej – nazaj. Roka leži na mizi, prste dvigne in spusti na dlan.

Usklajuje oči in roke – perforira po narisani obliki kroga. Usklajeno premika oči od leve proti desni – pobira rumene krogce iz rumene posode, ki stoji na levi strani, in jih daje v posodo, ki stoji na desni strani.

Vidno razločuje – opazuje 2 sliki, na katerih so narisani zvončki. Ugotavlja, ali sta sliki enaki ali se razlikujeta.

Slušno razlikuje glasove: defektolog ponazori zvonček CIN, otrok za njim ponovi, nato še globalno prepozna besedo CIN.

Polaga krogce po vodoravni črti. Riše kroge z voščenko na papir.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok se sprehaja po travniku. Teče po travniški poti.

Skače kot zajček.

Ponazarja nihanje zvončka.

Ponazarja, kako zvonček pokuka iz zemlje.

Ponazarja ptičke, ki letajo.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Posluša petje defektologa, ki prepeva pesmice z vsebino pomladi.

Pridobiva besedilo pesmice Pomlad prihaja.

Sonce se smeje.
Sneg se tali.
Ptičica poje,
zvonček cveti.

Ponazarja vsebino pesmice z gibi.

Izrazi pesmico s pomočjo plesa.

Spremlja prepevanje s ploskanjem, s palčkami, z malimi ritmičnimi instrumenti.

Razlikuje glasno – tiho igranje.

Likovna vzgoja

Otrok polaga droben material po obrisu zvončka.
Barva z voščenkami ali s suhimi barvicami v obris zvončka.
Trga in lepi papir v obris zvončka.
Tiska s prstki v obris zvončka.

Delovna vzgoja

Otrok mečka papir in ga lepi v obris zvončka.
Šiva po ravni črti, npr. steblo zvončka (cvet in liste nariše defektolog).
Gnete plastelin, oblikuje paličko, kroglico.

VRT

OPERATIVNI CILJI

Otrok:

- opazuje vrt z vsemi čutili,
- zaznava in prepoznava opravila na vrtu,
- prepozna in pokaže posamezna opravila na vrtu s pomočjo slik,
- prepozna in skuša imenovati opravila na vrtu,
- opisuje opravila na vrtu, npr. lopatenje,
- oblikuje vrt v peskovniku,
- opazuje semena in sadike,
- prepozna in pokaže vrečko s semeni, npr. solata,
- prepozna in pokaže sadiko, npr. čebulček, fižol,
- opazuje in zaznava vrtno orodje,
- prepozna in pokaže vrtno orodje v razredu, na slikah,
- prepozna, opisuje in imenuje lopato,
- spozna rjavo barvo, imenuje rjavo barvo,
- ponazori z gibi lopatenje, grabljenje zemlje,
- posluša in posnema zvoke z vrta,
- posluša in prepeva pesmice,
- spozna pravilno uporabo lopate,
- spozna nevarnosti pri uporabi lopate,
- spozna pravilno hojo po pločniku,
- uči se prečkati cesto, ko gre na učni sprehod,
- spozna nevarnosti na cesti,
- spozna koristi vrta,
- spoznava skrb za urejen vrt,

- spozna potrebo po zalivanju vrta,
- spozna, da ne sme hoditi po vrtu – samo po potkah,
- spozna pomen zdrave prehrane – zelenjave.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- se sporazumeva s pomočjo neverbalne komunikacije,
- vzpostavlja očesni in telesni stik,
- razume neverbalna sporočila,
- razume verbalna sporočila, npr. poišči vrečko s semenom, pograbi zemljo v peskovniku, zalij zemljo v peskovniku,
- razvija motoriko govornih organov,
- utrjuje pridobljene glasove,
- posnema že osvojene glasove,
- pridobiva glas D s pomočjo zgodbice,
- povezuje glas D z drugimi glasovi v zloge (de, da, di, do, du), zloge v besede (deda),
- od semen imenuje solato, od sadik čebulček, od vrtnega orodja lopato,
- spontano pripoveduje o vsakodnevnih dogodkih,
- oblikuje enostavno poved, npr.: Na vrt pripeljemo gnoj.

Branje in pisanje

Otrok:

- se igra s knjigo, v kateri je vrt spomladi, jo opazuje, lista strani in spoznava simbole, ki označujejo posamezne črke,
- globalno prepozna besedo: vrt, lopata, solata,
- vadi predpisalne spretnosti:
- razvija ročne spretnosti,
- razvija sposobnost usklajevanja oči in roke,
- usklajeno premika oči od leve proti desni,
- usklajuje gibanje z orientacijo na sebi, na listu,
- vidno razločuje,
- si zapomni simbole,
- si zapomni zaporedje simbolov,
- razume, da simbole lahko bere,
- slušno razlikuje – se igra telefon,
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje: vleče krožno, navpično in vodoravno črto.

Količine in številke

Otrok:

- se igra s kockami, jih sestavlja, razvršča po barvah, preklada, daje narazen, prelaga iz posode v posodo, potiska, pobira, pretresa,
- se igra s posodicami in zemljo z vrta – daje zemljo v posodico z lopatko, jo pretresa, nosi posodo na mizo, potiska posodo z zemljo,
- pokaže zemljo, semena, sadike, vrtno orodje,
- pretresa semena in fižol iz posodice v posodico,
- pokaže in odbira semena, npr. vrečke s semeni; sadike, npr. čebulček, fižol; vrtno orodje, npr. lopata, grablje,
- imenuje semena, npr. solata; sadike, npr. čebulček, vrtno orodje, npr. lopata,
- razvršča predmete po barvi in imenuje rjavo barvo,
- odbira rjave krogce in jih daje v košaro, obkroži predmete, ki so rjave barve,
- razvršča predmete po obliki: čebulček je okrogle oblike, daje ga v posodo in imenuje okroglo obliko,
- razvršča predmete po velikosti: čebulček je velik, fižol je majhen – čebulček daje v košarico, fižol v okroglo posodico; imenuje velik – majhen,
- ureja predmete po velikosti: 1 velik čebulček, 1 majhen fižol,
- natika en rjav velik lesen krogec in en rjav majhen krogec,
- nastavi zaporedje po nareku: 1 velik rjav krogec, 1 majhen rjav krogec,
- primerja, v kateri posodi je veliko semen, v kateri malo,
- primerja v kateri košari je veliko čebulčka, v kateri malo čebulčka,
- imenuje veliko – malo,
- ugotavlja, v kateri košari ni nič čebulčka – košara je prazna,
- išče številke v razredu, na sliki, v knjigi,
- šteje čebulčke, fižol 1, 2,
- dodaja, odvzema v obsegu do 2,
- posluša računsko zgodbo,
- prepoznava številke,
- imenuje številki 1, 2,
- prepisuje številki 1, 2,
- samostojno napiše številki 1, 2.

Vsebina

Na vrt očka pripelje gnoj. Potem z lopato prelopati zemljo in naredi gredice. Mamica seje in sadi. Seje solato, korenje, peteršilj, sadi čebulo, fižol. Vrt zaliva s škropilnico.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Z otroki gremo na šolski vrt. Defektolog pokaže vrtno orodje in ga imenuje. Otrok opazuje vrtno orodje in z njim rokuje. Nato opazuje, kako defektolog lopati zemljo, jo grabi in dela gredice. Skupaj posejejo solato in posadijo fižol. Solato in fižol zalijejo s škropilnico.

V učilnici se igramo delo na vrtu. Zberemo se ob peskovniku. Otroci prevzamejo vlogo očeta in vlogo mamice. Tisti, ki je oče, prelopati zemljo v peskovniku in jo pograbi ter naredi gredice. Deklica, ki igra vlogo mame, poseje solato in posadi fižol. V majhno škropilnico nalije vodo, nosi vodo in zalije. Otrok ob igri imenuje posamezna opravila, pokaže orodje in ga imenuje; razlikuje pojma sejemo in sadimo. Vloge zamenjamo. Vse skupaj ponazorimo z gibi: lopatenje, grabljenje, setev, saditev; otrok predlaga pesmico z vsebino o pomladi. Skupaj jo zapojemo in zarajamo.

Otrok posluša zgodbico o delu na vrtu spomladi. S pomočjo posameznih slik skuša sestaviti zgodbo. Utrjuje barve, oblike, velikost, količine in števila. Razvija motoriko govornih organov, npr. piha semena s cevko v krog, pobira papirčke s cevko (zrak mora potegniti noter), oblizuje ustnice, namazane z eurokremom. Nato pobarva s suhimi barvicami posamezno sliko. Slušno razlikuje – defektolog mu pove na uho eno vrtno orodje. Naloga otroka je, da besedo, ki jo sliši, pove naprej.

Otrok potegne iz vrečke v rolo zavit listek. Na njem je narisano vrtno orodje. Skuša ga imenovati. V razredu poišče pravo orodje, sposobnejši otrok ga še opiše. Utrjuje barve, oblike, števila. Nato polaga droben material po narisani obliki orodja. Pobarva ga z voščenkami.

Pridobiva glas D: otrok opazuje sliko in posluša zgodbico.

Darkov ded iz Ribnice
Prodaja semena in sadike.
En, dva, tri!
Denarce štejemo zdaj vsi.

Glas D ponazori s fonomimičnim znakom: palec in kazalec ene roke podrsavamo med seboj (Fajfar 1996). Nato glas D poveže z glasom E v zlog de, z glasom A v zlog da. Oba zloga poveže v besedo deda.

Nato vadi predpisalne sposobnosti: skrči prste tako, da se konice vseh prstov stiskajo s posamezno roko. Iztegnjene prste na roki upogiba nazaj. Roke ležijo na mizi, dviga posamezne prste. Z dlanmi in prsti napravi skodelico in zajema vodo. Nato perforira po narisani obliki lopate in s tem razvija sposobnost usklajevanja oči in rok.

Vidno razločuje: na listu ima narisane znane predmete. Njegova naloga je, da pobarva samo vrtno orodje.

Nato razvija sposobnost zapomnitve zaporedja simbolov: barva en rjav in en zelen krog – nadaljuje zaporedje.

Izvaja tudi gibalno-grafične vaje za pisanje: vleče krožne črte – čebulček s prsti po polenti, s kredo na tablo, z debelim flomastrom na list in s svinčnikom v zvezek.

Vleče navpične črte s prstom po klopi, s kredo po tabli, z debelim flomastrom po listu, s svinčnikom v zvezek.

Posluša računsko zgodbico: Mama in ata sta delala na vrtu. Ata je prelopatil zemljo, jo pograbil in naredil gredice. Mama je sadila in sejala. Posejala je eno vrečko solate in eno vrečko peteršilja. Koliko vrečk je posejala? Otrok ponovi zgodbico s pomočjo slik, ponazori z aplikati in pove odgovor.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok hodi do šolskega vrta.
Hodi po potkah med gredicami.
Ponazarja lopatenje, grabljenje, sejanje, saditev, zalivanje vrta.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu. Posluša petje defektologa, ki prepeva pesmice z vsebino pomladi: Mira Voglar: Sij, sončece, sij, Janez Bitenc: Pomladna.

Spremlja prepevanje z zvočnimi paličkami, z lesenimi ploščicami, z enostavnimi ritmičnimi instrumenti. Razlikuje glasno – tiho igranje. Pridobiva besedilo pesmice Vojana Tihomirja Arharja Polž.

Polž je hišo kupil,
vrt okoli nje,
nikdar ni raztrgan
pije, dobro je.

Ponazarja vsebino pesmice z gibi – plazi se po tleh kot polž. Pesmico izrazi s pomočjo plesa: napravimo krog, držimo se za roke.

Polž je hišo kupil – koraki v desno
vrt okoli nje – koraki v levo
nikdar ni raztrgan – koraki proti sredini kroga
pije, dobro je – koraki nazaj

Likovna vzgoja

Otrok barva z voščenkami v obris lopate, škropilnice.
Trga in lepi papir v obris škropilnice, lopate.
Tiska s prstki v obris škropilnice.
Perforira po obrisu lopate.

Delovna vzgoja

Otrok mečka papir in ga lepi v obris škropilnice.
Šiva na karton po obrisu lopate.
Gnete glino – naredi lopato.

POLJE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje polje spomladi z vsemi čutili,
- zaznava in prepoznava opravila na polju spomladi,
- pokaže posamezna opravila na polju,
- spoznava, da na polju sejemo in sadimo,
- opazuje in prepoznava krompir, koruzo
- imenuje krompir, koruzo,
- sposobnejši prepozna in imenuje posamezna opravila (kmet orje, brana, seje, sadi),
- opazuje in zaznava kmetijske stroje (traktor, plug),
- prepoznava in pokaže traktor na polju, na sliki,
- posluša in posnema delovanje traktorja,
- ponazarja vožnjo traktorja,
- sposobnejši imenuje traktor,
- ponazarja z rokami: njiva je dolga, njiva je široka,
- ponazarja sejanje in saditev,
- posluša in prepeva pesmice z vsebino pomladi,
- ob opazovanju polja in slik spozna koristi obdelovanja polja,
- spozna pravilno hojo po cestah, po pločnikih, nevarnosti pri prečkanju ceste,
- postopno razvija odnos do narave – ne hodi po njivah, ne uničuj poljskih pridelkov,
- spozna pomen zdrave hrane.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- se sporazumeva z neverbalno komunikacijo,
- posluša in razlikuje zvoke in glasove – delovanje traktorja, pretresanje koruze,
- razume neverbalna sporočila,
- razume verbalna sporočila, npr. vzemi krompir in ga daj v košaro, stresi koruzo v košaro, odnesi košaro na mizo, postavi košaro s krompirjem na tla,

- razvija motoriko govornih organov,
- razvija artikulacijo glasov – defektolog pokaže fonomimični znak, otrok izreče ustrezen glas,
- posnema zvoke, glasove,
- utrjuje že usvojene glasove,
- pridobiva nov glas J s pomočjo zgodbice,
- oblikuje glasove v zloge, ve-ja, li-je, zloge v besede veja, lije,
- imenuje sadike – krompir, opravila na polju – orjemo, sadimo,
- odgovarja na postavljena vprašanja,
- spontano pripoveduje svoja doživetja od doma,
- posluša preprosto zgodbico in jo s pomočjo slik obnovi,
- oblikuje enostavno poved, npr. S plugom orjemo.

Branje in pisanje

Otrok:

- se igra s knjigo, v kateri so slike povezane s poljem spomladi,
- spoznava vlogo simbolov,
- globalno prepozna svoje ime, mogoče tudi priimek, besede PLUG, KROMPIR, TRAKTOR,
- vadi predpisalne spretnosti:
- razvija spretnosti rok in prstov,
- razvija sposobnost usklajevanja oči in roke,
- usklajeno premika oči od leve proti desni,
- usklajuje gibanje z orientacijo na sebi, v prostoru in na listu,
- vidno razločuje,
- si zapomni simbole,
- si zapomni zaporedje simbolov,
- bere simbole,
- slušno razlikuje traktor, avto, vlak,
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje: vleče krožno, navpično, vodoravno črto.

Količine in številke

Otrok:

- se igra s koruzo – jo pretresa iz posode v posodo, pobira zrnje z mize in ga daje v posodo, nosi košaro s krompirjem, jo potiska po tleh, po mizi,
- odbira koruzo,
- niza koruzo,
- pokaže koruzo, krompir,
- imenuje koruzo, krompir,
- razlikuje obliko – koruza je okrogle oblike, krompir je tudi okrogel,

- poišče v razredu še druge okrogle oblike in jih imenuje,
- razlikuje velik – majhen: krompir je velik, koruza je majhna,
- poišče v razredu še druge velike in majhne predmete in jih imenuje,
- odbira sadike po barvah – skupaj rjav krompir, rumeno koruzo,
- imenuje rjavo in rumeno barvo,
- niza zaporedje: en krompir, eno koruzo,
- natika krogce na paličko v zaporedju po nareku: en rjav krogec, en rumen krogec,
- nadaljuje zaporedje: pobarva 1 velik krog z rjavo barvo, 1 majhen krog z rumeno barvo,
- riše zaporedje: 1 velik krog, 1 majhen krog,
- opazuje in primerja tri košare – ugotavlja, v kateri je več krompirja, v kateri košari je manj krompirja, v kateri košari ni krompirja,
- šteje košare, krompir, koruzo 1, 2,
- išče številki 1, 2 v razredu,
- se igra z veliko kocko, ki jo naredi defektolog, jo meče in šteje pike,
- šteje iz veselja,
- posnema korake 1, 2, stopinje 1, 2, udarce 1, 2,
- prireja količini 1, 2 – ima dve posodici, v eno je dal koruzo, v koliko posodic mora še dati,
- dodaja in odvzema v številskem obsegu do 2,
- prepozna številki 1, 2,
- imenuje številki 1, 2,
- preriše številki 1, 2,
- v igri pridobiva priložnost za napovedovanje rezultata, npr. koliko zrn koruze ima sošolec v roki.

Vsebina

Kmet pripelje s traktorjem na njivo gnoj. Nato ga raztrosi. S plugom preorje njivo. Nato seje in sadi. Sadi krompir, zelje, seje koruzo, korenje.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Z otroki gremo na bližnjo njivo. Otrok opazuje njivo. Njiva je dolga in široka. Zemlja je rjava. Opazuje traktor, ki pripelje gnoj. Nato opazuje, kako kmet raztrosi gnoj, kako preorje njivo, kako jo z brano pobrana. Nato pa sadi krompir. Opazuje traktor, plug in brano. Traktor je velik in rdeče barve. Ima velike gume.

Otrok opazuje slike, ki prikazujejo delo na polju. Nato zmešamo slike. Njegova naloga je, da slike razvrsti po vrstnem redu. Nato ponazori opravila na polju, delovanje traktorja. Zapoje in ponazori z gibi vsebino pesmi Nika Grafenauerja: Orjemo, orjemo.

Orjemo, orjemo polje široko režemo, režemo brazde globoko.	Nakazujemo, kot da v rokah držimo plug in ga potiskamo pred seboj.
Sejemo, sejemo zlato pšeničko žanjemo, žanjemo jo za potičko.	Ponazarja setev: z desno roko seže v predpasnik in vrže "pšenico" – roko močno iztegne in odpre dlan. Počepnemo, z levo roko naredimo gib, kot da primemo snop, z desno roko ga odrežemo s srpom.

Razvija motoriko govornih organov: otrok piha v koruzo, pobira koruzo s cevko, ponazarja delovanje traktorja – izpih in ustnice se zatresejo. Široko odpre usta in s konico jezika niha od enega ustnega kota do drugega.

Dramatiziramo delo na polju. Otrok stopi v veliko škatlo brez dna, ki predstavlja narisani traktor. Z glasovi ponazarja delovanje traktorja. Ko pride do njive – v učilnici določimo poseben prostor in ga z vrvico omejimo – zleze iz škatle, prime v roko majhne vile in dela gibe, kot da trosi gnoj – hodi gor in dol po njivi. Nato priključi k traktorju še eno ozko škatlo, ki je zadaj odrezana pravokotno. Ponazarja oranje. Ves čas ponazarja delovanje traktorja – hodi gor in dol po njivi. Nato izstopi iz traktorja, odpne plug in priključi brano. Brano naredimo iz nizke velike škatle. Na spodnjo stran prilepimo trikotnike iz lepenke. Ko je njiva pobranana, sadi krompir. Vzame v roke košaro s krompirjem. Ponazarja saditev krompirja.

Ob tem utrjuje barve. Zemlja je rjava, traktor je rdeč. V košari je mnogo krompirja. Posadim en krompir pa še en krompir. Posadil sem ves krompir. V košari ni več krompirja. Vloge zamenjamo. Otrok ponazarja delo na polju, drugi prepoznavajo opravila. Sposobnejši tudi imenuje opravila.

Razvija predpisalne spretnosti:

- kroži z rokami v rami, v zapestju
- skrči prste in spusti,
- pobira koruzo,
- roke ležijo na mizi, dviga posamezne prste,
- roke ležijo na mizi, s prsti močno pritiska ob mizo in dvigne dlani,
- upogne sredinec prek kazalca,
- usklajuje oči in roke – polaga krogce po narisani obliki krompirja,
- usklajeno premika oči od leve proti desni – pobira krompir iz košare, ki je na levi strani, in ga prelaga v košaro, ki je na desni strani,
- usklajuje gibanje z orientacijo v prostoru – prime krompir in ga postavi na mizo, pred krožnik, za krožnik, zgoraj na mizi, spodaj na mizi.

Vidno razločuje – med znanimi predmeti obkroži samo krompir.

Razvija sposobnost slušnega razlikovanja – otrok pokrije oči in posluša defektologa. Defektolog ponazarja traktor, avto, ptice, čebele, vlak. Otrok prepoznava zvoke in jih razlikuje ter imenuje.

V košari imamo različne sadike: krompir, zelje, fižol. Otrok z zavezanimi očmi prepoznava sadike. Utrjuje barve in oblike. Krompir je rjave barve in bolj okrogel. Fižol je rjave barve. Zelje je zelene barve. V razredu poišče predmete, ki so rjave in zelene barve. Odbere rjave in zelene krogce in jih daje v enako pobarvane posodice. Rjave v rjavo, zelene v zeleno posodico. Nato natika krogce na paličko v zaporedju po nareku – en rjav, en zelen krogec.

Otrok opazuje slike, ki prikazujejo opravila na polju in poljsko orodje. Ob sliki so tudi napisana imena opravil in orodja. Opisuje sliko in globalno prepoznava napisane besede ob slikah. Nato slušno razločuje – brnenje traktorja, avtomobila, vlaka.

Izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje. Polaga koruzo po krožnici, po navpični črti, po narisani obliki kljuke od dežnika, vleče navpične in vodoravne črte (njiva) s prstom po zemlji, z voščenkami na velik list, s svinčnikom v zvezek. Riše kroge s kredo na tablo, z barvasto kredo na papir, s flomastrom v zvezek.

Otrok, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom in je že več let v prvi razvojni stopnji, nadaljuje z individualnim programom pridobivanja velikih tiskanih črk.

Otrok pridobiva glas J s pomočjo zgodbice: Bila je pomlad. Alenka je zjutraj vstala, se umila, oblekla, pojedla in odšla v šolo. Ko je stopila na prag, je ugotovila, da močno dežuje. Vzela je lep rdeč dežnik in odšla v šolo. Močno je deževalo, zato je prišla v šolo vsa mokra.

V šoli so skupaj povedali pesem:

Joj, jej, jaj!
Pod dežnikom gremo v šolo
in iz šole spet nazaj ...
Joj, jej, jaj
kdaj bo le deževja kraj?

Posluša zgodbo in skuša ponoviti joj, jej, jaj. Spozna fonomimičen znak za glas J: v višini prsi dvignemo roko, stisnjeno v pest in izrečemo glas J (Fajfar 1996). Glas J poveže z drugimi glasovi v zloge – ja, ji, jo, ju, zloge v besede jej, joj, jaj, vije, veja, lije.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok hodi do njive.

Ponazarja dolžino njive – iztegne roke.

Ponazarja vožnjo traktorja – teče vzdolž njive.

Ponazarja sejanje – z levo roko nosi košaro, z desno roko zajema iz nje seme, iztegne roko, odpira dlan in vrže seme.

Ponazarja saditev – počepne.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Posluša prepevanje pesmic z vsebino pomladi, npr. Janez Bitenc: Pomladna. Spremlja petje pesmice s ploskanjem, z udarjanjem rok ob kolena, z zvočnimi palčkami, z zvončki, s kastanjetami.

Pridobiva besedilo pesmi Orjemo, orjemo.

Ponazarja vsebino pesmi z gibi, zapoje in zapleše pesmico: postavi se v pare, obraz je obrnjen proti obrazu.

Orjemo, orjemo	4-krat zaploskamo.
polje široko,	
režemo, režemo	4-krat udari po stegnenici.
brazde globoko.	
Sejemo, sejemo	Roke prekriža in udari po ramenih 4-krat.
zlato pšeničko,	
žanjemo, žanjemo	4-krat se dotakne dlani nasprotnega para.
jo za potičko.	

Razlikuje glasno–tiho, hitro–počasno igranje.

Likovna vzgoja

Barva z vodenimi barvicami v obris njive.
Barva z voščenkami v obris enostavnega traktorja.
Trga in lepi papir v obris enostavnega traktorja.
Tiska s prstki v obris njive, tiska s krompirjem v narisano obliko njive.
Perforira po obrisu krompirja.

Delovna vzgoja

Striže po črti.
Šiva po vijugasti črti.

SADOVNJAK

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje sadovnjak spomladi z vsemi čutili,
- zaznava in prepoznava drevo spomladi,
- ugotavlja, da drevo cveti,
- zaznava in prepoznava dele drevesa: deblo, veje, vejice, listi,
- pokaže dele drevesa,
- sposobnejši imenuje dele drevesa in pove, da drevo cveti,
- sestavi drevo iz delov,
- utrjuje barve – beli cvetovi, rjavo deblo, zeleni listi,
- ponazarja dele drevesa: počepne – korenine, vstane – deblo, iztegne roke – veje,
- ponazarja letanje čebel,
- posluša in prepoznava čivkanje ptic, brenčanje čebel,
- posluša in prepeva pesmice,
- nadaljuje s spoznavanjem pravilne hoje po cesti in z lepim vedenjem na cesti, s prečkanjem ceste,
- razvija pozitiven odnos do narave – ne sme lomiti vej z drevesa,
- spozna nevarnosti pri delu v sadovnjaku (lahko pademo z lestve).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- se sporazumeva z neverbalno komunikacijo,
- razume neverbalna sporočila,
- posluša in razlikuje zvoke in že usvojene glasove,
- razume verbalna sporočila: npr. pokaži vejo z zelenimi listi, pokaži vejo z belimi cvetovi, postavi vejo s cvetovi v vazo, odnesi vazo na mizo,
- razvija motoriko govornih organov,
- artikulira in utrjuje že usvojene glasove,
- posnema zvoke čiv čiv, bz bz, in glasove v, e, j, a; d, e, b, l, o,
- povezuje glasove v zloge ve-ja, de-blo, zloge v besede – veja, deblo,
- imenuje dele drevesa,
- spontano pripoveduje o svojih doživetjih,
- odgovarja na preprosta vprašanja,
- opisuje slike,
- oblikuje enostavno poved, npr. Drevo cveti.

Branje in pisanje

Otrok:

- se igra s knjigo, v kateri so slike, ki prikazujejo pomlad v sadovnjaku, napisane so tudi posamezne besede ob slikah,
- opazuje in spoznava vlogo simbolov,
- globalno prepoznava posamezne besede, npr. veja, drevo,
- vadi predpisalne spretnosti:
- spretnosti rok in prstov,
- razvija sposobnosti usklajevanja oči in roke,
- usklajeno premika oči od leve proti desni,
- usklajuje gibe z orientacijo na sebi, v razredu, v zvezku,
- vidno razločuje,
- si zapomni simbole, zaporedje simbolov,
- razumeva, da simbole lahko bere,
- slušno razlikuje,
- izvaja tudi gibalno-grafične vaje za pisanje: krožne, navpične, vodoravne in poševne črte,
- otrok, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom in je več let v 1. razvojni stopnji, nadaljuje s pridobivanjem in pisanjem velikih tiskanih črk po individualnem programu.

Količine in številke

Otrok:

- se igra z vejo, na kateri so listki in cvetovi, vejo nosi po razredu, jo postavi zgoraj na mizo, spodaj na mizo, na levo stran mize, na desno stran mize, natoči vodo v vazo, preliva vodo iz vaze v vazo, postavi vejo v vazo, odnese vazo na mizo,
- imenuje: veja, listi, cvetovi,
- odbira veje z belimi cvetovi in veje z roza cvetovi,
- utrjuje barve – veje so rjave, cvetovi so beli, roza,
- utrjuje oblike: cvetovi so okrogle oblike,
- ugotavlja višino – drevo je visoko,
- tipa deblo in ugotavlja, da deblo ni gladko,
- nastavi zaporedje po nareku: en bel cvet, en roza cvet,
- nadaljuje zaporedje in barva, en bel krog, en roza krog,
- opazuje, primerja in ugotavlja, na kateri veji je veliko cvetov, na kateri malo,
- išče številke v razredu,
- se igra z dominami,
- šteje iz veselja,
- šteje drevesa, veje, čebele, metulje, cvetove,
- posnema ritem 1, 2, korake 1, 2,

- šteje 1, 2 (če vidi eno vejo, reče ena, če vidi dve veji, reče dve),
- dodaja, odvzema v številskem obsegu do 2,
- prepozna številki 1, 2,
- imenuje 1, 2,
- preriše številki 1, 2,
- napiše številko 1, 2 ob narisanem drevesu,
- skuša napovedati rezultat, npr. koliko cvetov ima defektolog v roki,

Vsebina

V sadovnjaku vidimo drevesa. Na drevesih rastejo zeleni listi in beli cvetovi. Drevo cveti. Drevo ima deblo, veje in vejice. Čebele letajo s cveta na cvet.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrok odide v bližnji sadovnjak. Opazuje drevesa. Ugotavlja, da je drevo visoko. Opisuje drevo. Drevo ima deblo, veje in vejice. To ponazori z gibi. Tipa skorjo debla. Ugotavlja, da deblo ni gladko. Tipa list. Spoznava, da so listi zeleni in gladki. Opazuje cvetove. Spoznava, da so cvetovi okrogli, beli in roza. Vonja cvetove. Cvetovi dišijo. Po zraku letajo ptički in čebele. Čebele letajo s cveta na cvet. Nabirajo med. V sadovnjaku spozna, da ne sme lomiti vej in vejic, da se ni treba bati čebel.

V razredu se igra z vejo. Odbira narisane veje po barvi cvetov. Iz razrezanih delov sestavi drevo. Pritrdi zelene liste in bele cvetove. Razvija motoriko govornih organov: piha v liste in cvetove; pobira liste s cevko in jih nosi iz levega kroga, narisanega na mizo, v desni krog; oblizuje ustnice, namazane z medom; premika jezik na nos, na brado, na levo stran lica, na desno stran lica.

Otrok pripoveduje, kaj je videl v sadovnjaku. Defektolog riše po njegovi pripovedi. Nastane slika. Utrjuje barve, oblike, dolžino, višino, količine in številke. Ponazori brenčanje in letanje čebel. Nauči se ljudsko pesem Čebelica leti. Ponazori jo z gibi: postavi se v krog in počepne.

Čebelica leti	Vstane in močno iztegne roke navzgor.
najvišje pod nebo.	
Čim višje leti,	Z rokami maha, kot da ima krila.
tem lepše brenči	in hodi proti sredini kroga.
čebelica moja.	

Razvija predpisalne spretnosti

Iztegne kazalec in z eno roko vleče črto od zgoraj navzdol, nato z drugo roko in z obema rokama; odpira in zapira pest; roke položi na mizo in dviguje prste od leve proti desni; nastavi na rob mize prste od mezinčka naprej; dvigne roke na prste in spusti na dlan.

DEFEKTOLOGIJA

Usklajuje oči in roke – zelene liste jemlje iz ene posode in jih daje v drugo posodo; oči premika od leve proti desni – s prsti prijemlje koščke vate in jih daje iz levega kroga v desni krog.

Vleče črte na sebi od glave navzdol; vleče črte v razredu na tabli od zgoraj navzdol, na listu papirja.

Vidno razločuje – obkroži drevo z belimi cvetovi.

Opazuje sliko, na kateri je narisano cvetoče drevo. Ob drevesu je napisana beseda drevo. Otrok opisuje sliko in globalno prepoznava besedo drevo. Defektolog pokrije "sliko", otrok prebere besedo DREVO. Defektolog pokrije besedo, otrok "bere" drevo.

Slušno razlikuje čivkanje ptic, brenčanje čebele, žaganje z žago.

Pomlad v sadovnjaku lahko dramatiziramo. Dogovorimo se za vloge. Nekaj otrok nastopa kot drevo, eden je čebela. Čebelica leta od drevesa do drevesa in nabira med. Ponazori brenčanje čebele. Med nosi v čebelnjak. Ko nabere dovolj medu, ga ponudi sošolcem. Oblizujejo si ustnice. Ugotavljajo, da je med sladek, da diši. Vloge zamenjajo.

Izvaja grafične vaje za pisanje:

- polaga krogce po narisani obliki debla, vleče navpične črte – deblo – s kredo, z voščenkami, s prstom, namočenim v prstne barve,
- vleče krožne črte – riše cvetove s prstom po polenti,
- vleče poševne črte – z debelim flomastrom, s kredo, z voščenkami (vleče črte od cveta do cveta – poševne črte), s svinčnikom v zvezek.

Otrok opazuje in opisuje sliko, ki prikazuje pomlad v sadovnjaku. Utrjuje barve, oblike, velikost, višino. V razredu išče predmete, ki so zelene, bele, roza, rjave barve, okrogle predmete, visoke – nizke predmete. Sposobnejši skuša imenovati predmete v razredu. Prepoznava brenčanje čebel, čivkanje ptic iz različnih prostorov v učilnici (oči ima zaprte). Z gibi ponazarja čivkanje ptic in brenčanje čebel. Zapoje in zaraja pesmico Rdeče češnje.

Niza zaporedje en bel cvet, en roza cvet. Šteje cvetove 1, 2. Barva zaporedje – en bel krog, en roza krog.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok hodi do sadovnjaka.

Teče med drevesi, se skriva.

Ponazarja drevo.

Posluša navodilo: na besedo grm počepne, na besedo češnja, jablana, hruška vstane – hitrost stopnjujemo.

Ponazarja letanje ptic, čebel.

Glasbeno-ritmično vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Prepeva pesmico Rdeče češnje rada jem (ljudska) – zaraja.

Zapoje pesmico Ljudska: Čebelica leti. Ponazarja vsebino pesmice z gibi. Dramatizira pesmico: pripnemo mu krila iz blaga, na glavo mu damo kapo s tipalkami in ponazarja čebelo in prepeva pesmico.

Razlikuje glasno – tiho, hitro – počasno igranje. Prepoznava Orffove instrumente po značilnih glasovih (pokrije oči in samo posluša).

Pesmice spremlja z zvočnimi palčkami, z ropotuljami. Posluša pesmice s kasete.

Likovna vzgoja

Otrok barva z voščenkami ali s suhimi barvicami v obris drevesa.

Trga in lepi papir v obris drevesa.

Tiska s prstki v obris drevesa in cvetov.

Z leseno palčko, namočeno v barvo, vleče ravne črte.

Perforira po obrisu kroga.

Delovna vzgoja

Šiva po obrisu debla – krošnjo nariše defektolog.

Mečka papir in ga lepi v obris drevesa in cvetov.

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje glavnih značilnosti pomladi
- spoznavanje opravil na vrtu, vrtnega orodja
- spoznavanje koristi vrta
- spoznavanje opravil na polju in kmetijskih strojev
- spoznavanje pomena dela na polju
- spoznavanje opravil v sadovnjaku in sadjarskega orodja
- razvijanje čutil
- razvijanje govora
- razvijanje branja in pisanja
- razvijanje osnovne in fine motorike
- razvijanje pozitivnega odnosa do okolja
- razvijanje pozitivnih medsebojnih odnosov
- razvijanje sproščenega vzdušja z igro, glasbo, plesom
- razvijanje ustvarjalnosti
- razvijanje pozitivne samopodobe.

ZNAČILNOSTI POMLADI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

opazuje značilnosti pomladi v bližnji okolici z vsemi čutili,

- zaznava in prepoznava značilnosti pomladi,
- pokaže značilnosti pomladi,
- imenuje in opiše značilnosti s pomočjo naravnih predmetov, aplikatov in slik,
- opazuje, prepozna in imenuje značilnosti pomladi na kasetnem filmu,
- razlikuje značilnosti pomladi od drugih letnih časov,
- spozna, pokaže in imenuje dele zvončka, trobentice,
- prepozna cvetlice s tipom in vonjem,
- gibalno izrazi značilnosti pomladi,
- utrjuje barve, oblike, velikost,
- spozna višino, dolžino,
- posluša in prepoznava oglašanje ptičkov (kukavica,sinica), brenčanje čebel,
- prepeva pesmice z vsebino pomladi,
- spozna pomen pravilne hoje po cesti,
- seznani se z nevarnostmi pri prečkanju ceste,
- spozna in razvije pravilen odnos do okolja (ne meče smeti po tleh, ne hodi po visoki travi, ne trga veliko cvetlic).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- z gibi izraža svoje želje, potrebe in čustva,
- se jezikovno sporazumeva ob vsakodnevnih dejavnostih in v socialnih situacijah,
- razume dve jezikovni navodili, npr. nalij vodo v vazo in postavi zvončke v vodo; odpri predal v mizi in vzemi škarje,
- posluša zgodbico,
- obnovi zgodbico ob slikah s pomočjo vprašanj,
- sestavi zgodbico,
- aktivno sodeluje pri govornih igrah z glasovi, zlogi, besedami,
- pravilno imenuje značilnosti pomladi,
- posluša posamezne besede in v njih prepoznava, ponavlja zloge in glasove in njihovo zaporedje (pomlad, dan, zvonček, trobentica),
- posluša besede in v njih prepoznava in ponavlja začetni glas ali zlog, npr. pomlad, trobentica,
- na vprašanja odgovori s trobesedno povedjo (npr. Zvonček raste na travniku.),
- opiše zvonček, trobentico s pomočjo vprašanj,
- izraža svoje želje in potrebe (npr. Rad bi zmešal karte.),
- pripoveduje svoja doživetja,
- oblikuje vprašalno poved – Ali si dal zvončke v vodo?,
- oblikuje nikalno poved – Ne morem vstati,
- Nauči se pesem Radovana Gobca Pomlad.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša glasove,
- povezuje glasove v zloge (zvon-ček, tro-ben-ti-ca itd.), zloge v besede (zvonček, trobentica),
- bere besede, ki so povezane z značilnostmi pomladi,
- bere kratke povedi ob ponazoritvi na slikah,
- razvija predpisalne spretnosti,
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje: vleče valovite črte, loke in zanke,
- spontano prepisuje velike tiskane črke in jih povezuje z glasovi, povezanimi s pomladjo (pomlad, zvonček),
- prepiše besede, povezane z značilnostmi pomladi,
- v zapisani besedi podčrta enake črke (trobentica; žafran), v zapisani besedi obkroži različne črke z v o n č e k, p o m l a d,
- igra se s črkami za zabavo – išče pare črk in jih zlaga, pove besedo, ki se začne z določeno črko,
- prepiše besede, povezane s pomladjo: zvonček, trobentica, žafran,
- prepozna manjkajočo črko v znani besedi in jo napiše, npr. tr _ ne _ tica,

- ob narisanih predmetih napiše besedo,
- dopolni poved – napiše besedo ob sliki,
- rešuje križanko: sestavi jo defektolog.

Količine in številke

Otrok:

- se usmerjeno igra: naliva vodo v posodo, pretaka vodo, nosi vodo v posodi od lijaka do mize in nazaj,
- pokaže dolgo steblo zvončka in kratko steblo trobentice,
- ureja zvončke in trobentice po barvi, po dolžini stebla,
- razvršča zvončke po dolžini stebla v eno vrsto, trobentice v drugo vrsto,
- imenuje barve, dolžino,
- ugotavlja, katerih cvetlic je več – zvončkov ali trobentic,
- niza zaporedje 2 zvončka, 1 trobentica,
- barva krogce 2 bela, 1 rumen,
- šteje zvončke in se jih dotika,
- šteje poskoke, udarce z roko,
- šteje avtomobile pred šolo,
- igra se človek ne jezi se, domino, ki ga lahko izdela defektolog in vključi vsebino pomladi,
- šteje zvončke, trobentice, žafrane,
- šteje zvončke, trobentice po odvzemanju,
- zapomni si število zvončkov v eni skupini in nadaljuje s štetjem v drugi skupini,
- prepozna in imenuje številke od 1 do 5,
- poveže količino zvončkov, trobentic s številkami od 1 do 5,
- uredi številke od 1 do 5, od 5 do 1,
- vstavi manjkajočo številko, npr. 1, 2, 4, 5,
- določi naslednik danega števila od 1 do 5,
- prepiše številke od 1 do 5,
- samostojno napiše številke od 1 do 5 ob narisanih zvončkih, trobenticah,
- sešteva, odšteva in dopolnjuje (koliko ima, koliko je odvzel, koliko mu je ostalo),
- napove rezultat, oceni,
- spozna denar – kovance,
- pokaže položaj zvončka glede na sebe (levo, desno),
- premika se po navodilih, npr. 3 korake naprej, 2 nazaj, 1 korak v levo, 2 v desno,
- posluša računsko zgodbico.

Vsebina

Zime ni več. Prišla je pomlad. Sonce sije. Bolj toplo je. Dan je daljši, noč pa krajša. Včasih dežuje in piha veter. Trava zeleni. Na travniku rastejo cvetlice: zvončki,

trobentice, žafran. Na vejah dreves vidimo zelene listke in cvetove. Iz toplih krajev so se vrnile ptice. Spomladi začnemo delati na vrtu, na polju, v sadovnjaku.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrok gre na travnik trgat zvončke in trobentice. Previdno hodi po cesti, prečka cesto. Ko pride do travnika, se seznani, da ne sme odtrgati preveč zvončkov in da jih bo moral dati v razredu takoj v vodo. Opazuje zvončke in jih opisuje. Utrjuje barve, oblike, velikost. Na travniku zapoje in zapleše pesmico – ljudska Zvončki in trobentice. Ob robu travnika tudi teče, se žoga z žogo in igra gnilo jajce. Posluša oglašanje kukavice, sinice.

Posluša zgodbico, ki jo pripravi in pove defektolog. Npr.: Ana in Tomaž sta šla na travnik. Hodila sta po pločniku. Pri semaforju sta prečkala cesto. Čez cesto sta šla, ko je na semaforju gorela zelena luč. Prispela sta do travnika. Zagledala sta velik travnik, poln zvončkov. Travnik je bil kar bel, ker je bilo toliko zvončkov. Ana je zakričala od veselja: "Joj, Tomaž, poglej, koliko zvončkov!" Takoj se je sklonila in začela trgati zvončke. Tomaž jo je gledal in rekel: "Veš kaj, Ana, ker so zvončki tako lepi na travniku, jih ne smeš natrgati preveč. Utrgaš jih lahko le nekaj." "Prav, Tomaž," je odgovorila Ana. "Utrgala jih bom 5," je nadaljevala in jih začela šteti: ena, dva, tri, štiri, pet. "Koliko zvončkov pa boš odtrgal ti, Tomaž?" je zanimalo Ano. "Jaz bom pa odtrgal 4 zvončke," in je začel šteti. Ena, dva tri, štiri. "Za koga pa trgaš te zvončke? Komu jih boš dal?" je zanimalo Ano. "Dal jih bom svoji mamici," je odgovoril Tomaž. Ko sta natrgala zvončke, sta poslušala kukavico. Zapela in zaplesala sta pesmico o pomladi. Vsa vesela in zadovoljna sta odšla previdno nazaj domov. Doma sta dala šopke zvončkov vsak svoji mami. Mami sta dali šopka zvončkov v vazi.

Otrok skuša obnoviti zgodbico s pomočjo vprašanj in slik.

Zgodbico dramatiziramo. Dogovorimo se, kdo bo Ana, kdo Tomaž, kdo mama. Otrok izraža svoje želje, npr. Jaz bom Ana. Vsebino zgodbice ponazarja z gibi: hodi, prečka cesto, se pogovarja, trga zvončke, jih šteje, oblikuje šopek, posnema oglašaje kukavice, zapoje, zapleše, izroči šopek svoji mami, mama nalije vodo v vazo in postavi v vazo zvončke.

Otroku zmešam slike, ki ponazarjajo zgodbico. Opisuje slike in jih uredi po vrstnem redu. Posluša posamezne besede, prepoznava in ponavlja zloge in glasove, npr. pomlad, trobentica, zvonček, trava, sonce, toplota. Nato posluša podobne besede, prepozna in pove začetni glas, npr. trobentica, drevo. Defektolog pove besedo, npr. zvonček, otrok oblikuje trobesedno poved, npr. Zvonček ima cvet.

Otrok se igra s kartami, na katerih so narisane značilnosti pomladi. Karte meša, jih razporeja narazen v roki, ponudi sošolcem. Otrok, ki potegne karto, opisuje, kaj vidi na njej. Utrjuje barve (bela, rumena, zelena, vijolična, rjava), oblike (sonce je okrogle oblike), velikost (travnik je velik), višino (drevo je visoko, grm je nizek), dolžino (zvonček ima dolgo steblo, trobentica kratko).

DEFEKTOLOGIJA

Ob utrjevanju barv, oblik, velikosti, višine in dolžine išče še druge predmete v razredu in jih imenuje. Vsebino slik ponazori z gibi. Lahko tudi zapoje in zapleše pesmico z vsebino pomladi. Defektolog razdeli liste, na katerih so narisane travniške cvetlice. Naloga otroka je, da imenuje cvetlice, jih opiše in napiše ob vsaki ime. Nato prebere napisane besede. Ko to dokonča, lahko še pobarva cvetlice.

V zapisani besedi podčrta enake črke, obkroži različne črke (t r o b e n t i c a, z v o n č e k). Dopolni manjkajoče črke v besedi, npr. t _ _ b _ _ _ _ _ a, ž _ f_ _ n. Dopolni poved, npr. Sonce t _ _ _ o sije. Otrok si ogleda kasetni film, ki prikazuje pomlad.

Nauči se pesmico Radovana Gobca: Pomlad.

Juhu, juhu, juhu,
pomlad je zopet tu!
Po tratici skakljamo,
se z žogami igramo,
po tratici skakljamo,
se z žogami igramo!
Juhu, juhu, juhu, pomlad je zopet tu!

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok hodi do travnika, trga cvetlice.
Teče po travniški poti.
Žoga se z žogo na robu travnika.
Igra se gnilo jajce.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Posluša petje defektologa, ki poje pesmice z vsebino pomladi.

Posluša kaseto s pesmicami o pomladi. Prepeva pesmice, npr. ljudsko Prišla bo pomlad, Zvončki in trobentice, Janez Bitenc: Kukav'ca, Sonce se smeje. Ponazarja vsebino pesmice z gibi. Vsebino pesmice ponazori tudi s plesom.

Npr:.	Sonce se smeje rožice šteje, ki na polju že cveto.	Naredimo krog, se primemo za roke in upogibamo kolena in zamahujemo z rokami.
	Sonce se smeje, ribice šteje, ki v potoku plavajo.	Spustimo se za roke, dvignemo roke navzgor in pozibavamo z iztegnjenimi rokami levo – desno.

Sonce se smeje,
kuka skozi veje
in zavriska prav glasno.

Ponovno naredimo krog, se primemo okrog ramen in skupno pozibavamo levo - desno.

Na podoben način gibalno ponazarjamo tudi druge pesmice. K ustvarjanju z gibom vzpodbudimo otroke. Tako oni sami pokažejo, kako bi zaplesali neko pesmico, in tako soustvarjajo učno uro s svojo ustvarjalnostjo.

Prepevanje pesmic otrok tudi spremlja z igranjem na Ulwila instrumente, na Orffove instrumente, palčke. Prepozna glasno – tiho, hitro – počasno igranje.

Likovna vzgoja

Otrok barva z vodenimi barvicami v obris zvončka, trobentice, žafrana (otrok sam izbere cvetlico).
Trga papir in ga lepi v obris cvetlice.
Tiska s prstki v obris cvetlice.
Vleče z leseno paličko, ki jo pomaka v tuš, po narisani obliki cvetlice.
Prosto riše cvetlice.
Lavira cvetlice.

Delovna vzgoja

Šiva po obrisu cvetlice na karton.
Šiva po obrisu cvetlice na juti.
Oblikuje cvetlico iz gline, plastelina.
Oblikuje cvetlico iz žice.
Posadi cvetice in jih zaliva.

DELO NA VRTU

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje vrt spomladi z vsemi čutili,
- zaznava, prepoznava in pokaže opravila na vrtu spomladi,
- imenuje opravila na vrtu spomladi,
- opisuje opravila na vrtu,
- opazuje vrtno orodje,
- prepozna in pokaže vrtno orodje,
- imenuje vrtno orodje,

- opazuje semena in sadike,
- prepoznava semena in sadike s tipom,
- prepozna in pokaže vrečke s semeni, sadiko solate,
- imenuje semena – korenje, peteršilj, solata,
- imenuje sadike – solata, čebulček, paradižnik,
- razlikuje sejemo – sadimo,
- spozna koristi vrta,
- spozna, da je treba vrt pleti in ga tudi zalivati,
- spozna pomen zdrave prehrane in da je treba zelenjavo pred uporabo oprati,
- pazljivo hodi po cesti, jo previdno prečka,
- spozna nevarnosti na cesti,
- spozna nevarnosti pri uporabi vrtnega orodja.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- z gibi izraža svoje želje, potrebe in čustva,
- jezikovno se sporazumeva ob vsakodnevnih dogodkih in socialnih situacijah,
- razume dve jezikovni sporočili, npr. prinesi vrečko peteršilja in jo odpri,
- posluša računsko zgodbico, besede, ki so povezane z vrtom spomladi, izštevanko,
- sodeluje pri govornih igrah z glasovi, zlogi, besedami,
- pravilno imenuje semena, sadike in opravila na vrtu,
- posluša besede, v njih prepoznava in ponavlja zloge in glasove ter njihovo zaporedje, npr. solata, peteršilj, prelopatimo, pograbimo itd.,
- posluša besede, v njih prepoznava in ponovi začetni glas, npr. lopata, grablje, paradižnik itd.,
- na vprašanje odgovori s trobesedno povedjo,
- s pomočjo vprašanj opiše semena, sadike, vrtno orodje,
- izrazi svoje želje in potrebe,
- pripoveduje svoja doživetja,
- po poslušanju obnovi zgodbico,
- oblikuje vprašalno poved: Kakšne barve je čebulček?
- oblikuje nikalno poved: Ne maram paradižnika,
- se nauči pesmico: Lenčka Kupper Krt.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša glasove,
- veže glasove v zloge, npr. so-la-ta, ko-re-nje itd.,
- veže zloge v besede – solata, korenje, peteršilj itd.,
- bere kratke besede in jih globalno prepoznava,

- bere kratko poved ob sliki,
- razvija predpisalne spretnosti,
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje – valovita črta, loki, zanke,
- spontano prepisuje velike tiskane črke in jih povezuje z glasovi,
- prepiše posamezne besede, npr. solata, čebulček, vrt itd.,
- v zapisani besedi podčrta enake črke, npr. p<u>a</u>r<u>a</u>d<u>i</u>žn<u>i</u>k,
- v zapisani besedi obkroži različne črke, npr. s o l a t a,
- s črkami se igra za zabavo – išče pare, zlaga črke v vrsto in sestavlja kratke besede,
- prepozna manjkajoče črke v besedah, npr. p _ _ _ _ _ _ _ _ k, p _ _ _ _ d, v _ t,
- prepozna besedo in jo postavi k predmetu,
- ob sliki napiše ime semena ali sadike,
- dopolni stavek,
- iz kupa knjig poišče knjigo, v kateri so opravila na vrtu,
- otrok, ki se je prešolal iz šole s prilagojenem programom, nadaljuje z individualnim programom pisanja malih tiskanih črk.

Količine in številke

Otrok:

- se igra z zemljo – naklada zemljo z lopatko v posodo, pretresa zemljo, ugotavlja težo zemlje – posodica z zemljo je težja od prazne posodice; nosi posodo z zemljo, jo postavlja na mizo, pod mizo, na stol, za knjigo, pred knjigo,
- pokaže lopato, ki ima dolgo držalo, motiko, ki ima kratko držalo, lopato, ki ima obliko trikotnika; v razredu poišče predmete, ki so dolgi in kratki, ki imajo obliko trikotnika, in jih imenuje,
- razvršča sadike in seme po številu, npr. 3 čebulčke, 2 fižola, 1 solato,
- niza zaporedje po nareku 3 svetlo rjave kroge, 2 temno rjava, 1 zelenega,
- barva – nadaljuje zaporedje: 3 čebulčki, 2 fižola,
- imenuje barve, okroglo obliko, trikotno obliko,
- uredi čebulčke v eno vrsto, fižole v drugo vrsto, primerja vrsti in ugotavlja, ali je več čebulčkov ali fižolov in katerih sadik je manj,
- šteje čebulčke, fižole,
- šteje skoke, zamahe z roko, šteje predmete, ki se jih ne more dotakniti, npr. okna v sosednji hiši,
- šteje nazaj – npr. korake, skoke,
- šteje čebulčke med sadikami,
- šteje vrečke peteršilja med semeni,
- si zapomni število čebulčkov in število vrečk peteršilja,
- meče kocko in premika fižole po narisani obliki krogov,
- šteje čebulčke, fižole po dodajanju in odvzemanju,
- prepozna in imenuje številke od 1 do 5,
- poveže število čebulčkov, fižolov s številko od 1 do 5,

- uredi številke od 1 do 5, od 5 do 1,
- vstavi manjkajočo številko v številski vrsti, npr. 1, 3, 5,...
- določi naslednik dane številke, npr. 4,
- prepiše številke od 1 do 5,
- samostojno napiše številke od 1 do 5,
- sešteva, odšteva in dopolnjuje, ko odgovarja na vprašanje iz vsakodnevnega življenja (koliko smo imeli vrečk semena, koliko smo jih odprli in posejali),
- napove rezultat, npr. kaj se ti zdi težje, posoda z zemljo ali posoda brez zemlje,
- spozna denar – kovance,
- pokaže položaj čebulčka, npr. na mizi, na krožniku, za krožnikom, pred krožnikom, pod krožnikom,
- se premika po navodilih: 3 korake naprej, 2 v levo, 3 v desno, 3 nazaj,
- posluša računsko zgodbico.

Vsebina

Spomladi najprej na vrtu pograbimo smeti in jih zakurimo. Očka s samokolnico pripelje gnoj. Nato ga raztrosi in z lopato prelopati zemljo. Z grabljami jo pograbi. Naredi gredice. Nato mama seje in sadi. Seje korenje, peteršilj, solato. Sadi čebulček, paradižnik, zelje, fižol, solato. Sadike mora dobro zaliti z vodo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Na šolskem vrtu otrok pograbi smeti. Nato jih zakuri. Potem opazuje defektologa, kako se zemlja pognoji in prelopati. Nato sposobnejši in močnejši otrok pograbi zemljo. Nato naredimo gredice in potke. Otrok hodi po potki. Nato posejemo peteršilj in posadimo solato, en paradižnik in čebulček. Kdor želi, lahko zalije sadike. Otrok vonja sadiko paradižnika. Ugotavlja, da smrdi. Spozna koristi vrta. Utrjuje dolžino: dolgo, kratko – lopata ima dolgo držalo, motika kratko. Dnevno spremlja rast rastlin na vrtu.

Z delom na vrtu se lahko igramo tudi v peskovniku. Kdor želi, lahko lopati zemljo, grabi, dela potke, seje, sadi, zaliva. Ob delu utrjuje barve, oblike, šteje sadike, orodje (zemlja je rjave barve, čebulček je svetlo rjav, solata je zelene barve, lopata je trikotne oblike). V razredu poišče še druge predmete, ki so rjave in zelene barve, trikotne oblike in jih imenuje. Imenuje semena in sadike. Posluša besede, v njih prepoznava in ponovi začetni glas, npr. vrt, pognojimo, prelopatimo, grabimo, sejemo, sadimo itd.

Usedemo se v krog. V sredini imamo košaro, v kateri so slike, ki prikazujejo delo na vrtu spomladi. Z izštevanko en kovač konja kuje določimo otroka, ki pove neko številko, nato šteje sošolce in tisti, ki je izštet, potegne sliko iz košare in jo opiše. Na vsaki sliki tudi piše posamezna beseda, ki je značilna za sliko, npr. lopatimo. Otrok prebere besedo. Nato oblikuje še kratko poved. Ko so vse slike opisane, jih otrok uredi po vrstnem redu. Ob opisovanju slik utrjujemo barve, oblike, velikost,

količine, števila. Z gibi ponazorimo opravila na vrtu. Zapojemo in zaplešemo pesmico Krt.

Otrok ima na listu napisane besede, v katerih mora podčrtati enake črke, npr. korenje, solata itd. Besede, v katerih mora obkrožiti različne črke, npr. paradižnik. Na koncu lista ima tudi napisane samo prve in zadnje črke besed. Njegova naloga je, da dopiše manjkajoče črke, npr. p _ _ _ _ d, v _ t, s _ _ _ _ a itd.

Otrok potegne iz kupčka kart, na katerih so narisana opravila na vrtu, eno karto. Opiše jo, nato pa poišče ustrezno besedo, ki opisuje opravilo na vrtu, in jo postavi k karti.

Otrok dobi list, na katerem so narisana semena in sadike. Njegova naloga je, da napiše ime semena in sadike.

Otrok dobi list, na katerem je narisano vrtno orodje. Njegova naloga je, da imenuje orodje, ga opiše, pobarva in ob orodju napiše ustrezno ime. Utrjuje barve, oblike, dolžino. Šteje orodje in poišče ustrezno številko in jo postavi k ustreznemu orodju.

Niza zaporedje 3 čebulčke, 2 fižola, 1 solato. Barva zaporedje 3 svetlo rjave kroge, 2 temno rjava kroga, 1 zelen krog. Posluša računsko zgodbico: Mama je posadila na gredo 2 sadiki solate in 2 sadiki zelja. Koliko sadik je mama posadila? Otrok ponovi zgodbico, nastavi aplikate, nastavi račun, izračuna in pove odgovor.

Otrok, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom, rešuje zahtevnejše naloge.

Otrok si ogleda diafilm, ki prikazuje delo na vrtu spomladi. Po ogledu se igramo igrico. Ko defektolog imenuje semena, ki jih sejemo, otrok vstane, ko imenuje sadiko, se usede. Najprej izgovarja zelo počasi, nato hitreje. Njegova naloga je, da dobro posluša besede in spreminja položaj. Vloge lahko zamenjamo. Otrok izrazi željo: Jaz bom pripovedoval besede.

Otrok se nauči pesem Krt Lenčke Kupper

Pod zemljo rije črni krt.
Prišel je danes na naš vrt.
Izdala sta ga hribčka dva,
dva sveža mala krtov'ca.
Kaj praviš, naj ga ulovim,
morda celo kar usmrtim?
Ne bom iz vrta ga pregnal,
koristna slepa je žival

(Kovačič 1986, 54)

Zapiše pesem Krt in ob tem zapleše.

Pod zemljo rije črni krt,	(4 prisunske korake v desno)
prišel je danes na naš vrt,	(4 prisunske korake v levo)
izdala sta ga hribčka dva,	(4 korake naprej proti sredini kroga z desno nogo naprej)
dva sveža mala krtov'ca.	(4 korake nazaj z levo nogo)

Izvaja predvaje za pisanje: vleče valovite črte s prstom, s kredo, s flomastri, s svinčnikom.

Vleče zanke s kredo, z barvicami, s svinčnikom.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok oblikuje potke – hodi po zemlji, grabi, lopati zemljo.
Ponazarja grabljenje, lopatenje, setev, saditev (počepne). V igri vstaja in se useda.
Šteje korake, počepe, zamahe z roko.
Ponazarja krta – plazi se.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Posluša prepevanje defektologa, ki poje melodije pesmic, ki opevajo pomlad na polju (npr. Prišla bo pomlad, Sonce se smeje, Kukavica, Krt itd.). Otrok ugotavlja, melodije pesmic, ki jih prepeva defektolog. Nato jih zapojejo skupaj. Prepeva in ponazarja pesmico Lenčke Kupper Krt. Spremlja petje pesmice Krt z Ulwila ali z Orffovimi instrumenti.

Prepozna Orffove instrumente po značilnih glasovih.

Igra glasno – tiho, hitro – počasi.

Ob petju pesmi Krt zapleše.

Likovna vzgoja

Otrok barva z vodenimi barvicami v obris vrtnega orodja, krta.
Trga in lepi papir v obris vrtnega orodja, krta.
Tiska s prstki v obris vrtnega orodja, krta.
Perforira po obrisu vrtnega orodja, krta.
Prosto riše vrtno orodje.
Lavira vrtno orodje.

Delovna vzgoja

Otrok gnete glino in oblikuje vrtno orodje.
Šiva na karton po obrisu krta.
Šiva na štramin škropilnico.

DELO NA POLJU

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje polje spomladi in ga doživlja z vsemi čutili,
- zaznava, prepoznava in pokaže opravila na polju,
- imenuje opravila na polju,
- opazuje poljsko orodje,
- prepoznava in pokaže poljsko orodje,
- imenuje poljsko orodje (traktor, plug, brana),
- imenuje semena, sadike,
- pokaže semena, sadike,
- imenuje semena (rumeno korenje, koruzo),
- imenuje sadike (krompir, fižol, zelje),
- razlikuje seje, sadi,
- ponazarja opravila na polju z gibi seje, sadi,
- ponazarja delovanje traktorja,
- spoznava koristi dela na polju,
- spozna pomen pridelovanja hrane in pomen zdrave prehrane,
- spozna pridnost in delavnost kmeta,
- spozna nevarnosti pri ravnanju s kmetijskimi stroji.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- z mimiko in gibi izraža želje, potrebe in čustva,
- pripoveduje vsakodnevne dogodke,
- jezikovno se sporazumeva v socialnih situacijah,
- razume dve jezikovni navodili: npr. dvigni košaro s krompirjem in jo postavi na mizo,
- posluša zgodbico, povezano s poljem spomladi,
- sodeluje pri govornih igrah z glasovi, zlogi, besedami,
- imenuje opravila na polju, semena, sadike, poljsko orodje,
- posluša besede, v njih prepoznava in ponavlja glasove, zloge in njihovo zaporedje, npr. traktor,
- posluša besede in v njih prepoznava in ponavlja začetni glas, npr. plug, brana, sejemo, sadimo itd.,
- odgovori s trobesedno povedjo, npr. S plugom orjemo,
- opiše slike s pomočjo vprašanj,
- izraža svoje želje in potrebe,
- pripoveduje o svojih doživetjih,

- obnovi zgodbico po poslušanju,
- oblikuje vprašalno poved, npr. S čim kmet orje?,
- rešuje križanko – sestavi jo defektolog,
- nauči se pesmico Karla Pahorja Polžek orje.

Branje in pisanje

Otrok:

- prepoznava glasove,
- veže glasove v zloge tra-ktor, po-lje, ko-ru-za itd.,
- veže zloge v besede traktor, polje, koruza itd.,
- bere besede, povezane s poljem spomladi, npr. kmet, orje, brana, seje, sadi, njiva itd.,
- bere kratko poved ob sliki, npr. Kmet orje njivo,
- razvija predpisalne spretnosti,
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje (vleče valovite črte, loke, zanke),
- spontano prepiše velike tiskane črke in jih povezuje z glasovi,
- v zapisani besedi podčrta enake črke, npr. <u>tr</u>ak<u>t</u>o<u>r</u>,
- v zapisani besedi obkroži različne črke, npr. traktor,
- sestavlja besede iz ploščic, na katerih so črke,
- prepiše značilne besede pomladi na polju, npr. polje, pomlad, gnojimo, orjemo, branamo itd.,
- prepozna manjkajočo črko v znani besedi in jo napiše, npr. tr _ ktor,
- napiše besedo ob narisanem predmetu,
- dopolni stavek – defektolog pove besedo, otrok oblikuje stavek, napiše besede,
- otrok, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom, nadaljuje z individualnim programom pridobivanja malih tiskanih črk.

Količine in številke

Otrok:

- dviguje prazno košaro in košaro, napolnjeno s krompirjem, jo postavlja na mizo, na stol, pod stol, za lonec, pred lonec,
- odbira sadike (krompir, fižol, zelje),
- odbira drobne in debele krompirje,
- odbira okrogle in ovalne krompirje,
- ureja krompirje po velikosti, od najbolj debelega do najmanj debelega,
- odbira debele ovalne krompirje, odbira drobne okrogle krompirje,
- opazuje košari s krompirjem in ugotavlja, v kateri je več krompirja, v kateri malo,
- razvršča po nareku: 3 krompirje, 2 fižola, 1 zelje,
- barva 3 krompirje, 2 fižola, 1 zelje,
- nadaljuje zaporedje: niza 3 rjave krogce, 2 rumena, 1 zelen krog,

- riše 3 velike kroge in 2 majhna kroga,
- šteje košare in se jih dotika,
- šteje poskoke, korake,
- šteje predmete, ki se jih ne more dotakniti, npr. avtomobile pred šolo skozi okno,
- šteje nazaj košare,
- meče kocko, prepozna številko in naredi toliko korakov,
- šteje krompirje po dodajanju in odvzemanju,
- si zapomni številko krompirjev in nadaljuje s štetjem koruze,
- tehta krompir,
- prepozna in imenuje številke od 1 do 5,
- poveže krompirje, koruzo, traktorje s številkami,
- uredi števila od 1 do 5, od 5 do 1,
- vstavi manjkajočo številko v številski vrsti od 1 do 5,
- določi naslednik števila od 1 do 5,
- prepiše številke od 1 do 5,
- samostojno napiše številke od 1 do 5 ob narisanih sadikah, poljskem orodju,
- ocenjuje, katera košara je najtežja,
- pokaže položaj košare: na mizi, pod mizo, na stolu, pod stolom,
- se premika po navodilih: toliko korakov, kot vrže kocko, naprej, v levo, v desno, nazaj,
- posluša računsko zgodbico,
- otrok, ki se prešola iz šole s prilagojenim programom, nadaljuje z individualnim programom spoznavanja količin in številk.

Vsebina

Kmet pripelje na polje gnoj s traktorjem. S trosilcem ga raztrosi. K traktorju priklopi plug in preorje njivo. Z brano jo pobrana, nato seje in sadi. Seje rumeno korenje, koruzo,proso, ječmen, sadi krompir, zelje, fižol.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrok, ki je doma na kmetiji, povabi sošolce, da si ogledajo polje spomladi in kmetijske stroje. Otrok opazuje njivo. Ugotavlja, da je dolga in široka. Z rokami ponazarja njeno dolžino in širino. Opazuje, kako je sošolčev očka pripeljal s traktorjem na njivo gnoj. Nato je priključil k traktorju trosilec in raztrosil gnoj. Otrok ugotavlja, da gnoj smrdi. Ko je kmet raztrosil gnoj, je priključil k traktorju plug. S plugom je preoral njivo. Za plugom so ostale brazde. Ko je bila njiva preorana, je k traktorju priključil brano in pobranal njivo. Nato je s sadilcem sadil krompir. Otrokom je še povedal in pokazal, kaj še sadijo (zelje, fižol), kaj sejejo (rumeno korenje, koruzo, proso, ječmen). Jeseni pa sejejo pšenico. Otroke je še posebej opozoril, da se

pšenica seje v jeseni. Skupaj so se pogovarjali, kam pelje pšenico (v mlin). V mlinu pšenico zmeljejo in dobijo moko. Iz moke pa pečemo kruh, pecivo, piškote itd. Mama od sošolca, ki je povabil otroke na obisk kmetije, je spekla hlebec kruha. Vsak otrok je dobil kos kruha in skodelico domačega mleka. Na dvorišču si še ogledajo druge kmetijske stroje in živali v hlevu. Utrjuje barve, oblike, velikost, količine, številke.

Naslednji dan otrok samostojno pripoveduje o doživetjih z obiska na kmetiji. S pomočjo vprašanj ponovi, katera so opravila na polju. Poišče ustrezno sliko med slikami, ki prikazujejo delo na polju, in jo pritrdi na magnetno tablo.

Utrjuje barve, oblike, velikosti, količine, številke. Zemlja je rjave barve, zelje je zelene, koruza rumene barve, traktor je rdeče barve. Sonce je okrogle oblike, njiva pravokotne oblike. V razredu poišče predmete, ki so okrogle in pravokotne oblike, in jih imenuje. Predmete okrogle oblike pobarva z rumeno barvo, pravokotne pa z rjavo.

Sadike prepoznava s tipom, oči ima zavezane (krompir, fižol, zelje). Šteje sadike (po individualnih sposobnostih). Poišče ustrezne številke in jih doda k sadikam. Ugotavlja, v kateri košari je več krompirja. Ugotavlja, kaj je težko, kaj lahko (polna košara je težka, prazna košara je lahka).

Učitelj pripravi karte, na katerih so narisana opravila na polju spomladi, kmetijski stroji, sadike. Otrok premeša karte in jih ponudi sošolcem. Otrok, ki potegne karto, jo opiše. Utrjuje barve, oblike, velikosti, količine. Z gibi ponazori vsebino kart. Ponazori delovanje traktorja, setev, saditev. Zapoje in zapleše ljudsko pesmico Na polju rožice cveto.

Otrok si ogleda kasetni film Pomlad. S pomočjo vprašanj obnovi vsebino filma. Z gibi ponazori vsebino. Igramo se igrico Medišče. Povem jim kratko zgodbico. Peter je hodil po dolgi njivi, ki je bila prekrita z medom. Med se je svetil v soncu. Medu je bilo toliko, da je segal Petru prek kolena. Po njivi je hodil bos. Občutil je, kako je bil med topel in mazav. Ko je hodil po medu, je dvigoval noge visoko gor. Med je bil debel, zato je Peter hodil počasi, zelo počasi. Ko je prišel na drugi konec njive, se je najedel meda.

Otrokom povem, da bodo lahko tudi oni hodili po medišču. V razredu si pripravimo velik prostor. Povemo, da je to njiva. Otrokom povem, naj si predstavljajo med na njivi. Da bodo predstave boljše, si ogledajo med v kozarcu, ga vonjajo, okušajo, ližejo. Nato jim naročim, naj poslušajo moja navodila. Hodili bomo po medu zelo, zelo počasi, dvigovali noge visoko in jih počasi spuščali. Ko boste prišli do roba njive, boste dobili žličko meda. To vajo lahko naredimo tudi v telovadnici, kjer je več prostora (Uranjek 1995, 93) Kako ti je bilo všeč?

Otrok dobi sličice, na katerih so narisana opravila na polju spomladi. Njegova naloga je, da jih uredi po vrstnem redu, k vsaki sliki napiše tudi opravilo. Nato to, kar je napisal, prebere in sličice pobarva.

Razvršča po nareku 3 krompirje, 2 koruzi, 1 zelje. Barva 3 krompirje, 2 koruzi, 1 zelje. Nadaljuje zaporedje: niza 3 rjave krogce, 2 rumena in 1 zelenega.

Defektolog organizira tekmovanje: na tablo napiše prvo in zadnjo črko v besedi. Naloga otroka je, da pove katere črke manjkajo. Tisti, ki prepozna besedo, dvigne roko, jo pove in pride napisat na tablo manjkajoče črke na črtice. Nato s to besedo tvori trobesedno poved. Za vsako pravilno povedano besedo in poved dobi plus. Tisti, ki zbere največ plusov, je zmagovalec. Za nagrado dobi bonbon.

Otrok opazuje slike, ki prikazujejo delo na polju spomladi. Utrjuje barve, oblike, velikost, težo, količine, številke. K vsaki sliki prepiše besedo s table, sposobnejši pa napiše kratko poved.

Nauči se pesmico Karla Pahorja Polžek orje.

Polžek orje, miška seje,
zrasla bo pšenica,
polžek orje, miška seje,
zrasla bo pšenica.
Polžek jo opleje,
miška jo požanje,
polžek jo odpelje,
miška v mlinu zmelje.

(Kovačič 1986, 152)

Posluša računsko zgodbico

Kmet Janez je delal na polju. Na njivo je pripeljal 3 gajbice krompirja in 2 gajbici sadik zelja. Koliko gajbic je pripeljal? Otrok ponovi zgodbico, nastavi aplikate, poišče številke in nastavi račun, izračuna in pove odgovor. Sposobnejši rešuje zahtevnejšo nalogo.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok obišče kmetijo od sošolca. Pravilno hodi po pločniku, cesti, prečka cesto.

Ponazarja setev (naredi nekaj počepov) in sejanje (z levo roko drži predpasnik, z desno zajema semena, stegne desno roko, odpre pest in odvrže seme po njivi. Desno roko močno izteguje).

Hodi po medišču.

Ponazarja, kako vozi traktor (ponazarja brnenje traktorja, vrti volan in rahlo teče, se ustavi, zavije v desno in ponovno rahlo teče, se ustavi, zavije v levo in ponovno rahlo teče).

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Posluša in prepoznava pesmice z vsebino pomladi: J. Bitenc Pomladna, ljudska Sonce se seje, Prišla bo pomlad.

Pridobiva melodijo pesmice: Karel Pahor Polžek orje. Spremlja pesmico s ploskanjem, z zvočnimi paličkami, z Ulwila instrumenti, z Orffovimi instrumenti, z instrumenti, ki jih izdela sam. Razlikuje glasno – tiho, hitro – počasno igranje.

Zapleše ob pesmici Polžek orje. Naredimo krog, primemo se za roke.

Polžek orje, miška seje,	4 korake v desno
zrasla bo pšenica,	4 korake v levo
polžek orje, miška seje,	4 korake v desno
zrasla bo pšenica.	4 korake v levo
Polžek jo opleje,	4 korake naprej v sredino
miška jo požanje,	4 korake nazaj
polžek jo odpelje,	4 korake naprej v sredino
miška v mlinu zmelje.	4 korake nazaj

Likovna vzgoja

Otrok barva v obris poljskega orodja.
Barva z vodenimi barvicami v obris njive.
Tiska s krompirjem v obris njive.
Perforira po obrisu traktorja.
Prosto riše njivo.

Delovna vzgoja

Izrezuje traktor.
Šiva na karton po obrisu traktorja.
Reže krompir, kuha krompir, lupi krompir.

SADOVNJAK SPOMLADI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje sadovnjak in ga zaznava z vsemi čutili,
- zaznava in prepoznava značilnosti sadovnjaka spomladi,
- prepoznava in pokaže značilnosti sadovnjaka,

- imenuje značilnosti sadovnjaka,
- opisuje opravila v sadovnjaku, na slikah, imenuje dele drevesa,
- imenuje in razlikuje sadna drevesa (jablano, hruško, češnjo),
- razlikuje cvetove,
- opazuje, prepoznava in imenuje orodje, ki ga sadjar uporablja pri delu,
- razume prostorske odnose (zgoraj, spodaj),
- imenuje osnovne barve,
- razlikuje visoko – nizko,
- prepoznava drevo s tipom (skorja je hrapava, list je gladek),
- ponazarja višino drevesa (drevo je visoko – stoji na prstih, iztegne roke),
- prepoznava brenčanje čebel,
- spozna pomen uživanja sadja, pomen vitaminov za zdravje,
- spozna nujnost, da je treba sadje pred uporabo dobro oprati,
- spozna nevarnosti pri delu v sadovnjaku (padec z lestve, uporabo škarij, žage),
- seznani se s primernim vedenjem v sadovnjaku (ne sme lomiti vej, ne sme trgati zelenega sadja),
- spozna pomen čebel in pomen meda za zdravje.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- z mimiko in gibi izraža želje, potrebe in čustva,
- pripoveduje vsakodnevne dogodke,
- se jezikovno sporazumeva v socialnih situacijah,
- razume dve jezikovni navodili, npr. nalij vodo v vazo in postavi vejo češnje v vazo,
- posluša uganke, zgodbice, navodila,
- sodeluje pri govornih igrah z glasovi, zlogi, besedami (defektolog pove prvi glas, otrok nadaljuje in dokonča besedo, npr. Č-čebela),
- imenuje opravila v sadovnjaku, sadno drevje, orodje,
- posluša besede in v njih prepoznava in ponavlja glasove in zloge,
- posluša besede in v njih prepoznava in ponavlja začetni glas, npr. jablana, hruška,
- na vprašanje odgovori s trobesedno povedjo,
- opiše slike s pomočjo vprašanj,
- izraža svoje želje in potrebe,
- pripoveduje o svojih doživetjih,
- obnovi zgodbo po poslušanju,
- oblikuje vprašalno poved: Katere dele ima drevo?,
- se nauči pesmico J. Bitenca Češnja.

Branje in pisanje

Otrok:

- prepoznava glasove,
- veže glasove v zloge, npr. dre-vo, ja-bla-na,
- veže zloge v besede – drevo, jablana,
- bere kratke besede in jih globalno prepoznava, npr. jablana, hruška itd.,
- bere kratko poved, npr. na sliki je narisana cvetoča jablana in napisan stavek jablana cveti,
- razvija predpisalne spretnosti,
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje (vleče zanke),
- spontano prepisuje velike tiskane črke in jih povezuje z glasovi v zloge in besede,
- v zapisani besedi podčrta enake črke, npr. jablana,
- v zapisani besedi obkroži različne črke, npr. lestev,
- išče pare enakih črk, pove eno besedo na to črko,
- prepiše besede, povezane s sadovnjakom, npr. pomlad, sadovnjak, jablana, hruška, češnja, drevo, cvetovi, sadjar itd.,
- prepozna manjkajočo črko v znani besedi in jo napiše, npr. če_nja, sli_a itd.,
- ob narisani sliki napiše ustrezno besedo, dopolni poved, npr. Drevo cveti,
- rešuje križanko – sestavi jo defektolog.

Količine in številke

Otrok:

- opazuje vejo češnje, vejo jablane, vejo hruške,
- pokaže dolgo vejo, pokaže kratko vejo,
- poišče v razredu dolge in kratke predmete in jih imenuje,
- pokaže debelo in tanko vejo,
- poišče v razredu debele in tanke predmete in jih imenuje,
- pokaže okrogle cvetove,
- imenuje belo in roza barvo,
- razvršča suhe veje po debelosti in dolžini,
- niza zaporedje: 2 bela kroga, 3 roza kroge,
- barva zaporedje: 2 bela kroga, 3 roza krogi,
- ugotavlja, na kateri veji je več cvetov, na kateri je manj cvetov,
- ugotavlja, na kateri veji ni cvetov,
- šteje veje, šteje cvetove,
- šteje počepe, se dvigne na prste in iztegne roke navzgor – drevo in šteje,
- šteje nazaj narisane cvetove,
- šteje cvetove, ko jih doda ali odvzame,
- si zapomni število vej in cvetov v skupini,
- prepozna in primerja številke v obsegu do 5,

- uredi števila od 1 do 5 in od 5 do 1,
- vstavi manjkajočo številko v številsko vrsto 1, 2, 3, 5 ali 1, 3, 4, 5 ali 1, 2, 3, 4,
- določi naslednik števila 4,
- prepiše številke od 1 do 5,
- samostojno napiše številke od 1 do 5,
- prešteje veje, zapiše ustrezno številko,
- sešteva, odšteva v obsegu do 5,
- posluša računsko zgodbico,
- spoznava denar – kovance v obsegu do 5 SIT,
- se premika po navodilih: 2 koraka naprej, 3 v levo, 2 v desno, 1 nazaj.

Vsebina

V sadovnjaku rastejo sadna drevesa. Poznamo jablane, hruške, češnje, slive. Zgodaj spomladi sadjar obreže suhe veje in razrahlja zemljo okoli dreves. Suhe veje zakuri. Ko posije toplo sonce, na drevesih poženejo zeleni listi in cvetovi. Drevesa cvetijo. Jablane imajo roza cvetove, hruške, slive in češnje pa bele cvetove. Cvetove obiskujejo čebele in jih oprašujejo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Z otroki se igramo v sadovnjaku igrico rastoče drevo. Otrok posluša navodilo. Predstavljaj si, da si čisto mlado drevo, ki ima komaj štiri leta. Sedi na tla, stisni se skupaj. Tvoje telo je še čisto majceno in veje so še kratke. Toda korenine so trdno v tleh in te oskrbujejo z vsem, kar potrebuješ. Sonce sije na tebe, dež ti daje piti. Z veseljem odraščaš v veliko drevo. Predstavljaj si, da rasteš in postajaš počasi, počasi vse večji. Mirno in počasi se otrok začne dvigati (dobi pravo deblo). Tudi roke počasi dvigne in iztegne, kot bi bile močne veje. Nato se rahlo pripogiba, kot to dela veliko drevo, ko piha poletni veter skozi njegovo krošnjo. Nato drevo postaja vedno manjše. (Uranjek 1995, 58).

Ko ponazori in imenuje dele drevesa, opazuje tudi listke in cvetove na drevesih. Razlikuje in imenuje jablano, slivo, hruško, češnjo. Utrjuje barve, oblike, velikost, višino (drevo je visoko, grmovje je nizko). Zapoje in zaraja ljudsko pesmico Rdeče češnje.

Otrok se uleže na tla in posluša uganko: Spomladi razveseljujem ljudi s svojimi belimi cvetovi. Ko me vidijo, vedo, da je zima minila. Poleti pa visim na veji na dolgem peclju in se gugam v vetru. Tedaj sem svetlo rdeča. Ko sem zrela, sem sladka in sočna. V meni je trda koščica. Kdo sem? (Češnja).

Utrjuje dele drevesa – sestavi drevo po delih. Utrjuje barve: drevo je rjave barve, listi so zeleni, cvetovi beli in roza. Poišče in imenuje v razredu še druge predmete, ki so rjave, bele, zelene in roza barve.

Utrjuje oblike, velikost: cvetovi so okrogle oblike in majhni, sonce je okrogle oblike in veliko. Izreže velike kroge in jih pobarva z rumeno barvo, izreže majhne kroge in jih pobarva z roza barvo.

Utrjuje višino: drevo je visoko. V razredu poišče visoke predmete in jih imenuje. Pridobiva pojma gladek – hrapav. Tipa skorjo drevesa in liste. Ugotavlja: skorja drevesa je hrapava, listi so gladki. Miza je tudi gladka, skorja kruha je hrapava.

Miselno združuje skupne značilnosti sadovnjaka spomladi. Na mizi so slike, ki prikazujejo sadovnjak spomladi, jeseni in pozimi. Otrok odbere samo slike, ki prikazujejo sadovnjak spomladi. Opiše slike, tvori kratke povedi in jih zapiše. Utrjuje barve, oblike, velikosti, višino. Zapoje in zapleše pesmico z vsebino pomladi. Otrok se igra igrico vrabci na vejo. Sonožno skaklja po razredu, roke drži na tilniku in čivka čiv, čiv,čiv. Defektolog vzklikne: Muca, vrabci brž na veje. Otrok zbeži in se usede na stol.

Otrok dobi list, na katerem so narisana drevesa – jablana, hruška, sliva, češnja. Ob vsakem drevesu napiše ime, ga prebere in tvori trobesedno poved. Prešteje drevesa, poišče ustrezno številko in jo doda k sliki.

Vleče zanke s prstom po polenti, po klopi, s kredo na tablo, s svinčnikom v zvezek.

Razvršča slike po barvah cvetov, po debelosti vej in po dolžini vej. Barva zaporedje: 2 bela kroga, 3 roza krogi. Zapiše številke. Na mizi ima cvetove. Prešteje jih, poišče številko in jo postavi k njim.

Otrok dobi številke od 1 do 5, postavi jih v vrsto drugo pod drugo, npr. 4 5 2 1 3.

Prepozna in imenuje številko ter ob njej nastavi ustrezno število cvetov. Posluša računsko zgodbico:

Čebela je letala v sadovnjaku od cveta do cveta. Opraševala je cvetove. Na jablani je oprašila 3 cvetove, na hruški pa 2. Koliko cvetov je oprašila? Otrok ponovi zgodbico, nastavi aplikate, poišče številke, sestavi račun, ga prepiše, izračuna in pove odgovor.

Nauči se pesem Janeza Bitenca Češnja.

Spomladi v toplem soncu
je češnja zacvetela
in kot nevesta bela
je goste k sebi vzela.
So ptički vsi veselo
dol z juga prileteli,
na veji obsedeli
in čivkali in peli.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok gre v sadovnjak, igra se rastoče drevo in igro vrabci na veje.

Iztegne roke – drevo je visoko. Maha z rokami – veter piha v drevo.

Ponazarja brenčanje čebel in nabiranje meda – igramo se sadovnjak spomladi. Otroci so drevesa, čepijo na tleh, en otrok pa je čebela. Otrok zakliče npr. jablana in čebela prileti do nje in se dela, kot da nabira med. Drugi otrok zakliče češnja in čebela gre spet k češnji. Ko se čebela napije meda, zamenjajo vloge.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Prepeva pesem Rdeče češnje (ljudska) in ob tem zapleše.

Pridobiva besedilo in melodijo pesmice J. Bitenca Češnja.

Petje spremlja s ploskanjem, z zvočnimi paličkami, z Orffovimi instrumenti, prepozna Orffove instrumente po glasovih in jih imenuje (zamiži, sošolec zaigra na instrument).

Z gibi ponazori vsebino pesmice J. Bitenca Češnja.

Spomladi v toplem soncu
je češnja zacvetela
in kot nevesta bela
je goste k sebi vzela.
So ptički vsi veselo
dol z juga prileteli,
na vejah obsedeli
in čivkali in peli.

Čepimo na tleh v krogu,
počasi vstanemo,
dvignemo roke
in jih iztegujemo.
Hodimo z rahlimi koraki, roke imamo v odročenju in jih rahlo dvigujemo gor in dol.
Vsedemo se na tla,
iztegnemo roke in odpiramo in zapiramo palec in kazalec.

Likovna vzgoja

Barva z vodenimi barvicami v obris drevesa.
Tiska s prstki v obris drevesa, cvetove naredi s tiskanjem zamaška.
Lavira drevo.
Prosto riše drevo.
Praskanka-drevo.

Delovna vzgoja

Oblikuje glino (drevo).
Oblikuje žico (drevo).
Šiva na karton po obrisu drevesa.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje in imenovanje značilnosti pomladi
- spoznavanje in imenovanje opravil na vrtu in vrtnega orodja
- spoznavanje in imenovanje opravil na polju in poljskega orodja
- spoznavanje in imenovanje opravil v sadovnjaku in orodja
- razvijanje čutil
- razvijanje govornih sposobnosti
- razvijanje branja in pisanja
- spoznavanje količin in številk
- razvijanje osnovne in fine motorike
- razvijanje glasbene ustvarjalnosti
- razvijanje likovne in delovne ustvarjalnosti
- razvijanje pozitivnih medsebojnih odnosov
- razvijanje odnosa do okolja
- spoznavanje nevarnosti pri delu na vrtu, na polju, v sadovnjaku
- razvijanje sproščenega vzdušja z igro
- razvijanje ustvarjalnega giba
- vzpodbujanje k aktivnemu sodelovanju s pomočjo sprostitvenih iger in jutranjega kroga
- razvijanje pozitivne samopodobe

ZNAČILNOSTI POMLADI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opazuje značilnosti pomladi in jih zaznava z vsemi čutili,
- zaznava, prepoznava in imenuje značilnosti pomladi,
- razlikuje značilnosti pomladi od ostalih letnih časov,
- razlikuje visoko – nizko,
- razumeva zgoraj, spodaj, v sredini,
- utrjuje barve, oblike, velikost,
- posluša čivkanje ptic, brenčanje čebel, padanje dežja, pihanje vetra,
- gibalno izrazi značilnosti pomladi,
- spozna in razvija odnos do narave – ne hodi po travi, ne trgaj preveč cvetlic, ne meči smeti po tleh, ne meči kamnov v travo, ne lomi vej.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša besede in v njih prepozna in ponovi glasove, zloge in njih zaporedje, npr. pomlad itd.,
- posluša besede in v njih prepozna in ponovi začetni in končni glas, npr. zvonček, trobentica itd.,
- posluša poved, prepozna in pove začetek in konec povedi, npr. zvončki rastejo na travniku,
- posluša poved in prepozna končno intonacijo,
- posluša poved, prepozna in pove zaporedje in število besed v povedi, npr. Iz toplih krajev so se vrnile ptice (7 besed),
- posluša zgodbo, izštevanko,
- z govornimi igrami razvija besedišče,
- tvori večbesedne povedi, npr. Dan je daljši, noč je krajša,
- samostojno opiše slike, ki prikazujejo značilnosti pomladi,
- samostojno pripoveduje svoja doživetja,
- se pogovarja v skupini, v parih, z defektologom,
- vadi temeljna načela vljudnega in uspešnega pogovarjanja in odgovarjanja (prosim, hvala, dober dan itd.)
- prenese govorno sporočilo – Dober dan – prišel sem po škarje,
- obnovi zgodbico,
- nauči se pesmico Mete Rainer Cin, cin (Rainer 1995).

Branje in pisanje

Mladostnik:

- spoznava revije in knjige kot vir informacij,
- razume pomen posameznih prebranih besed – sliko skrijemo, mladostnik poišče prebrani besedi ustrezno sliko,
- spozna velike tiskane črke,
- mladostnik ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom, pa nadaljuje s spoznavanjem tudi drugih oblik črk po individualnemu programu,
- bere besede, povedi, povezane z značilnostmi pomladi,
- prebere kratko vprašanje in napiše odgovor, npr. Kakšen je dan spomladi? Dan je daljši,
- prebere kratko besedilo – sestavi ga defektolog,
- obnovi prebrano,
- prepiše črke naslova,
- prepiše besede, npr. zvonček, trobentica, ali poved: Zvonček ima korenine, steblo, liste in cvet,
- piše po nareku,
- napiše manjkajočo besedo v povedi k sliki, npr.: Trobentica ima korenine, _____, liste in cvet.

- rešuje križanko (Jalovec 1993, 100),
- spontano napiše besede.

Količine in številke

Mladostnik:

- razlikuje lastnosti predmetov: barve, oblike, velikost, dolžino, višino, površine,
- imenuje lastnosti predmetov: barve, okroglo obliko. velik – majhen, dolg – kratek, visok – nizek, gladek – hrapav,
- prepozna in imenuje telesa: krogla, kocka,
- razvršča cvetlice po barvah, po dolžini stebla,
- nadaljuje zaporedje 4 beli zvončki, 3 rumene trobentice, 2 lila žafrana,
- oceni lastnosti cvetlic – pokaže cvetlico z najdaljšim steblom, cvetlico z najkrajšim steblom,
- barva krogce – nadaljuje zaporedje: 4 bele, 3 rumene, 2 lila,
- niza cevke v zaporedju: 4 bele, 3 rumene, 2 lila,
- utrjuje pojma največ – najmanj, pokaže, v katerem šopku je največ zvončkov, v katerem najmanj,
- razlikuje zgoraj – spodaj – sonce je zgoraj, trava je spodaj,
- šteje zvončke, trobentice, žafrane,
- imenuje številke,
- šteje nazaj, šteje s prsti,
- dodaja, odvzema in dopolnjuje cvetlice v individualnem obsegu od 5 dalje,
- prepiše številke,
- samostojno piše številke ob narisanih cvetlicah,
- posluša računsko zgodbico,
- spoznava denar,
- uporablja denar pri nakupovanju,
- razume pomen simbolov plus, minus in je enako,
- napiše račun.

Vsebina

Zime ni več. Sonce toplo sije. Dan je daljši, noč je krajša. Iz toplih krajev so se vrnile ptice selivke. Vse je oživelo. Trava zeleni. Na travniku zacvetijo prve cvetlice zvončki, trobentice, žafrani. Spomladi imamo vsi veliko dela. Starši delajo na vrtu, kmetje na polju, sadjarji v sadovnjaku. Spomladi se vozimo s kolesom, igramo pred hišo, žogamo, skačemo, lovimo, hodimo na izlete. Pomladi se vsi veselimo. Na drevesih poženejo zeleni listi. Drevo spomladi cveti.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Mladostnik prinese v šolo spomladanske cvetlice: zvončke, trobentice, žafran. Stopimo do okna in mladostnik opazuje značilnosti pomladi. Opisuje zvonček, trobentico, žafran. Utrjuje barve, velikosti, količine. Ponazori dolžino dneva, dolžino noči (dolg, kratek). Vonja cvetlice, ugotavlja, da cvetlice dišijo. Kaj še diši (milo). Tipa cvetlice, ugotavlja, da so listi zvončka gladki, listi trobentice hrapavi.

Zapoje in zapleše pesmico J. Bitenca Prišla bo pomlad.

V učilnici naredimo dovolj prostora. Igramo se igro stoj. Defektolog razloži mladostniku potek igrice. Predstavljajte si, da imate pred seboj velik travnik, poln zvončkov. Vi se boste svobodno gibali po travniku in na moj znak "Stoj!" počepnili in skušali odtrgati zvonček. Zvončke trgajte tako dolgo, dokler ne preštejem od ena do pet. Ko rečem pet, vstanete in se spet sprehajate. Ko rečem "Stoj!", ponovno počepnete in trgate zvončke. Hitrost vstajanja povečujemo (Uranjek 1995, 36).

Nato se usedemo v krog. Na mizi imamo različne slike, ki ponazarjajo značilnosti pomladi, v čarobni vrečki pa imamo trakove, na katerih so kratke povedi, ki opisujejo značilnosti pomladi. Mladostnik seže v vrečko, vzame listek in prebere. Če ne zna prebrati, prebere sošolec. Mladostnik nato poišče ustrezno sliko, ki je povezana s tem, kar je prebral. Sliko še opiše in ponazori z gibi.

Kdo začne, izštejemo:

Enci benci,
na kamenci,
tu sedijo tri mladenci,
eri beri muzikeri,
vija vaja ven!

(Lipnik, Matič 1993, 99)

Tisti, ki gre ven, začne utrjevati.

Mladostnik opisuje sliko, ki prikazuje značilnosti pomladi (Kotar, Vukmirovič 1990). Utrjuje barve, obliko, velikost, dolžino, višino. Opisuje zvonček, ki ga drži v roki. Sestavi zvonček po delih. Napiše dele zvončka. Napiše kratko poved. Prebere dele zvončka, kratko poved. Opisuje trobentico, ki jo drži v roki. Poišče napisane dele trobentice in jih postavi k trobentici.

Visoko drevo pobarva z rjavo barvo, nizko grmovje z zeleno barvo. Izreže veliko sonce in ga prilepi v zgornji desni kot na listu. Izreže majhne, bele cvetove in jih prilepi na drevo. Liste drevesa pobarva z zeleno barvo, jih izreže in prilepi na veje drevesa. Izreže zvončke in trobentice in jih nalepi pod drevo. Nastane slika pomladi. Ponazori drevo, gibanje zvončka, zapoje pesmico Mire Voglar Mali zvonček in zapleše. Napiše nekaj povedi pod nastalo sliko Značilnosti pomladi.

Mladostnik dobi list, na katerem mora dopolniti besede, npr. p_ _ _ _ d ali povedi, npr. Zvonček je _ _ _ _ barve.

Rešuje križanko Trobentica (Jalovec 1993, 100). Šteje zvončke, trobentice in poišče ustrezne številke in jih doda k cvetlicam.

Iz kupa številk vzame nekaj številk, jih postavi v navpično vrsto. Ob ustrezni številki nastavi ustrezno število zvončkov, trobentic.

Barva kroge: 4 bele, 3 rumene, 2 lila. Posluša računsko zgodbico, npr: Aleš, Blaž in Tanja so odšli na travnik in trgali cvetlice. Aleš je odtrgal 5 zvončkov, Blaž 4 trobentice, Tanja 3 žafrane. Kdo je odtrgal največ cvetlic? Kdo najmanj? Koliko cvetlic so odtrgali vsi skupaj? Mladostnik ponovi zgodbico, nastavi aplikate, šteje cvetlice, nastavi račun, prepiše račun, izračuna, pove odgovor in ga napiše.

Napiše in se nauči pesmico Mete Rainer Cin cin.

Babici Zimi na okno potrka Pomlad.
"Babica Zima, pojdi že spat!"
Zima pokima,
zadnjo še svojo prtljago
pospravi v bisago ...
Pomlad pa
zaviha rokave!
Zeleno pobarva vse trave,
za zvončke pripravi kopeli, da snežno beli
iz ruše pokukajo,
trobentice žolte za krilca pocukajo.
"Cin, cin!
Zatrobite z nami,
ne zmoremo sami!
Pod zemljo še mnogo je
korenin!"

(Rainer 1995, 29)

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik ponazori drevo z gibi.

Ponazori gibanje zvončka.

Igra se igro STOJ.

Skače na travniku, naredi nekaj počepov, teče po travniku, žoga na travi, igra gnilo jajce.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Posluša pesmi z vsebino pomladi in jih prepoznava po značilnih melodijah. Skuša imenovati pesmi.

Prepeva pesmi z vsebino pomladi: Janez Bitenc Pomladna, Janez Bitenc: Kukavica, Mira Voglar: Mali zvonček.

Vsebino pesmi ponazarja z gibi, s ploskanjem, z zvočnimi paličkami, z igranjem na Orffove instrumente. Ponazori pesem Janeza Bitenca Pomladna.

Na polju rožice cveto,
na drevju pa ptički pojo.
Z neba nam sveti sonček zlat,
že prišla je k nam pomlad.
Iz gozda sem pa znani glas
naznanja, da prišla je v vas
spet mila drobna kukav'ca

srca moj'ga ljubica

Držimo se za roke, zamahujemo z njimi
in naredimo korake proti sredini kroga.
Prenehamo se držati za roke, jih dvignemo in nihamo s telesom in z rokami desno- levo.
Primemo se za roke, upogibamo kolena.

Prenehamo se držati za roke in ponazarjamo s prsti oglašanje kukavice.
Pokažemo na srce.

Likovna vzgoja

Mladostnik barva z vodenimi barvicami v obrise spomladanskih cvetlic (izbira).
Perforira po obrisu cvetlice.
Kešira cvetlice.
Lavira cvetlice.
Z zamaški tiska na blago v obris cvetlice, jo izreže in nalepi.
Prosto riše travnik spomladi.
Prosto riše cvetlice-praskanka.

Delovna vzgoja

Šiva po obrisih cvetlic na karton ali na juto.
Oblikuje cvetlice iz gline, iz žice.
Riše cvetlice na bombaž, svilo in barva.
Slika cvetlice na steklo.

VRT SPOMLADI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opazuje vrt in vrtna opravila in jih doživlja z vsemi čutili,
- zaznava in imenuje opravila na vrtu,
- opisuje opravila na vrtu,

- razlikuje med pojmoma sejemo – sadimo,
- spozna in imenuje semena – peteršilj, korenje, solata, špinača, radič,
- spozna in imenuje sadike – solata, čebulček, česen, fižol, paradižnik, zelje, cvetača,
- spozna, imenuje in opisuje vrtno orodje,
- utrjuje barve, obliko, velikost, dolžino,
- prepoznava sadike z vonjem,
- ugotavlja, da sadika paradižnika smrdi,
- vrtna opravila izrazi s pomočjo gibov,
- ponazarja setev in saditev,
- spozna pomen obdelovanja vrta,
- spozna pomen zdrave prehrane – v zelenjavi je veliko vitaminov in mineralov,
- spozna, da je treba zelenjavo pred uporabo dobro oprati,
- spozna potrebo po urejenem vrtu – vrt je treba pleti, zalivati, okopavati,
- spozna nevarnosti pri uporabi vrtnega orodja.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša besede, povezane z vrtom spomladi, in v njih prepozna in ponovi glasove in zloge in njihovo zaporedje, npr. gnojimo, prelopatimo, pograbimo, sejemo, sadimo itd.,
- posluša besede, v njih prepozna in ponovi začetni in končni glas, npr. solata, peteršilj, korenje itd.,
- posluša povedi, prepozna in pove začetek in konec povedi, npr. Vrt z lopato prelopatimo,
- posluša povedi in prepozna končno intonacijo, npr. Na vrtu najprej pograbimo smeti,
- posluša povedi, prepozna in pove zaporedje in število besed v povedi, npr. Ko zemljo pograbimo, naredimo gredice (5 besed),
- posluša navodila, zgodbice,
- z govornimi igrami razvija besedišče,
- oblikuje večbesedne povedi,
- samostojno opiše opravila na vrtu, semena, sadike,
- samostojno pripoveduje svoja doživetja,
- se pogovarja z vrstniki v skupini, v parih, z defektologom,
- vadi temeljna načela vljudnega in uspešnega pogovarjanja (prosim – hvala, dober dan, posluša in ne skače v besedo),
- prenese govorno sporočilo – npr.: Prosim, če list 5-krat razmnožite,
- obnovi zgodbico.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- globalno prepoznava napise iz okolice,
- uporablja revije in knjige kot vir informacij,
- spozna velike tiskane črke,
- mladostnik, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom, nadaljuje s spoznavanjem še drugih črk s pomočjo individualnega programa,
- razume pomen prebranih besed, npr. skrijemo sliko, on prebere besedo, nato poišče ustrezno sliko,
- bere zloge, besede, povedi, povezane z vrtom spomladi,
- prebere kratko vprašanje in napiše odgovor, npr. S čim prelopatimo zemljo?,
- prebere kratko zgodbico,
- obnovi zgodbico,
- prepiše črke naslova,
- prepiše besede, ki so povezane z vrtom pomladi,
- prepiše povedi, ki so povezane z vrtom pomladi,
- piše po nareku,
- napiše manjkajočo besedo v povedi k sliki, npr. Z grabljami _____ zemljo.
- samostojno napiše besedilo.

Količine in številke

Mladostnik:

- razlikuje barve, oblike, velikost, dolžino, višino, gladek, hrapav,
- imenuje barve, oblike, velikost, dolžino, višino, tip,
- prepozna in imenuje okroglo, trikotno, kvadratno obliko,
- ureja sadike po zaporedju: 5 fižolov, 3 čebulčke, 2 česna,
- nadaljuje zaporedje: 5 rjavih krogcev, 3 svetlo rjave krogce in 2 rumena krogca,
- nariše in barva oblike: 5 rjavih krogov, 3 rdeče kroge, 2 rumena kroga,
- ugotavlja lastnosti sadik: katera je najtežja, najlažja (čebulček, česen, fižol),
- utrjuje pojme največ, najmanj,
- pokaže, v kateri vrečki je največ semena, v kateri najmanj,
- razume pojem nič – v vrečki ni semena,
- povezuje količine in številke od 5 dalje,
- imenuje številke,
- šteje sadike,
- šteje sadike nazaj,
- šteje s prsti pri računski zgodbici,
- se igra človek ne jezi se in domino,
- dodaja, odvzema sadike,
- prepiše številke,

- samostojno napiše številke, račun,
- posluša računsko zgodbico in jo ponovi,
- sam pove računsko zgodbico, povezano z vrtom,
- spoznava denar in uporablja denar,
- razume pomen simbolov v računu: plus, minus, je enako.

Vsebina

Na vrtu spomladi najprej pograbimo smeti in jih zakurimo. Nato pripeljemo gnoj s samokolnico. Gnoj raztrosimo z vilami, nato pa zemljo z lopato prelopatimo. Z motiko potolčemo grude. Zemljo pograbimo z grabljami. Naredimo gredice, nato sejemo in sadimo. Sejemo korenje, peteršilj, solato, špinačo, radič. Sadimo pa krompir, solato, čebulček, česen, paradižnik, zelje. Sadike zalivamo z vodo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Mladostnik na šolskem vrtu pograbi smeti, jih zakuri. V samokolnico z vilami naloži nekaj gnoja, ki je naložen v kotu vrta, in ga pripelje na gredo. Nato z lopato obrne zemljo. V luknjo natrosi gnoj in ga z lopato zemlje prekrije. Tako prelopati del zemlje. Nato jo pograbi. Ponovno prelopati in pograbi. Ko je zemlja prelopatena in pograbljena, naredi gredice. Nato poseje peteršilj in posadi nekaj čebulčkov in nekaj solat. Vse skupaj dobro zalije. Vrt prelopati tisti mladostnik, ki izrazi to željo. Naslednje dni opazuje rast rastlin.

Igramo se igro divji vrt. Defektolog mladostnikom razloži potek igre. Določimo večji prostor v razredu. Ogradimo ga s stoli. Mladostniki si morajo predstavljati, da je ta ograjeni prostor divji vrt. Pred mnogimi leti je bil to zelo lep in dobro negovan vrt. Sedaj že nekaj let ni nihče delal v njem. Rastline so podivjale, tudi plevel se je zelo razrasel. Komaj še lahko ugotovimo, kje so grede in kje poti. Vaša naloga je, da skušate vrt urediti, ga opleti, požeti, pognojiti, posaditi in zalivati rastline. Sami se odločite, v katerem delu boste začeli delati. Na začetku samo pokažemo, kako bomo delali. Ko tako nekaj časa ponazarjamo razna opravila v vrtu, jim rečemo, naj se malo odpočijejo. (Uranjek 1995, 98)

Mladostnik razvija spomin z igro spomin. Njegova naloga je, da išče pare z vrtno zelenjavo. Zelenjavo in vrtno orodje nariše na kartončke defektolog, lahko pa tudi mladostnik, ki je nadarjen za risanje. Mladostnik si ogleda vse slike, jih obrne, premeša in postavi v vrsto. Odkrije sliko in išče pare. Zmaga tisti, ki odkrije največ parov. Nato opisuje narisano zelenjavo. Utrjuje barve, oblike, velikost, dolžino. Zelenjavo imenuje. Poišče napisano ustrezno besedo in jo postavi k sliki. Nato še oblikuje poved.

Zapoje pesem J. Bitenca Pomladna in ob tem zapleše.

Iz množice slik odbere vrtno orodje, ga opiše, imenuje in pobarva. Orodja z dolgim držalom pobarva z rjavo, s kratkim držalom pa rumeno.

Na sliki ima narisane rastline, ki rastejo na vrtu. Njegova naloga je, da obkroži samo rastline, ki se sejejo. Pod rastline napiše imena.

Sedi v krogu in posluša defektologa, ki pripoveduje posamezne besede, povezane z vrtom. Njegova naloga je, da poišče ustrezen aplikat, prepozna in ponovi začetni in končni glas v besedi.

Iz vrečke potegne listek, na katerem je napisana kratka poved. Njegova naloga je, da prebere poved, nato določi sošolca, ki skuša prepoznati in ponoviti začetno in končno besedo v povedi. Npr. Mama je posejala solato na vrtu. Tisti, ki največkrat ponovi začetne in končne besede, je zmagovalec in dobi za nagrado bonbon.

Mladostnik posluša zgodbico o vrtu, ki jo sestavi defektolog. S pomočjo vprašanja in slik obnovi zgodbico. Pod slike napiše kratke povedi.

Mladostnik dobi slike, ki prikazujejo opravila na vrtu. Opiše sliko. Pod sliko napiše manjkajoče besede v povedi. Npr. Mama je _____ peteršilj. Oče je _____ čebulček.

Šteje semena, sadike. Niza zaporedje: 5 fižolov, 3 čebulčke, 2 česna. Nadaljuje zaporedje: 5 rjavih krogcev, 3 rdeče kroge, 2 rumena kroga. Lahko tudi nariše in barva isto zaporedje.

Posluša računsko zgodbico, npr.: Miha je na vrtu posadil 7 solat, 5 čebulčkov in 3 česne. Koliko sadik je Miha posadil na vrtu? Ponovi zgodbico, nastavi aplikate, številke, šteje, sestavi račun, izračuna in pove odgovor. Nato prepiše račun v zvezek in napiše odgovor.

Demonstracija trgovine v razredu: mladostnik nakupuje vrečke semen z denarjem.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik grabi zemljo, trosi gnoj, lopati, seje sadi.
Ponazarja setev, sejanje in vsa opravila v vrtu.
Igra se divji vrt.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik prepeva in zapleše pesmico: ljudska Prišla bo pomlad.

Aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Prepeva in ponazarja z gibi vsebino ljudske pesmi Sonce se smeje.

Nauči se igrati pesmico J. Bitenca Pomladna na Ulwila ali na Orffove instrumente.
Prepoznava Orffove instrumente po značilnih glasovih, imenuje te instrumente.
Razločuje glasno – tiho, hitro – počasno igranje.

Likovna vzgoja

Mladostnik barva z vodenimi barvicami v narisano obliko vrta.
Tiska s prstki v narisano obliko vrta.
Perforira po narisani obliki vrtnega orodja.
Izrezuje vrtno orodje s škarjami.
Lavira vrtno orodje.
Prosto riše vrtno orodje.

Delovna vzgoja

Oblikuje vrtno orodje iz žice.
Šiva na juto po narisani obliki vrtnega orodja (manj sposobni na karton).
Tiska z zamaškom na blago v narisano obliko vrta.

POLJE SPOMLADI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opazuje pomlad na polju z vsemi čutili,
- zaznava, prepoznava in imenuje opravila na polju spomladi,
- opisuje opravila na polju,
- opazuje, opisuje in imenuje poljsko orodje,
- razlikuje pojma seje – sadi,
- pokaže in imenuje semena, sadike,
- spozna pravokotno obliko – njiva,
- spozna pojma dolgo – široko,
- opravila na polju gibalno izrazi,
- spozna nevarnosti pri delu s kmetijskimi stroji
- spozna pomen in koristi obdelovanja polja, pomen zdrave prehrane (bio prehrana),
- razvija odnos do dela na polju, spoštuje delo kmeta,
- spozna njegovo pridnost in delavnost (kmet dela od jutra do večera),
- spozna in si zapomni posebnost – pšenico sejemo jeseni,
- spozna pomen pšenice, razvija spoštljiv odnos do kruha.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša besede, povezane s poljem spomladi, v njih prepozna in ponovi glasove, zloge in njihovo zaporedje,
- posluša besede, prepozna in ponovi začetni in končni glas, npr. polje, orjemo, branamo itd.,
- posluša povedi, prepozna in pove začetek in konec povedi, npr. Kmet priklopi k traktorju plug.
- posluša poved in prepozna končno intonacijo, npr. S čim orje njivo?,
- posluša povedi, prepozna in pove zaporedje in število besed v povedi, npr. Kmet z brano pobrana njivo (5 besed),
- posluša zgodbico, navodila,
- z govornimi igricami razvija besedišče,
- tvori večbesedne povedi,
- samostojno opiše sadike, opravila na polju, poljsko orodje,
- samostojno pripoveduje svoja doživetja od doma in z obiska kmetije,
- pogovarja se z vrstniki v skupini, v parih, z defektologom in drugimi odraslimi na šoli,
- uči se temeljna načela vljudnega in uspešnega pogovarjanja, npr. prosim – hvala, pozdravljanje itd.,
- prenese govorno sporočilo – prosim, ali lahko dobim lak za lakiranje,
- obnovi vsebino zgodbic,
- nauči se pesem Srečka Kosovela Otrok s sončnico.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- globalno prepoznava napise iz okolice,
- uporablja revije in knjige kot vir informacij,
- spozna velike tiskane črke,
- mladostnik, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom, nadaljuje z individualnim programom spoznavanja tudi malih tiskanih in pisanih črk,
- razume pomen prebranih besed-prebere besedo in pokaže na ustrezen predmet ali sliko,
- bere zloge, besede, povedi v zvezi s poljem pomladi,
- prebere kratko vprašanje (npr. Kaj pripelje kmet na njivo spomladi?), in napiše odgovor,
- prebere kratko besedilo – sestavi ga defektolog, vsebina je povezana s poljem spomladi,
- obnovi prebrano,
- prepiše črke naslova,
- napiše naslov, npr. Pomlad na polju,
- prepiše besede, povedi, povezane s poljem,

- piše po nareku,
- napiše manjkajočo besedo v povedi k sliki, npr. Z brano _____ njivo.
- spontano napiše besedilo, npr. Bili smo na kmetiji.

Količine in številke

Mladostnik:

- razlikuje barve (rjavo, rumeno zeleno), oblike (okrogla, trikotna, pravokotna), velikost (velik – majhen), debelino (debel krompir), površino (gladek, hrapav),
- imenuje barve, oblike – njiva je pravokotna, dolga in široka, debelino: debel, tanek, površino: gladek, hrapav,
- odbira krompir, koruzo, fižol,
- nadaljuje zaporedje: 5 krompirjev, 6 koruz,
- barva zaporedje: 5 velikih rjavih krogov, 6 majhnih rumenih krogov,
- natika na paličko 5 velikih rjavih krogov, 6 majhnih rumenih krogov,
- ugotavlja težo krompirja: pokaže najtežji, najlažji krompir,
- primerja krompir in koruzo in ugotavlja, da je krompir debel, koruza ni debela, koruza je drobna,
- ugotavlja, v kateri košari je največ krompirja, v kateri najmanj,
- v dve košari naloži enako krompirja,
- povezuje količine in številke od 5 naprej,
- šteje krompir, koruzo,
- šteje drevesa skozi okno,
- imenuje številke od 5 naprej,
- šteje krompir, koruzo nazaj,
- šteje s prsti od leve proti desni,
- se igra človek ne jezi se, domino-defektolog lahko naredi igri človek ne jezi se ali domino, povezani s poljem spomladi,
- dodaja, odvzema krompir, koruzo, dopolnjuje – mladostnik ima 5 posodic, v 3 je že dal koruzo, v koliko posodic jo mora še dati,
- prepiše številke,
- samostojno napiše številke ob narisanih sadikah,
- posluša računsko zgodbico,
- samostojno pove računsko zgodbico,
- razume pomen simbolov plus, minus, je enako,
- napiše račun,
- spozna denar in ga uporablja.

Vsebina

Sonce toplo sije. Kmetje delajo na poljih. S traktorjem vozijo gnoj. S trosilcem ga raztrosijo po njivi. K traktorju priključijo plug in preorjejo njivo. Ko je njiva peorana priključijo brano in z njo pobranajo njivo. Nato sejejo in sadijo. Sejejo koruzo,

rumeno korenje, oljno repico, sladkorno peso, ječmen, proso, jeseni pa pšenico. Sadijo krompir, zelje, fižol.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Mladostnik, ki živi na kmetiji, povabi sošolce, da si ogledajo polje in kmetijske stroje. Ko opazuje njive, utrjuje barve (zemlja je rjave barve, zrna koruze so rumene barve, traktor je rdeče barve, sadike zelja so zelene barve), oblike – njiva je pravokotne oblike, dolžino – njiva je dolga in široka, debelino – krompir je debel, koruza ni debela. Opravila na njivi ponazori z gibi. Sošolcu se zahvali za povabilo.

Igra se domišljijsko igro medišče. Učitelj razloži igro. Skupaj določijo prostor. Mladostnik potrebuje precej prostora. Posluša navodila in se giblje v skladu z njimi.

Predstavljaj si, da greš prek velikega polja, ki je pokrito z medom. Med se sveti v soncu. Na tleh leži debela plast medu, tako da stojiš v njem do klen. Med te greje in se ti lepi na noge. Tudi lepo diši. Ko hodiš po njem, moraš noge krepko vleči, kajti pogrezajo se v med. Med je debel in zato lahko hodiš samo počasi, čisto počasi, počasi. Noge se pogrezajo v med in ti jih spet vlečeš ven, zelo počasi. Mladostnik hodi naprej, počasi. Prišel je prek medenega polja do kraja, kjer ni več medu (Uranjek 1995, 93). Kako si se počutil?

Nato se mladostnik usede v krog in opazuje sliko Delo na polju spomladi (dr. Kotar, Vukmirovič 1996). S tipom prepoznava semena in sadike (v vrečki ima koruzo, pšenico, fižol, krompir). Imenuje semena in sadike. Utrjuje debelino (krompir je debel, koruza ni debela). Razvršča krompir, koruzo, pšenico. Odbere največje sadike (krompir) in jih da v košaro, nato odbere najmanjša semena (pšenico) in jih da v vrečko. Ugotavlja težo.

Z gibi ponazori opravila na polju (vozi traktor, orje, brana, seje, sadi). Zapoje pesmico Po Koroškem, po Kranjskem; spremlja jo s ploskanjem.

Mladostnik dramatizira delo na polju. Izrazi svojo željo. Dramatizacijo pripravi tisti, ki to želi. Drugi so gledalci. Mladostnik določi prostor, kjer bo njiva. Nato ponazarja delovanje traktorja, trosenje gnoja, oranje in brananje njive, setev in saditev. Utrjuje barve, oblike, velikosti.

Ob koncu vsi skupaj zapojejo in zaplešejo pesmico Janeza Bitenca Pomladna. V krogu se držimo za roke.

Na polju rožice cveto	Držimo se za roke. Naredimo 1 korak naprej v krog,
na drevju pa ptički pojo.	1 korak nazaj. Ko naredi korak v krog, gredo roke gor,
	ko naredi korak nazaj, gredo roke dol. To ponovimo.
Z neba nam sveti sonček zlat,	Spustimo se za roke, roke v bok in se zavrtimo v desno;
že prišla je k nam pomlad.	zavrtimo se v levo.

Mladostnik miselno združuje: v škatli ima veliko slik. Odbira samo tiste, ki prikazujejo delo na polju spomladi. Slike uredi po vrstnem redu. S pomočjo vprašanj skuša sestaviti zgodbico. Pod slike napiše kratke povedi.

Mladostnik dobi slike, ki prikazujejo polje spomladi. Pod sliko je napisana kratka poved. Njegova naloga je, da dopolni manjkajočo besedo v povedi. Npr. Kmet pripelje _____ s traktorjem.

Defektolog napiše na tablo prvo in zadnjo črko besede. Naloga mladostnika je, da ugotovi, katere črke manjkajo, in jih pove, npr. T _ _ _ _ _ R, P _ _ G, B _ _ _ _A. Defektolog pove besedo, mladostnik oblikuje poved. Defektolog pokaže opravilo, mladostnik ugotovi, kaj je pokazal, imenuje opravilo in zapiše na tablo.

Bere kratko besedilo, ki ga sestavi defektolog. Nato obnovi prebrano in z gibom ponazori vsebino.

Mladostnik prebere vprašanje in napiše odgovor. Defektolog sestavi vprašanje v povezavi z opravili na polju.

Rešuje križanko – sestavi jo defektolog.

Na mizo nastavi 9 krompirjev, poišče ustrezno številko in jo postavi zraven. Iz košare potegne številko, jo prepozna, imenuje, nato pa nastavi toliko zrn koruze, kot je številka.

Posluša računsko zgodbico:

Kmet Janez je na prvi njivi posadil 7 vrečk fižola, na drugi pa 6. Koliko vrečk fižola je kmet posadil na obeh njivah? Mladostnik ponovi zgodbico, nastavi aplikate, poišče številke, sestavi račun, pove odgovor, nato prepiše račun v zvezek in napiše odgovor. Sposobnejši rešuje zahtevnejšo nalogo.

Nauči se pesem Srečka Kosovela Otrok s sončnico.

Nesem sončnico na rami,
zlat metulj je vzplaval nanjo,
sončnica se je nagnila,
o da ne bi se zlomila!

Nesem sončnico na rami,
v njej so zlata, zlata zrna,
sončnica se je nagnila,
o da ne bi se zlomila!

(Kosovel 1996, 62)

Z ustvarjalnim gibom ponazori besedilo pesmi.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik gre na obisk k sošolcu.
Ponazarja opravila na polju z gibi.
Ponazarja dolgo in široko njivo – izteguje roke.
Ponazarja sejanje, saditev.
Hodi po mediščU.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik aktivno sodeluje v jutranjem krogu.
Prepeva pesem Prišla bo pomlad in vsebino ponazarja z gibi.
Prepeva in zapleše pesem J. Bitenca Pomladna
Prepeva pesem Po Koroškem, po Kranjskem in spremlja petje z gibi, s ploskanjem, z zvočnimi paličkami.
Nauči se igrati pesem Po Koroškem, po Kranjskem na Ulwila instrumente. Petje iste pesmi spremlja z igranjem na Orffove instrumente.

Likovna vzgoja

Mladostnik barva z vodenimi barvicami v obris njive.
Trga in lepi papir v obris njive, nato pobarva nalepljeni papir.
Tiska z zamaški v obris njive.
Barva na mokre plenične predloge (njivo).
Perforira po obris traktorja.
Izrezuje traktor.

Delovna vzgoja

Oblikuje traktor iz žice.
Šiva po obrisu traktorja na karton.
Lupi krompir.
Prereže krompir za saditev.

DELO V SADOVNJAKU

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

opazuje sadovnjak spomladi in ga doživlja z vsemi čutili,

- zaznava, prepoznava in imenuje značilnosti sadovnjaka spomladi,
- opisuje značilnosti sadovnjaka in delo v njem,
- imenuje dele drevesa,
- razlikuje in imenuje drevesa (jablana, hruška, češnja, sliva),
- razlikuje cvetove,
- opazuje, zaznava, primerja in opisuje orodje, ki ga sadjar uporablja pri delu,
- utrjuje barve, oblike, velikosti,
- razlikuje visoko – nizko,
- posluša brenčanje čebel, oglašanje ptic (sinica,kos),
- z gibi ponazori dele drevesa,
- pleza na lestev,
- spozna pomen opravil v sadovnjaku in pomen uživanja sadja (pomen vitaminov za zdravje),
- spozna, da ne sme hoditi po visoki travi, lomiti vej, da ne sme trgati zelenega sadja,
- spozna nevarnosti pri uporabi orodja (da se ne ureže z nožem, da ne pade z lestve, da se ne poškoduje z žago),
- spozna pomen čebel (opraševanje),
- spozna pridnost čebel in skuša razumeti "mladostnik je priden kot čebela".

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša besede, povezane s sadovnjakom spomladi, prepozna in ponovi glasove in zloge in njihovo zaporedje,
- posluša besede, prepozna in ponovi začetni in končni glas,
- posluša kratko poved, prepozna in pove začetek in konec povedi,
- posluša poved, prepozna in pove zaporedje in število besed v povedi,
- posluša zgodbico, ki jo sestavi defektolog. Vsebina je povezana s sadovnjakom pomladi,
- z govornimi igrami razvija besedišče,
- razume časovne odnose,
- tvori večbesedne povedi,
- samostojno opiše drevo, opravila v sadovnjaku,
- samostojno pripoveduje svoja doživetja,
- izmišlja si zgodbico,

- se uči načel vljudnega in uspešnega pogovarjanja,
- pogovarjati se uči po telefonu,
- prenese govorno sporočilo,
- obnovi vsebino zgodbice,
- se nauči pesem Ivanke Polanc Pomlad.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- prepozna napise iz okolice,
- uporablja revije in knjige za pridobivanje informacij,
- spozna velike tiskane črke,
- mladostnik, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom, nadaljuje z individualnim programom spoznavanja tudi malih tiskanih črk in pisanih črk – zlasti tisti, ki so več let vključeni v 3. razvojno stopnjo,
- razume pomen prebranih besed,
- bere zloge, besede, povedi, povezane s sadovnjakom spomladi – sestavi jih defektolog,
- prebere kratko vprašanje in napiše odgovor, npr. Kakšne barve cvet ima jablana?
- prebere kratko besedilo – sestavi ga defektolog,
- obnovi prebrano,
- prepiše črke naslova,
- napiše naslov, npr. Pomlad v sadovnjaku,
- prepiše besede, npr. sadovnjak, drevo, jablana,
- prepiše povedi, npr. Jablana ima roza cvetove,
- piše po nareku,
- napiše manjkajočo besedo v povedi k sliki, npr. Cvetove obiskujejo _____. Drevo spomladi _____,
- spontano napiše besedilo.

Količine in številke

Mladostnik:

- razlikuje barve, oblike, velikost, višino – visok, nizek (drevo je visoko, grm je nizek), gladek – hrapav (list je gladek, deblo je hrapavo), dolžino,
- imenuje barve, oblike, višino, površino, dolžino,
- odbira veje po barvi cvetov,
- barva zaporedje: 6 belih krogov, 5 roza krogov,
- tiska: 6 velikih belih krogov, 5 majhnih roza krogov,
- poišče dolgo in kratko vejo,
- ugotavlja, katera veja je najdaljša, katera najkrajša,
- ugotavlja, katero drevo je najvišje, katero najnižje,

- ugotavlja, na kateri veji je več cvetov, na kateri manj, na kateri največ, na kateri najmanj,
- razume pojem enako (na obeh vejah je enako cvetov),
- povezuje količine in številke od 5 dalje,
- imenuje številke,
- šteje drevesa, veje, cvetove naprej, nazaj,
- igra se domino, človek ne jezi se,
- dodaja in odvzema veje, cvetove,
- prepiše številke,
- samostojno piše številke,
- piše številke po nareku,
- posluša in rešuje računsko zgodbico,
- spoznava in uporablja denar,
- razume pomen simbolov plus, minus, je enako,
- napiše račun.

Vsebina

Februarja, ko so drevesa še gola, jih sadjarji obrežejo, odstranijo suhe veje, razrahljajo zemljo okoli njih in prebarvajo debla z belim apnom. Spomladi najprej na vejah poženejo zeleni listi. V sadovnjaku rastejo jablane, češnje, hruške, slive. Ker je sonce vsak dan močnejše, se kmalu odpro tudi cvetovi. Jablana ima roza cvetove, hruške, češnje in slive pa bele cvetove. Cvetove obiskujejo čebele, ki jih oprašujejo. Iz oprašenih cvetov zrastejo majhni zeleni sadeži. Najprej dozorijo češnje (junija), kasneje jabolka, hruške, slive (septembra). Sadjar pri delu uporablja orodje: lestev, nož, škarje, lopato, motiko, škropilnico, žago.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Mladostnik opazuje veje cvetoče češnje, jablane, hruške, slive. V vazo nalije vodo in vanjo da veje. Skozi okno opazuje drevo jablane. Imenuje dele drevesa. Z gibi ponazori dele drevesa. Opazuje veje dreves in cvetove na vejah. Ugotavlja barvo. Utrjuje barvo, obliko (cvetovi so okrogle oblike), višino (drevo je visoko). Razvija tip – tipa veje – skorja je hrapava, tipa liste – listi so gladki. Razvija vonj – vonja cvetove, ugotavlja, da dišijo.

V razredu poišče premete okrogle oblike, in jih imenuje. Obkroži premete, ki so okrogle oblike, podčrta predmete, ki so trikotne oblike in prečrta predmete, ki so pravokotne oblike.

V razredu poišče predmete, ki so visoki, in jih imenuje, poišče tudi nizke predmete in jih imenuje. Pobarva samo visoke predmete na listu.

Zapoje in zapleše ljudsko pesmico Rdeče češnje rada jem.

Igra se igrico ptice v gnezda. Po tleh razpostavimo obroče. To so ptičja gnezda. Mladostniki prosto tekajo med obroči in mahajo z rokami kot ptički. Ko vodja igre (mladostnik, ki to želi biti) vzklikne: "Brž v gnezda, ptiči!" skoči vsak mladostnik v svoj obroč in počepne. Vodja vzklikne: »Vzletite, ptički!« Mladostniki ponovno prosto tekajo po prostoru. Nato vodje zamenjamo (Lipnik, Matič 1993, 130).

Mladostnik dobi dele drevesa, liste, narisane cvetove, sonce. Njegova naloga je, da sestavi drevo po delih, pritrdi liste, izreže cvetove in sonce ter v desni kot lista pritrdi sonce. Pod drevesom pobarva travo. Z gibi ponazori dele drevesa. Pod sliko mora dopolniti manjkajoče besede v povedi, npr. Sonce _____ toplo. Drevo ima deblo, _____, vejice.

Posluša zgodbico, ki jo sestavi defektolog. Poišče slike, ki prikazujejo vsebino zgodbice. S pomočjo vprašanj in slik ponovi zgodbico. Pobarva eno sliko, ki si jo izbere. Pod njo zapiše kratko poved.

Opisuje sliko Sadovnjak spomladi (dr. Kotar, Vukmirovič 1996). Utrjuje barve, oblike, količine in številke. Prepiše kratke povedi. Niza zaporedje 6 velikih belih krogov, 5 majhnih roza krogov.

Sedimo okoli velike mize. Na mizi so 4 velike slike: sadovnjak spomladi, poleti, jeseni, pozimi. Iz vrečke potegne listek, prebere kratko poved in listek odloži k ustrezni sliki. Z gibi ponazori vsebino slike. Zapoje pesem Janeza Bitenca Češnja.

Učitelj pripoveduje posamezne besede, povezane s sadovnjakom spomladi, npr. jablana. Naloga mladostnika je, da prepozna in ponovi glasove in njihovo zaporedje. Nato pove novo besedo, npr. češnja; naloga mladostnika je, da prepozna in ponovi začetni in končni glas Č, A. Nato učitelj pove kratko poved, povezano s pomladjo v sadovnjaku. Npr.: Spomladi čebele oprašujejo cvetove. Naloga mladostnika je, da prepozna in pove začetek in konec povedi (spomladi, cvetove). Mladostnik dopolnjuje povedi, npr. Drevesa spomladi c v e t i j o. Jablana ima r o z a cvetove. Sadjar obrezuje drevje s š k a r j a m i. Lahko tudi rešuje delovni list Kaj vem o sadovnjaku (Jalovec 1994, 15).

Iz vrečke vzame številko, jo prepozna, imenuje in nastavi toliko cvetov, kot je številka.

Na listu ima narisano drevo. Njegova naloga je, da prešteje veje in napiše številko. Posluša računsko zgodbico: Čebelica je letala od drevesa do drevesa. Bila je zelo pridna. Najprej se je ustavila pri jablani. Oprašila je 7 cvetov. Nato je odletela k hruški. Oprašila je 3 cvetove. Na koncu pa je odletela še do slive in oprašila 5 cvetov. Koliko cvetov skupaj je čebelica oprašila? Mladostnik nastavi aplikate, napiše račun, izračuna in napiše odgovor.

Skupaj s sošolci odide v trgovino in kupi nekaj, kar si želi (za toliko denarja kot ga pozna).

DEFEKTOLOGIJA

Nauči se pesem Ivanke Polanc Pomlad.

Že ptički žvrgolijo,
pognal je prvi cvet,
že sončni žarki milo
hite nam srca gret.
Veselo se zberimo,
pomlad je spet pri nas,
v naravo pohitimo,
zapojmo na ves glas!

(Kovačič 1986)

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik ponazarja drevo z gibi, hodi med obroči, na vzklik skoči v obroč in počepne.

Spleza na lestev.

Igra se igrico Ptica v gnezdo.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Zapoje in zapleše pesem Rdeče češnje rada jem.

Prepeva pesem J. Bitenca Češnja in petje spremlja z gibi.

Usvaja besedilo pesmi Ivanke Polanc Pomlad.

Zapoje pesem Ivanke Polanc Pomlad in petje spremlja z Orffovimi ali z Ulwila instrumenti. Pesem ponazori z gibi.

Že ptički žvrgolijo,	Čepimo na tleh v krogu.
pognal je prvi cvet,	Z rokami nakazuje čivkanje ptičkov.
že sončni žarki milo	Vstanemo.
hite nam srca gret.	Iztegnemo desno roko in pokažemo na sonce
Veselo se zberimo,	Na mestu korakamo.
pomlad je spet pri nas,	Na široko dvignemo roke in jih iztegnemo.
v naravo pohitimo,	Na mestu tečemo,
zapojmo na ves glas!	poskočimo z dvignjenimi rokami.

(Kovačič 1986, 115)

Prepoznava Orffove instrumente po značilnih glasovih, ugotavlja glasno – tiho, hitro – počasi.

Likovna vzgoja

Mladostnik barva z vodenimi barvicami v obris jablane.
Tiska z zamaški v obris jablane na blago
Lavira drevo.
Prosto riše – drevo z listi in cvetovi.
Prosto riše drevo- razredčen tuš.
Prosto riše drevo- praskanka.

Delovna vzgoja

Oblikuje drevo iz žice.
Šiva po obrisu drevesa na karton, na juto.
Slika na steklo-drevo.
Riše drevo na bombaž, svilo in barva.

Učna tehnologija

Arhar, T. V. 1980: Ogenjček, Ljubljana: Borec.

Fajfar, D. 1996: Pridobivajmo, izgovarjajmo glasove. Nova Gorica: Educa.

Grafenauer, N. 1979: Malčki palčki. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Jalovec, V. 1994: Pomlad, drugi razred. Ljubljana: Dismick d.o.o.

Kosovel, S. 1996: Deček in sonce. Ljubljana: Karantanija.

Kotar, A. 1976: Vaje za pisanje. Ljubljana: Zavod SRS za šolstvo.

Kotar, A., Vukmirovič, M. 1996: Zopet v šolo 2. razred. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Kovačič, J. 986: Poj z menoj I. Celovec: Družba sv. Mohorja.

Kovačič, J. 986: Poj z menoj II. Celovec: Družba sv. Mohorja.

Kupper, L. 1985: Skrivnostna bela krpica. Celovec: Mohorjeva založba.

Lipnik, J., Matič, R. 1993: Metodika govorne vzgoje. Maribor: Obzorja.

Mlakar, B. A. Videofilm Pomlad. Ljubljana: Pegaz.

Rainer, M. 1995: Ježkova frizura. Ljubljana: Karantanija.

Uranjek, A. 1995: Sprostitvene igre za vrtec in šolo. Ljubljana: Bori.

DEFEKTOLOGIJA

ŽIVALI

Marija Habjan, Metka Peče

Prva razvojna stopnja

DOMAČE ŽIVALI
muca, kuža, putka, petelin

Druga razvojna stopnja

DOMAČE ŽIVALI
pes, mačka, krava, konj, pujs, kokošja družina

Tretja razvojna stopnja

DOMAČE IN DRUGE ŽIVALI
pes, krava, prašič, konj, ovca, koza, gos,
vodne živali
živali v živalskem vrtu

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje živali
- spoznavanje življenjskega okolja živali
- spoznavanje temeljnih pravil varnega obnašanja ob srečanju z živalmi
- razvijanje pravilnega odnosa do živali
- razvijanje vseh sprejemnih poti

DOMAČE ŽIVALI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- prepozna in imenuje žival,
- prepozna, imenuje dele telesa,
- prepozna, imenuje bivališče,
- prepozna, imenuje hrano,
- prepozna živali po oglašanju,
- prepozna živali samo s tipom,
- sestavi celoto iz delov,
- ugotovi, kaj manjka, dopolni,
- spozna nevarnosti v stiku z živaljo (praska, grize),
- spoznava primeren odnos do živali.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- izrazi čustva ugodja, neugodja neverbalno, verbalno,
- posluša, razlikuje, posnema glasove živali,
- iztegne jezik, se oblizuje,
- razume verbalno sporočilo in ga izpolni,
- na vprašanje se odzove neverbalno, verbalno,
- posluša, posnema glasove (Č, P ...).

Branje in pisanje

Otrok:

- v knjigi prepozna domače živali,
- globalno prepozna napis svojega imena,
- opazi črto,

- polaga po črti,
- riše črte po črtkani predlogi,
- riše črte prosto.

Količine in številke

Otrok:

- se spontano igra,
- pokaže enake predmete v skupini,
- pokaže predmete v skupini glede na barvo, velikost,
- razvršča predmete po barvi, velikosti,
- razlikuje, imenuje količine veliko, malo, ena,
- prireja količine veliko, malo, ena, dva,
- šteje iz veselja,
- šteje predmete do 5,
- dodaja, odvzema do 2,
- prepozna znak 1, 2 (individualno),
- preriše številki 1, 2 (individualno).

Vsebina

Muca

Muca ima glavo, trup, noge in rep. Na glavi ima oči, ušesa, gobček in brke. Na nogah ima ostre kremplje. Pokrita je z dlako. Dlaka je mehka. V gobčku ima jezik in zobe. Z jezikom se umiva in pije mleko. Lovi miške. Muca mijavka: mijav-mijav. Spi v košari in na tleh.

Kuža

Kuža ima glavo, trup, noge in rep. Na glavi ima oči, ušesa in gobček. V gobčku ima ostre zobe in jezik. Rad jé meso in kosti. Pokrit je z dlako. Kuža pazi na hišo, laja hov,hov. Spi v pasji hišici.

Muci ne smemo nagajati, lahko nas opraska. Božamo jo lahko le, če jo poznamo. Psa ne smemo dražiti, lahko nas ugrizne. Božamo ga le, če ga poznamo.

Otroci, ki imajo doma muco, psa, povedo, kako jima je ime, kaj jesta, kako ravnajo z njima.

Putka

Ima glavo, trup, noge in rep. Na glavi ima oči, kljun in rožo. Na trupu ima peruti. Pokrita je s perjem. Jé koruzo in travo. Spi v kurniku. Putka nese jajčka. Ima piščančke, piščančki so majhni in rumeni. Putka kokodaka ko-ko, kliče piščančke. Piščančki čivkajo čiv-čiv.

Petelin

Opišemo ga kot kokoš. Petelin kikirika ki-ki -ri-ki.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z otroki gremo na kmetijo.Opazujejo domače živali. Prepoznajo, imenujejo muco, kužka, putko, petelina, piščance in druge živali. Poslušajo in posnemajo oglašanje domačih živali.

S starši otrok, ki imajo doma kužka ali muco se dogovorimo za ogled. Muco, kužka otroci pobožajo. Pokažejo, kje ima gobček, ušesa, noge, rep ... Psa vodijo na vrvici. Muco vzamejo v naročje, ji nalijejo mleko. Kužka (muco) pokličejo po imenu.

V učilnici se otroci spontano igrajo s plišastimi živalmi, jih prepoznajo in imenujejo. Pokažejo in imenujejo dele telesa.

Igramo se npr. igrico "kaj je to"

Otroku zavežemo oči, ga vodimo do plišaste igrače. Otrok jo potipa in skuša ugotoviti, katera žival je. V igro vključimo vse otroke; ko otrok imenuje žival, jo skupaj opazujemo, imenujejo jo še drugi otroci, pokažejo in imenujejo dele telesa. Povedo, kaj rada je in jo posnemajo z gibanjem in glasom.

Z otroki gledamo videokasete, diapozitive, slikanice; prepoznajo in imenujejo domače živali.

Defektolog pripravi aplikacije domačih živali iz več delov. Otroci zamižijo. Defektolog odvzame npr. rep in vpraša, kaj manjka. Otroci pogledajo, imenujejo del, ki manjka, ga poiščejo in dodajo. Individualno lahko otrok sestavi domačo žival iz posameznih delov (aplikacije), jo imenuje in s pomočjo vprašanj opiše.

Defektolog pripravi aplikacije: psa, mačke, pasje hišice, košare, skodelice z mlekom, kosti. Otrok razvrsti aplikacije po mizi, jih opazuje in posameznim živalim poišče "bivališče", "hrano". Pokaže in imenuje žival, bivališče, hrano.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Igramo se npr. igrico kaj slišimo.

Otroci sedijo pred paravanom. Defektolog za osvetljenim paravanom pokaže plišasto igračo in jo posnema z glasom. Otroci jo prepoznajo, imenujejo in poiščejo med igračami. Ob vodenju igro nadaljujejo sami. Sami izberejo plišasto žival, jo predstavijo gibalno, posnemajo oglašanje, jo imenujejo, imenujejo dele telesa, bivališče, hrano.

Ob govornem naročilu otrok postavi plišasto igračo (npr.: kužka) pred hišo, v hišo, za hišo, pred kužka kost, pred muco skodelico mleka. Razumevanje razvijamo tudi ob postavljanju aplikacij po govornem naročilu, npr.: Daj muco v košaro, na drevo, pod drevo, daj muci skodelico mleka ...

Ob aplikacijah predstavimo zgodbico s preprosto vsebino, npr.: Muca je ujela miško. Hotela jo je pojesti. Miška pogleda muco in ji reče: "Ali veš, da se vsaka lepa muca pred kosilom umije?" Muca se začne hitro umivati. Umije se okoli gobčka, umije si tačke; miška pa zbeži v luknjico.

Otroci dramatizirajo zgodbico, posnemajo gibanje in oglašanje. Pokažejo, kako se muca umiva z jezikom.

Vsebino lahko dopolnimo: "Ker je miška muci ušla, je muca zelo lačna. Nalijmo ji mleko v skodelico, da ga bo popila." Otrok nalije mleko v skodelico, posnema muco, ki pije; iztegne jezik. Posnema muco, ki se umiva; obliže zgornjo, spodnjo ustnico, se oblizuje okoli ust.

Ob slikah predstavimo zgodbico, npr: Mama je poklicala putko pi pi pi. Putka je pritekla in kokodakala ko ko ko. Za njo so pritekli še piščančki in čivkali čiv čiv čiv. Mama je vsem dala koruzo.

Zgodbico otroci dramatizirajo, igrajo vloge, posnemajo glasove, zloge. Zgodbico obnavljamo ob slikah. Otroci posnemajo zloge (ko ko, čiv čiv, pi pi), imenujejo: PUTA, PUTKA, MAMA, PIŠČANČEK.

Defektolog ob slikah postavi vprašanje, npr.: "Kako kliče mama putko?" Otroke spodbuja, da odgovorijo s kratko povedjo.

Branje in pisanje

Otrok v slikanicah prepozna domače živali, jih pokaže, imenuje.

Defektolog nariše na risalni list več kužkov, od vsakega nariše črtkano pot do njegove hiše. Otrokom pove, da bi kužki radi šli domov. Otrok "potuje" po črtkani poti s prstom; polaga po njej drobne predmete, "vleče" pot s prstno barvo, s gobico, voščenko ... do prave "hišice". Na enako risbo brez črtkanih poti otrok sam riše črte. Različne predvaje branja in pisanja izvajamo glede na individualne sposobnosti otrok.

Količine in številke

Otroci se spontano igrajo s plišastimi igračami.

Po navodilu otrok zlaga v eno košaro vse kužke, v drugo vse muce. Pokaže in pov, v kateri košari je veliko, malo živali

Otrok razvršča aplikacije domačih živali po barvi, po velikosti, npr.: vse bele muce, vse majhne kužke ... Pokaže in imenuje veliko, malo.

Defektolog pripravi ovojnice z aplikacijami domačih živali. Vsak otrok si izbere ovojnico, jo odpre, imenuje žival, jo poišče v množici igrač, npr.: v ovojnici je črna muca, med igračami poišče vse muce ne glede na barvo. Ugotovi količino veliko, malo. V ovojnici je ena muca (dve), to muco po navodilu položi v košaro (stenski prikaz). Otrok imenuje količino ena (dve), šteje.

Na mizo po navodilu postavlja aplikacije, npr.: ena kokoš en piščanec, dve kokoši dva piščanca; šteje. Ali: ena kokoš veliko piščancev, ena kokoš malo piščancev.

Nadaljuje zaporedje: en kuža ena muca; dve muci dva kužka; en velik kuža en majhen kuža; dve beli muci dve črni muci...

Iz množice igrač po navodilu vzame 1, 2 (muce, kužke); prinese, postavi 1, 2 predmeta ... .

Ob računskih zgodbicah dodaja, odvzema predmete, aplikacije v obsegu do 2.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otroci sedijo v krogu. V sredini je košara z igračami. Otrok si izbere žival, jo pokaže drugim. Drugi jo imenujejo, pokažejo, kako se giblje, posnemajo oglašanje.

Igramo se npr. igrico muca lovi miši.

Z izštevanko izberemo otroka, ki bo muca, drugi so miši. Otroci posnemajo značilno hojo, tek, poskoke. Na dogovorjen znak prične muca loviti miši. Miške tekajo po prostoru. Miška, ki je ujeta, pomaga muci uloviti ostale.

Otroci se primejo za roke in sklenejo krog. Gibalno posnemajo tekanje mišk s drobnimi (kratkimi) koraki, gibanje muce z lahkotnimi in dolgimi koraki ob poslušanju pesmice, npr.:

Mira Voglar, Marta Paulin: Miške in mačke plešejo

Miške in mačke držijo se za tačke.
Di - ri, di - ri, din - din
Di - ri, di - ri, din - din.
Miške kot za šalo,drobno stopicljajo.
Di - ri, di - ri, din - din
Di - ri, di - ri, din - din
Mačke pa bolj nalahno tačice polagajo.
Cop - cop - cop,
Cop - cop - cop.

Defektolog usmerja posnemalne gibe z ritmičnimi instrumenti. Z instrumenti lahko spremljajo gibanje tudi otroci (miške palčke, mačka boben).

Glasbeno-ritmična vzgoja

Z otroki se igramo npr. igrico kužki in dež.

Otroci tekajo po prostoru, posnemajo kužke, zlezejo vsak v svojo "hišo" (pod mizo, stol). Defektolog usmerja igro z navodili, npr.: "Kužki gredo na sprehod." Otroci se sprehajajo, defektolog udarja s paličkami. Po določenem času zamenja instrument, igrati začne na ropotuljo iz balončka. To je slišati kot škrabljanje dežnih kapelj.

Otroke opozori: "Kužki, hitro domov, hitro vsak v svojo hišo! Slišite, dežuje!" Otroci pohitijo vsak pod svojo mizo in čakajo, da preneha "deževati". Igro nadaljujejo otroci.

Otroci poslušajo posneto oglašanje domačih živali in ga posnemajo. Imenujejo žival, ki se je oglasila in jo poiščejo med igračami, slikami, aplikacijami.

Igramo se npr. igrico mucek, kje si.

Z izštevanko izberemo otroka, okoli vratu mu obesimo aplikacijo muce. Otroci imenujejo muco, posnemajo njeno gibanje, oglašanje; potem zamižijo, otrok z aplikacijo se skrije. Otroci pogledajo, vprašajo: "Mucek, kje si?" Otrok, ki se je skril, zamijavka. Ostali sledijo glasu in poiščejo skrito "muco".

Otroci poslušajo in pojejo pesmice, npr.:

Kuža Pazi

Kuža Pazi, z repkom miga,
vstane, leže, tačko da.
Hišo čuva, jezno laja,
če nikogar ni doma.

Ko pa Jurček cicibanček,
truden se odpravi spat,
Pazi naš pred vrata leže,
da ne vzame Jurčka tat.

Janez Bitenc

Pleza mucek

Pleza mucek na drevo,
vedno više, vedno više.
Pleza mucek na drevo,
z vrha gleda dol na hiše.

Ko pripleza prav na vrh,
glej, pred hišo skleda mleka.
A kako bi dol prišel,
mali mucek veka, veka.

Neža Mauržer, Janez Bitenc

Ukradena putka

Katarina Barbara,
kako si domek varvala,
tra - la - la,
tra - la - la,
tra - la - la - la - lom.

Putka mi je ukradena,
pod belim nebom snedena,
tra - la - la,
tra - la - la,
tra - la - la - la - lom.

Hudi jastreb priletel,
je ubogo putko s sabo vzel,
tra - la - la,
tra - la - la,
tra - la - la - la - lom.

Ljudska

Likovna vzgoja

Otrok polaga droben material po obrisu.
Barva obris domače živali.
Lepi koščke papirja po obrisu, v obris.
Tiska s prstom, z žigi, po obrisu, v obris.
Sam nariše domačo žival.

Delovna vzgoja

Otrok nalije mleko iz vrča v skoldelico.

Oblikuje muco, kužka iz časopisnega papirja, kartonske embalaže, izrezanih delov: zmečka časopisni papir (glava), prilepi glavo na tulec iz kartona (trup), nalepi izrezane dele telesa.

Doma pomaga pri hranjenju muce, kužka.

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje živali in njihovih lastnosti
- spoznavanje življenjskega okolja živali
- spoznavanje pravil varnega obnašanja
- razvijanje pozitivnega čustvovanja ob stiku z živalmi
- razvijanje vseh oblik komunikacije

DOMAČE ŽIVALI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- prepozna domače živali,
- imenuje domače živali,
- prepozna dele telesa,
- imenuje dele telesa,
- imenuje bivališča domačih živali,
- imenuje oglašanje domačih živali,
- imenuje mladiče,
- pozna nekaj koristi domačih živali,
- se zna obnašati (pozna nevarnosti),
- razlikuje, imenuje dolg kratek,
- ugotovi, kaj manjka, doriše,
- vizualno pomni,
- prepozna po okusu, imenuje nekaj izdelkov,
- posluša uganke, pove rešitev,
- opazi in poišče enake slike,
- dopolni, doriše "enako".

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- razume dve jezikovni navodili,
- posluša uganke, pesmice, zgodbice,
- ob slikah , aplikacijah, oblikuje poved,
- pravilno imenuje domače živali,
- sodeluje pri govornih igrah z glasovi, zlogi, besedami,
- opiše s pomočjo vprašanj,

- pripoveduje, o svojih doživetjih,
- dopolni enostavno poved,
- se nauči pesem, uganko.

Branje in pisanje

Otrok:

- v knjigah prepozna domače živali in jih imenuje,
- globalno prepozna zloge,
- veže dva zloga,
- globalno prepozna ključne besede,
- "bere" kratko poved ob ponazoritvi,
- izvaja predvaje pisanja,
- prepiše velike tiskane črke (ključne besede),
- prepiše črke imena, priimka,
- v ključni besedi označi enake črke,
- imenuje samoglasnike, jih veže z glasoma P, Č,
- išče črke (samoglasniki, P, Č) med drugimi črkami,
- imenuje glasove A, E, I, O, U, P, Č (individualno tudi druge),
- prepiše ključne besede,
- glasove, ki jih že imenuje in zna napisati, označi v ključni besedi,
- napiše kratko besedo po črkovnem nareku.

Količine in številke

Otrok:

- ureja predmete po lastnostih,
- imenuje lastnosti (prvi, zadnji, drugi, tretji ...),
- razvršča predmete glede na skupne lastnosti, jih imenuje,
- razlikuje, imenuje največji najmanjši,
- prireja "enako mnogo",
- šteje predmete,
- šteje predmete po dodajanju, odvzemanju,
- prepozna, imenuje številke od 1 do 5,
- poveže količino s številko od 1 do 5,
- prepiše številke od 1 do 5,
- samostojno napiše številke od 1 do 5 (individualno),
- spozna denar (kovance) od 1 do 5,
- posluša računsko zgodbico in jo ponazori.

Vsebina

Pes

Pes ima glavo, trup noge, rep; na glavi ima oči, ušesa, gobček, v gobčku ima ostre zobe. Pokrit je z dlako. Rad gloda kosti in jé meso. Spi v pasji hišici. Če je hud, je priklenjen na verigo. Pes laja, pazi na hišo.

Otroci povedo, ali imajo doma psa, kako mu je ime, kako ravnajo z njim, kako skrbijo zanj, ipd. Opozorimo, da psa ne smemo dražiti pa tudi ne božati, če ga ne poznamo.

Mačka

Mačka ima glavo, trup, noge in rep. Na glavi ima oči, ušesa, gobček in dolge brke. V gobčku ima dolg jezik z njim se umiva in pije mleko. Ima dolg rep, na nogah ima ostre kremplje. Če ji nagajamo, nas opraska. Pokrita je z mehko dlako. Mačka mijavka; lovi miši.

Otroci povedo, ali imajo doma mačko, kako ji je ime, kako ravnajo z njo, kako skrbijo zanjo ipd. Opozorimo, da si moramo vedno umiti roke, če smo božali muco ali psa.

Krava

Krava ima glavo, trup, noge, dolg rep. Na glavi ima oči, ušesa, gobec, rogove. Spodaj na trupu (trebuhu) ima vimena. V njih je mleko. Mleko dobimo, ko kravo pomolzemo. Krava je velika. Živi v hlevu. Pase se na travniku; jé travo in seno. Krava muka, njen mladič je teliček.

Konj

Konj ima glavo, trup, noge, dolg rep. Na glavi ima oči, ušesa, gobec, na vratu ima grivo, na nogah kopita. Pokrit je z dlako. živi v hlevu, se pase na travniku, jé seno. Konj rezgeta; vleče voz, včasih plug; lahko ga jahamo. Njegov mladič je žrebiček.

Pujs

Pujs ima glavo, trup, noge, kratek rep. Na glavi ima oči, ušesa, rilec. Živi v svinjaku, jé pomije, repo, korenje, krompir; če je lačen, kruli in cvili.

Kokoš, petelin, kokošja družina

Kokoš ima glavo, trup, dve nogi, rep. Na glavi ima oči, kljun, rožo. Kokoš je pokrita s perjem. Živi v kokošnjaku (kurniku); jé koruzo, drugo zrnje. Kokoš kokodaka, nese jajca. Iz nekaterih jajc se izvalijo piščanci.

Enako opišemo petelina.

Kokošja družina so: petelin, kokoš in piščanci. Piščanci so majhni, rumeni; nimajo še perja. Petelin kikirika, piščanci čivkajo.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z otroki gremo na kmetijo, ogledamo si domače živali. Prepoznajo, imenujejo psa, mačko, kravo, konja, pujsa, petelina, kokoš in piščance.

Otrok med aplikacijami, slikami po navodilu poišče domačo žival, ki ima dolg

(kratek) rep, jo imenuje, opiše in pove kakšne koristi imamo od nje.

Defektolog nariše na delovni list npr.: muco brez ušes (repa, brk ...), psa brez repa (ušes ...). Otrok ugotovi, kaj manjka, imenuje manjkajoči del, ga nariše.

Na stenski prikaz (mizo) defektolog postavi aplikacije (slike) domačih živali. Otrok pregleda situacijo, imenuje živali, položaje, število. Otrok zamiži, defektolog spremeni situacijo (doda, odvzame, postavi v drug položaj). Otrok ugotovi in pove, kaj je drugače.

Defektolog pripravi slike (aplikacije) domačih živali, njihovih bivališč in mladičev. Otrok si izbere sliko (aplikacijo) domače živali, jo imenuje; poišče, imenuje njeno bivališče, mladiče. Lahko si izbere slike (aplikacije) mladičev, bivališč in poišče, imenuje ustrezno domačo žival.

Defektolog imenuje oglašanje domače živali npr.: laja, muka, kruli, rezgeta ... Otrok poišče ustrezno aplikacijo (sliko) domače živali. Defektolog pokaže sliko (aplikacijo) domače živali, otrok imenuje žival in njeno oglašanje, npr.: Krava muka. Konj rezgeta ipd.

Otrok sestavlja domino s slikami živali, išče enake slike. Iz množice slik domačih živali poišče enake, pokriva slike enakih živali, na delovnem listu poveže s črto, obkroži enake domače živali.

Defektolog pripravi dve risbi. Na eno nariše npr. psa in uto, na drugo samo psa. Otrok pove, kaj manjka na drugi risbi, manjkajoči predmet nariše.

Povemo uganke:

Zjutraj se prvi zbudi
in kikirika,
zbudite se vsi.

Tiho hodi po naši hiši
in ves dan lovi miši.

DEFEKTOLOGIJA

V hlevu je doma,
belo mleko vsako jutro nam da.

Našo hišo čuva,
laja na ves glas.
Kdor se ga boji,
hitro od nas zbeži.

Kdo me nesel bo na hrbtu
in odpeketal glasno,
ko se meni k teti, stricu,
na obisk mudilo bo.

Metka Peče, Marija Habjan

Otrok posluša uganko, pove rešitev, poišče sliko, aplikacijo domače živali.

Otrok z zavezanimi očmi okuša različne izdelke (skuta, sir, salama, jogurt, trdo kuhana jajca), pove, kaj je okusil.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok posluša navodilo, npr.: "Vzemi iz omare risalne liste, razdeli jih drugim; nalij vodo v vrč in vsakemu nalij vodo v lonček ..." Otrok izvrši navodilo.

Defektolog pripravi slike npr.: muca v košari, pes pred pasjo uto, kokoš in piščanci v kurniku, petelin pred kurnikom. Otrok ugotovi in pove, katere živali so znotraj (notri, v), zunaj.

Pogledamo skozi okno. Opazujemo otroke na dvorišču (zunaj). Defektolog vpraša: "Kje so otroci?" Otrok odgovori: "Otroci so zunaj." Vprašamo: "Kje smo mi?" ali

"Ali smo tudi mi zunaj ?" Otrok odgovori: "Mi smo notri. Mi nismo zunaj." ipd.

Povemo npr. pesmi Anice Černejeve Petelinček

Petelinček se jezi:
ki - ki - ri,
ki - ki - ri.
Naše bele čopke ni,
ki - ki - ri,
ki - ki - ri.
Naše čopke več ne bo,
ko - ko - ko - ko.
Šla je k teti za goro,
ko - ko - ko - ko.

Všc, všc

Vrat so odprta,
putke sredi vrta,
hitro jih naženi,
Všc, všc, všc,
vrata pa zakleni.

Pesmi predstavimo s slikami. Otrok posluša, posnema zloge: ki ki ri, ko ko ko, všc, všc; ponavlja besede, se nauči pesem.

Defektolog pove kratko zgodbo ob sliki, npr.: Putka ima piščance. Piščanci čivkajo čiv čiv. Mama kliče putko pi pi pi. Otrok posluša zgodbo, med aplikacijami poišče osebo, živali, jih imenuje. Posnema oglašanje: čiv čiv čiv, pi pi pi; imenuje čivkajo ipd.

Defektolog pripravi slike različnih predmetov, katerih imena imajo prvi glas P ali Č (pipa, petelin, putka, pujs, ptiček; čoln, čevelj, čebula, čebela, časopis ...).

Slike damo na mizo, vsak otrok si izbere svojo sliko in imenuje predmet na njej. Igro lahko izvedemo v obliki tombole. Otrok, ki igro vodi, izbere sliko, jo pokaže drugim, ki imenujejo predmet na njej in na svoji tablici med slikami pokrijejo to sliko.

Defektolog pove kratko, nedokončano poved, otrok jo dopolni, npr.: Piščanci ... (čivkajo). Kuža ... (pazi na) hišo. Mama kliče ... (putke). Očka bere ...(časopis). Spim v ... (postelji). Kokošja družina so ... (petelin, putka, piščanci).

Branje in pisanje

Ponazoritve vsebine, zgodb, pesmi opremimo z napisi ključnih besed, zlogov npr.: PUTKA, PETELIN, PUJS, PIŠČANEC ...; PI PI, ČIV ČIV, KO KO, MU MU, KI KI RI KI ... Otrok globalno prepozna ključne besede, zloge.

Otrok bere poved ob ponazoritvi, npr.: Petelin poje ki ki ri ki. Putka ima piščance. Pes pazi na hišo. Mama kliče putko pi pi pi ... in podobne povedi v zvezi s temo.

Količine in številke

Defektolog postavi aplikacije (slike) domačih živali v vrsto. Otrok imenuje žival, ki je prva, zadnja, druga, tretja ... Otrok po navodilu sam postavlja aplikacije (slike), npr.: psa na prvo mesto, na drugo kravo ...na zadnje konja.

Otrok med aplikacijami (slikami) po navodilu poišče enake živali, npr.: velike, bele muce; majhne, črne kužke ... Iz množice aplikacij (slik) poišče živali, ki so enake barve, enake velikosti, enake barve in velikosti. Poišče vse bele, vse črne muce, vse kužke, vse piščance ...; prešteje in ugotovi, katerih je veliko, katerih malo.

Narišemo dva kroga. V prvega otrok postavi po navodilu veliko živali, v drugega malo; na slikah ugotovi, kje je veliko, kje malo živali.

Otrok med aplikacijami (slikami) poišče, imenuje največjo, najmanjšo žival. Na sliki prepozna, imenuje največjo, najmanjšo žival.

Na mizo (stenski prikaz) defektolog postavi npr. 5 aplikacij (slik). Otrok prešteje in na drugo stran postavi "enako mnogo" . Otrok sam postavi določeno število aplikacij (slik) in na drugo stran "enako mnogo", prešteje.

Otrok po navodilu postavi aplikacije (1 do 5), šteje, napiše številko

(individualno), dodaja, odvzema, šteje po dodajanju, odvzemanju.

Povemo računsko zgodbico, npr.: Na dvorišče so prišli 3 kužki. Potem je prišel še eden. Skupaj so se igrali. Dva kužka sta postala lačna in sta odšla domov. Koliko jih je še ostalo? Otrok ponazori zgodbo (nastavi aplikacije), odvzame, prešteje, napiše številko (individualno), pove odgovor.

Na delovni list narišemo npr. 6 muc, ob strani napišemo številko 4. Otrok prepozna, imenuje številko 4, šteje 4 muce in jih obkroži.

Za spoznavanje in utrjevanje količin in številk individualnim sposobnostim otrok priredimo pesem Ksenije Šoster Olmer: Živalsko seštevanje (Ciciban, september 1994).

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzoja

Otrok posnema gibanje različnih živali, se plazi, skače, poskakuje.

Igramo se igrico Muce lovijo miši

Otroci se sami odločijo kdo bo "muca", kdo "miška". Defektolog preveri vloge; pokliče "muce" (otroci zamjavkajo), pokliče " miške " (otroci počepnejo). Na določen znak (udarec na tamburin, triangel ...) muce začnejo loviti miške. Miške, ki so jih muce ujele, se usedejo na tla.

Otroci sedijo v krogu. Po dva otroka sta npr. muci, zajčka, konjička ... Otroci se sami odločijo, kaj bodo. Defektolog imenuje žival, otroka se primeta za roke, stečeta okrog kroga in nazaj na svoje mesto.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok posluša, prepozna, imenuje oglašanje domačih živali na posnetku.

Posnema oglašanje domačih živali.

Posluša, poje pesmi o domačih živalih. Kako petelinček poje

Petelinček lepo poje
ki - ki - ri - ki
ki - ki - ri - ki.

Petelinček vabi putke svoje ,
ki - ki - ri - ki,
ki - ki - ri - ki.

Petelinček po dvorišču hodi ,
ki - ki - ri - ki,
ki - ki - ri - ki.

Petelinček svoje putke vodi ,
ki - ki - ri - ki,
ki - ki - ri - ki.

ljudska

Mačka in miš

Oj mačka miško si lovi,
jo dolgo že okrog podi,
ubogo miško že skrbi,
uboga miška ti.

Ljudska

Ob petju ploska in igra na male instrumente. Otrok poje ob poslušanju, poje v skupini, poje sam.

Likovna vzgoja

Otrok barva narisane domače živali.
Tiska po obrisu, v obris živali.
Trga papir, ga lepi po obrisu, v obliko.
Izreže narisane dele živali, jih sestavi in nalepi.
Perforira obris.
Doriše sliki živali manjkajoče dele (muci brke, konju rep ...).
Sam nariše domače živali.
Oblikuje živali iz gnetljive mase (muca, kuža ...).

Delovna vzgoja

Otrok šiva po perforirani obliki (muca, kuža ...).
Pripravi namaz: nareže kisle kumarice, jih zmeša s skuto, namaže kruh.
Pripravi mizo. Nalije čaj v skodelice.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje spoštljivega odnosa do živih bitij in narave
- spoznavanje živali, njihovih lastnosti in koristi
- spoznavanje različnih življenjskih okolij
- razvijanje občutka za lastno varnost in varnost drugih pri ravnanju z živalmi

DOMAČE IN DRUGE ŽIVALI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- imenuje domače živali,
- imenuje dele telesa,
- pozna koristi, ki jih imamo od domačih živali,
- pozna, imenuje različne izdelke,
- pozna uporabo izdelkov,
- zna varno ravnati z domačimi živalmi,
- razlikuje, imenuje različne vrste živali,
- imenuje nekaj vodnih živali,
- imenuje nekaj živali v živalskem vrtu,
- pozna, imenuje življenjski prostor živali,
- se zna primerno (varno) vesti, v živalskem vrtu,
- si zapomni časovno zaporedje,
- miselno združuje,
- vizualno pomni,
- ugotovi, imenuje napake,
- s tipom prepozna in imenuje predmet (material),
- imenuje žival po določeni značilnosti.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša besedilo z napakami, ugotovi napake in pove pravilno,
- posluša nedokončano kratko poved, jo dopolni,
- ponovi poved v pravem zaporedju in ugotovi število besed v povedi,
- razvija besedišče (pove imena živali, ki se začnejo na enak prvi glas),
- pravilno imenuje domače živali, mladiče,
- opiše domače živali,
- pravilno imenuje druge živali,

- pravilno imenuje življenjsko okolje živali (kmetija, gozd, reka, morje, živalski vrt),
- oblikuje vprašalne povedi,
- pripoveduje o svojih doživetjih,
- obnovi vsebino zgodbe,
- si sam izmisli povedi z napakami,
- se nauči pesem.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- globalno prepozna napise v okolju,
- v knjigi prepozna, prebere ključne besede,
- imenuje glasove v ključnih in drugih besedah,
- bere zloge ključnih besed, bere druge zloge,
- reši križanko ob slikah,
- ugotovi manjkajoči glas (zlog) v ključni besedi, napiše črko (zlog),
- bere kratke povedi (individualno),
- ureja črke v besedo,
- napiše manjkajočo besedo v povedi,
- samostojno napiše ime in priimek,
- prepiše naslov,
- samostojno napiše naslov,
- prepiše besede, povedi,
- piše po nareku (črkovni, zlogovni, besedni),
- sam napiše poved (več povedi) ob sliki.

Količine in številke

Mladostnik:

- prepozna, imenuje like: krog, trikotnik,
- razlikuje kvadrat, pravokotnik (individualno imenuje),
- nadaljuje zaporedje,
- postavi zaporedje po navodilu,
- ocenjuje lastnosti, jih imenuje,
- primerja količine, imenuje,
- povezuje količine in številke od 5 naprej,
- imenuje številke,
- razume računske igre, se igra,
- posluša računsko zgodbico, jo ponazori,
- sam pove računsko zgodbico,
- napiše številke do 10 (individualno prek 10),
- napiše račun.

Vsebina

Ponovimo opise domačih živali, vsebino razširimo:

Pes

pazi na hišo, pomaga policiji, vodi slepe, išče ponesrečence v gorah.

Krava

Iz mleka v mlekarni naredijo jogurt, skuto, sir, smetano ...To so mlečni izdelki. Iz kože naredijo usnje, iz usnja čevlje, rokavice, torbice ... to so usnjeni izdelki.

Prašič

Meso je svinjina, kupimo ga v mesnicah, trgovinah s hrano; iz mesa mesarji naredijo salame, klobase, šunko ... to so mesni izdelki. Iz kože naredijo usnje; iz usnja pa usnjene izdelke.

Konj

Iz kože naredijo usnje (usnjeni izdelki).

Kokoš

Njeni mladiči so piščanci, pokriti so z rumenim puhom, izvalijo se iz jajc. Povemo tudi, kako uporabimo jajca.

Ovca

Pokrita je s mehko kodrasto dlako, njen mladič je jagenjček. Ovca bleja. Iz dlake naredijo volno, iz volne pa babica splete šal, pulover, rokavice.

Koza

Ima vimena, nam daje mleko (kozje mleko). Iz mleka naredijo sir. Koza meketa.

Gos

Ima dolg vrat, rumen kljun, pokrita je z mehkim belim perjem. Goska gaga. S perjem polnijo blazine, odeje, puhovke.

Na tretji razvojni stopnji razširimo temo živali s spoznavanjem drugih živali, ki si jih mladostniki ogledajo v živalskem vrtu, akvariju, na videokasetah, diapozitivih in slikah. Mladostniki spoznavajo različna življenjska okolja živali in razvijajo pozitiven odnos do vseh živali in narave.

Vodne živali

V rekah, potokih, jezerih živijo ribe (postrvi, ščuke ...), raki. Na vodi plavajo race, labodi. To so vodne ptice. V mlaki živijo žabe, žabe kvakajo; včasih pridejo iz mlake in skačejo. Ribiči lovijo ribe; ribe kupimo v ribarnici pa tudi v trgovinah s hrano. Ribe so zdrave; jemo jih pečene. Imajo veliko kosti, zato jih jemo počasi, pazimo, da ne kosti pojemo.

Na izletu ob reki, jezeru, morju pazimo, da ne pademo v vodo; vse smeti vedno vržemo v smetnjak, če tega ni, jih odnesemo s seboj.

V morju živi veliko različnih živali: morski pes, kit, delfini, različne ribe, školjke, rakovice, ježki ...Na morju lovijo ribiči ribe z velikimi mrežami, ki jih iz barke vržejo v morje. Kadar smo poleti na morju, vidimo tudi galebe. To so velike bele ptice, ki lovijo manjše ribe.

Živali v živalskem vrtu

V živalskem vrtu si lahko ogledamo živali, ki ne živijo pri nas. Mladostniki imenujejo živali, ki jih poznajo (tiger, lev. slon, kamela, opice, žirafa ...). Živali si lahko samo ogledujemo, ne smemo jih dražiti pa tudi ne hraniti; ne smemo plezati po ograji in stegovati rok v kletke.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Z mladostniki si na kmetiji ogledamo domače živali in njihova bivališča. Imenujejo živali, bivališča, jih opišejo, poslušajo in imenujejo njihovo oglašanje. Pogovorimo se o varnem in primernem vedenju in ravnanju z domačimi živalmi. Glede na okolje lahko temo razširimo: mladostniki pokažejo, opišejo delo na kmetiji (krmljenje živali, pobiranje jajc v kurniku, čiščenje hleva, nastiljanje ...).

Defektolog pove, zgodbo npr.: Zjutraj se je prvi zbudil petelin. Skočil je na ograjo in zakikirikal. Zbudil je kokoš, ki je prišla iz kokošnjaka. V svinjaku je zakrulil prašič, v hlevu pa je zarezgetal konj (zgodbo lahko razširimo, vključimo še druge živali). Čisto zadnja pa se je zbudila muca. Mladostnik poišče slike domačih živali in jih razvrsti po časovnem zaporedju dogajanja.

Iz množice aplikacij (slik) odbira samo domače živali; na delovnem listu v množici drugih živali obkroži samo domače živali.

Na delovnem listu poveže s črto domače živali in njihove mladiče (konj žrebiček ...), imenuje živali, mladiče.

Defektolog nariše npr: muco brez repa; ob strani pa v okvirčke 3 različne repe. Mladostnik ugotovi, kateri rep pripada muci, ga izreže in nalepi.

Defektolog pripravi dva delovna lista. Na enega nariše npr. kravo, na drugega pa različne izdelke. Mladostnik izreže slike izdelkov (mlečni, usnjeni) in jih nalepi na prvi delovni list.

Pokažemo sliko, na kateri so domače živali. Sliko odmaknemo, mladostnik po spominu našteva živali, ki jih je videl na njej. Mladostniki lahko tudi tekmujejo med seboj, kdo si je zapomnil več živali.

Pripravimo sliko z napakami, npr.: žival, ki ima dele različnih domačih živali (muca s kravjim repom in petelinjimi nogami ...). Mladostnik ugotovi, pove napake, pove, od katere živali so napačni deli.

Mladostnik z zavezanimi očmi s tipom prepozna, imenuje predmet in material (rokavice usnje, šal volna, blazina perje ...).

Pripravimo kartone z različnimi vprašanji. Lahko jih oštevilčimo. Mladostnik izbere karton, posluša vprašanje, ga sam prebere (individualno) in odgovori. Vprašanja na kartonih so npr.: Kdo prebiva v: brlogu, duplu, hlevu, svinjaku? Kdo plava, skače, leze ...? Kdo brunda, kruli, meketa ...? Kdo ima dolg/kratek rep, brke, grivo ...? Kdo grize, praska, brca ...?

Na stenskem prikazu imamo aplikacije domačih živali. Mladostnik po navodilu spreminja položaje npr.: "Postavi žrebička pred konja; za mačko psa; ovco med kravo in kozo ..." Mladostnik imenuje položaje (pred konjem je žrebiček, med kravo in kozo je ovca ...).

Defektolog izbere delovni list, na katerem so narisane različne živali, mladostnik z različnimi barvami po navodilu obkroži gozdne, domače, vodne ... živali in jih imenuje.

Defektolog pripravi slike različnih živali. Mladostnik izbira slike, imenuje živali in jih razvršča glede na življenjski prostor (gozd, morje, kmetija, živalski vrt ...).

Defektolog pokaže sliko, na kateri so različne živali, sliko odmakne, mladostnik pa po spominu pove, katere živali so na sliki, kje živijo, kako se oglašajo ...

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Povemo kratko besedilo, npr.: "Domače živali so: krava, slon, konj, miš, mačka. Krave nam dajejo volno, konj pa dobro mleko. Maček pazi na hišo. Ovca vsak dan znese jajca. Zjutraj nas zbudi prašič, ki veselo kikirika, muca v hlevu pa zamuka ..." Mladostniki se zabavajo, ko ugotavljajo, kaj vse je narobe, in sproti popravljajo napake.

Pripravimo besedilo z napakami, v katerem je poudarek na vedenju v naravi, živalskem vrtu ... Npr.: "V živalskem vrtu vpijemo in dražimo živali. Živalim mečemo v kletko bonbone in čokolado. Odpadke mečemo po tleh ..."

Ali: "V gozdu lomimo veje in zakurimo ogenj. Nabiramo gobe in jih vržemo v grmovje. Odpadke mečemo po tleh ..."

Povemo kratko, nedokončano poved, mladostnik pa jo dopolni, npr.: Krava nam daje ... (mleko). Konjev mladiček je ... (žrebiček). Goska je pokrita z belim ... (perjem).

Povemo kratko pesmico, mladostnik posluša in dopolni:

- Kuža teče preko praga,
  goska na ves glas ... (zagaga).
- Mala Mojca v hlev pokuka,
  lačna krava pa ... (zamuka).
- Konj v hlevu rezgeta,
  koza pa ... (zameketa).

Pripravimo slike različnih živali. Mladostik izbere sliko, imenuje žival, ugotovi in imenuje prvi glas; pove nekaj besed, ki imajo enak prvi glas.

Mladostnik izbere sliko živali, jo pokaže drugim, ki jo imenujejo, ugotovijo prvi glas in iščejo besede, ki imajo enak prvi glas. Mladostniki lahko tekmujejo, kdo bo povedal več besed; za vsako pravilno besedo dobijo žeton. Na koncu ugotovijo, kdo ima največ žetonov, kdo je zmagal. Tekmujejo lahko tudi, kdo bo naštel največ različnih živali, ki se jih spomni.

Mladostniki se razdelijo v pare. Vsak par izbere sliko domače živali (drugih živali). Mladostnika, ki sta par, drug drugemu postavljata vprašanja ob sliki.

Defektolog izbere vsebini primerne pesmi. Mladostnik jih posluša, obnovi s pomočjo vprašanj in slik ter se jih nauči.

Naša bela mačica
Sonček boža tačice
naše bele mačice.
O, da je lenuška,
to pa ni resnica,
ona je predica.
Kadar naigra se,
za kolovrat sede,
zamiži in prede.

Srečko Kosovel

Goska

Ga, ga, ga,
goska je gospa,
štiri kile perja
belega ima.
Ga, ga, ga,
goska je gospa,
sama rabi perje,
nam ga ne proda.

Anica Černej

Lev
Lev v kletki jezno sedi,
na otroke se jezi,
mečejo mu vse mogoče,
on pa tega jesti noče.
Rad bi jedel le meso,
rad bi spal in mir imel,
a še rajši bi prost v Afriki živel.

Metka Peče

Branje in pisanje

Pripravimo križanko s slikami različnih živali. Mladostnik v okvirček ob sliki napiše manjkajoče črke (prva črka je napisana).

V napisani ključni besedi mladostnik ugotovi manjkajoči glas, ga imenuje in napiše črko. Npr.: L_V, P_S, _UJS, _LON, MA_KA, KA_A, PIŠ_ANEC, TELI-EK ... Dolžino besed prilagodimo individualnim sposobnostim (v ključnih in drugih besedah mladostnik ugotovi in napiše tudi manjkajoči zlog).

Defektolog pripravi lističe z napisano povedjo in lističe, kjer je poved napisana pod sliko. Razdeli jih (upošteva individualne sposobnosti), mladostniki pa berejo poved ob sliki. Vsak svoj listič s povedjo pritrdi na magnetno tablo. V povedih nastopa nekaj živali, mladostniki ugotovijo, v katerih povedih so enake besede (imena živali); te lističe izločijo in povedi še enkrat preberejo.

Napišemo povedi, npr.: Pes spi v uti. Piščanci so rumeni. Lev je v kletki. Pred hišo stoji pes. Kokoš ima veliko piščancev. Otroci gledajo leva v kletki. Naš pes je velik. Na dvorišču so piščanci in petelin. Peter se boji leva.

Defektolog pripravi slike živali, predmetov, oseb. Ob slikah so napisane črke besede v pomešanem vrstnem redu, npr. ob sliki krave so napisane črke A, K, V, R, A. Mladostnik imenuje, kar je na sliki, in uredi črke v besedo, jih napiše v pravilnem vrstnem redu pod sliko.

Pod sliko napišemo kratko poved z manjkajočo besedo. Nad sliko so napisane tri različne besede. Mladostnik bere poved, ugotovi, katera beseda manjka, jo poišče med tremi besedami nad sliko, jo obkroži in prepiše v poved. Individualno lahko dopolnjuje povedi brez slike in napisanih manjkajočih besed.

Količine in številke

Mladostnik ureja matematične ploščice po obliki, barvi, velikosti in debelini. Imenuje lastnosti. Imenuje krog, trikotnik; individualno tudi kvadrat in pravokotnik.

Narisane like pokriva z ustreznim izrezanim likom, upošteva obliko, barvo, velikost.

Imenuje like in lastnosti.

Izrezuje različne like, jih postavi v zaporedje po navodilu in samostojno.

Mladostnik nadaljuje zaporedje, npr.: 5 velikih črnih konjev, 3 majhni beli psi ...

Nastavi zaporedje po navodilu npr.: 3 velike bele muce, 2 majhna črna psa, 1 majhna progasta muca ... Prešteje vse muce, vse pse, vse velike bele muce ...

Na stenskem prikazu, slikah, delovnih listih ugotovi npr. katerih živali je največ/najmanj, katera žival je največja/najmanjša, katera ima najdaljši/najkrajši rep, katera je najlažja/najtežja. Na delovnem listu lastnosti živali označi: podčrta, obkroži, pobarva.

Na stenskem prikazu, slikah mladostnik imenuje žival, ki ima več/manj, enako mladičev. Ugotovi, na kateri sliki je največ/najmanj, nič živali.

Izberemo delovni list, na katerem so narisane živali in napisane številke. Mladostnik imenuje številko, šteje živali, obkroži ustrezno količino, poveže s črto količino in številko.

Defektolog pripravi oštevilčene kartone s slikami živali in slike mladičev. Mladostnik vrže kocko, prešteje pike, poišče karton z ustrezno številko, imenuje žival na sliki; poišče sliko njenih mladičev, jih prešteje, napiše številko.

Sestavlja slikovni domino, šteje živali, predmete.

Povemo računsko zgodbico, npr.: Na kmetiji so imeli kokljo. Zvalila je 10 piščancev, ko so malo zrasli, so jih 6 prodali. Koliko jih je še ostalo?

Mladostnik ponazori vsebino z aplikacijami (slikami), odvzame, prešteje, napiše račun, pove odgovor. Prebere račun (imenuje številke, znak minus in "je"). Mladostnike spodbujamo, da si sami izmislijo računsko zgodbico.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik posnema gibanje različnih živali, drugi uganejo, katero žival posnema: skače kot žaba, se plazi kot kača, hodi z iztegnjenim vratom in dvignjeno glavo kot žirafa, posnema plavalne gibe ...

Razume, upošteva navodila, pravila pri skupinskih gibalnih igrah, npr.: mačka in miši, lovci z žogami, med dvema ognjema...

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik posluša posnete živalske glasove, imenuje žival, imenuje oglašanje: piščanec čivka, konj rezgeta, lev rjove, žaba kvaka ...

Posluša kasete (zgoščenke) z glasbo, ki je kombinirana z različnimi naravnim zvoki, npr. Beethoven: Forever by The Sea.

DEFEKTOLOGIJA

Po melodiji prepozna pesmi, npr.: Sijaj, sijaj sončece; Izidor ovčice pase; Goska; Kaj pa ti vriskaš, kaj pa ti piskaš ... Pesmi poje ob poslušanju, v skupini, sam; petje spremlja z igranjem na instrumente.

Likovna vzgoja

Mladostnik barva narisane domače in druge živali.

Reže papir, ga lepi po obrisu, v obrise različnih živali.

Perforira v zgibu.

Izrezuje narisane dele živali, sestavi, nalepi.

Izrezuje like, sestavi žival iz likov, nalepi (muca: glava iz večjih/manjših krogov; ušesa dva trikotnika; trup, noge, rep pravokotniki).

Izrezuje različne živali (revije, časopisi).

Doriše manjkajoče dele živali na risbi.

Dokonča začeto risbo.

Riše živali.

Oblikuje živali (gnetljive mase).

Delovna vzgoja

Mladostnik skuha jajce, ga olupi, razreže, zmeša s skuto; z namazom namaže kruh.
Speče jajce na oko.
Postreže drugim in sebi. Pospravi mizo.
Veze živalske motive z gobelin in križnim vbodom.

Učna tehnologija

Aljančič, M. 1993: Živali znane in neznane. Ljubljana: Mladika.
Ciciban št. 2 1978/79: Posebna številka o domačih živalih.
Černej, A. 1975: Orjemo, orjemo. Ljubljana: Mladinska knjiga.
Grée, A. 1973: Tomaž spoznava bivališča. Ljubljana: Mladinska knjiga.
Grée, A. 1973: Tomaž spoznava oblike. Ljubljana: Mladinska knjiga.
Grée, A. 1973: Tomaž spoznava pridelke. Ljubljana: Mladinska knjiga.
Kotar, A. Koželj, A. 1993: že berem, že pišem. Ljubljana: Zavod za šolstvo.
Polenec, A. 1976: Potok in travnik. Ljubljana: Mladinska knjiga.
Schellander, A. Žele, I. 1993: Slišim, vidim, pišem. Celovec: Mohorjeva založba.
Urban, T. 1992: Vaje iz matematike za 1. razred. Radovljica: Didakta.
Vinšek, S. 1967: Na ljubljanskem gradu. Ljubljana: Mladinska knjiga.
Žele, I., Vrbinc, M. 1990: Otroci radi beremo. Celovec: Mohorjeva založba.

DEFEKTOLOGIJA

PROMET

Silva Fužir, Marinka Vačun

Prva razvojna stopnja

CESTA IN VOZILA NA CESTI

VLAK, LETALO, LADJA

Druga razvojna stopnja

CESTNI PROMET

DRUGE VRSTE PROMETA

Tretja razvojna stopnja

PROMET NA CESTI

PROMET PO ŽELEZNICI, ZRAKU IN VODI

Poučevanje na temo prometa in prometna vzgoja sta zahtevna učno vzgojna procesa, ki od defektologa zahtevata, da otroke in mladostnike čimbolje pripravi na varno in kolikor je največ mogoče samostojno gibanje v prometu.

Samostojno in varno gibanje v prometu zahteva veliko učenja in je za vse otroke zelo pomembno, še posebej za tiste s posebnimi potrebami, saj skoraj vse življenje rabijo v prometnih situacijah pomoč in spodbude. Le redki so popolnoma samostojni in jim lahko zaupamo, da bodo kot pešci sami varno hodili po cesti ali se sami peljali s sredstvi javnega prevoza.

Spoznavanje prometa in prometna vzgoja morata potekati tako, da spoznajo otroci in mladostniki vse vrste prometa, prometna sredstva in posebnosti najprej v naravnem okolju oz. v naravnih prometnih situacijah (ogledajo si avtobusno postajo, železniško postajo, pristanišče, letališče, peljejo se z avtobusom, z vlakom, s čolnom). Čim večkrat morajo vožnjo doživeti. Ob prijetnih in zanje varnih doživetjih bodo podrobneje spoznali značilnosti prometa, obenem pa si bodo nabirali izkušnje in si bogatili znanje.

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- doživljanje ugodja med vožnjo,
- zaznavanje prometnih sredstev,
- opazovanje prometnih sredstev,
- prepoznavanje prometnih sredstev (različni avatomobili, vlak, letalo, ladja),
- spoznavanje lastnosti in značilnosti prometnih sredstev,
- imenovanje prometnih sredstev (avto, vlak, letalo, ladja),

CESTA IN VOZILA NA CESTI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- usmeri pogled na avto, ki se premika,
- zazna prometna sredstva na cesti,
- opazuje promet v gibanju,
- hodi po cesti, po pločniku (v spremstvu),
- hodi čez cesto, čez prehod za pešce (v spremstvu),
- prepozna in pokaže cesto, pločnik (varuje se pred prevoznimi sredstvi) (v spremstvu),
- prepozna in pokaže prehod za pešce, prečka cesto (v spremstvu),
- prepozna in pokaže semafor,

- v spremstvu prečka cesto,
- prepozna in imenuje cestna prometna sredstva (avto, avtobus, kombi),
- imenuje dele avtomobila (luči, kolesa, vrata, volan).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- posluša zvoke avtomobila (brnenje, hupanje),
- zazna zvoke avtomobila, motorja,
- zazna zvoke (hupanje, brnenje, zaviranje, zapiranje vrat),
- posluša pesmico o avtomobilu (Šturm, Mižek Figa),
- artikulira glas R,
- posnema zvoke avtomobila (PI-BIP, BR-BR-BR),
- oblikuje glasove v besedo (AVTO),
- posluša izštevanko Jozej, Jozej (Povej mi pesmico, str. 268).

Branje in pisanje

Otrok:

- se igra s knjigami o prometnih sredstvih,
- premika oči od leve proti desni (spremlja vožnjo),
- čečka na večji površini,
- riše krožno črto (kolesa avtomobila),
- riše vodoravno črto (cesta).

Količine in števila

Otrok:

- prijema modele prometnih sredstev in jih zadrži v roki,
- se igra z modeli prometnih sredstev (vleče avto, potiska avto),
- pokaže avtomobile med drugimi predmeti,
- potiska avto hitro – počasi,
- naklada tovornjak (poln, prazen),
- potiska avto v garažo, ga pelje iz garaže (prej, potem),
- vozi avto po narisani cesti (dolga cesta, široka cesta)l,
- spozna lastnosti avtomobila (velik, majhen, rdeč, moder avto),
- razporeja avtomobile po barvi, velikosti,
- odbira avtomobile po različnih kriterijih (več, manj),
- imenuje okroglo obliko (kolo, prometni znak),
- postavlja avtomobile po določenem zaporedju,
- razvršča avtomobile (vse rdeče),
- prireja količine ena, dva – razvršča avtomobile v skupine (en avto, dva avtomobila).

Vsebina

Po cesti vozijo različni avtomobili: osebni avto, avtobus, tovornjak, gasilski avto, rešilni avto, kombi. Pešci hodijo po pločniku. Pešci prečkajo cesto na prehodu za pešce. V mestu je na cesti semafor. Semafor za pešce ima rdečo in zeleno luč.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otroke postopoma vključujemo v promet. Zelo dolgo traja, da so tako samostojni, da lahko sami hodijo po cesti. Mlajši otroci na prvi razvojni stopnji brez spremstva ne morejo biti vključeni v promet.

Ker se otrok ni sposoben prilagoditi prometnemu okolju, ker njegovo opazovanje, zaznavanje in presojanje še ni doseglo take stopnje, da bi se lahko sam varoval, so za njegovo varnost odgovorni odrasli.

Kadar poteka učenje o prometu v naravnem prometnem okolju, mora biti vedno poskrbljeno za otrokovo varnost.

Otroke peljemo na sprehod. Z varnega kraja opazujejo cesto in avtomobile, ki vozijo po njej. Defektolog jih spodbuja k opazovanju, jim pripoveduje, kateri avtomobili vozijo po cesti in kakšni so. Skupaj ugotavljajo hitrost in smer vožnje ter imenujejo avtomobile. Otroci poslušajo brnenje in hupanje.

V učnih prostorih pobarvajo večje kartonske škatle in iz njih sestavijo tovornjak.

Otroci skupaj z defektologom naredijo v peskovniku prometno situacijo. Igrajo se z avtomobili. V igri spoznavajo pojme spredaj, zadaj, pred, za, naprej, nazaj, hitro, počasi. Med igro se defektolog pogovarja z njimi o tem, kaj delajo, in usmerja igro tako, da čim bolje spoznajo pojme.

Defektolog pelje manjšo skupino otrok v prometno okolje. Otroci hodijo po pločniku ali po robu cestišča. Defektolog jih opozarja na previdnost. Preden prečkajo cesto, pogledajo levo in desno in se prepričajo o varnosti prečkanja.

Defektolog z otroki v različnih prometnih situacijah pogosto vadi hojo po pločniku in prečkanje ceste.

Defektolog pelje otroke na avtobusno in železniško postajo. Skupaj se odpeljejo z avtobusom oz. vlakom do bližnjega kraja. Vožnja naj bo za otroke prijetno doživetje.

V učnih prostorih se igrajo. Prinesejo stole in jih postavijo kot sedeže v avtobusu ali vlaku (eden za drugim). Vstopajo na avtobus ali vlak in izstopajo (prvi, zadnji).

Defektolog jih kliče po imenih (imena s črko R).

Otroci se vozijo s tricikli, pritiskajo na zvonec, poslušajo in posnemajo zvok (cin, cin). Vozijo se prosto, naravnost po narisani črti, zavijajo na levo in na desno in pridobivajo izkušnje, pomembne za orientacijo v prostoru in varnost v prometu.

VLAK, LETALO, LADJA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- usmeri pogled na premikajočo se ladjo, vlak, letalo,
- pokaže vlak, letalo, ladjo,
- prepozna vlak, letalo, ladjo,
- imenuje vlak, letalo, ladjo.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- posluša zvoke vlaka,
- posnema zvoke vlaka (u-u-u-u),
- oblikuje glasove v zloge (tu-tu-tu),
- artikulira glas L (ladja, letalo),
- imenuje vlak, letalo, ladjo,
- razlikuje zvoke vlaka, avtomobila.

Branje in pisanje

Otrok:

- premika ladjo levo, desno in gibanju sledi z očmi,
- išče knjige, v katerih so prometna sredstva, in jih lista,
- riše krožno, vodoravno črto (kolesa na lokomotivi, vagonih),
- riše vodoravno, navpično črto (železniški tiri),
- vozi letalo po zraku (riše okroglo, zavito črto).

Količine in številke

Otrok:

- spušča ladjice po vodi in jih spremlja s pogledom,
- se igra z vlakom,
- pokaže lokomotivo, vagone,
- ureja in niza vagone (prvi, zadnji, pred, za),
- primerja dolžine vlakov (dolg, kratek),
- igra se z dominami, slikami prometnih sredstev,
- odbira slike letal ali ladij iz množice slik drugih prometnih sredstev,
- z udarci posnema ritem vlaka,
- razvršča vagone vlaka,
- šteje vagone vlaka.

Vsebina

Vlak vozi po železnici. Sestavljen je iz lokomotive in vagonov.
Po zraku vozijo letala.
Po vodi vozijo ladje.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otroci med prometnimi sredstvi (modeli, slikanice) iščejo vlak in ga imenujejo. Pri imenovanju jih defektolog spodbuja, da poudarijo glas L.

Otroci sestavijo vlak tako, da se primejo eden za drugega in vijugajo po prostoru. Prvi je lokomotiva. Vloge menjajo. Med gibanjem posnemajo zvoke vlaka (u-u-u, tu-tu-tu).

Defektolog jim pove pesmico o vlaku (Voglar 1998, 253). Otroci poslušajo. Ob defektologovem memoriranju posnemajo ritem in korakajo po prostoru.

Ogledajo si videokaseto s prometnimi sredstvi in imenujejo vlak.

Izmed narisanih predmetov odbirajo slike vlaka. Na mizo polagajo manjše škatle eno za drugo in sestavijo vlak.

S pomočjo defektologa zgubajo letalo in ga imenujejo. Spuščajo ga v prostoru ali z manjše vzpetine v naravi. Opazujejo in posnemajo njegov let. Spoznajo pojme visoko, nizko, blizu, daleč.

Defektolog pelje otroke v gozd. Iščejo in pobirajo lubje. Kot ladjice ga spuščajo po vodi in opazujejo oddaljevanje.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok:

- prijema in spušča modele prometnih sredstev,
- posnema gibanje (zibanje ladjic, let letala, vožnjo avtomobila),
- po navodilu postavlja modele prometnih sredstev na določena mesta (orientira se v prostoru),
- vleče in potiska modele prometnih sredstev, vozičke,
- se vozi s triciklom, s skirojem.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok:

- zaznava zvoke prometnih sredstev in išče izvor zvokov,
- posluša posnete zvoke,
- posnema zvoke prometnih sredstev,

- prepoznava zvoke in imenuje prometno sredstvo,
- razlikuje zvoke (tiho, glasno),
- se nauči besedilo in melodijo kratke pesmi, ki je vsebinsko povezana s prometom,
- poje pesmico in jo ritmično spremlja.

Likovna vzgoja

Otrok:

- oblikuje črte v pesek, mivko, glino (cesta, železniški tiri),
- riše s prsti okroglo obliko (kolesa avtomobilu, vlaku),
- riše s kredo avto na večjo površino,
- slika in barva enostavne obrise na večjih ploskvah (avto, tovornjak),
- mečka papir in ga meče v prazen tovornjak (prazno, polno),
- trga papir na trakove,
- z lepljenjem sestavlja trakove v cesto in prehod za pešce,
- trga papir na kose, lepi natrgane kose v enostaven obris ladje,
- barva dele lesa oglatih in okroglih oblik in jih sestavlja v avtomobile.

Delovna vzgoja

Otrok:

- pospravlja modele prometnih sredstev,
- prelaga, zlaga kocke na tovornjak in s tovornjaka,
- iz revij izrezuje slike avtomobilov,
- guba kvadrate na polovico in jih sestavlja v tovornjak, vlak,
- pretika po obrisu avtomobila.

Učna tehnologija

Gjud, A., Kroflič, B. 1991: Igra rok in nog. Radovljica: Didakta.

Kotar, A. 1976: Vaje za pisanje. Ljubljana: ZRSŠ.

Kotar, A., Vukmirovič, M. 1990: Postali smo učenci, Ljubljana: ZRSŠ.

Lužnik, D. 1997: S poslušanjem do pisanja. Ljubljana: Co libri.

Šturm, M.: Mižek Figa gre po svetu. Ljubljana: MK.

Šumnik, T. 1998: Povej mi pesmico. Ljubljana: Debora

- ljudska: Jozej, Jozej (str. 268),
- Mira Voglar: Vlak (str. 253).

Žerdin, T. 1996: Priročnik za gibalno grafične vaje. Ljubljana: MK

- Motorna dirka (str. 28),
- Vlak (str.31).

1996: Spoznavam besede. Ljubljana: Založništvo Jutro.

1993: Moja prva slikanica – Prometna sredstva. Ljubljana: MK.

Kasete

- Slovenske ljudske pesmice za otroke: Sijaj, sijaj sončece (Regiment po cesti gre),
- posneti zvoki prometnih sredstev,
- posneti zvoki: hupanje, brnenje, zaviranje, zapiranje vrat na avtomobilu.

Videokasete: posneta prometna sredstva v mirovanju in gibanju.

Drugo:

- preproga z označeno cesto,
- domine s slikami prometnih sredstev,
- slikanice s slikami prometnih sredstev,
- slike z narisanimi prometnimi sredstvi,
- modeli prometnih sredstev različnih velikosti in barv,
- tricikel,
- skiro,
- aplikati s prometnimi sredstvi (npr. Jalovec,V., Kočevar, M. 1995: Aplikacije za šolo in prosti čas. Ljubljana: Dismick.

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje in imenovanje prometnih sredstev
- spoznavanje in imenovanje prometa na cesti, železnici, v zraku, na vodi
- opisovanje lastnosti in značilnosti prometnih sredstev in vrst prometa
- spoznavanje pomena pločnika, prehoda za pešce
- spoznavanje pomena semaforja, prometnega policaja
- spoznavanje avtobusne postaje, vožnje z avtobusom (nakup vozovnice, plačilo z žetonom)
- spoznavanje prometnih znakov za obvestila (za pešce in kolesarje)
- primerno vedenje in varovanje pred nevarnostmi v prometu

CESTNI PROMET

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- hodi po cesti, po pločniku (v spremstvu),
- hodi čez prehod za pešce (v spremstvu),
- prečka cesto v križišču, kjer je semafor (v spremstvu),
- prečka cesto v križišču, kjer je prometni policaj (v spremstvu),
- spozna cestni promet in imenuje vsa prometna sredstva,
- spozna semafor, prehod za pešce, nekatere prometne znake, pomembne za pešce in kolesarje,
- imenuje pločnik, prehod za pešce, semafor in nekatera prometna sredstva ter jih opiše,
- imenuje poklica šofer, sprevodnik,
- rešuje naloge s pomočjo magnetne table ali drugega didaktičnega pripomočka (orientacija v prometu: prečkanje ceste, hoja po pločniku, vožnja s kolesom, pot v trgovino),
- giblje se v prometu (ožja okolica) v spremstvu ali sam,
- vozi se s kolesom v zaščitenem okolju,
- vozi se z avtobusom, kupi vozovnico, plača z žetonom.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- s pihanjem potiska manjše avtomobile,
- razlikuje oglašanje in poimenuje prometna sredstva po oglašanju,
- posnema oglašanje prometnih sredstev,

- imenuje prometna sredstva (pravilna izgovarjava besed),
- opiše avto,
- imenuje aktivnosti prometnih sredstev (avto vozi, avto hupa, motor stoji),
- oblikuje enostavne povedi (tri in več besed),
- določa lastnosti avtomobila z oblikovanjem besed (hiter avto, rdeč avto),
- posluša zgodbico o avtobusu, ki vozi otroke po različnih krajih Slovenije. Imenuje kraje.
- Išče glasova L in R v besedi na začetku, v sredini in na koncu besede,
- pripoveduje o svojih doživetjih na potovanjih,
- se nauči pesmico Pozor na cesti (Povej mi pesmico, Polanšek V.).

Branje in pisanje

Otrok:

- piše vse vrste črt,
- slušno zaznava in oblikuje prvi in zadnji glas v besedi (A – avto, motor – R) in glas v sredini besede (kolo – L),
- piše posamezne črke vezane na promet (A – avto, R – motor, L – kolo),
- piše in bere zloge (PI-BIP, PA-PA),
- dodaja besede k sliki prometnega sredstva,
- dopolnjuje besede z manjkajočo črko ob sliki (beseda, ki poimenuje prometno sredstvo),
- krajše besede dopolnjuje z manjkajočimi črkami – L in R (kolo, motor, tovornjak, rešilni avto),
- prepoznava in poimenuje simbole krajev na registrskih tablicah,
- vadi pisanje črk,
- piše in bere besede, ki so vezane na promet,
- sestavlja napisane besede v poved (Šofer vozi avto. Kolesar ima čelado. Avtobus pelje potnike.),
- piše in bere enostavne povedi,
- dodaja besedo k sliki prometnega znaka (STOP).

Količine in številke

Otrok:

- se igra z modeli prometnih sredstev (vleče, potiska poln, prazen tovornjak; hitro – počasi),
- v igri z avtomobili spozna pojme spredaj, zadaj in se časovno orientira (prej, sedaj)
- spozna lastnosti prometnega sredstva (velik, majhen avto, največji, najmanjši avto, enako velik, rdeč, moder avto),
- razlikuje in imenuje barve na semaforju,

- razporeja modele prevoznih sredstev po različnih kriterijih (po velikosti, barvi, namenu),
- razporeja narisane prometne znake po obliki,
- imenuje obliko prometnega znaka (okrogel, oglat),
- šteje prometna sredstva (v naravnem okolju, modeli, slike),
- pridobiva količine (količini ena, dva),
- vzporeja in sestavlja pare: en volan, en avto,
- odvzema in dodaja predmete, povezane s prometom,
- preslikuje in napisuje na številke (registrske številke avtomobilov),
- s pravilno številko označi pridobljeno količino (piše številke),
- igra računske igre (domino, človek ne jezi se, ena in druge igre),
- prišteva in odšteva prometna sredstva,
- spozna denar (kovance od ena do pet),
- se nauči izštevanko Lipa in jo pove (Povej mi pesmico, str. 267).

Vsebina

Po cesti vozijo različni avtomobili, kolesa, motorji.

Tovorni avtomobili in nekateri kombiji vozijo tovor.

Vozila vozijo vozniki.

V avtobusu je tudi sprevodnik. Avtobus se ustavlja na avtobusnih postajah.

Kolesarji vozijo po kolesarski stezi. Tudi za vožnjo s kolesom je treba opraviti izpit.

Vsi, ki hodijo peš, so pešci. Pešci hodijo po pločniku. Cesto prečkajo čez prehod za pešce. Promet urejajo prometni znaki. V mestu v križiščih ureja promet semafor ali prometni policaj.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

V učnih prostorih se otroci igrajo igro vlog (šofer, sprevodnik, potniki).

Na različnih postajah, ki jih pomaga imenovati defektolog, vstopajo in izstopajo. Uporabljajo vljudnostne izraze. Vožnjo plačujejo z denarjem ali žetoni.

Skupaj z defektologom iz škatle in papirja oblikujejo semafor z rdečo in zeleno lučko. Defektolog oblikuje improvizirano situacijo, v kateri na cesti za pešce ureja promet semafor. Otroci se učijo prečkati cesto na prehodu za pešce, ko gori na semaforju zelena luč, in se ustavijo, kadar gori rdeča.

Igrajo se igro od doma do šole. Igra je podobna didaktični igri človek, ne jezi se: Mečejo kocko. Nekateri krogci so pobarvani zeleno, nekateri rdeče. Ko pride igralec na zeleni krogec, meče kocko dvakrat in hitreje napreduje, na rdečem pa počaka.

Otroci se igrajo z dominami, na katerih so prometni znaki. Iz množice poiščejo tiste, na katerih je znak STOP.

Defektolog poudari pomen znaka STOP in drugih prometnih znakov, ki opozarjajo na nevarnosti.

Na magnetni tabli vadijo pravilno gibanje pešca v različnih prometnih situacijah.

Otroci gredo na učni sprehod. Hodijo po pločniku, imenujejo vozila, hitrost vožnje (hitro, počasi).

V svojem kraju poiščejo prometne znake in jih opišejo. Defektolog posebej poudari tiste znake, ki so pomembni za otrokovo varnost na cesti.

V učnih prostorih iz množice prometnih znakov odberejo tiste, ki so jih opazili na poti.

Otroci spoznajo kolo. Imenujejo dele, poslušajo zvonenje zvonca. Kolo čistijo. Postopno se učijo (ob defektologovi pomoči) voziti se s kolesom v zaščitenem okolju. Na glavi imajo čelado.

DRUGE VRSTE PROMETA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- imenuje in opiše prometna sredstva (ladja, letalo, helikopter, vlak),
- imenuje poklice, ki so značilni za posamezno vrsto prometa: mornar, strojevodja, pilot),
- imenuje postajališča: letališče, železniška postaja, pristanišče,
- si ogleda pristanišče, železniško postajo, letališče,
- se pelje z vlakom, z ladjo, s čolnom.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- izvaja dihalne in pihalne vaje (piha ladjice),
- razlikuje prometna sredstva po oglašanju,
- posnema oglašanje prometnih sredstev,
- posluša zgodbo in jo s pomočjo vprašanj obnovi,
- med narisanimi predmeti obkroži prometna sredstva, v katerih sliši glas L ali R (letalo, ladja, kolo, vlak, raketa, traktor),
- se nauči pesmico Vlak,
- se nauči pesmico Štirje potniki,
- s pomočjo vprašanj opiše železniško postajo in pristanišče,
- pripoveduje o svojih doživetjih med vožnjo z vlakom ali ladjo.

Branje in pisanje

Otrok:

- piše vse vrste črt (valovita črta, spodnji lok),
- bere znake (letališče, železniška postaja, avtobusna postaja, steza za kolesarje),
- piše posamezne črke vezane na promet (L – letalo, vlak, ladja; R – helikopter, raketa),
- dodaja besedo k sliki prometnega sredstva (vlak, letalo, ladja, helikopter, raketa),
- dopolnjuje krajše besede z manjkajočimi črkami, zlogi,
- bere imena krajev.

Količine in številke

Otrok:

- imenuje lastnosti prometnih sredstev (dolg vlak, kratek vlak),
- šteje vagone po odvzemanju in dodajanju,
- prepozna in imenuje številke od 1 do 5,
- poveže količino s številko od 1 do 5 (vagoni, ladje v pristanišču),
- vstavi manjkajočo številko v številsko vrsto od 1 do 5,
- napiše številke od 1 do 5.

Vsebina

Vlak vozi po železnici. Stoji na železniški postaji. Vlak ima lokomotivo in vagone. Lokomotivo vozi strojevodja. Na vlaku je sprevodnik. Vlak vozi potnike ali tovor.

Ladje in čolni vozijo po vodi. Zasidrane so v pristaniščih. Na ladjah so mornarji in kapitan. Ladje vozijo potnike ali tovor.

Letalo vozi po zraku. Letala pristajajo na letališčih. Na letalu so pilot in potniki. Po zraku vozijo tudi helikopterji, baloni in rakete.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otroci si ogledajo videokaseto (diapozitive) s posnetki zračnih, vodnih in železniških prometnih sredstev. Imenujejo jih in opišejo njihove lastnosti.

V revijah poiščejo slike prometnih sredstev ter jih izrežejo. Prilepijo jih na določeno mesto glede na vrsto prometa (ladja, čoln – voda; letalo, helikopter – zrak).

Po defektologovih navodilih otroci izvedejo sprostitveno vajo hitrost in počasnost iz knjige Potovanje v tišino (posnemanje veslanja, vožnja na avtomobilski dirki).

Defektolog pelje otroke na železniško postajo. Ogledajo si vozni red, čakalnico, garderobo, blagajno. Kupijo karte za vlak. Z vlakom se odpeljejo do bližnjega kraja. Med vožnjo imenujejo kraje, skozi katere se peljejo.

V učnih prostorih prepišejo besede, vezane na železniško postajo (blagajna, čakalnica, garderoba, peron, vlak, strojevodja, sprevodnik) in imena krajev na poti.

Napisane besede razporejajo k tabelski sliki železniška postaja.

Otroci po navodilih defektologa zgubajo ladjice in jih vodijo po vodi v večjih posodah. Ladje vodijo levo, desno, naprej, nazaj.

Na enak način lahko po vodi kot čolničke vodijo tudi orehove lupine ali drug naraven material.

Otroci sedejo v krog, zapojejo pesem Barčica po morju plava. Zibajnje ladje ponazorijo z gibi naprej, nazaj, levo, desno.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok:

- posnema gibanje prometnih sredstev (vožnja avtomobila, vlaka, letala, zibanje ladjic),
- postavlja predmete, povezane s prometom po navodilu na določeno mesto,
- vleče in potiska modele prometnih sredstev,
- se vozi s skirojem,
- hodi po črti,
- se vozi s kolesom v zaščitenem okolju,
- se vozi z vozički odrivniki,
- se vozi s kanujem.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok:

- razlikuje zvoke tiho, glasno,
- izvaja dihalne in pihalne vaje,
- razlikuje zvoke prometnih sredstev in išče izvor,
- posluša zvoke prometnih sredstev, jih prepoznava in imenuje,
- se nauči besedilo in melodijo pesmi, ki je vsebinsko vezana na promet,
- poje pesmico in jo ritmično spremlja,
- se igra glasbeno didaktično igro napeto iskanje (Kako približamo otrokom glasbo, Voglar M.).

Likovna vzgoja

Otrok:

- riše z različnimi risarskimi tehnikami (različna prometna sredstva),
- slika in barva z različnimi slikarskimi tehnikami (različna prometna sredstva),

- trga in reže papir, lepi v lepljenko ali mozaik (motiv: prometno sredstvo ali preprost motiv iz prometa),
- tiska s pečatniki ali prsti (motiv: prometno sredstvo ali preprost motiv iz prometa)
- tiska s pečatniki (zahtevnejše oblike iz prometa),
- oblikuje modele prometnih sredstev iz gline ali plastelina,
- oblikuje modele prometnih sredstev iz žice,
- modelira ladjice iz lubja.

Delovna vzgoja

Otrok:

- oblikuje modele prometnih sredstev iz različnih oblik lesa,
- barva lesene modele prometnih sredstev,
- guba papir v oblike prometnih sredstev,
- pretika po obrisu prometnega sredstva (šivanje),
- oblikuje modele prometnih sredstev iz kartona,
- oblikuje modele prometnih sredstev iz lesa (reže, brusi, barva),
- tke na enostavnih statvah (model prometnega sredstva),
- čisti kolesa,
- opravlja preprosta popravila na kolesu (s pomočjo defektologa),
- pospravlja kolo na primerno mesto.

Učna tehnologija

1996: Spoznavam besede. Ljubljana: Založništvo Jutro.

Grginič, M. 1994: Igrajmo se s črkami. Trzin: Izolit.

Bavčar, M., Lavrenčič, A. 1997: Dežela črtarija. Ljubljana: DZS.

Bartol, M. 1994: Igriva črkarija. Kranj: Lexix.

Cenčič, M. 1984: Moje delo je učenje (Delovni zvezek za spoznavanje narave in družbe za 2. r. OŠ). Ljubljana: DZS.

Grginič, M. 1994: Igrajmo se s črkami. Trzin: Izolit.

Kotar, A., Koželj, A. 1993: Že pišem in berem. Ljubljana: ZRSŠ.

Kotar, A., Vukmirovič, M. 1996: Zopet v šoli. Ljubljana: ZRSŠ.

Kotar, A., Vukmirovič, M. 1990: Postali smo učenci. Ljubljana: ZRSŠ.

1995: Moji prvi koraki do znanja. (delovni zvezki za predšolske otroke). Murska Sobota: Pomurski tisk.

Kotar, A. 1976: Vaje za pisanje. Ljubljana: ZRSŠ.

Knez, A. 1993: Tako lahko – Pomlad (Delovni zvezek za 1. r. OŠ) Ljubljana: Mapet.

Lužnik, D. 1997: S poslušanjem do pisanja. Ljubljana: Co libri.

1992: Didaktične igre 2 v prvem in drugem razr. OŠ. Ljubljana: ZRSŠ.

Srebot, R., Menih, K. 1996: Potovanje v tišino. Ljubljana: DZS.

Šumnik, T. 1998: Povej mi pesmico. Ljubljana: Debora

- Valentin Polanšek: Pozor na cesti (str. 251),
- Dane Zajc: Lipa (str. 267),
- Novica Novakovič: Vlak (str. 252).

Voglar M. 1979: Kako približamo otrokom glasbo. Ljubljana: DDU Univerzum.

1998: Naš avto, Potujemo z letalom, Na ladji. Tržič: Učila.

Drugo:

- domine – prometni znaki,
- preproga z označenim križiščem,
- magnetna tabla,
- slike različnih vozil,
- diapozitiv s fotografijami prometnih sredstev,
- računske igre (domino, človek ne jezi se, ena),
- magnetni učni pripomočki – prometni znaki, Ljubljana: Vijko,
- aplikati s prometnimi sredstvi,
- kolo.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje in poimenovanje vrst prometa in prometnih sredstev
- opisovanje lastnosti in značilnosti prometnih sredstev in vrst prometa
- spoznavanje pomena pločnika, prehoda za pešce
- spoznavanje pomena semaforja, prometnega policista, spoznavanje avtobusne železniške postaje in nakup vozovnice
- samostojna vožnja z avtobusom ali vlakom (nakup vozovnice, plačilo z žetonom, primerno vedenje)
- spoznavanje prometnih znakov za pešce
- spoznavanje prometnih znakov za kolesarje
- primerno vedenje v prometnem okolju in varovanje pred nevarnostmi v prometu

PROMET NA CESTI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- varno hodi po cesti, pločniku, čez prehod za pešce (v spremstvu ali sam),
- varno prečka cesto v križišču, kjer je semafor ali prometni policist, spozna in imenuje prometne znake za pešce,
- spozna in imenuje prometne znake za kolesarje,
- spozna značilnosti cestnega prometa,
- spozna značilnosti križišča,
- rešuje naloge na magnetni tabli ali na drugem primernem didaktičnem pripomočku,
- gleda diafilme ali diapozitive s področja prometne vzgoje,
- posluša predavanja prometnega policista o prometni vzgoji,
- samostojno potuje domov ali v bližnje okolje z avtobusom,
- vozi se s kolesom v zaščitenem okolju,
- opravlja izpit za kolesarja (po prirejenih pravilih),
- vozi se s kolesom v manjšem kraju.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- z glasovi dopolni ime kraja, ki je na registrski tablici (MB – Maribor),
- oblikuje enostavne povedi,
- iz enostavnih povedi naredi daljše (širi število besed),

- opiše značilnosti različnih avtomobilov, motorja,
- pripoveduje doživetja s potovanja,
- imenuje kraje v bližnji in širši okolici,
- obnovi zgodbo z vsebino, vezano na cestni promet,
- opiše prometni znak in pomen (znaki za pešce in kolesarje),
- igra vlogo: priložnostni pogovor v avtobusu (sprevodnik – potnik),
- išče glasova L in R v besedah,
- prenese zahtevno govorno sporočilo,
- dopolni pesmico s pravilnimi besedami in besede napiše.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- prepozna napise iz okolice (prometni znak, znamka avtomobila, znaki za obveščanje).
- spozna tisk in knjige kot vir informacij o cestnem prometu (listanje revije Avto),
- spozna velike tiskane črke,
- bere in piše začetnice krajev na registrskih tablicah,
- dopolni začetnico besede s pisanjem dela besede (CE – LJE, CE-STA),
- dodaja besede k sliki prometnega sredstva ,
- dopolnjuje besede z manjkajočo črko ali zlogom ob sliki (AV - to - BUS; Š – o – FER),
- piše in bere besede, ki so vezane na promet,
- piše in bere enostavne povedi,
- obkroži zvezdico poleg pravilne povedi, ki opisuje znak,
- označi pravilne odgovore na vprašalniku Kaj manjka kolesu in vriše manjkajoče dele,
- piše krajše sestavke,
- prebere kratko besedilo (sporočilo, opozorilo),
- k nizom slik iz prometne situacije Vožnja s kolesom napiše primerne naslove (nastane zgodba),
- reši križanko, rebus, vezano na promet,
- piše doživljajski spis: Kako sem se naučil voziti s kolesom.

Količine in številke

Mladostnik:

- spozna lastnosti (obliko, dolžino, barvo, težo in druge lastnosti) predmetov, vezanih na promet,
- pridobiva količine,
- pridobljene količine označi s pravilno številko,
- šteje predmete (modele prometnih sredstev, prometne znake),

- napiše številke k številu preštetih predmetov,
- odvzema in dodaja predmete,
- prepozna številke in jih napiše,
- orientira se po voznem redu,
- igra računske igre (s prometnimi znaki, prevoznimi sredstvi),
- spoznava denar (za nakup vozovnice),
- uporablja denar na potovanju,
- spozna in razlikuje pojme in kvalitativne lastnosti predmetov, vezane na promet,
- meri dolžino poti s koraki (štetje),
- meri širino ceste s koraki (štetje),
- povezuje količine in številke od 5 naprej,
- imenuje številke,
- razlikuje dolžino poti (najdaljša, najkrajša pot),
- meri dolžino avtomobila (daljši, krajši).

Vsebina

V cestnem prometu so različna prometna sredstva in pešci. Promet urejajo prometni znaki, semafor in prometni policist. Za vožnjo kolesa, motornega kolesa ali avtomobila morajo vozniki opraviti vozniški izpit.

Za potovanje z avtobusom je treba kupiti vozovnico ali žeton. Avtobus ustavi na avtobusni postaji. Vozni red obvešča potnike o uri odhoda avtobusa.

V prometnem okolju se je treba varovati in upoštevati prometne znake in predpise.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Defektolog povabi v učne prostore policista. Ta mladostnikom pripoveduje o nevarnostih v prometnem okolju. Opozori jih na nevarnosti, ki so jim posebej izpostavljeni. Defektolog, policist in mladostniki gredo skupaj v kraj in si ogledajo prometne znake, ki so pomembni za pešce, in mesta, ki so zanje posebej nevarna.

V zaščitenem okolju defektolog oblikuje prometni poligon s kolesarsko stezo in prehodom za pešce.

Mladostniki kot pešci vadijo prečkanje ceste, kot kolesarji pa vožnjo po kolesarski stezi, zavijanje v desni in levi ovinek. Defektolog kolesarje vzpodbuja k pravilni vožnji in jim pomaga pri zavijanju in ustavljanju. Kolesar ima na glavi čelado.

Mladostniki iščejo v reviji Avto različne avtomobile in jih imenujejo. Ugotavljajo razlike.

Narišejo avtobus in osebni avto. Narisana avtomobila med sabo primerjajo. Med opisovanjem spoznavajo pojme: velik, majhen, hitro, počasi; ugotavljajo število potnikov (veliko, malo).

Defektolog spodbudi mladostnike, da povedo, kakšne avtomobile imajo doma (znamka) in kakšna je njihova registrska številka. Številko napišejo.

Defektolog navaja mladostnike na uporabo računalnika. Uči jih uporabljati različne enostavne programe. Posameznikom pomaga pri igrah na računalniku. Mladostniki tekmujejo v uspešno rešenih nalogah. Rezultate grafično prikažejo.

(CD-ROM Pot okoli sveta).

PROMET PO ŽELEZNICI, ZRAKU IN VODI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- spozna prometna sredstva po železnici, zraku in vodi,
- imenuje prometna sredstva po železnici, zraku in vodi,
- spozna strojevodjo, pilota, kapitana,
- spozna železniško postajo, letališče, pristanišče,
- razlikuje potniška, tovorna in športna prometna sredstva.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- z glasovi dopolnjuje besede prometnih sredstev (LE – letalo, LA – ladja),
- opiše značilnosti letala, ladje, vlaka,
- igra igro vlog v Zvočni zgodbi (otroci so vlaki, avtomobili, kolesa),
- posluša poved o prometnem sredstvu in pove zaporedje in število besed v povedi,
- prenese zahtevno govorno sporočilo,
- se pogovarja v parih (posluša drugega in pripoveduje o doživetjih s potovanj).

Branje in pisanje

Mladostnik:

- prepozna napise iz okolice (prometni znaki, znaki za obveščanje),
- spozna knjige in tisk o prometu,
- spozna velike tiskane črke,
- dopolni začetnice besed s pisanjem dela besede (LA – dja, Pl – lot),
- dodaja besede k sliki prometnega sredstva,
- prebere kratko opozorilo (opozorilo v prometu),
- k nizom slik o prometni situaciji napiše primerne naslove (Zgodba o čolnu),
- reši križanko, rebus vezano na promet,
- piše krajše sestavke (doživetja s potovanj),

- napiše kraje, ki bi jih želel obiskati z balonom (domišlijsko),
- napiše razglednico s potovanja.

Količine in številke

Mladostnik:

- spozna lastnosti (obliko, dolžino, barvo, težo in druge lastnosti) predmetov, vezanih na promet,
- pridobiva količine,
- pridobljeno količino označi s pravilno številko (število vagonov, zasidranih čolnov),
- šteje ladje, vagone, letala,
- razlikuje lastnosti vlakov,
- ureja slike v zaporedju po navodilu (kanu, čoln, ladja) od najmanjšega do največjega,
- razvršča slike vozil po dveh lastnostih (hitrost, moč),
- posluša računsko zgodbo (ladje v pristanišču) in jo grafično ponazori.

Vsebina

Vlakov je več vrst. Na železniški postaji pri blagajni kupimo vozovnico in se seznanimo z voznim redom. Pešci ne hodijo po železniških tirih. Varujejo se pred nevarnostmi in upoštevajo predpise. Vlaki vozijo potnike in tovor.

Letala pristajajo in vzletajo na letališčih. V letalu so poleg pilota in potnikov še stevardese. Po zraku vozijo tudi druga zračna plovila: helikopterji, rakete, baloni, zmaji, padala.

Vodna prometna sredstva so različnih velikosti in namenov. Poznamo čolne, ladje, jadrnice, trajekte, podmornice, kanuje. Ladje in čolni so zasidrani v pristaniščih.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Defektolog pelje mladostnike na obisk k športnemu padalcu. Ogledajo si padalo in poslušajo pripoved, kako on doživlja gibanje v zraku, katere so nevarnosti v zraku (veter) in kako se upravlja s padalom.

Mladostniki ob defektologovem vodenju in pomoči oblikujejo vetrokaz, ki ga postavijo v bližnjo okolico in opazujejo gibanje vetra.

Iz papirja oblikujejo okroglega zmaja, ki ga ob primernem vetru spuščajo po zraku.

Na zemljevidu Slovenije ob pomoči defektologa iščejo reke, jezera in morje ter jih imenujejo.

Na tablo napišejo imena rek, jezer in morja, po katerih se lahko vozimo z vodnimi prometnimi sredstvi. K napisanim imenom dodajajo slike vodnih prometnih

sredstev, ki jih imajo izrezane iz revij in časopisov (Bohinjsko jezero – čoln; morje – ladja, podmornica, jadralna deska; Drava – čoln).

Mladostniki si ogledajo videofilm o prometnih sredstvih ter jih imenujejo in opišejo.

Defektolog pripravi križanko. V njej so slike prometnih sredstev, h katerim mladostnik vpiše besede ali jih samo imenuje.

Defektolog pove navodila za izvajanje sprostitvene vaje plavanje na oblačku (skupina mladostnikov dvigne enega, ga rahlo ziblje ter ga počasi in previdno položi na tla. Mladostniki se menjavajo.)

Defektolog prebere pesem Alberta Paplerja Promet.

V navodilih jim razloži potek vaje. Vzpodbuja jih k pozornosti pri poslušanju. Ob vsaki besedi, ki je povezana s prometom, mladostniki vstanejo ali na kak drug način pokažejo, da so slišali pravo besedo. Defektolog za pravilno rešeno nalogo motivira mladostnike s točkami.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik:

- spušča letalo, zmaja,
- posnema let ptice, letala,
- se sprošča v paru, leže na hrbtu (kolesarjenje),
- se vozi s kolesom v zaščitenem okolju,
- se vozi s kolesom v ožjem okolju – na cesti,
- se vozi s čolnom (vesla),
- se vozi s kanujem.

Glasbeno–ritmična vzgoja

Mladostnik:

- posluša pesem Vlak,
- poje pesmi, katerih vsebina je vezana na promet (Barčica),
- razlikuje zvoke tiho, glasno,
- se sprošča s spodbujanjem čutil,
- izšteva različne izštevanke, vezane na promet.

Likovna vzgoja

Mladostnik:

- riše z različnimi risarskimi tehnikami (zahtevnejše tehnike) situacije v prometu ali zahtevnejše oblike prometnih sredstev (helikopter, ladja, vlak, letalo),
- slika in barva z različnimi zahtevnejšimi slikarskimi tehnikami,

- trga in reže papir, lepi v mozaik ali lepljenko (motivi iz prometa),
- tiska (motivi iz prometa) s pečatniki, s prsti zahtevnejše oblike,
- oblikuje model prometnega sredstva iz gline ali plastelina,
- barva lesene ali glinaste modele prometnih sredstev,
- oblikuje modele prometnih sredstev iz žice,
- grafično oblikuje (prometno sredstvo ali situacijo v prometu) lesorez, linorez, kartonska lepljenka, gibsorez,
- oblikuje mehko pločevino.

Delovna vzgoja

Mladostnik:

- oblikuje iz lesa (izdela avtomobil, vlak),
- oblikuje karton (izdela letalo),
- guba papir v oblike prometnih sredstev (izdela zmaja),
- šiva zahtevnejše oblike (ročno, strojno – aplikacije),
- obšiva narisane modele prometnih sredstev,
- tke na statvah (model prometnega sredstva),
- reže po obrisih narisanih modelov,
- lepi izrezane oblike na različne materiale,
- sestavlja posamezne dele iz lesa v model prometnega sredstva (zabija, vrta),
- barva in lakira modele,
- čisti kolesa,
- opravlja enostavna popravila na kolesu (menja zračnico),
- pospravlja garažo,
- čisti avto.

Učna tehnologija

Bartol, M. 1994: Igriva črkarija. Kranj: Lexix.

Bavčar M., Lavrenčič, A. 1997: Dežela črtarija. Ljubljana: DZS.

Golob, N., Florjančič, F., Tomšič, M. 1993: Jaz pa vem, kako Ljubljana: TZS.

Grginič, M. 1994: Igrajmo se s črkami. Trzin: Izolit.

Kotar, A., Koželj, A. 1993: Že pišem in berem. Ljubljana: ZRSŠ.

Lužnik D. 1997: S poslušanjem do pisanja. Ljubljana: Co libri.

1992: Moja pot v šolo. Murska Sobota: Pomurska založba.

1992: Varno na cesti. Murska Sobota: Pomurska založba.

Srebot, R., Menih, K. 1996: Potovanje v tišino. Ljubljana: DZS.

Šumnik, T. 1996: Povej mi pesmico. Ljubljana: Debora
- Viktor Plemelj: Zelena luč za pesnike (str. 202),
- Jelka Bakula: Vlak (str. 252),
- Albert Papler: Promet (str. 251).

Schmidt, M. 1982: Nejčev prvi leksikon. Ljubljana: MK.

Voglar, M. 1979: Kako približamo otroku glasbo. Ljubljana: DDU Univerzum.

1998: Naš avto, potujemo z letalom, Na ladji. Tržič: Učila.

Žagar, F. 1994: Besedilne in besedne igre. Ljubljana: ZMK.

Videokasete
- S kolesom v promet,
- prometna sredstva,

Drugo
- domine – prometni znaki,
- magnetni učni pripomočki – prometni znaki, Ljubljana: Vijko,
- magnetna tabla,
- diapozitivi z narisanimi prometnimi sredstvi,
- računske igre (domino, človek ne jezi se, ena),
- tisk in knjige kot vir informacij v zvezi s prometom (npr. Avto revija),
- igre na računalniku – CD-ROM Pot okoli sveta, Ljubljana: DZS,
- kolo,
- slike različnih vozil.

DEFEKTOLOGIJA

POKLICI

Jan Ulaga

Prva razvojna stopnja

UČITELJICA, ZDRAVNICA, POŠTAR

Druga razvojna stopnja

POKLICI STARŠEV

Tretja razvojna stopnja

POKLICI IZ MLADOSTNIKOVE OKOLICE

Obravnava poklicev v programu vzgoje in izobraževanja ni predvidena kot posebna širša tema in jo je treba vplesti v druge širše teme, npr. »Otrokov dom« (člani družine), Vrtec - šola - zavod (zaposleni), Skrb za lastno varnost in zdravje« - (zdravstveno osebje) in predvsem v temo Otrokova širša okolica.

Poklici so dokaj zahtevna tema, ki dobi večji pomen šele na drugi, predvsem pa na tretji stopnji in v povezavi z mladostnikovo pripravo na delo ter vključevanje v širše družbeno okolje.

Obravnavanje poklicev nudi številne možnosti za socializacijo v ožjem in širšem smislu, za pravila vedenja, za spoštovanje vsakega poštenega dela, za usmerjanje morebitnih nerealno visokih pričakovanj mladostnikov ali staršev in za postopno vpeljevanje v »svet dela« v VDC ali drugih oblikah.

Prav tako v povsem neposrednih položajih in ob lastnih izkušnjah oblikujemo vrednote delavnosti, poštenosti, natančnosti, odgovornosti do sebe in drugih.

Katere poklice bo defektolog obravnaval in v kakšnem obsegu? To naj bo odločitev vsakega uporabnika priročnika, saj je poklicev po nomenklaturi in v realnem življenju preprosto preveč in z vsakim od njih se bo lahko otrok, mladostnik (ali odrasla oseba z motnjami v duševnem razvoju) srečal - od sodelavcev in inštruktorjev v VDC do univerzitetnih profesorjev ali menedžerjev.

Za vzorec lahko predstavimo le obravnavo nekaj tipičnih poklicev iz vsakdanjega življenja otroka in mladostnika:

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje, da starši opravljajo neki poklic
- spontano opazovanje dela posameznikov v neposrednem, vsakdanjem otrokovem okolju
- otroška igra posnemanja dela oz. poklicev (npr. kuhanje, vožnja avta, zdravniški pregled ...)

UČITELJICA, ZDRAVNICA, POŠTAR

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- ve, da starši in morda drugi člani družine hodijo v službo oziroma delajo, opravljajo neki poklic,
- opazuje in prepoznava osebe iz okolja na osnovi poklicnega naziva: učiteljica, poštar, zdravnica,
- posnema delo navedenih in delo, ki ga opravljajo starši.

Vsebina

Učiteljica se z otroki igra in pogovarja ter jih uči.
Zdravnica pregleda bolnika. Na recept napiše zdravila.
Poštar nosi veliko torbo. V njej ima pošto: pisma, razglednice in račune.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Zdravnica

Defektolog pripoveduje zgodbico o bolnem otroku in pri nekaterih otrocih dobi odgovor (lahko neverbalen) na vprašanje, kdo bo, poleg mame seveda, pomagal bolniku. Nato v razredu uredimo »ambulanto« in s pomočjo igrač ali varnih in čistih zdravniških pripomočkov, praznih škatlic zdravil itd. improviziramo igro s primerno razdeljenimi vlogami. Otroci se spontano in usmerjeno igrajo.

Utrjujemo s kratkim obiskom prave ambulante, kjer se predhodno najavimo.

Nato obnavljamo temo ob gledanju slik, sestavljanju puzlov, kock in podobnem didaktičnem gradivu na to temo, ogledovanju in opisovanju slik iz revij, z risanjem, ponovnim igranjem z drugačno razdelitvijo vlog, poslušamo in pomagamo (individualno) peti Bitenčevo Angino (»po lužah cop- cop«).

Otroci z razvitim govorom po svoje pripovedujejo o lastnih izkušnjah v zvezi z zdravniki, boleznijo, ambulanto, bolnico in podobno.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok:

- razvija in ohranja osnovne gibalne sposobnosti,
- igra razvedrilne igre, posnema »poklicne« ali »delovne« gibe pri igri (npr. mešanje, šivanje, žaganje...).

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok:

- posluša zvoke v zvezi s tipičnimi dejavnostmi,
- posluša otroške in druge pesmi v zvezi s poklici ali delom,
- se sprošča z glasbeno terapijo,
- sodeluje pri ustvarjanju zvokov in tonov s preprostimi glasbili ali petjem.

Likovna vzgoja

Otrok:

- opazuje barve in like (beli kuharji in peki, črni dimnikarji ...),

- uporablja preproste likovne tehnike pri obravnavi oz. utrjevanju navedenih treh poklicev: učiteljice, poštarja, zdravnice,
- oblikuje, odtiskuje v zvezi s širšo učno temo:

Delovna vzgoja

Otrok:

- spontano in usmerjeno opazuje delo v navedenih poklicih,
- z igro posnema elemente dela predstavnikov teh poklicev,
- usvaja preproste delovne tehnike pri utrjevanju snovi,
- pospravlja svoje stvari in posnema pospravljanje v poklicih, prikazanih z igro (npr. igramo se ambulanto, zdravnica pospravi zdravila, stetoskop itd.).

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- poimenovanje poklicev staršev in drugih družinskih članov
- vsebina, cilji in pomen dela učiteljice, poštarja, zdravnice
- delo kot vrednota

POKLICI STARŠEV

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- imenuje poklice staršev in drugih družinskih članov,
- pozna glavne značilnosti oziroma vsebine njihovega poklicnega dela,
- spozna domače delo (kmet, gospodinja ...) kot poklic,
- ve, kaj dela učiteljica in kakšni so cilji njenega dela - prav tako za poštarja in zdravnico,
- pozna delovna okolja, v katerih omenjeni delajo,
- spoznava, da morajo odrasli delati, otroci pa se učiti,
- doživlja uspeh ob šolskih dosežkih, za katere se je trudil, delal.

Vsebina

Moj očka je po poklicu ... V službo hodi ... Moja mama (dela) ... Zaposlena je ...

Brat hodi v šolo. Tam se uči. Tudi jaz se učim. Sestra hodi vsak dan na delo v ... Za svoj poklic se je naučila v šoli.

Doma imamo vsak svoje delo. Očka prinese hrano iz trgovine. Mama kuha. Sestra posesa prah. Brat odnese smeti. Jaz pospravim igrače.

Učiteljica dela v šoli. Pelje otroke na učni sprehod. Uči jih opazovati. Varuje otroke. Otroci se ravnajo po njenih navodilih.

Zdravnica dela v zdravstvenem domu ali v bolnici. Pozna veliko bolezni. Zdravi bolnike in pomaga pri nesrečah. Napiše zdravila na recept. Dobimo jih v lekarni. Zdravila jemo po navodilu zdravnice.

Poštar dela na pošti. Veliko časa dela tudi na prostem. Vsak dan prinese pošto do hiše. Poznati mora vse ulice. Paziti mora, da česa ne izgubi. Če ne bi bilo poštarja, starši ne bi dobili razglednice z izleta.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Poštar

Še vedno izhajamo iz neposrednega opazovanja in opisovanja poklicnega dela vsakega posameznika. Na slikah, fotografijah, ilustracijah itd. otroci ugotavljajo, kaj kdo dela in kaj je torej po poklicu.

Delo poštarja najprej spoznavamo z igro: s pomočjo lutk in igranja vlog v simuliranem okolju. Potem ga opazujemo pri resničnem delu.

Na temelju neposrednih izkušenj utrjujemo pridobljeno znanje z risanjem, oblikovanjem, »pisanjem« pisem, oddajanjem pošte v poštni nabiralnik; delo si popestrimo z glasbenim vložkom, npr. Trara, trara, pošto pelja ...

Poštarja lahko prosimo za dovoljenje in ga fotografiramo ali posnamemo na video, opazujemo njegov prihod v šolo ali zavod. Povabimo ga, da pride med otroke pripovedovat o svojem delu.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok:

- posnema gibe, vadi spretnosti in motorično koordinacijo tudi pri igri vlog obravnavanih poklicev,
- se igra razvedrilne in tekmovalne igre,
- se plesno-ritmično izraža ob igri poklicev in vlog.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok:

- posluša in sodeluje s petjem in preprostimi glasbili pri pesmih, ki opisujejo poklice ali tipična dela,
- če ima dodatne razvojni posebnosti in težave se vključi na njemu ustrezne, prilagojene načine,
- se sprošča s pomočjo glasbene terapije - posnemanje del in poklicev.

Likovna vzgoja

Otrok:

- se sprošča ob prostem likovnem izražanju,
- uvaja zahtevnejše likovne tehnike pri poustvarjanju oseb in atributov obravnavanih poklicev,
- se navaja na skupinsko deloa pri večjih likovnih projektih (npr. »poštarjev dan«),
- utrjuje obravnavane teme s plastičnim oblikovanjem,
- otrokom z dodatnimi razvojnimi težavami prilagodimo tehnike in pripomočke.

Delovna vzgoja

Otrok:

- igra igro vlog s posnemanjem opravil obravnavanih poklicev,
- se navaja na vrednotenje dela, natančnost, vztrajnost in druge lastnosti - povezano z delom otrok in delom obravnavanih poklicev,
- sprejema zadolžitve za najpreprostejša dela v razredu, domu, okolici,
- čisti svojo obleko in obutev,
- pomaga pri skrbi za male živali, v rastlinjaku, na vrtu,
- se uvaja v različne zaposlitvene tehnike (papir, les, tekstil, umetne mase, kovine) v zvezi z obravnavanimi učnimi temami.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- širjenje kroga poklicev na vse, s katerimi se srečujejo otroci in mladostnik;
- soodvisnost ljudi glede na poklice, ki so vsi potrebni
- priprava na poklic oz. delo v šolski delavnici
- navezava na mladostnikovo delo po končani šoli
- podrobnejše spoznavanje nekaterih poklicev

POKLICI IZ MLADOSTNIKOVE OKOLICE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- pozna paleto poklicev, s katerimi se srečuje dnevno
- spoštuje vsako pošteno delo in ve, da so vsi poklici potrebni,
- se zaveda, da pomeni šolanje pripravo na delo in da bo tudi sam opravljal koristno delo,
- pozna poklicno delo ljudi, s katerimi se srečuje dnevno,
- pozna delo, ki ga bo morda (v VDC ali drugje) opravljal tudi sam.

Vsebina

Dopolnjevanje znanja o izbranih primerih treh poklicev:

Učiteljica uči, se pripravlja na delo v šoli, je odgovorna za varnost in znanje otrok, piše poročila o učencih, se pogovarja s starši o delu učencev in o njihovih načrtih po končani šoli.

Zdravnica pazi na zdravje in pomaga ljudem, če so bolni ali če se poškodujejo. Zelo veliko mora vedeti o boleznih in zdravilih. Nekateri zdravniki in zdravnice se ukvarjajo samo z nekaterimi boleznimi in nam lahko še bolj pomagajo.

Poštar razvršča pošto na pošti, nato jo nosi ali vozi na domove in v pisarne. Na delo mora ob vsakem vremenu, paziti mora, da česa ne izgubi, včasih nosi tudi denar, zelo mora biti natančen in pazljiv.

V podobnem obsegu obravnavamo tudi druge poklice in dela iz mladostnikove okolice.

Otrokovo in mladostnikovo šolsko delo kot priprava na poklic oziroma delo v VDC ali pomoč doma.

Spoznavanje poklicev iz in mladostnikove okolice.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Kot vedno izhajamo iz neposrednih izkušenj mladostnikov v njihovem lastnem okolju. Nekatere poklice, ki jih posebno zanimajo, obdelamo podrobneje z opazovanjem, posnemanjem, opisovanjem, opozarjanjem na prednosti in slabosti - predvsem pa na odgovornost in varstvo pri delu.

Z mladostniki obiščemo nekatera delovna mesta in pozneje analiziramo, kaj smo videli.

Usmerjamo in relativiziramo njihove poklicne interese in ambicije.

Pojem VARSTVENO-DELOVNI CENTER (VDC)

Že ko obravnavamo druge poklice, postopno prehajamo (še posebno ob delovni vzgoji) na realnost njihovih individualnih sposobnosti. Ob tem omenjamo tudi lokalni VDC. Pri delovni vzgoji ali drugače občasno prevzamemo del programa VDC in se počasi privajamo na delo, ki je drugačno od šolskega dela.

Obiščemo lokalni oz. najbližji VDC, kjer se seznanimo z organizacijo, delovnim časom, predvsem pa z deli, ki jih tam opravljajo morda tudi nekateri znanci, ki so prej obiskovali isto šolo ali zavod. Z dovoljenjem tudi fotografiramo ali posnamemo kratek video.

Naslednjič obisk analiziramo v razredu: mladostniki najprej prosto po spominu pripovedujejo, kaj so si najbolj zapomnili, nato jim pomagamo sistematično obnoviti bistvene podatke, ki jih potrebujejo za boljšo predstavo o delu VDC, kamor bo verjetno kasneje večina tudi vključena. Seveda si pomagamo osvežiti spomin tudi z narejenimi posnetki.

K obisku lahko povabimo tudi starše, sicer pa z njimi in člani strokovnega tima o vsakem mladostniku razpravljamo individualno.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik:

- ohranja gibalne sposobnosti,
- ob spodbujanju razvija komunikacijo z okoljem, sprošča napetosti in se prek športnih aktivnosti samopotrjuje,
- oblikuje tovarištvo, zdravo tekmovalnost in pozitivno vedenje,
- usvaja elemente individualnih in skupinskih športov,
- se vključuje v primerne oblike obiskovanja plesnih lokalov, diskotek, v folklorne skupine in podobno,
- se vključuje v specialno olimpiado Slovenije,

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik:

- posluša in aktivno izvaja (individualno) pesmi v zvezi s poklici in delom,
- se navajanje na glasbene dejavnosti kot del kulturnega življenja odraslih,
- sprošča napetosti prek glasbe,
- se uči igrati na preprostejše glasbene instrumente in petja (individualno),
- se (individualno) vključuje v druge glasbene skupine.

Likovna vzgoja

Mladostnik:

- sprošča čustva s spontanim likovnim izražanjem,
- razvija sposobnosti natančnega opazovanja, ročne spretnosti in natančnosti,
- utrjuje obravnavano snov z ilustriranjem doživetega (npr. obiska VDC),
- usvajanje zahtevnejše tehnike likovnega in plastičnega izražanja.

Delovna vzgoja

Mladostnik:

- se navaja na natančno upoštevanje navodil in natančno izdelavo,
- se privaja na proizvodni ritem,
- se navaja na varnost pri delu in urejenost delovnega mesta,
- pridobiva občutek za smotrno uporabo materiala in orodja,
- se uči različnih delovnih tehnik z različnimi materiali,
- samostojno opravlja enostavna domača opravila in pomaga pri drugih,
- se občasno vključuje v proizvodno delo VDC (»delovna praksa«) ali na primernih drugih delovnih mestih - individualno in v dogovoru s starši.

DEFEKTOLOGIJA

POLETJE

Stanka Grubešič

Prva razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POLETJA

POLETNO SADJE

CVETICE NA TRAVNIKU

ČEBELA, METULJ

Druga razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POLETJA

SADJE, KI DOZORI POLETI

CVETOČI TRAVNIK

ŽIVALI NA TRAVNIKU

Tretja razvojna stopnja

ZNAČILNOSTI POLETJA

SADJE, KI DOZORI POLETI

TRAVNIK POLETI

TRAVNIŠKE ŽIVALI

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje sposobnosti opazovanja
- razvijanje vseh čutil
- razvijanje neverbalne komunikacije
- razvijanje govornih sposobnosti
- razvijanje osnovne in fine motorike
- vzpodbujanje in razvijanje glasbenih sposobnosti
- spoznavanje značilnosti poletja
- spoznavanje sadja, ki dozori poleti
- spoznavanje travniških cvetlic in nekaterih živali na travniku
- razvijanje sproščenega vzdušja z igro, glasbo, plesom
- vzpodbujanje k aktivnemu sodelovanju pomočjo sprostitvenih iger in jutranjega kroga
- razvijanje pozitivnih medsebojnih odnosov
- oblikovanje in privzgajanje osnovnih pravil primernega obnašanja
- razvijanje začetnega pozitivnega odnosa do okolja
- razvijanje skrbi za zdravje
- odkrivanje, vzpodbujanje in razvijanje ustvarjalnosti
- razvijanje pozitivne samopodobe

ZNAČILNOSTI POLETJA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje značilnosti poletja v bližnji okolici z vsemi čutili,
- zaznava in prepoznava značilnosti poletja,
- pokaže značilnosti poletja v naravi, na sliki,
- prepozna in imenuje posamezne značilnosti poletja,
- utrjuje barve, oblike, velikosti,
- razvija tip in okus,
- ponazarja značilnosti poletja z gibi,
- se uči pravilno hoditi po cesti, pravilno prečkati cesto,
- spozna, da mora češnje pred jedjo dobro oprati,
- spozna, da sonce močno sije, zato se mora dobro namazati,

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- vzpostavlja očesni in telesni stik,
- se sporazumeva z neverbalno komunikacijo,
- posluša in razlikuje zvoke, glasove, ki so povezani s poletjem (čivkanje ptičkov, brenčanje čebel, pihanje vetra, grmenje),
- razume neverbalna sporočila,
- razume verbalna sporočila (poišči v razredu, nalij vodo),
- razvija motoriko govornih organov,
- posluša, prepoznava in utrjuje že pridobljene glasove s pomočjo fonominičnih znakov,
- posnema zvoke (čivkanje ptičkov, brenčanje čebel), glasov (A, E, I, O, L, S, D ...),
- povezuje glasove v zloge (son-ce, sla-do-led),
- povezuje glasove v besede (sonce, sladoled),
- imenuje predmete: majica, sandali, kopalke, sonce, sladoled, poletje,
- imenuje barve: rdeča, rumena, zelena,
- samostojno pripoveduje o svojih doživetjih,
- oblikuje enostavno poved: Poleti je vroče.

Branje in pisanje

Otrok:

- se igra s knjigami, ki prikazujejo značilnosti poletja,
- prenaša knjige s polic na mizo,
- lista po knjigi, opazuje slike, odpira, zapira knjigo,
- spoznava pomen simbolov,
- globalno prepozna svoje ime, priimek,
- razvija predpisalne spretnosti:
- razvija spretnosti roke in prstov,
- razvija sposobnosti usklajevanja oči in roke,
- usklajeno premika oči od leve proti desni,
- razvija orientacijo na sebi, v razredu, na tabli, v zvezku,
- razvija sposobnosti vidnega razločevanja,
- razvija sposobnost zapomnitve simbolov,
- razvija sposobnost zapomnitve zaporedja simbolov,
- razume, da je simbole mogoče prebirati,
- razvija sposobnost slušnega razlikovanja,
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje:
- polaga krogce po narisani obliki krožnice,
- riše krožnico sonce, češnje,
- vleče navpične, vodoravne in poševne črte,

- otrok, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom in je že več let v 1. razvojni stopnji, nadaljuje s pridobivanjem velikih tiskanih črk po individualnem programu.

Količine in številke

Otrok:

- se spontano igra s kockami, z mivko, s polento, z vodo,
- se usmerjeno igra: sestavlja kocke po barvah, pretresa mivko, iz posodice v posodico, stresa mivko na kup, "naklada" mivko v posodico z žlico in posode nosi na mizo,
- naliva vodo v posodo, zliva vodo iz ene posode v drugo, nosi posodo z ene mize na drugo,
- zlaga majico s kratkimi rokavi in jo daje iz mize na stol,
- pokaže mivko, vodo, majico,
- pokaže rdečo majico, zeleno majico, rumeno majico, modro majico,
- imenuje vodo, mivko, majice,
- imenuje barve: rumena, rdeča, zelena,
- poišče v razredu še druge predmete rumene, rdeče in zelene barve,
- pokaže okroglo obliko ,
- imenuje okroglo obliko,
- poišče v razredu še druge okrogle oblike in jih skuša imenovati (npr. sonce),
- se igra s praznimi škatlami v katerih je mivka - prazne škatle postavi v vodoravno vrsto, polne v navpično,
- odbira aplikate in jih razvršča po barvah - rumene, modre, zelene,
- nadaljuje zaporedje - barva krogce: 1 rumen,1 rdeč krogec ali 1 moder, 1 zelen krogec,
- v rumeno posodo pobira rumene krogce, v rdečo rdeče, v modro modre, v zeleno zelene,
- spoznava pojme: zgoraj, spodaj na tabli, na mizi, pod mizo, pod stolom,
- razvršča aplikate po barvah v vrste v 1. vrsto rdeče, v 2. vrsto rumene, v 3. vrsto zelene, v 4.vrsto modre,
- ugotavlja v kateri vrsti je največ aplikatov, v kateri najmanj,
- usmerja pozornost na številke v razredu,
- išče številke v razredu,
- šteje majice iz veselja (po svoje),
- posluša izštevanke,
- posnema ritem 1, 2 plosk roke, korake 1-2,
- šteje majice 1, 2 če vidi dve majici reče dve,
- dodaja, odvzema majice v obsegu do 2,
- prepozna številki 1, 2,
- imenuje številki 1, 2,

- prepiše številki 1, 2,
- v igri ugotavlja in pridobiva priložnosti, da napove rezultat (npr. koliko češenj ima defektolog v roki).

Vsebina

Poleti je zelo vroče. Oblečemo majico s kratkimi rokavi, obujemo sandale. Poleti obiramo češnje. Na travniku trgamo cvetlice. Travo kosimo. Peljemo se na morje. Kopamo se. Ližemo sladoled. Poleti imamo počitnice.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrok odide na travnik pred šolo. Že v garderobi spozna, da je poletje, ko si obuje sandale. Na travniku naredi krog, zapoje in zapleše ljudsko pesmico: Travnički so že zeleni.

Opazuje, spoznava in ugotavlja, da je poleti zelo vroče, sonce kar peče. Nastavi dlani in jih obrne proti soncu. Sprejema toploto sonca. Gleda v sonce. Ugotavlja, da je sonce okroglo in rumene barve. Na soncu je vroče.

Nato opazuje travo. Ugotavlja, da je trava zelena. Teče po travi, skače, se žoga. Natrga nekaj cvetlic. Opazuje jih in opisuje. Posluša in prepoznava čivkanje ptičkov, brenčanje čebel.

Ko pride v razred, nalije vodo v vazo, se igra z vodo, jo pretaka, nosi, postavlja na mizo, pod mizo, spredaj, pred zvezek, zadaj, za zvezek. Nato postavi cvetlice v vodo. Ugotavlja v katerem šopku je več cvetlic, v katerem manj. Šteje vaze 1, 2, šteje cvetlice 1, 2. Sodeluje pri izvabljanju in artikulaciji glasov.

V učilnici naredimo večji prostor. V krogu se usedemo na tla. Izberemo turški sed. V sredino kroga postavimo veliko škatlo, v kateri so slike, ki prikazujejo poletje. Otrok ugotavlja koliko slik je v škatli. S pomočjo izštevanke določimo, kateri otrok bo potegnil sliko iz škatle., npr.

Ani bani, ani bani,
zdaj za igro vsi smo zbrani,
ene bene, ene bene,
brž iz kroga steci CENE,
reci baš, reci biš,
ti si zadnji, ti začneš.

Otroke tudi lahko vzpodbudimo: Kdo želi začeti? Naloga otroka je, da izbere sliko in s pomočjo vprašanj pokaže, kaj vidi na njej. Sposobnejši že imenuje predmete, ki jih vidi na sliki. Npr. na sliki je narisana punčka, ki je oblečena v rdečo bluzo s kratkimi rokavi, v kratko rumeno krilce in obuta v zelene sandale. V roki drži sladoled. Stoji na zeleni tavi, v ozadju sije sonce. Otrok lahko izbere deklici ime. Utrjuje barve, oblike (sonce je okrogle oblike in rumeno, trava je zelena itd). Imenuje barve, okroglo obliko.

Razume navodilo: V razredu poišči predmet, ki je rumene barve, poišči predmet, ki je okrogle oblike. Nato ponazori lizanje sladoleda. Oblikuje ustnice, porine jezik iz ust in kolikor zmore, oblizuje lica. Na široko odpre usta in s konico jezika niha od enega ustnega kota do drugega. Ugotavlja, koliko kepic sladoleda ima deklica na sliki. Šteje kepice sladoleda 1, 2. Posnema ritem, plosk roke 1, 2. Ko opiše sliko, razume navodilo: Pritrdi sliko zgoraj na magnetno tablo.

Na naslednji sliki je narisano drevo z rdečimi češnjami. Otrok pokaže češnjevo drevo, češnje na drevesu. Ugotavlja, da so češnje rdeče barve in okrogle. V razredu poišče še druge predmete rdeče barve in okrogle oblike. Predmete imenuje. Okuša češnje. Ugotavlja, da so sladke. Imenuje češnje.

Ponazori drevo-najprej čepi, nato vstane-deblo, iztegne roke visoko gor, nato jih raztegne-veje in vejice. Ugotavlja, koliko češenj je na drevesu-veliko. Šteje češnje 1, 2. Za sprostitev zapoje pesmico in se pozibava objet s sošolci za ramo: Rdeče češnje rada jem.

Otrok posluša različne zvoke: čivkanje ptic, trkanje na mizo, ploskanje, udarjanje s paličkami. Prepoznava, razlikuje in ugotavlja zvoke. Nato niza zaporedje: ena rumena koralda, ena rdeča koralda ali ena modra, ena zelena. Nato barva zaporedje: en rumen, en rdeč krog.

Igramo se gledališče-pantomima. Stole namestimo kot v gledališču. Otroci sedijo. Defektolog je igralec. Z gibi ponazarja značilnosti poletja. Otrok skuša prepoznati, kaj prikazuje. Če zmore, imenuje značilnost poletja. Če tega ne zmore, jo imenuje defektolog. Posluša in razlikuje zvoke (čivkanje ptic, brenčanje čebel, valovanje morja). Če otrok želi, vlogo zamenja tako, da sam igra pantomimo.

Nato razvijamo motoriko govornih organov: piha skozi nos-kosmič vate položi na hrbtišče roke, položi roko pod nos in vanj piha skozi nos. Nato piha skozi usta: piha v ping pong žogico in jo skuša pihniti v narisani krog na mizi. Lahko tudi piska v piščalko. Za sprostitev zapoje pesmico: Barčica po morju plava.

Otrok razvija predpisalne spretnosti: spretnosti rok in prstov: maha v odročenju z rokama-ponazarja let ptice, udarja po mizi z eno roko, z obema rokama, izmenično z dlanmi-s pestmi. Roke ležijo na mizi, dvigne jih na konice prstov in spusti na mizo. Roke ležijo na mizi, dviga posamezne prste. Nato dobi velik list papirja in debele voščenke: riše krožnice-sonce, češnje. Vleče navpične črte. Najprej je več razmaka med črtami, nato so črte vse gostejše.

Defektolog riše na tablo ali na velik list papirja značilnosti poletja. Otrok opazuje, prepoznava in skuša imenovati, kaj je narisal. Manj sposobni samo pokaže. Organiziramo tekmovanje. Tisti, ki prepozna značilnosti poletja, dvigne roko in jih imenuje. Za nagrado dobi češnjo. Zmaga tisti, ki ima največ češenj.

Nato otrok opazuje slike in posluša ter prepoznava znane glasove v besedah npr. s, o, n, c, e ; s, l, a, d, o, l, e, d itd. Ponavlja glasove, si jih zapomni, zapomni si tudi zaporedje glasov. Povezuje glasove v zloge son - ce, sla - do - led. Povezuje zloge v besede-sonce, sladoled. Globalno prepoznava napisane besede. Defektolog pokaže sliko, otrok poišče ustrezno besedo in jo položi k sliki. Defektolog pokrije besedo, otrok pove, katera beseda je pokrita.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok ponazarja obiranje češenj-stoji na prstih, se dvigne in spusti na pete; izteguje roke.

Ponazarja plavanje, drevo, let metulja, hodi po travi, teče, skače, se žoga.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Posluša petje defektolaga.

Otrok prepeva ljudski pesmi z vsebino poletja: Barčica po morju plava, Rdeče češnje rada jem.

Na pesmico Rdeče češnje rada jem tudi zapleše. Vsebino pesmi ponazarja z gibi. Spremlja prepevanje s paličkami, z ropotuljami, lesenimi ploščicami. Usvaja besedilo in melodijo pesmi Lenčke Kupper Limonček citronček.

Metulj se predrami,
še ves je zaspan.
Ga sonce obsije,
hej, krasen je dan.

Že rožice vabijo:
Kdaj priletiš?
Le pridi, le pridi,
med sladek dobiš.

Naučeno pesem ponazarja z gibi, spremlja s ploskanjem, s preprostimi ritmičnimi instrumenti.

Likovna vzgoja

Otrok barva z voščenkami v obris jadrnice.
Barva s čopičem v obris morja;
Barva s kredo v obris jadrnice.
Polaga krogce po obrisu jadrnice.
Trga in lepi papir v obris jadrnice.
Tiska s prstki v obris jadrnice.

Delovna vzgoja

Mečka papir in ga lepi v obris jadrnice.
Gnete glino in oblikuje jadrnico.
Šiva po obrisu jadrnice.

POLETNO SADJE

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje sadje (češnje, marelice, jagode),
- prepozna in pokaže češnje,
- imenuje češnjo,
- prepozna in pokaže rdečo barvo,
- imenuje rdečo barv,
- prepozna češnje po tipu, okusu,
- spozna, da so češnje sladke,
- prepozna in pokaže dele češnje,
- imenuje dele češnje,
- prepozna in pokaže češnje na sliki,
- prepozna in imenuje češnje na sliki,
- spozna, da so češnje okrogle oblike,
- imenuje okroglo obliko,
- prepozna in pokaže tudi drugo sadje (npr. jagode),
- prijema češnje in jih daje iz košare na krožnik,
- ponazarja obiranje češenj,
- spozna, da je uživanje sadja zdravo,
- spozna, da je treba sadje pred uporabo dobro oprati,
- spozna da ne sme pojesti koščice.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti:

Otrok:

- se sporazumeva z neverbalno komunikacijo,
- vzpostavlja očesni in telesni stik,
- posluša in razlikuje brenčanje čebele, čivkanje ptic,
- razume neverbalna sporočila,
- razume verbalna sporočila-odnesi češnje na mizo, operi češnje,
- razvija motoriko govornih organov,
- utrjuje že pridobljene glasove - opazuje fonomimični znak in pravilno izgovori ustrezen glas
- izgovarja že pridobljene glasove: npr. č, e, š, n, j, a,
- povezuje glasove v zloge: npr. češ – nja,
- povezuje zloge v besedo: npr. češnja,
- imenuje češnjo, jagodo, rdečo barvo, dele češnje,
- spontano pripoveduje o lastnih doživetjih,
- izraža željo-rad bi češnjo,

- navaja se na poslušanje "vprašanj" in na razumevanje vprašanj,
- na vprašanja odgovarja z eno besedo,
- oblikuje enostavno poved: Češnje so rdeče.

Branje in pisanje

Otrok:

- odpira knjigo, v kateri so slike sadja, lista po njej, gleda slike,
- nosi knjigo po razredu, jo postavi na mizo, na polico, v omaro,
- globalno prepoznava svoje ime, priimek,
- razvija predpisalne spretnosti:
- spretnosti roke in prstov,
- sposobnost usklajevanja oči in roke,
- usklajeno premika oči od leve proti desni,
- usklajuje gibanje z orientacijo na sebi, v razredu, na papirju, v velikem zvezku,
- sposobnost vidnega razločevanja,
- sposobnost zapomnitve simbola,
- sposobnost zapomnitve zaporedja simbolov,
- sposobnost razumevanja, da simbole lahko bere,
- sposobnost slušnega razlikovanja,
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje-krožne, navpične, poševne črte,
- otrok, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom in je že več let v 1. razvojni stopnji, nadaljuje z individualnim programom branja in pisanja.

Količine in številke

Otrok:

- se spontano igra s košarami, v katerih je sadje,
- košare potiska, dviguje, prenaša, pretresa,
- posluša navodila in odnese košaro s češnjami na mizo, nato jo da pod mizo, na stol, pred stol, za stol,
- pokaže češnje, marelice, jagode v košarah,
- imenuje češnje, marelice, jagode,
- imenuje rdečo barvo, oranžno barvo,
- imenuje okroglo obliko-češnje so okrogle, marelice so okrogle,
- razvršča sadje po barvah,
- niza zaporedje ena češnja, ena marelica,
- natika en rdeč in en oranžen krog na palčko,
- barva en rdeč in en oranžen krog,
- deli otrokom češnje in marelice-vsakemu da eno češnjo, eno marelico,
- razvršča sadje-češnje v eno košaro, marelice v drugo,
- ugotavlja, katerega sadja je v košari več,

- imenuje: v prvi košari je veliko češenj, v drugi košari je malo marelic, v tretji košari ni marelic-ta košara je najlažja,
- dviguje polno košaro in prazno košaro, ugotavlja, katera košara je težja, katera lažja,
- išče številke na kartonu igre Človek ne jezi se,
- se igra s številkami-zlaga karte, domine,
- šteje češnje, marelice iz veselja,
- posluša izštevanko,
- posnema udarce z roko ob mizo 1, 2, udarce z roko ob kolena 1, 2,
- šteje češnje 1, 2, marelice 1, 2,
- išče dve češnji, dve marelici,
- doda eni češnji še eno češnjo, eni marelici še eno marelico in ugotovi, koliko ima češenj, marelic,
- odvzame od dveh češenj eno češnjo in ugotovi, koliko češenj še ima,
- prepozna številki 1, 2,
- imenuje številki 1, 2,
- prepiše številki 1, 2,
- napiše 1, 2; ob sliki češnje napiše številko 1, ob sliki dveh češenj številko 2.

Vsebina

Češnje dozorijo poleti. Češnje so rdeče in sladke. Rastejo na drevesu. Češnja ima pecelj in koščico. Mama skuha kompot. Češnje so zdrave.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrok odide s sošolci na trg. Uči se pravilno hoditi po pločnikih, prečkati cesto. Na trgu opazuje stojnice in sadje. S pomočjo kupi češnje, marelice. Tipa češnje, marelice, jih pere in okuša. Ugotavlja, da so češnje gladke, sladke, rdeče, okrogle. Marelica ni gladka. Spozna, da ne sme pojesti koščic. Ugotavlja, koliko češenj ima defektolog v roki. Češnje postavi v košaro, to dviguje in ugotavlja, da je v njej veliko češenj. Šteje češnje 1, 2.

Ko se vrne s trga, dviguje košaro, jo nosi po razredu, potiska, prelaga češnje iz nje v skledo, pere češnje, tipa, okuša. Ugotavlja, da so češnje gladke, sladke. Opisuje češnjo. Imenuje rdečo barvo in okroglo obliko.

V razredu poišče predmete rdeče barve in okrogle predmete. Skuša jih imenovati. Skrije skledo s češnjami. Ugotavlja kje je skleda: vroče-mrzlo. Češnje deli sošolcem. Vsakemu da najprej po eno, nato po dve. Zapoje in in ob njej zapleše pesmico Rdeče češnje rada jem. Ponazori obiranje češenj. Niza zaporedje: ena češnja, ena marelica. Barva en rdeč krog, en oranžen krog.

Otrok razvija predpisalne sposobnosti, in sicer spretnosti rok in prstov:

položi roke na mizo, naredi pest, odpira in zapira pest
naredi pest in odpira prste
roke upre na prste, spusti na dlan
polaga prste od leve proti desni enega za drugim
vleče iztegnjene prste ene roke, nato druge roke in obeh rok hkrati.

Usklajevanje oči-roke

Iz košare jemlje češnje in jih predeva na drugo stran mize; razvršča jih na rob mize, nato pobira nazaj v košaro.

Usklajevanje gibanja z orientacijo na mizi, na sebi, na listu

Vleče iztegnjene prste na mizi od zgornjega roba mize navzdol, od leve proti desni, na sebi od zgoraj navzdol, od leve proti desni; vleče debele črte od zgoraj navzdol, od leve proti desni.

Vidno razločevanje

Na mizi ima več češenj. Ena češnja je brez peclja. Ugotoviti mora, katera češnja je drugačna in kaj ji manjka. Ob češnji je tudi napisana beseda češnja. Globalno prepoznava besedo češnja. Na sliki ima narisane tri češnje. Ena nima peclja. Pokaže, katera češnja nima peclja, in pove, kaj ji manjka. Nato doriše pecelj.

Imenuje češnjo. Poišče besedo češnja in jo postavi k narisani češnji. Opazuje napisano besedo češnja. Defektolog izgovori glasove, ki jo sestavljajo. Ponazori jih s pomočjo fonomimičnih znakov. Otrok si skuša zapomniti glasove in njihovo zaporedje. Glasove povezuje v zloge: češ - nja, zloge v besedo češnja.

Nato opazuje eno češnjo na krožniku. Defektolog doda še eno marelico. Nato se otrok obrne in pove, katero sadje ima na krožniku. Nato pogleda sadje na krožniku, se ponovno obrne, defektolog pa odvzame češnjo. Otrok mora ugotoviti, katero sadje manjka. Otrok polaga rdeče krogce po narisani obliki kroga.

Otrok posluša zgodbico z enostavno vsebino., npr. Anka je šla k stari mami na počitnice. Ko se je pripeljala z avtom na dvorišče, je takoj zagledala ob hiši visoko drevo. Na njem je bilo veliko rdečih češenj. Vsa vesela je objela staro mamo in jo prosila, da ji natrga dobre rdeče češnje. Stara mama je pristavila k drevesu lestev, splezala po njej na drevo in nabrala polno košaro češenj. Anka jih je oprala in jedla, jedla. Češnje so bile sladke. Anka je imela napet trebušček.

Zgodba je narisana na kartonih. Na vsakem kartonu so napisane tudi ključne besede, npr. Anka, stara mama, drevo, češnja, lestev. Otrok s pomočjo vprašanj poišče sliko, jo opazuje, opisuje in sestavlja zgodbico po slikah. Ko ima zgodbico sestavljeno, jo še enkrat ponovi. Nato se obrne in defektolog odvzame eno sliko. Otrok skuša ugotoviti, katera slika manjka. Besede prepoznava tudi globalno.

Ponazori obiranje češenj. Zapoje pesem Rdeče češnje rada jem in ob tem zapleše.

Nato riše krožnico-češnje z rdečim flomastrom na papir, s kredo na tablo, s svinčnikom v zvezek. Vleče tudi poševne črte-lestev: s prstom po polenti, s kredo po tabli, z voščenko po listu, s svinčnikom v zvezek.

Na mizi, okoli katere sedijo otroci, imamo košaro, v kateri je različno sadje. Z zavezanimi očmi skuša otrok s tipom ugotoviti, katero sadje je. Ko sadje prepozna, ga imenuje in poje. Sadje lahko prepozna tudi po okusu in vonju.

Razvija tudi govorne organe: oblizuje ustnice, namazane s sokom češnje, piha koščice češenj v krog; pobira koščice s cevko iz enega kroga in jih daje v drug krog na mizi.

Otrok dobi list. Njegova naloga je, da obkroži sadje in ga pobarva. Nato poišče številko dve, jo položi na mizo, ob številki pa nastavi dve češnji; dve marelici. Nato mora odvzeti eno češnjo in ugotoviti, koliko češenj še ima. Nato poišče ustrezno številko in jo postavi ob češnji.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok hodi do trga.
Ponazarja obiranje češenj, ponazarja drevo, prenaša češnje.
V učilnici skrije skledo s češnjami.

Glasbeno-ritmična vzgoja:

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.
Prepeva pesmico Rdeče češnje rada jem.
Petje spremlja z zvočnimi paličkami, s ploskanjem, s posnemalnimi gibi, s plesom.

Likovna vzgoja

Otrok barva z voščenko v obris češnje.
Trga rdeč papir in ga lepi v obris češnje.
Tiska s prstki v obris češnje.
Prosto riše češnje.

Delovna vzgoja

Polaga krogce po obrisu češnje.
Oblikuje češnjo iz plastelina.
Šiva po obrisu češnje na kartonu.

CVETICE NA TRAVNIKU

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje travnik poleti in ga doživlja z vsemi čutili,
- trga cvetlice,
- zaznava. prepoznava in pokaže ivanjščico,
- imenuje ivanjščico,
- prepozna in pokaže dele ivanjščice,
- otrok, ki ima razvit govor, tudi imenuje dele ivanjščice,
- sestavi ivanjščico po delih,
- utrjuje barve - rumena, bela, zelena,
- utrjuje oblike – okrogla,
- opazuje travo,
- spozna, da se trava poleti kosi,
- vonja posušeno seno; ugotavlja da diši,
- posluša brenčanje čebel, čivkanje ptic,
- ponazori košnjo trave, pihanje vetra, letenje metuljčkov,
- teče po pokošenem travniku, skače, hopsa,
- spozna, da ne sme hoditi po visoki travi, da ne sme metati smeti in kamnov v travo,
- spozna, da mora dati cvetlice v vodo.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- se sporazumeva z neverbalno komunikacijo,
- vzpostavlja očesni in telesni stik,
- posluša in razlikuje brenčanje čebel, čivkanje ptic, delovanje kosilnice,
- razume neverbalna in verbalna sporočila (natoči vodo v vazo; daje cvetlice v vodo; postavi vazo na mizo),
- razvija motoriko govornih organov,
- utrjuje že pridobljene glasove ob pomoči fonomimičnih znakov: s, e, n, o,
- povezuje glasove v zloge (se, so, sa, na, ni, ne, no, se - no),
- povezuje zloge v besede npr. seno,
- imenuje ivanjščica, trava, seno; kosimo,
- spontano pripoveduje svoja doživetja (Kje si bil včeraj?, Kaj si delal?),
- se navaja na izražanje svojih želja: rad bi bil metuljček,
- oblikuje enostavno poved: Trava je zelena,
- se nauči pesmico: Stana Vinšek: Na travniku.

Branje in pisanje

Otrok:

- se igra s knjigo v kateri je travnik poleti,
- odpira knjigo, obrača liste, opazuje slike,
- opisuje slike,
- prenaša knjigo iz mize na stol, s stola na polico,
- globalno prepoznava besede: trava, seno,
- razvija predpisalne sposobnosti:
- razvija spretnosti rok in prstov,
- usklajeno premika oči in roko,
- usklajeno premika oči od leve proti desni,
- razvija orientacijo na sebi, v prostoru in na listu,
- vidno razločuje: med cvetlicami obkroži ivanjščice; med narisanimi predmeti pobarva ivanjščico,
- opazuje dve sliki ivanjščice in ugotavlja, ali sta enaki, ali se razlikujeta,
- si zapomni simbole: zaporedje simbolov,
- razume, da simbole lahko bere,
- posluša preprosto zgodbico,
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje: vleče krožne črte, navpične črte,
- otrok, ki je prešolan iz šole s prilagojenim programom in je že več let v prvi razvojni stopnji, nadaljuje z individualnim programom pridobivanja posameznih velikih tiskanih črk.

Količine in številke

Otrok:

- odbira ivanjščice iz šopka poletnih cvetlic,
- naliva vodo v vazo,
- pretaka vodo iz vaze v vazo; nosi vazo z vodo od lijaka do mize; od mize do stola, od stola nazaj do mize,
- pazi, da ne polije vode,
- postavi cvetlice v vazo z vodo,
- v šopku cvetlic pokaže ivanjščice,
- utrjuje rumeno, belo in zeleno barvo,
- v razredu poišče predmete rumene, bele in zelene barve,
- otrok, ki ima razvit govor, skuša te barve in predmete tudi imenovati,
- utrjuje okroglo obliko: cvet ivanjščice je okrogle oblike,
- poišče v razredu še druge okrogle oblike in jih skuša imenovati,
- niza zaporedje: ena rumena, ena bela, ena zelena koralda,
- barva zaporedje: rumen, bel, zelen krog,
- spoznava pojme: zgoraj, spodaj, na mizi, pod stolom,
- ugotavlja, da je v šopku veliko cvetlic,

- iz šopka vzame malo cvetlic,
- ugotavlja, da je v obeh šopkih enako cvetlic,
- šteje ivanjščice iz veselja,
- posnema korake 1, 2,
- šteje korake 1, 2,
- šteje ivanjščice 1, 2,
- dodaja, odvzema ivanjščice v obsegu do dve,
- prepozna številki 1, 2: obkroži številko 1 in 2 med drugimi simboli,
- imenuje številki 1, 2,
- preriše številki 1, 2,
- primerja ivanjščice po višini,
- ugotavlja, koliko cvetlic je nekdo skril.

Vsebina

Poleti je trava vsak dan višja. Med travo rastejo cvetlice. Ivanjščica ima korenino, steblo, liste in cvet. Steblo in listi so zeleni. Cvet je bel, v sredini rumen. Poleti kosimo travo in jo sušimo. Suho travo imenujemo seno.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrok odide na bližnji travnik, kjer opazuje travo in cvetlice v njej. Odtrga nekaj cvetlic. Ob robu travnika jih odloži in se skuša plaziti po travi, defektolog v ritmu gibanja pripoveduje pesmico Mire Voglar:

Biba leze brez oddiha,
blja, blja, blja,
biba leze in sopiha,
blja, blja, blja.
Biba je do vrat prišla,
Trk, trk, trk
je kdo doma?

Pripravimo lahko še eno gibalno igro Zajček zaspani. Otroci stojijo v krogu. Sredi kroga sedi otrok, ki igra zajčka. Otroci obkrožijo zajčka in pojejo pesem:

Zajček zaspani,
se ne predrami.
Zajček zagnan
ali si bolan?

Kaj pa imaš,
da skakat ne znaš?
Skoči zajček, skoči stran,
lovec strelja sred poljan.

Zajček sprva mirno spi, nato pa skoči pokonci in skaklja sem ter tja. Vsak otrok pride na vrsto za zajčka.

V učilnici otrok natoči v vazo vodo. Vodo pretaka iz vaze v vazo. Vazo z vodo nosi od lijaka do mize, od mize do stola in nazaj od stola do mize. Cvetlice postavi v vazo. Ugotavlja, da je v šopku veliko cvetlic. Odbere ivanjščice. Ugotovi, da jih je malo. Ivanjščico opisuje po delih. Utrjuje barve, oblike. Šteje ivanjščice, dodaja, odvzema v obsegu do dve. Po delih sestavi ivanjščico. Razvija glasovni govor.

Razvija predpisalne sposobnosti: udarja po mizi z eno roko, z obema rokama, izmenično z dlanmi, s prsti; roke se z dlanmi in prsti stikajo, izmenoma razmika dlani in prste; skrči prste in izteguje; vleče posamezne iztegnjene prste ene roke z drugo roko; roke ležijo na mizi, dviga posamezne prste; pobira papirčke s palcem in kazalcem in jih daje v posodo; roke ležijo na mizi: ena s hrbtom, druga z dlanjo, obrača jih nasprotno, nato v prvotno lego; s kazalcem dela večje, nato manjše kroge po zraku v isto smer.

Pobira krogce in jih nosi iz kroga, narisanega na levi strani mize, v krog na desni strani. Iz množice slik odbere samo cvetlice. Na listu ima narisane štiri znane predmete. Pobarva ivanjščico, ali jo prekrije.

Opazuje sliko, na kateri je narisana kopica sena. Ob sliki je tudi napisana beseda seno. Globalno prepoznava besedo seno. Opazuje sliko, na kateri je narisana ivanjščica. Opisuje sliko, prepoznava in poišče besedo ivanjščica in jo da poleg slike.

Posluša preprosto zgodbico, npr. Deklica Ana se je s Petrom odpravila žogat na travnik. Ko sta se veselo žogala, je Ana zagledala lepega rumenega metulja. Letal je od cveta do cveta in nabiral med. Čisto tiho sta ga opazovala. Ko je metuljček odletel daleč stran, se je Ana spomnila pesmice Metuljček cekinček in skupaj sta jo zapela. Defektolog zapoje pesmico. Otrok ponovi zgodbico s pomočjo preprostih vprašanj in slik. Na slikah so napisane tudi besede: Ana, Peter, metulj. Otrok globalno prepoznava napisane besede.

Pripravimo dramatizacijo pesmice Metuljček cekinček. Metuljčka zaigra otrok, ki to želi. Metuljčku defektolog pritrdi krila iz blaga. Ostali otroci so marjetice: sedijo na tleh, na glavi imajo klobučke: ivanjščice narejene iz papirja.

Otroci prepevajo pesmico. Metuljček maha s krili, leta od ivanjščice do ivanjščice in nabira med. Otroci zamenjajo vloge. Nato niza zaporedje: ena rumena, ena bela in ena zelena koralda.

Otrok drži v roki ivanjščico in jo opisuje, defektolog jo riše na tablo po njegovem opisu. Razvija motoriko govornih organov: piha v regratove lučke, oblizuje si ustnice namazane z medom; ponazarja čebelo, ptička z glasovi (zum, zum; čiv, čiv). Na listu ima narisane samo cvetove ivanjščice, narisati mora še stebla: vleče navpične črte. Nato polaga krogce po narisani obliki ivanjščice.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok hodi do travnika.
Plazi se po travi.
Skače kot zajček.
Ponazarja gibanje metulja.
Ponazarja košnjo trave.
Izvaja vaje za spretnosti rok in prstov.
Riše kroge po zraku

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Pridobiva besedilo pesmice Stane Vinšek Na travniku.

Pridobiva melodijo pesmice Na travniku. Pesmico ponazarja z gibi, s ploskanjem, z zvočnimi paličkami, z ropotuljami; posluša, prepeva in ponazori pesmico Travnički so že zeleni.

Travnički so že zeleni,	Drži se za roke in naredi tri prisunske korake v desno.
rož'ce vse so razcvetene	Tri prisunske korake v levo.
pojd'mo le kosit	Ponazarja košnjo trave trikrat.
pojd'mo le kosit	
vse prijat'le gor budit	Dvigne roke visoko gor in zaniha s telesom levo in desno.

Likovna vzgoja

Otrok barva z voščenkami v obris ivanjščice.
Trga in lepi papir v obris ivanjščice.
Tiska s prsti v obris ivanjščice.

Delovna vzgoja

Zapenja gumbe, veže pentljo; zavezuje čevlje.
Šiva po obrisu ivanjščice na kartonu.

ČEBELA, METULJ

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje travniške živali in jih doživlja z vsemi čutili,
- posluša brenčanje čebel,
- zaznava in prepoznava čebele na travniku,
- pokaže čebelo v naravi, na sliki,
- ponazarja brenčanje čebele,
- ponazarja letenje čebele,
- imenuje čebelo,
- opisuje čebelo,
- utrjuje rumeno barvo,
- okuša med in ugotavlja, da je sladek,
- spozna koristi čebel,
- razvija ustrezen odnos do čebel,
- spozna pridnost čebel,
- spozna nevarnost pika čebele.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

- Defektolog se uskladi z otrokom in mu nudi podporo,
- otrok vzpostavlja očesni in telesni stik,
- defektolog gre v ritem otroka,
- defektolog zrcali otroka,
- otrok razume povabilo za sodelovanje,
- posluša brenčanje čebele,
- razlikuje brenčanje čebele od čivkanja ptičkov,
- razume neverbalna sporočila,
- razume verbalna sporočila: pobarvaj čebelo: pokrij čebelo,
- razvija motoriko govornih organov,
- utrjuje že pridobljene glasove ob pomoči fonomimičnih znakov,
- povezuje glasove v zloge - če, ča, či, ba, be, bo, bu, la, le, li,
- povezuje zloge v besedo čebela,
- pokaže in imenuje čebelo, metulja,
- spontano pripoveduje svoja doživetja,
- izraža svoje želje npr. Rad bi še med,
- oblikuje enostavno poved npr. Čebela nabira med,
- nauči se pesmico Vojana Tihomirja Arharja Čebela.

Branje in pisanje

Otrok:

- se igra s knjigo, v kateri so travniške živali,
- globalno prepozna posamezne besede: čebela, metulj,
- razvija predpisalne spretnosti:
- spretnost roke in prstov,
- usklajuje oči in roke: striže po narisani obliki kroga,
- usklajeno premika oči od leva proti desni,
- usklajuje gibanje na sebi, v prostoru in v zvezku,
- vidno razločuje:med narisanimi travniškimi živalmi, pokrije čebelo ali obkroži metulja,
- posluša in slušno razlikuje brenčanje čebele, čivkanje ptic,
- posluša in slušno razlikuje posamezne besede; igra se telefon,
- izvaja igralno grafične vaje-navpične in vodoravne črte,
- otrok, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom in je že več let vključen v prvo razvojno stopnjo, nadaljuje z individualnim programom pridobivanja posameznih velikih tiskanih črk.

Količine in številke

Otrok:

- odvija pokrov s kozarca v katerem je med,
- zajema med z žličko,
- okuša med,
- zajema med z žlico in ga predeva z enega kozarca v drugega,
- pokaže travniške živali,
- imenuje travniške živali,
- odbira slike čebele od drugih travniških živali,
- utrjuje barve: rumena, rdeča, bela, zelena,
- nadaljuje zaporedje, niza koralde: ena rumena, ena rdeča koralda,
- riše in barva zaporedje en rumen in en rdeč krog,
- pobarva prvo in zadnjo čebelo,
- kozarec meda postavi na mizo, na polico, pred skodelico, za skodelico,
- išče pare: metulje enakih barv (skupaj rdeče metulje, rumene, zelene, pisane),
- razvršča travniške živali: skupaj čebele, metulje, mravlje,
- ugotavlja katerih živali je veliko, katerih malo, katerih najmanj,
- šteje narisane živali za zabavo,
- posnema ritmično ploskanje z rokami 1-2; nadaljuje z roko ob mizo 1-2,
- šteje 1, 2 čebeli,
- ko vidi narisani dve čebeli pove število dve,
- na kup zloži vse slike, na katerih sta dve čebeli, dva metulja, dve mravlji,
- dodaja in odvzema v obsegu do dve,

- prepozna simbol za številki 1, 2,
- imenuje številki 1, 2,
- prepiše številko 1, 2,
- opazuje in skuša ugotoviti koliko delov čebele ima defektolog v roki.

Vsebina

Na travniku živijo čebele, mravlje, metulji. Čebele in metulji letajo s cveta na cvet in nabirajo med. Čebele so rumene. Metulji so rdeči, rumeni, beli, pisani. Čebele so pridne.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrok se na travniku pred šolo igra metuljčke. Odloči se, v kateri skupini metuljev bo. Otroke razdelimo v tri skupine. Vsaka skupina dobi blago druge barve. Na vogalih označimo z blagom tudi hiše metuljev. Defektolog ima blago enakih barv kot otroci. Ko dvigne rdečo zastavico, zletijo iz svoje hiše metulji z rdečim blagom in prosto letajo, dokler ne spusti zastavice dol. Na koncu lahko dvigne vse barve in vsi otroci letajo, potem pa postopno spušča zastavice in otroci se vračajo nazaj v svoje hišice (Lipnik, Mitič 1993, 133).

Po igri opazuje čebele na travniku, metulje in mravlje. Ugotavlja barve. Defektolog ga spodbuja, da se ne boji čebele. Zapoje pesmico Metuljček cekinček in ob tem zapleše.

V razredu sedimo na tleh v krogu. Otrok opazuje veliko sliko čebele in jo opisuje. Ponazarja brenčanje čebele. Odpira kozarec z medom. Okuša med. Oblizuje ustnice, namazane z medom. Utrjuje barve. V razredu išče predmete, ki so rumene barve. Nato skrijemo rumeno žogo. Otrok jo išče. K čebeli dodamo še napisano besedo čebela. Otrok jo globalno prepozna.

Nato se igramo telefon: defektolog pove otroku na uho ime travniške živali. Njegova naloga je, da pove naprej, kar je slišal. Tako defektolog ugotovi, ali otrok dobro posluša in ali je sposoben slušno razlikovati besede. Nauči se pesmico Vojana Tihomirja Arharja: Čebela.

Čebela bučela
od jutra do mraka
sladko medico
v lonček pretaka.

Otrok pobarva čebelo z voščenko.

Otrok utrjuje barve: naredimo krog, se usedemo na tla in damo noge narazen. Defektolog pove barvo in zakotalika žogo otroku. Njegova naloga je, da dobro posluša in imenuje en predmet v razredu iste barve, kot jo je povedal defektolog. Ko imenuje predmet, zakotali žogo nazaj defektologu ali drugemu otroku in pove novo barvo. Nato razvija glasovni govor.

DEFEKTOLOGIJA

Defektolog položi na mizo, okoli katere sedijo otroci, veliko čebelo in pokaže, kako jo lahko razstavi na več delov. Nato jo ponovno sestavi. Naloga otroka je, da jo razstavi in nato ponovno sestavi. Otrok izrazi npr. željo: Jaz jo bom razstavil. Ko jo razstavi in ponovno sestavi, ponazori z gibanjem letenje čebele.

Miselno združuje: na listu ima narisanih več travniških živali. Njegova naloga je, da pobarva samo čebele. Šteje čebele. Ugotavlja katerih živali je veliko.

Lahko tudi dramatizira pesmico Metuljček cekinček (Glej travnik poleti!).

Izvaja vaje za razvijanje spretnosti rok in prstov: roke v odročenje, roke dviguje gor in dol-ponazarja letenje čebele. Odpira in zapira pest, dviguje roke na prste in spušča na dlan, vleče iztegnjene prste po polenti od zgoraj navzdol, od leve proti desni, od desne proti levi; trga vato in jo pobira s palcem in kazalcem, piha vanjo in jo skuša pihniti v krog;

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok leta kot metulj, leta kot čebela.
Teče po travniku.
Pleše.
Kotalika žogo, ujema žogo.
Izvaja vaje za razvijanje spretnosti rok in prstov.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.
Prepeva in ponazarja z gibi pesmico Janeza Bitenca Metuljček cekinček.
Spremlja petje pesmice z zvočnimi palčkami, s ploskanjem.
Razlikuje glasno-tiho, hitro-počasno igranje.
Pridobiva besedilo pesmice Vojana Tihomirja Arharja - Čebela.

Likovna vzgoja

Otrok barva z voščenkami, z barvastimi kredami v obris čebele. Barva z voščenkami v obris čebeljnaka.

Trga in lepi papir v obris čebele.

Tiska s prstki v obris čebele.

Perforira po obrisu panja, nato setavi čebeljnak.

Delovna vzgoja

Šiva po obrisu čebele na karton.

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje čutil
- spoznavanje značilnosti poletja
- spoznavanje in imenovanje sadja, ki dozori poleti (češnje, marelice, borovnice, jagode)
- spoznavanje in imenovanje travniških cvetlic (ivanjščica, zlatica, grintavec)
- spoznavanje in imenovanje travniških živali (čebela, metulj, mravlja, kobilica)
- razvijanje govora
- razvijanje osnovne in fine motorike
- vzpodbujanje in razvijanje branja po individualnem programu
- vzpodbujanje in razvijanje pisanja po individualnem programu
- vzpodbujanje in razvijanje sposobnosti pridobivanja količin in številk
- vzpodbujanje in razvijanje glasbenih sposobnosti
- razvijanje pozitivnih medsebojnih odnosov
- razvijanje odnosa do okolja
- razvijanje skrbi za zdravje
- vzpodbujanje k aktivnemu sodelovanju s pomočjo sprostitvenih iger, ustvarjalnega giba in jutranjega kroga
- razvijanje ustvarjalnosti
- razvijanje pozitivne samopodobe

ZNAČILNOSTI POLETJA

OPERATIVNI CILJ

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje značilnosti poletja v bližnji okolici in jih dojema z vsemi čutili,
- zaznava in prepoznava značilnosti poletja,
- pokaže in imenuje značilnosti poletja,
- opisuje značilnosti poletja v naravi, na slikah,
- razlikuje značilnosti poletja od drugih letnih časov,
- spozna koristi uporabe pšenice,
- razvija spoštljiv odnos do kruha,
- liže sladoled, ugotavlja, da je sladoled sladek in mrzel,
- posluša in prepoznava zvoke iz okolja (kosilnico, traktor, čebele, ptice),
- prepeva pesmice z vsebino poletja,
- ponazarja gibanje barčice, obiranja češenj, košnjo trave, žetev pšenice,
- spozna posledice dolgega ležanja na soncu,

- spozna, da ne sme hoditi po visoki travi,
- se nauči izbrati primerno obleko glede na letni čas,
- spozna nevarnost hoje v gore,
- spozna potrebo po dobri planinski obutvi,
- spozna nevarnost pri plavanju.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- z mimiko in gibi izraža svoje želje, čustva in potrebe,
- spontano pripoveduje o vsakodnevnih dogodkih,
- razume dve jezikovni navodili - odberi majice s kratkimi rokavi in jih položi na mizo,
- posluša izgovorjene besede defektologa,
- posluša navodila,
- posluša zgodbico, ki jo sestavi defektolog,
- sodeluje pri govorni igri z glasovi,
- pravilno imenuje značilnosti poletja,
- posluša posamezne besede: poletje, vroče, sonce, sladoled itd. v njih prepoznava in ponavlja glasove, zloge in njihovo zaporedje,
- posluša posamezne besede in v njih prepoznava in ponavlja začetni glas, zloge - poletje, sladoled itd.,
- odgovori s trobesedno povedjo npr. Dan je najdaljši,
- opiše značilnosti poletja s pomočjo vprašanj,
- pove svoje želje in potrebe, npr. Rad bi še sladoled,
- spontano pripoveduje o svojih doživetjih,
- obnovi zgodbico po poslušanju,
- oblikuje vprašalno poved, npr. Kakšne barve je češnja?,
- oblikuje nikalno poved, npr. Ne maram sadnega sladoleda,
- nauči se pesem Mete Rainer Barčica.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša glasove,
- veže glasove v zloge de-da, ma-ma, po-le-tje,
- veže zloge v besede deda, mama, poletje,
- bere kratke besede povezane z značilnostmi poletja in jih globalno prepoznava,
- bere kratko poved ob sliki npr. to je sladoled,
- vadi predpisalne spretnosti,
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje: valovita črta, lok,
- spontano prepiše velike tiskane črke (poletje, sladoled),
- prepiše črke svojega imena,

- prepiše črke svojega priimka,
- v zapisani besedi obkroži enake črke, npr. sladoled,
- v kratkih besedah podčrta različne črke, npr. majica,
- se igra s črkami: išče pare,
- prepiše besede povezane z značilnostmi poletja, npr. poletje, sladoled, vročina, morje,
- prepozna manjkajočo črko v znani besedi in jo napiše, npr. p_letje,
- ob narisanem predmetu zapiše besedo,
- poišče knjigo, v kateri so prikazane značilnosti poletja.

Količine in številke

Otrok:

- zlaga majice s kratkimi rokavi, jih polaga na polico drugo na drugo,
- odpira in zapira omaro,
- pokaže majico s kratkimi rokavi, majico z dolgimi rokavi,
- pokaže okroglo obliko, npr. sonce,
- odbira majice s kratkimi rokavi na en kup, majice z dolgimi rokavi na drug kup,
- razvršča majice po dolžini rokava in po barvah: skupaj vse rdeče majice s kratkimi rokavi, skupaj vse rumene majice z dolgimi rokavi,
- imenuje dolžino dolg-kratek in barve,
- ureja majice v vrste: majice s kratkimi rokavi v eno vrsto, majice z dolgimi rokavi v drugo vrsto,
- primerja majice in ugotavlja, da je majic s kratkimi rokavi več kot majic z dolgimi rokavi,
- šteje majice in se jih dotika,
- šteje korake, ploskaje z rokami,
- stoji pri oknu in šteje drevesa, ki jih vidi,
- šteje češnje med poletnim sadjem,
- posluša izštevanko,
- odvzema majice s kratkimi rokavi in jih šteje,
- dodaja majice s kratkimi rokavi in jih šteje,
- šteje majice od 2 naprej,
- prepozna in imenuje številke od 1do 5,
- poveže količino majic s številkami od 1do 5,
- uredi številke od 1do 5,
- vstavi manjkajočo številko v številski vrsti od 1 do 5, npr. 1, 2, _, 4, 5,
- določi naslednik danega števila, npr. 3 naslednik je 4,
- prepiše številke od 1do 5,
- samostojno napiše številko ob narisanem predmetu, npr. ob majicah,
- sešteva, odšteva dopolnjuje, ko odgovarja na vprašanja ob dnevnih dogodkih, npr. Koliko majic imaš?, Koliko majic boš odvzel?,

- napove rezultat - Katera majica se ti zdi večja: s kratkimi ali z dolgimi rokavi?,
- meri z dlanmi,
- spozna denar,
- pokaže majice glede na sebe: zgoraj, spodaj, spredaj je napis, zadaj ni napisa,
- se premika po navodilih po razredu: 2 koraka naprej, 3 korake nazaj, 4 korake vstran, 3 korake naprej.

Vsebina

Poleti je zelo vroče. Včasih nas presenetijo nevihte. Dan je najdaljši, noč je najkrajša. Poleti dozorijo češnje, marelice, breskve, jagode. V gozdu dozorijo borovnice, jagode. Trava je poleti visoka. Na travniku trgamo cvetlice. Na polju dozori pšenica. Kmetje jo žanjejo. Poleti nam je večkrat vroče. Ohladimo se v potokih, rekah, jezerih, v morju, v bazenih. Ker nam je zelo vroče, oblečemo oblačila s kratkimi rokavi, kratke hlače, obujemo sandale. Poleti radi ližemo sladoled. Poleti imamo tudi počitnice. S starši bomo šli na morje in v hribe.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrok odide na travnik ob šoli. S seboj vzame žogo. Na robu travnika naredimo krog in se usedemo v travo. Pogovarjamo se o značilnostih poletja. Defektolog postavlja preprosta kratka vprašanja, otrok opazuje naravo, pokaže in oblikuje odgovor na postavljeno vprašanje.

Ko opišemo značilnosti poletja, otrok vstane, defektolog razloži igro. Otrok posluša navodila. Defektolog reče neko besedo, povezano s poletjem, npr. sonce, in vrže žogo otroku. Njegova naloga je, da doda neko novo besedo ali pove zelo kratko poved, npr. Sonce je rumeno, ali Na soncu je vroče. Otrok, ki pove poved si izmisli novo besedo, povezano s poletjem, in vrže žogo sošolcu. Defektolog pomaga z vzpodbudami.

Nato se usedemo nazaj v travo in se igramo govorno igro z glasovi. Organiziramo tekmovanje. Defektolog izgovarja začetne glasove besed, naloga otroka pa je, da pove, kako ta žival dela, ali pa pove ime osebe, npr.

M: v hlevu krava - muka
L: pes - laja
A: ni mama je - ata
B: v zrak poleti napihnjen - balon
T: na travniku raste - trava

Zmagovalec je tisti otrok, ki pove največ besed. Za nagrado dobi bonbon.

Otrok posluša zgodbico Značilnosti poletja. Zgodbico sestavi defektolog in je narisana na posameznih slikah. Naloga otroka je, da jo posluša, nato pa jo sestavi s pomočjo slik. Utrjuje barve, oblike, velikost, dolžino, količine, številke.

Vsebino zgodbice ponazori z gibi. Zapoje in spremlja pesmico Barčica po morju plava z ustvarjalnimi gibi, npr.

Barčica po morju plava	Stojimo v krogu, pozibavamo se gor in dol; upogibamo kolena, dvigujemo roke gor in dol.
drevesa se priklanjajo	Roke iztegnemo visoko gor in se priklanjamo z iztegnjenimi rokami naprej.
Oj, le naprej, oj le naprej	Pozibavamo se levo in desno z iztegnjenimi rokami.
dokler je še vetra kej!	Roke v bok in koraki na mestu.

Defektolog napiše na kartončke kratke povedi z vsebino značilnosti poletja. Kartončke skrije v čarobno vrečko. Naloga otroka je, da seže v vrečko, vzame en kartonček, na katerem je napisan kratek stavek o poletju, ga prebere, poišče ustrezno sliko v košari in jo položi na mizo.

Če ne zna brati, prebere sošolec, ki to želi, ali defektolog. Ob opisu slike utrjuje barve, oblike, velikosti, dolžino, količino in številke. Vsebino slike ponazori z ustvarjalnim gibom, zapoje pesmico o poletju, npr. Travnički so že zeleni in in zraven zapleše.

Nauči se pesmico Mete Rainer Barčica.

Barčica

Preden za goro se sonce je skrilo,
reko srebrno je z žarki oblilo.
Bela meglica je v valčkih zaspala,
vso noč o soncu je zlatem sanjala ...

Zjutraj iz gnezda je švignila ptica,
k soncu se dvignila bela meglica.
Sapice sveže so z reko kramljale,
barčico našo so bogve kam gnale ...

Otrok pripoveduje s pomočjo vprašanj o značilnostih poletja, defektolog riše na tablo ali na velik list papirja. Nastane skupinska slika poletja. Nato defektolog organizira tekmovanje. Razloži igro. Na mizi so slike in besede, ki ponazarjajo značilnosti poletja. Defektolog pokaže otroku sliko, on pa poišče ustrezno besedo in jo prebere. Ali pa otrok vzame kartonček z napisano besedo, jo prebere in poišče ustrezno sliko. Kdo bo začel, določimo s pomočjo izštevanke. Otrok posluša izštevanko:

Leti, leti ptička,
okoli malega količka!
Ptica poje:
čiri-bi,
čiri-bi,
kdor ne posluša,
ta beži.

V zapisani besedi, ki je povezana z značilnostjo poletja, obkroži enake črke, npr. marelica, borovnica; v zapisani besedi podčrta različne črke, npr. trava, počitnice.

Izvaja predpisalne vaje: vaje za razvijanje spretnosti rok in prstov: odpira in zapira dlan; roke ležijo na mizi, dvigne jih na konice prstov in spusti na mizo; vtika palec med ostale prste na roki: dela fige; vleče iztegnjene prste po polenti; iztegnjene prste na roki upogiba nazaj; roke ležijo na mizi, dviga posamezne prste; usklajuje oči in roke; perforira rdeče krogce, nato te rdeče krogce prenaša iz levega kroga v desnega.

Vidno razločuje: obkroži samo slike, ki prikazujejo značilnosti poletja.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok odide na travnik pred šolo in se žoga.
Ponazarja gibanje barčice, obiranje češenj, košnjo trave, žetev pšenice.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu. Izbere pesmico, ki jo želi zapeti: izraža svoje želje in potrebe. Obenem pa pokaže in pove, kako bomo pesmico izrazili z gibi.

Usvaja besedilo pesmice Mete Rainer Barčica.

Zapoje ljudsko pesmico Travnički so že zeleni in jo ponazarja z ustvarjalnimi gibi, s palčkami, s ploskanjem, z Orffovimi instrumenti. Lahko se nauči pesmico tudi zaigrati na Ulwila instrumente.

Likovna vzgoja

Otrok barva z vodenimi barvicami, z barvnimi kredami v obris morja.
Trga in lepi papir v obris jadrnice, morske zvezde.
Tiska s prsti v obris jadrnice, morske zvezde.
S škarjami izrezuje morsko zvezdo.
Prosto riše jadrnico, morsko zvezdo.

Delovna vzgoja

Oblikuje morsko zvezdo iz plastelina, gline.
Šiva po obrisu morske zvezde, jadrnice.
Pripravi sadni sladoled.

SADJE, KI DOZORI POLETI

Otrok:

- opazuje sadje, ki dozori poleti in ga doživlja z vsemi čutili,
- zaznava in prepoznava poletno sadje po okusu, tipu,
- pokaže in imenuje sadje (češnja, marelica, jagoda, borovnica),
- opazuje sadje na slikah,
- utrjuje barve, oblike, velikosti, količine, številke,
- ugotavlja težko-lahko, polno-prazno,
- razlikuje gladek-hrapav,
- nakupuje sadje,
- spozna potrebo po uživanju sadja,
- spozna koristi sadja,
- spozna in si zapomni, da mora sadje pred jedjo oprati,
- spozna nevarnost pika klopa in zaščito pred piki,
- spozna tudi možnost okužbe s sladoledom.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- z mimiko izraža svoje želje in potrebe,
- razume dve jezikovni navodili, npr. operi češnje in jih daj na krožnik, pretresi jagode iz košare na krožnik in odnesi krožnik na mizo,
- posluša pesmico, ki jo sestavi defektolog,
- posluša uganko, npr. češnja,
- sodeluje pri govornih igrah z glasovi, zlogi, besedami,
- imenuje sadje, ki dozori poleti, in opravila,
- posluša besede, jih prepoznava in ponavlja, npr. češnja, marelica,
- posluša besede in v njih prepoznava in ponavlja začetni glas, npr. Borovnica, Jagoda,
- odgovori na vprašanje s trobesedno povedjo, npr. Češnje so rdeče,
- s pomočjo vprašanj opiše sadje,
- izrazi svoje želje oz. potrebe, npr. Rad bi češnje,
- pripoveduje o svojih doživetjih,
- oblikuje vprašalno poved, npr. Kakšne barve so češnje?,
- nauči se pesmico Mete Rainer Borovnice.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša glasove,
- veže glasove v zloge, npr. ma-re-li-ca,

- veže zloge v besede, npr. marelica,
- bere kratke besede v zvezi s sadjem, ki jih globalno prepozna, npr. na sliki je narisana češnja - ob sliki še napis češnja;
- bere kratke stavke ob sliki, npr. Češnja je rdeča,
- vadi predpisalne spretnosti,
- piše valovite črte, loke, zanke,
- spontano prepiše velike tiskane črke, npr. jagoda,
- v zapisani besedi obkroži enake črke, npr. borovnica,
- v zapisani besedi podčrta različne črke, npr. jagoda,
- prepiše imena sadja: češnja, marelica, borovnica, jagoda,
- prepozna manjkajočo črko v besedi in jo zapiše, npr. če_nja,
- zapiše ime narisanega sadja,
- ob sliki sadja dopolni poved, npr. Marelica je sladka. Ali: Marelica raste na drevesu.

Količine in številke

Otrok:

- dviguje košaro s češnjami, ugotavlja, da je težka; postavi jo na mizo; pretrese češnje v skledo in ugotavlja, da je prazna košara lahka,
- pokaže težko in lahko košaro, okrogle češnje, marelice, borovnice, ugotavlja, da so največje marelice, nato sledijo češnje, borovnice so najmanjše,
- ureja sadje po velikosti: 1 marelica, 1 češnja, 1 borovnica,
- razvršča sadje po velikosti in po barvah. Skupaj češnje, marelice, borovnice in jagode,
- niza zaporedje: 1 rdeča koralda, 1 oranžna koralda, 1 modra koralda,
- barva zaporedje: 1 rdeč krog, 1 oranžen krog, 1 moder krog,
- ureja kroge po barvah v vrsto: eno vrsto rdečih, eno vrsto oranžnih, eno vrsto modrih,
- ugotavlja, katerih je več, katerih manj, katerih najmanj,
- šteje češnje, marelice,
- šteje korake, udarce z roko ob mizo,
- šteje drevesa, ki jih gleda skozi okno,
- šteje sadje po odvzemanju in dodajanju,
- si zapomni število češenj, število marelic, npr. šteje od 3 naprej,
- se igra s tehtnico-tehta češnje,
- prepozna in imenuje številke od 1do 5,
- poveže količino sadja s številko od 1do 5,
- uredi števila od 1do 5,
- ustavi manjkajočo številko v številski vrsti, npr. 1, 2, 3, _, 5;
- določi naslednik danega števila 1, 2, 3,
- prepiše številke od 1do 5,

- samostojno napiše številke od 1do 5, npr. ob narisanem sadju napiše številke,
- sešteva, odšteva in dopolnjuje, npr. imaš 5 češenj, 2 ti odvzamem, koliko ti jih je še ostalo,
- napove rezultat, npr. koliko marelic je v košari,
- spozna denar,
- postavi sadje glede na druge predmete, npr. položi marelico pred krožnik, za skodelico, na desno stran mize, na drugo stran mize,
- se premika po razredu po navodilih, npr. 2 koraka naprej, 3 nazaj, 1 korak v levo, 2 koraka v desno.

Vsebina

Poleti v sadovnjaku dozorijo češnje, marelice. V vrtu dozorijo jagode, v gozdu pa borovnice in gozdne jagode. Vse to je sadje.

Češnje so rdeče. Imajo pecelj, v sredini pa koščico. Češnje so sladke in gladke.

Marelica je oranžne barve, sladka. V sredini ima veliko koščico.

Borovnice so modre. Rastejo na nizkem grmičevju. Jagode so rdeče. Velike rastejo v vrtu, majhne pa v gozdu. Sadje pred uporabo operemo.

Sadje je zelo zdravo. Mama skuha kompot, marmelado, speče zavitek. Iz sadja delamo tudi sadne sladolede.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrok odide na tržnico, opazuje, okuša in kupuje sadje.

V razredu prelaga sadje v posamezne košare, ga opazuje, okuša, tipa, opisuje.

Otroku zavežemo oči, sadje prepoznava s tipom in okusom. Ugotavlja, da so češnje sladke in gladke, marelice velike in sladke, jagode hrapave in sladke. utrjuje barve, oblike, količine, šteje sadje.

Otrok ponazori obiranje češenj, marelic, jagod in borovnic. Zapoje in zapleše pesmico Rdeče češnje rada jem. Razvija motoriko govornih organov: oblizuje ustnice, namazane s sokom sadja; liže sladoled, pobira koščice češenj s cevko; prenaša koščice s cevko iz enega kroga v drugega; nauči se pesmico Mete Rainer Borovnice.

Vsebino pesmice ponazori z gibi.

Otrok stopi v krog na sredini učilnice. Defektolog našteva različno sadje. Ko omeni poletno sadje, mora otrok počepniti. Vloge zamenjamo.

Razvršča sadje po velikosti, po barvah. Niza zaporedje. Barva zaporedje rdeč krog, en oranžen, en moder krog.

Otrok dobi kupček kartic, na katerih je narisano različno sadje. Njegova naloga je, da odbere samo poletno sadje in ga zloži na kupček. Nato defektolog pobere vse

karte, jih zmeša, obrne in postavi v vrsto. Otrok odpre karte in išče pare. Zmagovalec je tisti, ki ima največ parov. Po želji si izbere sadje, ga opere in poje.

Posluša uganko: Spomladi rezveseljuješ ljudi s svojimi lepimi belimi cvetovi. Poleti pa visiš na veji na dolgem peclju in se gugaš v vetru. Tedaj si rdeča. Ko si zrela si sočna in okusna. V tebi je trda koščica. Kaj si? Otrok ugotovi, da je to češnja.

Nato vzamemo kartončke, na katerih je narisano sadje, poleg pa so imena sadja. Otroku pokažemo slike: ugotovi, katero sadje je narisano , nato poišče še ustrezno besedo in jo prebere. Lahko pa najprej vzame napisano ime sadja, jo prebere, nato pa poišče še ustrezno sliko.

Otrok prepoznava manjkajočo črko v besedi. Defektolog napiše na tablo ime sadja. Ena črka manjka, otrok pa pove, katera: če_nja, ma_elica. Otrok dobi slike sadja, njegova naloga je, da ga pobarva in napiše ustrezno ime sadja.

Defektolog nariše otroku sadje, njegova naloga pa je, da prešteje sadeže in napiše ustrezno številko.

Defektolog da otroku napisano številko na kartončku. Njegova naloga je, da prepiše številko in nariše ustrezno število češenj; toliko kot ima številko.

Otrok skrije sadje v učilnici. Sošolec ga mora poiskati (vroče – mrzlo).

Otrok naredi sadno kupo: odbira sadje, ga okuša, reže.

Sodeluje pri peki češnjevega zavitka.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok gre do tržnice.
Ponazarja obiranje češenj, marelic, borovnic.
Prenaša košaro s sadjem, jo dviguje.
Igra se vroče-hladno.
Dela počepe.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.
Prepeva ljudsko pesmico: Rdeče češnje rada jem in zraven zapleše.
Usvaja besedilo pesmice Mete Rainer Borovnice.
Vsebino pesmi ponazarja z gibom in plesom. Pesem spremlja z igranjem na zvočne paličke.

Likovna vzgoja

Otrok barva z vodenimi barvicami, s kredami v obris marelic, jagod.
Trga in lepi papir v obris marelic, jagod.
Izrezuje marelice, jagode iz papirja, blaga.
Perforira po obrisu marelic, jagod.
Lavira marelice, jagode.
Prosto riše sadje.

Delovna vzgoja

Šiva po obrisu marelic, jagod na karton, leakril, juto.
Oblikuje marelice iz gline in barva.
Slika na steklo jagode.

Domača opravila

Otrok pripravi sadno kupo.
Sodeluje pri peki češnjevega zavitka.

CVETOČI TRAVNIK

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje cvetlice na travniku in jih doživlja z vsemi čutili,
- zaznava in prepoznava cvetlice,
- pokaže in imenuje cvetlice (ivanjščica, zlatica, grintavec),
- opisuje cvetlice,
- sestavi cvetlice iz delov,
- utrjuje barve, oblike, velikost, dolžino,
- posluša uganko,
- posluša kosilnico,
- ponazarja trave v vetru,
- prepeva pesmico o travniku,
- spozna in si zapomni, da ne sme hoditi po visoki travi, da ne sme natrgati preveč cvetlic, da ne sme skakati po kupih sena,
- spozna, da mora cvetlice dati v vodo, vodo mora večkrat zamenjati.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- se jezikovno sporazumeva ob vsakodnevnih dejavnostih in socialnih situacijah (pozdravi, prosim-hvala, Mi prosim posodiš?),
- razume dve jezikovni navodili, npr. Nalij vodo v vazo, postavi cvetlice v vazo in odnesi vazo na mizo,
- posluša zgodbico, ki jo pripravi defektolog,
- sodeluje pri govornih igrah z glasovi, zlogi, besedami-defektolog pove glas, otrok pa ime cvetlice, npr. glas I-ivanjščica, glas Z-zlatica, glas K-kadulja itd.,
- imenuje travniške cvetlice,
- posluša besede, v njih prepoznava in ponavlja glasove in zloge in njihovo zaporedje, npr. zla-ti-ca, se-no,
- posluša besede in v njih prepoznava in ponovi začetni glas, npr. ivanjščica-glas I; seno-glas S,
- s kratko povedjo odgovori na vprašanja, npr. Zlatica je rumena,
- opiše cvetlice s pomočjo vprašanj,
- pove svoje želje in potrebe, npr. Jaz bi rad zmešal kartončke, na katerih so travniške cvetlice,
- pripoveduje o svojih doživetjih,
- po poslušanju obnovi zgodbico,
- oblikuje vprašalno poved, npr. Kaj ima ivanjščica?,
- oblikuje nikalno poved, npr. Ne bom se igral,
- nauči se pesmico Stane Vinšek: Na travniku.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša glasove: pomaga si s fonomimičnimi znak,i
- veže glasove v zloge ka-dul-ja, se-no,
- veže zloge v besede npr. kadulja, seno,
- bere imena cvetlic,
- bere kratke stavke ob ponazoritvi na slikah, npr. To je zlatica,
- vadi predpisalne spretnosti,
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje: vleče valovite črte, loke, zanke,
- spontano prepiše velike tiskane črke; in jih povezuje z glasovi cvetlic,npr. zlatica
- v zapisani besedi obkroži enake črke, npr. zlatica,
- v zapisani besedi podčrta različne črke, npr. zlatica,
- igra se s črkami-išče pare,
- prepiše imena travniških cvetlic,
- prepozna manjkajočo besedo v znani besedi in jo napiše, npr. zl_atica,
- zapiše besedo ob sliki travniške cvetlice,

- dopolni poved, npr. Zlatica je rumena,
- iz kupa knjig poišče knjigo, ki prikazuje travniške cvetlice.

Količine in številke

Otrok:

- natoči vodo v vazo, jo pretaka iz ene vaze v drugo, nosi vazo z vodo,
- posluša navodilo in postavlja vazo na mizo, pod stol, pred zvezek, za zvezek, na levo stran mize, na desno stran mize,
- pokaže ivanjščico z dolgim steblom, zlatico s kratkim steblom; pokaže okrogel cvet ivanjščice, okrogel cvet grintavca,
- ureja cvetlice po zaporedju: prva je ivanjščica, druga zlatica, zadnja grintavec,
- ureja cvetlice po dolžini stebla: najdaljši grintavec, najkrajša zlatica,
- razvršča cvetlice po barvah in dolžini stebla,
- imenuje barve in dolžino stebla,
- niza zaporedje: ena vijolična koralda, ena bela in ena rumena koralda,
- nadaljuje zaporedje: dva vijolična, en bel, dva rumena kroga,
- barva zaporedje dva vijolična kroga, en bel, dva rumena kroga,
- ureja cvetlice v vrsto: v 1. vrsto grintavce,
  v 2. vrsto ivanjščice,
  v 3. vrsto zlatice,
- ugotavlja katerih je največ, katerih najman,
- šteje cvetlice in se jih dotika,
- šteje poskoke,
- stoji ob oknu in šteje okna na sosednji hiši,
- se igra igre, kjer šteje, npr. EN, DVA, TRI; pa povej število (vrže kocko in skuša prešteti pike na kocki in pove številko);
- odvzema in dodaja cvetlice in ugotavlja, koliko jih ima,
- si zapomni število cvetlic v eni skupini in nadaljuje s štetjem v drugi skupini,
- prepozna in utrjuje številke od 1 do 5,
- poveže količino ivanjščic, zlatic s številkami, npr. na mizi ima tri ivanjščice, poišče številko tri in jo doda k ivanjščicam,
- uredi števila od 1 do 5; od 5 do 1,
- vstavi manjkajočo številko, npr. 1, _, 3, 4, 5,
- določi naslednik števila 4,
- prepiše številke,
- samostojno napiše številke od 1 do 5, npr. dobi slike, na katerih so narisane travniške cvetlice, njegova naloga pa je, da jih prešteje in napiše ustrezne številke,
- sešteva, odšteva in dopolnjuje ko odgovarja na preprosta vprašanja iz vsakdanjega življenja, npr. Koliko čajev si že razdelil? Koliko jih še moraš?,
- napove rezultat, npr. Katero steblo cvetlice se ti zdi daljše?,

- spozna denar,
- utrjuje položaj cvetlice glede na predmete v razredu (nad-pod, zgoraj-spodaj, spredaj-zadaj, levo-desno),
- se premika v razredu po navodilih dva koraka naprej, tri nazaj, štiri v levo, dva v desno,
- posluša računsko zgodbico.

Vsebina

Trava je poleti vsak dan bolj visoka. Kmetje jo kosijo. Kosijo jo s kosilnico in s koso. Trava se suši na soncu. Posušeno travo imenujemo seno. Seno lepo diši. Na travniku rastejo ivanjščica, zlatica, grintavec in druge cvetlice (kozja brada, kadulja). Zlatica ima v zemlji korenine. Iz korenine požene zeleno steblo. Na steblu ima zlatica zelene liste. Na koncu stebla pa so majhni rumeni cvetovi. Grintavec ima v zemlji korenine. Iz korenine požene zeleno dolgo steblo. Na steblu ima zelene liste in na koncu vijoličast cvet.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrok odide na travnik pred šolo. Na robu travnika naredi s sošolci krog. Prime se za roke in govori pesmico; krog se vse bolj vrti:

Rasti nam mehurček plavi,
da balon postaneš pravi!
Vendar pazi, da ne počiš,
na obroke, da ne skočiš!

Na besedo skočiš otrok počepne ali usede. Po tej sprostitveni igrici otrok odtrga eno ivanjščico, eno zlatico, en grintavec, eno kaduljo, eno deteljo in vse te cvetlice poveže v šopek. Ugotavlja, da je trava visoka.

Opisuje ivanjščico, zlatico, grintavec.

Utrjuje barve, oblike, velikost, dolžino (grintavec ima zelo dolgo steblo, detelja kratko).

Zapoje in zaraja pesmico Travnički so že zeleni.

Ko pride v učilnico natoči vodo v vazo, pretaka vodo iz vaze v vazo, nosi vazo z vodo in postavi šopek v vazo.

Odbira cvetlice: skupaj združi vse ivanjščice, vse zlatice, vse grintavce itd. Cvetlice opisuje po delih. Utrjuje barve, oblike, velikosti, količine in števila. Vonja cvetlice, jih tipa. Sestavi cvetlice po delih in jih pobarva. Ureja jih po barvah, po dolžini stebla. Niza zaporedje; nadaljuje zaporedje. Šteje cvetlice, poišče ustrezne številke glede na količino cvetlic; prepiše številke.

Otrok se usede v krog na tla. Na sredini kroga je šopek travniških cvetlic. Učitelj

opisuje cvetlico, naloga otroka pa je, da prepozna cvetlico in jo pokaže v šopku. Če ima razvit govor, jo imenuje. Šteje cvetlice, dodaja, odvzema. Otrok, ki v igri zmaga, dobi bonbonček.

Vloge lahko zamenjamo. Cvetlice lahko opisuje tudi otrok in postavlja uganko sošolcem.

Spontano prepiše s table imena cvetlic napisanih z velikimi tiskanimi črkami. Nato v zapisani besedi obkroži enake črke; nato podčrta različne črke.

Otrok skuša prepoznati cvetlico s tipom. Zavežemo mu oči, v roko mu damo cvetlico. Otrok jo tipa, vonja in jo skuša prepoznati in imenovati. Šteje cvetlice; dodaja, odvzema. Nato vadi predpisalne spretnosti (glej 1. razvojno stopnjo).

Defektolog napiše na tablo ime cvetlice; naloga otroka je da prepozna in pove manjkajočo črko, npr. ka_ulja. Nato tvori kratko poved.

Sedimo v krogu na tleh. Vsak otrok ima pred seboj svoje barvice. Na sredini kroga je na tleh rdeča škatla, v njej pa so na kartončkih slike travniških cvetlic. Vsaki cvetlici manjka en del. Naloga otroka je, da izbere cvetlico po svoji želji, jo imenuje, ugotovi, kaj manjka, in manjkajoči del doriše. Nato kartončke ponovno zberemo skupaj in vzpodbudimo otroka: "Kdo želi kartončke premešati in ponuditi sošolcu?" Ko dobimo vodja igrice, ta ponudi slike sošolcem.

Naloga otroka je, da potegne kartonček, imenuje cvetlico in jo skuša opisati. Nato poišče napisano besedo-ime cvetlice in ga doda h kartonu, na katerem je narisana cvetlica. Nato prebere napisano besedo ali dopolni poved. Nauči se pesmico Stane Vinšek Na travniku.

Sto rožic se zbudi
in mladi dan pozdravi,
ko sonce zablesti
na sveži rosni travi.

Sto ptičic žvrgoli.
Brenčijo vse čebele
in sapica podi
čez svod oblake bele.

Posluša računsko zgodbico: Alenka je vsa vesela odšla na travnik. Hotela je natrgati cvetlice za svojo mamico. Odtrgala je dve ivanjščici, dve zlatici in en grintavec. Koliko cvetlic je imela Alenka v šopku, ki ga je dala mamici? Otrok ponovi zgodbico, nastavi aplikate, napiše številke, sešteje in odgovori.

Ali: Špela je prinesla domov zelo lep šopek travniških cvetlic. Takoj ga je dala v vodo. Njena sestrica Petra je preštela cvetlice v vazi. Ugotovila je, da je v šopku pet cvetlic. Naslednji dan je Špela zamenjala cvetlicam vodo. Ugotovila je, da sta dve cvetlici oveneli. Koliko cvetlic je še ostalo v šopku? Otrok ponovi zgodbico nastavi aplikate, napiše številke, odvzame dve cvetlici in pove odgovor.

Stopimo v krog: defektolog pripoveduje imena cvetlic, ko otrok zasliši ime travniške cvetlice, mora počepniti. Vloge v skladu z željami otrok zamenjamo. Nato

dobi otrok list, na katerem je narisana cvetlica in napisana začetna črka. Dopolniti mora ime cvetlice.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok hodi v krogu, na besedo skočiš počepne.
Sedi v krogu: lahko turški sed.
Ponazarja košnjo trave, gibanje cvetlic v vetru.
Hodi po navodilu.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu.
Usvaja besedilo pesmice Stana Vinšek Na travniku.
Usbaja melodijo pesmice Na travniku.
Ponazarja besedilo pesmice z gibi, npr.

Sto rožic se zbudi	V krogu čepi na tleh.
in mladi dan pozdravi,	Vstane, iztegne roke, široko, kot da pozdravi.
ko sonce zablesti	Prime se z rokami v bok in se zavrti v desno.
na sveži rosni travi	
sto ptičic žvrgoli.	Stoji v krogu, z rokami ponazarja čivkanje ptičkov: odpira in zapira dlan.
Brenčijo vse čebele	Na mestu ponazarja letanje čebel.
in sapico podi	Prime se za bok in se zavrti v levo.
čez svod oblake bele.	

Petje pesmice spremlja s ploskanjem, z zvočnimi paličkami, z Orffovnimi instrumenti, z Ulwila instrumenti.

Prepoznava glasno-tiho, hitro-počasno igranje.

Zapoje pesem Travnički so že zeleni in ob tem zapleše.

Likovna vzgoja

Otrok barva z voščenkami, z barvastimi kredami v obris grintavca.
Trga in lepi papir v obris grintavca.
Tiska s prstki v obris grintavca.
Perforira po obrisu grintavca.
Lavira grintavec.
Prosto riše travnik poleti.

Delovna vzgoja

Oblikuje grintavec iz žice in papirja.
Šiva po obrisu grintavca.
Riše na bombaž grintavec in ga pobarva.

ŽIVALI NA TRAVNIKU

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- opazuje živali na travniku in jih doživlja z vsemi čutili,
- zaznava in prepoznava živali na travniku,
- pokaže in imenuje travniške živali,
- opisuje čebelo,
- sestavlja čebelo po delih,
- utrjuje barve, velikosti (mravlje so zelo majhne), oblike (panj ima obliko pravokotnika),
- okuša med in ugotavlja, da je sladek,
- dviga kozarec z medom in ugotavlja, da je težak,
- po značilnih gibanjih prepoznava živali (čebela leta, metulj leta, polž leze, kobilica skače),
- ponazarja živali: čebelo, metulja, polža, kobilico; - leta kot čebela, skače kot kobilica, se plazi kot polž,
- prepeva pesmice o čebeli, o čmrlju, o metulju, o mravljici,
- šteje čebele,
- spozna koristi čebel in pomen medu za zdravje,
- seznani se z nevarnostjo pika čebel in z ukrepi ob piku,
- spozna pridnost čebel in mravelj (kdor je priden, delaven, je priden kot čebela).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- izraža z mimiko in gibi svoje želje, potrebe, čustva,
- se jezikovno sporazumeva ob vsakodnevnih dejavnostih in socialnih situacijah (pozdravi, prosi, se zahvali, odzdravi itd.),
- razume dve jezikovni navodili: obkroži enake črke, podčrtaj različne črke,
- posluša zgodbico, ki jo sestavi defektolog,
- sodeluje pri govornih igrah z glasovi, zlogi besedami,
- imenuje travniške živali in njihove aktivnosti,
- posluša besede in v njih prepoznava, ponavlja zloge, glasove, njihovo zaporedje,

- posluša besede in v njih prepoznava in ponavlja začetni glas, zlog,
- odgovori s trobesedno povedjo, npr. Čebela nabira cvetni prah,
- s pomočjo vprašanj opiše čebelo,
- pove želje in potrebe: Rad bi še med
- pripoveduje o svojih doživetjih,
- po poslušanju obnovi zgodbico,
- oblikuje vprašalno poved: Kam nosi čebela cvetni prah?,
- oblikuje nikalno poved: Ne maram meda,
- nauči se pesmico Vojana Tihomirja Arharja Čmrlj ali pesem Mete Rainer Metuljčki.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša glasove, veže glasove v zloge, zloge v besede: č, e, b, e, l, a; če-be-la, čebela,
- bere kratke besede in jih globalno prepozna,
- bere kratke stavke,
- vadi predpisalne spretnosti (glej 1. razvojno stopnjo),
- izvaja gibalno-grafične vaje za pisanje: vleče valovite črte, loke, zanke,
- spontano prepisuje imena živali z velikimi tiskanimi črkami,
- v zapisani besedi obkroži enake črke čebela,
- v zapisani besedi podčrta različne črke čebela,
- prepiše imena travniških živali,
- prepozna manjkajočo črko v napisani besedi če_ela,
- samostojno napiše besedo ob narisani sliki živali,
- dopolni poved, npr. Čebela l _ _ _ .

Količine in številke

Otrok:

- pokaže panj in ugotovi, da je pravokotne oblike,
- imenuje pravokotno obliko,
- poišče v razredu še kako pravokotno obliko in imenuje predmet,
- odbira rumene čebele, zelene kobilice, bele metulje,
- po velikosti uredi živali, npr. največja je kobilica, najmanjša čebela,
- ugotavlja, kaj je večje: čebela ali metulj,
- živali razvršča po barvah in velikosti,
- niza zaporedje: dve zeleni koraldi, dve beli in ena rumena,
- barva zaporedje dva zelena kroga, dva bela, en rumen,
- imenuje barve, velikost,
- ureja živali v vrsto: v 1. vrsto kobilice,
  v 2. vrsto metulje,
  v 3. vrsto čebele.

- ugotavlja, katerih je več, katerih je enako, katerih najmanj,
- šteje živali in se jih dotika,
- šteje korake (stopi tri korake, stopi pet korakov),
- stoji ob oknu in šteje avtomobile, ki jih vidi zunaj,
- šteje živali, nato odvzema, prešteje, doda in ponovno prešteje,
- si zapomni število živali v eni vrsti in nadaljuje s štetjem živali v drugi vrsti ,
- prepozna in imenuje številke od 1 do 5,
- poveže količine živali s številkami od 1 do 5,
- uredi števila od 1 do 5, od 5 do 1,
- vstavi manjkajočo številko v številski vrsti,
- določi naslednik danega števila od 1 do 5,
- prepiše številke od 1 do 5,
- samostojno napiše številke od 1 do 5,
- meri med z žlico,
- spozna denar od 1 do 5,
- se pomika po navodilih: tri korake nazaj, dva naprej, dva levo, tri desno, en korak naprej,
- posluša računsko zgodbico.

Vsebina

Na travniku živijo čebele, metulji, čmrlji, mravlje, kobilice, polži. Čebele letajo od cveta do cveta. Nabirajo cvetni prah in ga odlagajo v koške. Nosijo ga v čebeljnak. V čebelnjaku odlagajo cvetni prah v panje. Panj je pravokotne oblike. Čebela ima glavo in trup. Na glavi ima tipalke. Na trupu ima krila, nožice s koškom in zadek. Čebela leti.

Kobilica skače, polž leze, metulj leti.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otrok odide na travnik in se igra igro kobilice. Defektolog razloži igro. Otrok si mora predstavljati, da je kobilica. Mirno leži v travi. Tu je toplo in tiho. Vsak te težko odkrije, ker si take barve kot trava. Čakaš in čakaš, potem pa, ker loviš muho, nenadoma skočiš zelo visoko v zrak in daleč proč.

Po tej igrici otrok opazuje živali na travniku. Utrjuje barve: čebele so rumene, rjave, mravlje so rjave, metulji so beli-belinčki, rumeni-citrončki, pisani, kobilice so zelene. Metulji, čebele in čmrlji letajo, kobilice skačejo. Opisuje čebelo. Utrjuje količine in številke.

Defektolog pokaže sliko, otrok imenuje žival, jo opiše, pove, kakšne barve je in kaj dela. Z gibom ponazori gibanje živali. Poišče napisano ime živali in ga doda k sliki. Nato defektolog skrije slike, otrok prebere besedo in poišče ustrezno sliko. Šteje živali. Poišče ustrezno številko in jo doda h količini. Niza zaporedje, barva zaporedje.

Imenuje barve. Ugotavlja, katera žival je največja.

Otrok se igra pantomimo. Ponazori gibanje živali. Drugi morajo ugotoviti, katero žival je ponazoril in jo imenujejo.

Otrok dobi list. Na listu so različne živali. Njegova naloga je, da obkroži samo travniške živali. Ob vsaki narisani travniški živali napiše njeno ime. Napisana je prva črka.

Pod slikami ima napisana imena živali. Njegova naloga je, da obkroži enake črke in podčrta različne črke (čebela, metulj, kobilica).

Vstaviti mora manjkajoče črke: čebela, metulj, kobilica.

Defektolog naredi iz kartona travniške živali in jih pritrdi na paličko, ter si izmisli preprosto zgodbico. Naredi oder-travnik, nauči otroke zgodbico in ti jo zaigrajo. Nastopajo čebela, metulj, kobilica, polž, čmrlj.

Otrok dobi list, na katerem so narisane travniške živali. Njegova naloga je, da samostojno napiše ob vsaki sliki ime. Nato besede prebere.

Otrok opazuje čebelo in jo opisuje. Čebelo sestavi po delih. Spozna koristi čebel. Okuša med. Oblizuje ustnice namazane z medom, visoko dviguje jezik, na vsako stran lica, oblizuje se kot muca. Ugotavlja, da je med sladek. Dviguje kozarec medu. Ugotavlja, da je kozarec medu težek. Prazen kozarec je lahek. Utrjuje oblike. Panj ima pravokotno obliko. V razredu poišče še druge predmete pravokotne oblike in jih skuša imenovati. Posluša brenčanje čebel. Ugotavlja, od kod prihaja zvok. Posluša besede, ki jih pripoveduje defektolog, in ugotavlja, kateri so prvi glasovi besed, npr. čebela, polž... Nato dobi list, na katerem ima narisane različne travniške živali. Njegova naloga je, da obkroži samo čebele in jih pobarva.

Defektolog pripoveduje imena živali. Ko otrok zasliši ime travniške živali počepne. Njegova naloga je, da dobro posluša. Hitrost pripovedovanja stopnjujemo.

Otrok usvoji pesmico Vojana Arharja Čebela:

Čebela Bučela
od jutra do mraka
sladko medico
v lonček nataka.

Nauči se pesmico Vojana Tihomirja Arharja Čmrlj:

Trla - mrla, trla - mrla,
poslušajte godca čmrlja.
Jaz pa skočim do soseda,
koj se vrnem s kapljo meda.
Pogostimo dedka čmrlja
trla - mrla, trla - mrla.

ali pesem Mete Rainer Metuljčki:

Metuljčki lahkokrili
so zajtrk zamudili,
čebele so jih prehitele.
Povabile so metulje:
"Pridite na zajtrk k nam,
imamo polno meda."
Metuljčki brž:
"O, to pa to!
Lačni smo zelo!
A zajtrk smo zaspali,
pa tudi bi lahko
pri delu lepa krilca si zapackali."

Otrok se igra govorno igrico: defektolog reče čebela, otrok nadaljuje leti;

polž-leze;
metulj-leti;
kobilica-skače.

Z gibi ponazori živali.

Ali: defektolog reče leti, otrok mora povedati kaj, npr. čebela, metulj, čmrlj.

Defektolog reče čebela,otrok se giba po prstih kot čebela. Reče polž, otrok se plazi, kobilica, otrok skače, metulj, leta kot metulj.

Posluša računsko zgodbico. Na ivanjščico so prileteli tri čebele in dva metulja. Koliko živali je bilo na ivanjščici? Otrok ponovi zgodbico. Nastavi aplikate, poišče številke, prešteje in poišče ustrezno številko vsote, pove odgovor.

Ali: Po travniku so letali metulji. Tomaž jih je opazoval in štel. Videl je dva belinčka, dva citrončka in enega pisanega. Koliko metuljev je videl Tomaž ?

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok leta kot metulj, čebela, čmrlj, se plazi kot polž, skače kot kobilica.

Gibalno-ritmična vzgoja

Otrok aktivno sodeluje v jutranjem krogu, izbira in predlaga pesmice z vsebino travniških živali; pove, kako bomo pesmico spremljali z gibi.

Posluša kaseto Huda mravljica.

Pridobiva besedilo in melodijo pesmice Lučke Kupper Čmrlj trobentač:

Zum, trarara, zum, trarara
zum, trara, zum, trara
zum, zum, zum, zum, zum
hej, vstanite čmrlji vsi,
lep je dan in čas beži!
Zum, trara, zum, trara,
zum, zum, zum, zum, zum.

Z gibom ponazarja vsebino pesmice; pesmico spremlja s ploskanjem, z zvočnimi paličkami, z Orffovimi instrumenti ali z Ulwila instrumenti.

Dramatizira pesmico.

Prepoznava Orffove instrumente po značilnih glasovih; ugotavlja glasno-tiho, hitro-počasno igranje.

Likovna vzgoja

Otrok barva z vodenimi brvicami, z barvastimi kredami v obris metulja.
Trga in lepi papir v obris metulja.
Tiska s prstki v obris metulja.
Perforira po obrisu metulja.
Prosto riše metulja.
Lavira metulja.

Delovna vzgoja

Oblikuje metulja iz plastelina, gline.
Šiva po obrisu metulja, na juto.
Slika metulja na steklo.

Domača opravila

Otrok sodeluje pri peki medenjakov.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje sposobnosti opazovanja poletja
- spoznavanje značilnosti poletja
- spoznavanje sadja, ki dozori poleti (češnje, marelice, breskve, borovnice, maline, jagode)
- spoznavanje travniških cvetlic (ivanjščica, grintavec, zlatica, kadulja, kozja brada, detelja)
- spoznavanje travniških živali (čebela, čmrlj, metulj, mravlja, polž, kobilica, krt, muren)
- razvijanje čutil
- razvijanje govora, branja, pisanja
- razvijanje sposobnosti pridobivanja količin in številk
- razvijanje osnovne in fine motorike
- razvijanje ustvarjalnosti
- razvijanje odnosa do narave
- vzpodbujanje k aktivnemu sodelovanju s pomočjo sprostitvenih iger, ustvarjalnega giba in jutranjega kroga
- razvijanje pozitivne samopodobe

ZNAČILNOSTI POLETJA

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opazuje značilnosti poletja z vsemi čutili,
- zaznava in prepoznava značilnosti poletja,
- imenuje in opiše značilnosti poletja v naravi, na slikah,
- primerja in razlikuje značilnosti poletja od drugih letnih časov,
- utrjuje barve, oblike, velikost, dolžino,
- spozna pot od pšeničnega zrna do kruha,
- razvija pozitiven odnos do kruha in do druge hrane,
- spozna nevarnosti poletnih neviht,
- spozna nevarnost okužbe s klopom,
- spozna nevarnosti pri plavanju,
- samostojno izbere poletno obleko,
- spozna potrebo po dobri in primerni obutvi pri hoji v hribe,
- prepeva pesmice z vsebino poletja,
- ponazarja aktivnosti, ki so značilne za poletje (plavanje, obiranje češenj, obračanje sena itd.).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša besede, povezane z značilnostmi poletja, v njih prepoznava in ponovi glasove in zloge in njihovo zaporedje: nevihta, sonce, vroče,
- posluša besede povezane s poletjem, v njih prepoznava in ponovi začetni in končni glas, zlog, - pšenica, seno itd.,
- posluša kratke stavke, prepozna in pove začetek in konec stavka: Poleti včasih bliska in grmi,
- posluša zelo kratke stavke, prepozna in pove zaporedje in število besed v stavku: Dan je najdaljši,
- posluša značilnosti vseh štirih letnih časov, uganko, računsko zgodbico,
- razvija besedišče z besednimi igricami,
- tvori večbesedne povedi in stavčne strukture,
- samostojno opiše značilnosti poletja,
- samostojno pripoveduje o svojih doživetjih,
- si izmišlja svoje zgodbe,
- se spontano pogovarja z vrstniki in odraslimi,
- vadi osebno pogovarjanje in pogovarjanje po telefonu,
- vadi temeljna načela vljudnega pogovarjanja in dogovarjanja,
- prenese govorno sporočilo,
- obnovi vsebino prebranega,
- pesem se nauči.

Branje in pisanje:

Mladostnik:

- globalno prepoznava napise: STOP, WC, znake avtomobilov,
- spoznava knjige, revije kot vir informacij, da poišče npr. sliko v reviji ali knjigi
- spozna velike tiskane črke,
- mladostnik, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom pa nadaljuje s spoznavanjem malih tiskanih črk, nekateri tudi pisanih črk po individualnem programu,
- bere zloge: npr. vro-če, son-ce, so-par-no, to-ča,
- bere besede: npr. poletje, sladoled, toča, soparno,
- bere povedi: npr.Poleti je vroče,
- prebere kratko vprašanje in napiše odgovor: Kakšen je dan poleti? Dan je najdaljši. prebere kratko besedilo - npr. Nevihta,
- obnovi prebrano,
- prepiše črke naslova,
- napiše naslov,
- prepiše besede, povezane z značilnostmi poletja,
- prepiše kratke povedi povezane z značilnostmi poletja,

- piše po nareku besede, ki so povezane s poletjem,
- napiše manjkajočo besedo v povedi k sliki, ki prikazuje poletje,
- rešuje križanko, povezano s poletjem,
- samostojno napiše besedilo, povezano s poletjem-kratke povedi.

Količine in številke

Mladostnik:

- razlikuje lastnosti predmetov in imenuje barve, oblike, velikost,
- prepozna in imenuje telesa, krogla in like, krog,
- ureja slike s sladoledom po rastoči moči: prvi kornet z eno kepico sladoleda, drugi kornet z dvema kepicama itd.,
- razvršča slike s sladoledom po barvah, po številu kepic,
- oceni v katerem kornetu je največ kepic, v katerem najmanj,
- razume: nobeden, ko vidi kornet brez kepic,
- povezuje količine in številke od 5 naprej-na kornetu ima 6 kepic sladoleda, poišče številko 6 in jo doda k sladoledu,
- imenuje številke od 5 naprej v individualnem obsegu,
- šteje s prsti od leve proti desni,
- šteje nazaj,
- se uči uporabljati prste pri štetju in enostavnem računanju,
- igra se človek, ne jezi se, domino, s kockami, ki imajo pike,
- dodaja, odvzema in dopolnjuje - imaš 6 kornetov, v 3 si že dal kepice sladoleda, v koliko kornetov jih moraš še dati?,
- prepiše številke,
- samostojno piše številke po nareku h količini narisanih kornetov ali kepic sladoledov,
- posluša računsko zgodbico,
- vzpodbujen je k samostojnemu pripovedovanju računske zgodbice,
- spozna denar od 5 tolarjev naprej v individualnem obsegu,
- uporablja denar pri nakupovanju sladoleda,
- razume pomen simbolov v računu: plus; minus ; je enako,
- napiše račun.

Vsebina

Poleti je vroče in večkrat soparno. Včasih nas presenetijo nevihte. Takrat se bliska in grmi. Lahko tudi pada toča. Toča poškoduje vrtne in poljske pridelke, avtomobile in vinograde. Dan je najdaljši, noč najkrajša. Po poljih brnijo kombajni. Kmetje spravljajo zlato zrnje. Kosci kosijo visoko travo. V sadovnjaku so dozorele češnje, marelice, breskve. V gozdu so dozorele borovnice, jagode. Na travnikih rastejo poletne cvetlice.

DEFEKTOLOGIJA

Poleti imamo počitnice. Ker je vroče, se kopamo v potokih, rekah, jezerih, bazenih, v morju. Poleti se moramo zaščititi pred vročimi sončnimi žarki. Velikokrat gremo v hribe, kjer je manj vroče. Oblečemo obleko s kratkimi rokavi, kopalke, obujemo sandale. Radi ližemo lučke in sladoled.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Odpremo okno v učilnici in mladostnik »plava po zraku«. Defektolog pove, da naj si mladostnik predstavlja, da plava v morju. V učilnici si poišče dovolj prostora, stopi narazen in dvigne roke nad glavo. Maha z rokami in obrača glavo tako, kot to delamo pri kravlu. Defektolog pokaže. Zamahi naj bodo počasni in močni. Nato naredi nakaj hitrih zamahov, pa spet počasnejših.

Nato mladostnik stopi k odprtemu oknu in opazuje značilnosti poletja. S pomočjo vprašanj opisuje poletje. Utrjuje barve, oblike, velikost, dolžino. Pokaže z rokami - dan je najdaljši, noč najkrajša. Razvija sluh-posluša veter, ptice. Utrjuje količine in številke - šteje drevesa, avtomobile. Zapoje pesmico o poletju, npr. Travnički so že zeleni.

Mladostnik si ogleda film Poletje. S pomočjo vprašanj pripoveduje, kaj je videl. Aktivnosti ponazori z gibi.

Defektolog pripravi listke, na katerih so napisana vprašanja. Listke oštevilči in jih shrani v vrečko iz blaga. Mladostnik potegne listek, prebere vprašanje npr. Kdaj se kopamo?, odgovori, poišče ustrezno sliko, prepozna in imenuje tudi številko.

Nauči se pesmico Karla Pahorja Polžek orje

Polžek orje, miška seje
zrasla bo pšenička,
polžek orje, miška seje
zrasla bo pšenička.
Polžek jo opleje,
miška jo požanje,
polžek jo opleje,
miška v mlinu zmelje.

Posluša uganko:

Kmetič jo je posejal, deklič pa požel,
mlinar jo je v moko zmlel
pek v dišeče štručke del.

Pove, da je to pšenica. Prepiše uganko in odgovor.

Nauči se pesmico Nika Grafenauerja Pesmica o kruhku:

Mamica bi kruhek pekla,
toda moke ni.
Teci, teci,
mlinu reci,
žita naj zdrobi!

Rad bi zlato mlel ti žito!
Teci, teci,
njivi reci
naj pšenice da!

Dala njiva bi pšenico,
toda zrela ni.
Teci, teci,
soncu reci,
naj jo pozori.

Miselno združuje: defektolog nariše poletno sadje, travniške cvetlice, živali. Naloga mladostnika je, da obkroži z rumeno barvo sadje, z zeleno cvetlice, z rjavo živali. Prešteje sadje, cvetlice, živali in napiše številke.

Sedimo v krogu na stolih. Defektolog pripoveduje o različnih aktivnostih v vseh 4 letnih časih. Naloga mladostnika je, da takrat, ko je omenjena poletna aktivnost, vstane s stola, pri ostalih aktivnostih pa sedi., npr.

se sankamo	-sedi
obiramo češnje	-vstane
ližemo sladoled	-stoji
se sončimo	-stoji
obiramo grozdje	-se usede.

Aktivnosti našteva na začetku počasi, nato pa vedno hitreje. Naloga mladostnika je, da dobro posluša. Tisti, ki se zmoti, izpade. Zmagovalec dobi bonbon.

Igramo se govorne igrice:

defektolog napiše na tablo prvo in zadnjo črko v besedi, povezani s poletjem, npr.

s _ _ _ _ _ _ d

Naloga mladostnika je, da pove besedo, nato napiše manjkajoče črke in pove kratko poved. Zmaga tisti, ki dopolni največ besed. Zmagovalec dobi za nagrado revijo Pil.

Defektolog sestavi kratko besedilo. Mladostnik ga prebere in obnovi prebrano s pomočjo vprašanj.

Mladostnik opazuje in opisuje slike, na katerih so narisane značilnosti poletja. Utrjuje barve, oblike, velikosti, dolžino. Imenuje aktivnosti, ki so značilne za poletje. Z gibi ponazori aktivnosti. Ob vsaki sliki napiše aktivosti z besedo, npr. plavamo.

Prepiše kratko poved s table. Zapoje pesmico Barčica po morju plava.

Pantomima: mladostnik ponazarja aktivnosti, ki so značilne za poletje. Naloga sošolcev je, da ugotovijo, kaj prikazuje. Tisti, ki največkrat ugane, je zmagovalec in dobi sladoled.

Mladostnik rešuje križanko, povezano z značilnostmi poletja.

Posluša računsko zgodbico: Matjaž je šel z mamico na morje. Pozno popoldan sta se sprehajala mimo pristanišča. V pristanišču sta videla 3 velike ladje, 5 jadrnic in 7 majhnih čolnov. Koliko plovil sta videla v pristanišču? Mladostnik ponovi zgodbico, nastavi aplikate, šteje, napiše račun, odgovori.

Nakupuje sladoled.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik ponazarja plavanje, obiranje češenj, obračanje sena, žetev pšenice itd.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Prepeva pesmice Travnički so že zeleni, Na planincah sončece sije, Barčica po morju plava, Polžek orje.

Z gibi ponazarja vsebino pesmic.

Dramatizira pesmico Polžek orje.

Prepevanje pesmice Polžek orje spremlja s palčkami, z Orffovimi instrumenti.

Razlikuje: glasno-tiho, hitro-počasno igranje.

Likovna vzgoja

Mladostnik barva z vodenimi barvicami v obris morske ribe. Barva z barvnimi kredami v obris morske ribe.

Trga in lepi papir v obris morske ribe.

Tiska z zamaški v obris morske ribe.

Perforira po obrisu morske ribe. Izrezuje morsko ribo. Lavira morsko ribo.

Prosto riše ribe.

Delovna vzgoja

Mladostnik nariše ribo na glazirano keramiko.

Oblikuje ribo iz gline.

Oblikuje ribo iz žice.

Slika ribo na steklo.

SADJE, KI DOZORI POLETI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opazuje sadje, ki dozori poleti z vsemi čutili
- prepoznava in imenuje sadje (češnje, marelice, breskve, jagode, borovnice, maline)
- opisuje sadje
- razvršča sadje po barvah, obliki, velikosti
- utrjuje barve, oblike, velikosti, višino
- ugotavlja in spoznava težo sadja, tehta sadje
- razlikuje gladko - hrapavo
- nakupuje sadje
- pere sadje, lupi sadje
- zapoje pesmico z vsebino poletja
- z gibi ponazori sadje
- spozna koristi in uporabo sadja
- spozna pomen sadja za zdravje
- spozna potrebo po uživanju sadja, ki postane del vsakdanjega življenja
- zapomni si, da mora sadje pred uporabo dobro oprati
- spozna nevarnosti pri obiranju sadja
- spozna nevarnosti okužbe s klopom in ukrepe pred okužbo
- pripravi sadje (sadno kupo, češnjev zavitek, jogurt s sadjem).

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti:

Mladostnik:

- posluša posamezne besede imen sadja, v njih prepozna in ponovi zloge in glasove in njihovo zaporedje,
- posluša imena sadja in prepozna in ponovi začetni in končni glas, zlog, npr. češnja, marelica,
- posluša poved, prepozna in pove začetek in konec povedi (Marelica ima koščico.), posluša poved, prepozna in pove zaporedje in število besed v povedi (Češnje so rdeče, gladke in sladke.),
- posluša uganke, zgodbico,
- z govornimi igrami razvija besedišče,
- tvori večbesedne povedi,
- samostojno opiše sadje,
- samostojno pripoveduje, kaj dela,
- se pogovarja z vrstniki v razredu, z drugimi defektologi,

- vadi temeljna načela vljudnega in uspešnega pogovarjanja (Kaj ste rekli prosim, ne razumem itd.),
- si zapomni govorno sporočilo in ga prenese, npr. Prosim ali lahko dobim nekaj risalnih listov?,
- obnovi vsebino.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- globalno prepozna napise iz okolice,
- lista knjige in revije ter poišče kako informacijo o sadju,
- spozna velike tiskane črke; mladostnik, ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom in je več let v 3. razvojni stopnji nadaljuje z individualnim programom pisanja malih tiskanih črk in pisanih črk,
- razume pomen posameznih prebranih besed - prebere besedo in poišče ustrezno sliko v ozadju,
- bere zloge, npr. bo-rov-ni-ce,
- bere besede, npr. marelice, breskve,
- bere povedi, npr. Iz marelic skuhamo marelično marmelado,
- prebere kratko vprašanje in napiše odgovor, npr. Kaj ima čebela?,
- prebere kratko besedilo, uganko, kratko besedilo povezano s sadjem, ki ga sestavi defektolog,
- obnovi prebrano s pomočjo vprašanj,
- prepiše črke naslova Sadje,
- napiše naslov,
- prepiše besede sadja s table,
- prepiše kratke povedi povezane s sadjem,
- napiše manjkajočo besedo v povedi k sliki, npr. Češnja je _ _ _ _ _ barve,
- spontano napiše nekaj o sadju.

Količine in številke

Mladostnik:

- razlikuje in imenuje barve, oblike: okroglo, velikost: velik-majhen, višino: visok-nizek, težo: težak-lahek,
- razvršča sadje po barvah, velikosti, obliki, površini,
- nadaljuje zaporedje niza: 4 rdeče kroge, 3 oranžne, 4 modre, 3 rdeče ...,
- barva isto zaporedje,
- oceni lastnosti sadja: največje, najmanjše, po količini: največ-najmanj,
- dviguje polno košaro češenj in ugotavlja, da je težka,
- dviguje prazno košaro in ugotavlja, da je lahka,
- določi položaj sadja: na krožniku, pred krožnikom, na levi strani krožnika, na desni strani krožnika,

- povezuje količine in številke od pet naprej: ob narisanem sadju poišče ustrezno številko,
- imenuje številke,
- šteje s prsti od leve proti desni,
- se uči uporabljati prste pri štetju,
- igra se domino - na kartah je na enem delu narisano sadje, na drugem pa število pik,
- dodaja, odvzema, dopolnjuje; na mizi imaš sedem skodelic, v štiri si že dal borovnice. V koliko jih še moraš dati?,
- prepiše številke,
- samostojno piše številke, npr. ob narisanem sadju napiše številke,
- posluša računsko zgodbico,
- spozna denar,
- uporablja denar pri nakupovanju sadja na trgu,
- razume pomen simbolov v računu,
- napiše račun in odgovori.

Vsebina

Poleti v sadovnjaku dozorijo češnje, marelice, breskve. V gozdu dozorijo borovnice, jagode, maline.

Češnje rastejo na drevesu. Češnja je rdeče barve, ima zelen pecelj, znotraj pa koščico. Češnje so gladke in sladke. Češnje obiramo. Iz češenj skuhamo kompot, spečemo češnjev zavitek.

Marelice rastejo na drevesih v toplih krajih. Marelica je oranžne barve, okrogla, v sredini ima koščico. Marelica je sladka. Marelice obiramo. Iz marelic kuhamo kompot, marelično marmelado. Iz marelic delamo tudi sladoled in pečemo pecivo.

Borovnice rastejo v gozdu na nizkem grmičevju. Borovnice so kisle in modre barve. Iz njih skuhamo kompot, borovničevo marmelado, stiskamo sirup, spečemo borovničevo torto. Iz suhih borovnic skuhamo čaj. Tudi iz borovnic delamo sladoled.

Rdeče jagode rastejo na posekah gozda, ob poteh v gozdu in po bregovih. Gozdne jagode so rdeče in zelo lepo dišijo. V gozdu dozorijo tudi gobe.

V gozdu moramo paziti na kolope. Ko pridemo iz gozda se moramo dobro pregledati.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Mladostnik si oglеduje in nakupuje sadje na trgu.

Ko se vrne s trga, opere sadje, ga prenaša, tehta, okuša, tipa, opisuje. Utrjuje barve, oblike, velikost. Ugotavlja težo.

Sadje prepoznava s tipom: v vrečki ima različno sadje. S tipom skuša ugotoviti, katero sadje drži v roki, in ga imenuje, nato opisuje. Utrjuje pojma gladko - hrapavo: češnje so gladke, breskve hrapave.

Sadje prepoznava s pomočjo okusa. Mladostniku zavežemo oči in ugotavlja, katero sadje je okušal. Sadje imenuje, opisuje. Sadje razvršča po obliki, velikosti. Utrjuje količine, številke.

Mladostnik posluša uganko: poleti visiš na veji, na dolgem peclju in se gugaš v vetru. Tedaj si svetlo rdeča ali celo črna. Ko si zrela, si sladka, sočna. V tebi je trda koščica, ki ostane, ko te pojem. Kaj si? Ponazori češnje na drevesu.

Defektolog naredi karte s slikami poletnega sadja, ena karta ima narisano cvetlico. Ta karta ima isti pomen kot Črni Peter. Mladostnik poteguje karte in išče pare. Komur ostane cvetlica v roki, izgubi igro.

Mladostnik razvija besedišče z igrami: defektolog napiše začetno in končno črko, mladostnik dopolni manjkajoče črke, npr. č_ _ _ _ a, b_ _ _ _ _ _ _ a

Mladostnik dokonča poved, npr.

Češnje so _____.
Marelice so _____.
Borovnice so _____.

Rešuje dopolnjevanke-besede, ki se pričnejo z:

Č: na drevesu rastejo-češnje
B: drobne in kisle-borovnice
M: oranžne in na drevesu visijo-marelice
J: sladka, rdeča in dišeča-jagoda
B: hrapava, velika s koščico-breskva

Defektolog našteva različno sadje, ko omeni poletno sadje, mladostnik počepne.

Ob narisanem poletnem sadju piše kratke povedi.

Bere besede in kratko besedilo, ki ga sestavi defektolog.

Karte s sadjem mladostnik premeša, obrne in postavi v vrsto. Išče pare, spomin, si vizualno zapomni, kje je slika sadja. Zmaga tisti, ki ima največ parov. Karte nato opisuje, utrjuje barve, oblike, velikost, količine, številke. Zapoje pesmico Mete Rainer Borovnice.

Mladostnik posluša zgodbico, ki so sestavi defektolog. S pomočjo slik jo obnovi in uredi slike po vrstnem redu. Sadju doriše manjkajoče dele.

Posluša računsko zgodbico, npr. Blaž je šel včeraj z mamico na trg. Kupila sta sadje. Prodajalec je dal v prvo vrečko 7 breskev, v drugo 9 marelic. Koliko sadja sta kupila Blaž in mama?

Mladostnik ponovi zgodbico, nastavi aplikate, prešteje, napiše račun in odgovori.

Ali: Simon je na trgu kupil 12 marelic. Ko je prišel domov, jih je 5 dal sestrici. Koliko marelic mu je ostalo?

Mladostnik ponovi zgodbico, nastavi aplikate, številke, prešteje, napiše račun, izračuna in napiše odgovor.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik gre na trg.
Ponazori obiranje sadje; dviguje se na prste, izteguje roke.
Ponazarja obiranje borovnic; počepne in obira.
Dela počepe, ko sliši ime pletnega sadja.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik aktivno sodeluje v jutranjem krogu.
Usvaja besedilo in melodijo švedske pesmi Sine in medved (Jalovec, 1994, 102).
Z gibi ponazarja vsebino pesmice
Petje spremlja z zvočnimi paličkami, s ploskanjem. z Orffovimi instrumenti, z Ulwila instrumenti.

Likovna vzgoja

Barva z vodenimi barvicami, z barvnimi kredami v obris sadja; vrsto sadja izbere sam.
Trga in lepi papir v obris sadja.
Tiska s zamaški v obris sadja na blago.
Perforira po obrisu sadja.
Lavira poletno sadje.
Praskanka-poletno sadje.
Prosto riše-poletno sadje, drevo s češnjami.

Delovna vzgoja

Šiva po obrisu sadje.
Oblikuje sadje iz gline.
Izrezuje sadje iz blaga.
Slika sadje na steklo.
Riše sadje na bombaž ali svilo, in ga nato pobarva.
Riše sadje na glazirano keramiko, in ga nato pobarva.

DEFEKTOLOGIJA

Domača opravila

Mladostnik naredi jogurt s sadjem, sadno kupo.
Sodeluje pri peki jagodne torte.

TRAVNIK POLETI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opazuje travnik, cvetlice v travi,
- zaznava in prepoznava cvetlice na travniku (ivanjščica, kadulja, zlatica, kozja brada, detelja, grintavec),
- imenuje cvetlice, jih opisuje
- sestavlja po delih,
- razvršča po barvah, po velikosti,
- oblikuje šopek,
- ugotavlja, koliko cvetlic je v šopku,
- naliva vodo, zamenjuje vodo,
- opazuje in zaznava različne trave,
- imenuje pasjo travo,
- razlikuje visoko - nizko: trava je visoka, detelja je nizka,
- razlikuje dolgo-kratko: grintavec ima dolgo steblo, detelja kratko,
- poišče v razredu visoke-nizke, dolge-kratke predmete in jih imenuje,
- razlikuje levo in desno,
- posluša brenčanje čebel,
- okuša med,
- spozna pomen čebel in meda za zdravje človeka,
- spozna, da ne sme hoditi po visoki travi, da ne sme skakati po kupih sena, da ne sme natrgati preveč cvetlic, da mora dati cvetlice v vodo in vodo večkrat zamenjati,
- spozna orodje, ki se uporablja pri košnji trave (kosilnica, kosa),
- spozna tudi nevarnosti pri uporabi kosilnice in kose,
- ponazarja gibanje trav, cvetlic v vetru, brenčanje čebel.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- posluša posamezne besede in v njih prepozna in ponovi glasove in zloge in njihovo zaporedje: poletje, ivanjščica, detelja,
- posluša posamezne besede, v njih prepozna in ponovi začetni in končni glas, zlog, npr. poletje, zlatica,

- posluša posamezne stavke, prepozna in pove začetek in konec stavka, npr. Zlatica je rumene barve,
- posluša posamezne stavke in prepozna končno intonacijo, npr. Ivanjščica ima bel cvet,
- posluša posamezne stavke, prepozna in pove zaporedje in število besed v enem stavku, npr. Trava je poleti visoka,
- posluša zgodbico, ki jo sestavi defektolog, npr. Rdeč metulj,
- razvija besedišče z govornimi igrami,
- tvori večbesedne stavke, npr. Detelja ima korenine, steblo, liste in cvet,
- samostojno opiše cvetlice,
- samostojno pripoveduje, kaj delamo na travniku; si izmišlja svoje zgodbe,
- se pogovarja s sošolci, v paru, z defektologom,
- vadi temeljna načela vljudnega in uspešnega pogovarjanja,
- prenese govorno sporočilo, npr. Prosim škarje,
- obnovi vsebino zgodbice Rdeč metulj,
- se nauči pesem Srečka Kosovela Dete na travi.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- globalno prepozna napise iz okolice, npr. avtobusna postaja,
- uporablja knjige, revije, da v njih poišče kakšno informacijo, npr. televizijski program,
- spozna velike tiskane črke. Tisti mladostnik , ki se je prešolal iz šole s prilagojenim programom in je več let v 3. razvojni stopnji, pa nadaljuje s pisanjem malih tiskanih in pisanih črk ob upoštevanju individualnih sposobnosti po individualnem programu,
- razume pomen posameznih prebranih besed. Skrijemo slike o cvetlicah in on na prebrano besedo poišče ustrezno sliko; ali npr., kar si prebral nariši,
- bere zloge, besede: zla-ti-ca; zlatica,
- bere stavke, npr. Grintavec ima vijoličasti cvet,
- prebere kratko vprašanje in napiše odgovor: Kaj ima ivanjščica?,
- prebere kratko besedilo o cvetlicah, ki ga sestavi defektolog, npr. Kosci,
- obnovi prebrano,
- prepiše črke naslova ivanjščica,
- napiše naslov,
- prepiše besede, detelja, kozja brada,
- prepiše poved, npr. Kmet kosi travo,
- piše po nareku,
- napiše manjkajočo besedo v stavku ob sliki, npr. Posušena trava je ...,
- spontano napiše besedilo o cvetlicah na travniku.

Količine in številke

Mladostnik:

- imenuje barve, npr. bela, rdeča, rumena, vijolična; obliko-okrogla; višino-visoko steblo, visoka trava, nizko steblo, nizka trava,
- prepozna in imenuje krog-cvetovi, pravokotnik–panj,
- odbira in razvršča cvetlice po barvah, po velikosti,
- niza zaporedje: 3 rumene kroge, 2 vijolična kroga, 3 zelene kroge, 2 rdeča kroga,
- barva zaporedje: 3 rumene kroge, 2 vijolična kroga, 3 zeleni krogi, 2 rdeča kroga,
- oceni lastnosti, katera cvetlica je najdaljša, katera najkrajša,
- primerja višino cvetlic,
- razlikuje največ-najmanj: šopek z največjim številom cvetlic postavi v vazo, z najmanj pa pripravi herbarij,
- povezuje količine in številke od 5 naprej; prešteje cvetlice v šopku in poišče ustrezno obliko,
- imenuje številke,
- šteje s prsti od leve proti desni,
- se uči uporabljati prste pri štetju in enostavnem računanju,
- igra se računske igre - domino - narisane so cvetlice, na drugem delu pa pike. Na kartonu so narisane cvetlice v obliki človek, ne jezi se: mladostnik vrže kocko in prešteje, toliko cvetlic, kot je številka na kocki; imenuje cvetlico na katero postavi gumb,
- dodaja, odvzema, dopolnjuje; mladostnik ima 5 vaz; v 3 je že dal cvetlice, v koliko vaz mora še dati cvetlice?,
- prepiše številke,
- samostojno napiše številke od 5 dalje,
- posluša računsko zgodbico,
- spozna denar in uporablja denar pri nakupu,
- razume pomen simbolov plus, minus, je enako,
- napiše račun.

Vsebina

Trava je poleti vsak dan bolj visoka. Kmetje kosijo travo s kosilnico ali koso. Trava se suši na soncu. Kmetje jo obračajo z obračalniki. Posušena trava je seno. Seno vozijo domov s traktorjem. Seno diši

Med travo rastejo travniške cvetlice. To so ivanjščica, zlatica, kadulja, grintavec, kozja brada, detelja, rman.

Cvetlice imajo v zemlji korenine. Iz zemlje se dviguje steblo. Na steblu so zeleni listi in cvetovi. Od cveta do cveta letajo čebele, čmrlji, metulji.

Čebele nabirajo cvetni prah in ga nosijo v svojih koških v čebelnjak. Čebelnjak je iz lesa. Spredaj ima panjske končnice. Ti panji so oblike pravokotnika. Čebele nosijo prah v panj skozi luknjico panjske končnice.

Univerzitetna knjižnica LJUBLJANA

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Mladostnik odide na travnik pred šolo. Najprej se lovi s sošolci. Kdo lovi, izšteje defektolog s pomočjo pesmice Otroci se love:

Veja, vija
kompanija,
velika je
kolonija,
v vsaki vrsti
sedem hiš,
v vsaki hiši
velik križ,
oče, mati
pet otrok,
skupaj sedem
je nadlog,
da se osme
vsaj znebiš glej,
da koga
brž uloviš.

Po sprostitvi mladostnik opazuje travnik; travo in cvetlice, čebele, ptice, posluša brenčanje čebel, čivkanje ptic, natrga cvetlice in jih opisuje, utrjuje barve, oblike, količine, številke.

Cvetlice odnese v učilnico, natoči vodo v vazo; pretaka vodo, jo nosi, postavi cvetlice v vazo, vazo na mizo.

Prepoznava cvetlice. Defektolog pove ime cvetlice, mladostnik jo poišče in pokaže. Imenuje cvetlice, jih opisuje. Utrjuje barve, oblike, velikost, količine, šteje cvetllice, odvzema, dodaja, dopolnjuje, ponazori košnjo trave s koso.

Zapoje Travnički so že zeleni in pri tem zapleše. Posluša imena cvetlic, prepoznava jih, ponovi zloge, glasove in njihovo zaporedje: ivanjščica, kadulja, grintavec, detelja; posluša in ponovi začetni in končni glas: ivanjščica, kadulja; posluša povedi, prepozna začetek in konec povedi, npr. Trava je visoka.

Za sprostitev se igra uvodno igrico na travniku.

V učilnici umaknemo stole, naredimo dovolj prostora. Mladostniku povemo, da se bomo igrali na travniku. Travnik je sedaj ta prostor v razredu. Dobro me poslušajte. Najprej bomo trave. Trave se pozibavajo v vetru. Defektolog se pozibava skupaj z mladostniki. Sedaj bomo cvetlice: ivanjščice. Tudi ivanjščice se pozibavajo v vetru: naprej, nazaj. Sedaj bomo ptički. Mladostniki letajo kot ptički. Sedaj bomo čebele: mladostniki letajo kot čebele. Dodajo še glas.

Nato se usedemo na stole, ki so razporejeni v krogu. Na sredini imamo mizo, na mizi pa velik šopek cvetlic. Mladostnik izbere cvetlico, jo pokaže sošolcu. Njegova naloga je, da jo opiše, imenuje, utrjuje barve, oblike, višino, število. Z gibom jo

ponazori. Zapoje pesmico. Z govornimi igrami razvija besedišče: defektolog reče ivanjščica, mladostnik nadaljuje - je bela v sredini rumena;

grintavec - vijoličen
detelja - rdeča...

Ali: defektolog pove določeno barvo, mladostnik pa imenuje cvetlico:

rdeča - detelja
rumena - kozja brada, zlatica...

Defektolog napiše na tablo začetno in končno črko, mladostnik pa pove manjkajoče črke: npr. gr i n t a v e c.

Defektolog napiše začetek povedi, mladostnik ga dokonča: Detelja ima rdeč _ _ _ _.

Mladostnik se igra igro poletni travnik: vrže kocko, prestavi gumb za toliko mest, kot je vrgel kocko.

Vsak mladostnik dobi več slik, na katerih so različne cvetlice. Njegova naloga je, da odbere samo travniške cvetlice. Pod narisane cvetlice napiše tudi imena.

Nauči se pesem Srečka Kosovela Dete na travi:

Ko je sonce posijalo,
se je dete nasmejalo
in razkrilo je ročice
v zrak, kjer plavale so ptice,
šum borovcev je poslušalo.

Ptičice so mu zapele,
rožice so zadehtele,
zašumeli so gozdovi,
božali so ga vetrovi,
drobno dete je zaspalo.

Usedemo se na tla. Mladostnik vzame v roko cvetlico in jo ponudi drugemu mladostniku, ki ima zavezane oči. S pomočjo tipa skuša ugotoviti ime cvetlice. Ko pravilno prepozna cvetlico, jo opiše, nato ugotovi in nariše manjkajoče dele. Prebere kratka vprašanja, jih prepiše in napiše odgovore.

Mladostnik dramatizira zgodbico Rdeč metulj. Metulj je obiskal ivanjščico, zlatico, kaduljo, grintavec. Nabiral je med. Nobena cvetlica mu ni pustila nabrati prahu, ker ni bil take barve kot cvet. Šele detelja, ki je bila rdeče barve, mu je pustila nabrati cvetni prah.

Mladostnik prepiše kratke stavke s table v zvezek.

Posluša računsko zgodbico: Tomaž je odšel na travnik z namenom, da nabere za mamico lep šopek cvetlic. Odtrgal je 4 ivanjščice, 5 zlatic, 3 grintavce, 3 kozje brade in 2 kadulji. Naredil je šopek. Koliko cvetlic je imel v šopku?

Mladostnik ponovi zgodbico, nastavi aplikate, številke, prešteje, napiše račun, izračuna in napiše odgovor.

Uporablja denar, npr. v trgovini si kupi žemljo.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik se lovi na travniku.

Ponazarja gibanje trav, cvetlic, letanje ptic in čebel.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik aktivno sodeluje v jutranjem krogu.

Prepeva pesmici Metuljček cekinček, Travnički so že zeleni.

Dramatizira pesmico Metuljček cekinček.

Usvaja besedilo in melodijo ljudske pesmi Oj, lepo je res na deželi.

Prepevanje pesmi spremlja s ploskanjem, z zvočnimi paličkami, z Orffovimi instrumenti ali z Ulwila instrumenti.

Ob pesmi Oj, lepo je res na deželi zapleše, npr.

Oj, lepo je res na deželi,	Naredimo pare, se primemo pod roko in zavrtimo v desno stran,
deželi, deželi	levo roko imamo ob boku;
oj, lepo je res na deželi	Obrnemo se v levo, primemo pod roko in zavrtimo v levo stran, desno roko imamo ob boku;
kjer hiš'ca na samem stoji	Stopimo drug proti drugemu, dvignemo roke, se dotaknemo z dlanmi in potolčemo.

Likovna vzgoja

Mladostnik barva z vodenimi barvicami ali barvnimi kredami v obris detelje, grintavca.

Trga in lepi papir v obris detelje ali grintavca.

Tiska s prstki, z zamaški v obris detelje, grintavca.

Prosto riše travniške cvetlice, npr. akvarel ali praskanko.

Lavira travniške cvetlice.

Delovna vzgoja

Šiva po obrisu detelje, grintavca na karton, na leakril.
Riše na steklo in barva - ivanjščico, grintavec, deteljo.
Kešira grintavec.
Oblikuje ivanjščico iz gline.
Ivanjščico riše na bombaž ali svilo in jo nato pobarva.

TRAVNIŠKE ŽIVALI

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- opazuje živali na travniku in jih doživlja z vsemi čutili,
- zaznava in prepoznava travniške živali,
- imanuje travniške živali (čebela, metulj, polž, kobilica, mravlja, murn, krt),
- opisuje živali na travniku,
- opisuje živali na slikah,
- opazuje in opisuje čebelnjak,
- utrjuje barve, oblike, velikost,
- posluša brenčanje čebel, čmrljev,
- ponazarja skoke kobilice, plazenje polža, letenje čebele, metulja,
- spozna pomen čebel za človeka, pomen medu za zdravje,
- spozna proizvode iz medu (propolis, kreme, medenjaki),
- spozna nevarnosti čebeljih pikov in ukrepe v primeru pika čebele, čmrlja,
- razvija pozitiven odnos do živali.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobosti

Mladostnik:

- posluša besede in v njih prepozna in ponovi glasove in zloge in njihovo zaporedje,
- posluša besede, v njih prepozna in ponovi začetni in končni glas: polž, metulj,
- posluša poved, prepozna in pove začetek in konec povedi, npr. Čebele nosijo cvetni prah v čebelnjak,
- posluša poved, prepozna in pove zaporedje in število besed v povedi, npr. Polž leze počasi,
- posluša uganke, izštevanko,
- z govornimi vajami razvija besedišča,
- tvori večbesedne povedi, npr. Metulji letajo ob cveta do cveta,
- samostojno opisujejo travniške živali,
- razumeva navodila, npr.obkroži travniške živali,
- odgovarja na vprašanja,
- samostojno pripoveduje svoja doživetja,
- izraža svoje želje in potrebe,
- vadi temeljna načela vljudnega in uspešnega pogovarjanja: prosim, hvala, izvoli, dober dan,
- prenese govorno sporočilo, npr. Prosim, če posodite rdečo barvico, tuš ...,
- obnovi zgodbico,
- nauči se pesem Gitice Jakopin Sonce.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- poišče informacijo v reviji, knjigi,
- spozna velike tiskane črke; tisti, ki pa se je prešolal iz šole s prilagojenim programom in je več let vključen v 3. razvojno stopnjo, pa nadaljuje z individualnim programom spoznavanja malih tiskanih in pisanih črk,
- razume pomen prebranih besed - prebere besedo in poišče ustrezno sliko živali
- bere zloge, besede, povedi,
- prebere kratko vprašanje in napiše odgovor: Kaj delajo čebele?,
- prebere kratko zgodbico, ki jo sestavi defektolog ali prebere kratko besedilo - Metulji (Knez, 1993),
- s pomočjo vprašanj obnovi prebrano,
- prepiše črke naslova, npr. Travniške živali,
- napiše naslov, npr. Čebela,
- prepiše besede, povedi,
- piše po nareku,
- napiše manjkajočo besedo v stavku k sliki, npr. Čebele _ _ _ _ _ _ cvetni prah v čebelnjak; Kobilica _ _ _ _ _ v visoki travi,
- spontano napiše besedilo.

Količine in številke

Mladostnik:

- imenuje barve, oblike-okrogla, pravokotna, velikost-velik, majhen,
- prepozna in imenuje like-krog, pravokotnik,
- odbira živali, ki so rjave, rumene, črne, zelene barve,
- razvršča živali po barvah, velikosti,
- nadaljuje zaporedje, niza koralde: 3 rjave, 2 rumeni, 2 črni, 4 zelene,
- barva zaporedje: 3 rjavi pravokotniki, 3 rumeni, 2 črna,
- oceni lastnost živali; najtežja in najlažja,
- imenuje položaj čebele glede na druge predmete: čebela je nad panjem, čebela je pred panjem, čebela je za panjem,
- ugotavlja na kateri cvetlici je več čebel, na kateri manj, na kateri je enako število čebel,
- povezuje količine in številke od 5 naprej,
- imenuje številke,
- šteje naprej, nazaj,
- izbere številko, imenuje in nastavi ustrezno število aplikatov, npr. čebel,
- šteje s prsti od leve proti desni,
- se igra računske igre človek ne jezi se,
- uporablja ročni računalnik, se igra trgovino,

- dodaja, odvzema, dopolnjuje; imaš 7 kozarcev, v 4 si že dal med, v koliko kozarcev moraš še natočiti med?,
- šteje čebele in prepiše številke,
- šteje metulje in samostojno napiše številke,
- posluša računsko zgodbico,
- spoznava denar,
- uporablja denar pri nakupovanju, kupi si lučko,
- razume pomen simbolov plus, minus, je enako,
- napiše račun in odgovori.

Vsebina

Na travniku živijo živali: čebele, čmrlji, polži, metulji, kobilice, mravlje, murni in krti. Kobilica je zelene barve in skače. Hrani se s poganjki. Lovi metulje, muhe in gosenice. Čebele in metulji letajo iz cveta na cvet in nabirajo cvetni prah. Tega nosijo v čebelnjak. Cvetni prah odlagajo v satje. Čebele so zelo koristne živali.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Mladostnik odide na travnik pred šolo. Najprej se lovi. Kdo bo lovil, določimo z izštevanko:

Eden, dva - ropota,
tri, štiri - netopirji;
pet, šest - polna pest,
sedem, osem - kruha prosim,
devet, deset - grem ga vzet.

Tisti, ki ostane, lovi. Nato mladostnik opazuje živali na travniku. Posluša brenčanje čebel, čmrljev. Opisuje živali, utrjuje barve, oblike, velikost, količine in številke.

Mladostnik drži v roki več slik, ki prikazujejo travniške živali. Te slike ponudi drugim mladostnikom. Naloga drugega mladostnika je, da potegne eno sliko, imenuje žival in jo opiše. Utrjuje barve, obliko, velikost, števila. Z gibi ponazori gibanje živali, zapoje tudi pesmico o živalih. Živali razvršča po barvah, nadaljuje zaporedje.

Naredimo gledališče. Defektolog je pantomimik. Ponazarja živali; mladostnik mora prepoznati žival in jo imenovati. Nato vloge zamenjamo. Mladostnik ponazarja živali.

Defektolog napiše na tablo prvo črko in zadnjo. Mladostnik pove manjkajoče črke: M _ _ _ _ _ A. Nato poišče ustrezno sliko živali, jo opiše ter samostojno napiše besedo ob sliki in še kratko poved.

Mladostnik se igra igrice metulji na cvetlice. Po prostoru leta kot metulj. Defektolog reče: kobilica prihaja, metulji brž na cvetlice; vsak mladostnik spleza na stol. Ko so vsi na stolih, se igra nadaljuje. Mladostnik prebere besedilo Metulj (Knez, 1993). Obnovi prebrano in napiše odgovore na napisana vprašanja.

Defektolog pripoveduje uganke. Mladostnik skuša imenovati žival., npr. je rumena in rjava. Ima krila. Leta po zraku od cvetlice do cvetlice. Nabira cvetni prah. Nosi ga v čebelnjak. Kaj je to ? Čebela.

Prešteje čebele in poišče ustrezno številko in jo postavi k sliki. Posluša računsko zgodbico, ki jo pripravi defektolog. Obnovi, nastavi aplikate, napiše račun, izračuna in napiše odgovor.

Defektolog si izmisli zgodbo o travniških živalih. Mladostnik jo dramatizira.

Nauči se pesem Gitice Jakopin Sonce:

Sonce navsezgodaj
v travo se spusti,
mravlje in čebele
delavne zbudi.

Rosico popije,
bilke naravna
dva metulja lena
v nos poščegeta.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Mladostnik se lovi na travniku.
Ponazarja kobilico; sonožni skoki.
Ponazarja polža; se plazi.
Ponazarja čebelo; krili z rokami in leta.
Ponazarja metulja; krili z rokami.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik aktivno sodeluje v jutranjem krogu.
Prepeva znano pesem Metuljček cekinček.
Poje pesem Branka Rudolfa Huda mravljica.
Dramatizira pesmi.
Usvaja besedilo pesmi Janeza Bitenca Polžek slinček:

Polžek slinček,
polžek slinček,
kliče te prijatelj Binček,
"Pridi hitro ven iz hiške
in pokaži mi rožičke."

Polžek zlezel je iz hiške
in pokazal je rožičke.
Binček pa naš korenjak:
"To ni polžek,
to je spak!"

Usvaja melodijo pesmi Polžek slinček (Jalovec 1994, 78).

Z gibi spremlja petje pesmi, s ploskanjem, z zvočnimi paličkami, z Orffovimi ali Ulwila instrumenti.

Dramatizira pesem Polžek slinček.

Prepozna Orffove instrumente po značilnih glasovih in jih imenuje.

Ugotavlja, od kod prihaja zvok.

Likovna vzgoja

Mladostnik barva v obris čebele, kobilice, polža z vodenimi barvicami (izbere).
Trga in lepi papir v obris polža.
Tiska s prstki v obris polža.
Peforira po obrisu polža.
Lavira polža.
Prosto riše travniške živali.

Delovna vzgoja

Izrezuje polža iz papirja.
Reže vrvico in lepi v obris polža.
Oblikuje polža iz gline, žice.
Šiva po obrisu polža na karton, juto.
Slika polža na steklo.
Slika polža na bombaž, svilo, in pobarva.

Domača opravila

Mladostnik sodeluje pri peki medenjakov.

Učna tehnologija

Arhar, T. V. 1980: Ogenjček. Ljubljana: Založba Borec.
Brenkova, K. 1985: Čez vodico. Ljubljana: Mladinska knjiga.
Bovhan, R. 1994: Prečudovite pesmi. Ljubljana, Colorinvest d.o.o.
Grafenauer, N. 1979: Malčki palčki. Ljubljana: Mladinska knjiga.
Jalovec, V. 1994: Poletje. Ljubljana: Dismick d.o.o.
Kosovel, S. 1996: Deček in sonce. Ljubljana: Karantanija.
Kotar, A 1976: Vaje za pisanje. Ljubljana: Zavod SRS za šolstvo.

Kovačič, J. 1986: Poj z menoj I. Celovec: Družba svetega Mohorja.

Kupper, L., Bitenc, J. 1985: Skrivnostna bela krpica. Celovec: Mohorjeva družba.

Lipnik, J., Matič, R.: 1993: Metodika govorne vzgoje. Maribor: Založba Obzorja.

Mlakar, B. A.: Poletje. Ljubljana: Filmvideo produkcija Pegaz.

Rainer, M. 1995: Ježkova frizura. Ljubljana: Založba Karantanija.

Uranjek, A. 1995: Sprostitvene igre za vrtec in šolo. Ljubljana: Bori.

Žele I., Urbinc M. 1989: Otroci radi beremo. Celovec: Mohorjeva družba.

DEFEKTOLOGIJA

PRAZNIKI

Marija Cerar

Prva razvojna stopnja

Druga razvojna stopnja

Tretja razvojna stopnja

ROJSTNI DAN
otroka
vrtca, šole, zavoda
države – dan državnosti

DRŽAVNI DRUŽINSKI IN VERSKI PRAZNIKI
dan reformacije
dan spomina na mrtve
božič
novo leto
velika noč

KULTURNI PRAZNIK

DRŽAVNI PRAZNIKI, POVEZANI Z BOJEM ZA PRAVICE LJUDI PRI NAS IN PO SVETU
dan samostojnosti
dan upora proti okupatorju
praznik dela

Prazniki so v procesu vzgoje in izobraževanja otrok z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju pomembni. Članice in člani študijskih skupin so takole izrazili pomen praznikov: »Vključujejo socialno čustveno področje, razvijajo splošne vrednote, omogočajo močna čustvena doživetja, dajejo priložnost oblikovati medsebojne odnose, so del življenja zavoda, ohranjajo kulturne in narodne običaje, po njih se orientiramo, so pomemben motivacijski element.«

Dan, ko kaj praznujemo, se imenuje praznik (Ovsec 1992). Praznujemo lahko rojstni dan, družinske in verske praznike, kulturne praznike, praznike, ki so povezani z bojem za pravice ljudi pri nas in po svetu, praznike ki so vezani na ljudsko izročilo in na spremembe v naravi. V priročniku so vključeni prazniki, ki so v koledarju označeni kot državni prazniki v Republiki Sloveniji.

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- doživljanje čustev ugodja in zadovoljstva
- doživljanje pripadnosti šoli in državi
- spoznavanje kulturnih navad okolja
- spoznavanje pravil obnašanja
- spoznavanje dolžnosti pri praznovanjih

ROJSTNI DAN

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- praznuje svoj rojstni dan,
- praznuje rojstni dan šole, zavoda,
- praznuje rojstni dan države – 25. junij – dan državnosti,
- spozna pravila in dolžnosti pri praznovanjih.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- zna izraziti voščilo,
- zna se zahvaliti,
- pove ime slavljenca,
- pove ime šole, zavoda,
- pove ime države,
- pove ime praznika.

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša kratko literarno delo,
- posluša pesem povezano s praznovanjem,
- prepozna besedo ime slavljenca, ime šole, ime države,
- preriše ime slavljenca, ime zavoda, ime države.

Količine in številke

Otrok:

- šteje pribor, krožnike, čestitke, tekmovalce, zastave, hiše,
- razume navodila na, pred, zgoraj, spodaj, zadaj,
- sestavlja pare,
- primerja sošolce, drevesa, hiše po višini,
- primerja mize, stole, hiše po velikosti,
- opazuje razdalje: blizu – daleč.

Vsebina

Dan, ko sem se rodil, dan, ko sta me prvič videla mamica in očka, je moj rojstni dan.
Dan, ko je bila zgrajena šola, zavod je rojstni dan šole, zavoda.
Živim v Sloveniji. Slovenija ima tudi rojstni dan.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Rojstni dan otrok

Rojstne dneve otrok v skupini praznujemo po določenih pravilih, ki jih otrok v daljšem časovnem obdobju sprejme in se jih nauči. Pravila določi specialni pedagog/ defektolog skupaj z otroki in se kasneje vsi v skupini po ravnajo po njih. Pomembno je, da se otrok nauči izreči ali kako drugače izraziti voščilo in da se zna za voščilo zahvaliti.

Oblike praznovanja so lahko različne. Vključujejo lahko obdarovanja, pogostitve, rajanje, igre, obiske in sprehode. Dejavnosti naj ne trajajo predolgo. Trajajo naj toliko časa, da so otrokom prijetne, in da se razvijajo zadovoljni medsebojni stiki.

Če je imelo praznovanje obliko pogostitve, naj otroci sodelujejo pri urejanju prostora in sebe, pred pogostitvijo in pri pospravljanju.

Otrok vadi izgovarjavo besed: »Vse najboljše! Čestitam! Hvala! Vadi tudi izgovarjavo imena slavljenca. Če otrok še ne govori, samo pokaže s kretnjo, poda roko slavljencu. Slavljenec se zahvali z besedo oziroma se rahlo prikloni ali z drugim gibom izrazi zahvalo.

Pri pripravljanju na praznovanje defektolog pove jasna in kratka navodila za prinašanje in odnašanje predmetov na določeno mesto, za usmerjanje pogleda v določen predmet, osebo.

Rojstni dan šole, zavoda

Rojstni dan šole, zavoda navadno praznujemo ob v sklopu praznovanja celotne šole. Običajno na ta dan otroci pokažejo, kaj že znajo, kaj se učijo in kaj delajo. Povabijo starše in druge goste in jim predstavijo svoje delo. Pripravijo razstavo z izdelki, nastopijo v obliki igre ali na drug način predstavijo svoje delo. Večkrat slišijo ime vrtca, šole, zavoda. Tudi sami ga izgovarjajo. Ime in znak šole, zavoda je zapisano na vidnem mestu. Ime in znak prepoznajo med dvema oziroma tremi imeni in znaki. Prerišejo ime ali znak šole, zavoda.

Rojstni dan države Slovenije – DAN DRŽAVNOSTI

Otrokom večkrat povemo, da smo doma v Sloveniji. Obiščemo bližnjo vzpetino in si ogledamo okolico ali se sprehodimo po okolici in si jo ogledamo, ali omogočimo otrokom prevoz po širši okolici zavoda, šole. Povemo, da je to Slovenija. Za praznik – rojstni dan države Slovenije je mesto okrašeno z zastavami. Defektolog usmerja pogled otrok na določene predmete in na naravne elemente pokrajine.

V učilnici skupaj oblikujejo s strukturnim materialom pogled z vzpetine oziroma to, kar so videli.

Defektolog v obliki sprostitvene vaje popelje otroke po slovenski pokrajini v obliki domišljijskega potovanja na oblaku. V sproščenem stanju jim približa pokrajino, zvoke, šume in barve.

Otroci si ogledajo videoposnetke o Sloveniji in slike v knjigah. Zbirajo razglednice in druge slike o slovenskih mestih in pokrajini.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti, branje in pisanje

Defektolog prebere ali pove besedilo, pesmico, ki je vsebinsko povezana s praznovanjem. Pred poslušanjem usmeri otrokovo pozornost na točno določeno besedo ali dogajanje. Če otroci ob prvem poslušanju niso zaznali želene besede ali dogajanja, naj jim večkrat prebere. Če so otroci ob prvi usmerjeni pozornosti zaznali želeno besedo ali dogajanje, naj jih defektolog usmeri na drugo besedo ali dogajanje. Vprašanja mora postavljati tako, da otrok lahko odgovori z določeno besedo, mimiko ali kretnjo. Besedilo lahko otroci zaigrajo ali pokažejo posamezne dejavnosti iz besedila.

Večkrat slišijo ime države in ime praznika. Izgovarjajo obe imeni. Vedo, da na praznik ne pridejo v vrtec, šolo, zavod.

Količine in številke

Če je praznovanje v obliki pogostitve, je veliko možnosti za vaje v orientaciji in vaje štetja. Otrok postavlja posodo, pribor na mizo, pred določenega otroka, na sredino mize, levo od krožnika, desno od žlice. Šteje in pri tem ga ne popravljamo. Tudi pri pospravljanju postavlja enako posodo, pribor na določeno mesto. Ko deli posodo ali pecivo, pazi, da da vsakemu otroku. Krožnike, kozarce, kose peciva primerja po velikosti. Otroci se primerjajo med seboj po velikosti oziroma po višini.

Pri praznovanju šole in države prav tako utrjuje orientacijo, pojme na, pred, blizu, daleč. Otrok išče visoke stavbe, drevesa, stolpe, vzpetine, jih pokaže. Če zmore, pove, kaj je visoko.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otroci slavljencu ob glasbi zaplešejo ali zaigrajo igrico ali pesmico, ki jo že znajo.

Ob praznovanju šole sodelujejo s športno aktivnostjo (hoja, tek, plazenje).

Sprehod – daljša hoja, hoja na vzpetino.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otroci poslušajo otroške pesmi, ki jih izbere slavljenec, ali poslušajo tiste pesmi, ki ji posamezni otroci izberejo za slavljenca, mu pesmico podarijo.

Vsak otrok ali vsi skupaj zapojejo slavljencu.

Otroci poslušajo praznične otroške pesmi.

Naučijo se besedilo in melodijo kratke pesmi, ki je vsebinsko povezana z navedenimi praznovanji.

Posamezni otroci ali vsi skupaj sodelujejo z glasbeno točko na proslavi šole oziroma na proslavi dneva državnosti.

Likovna vzgoja

Otroci izdelajo slavljencu voščilnico. Izdelke povežejo v »knjigo« in jo podarijo slavljencu.

Za praznovanje šole okrasijo del stene, kotiček, ali sodelujejo z izdelkom na razstavi šole.

Izdelujejo stavbe, drevesa in druge elemente pokrajine z različnimi materiali- glede na sposobnosti otrok (kocke, kvadri, embalaža).

Barvajo slovensko zastavo.

Oblikujejo pokrajino naše države Slovenije v peskovniku.
Rišejo slovensko pokrajino s pomočjo računalniških programov.

Delovna vzgoja

Otroci pripravijo prostor za praznovanje.
Se uredijo za praznovanje.
Pripravijo napitek, pecivo, torto za praznovanje.
Pospravijo mizo, prostor po praznovanju.
Uredijo se po praznovanju.

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- razvijanje pozitivnega odnosa do sebe in oseb v otrokovem okolju
- razvijanje pozitivnega odnosa do šole, do države
- spoznavanje kulturnih navad okolja
- učenje pravil in dolžnosti življenja v skupnosti
- preživljanje prostega časa, kot vir novih moči za učenje in delo
- spoznavanje pomembnih ljudi in dogodkov preteklosti in njihov vpliv na današnji čas
- razvijanje časovne orientacije

ROJSTNI DAN

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Otrok:

- praznuje svoj rojstni dan in rojstni dan najbližjih,
- praznuje rojstni dan šole, zavoda,
- praznuje rojstni dan države – 25. junij – dan državnosti,
- razume razlike pri praznovanjih rojstnih dni,
- se obnaša v skladu s kulturnimi navadami okolja pri določenih praznovanjih.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok:

- zna voščiti za rojstni dan otroku v skupini,
- zna voščiti za rojstni dan dedku, babici, staršem,
- zna sprejeti voščilo, darilo, se zanj zahvaliti,
- pove ime slavljenca v skupini otrok in ime svojih najbližjih,
- imenuje praznik – dan državnosti,
- opiše ali kako drugače izrazi praznovanje rojstnih dni otrok, sorodnikov, šole, države

Branje in pisanje

Otrok:

- posluša kratko literarno delo, povezano s praznovanjem,
- posluša informacijo o osebi, po kateri se imenuje,
- prepozna besedo ime slavljenca, ime šole, ime države,
- preriše oziroma samostojno napiše ime slavljenca, ime zavoda, ime države.

Količine in številke

Otrok:

- pokaže na koledarju letni čas ali mesec svojega rojstva, šole, države,
- pove ali pokaže, koliko je star,
- oceni starost vrstnikov, sorodnikov, šole, države,
- razume pojma mlad, star,
- uredi dogodke po kronološkem zaporedju,
- razume pojma prej, potem.

Vsebina

- Rojstni dan imam ... (otrok pokaže ali imenuje letni čas, mesec rojstva). Star sem .... Za rojstni dan pričakujem ...
- Naša šola ima rojstni dan (letni čas ali mesec). Stara je ... Imenuje se ... Za njen rojstni dan smo vse pospravili. Imeli smo (proslavo, tekmovanje, razstavo).
- Naša država Slovenija ima rojstni dan poleti (junija). Za njen rojstni dan so hiše in ceste okrašene z zastavami. V šoli bomo imeli proslavo. Otroci in starši imamo počitnice.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Rojstni dan otrok

Defektolog in otroci naredijo v začetku šolskega leta načrt za praznovanja rojstnih dni, kdaj bodo praznovanja (kateri dan v tednu, katera ura oziroma po kateri dejavnosti), kje bodo praznovanja, koliko časa bo trajalo praznovanje (označimo z prodki), kaj bo kdo k praznovanju prinesel, kaj bo vsak otrok na praznovanju delal (igre, tekmovanje ...), kaj bodo slavljencu povedali, voščili, podarili in kako se bo slavljenec zahvalil. Dogovorijo se tudi dejavnostih po praznovanju (umivanje, pospravljanje).

Načrt praznovanja rojstnih dni predstavijo s slikovnim plakatom.

Rojstni dan šole

Če praznovanje šole poteka v okviru programa šole, se vsaka skupina vključi v njen program po svojih sposobnostih (nastop na proslavi, sodelovanje z izdelki na razstavi, športna tekmovanja). Pred praznovanjem šole defektolog omogoči otrokom, da po svojih sposobnostih prispevajo k urejenosti šole in njene okolice (pometajo dvorišče, pobirajo papirčke, posadijo rože, okrasijo učilnico ...).

Praznovanje šole lahko izvedemo tudi v okviru oddelka. Povabimo starše, lahko jih zaprosimo za sodelovanje, če to želijo. Na praznovanju šole se otroci predstavijo, predstavijo dejavnosti, kaj znajo narediti, zapeti, zaigrati skuhati ...

Rojstni dan države – DAN DRŽAVNOSTI

Praznovanje rojstnega dne države je vezano na program šole. Otroci se lahko aktivno vključijo v praznovanje s sodelovanjem v dejavnostih ali kot gledalci.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Otrok odgovarja na vprašanji, koliko je star in kdaj ima rojstni dan. Na vprašanji odgovarja z besedo oziroma s povedjo. Uči se izražanja v povedih (tribesedna poved). Pravilno izgovarja imena otrok v skupini. Odgovarja na vprašanji, kdo mu je voščil, kdo praznuje. Nauči se pesmico ali besedilo, s katerim vošči slavljencu za rojstni dan, tudi domačim. Nauči se zahvaliti (z besedo ali povedjo oziroma na neverbalni način) za voščila oziroma darila.

Otrok odgovarja na vprašanji, kako se šola imenuje, koliko je stara. Starost primerjamo z otrokovo starostjo, s svojo starostjo in s starostjo staršev (mlad, star). Posluša informacijo o osebi, po kateri se šola imenuje. Nauči se besedilo, s katerim bo sodeloval na praznovanju šole.

Otrok imenuje državo, pove in ponazori, koliko je stara in kdaj ima rojstni dan. Imenuje tudi praznik – dan državnosti. Posluša informacijo na njemu primeren način ali s pomočjo besedila iz otroške literature, da je dan, ko so dedki in babice izglasovali lastno državo, rojstni dan države Slovenije. Pripoveduje, kako in kje bo preživel praznični dan in kje.

Branje in pisanje

Otrok se podpiše z imenom na voščilnico, ki jo pošlje slavljencu. Napiše ime slavljenca kot naslov na voščilnici.

Pokaže med dvema ali tremi znaki ali napisi znak ali ime svoje šole.

V časopisih in revijah išče besedo »Slovenija«. Jo preslika ali prepiše. Izrezuje slike iz časopisov, ki prikazujejo praznovanje dneva državnosti.

Količine in številke

Otroku želimo približati pojme mlad – malo let, star – veliko let. Količinsko lahko leta predstavljamo s trakovi ali koledarji. Trakove ali koledarje označimo (barva, slike, znaki). Na trakovih ali na koledarjih pobarvamo letne čase (primer: pomlad – zelena, poletje – rumena ali modra, jesen – rjava ali rdeča, zima - bela). Letne čase lahko označimo tudi z značilnimi slikami ali simboli, za katere se dogovorimo.

Otrok pokaže letni čas, lahko tudi mesec in pove, kdaj ima rojstni dan, kdo ima še takrat rojstni dan (otroci, sorodniki, šola, država). Označi tisti letni čas na svojem časovnem traku ali koledarju, ko ima sam rojstni dan. Otroci primerjajo časovne trakove in ugotavljajo, kdo ima prej rojstni dan, kdo ima potem rojstni dan. Defektolog otroke večkrat spodbudi, da ocenjujejo starost otrok, sorodnikov in jih primerjajo.

Na trakove ali koledarje lahko nalepimo slike iz otrokovega življenja (rojstvo, dojenček, v vrtcu, v šoli). Otrok jih zlaga v pravilnem časovnem zaporedju, ve, kaj se je zgodilo prej, kaj se je zgodilo potem. Izberemo lahko tudi druge mejnike otrokovega življenja.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Otrok gibalno ponazori vsebino pesmi ali besedila po lastnih zamislih ali po zamislih učitelja in določene gibe posnema.

Otroci se igrajo gibalne igre in upoštevajo določena pravila igranja.

Z gibanjem utrjujejo časovno orientacijo. Po časovnem traku se premikajo nazaj v čas dogodkov, ki so se zgodili prej oziroma so se zgodili potem. Ob mejnikih se ustavijo ali izvajajo gibalne naloge.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Otroci se naučijo pesem, ki jo bodo zapeli ali zaigrali slavljencu, ali pesem, s katero bodo sodelovali na šolski prireditvi. Za državni praznik se naučijo narodno pesem. Ob tem naj specialni pedagog/defektolog vzbuja interes za narodno glasbo in veliko naklonjenost do domovine.

Otroci poslušajo narodne pesmi.

Likovna vzgoja

Otroci izdelajo voščilnice ali darila za slavljenca.

Izdelajo okraske za učilnico ali šolo.

Oblikujejo šolo, pokrajino z glino ali embalažo (škatle).

Izdelajo slovensko zastavo.

Delovna vzgoja

Otroci uredijo prostor v stavbi ali v njeni okolici za praznovanje in po praznovanju.

Izvedejo praznovanje. Dogovorijo se za določene naloge, ki jih bo posameznik opravil in kdaj jih bo opravil, kdo bo komu pomagal, kaj bo delal. Otroci sodelujejo pri načrtu. Defektolog omogoči otrokom izkušnjo, da jim večji napor in trud daje večje notranje zadovoljstvo. Otroke spodbuja pri premagovanju ovir. Usmerja jih, da vrednotijo lastno delo in spoštujejo delo drugih. Otroke vodi, da občudujejo dela drugih, pohvalijo delo otrok v skupini.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- seznanjanje s pomembnejšimi osebami in dogodki iz preteklosti
- spodbujanje zanimanja za dogajanje v okolju
- ohranjanje običajev ožjega in širšega okolja
- negovanje spoštljivih in prijateljskih medsebojnih odnosov
- razvijanje pozitivnega preživljanja prostega časa
- dojemanje pomena pravil in dolžnosti življenja v skupnosti

ROJSTNI DAN

OPERATIVNI CILJI

Spoznavanje okolja

Mladostnik:

- praznuje svoj rojstni dan in rojstne dneve najbližjih,
- praznuje rojstni dan šole, občine,
- praznuje rojstni dan države – 25. junij 1991 - dan državnosti,
- sodeluje pri praznovanjih z določenimi nalogami,
- zaveda se razlik med praznovanji rojstnih dni mladostnikov, šole in države,
- se sporazumeva s sovrstniki in odraslimi v skladu s kulturnimi navadami okolja ob navedenih priložnostih,
- izkazuje pozitivno naravnanost do vrstnikov in drugih ljudi,
- dejavno preživlja prosti čas,
- se vključuje v širšo skupnost,
- se seznanja s pomembnejšimi dogodki v preteklosti,
- razvrsti dogodke v časovnem zaporedju.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik:

- pozna svoje rojstne podatke,
- pozna navade obnašanja ob praznovanjih rojstnih dni mladostnikov, šole, države,
- zna odgovoriti na vprašanja o rojstnih podatkih,
- pove ime šole, ulice, kraja, kjer šola stoji,
- opiše šolo,
- gleda oddajo po televiziji, ki je vezana na praznik državnosti,
- imenuje praznik – dan državnosti, ki je rojstni dan Republike Slovenije,
- opiše sprehod, izlet.

Branje in pisanje

Mladostnik:

- posluša pesmi in kratka besedila o domovini in o življenju Slovencev, zlasti iz okolja, v katerem živi,
- dramatizira besedilo,
- zna odgovoriti na vprašanja,
- globalno prepozna besede: ime sovrstnika, ime šole, ime kraja, ime države,
- prepiše naslov šole,
- prispeva izdelek za šolsko glasilo o praznovanju, iz življenja šole, ljudi v okolju,
- prepozna kraje na sliki, ki jih je že obiskal in jih imenuje.

Količine in številke

Mladostnik:

- kupi darilo (cvetico, bonbon) za sovrstnika, starša, sorodnika,
- pokaže na koledarju svoj rojstni dan, rojstni dan šole, države,
- pove rojstni datum,
- razume pojma včasih, sedaj, prej, potem.

Vsebina

Rojstni dan imam (meseca, datum rojstva) ... Star sem ... Rojen sem v (kraj) ...

Šola, zavod (ime) ... ima rojstni dan (mesec) ... .Stara je ... Vodi jo (ravnatelj) ... Vsi skrbimo, da imamo lepo šolo.

Naša država Slovenija ima rojstni dan junija. Stara je ... Predsednik je ... V njej živimo Slovenci. V šoli govorimo slovensko. V njej je tudi naše mesto (vas) ... Ima še gore, doline, gradove, reke ... Slovenijo imamo radi. Za praznik gremo na sprehod.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Spoznavanje okolja

Rojstni dan mladostnika

Poteka z sodelovanjem mladostnikov pri načrtovanju, izvajanju praznovanja in koncu praznovanja. Vedeti morajo kako bodo pripravili prostor in kako bo praznovanje potekalo, kaj bodo počeli. Čestitke in želje lahko izražajo osebno ali v obliki radijske oziroma televizijske oddaje. Osebne čestitke snemajo s kamero in pozneje vrednotijo, katero vedenje je bilo pričakovano, kaj bi lahko bilo boljše.

Rojstni dan šole

Praznovanje šole in zavoda ali tudi občine je vključeno v širše praznovanje okolja. Mladostniki se dejavno vključijo v praznovanje. Uredijo učilnico in okolico šole. Predstavijo svoje delo, če je oblika praznovanja takšna. Predstavijo tisto področje, kjer so najbolj uspešni: gibalno, likovno, glasbeno, plesno, dramsko ali lutkovno igrico.

Rojstni dan države – DAN DRŽAVNOSTI

Praznovanje dneva državnosti je povezano s programom praznovanja šole.

V obliki zgodbice o potovanju in na temelju otrokovih lastnih izkušenj, ob knjigah, video posnetkih, fotografijah približamo pojem domovina Slovenija, kaj vse je Slovenija. Pokažemo jim tudi grb in zastavo.

Mladostniki doma povprašajo stare starše, kako so živeli včasih, v preteklosti, kaj so delali, kaj so jedli, kako so se oblačili, s čim so se vozili. Zbirajo orodje in druge predmete, ki so jih rabili za življenje in delo naši predniki.

V muzeju si ogledajo orodje, oblačila, stavbe, prevozna sredstva, prenos pošte in še kaj, kar označuje življenje Slovencev v preteklost,i in primerjajo z življenjem v sedanjosti. Razvrščajo predmete ali slike o naši kulturni dediščini glede na preteklost oziroma sedanjost.

Povprašajo starše, stare starše in se seznanijo iz knjig in časopisov, kaj pomembnega se je zgodilo v preteklosti, da danes praznujemo.

Razumevanje, sporazumevanje in razvijanje govornih sposobnosti

Mladostnik posluša pesmi in kratka besedila o domovini, o praznovanju, o življenju Slovencev v preteklosti z usmerjeno pozornostjo na besedo ali dogajanje. Besedilo naj ne bo predolgo.

Pripoveduje o obisku v muzeju, o doživljajih in opažanjih v prostih dneh. Oblikuje povedi. Defektolog ga spodbuja k pravilni izgovarjavi, da pove povedi v kronološkem zaporedju (kaj se je prej zgodilo, kaj potem). Imenuje elemente pokrajine in s tem razširja besedišče.

Zna odgovoriti na vprašanja: Koliko si star? Kdaj imaš rojstni dan? Kje stanuješ? Kako se imenuje šola, zavod? Kje je šola, zavod? Kako se imenuje naša država? Kakšne barve je naša zastava? Kaj smo mi? Kako govorimo v šoli? Vprašanja zastavljajo sovrstniki ali defektolog pripravi kviz tekmovanje.

Branje in pisanje

Mladostnik izgovarja besede (imena otrok, imena krajev, imenuje elemente pokrajine) in prepoznava začetni/končni glas. Zapiše začetni/ končni glas s črko, če

to zmore. Iz začetnih končnih glasov lahko sestavi novo besedo. Pomagamo mu s slikovnim materialom.

Globalno prepoznava ali bere ime sovrstnika, ime šole, ime kraja šole, ime države.

Količine in številke

V cvetličarni kupi cvetico, kot darilo in si pridobiva izkušnje z denarjem.

Pokaže na koledarju in označi rojstne dneve.

Ureja slike (2–4 slike) v časovnem zaporedju.

Primeri:

Najprej imaš denar, kupiš cvetico, čestitaš in podariš cvetico.

Najprej si pripravimo moko, jajca, margarino, nato naredimo testo, potem pečemo piškote.

Otrok se najprej rodi, hodi, gre v vrtec, gre v šolo.

Včasih so delali na polju z motiko, nato so jim pomagale živali, sedaj jim pomaga traktor.

Včasih so pošto nosili peš, nato so vozili s kočijami, sedaj jo vozijo letala.

Najprej je bil kostanj, nato majhno drevo, sedaj je visoko drevo.

Najprej je bila opeka, potem zid, sedaj je hiša.

Na časovnem traku predstavimo dogodke v enem letu ali za daljše obdobje iz življenja mladostnika, iz življenja šole ali države.

POVEZAVE S PODROČJI

Gibalna in športna vzgoja

Daljši sprehod v okolico šole, hoja navzgor in navzdol, tek.

Gibalne igre z navodili, usmerjene v časovno zaporedje aktivnosti prej – potem.

Primeri:

prej poskoči, potem teci;
prej zaploskaj, potem ujemi žogo;
povej ime vrstnika, potem mu zakotali žogo, potem počepni;
najprej povej besedo z določenim glasom, potem ujemi balon.

Glasbeno-ritmična vzgoja

Mladostnik posluša narodne pesmi. Prepoznava znane melodije.

Uči se besedilo pesmi z vsebino, vezano na omenjena praznovanja.

Posnema lastno petje s kasetofonom ali s kamero. Posluša svoje petje in gleda svoj nastop ter ga ocenjuje. Predlaga izboljšave ali mu jih predlagajo sovrstniki.

Nauči se zaplesati narodni ples.

Igra na instrumente, zna počakati in se zna vključiti v igro sovrstnikov, ve, kdo je prej na vrsti in kdo potem.

Likovna vzgoja

Mladostnik izdela nenavadno voščilnico ali izdela darilce za sovrstnika.

Skupina mladostnikov v oddelku prostorsko oblikuje okolico šole ali Slovenijo. Prej izdelajo načrt, kaj bodo delali, s čim bodo oblikovali (glina, embalaža, leseni kvadri, strukturne igrače), kaj bo kdo naredil, kaj je treba storiti prej in kaj potem. Pri oblikovanju okolice šole ali pokrajine povedo, kam so kaj postavili, oziroma razumejo navodila, ki jih pove specialni pedagog/defektolog (na sredino, pred, zadaj, pod, levo od, desno od).

Delovna vzgoja

Praznično urejanje sebe (obleka za nastop, likanje, zlaganje obleke, čiščenje čevljev, urejanje las).

Urejanje prostorov (brisanje miz, omar, okrasitev, oblikovanje šopkov).

Urejanje okolice šole (pometanje, odnašanje smeti, grabljenje, sajenje cvetličnih gred ali lončnic, pomivanje šip).

Pripravljanje torte, pečenje piškotov in pripravljanje drugih jedi.

DRŽAVNI DRUŽINSKI IN VERSKI PRAZNIKI

Med državne družinske in verske praznike uvrščamo 31. oktober – dan reformacije, 1. november – dan spomina na mrtve, 25. december – božič, 1. in 2. januar – novo leto, velika noč.

Otroci in mladostniki so za te dneve prosti in jih preživljajo skupaj s svojimi starši in sorodniki. Starši naj jih vključijo v priprave na samo praznovanje (nakupovanje, kuhanje, pečenje, pospravljanje) in v samo praznovanje. Doživijo naj prijetno izkušnjo, sporočilo praznika in se učijo navad in običajev ob določenem praznovanju.

Družinski in verski prazniki izhajajo iz človekovih predstav, da je človek neločljivo povezan z naravo in od nje odvisen. Pri tem so se ljudje počutili zelo nemočne »in so menili, da se s pomočjo njih razodeva božanska sila, ki jih oživlja in brez katere ne bi mogli storiti ničesar, so to silo častili« (Ovsec 1992). Praznike so spremljali obredi. Tudi danes spremljajo navedene praznike določeni obredi, ki jih izvajajo v družini, v cerkvi in na prostem. Za praznike so značilni tudi določeni simboli. Družinski in verski prazniki naj bi današnjemu človeku omogočili srečanje s samim seboj, razvijanje pozitivne komunikacije v družini ter v vseh okoljih, v katerih posameznik živi in dela, da bi se odpočili, pozabili na težave, se srečali s sorodniki in se veselili.

Prva razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- sodelovanje pri pripravah na praznovanje
- doživljanje praznovanja, kot prijetno izkušnjo
- dojemanje svoje vloge za uspešno praznovanje
- seznanjanje z običaji okolja ob določenem prazniku
- doživljanje življenjskega ritma v šolskem letu

OPERATIVNI CILJI

31. oktober – DAN REFORMACIJE

Otrok:

- se sreča s knjigo,
- obišče knjižnico,
- obišče knjigarno,
- izdela slikanico.

Vsebina

Praznik je pomemben za Slovence. Spominja nas na prve knjige v slovenskem jeziku.

1. november – DAN SPOMINA NA MRTVE

Otrok:

- obišče pokopališče,
- položi cvetje na grob,
- postavi svečo na grob,
- ugaša svečo.

Vsebina

V grobu so pokopani mrtvi.

25. december – BOŽIČ

Otrok:

- se sreča s krajevnimi šegami in navadami ob praznovanju božiča,
- izdela božično darilce za svoje najbližje,
- izdela božični okrasek, voščilnico,
- praznuje v skladu z družinsko tradicijo praznovanja božiča,
- doživlja sporočilo božiča: mir, toplino, razumevanje, prijateljstvo,
- ve, da božič praznujemo pozimi, ko je mraz.

Vsebina

Na božič se spominjamo Jezusovega rojstva. Otroke obišče božiček.

1. in 2. januar – NOVO LETO

Otrok:

- izdela novoletni okrasek,
- izdela novoletno voščilnico,
- krasi novoletno jelko,
- praznuje novo leto v šoli, domu/zavodu in doma,
- zna izraziti novoletno voščilo (stisk roke, srečno).

Vsebina

Za Novo leto zamenjamo koledarje. Dedek Mraz prinese darila.

VELIKA NOČ

Otrok:

- izdela velikonočni simbol v skladu s krajevno tradicijo praznovanja velike noči,
- praznuje veliko noč v skladu z družinsko tradicijo,
- ve, da se velika noč praznuje spomladi, ko je vsak dan bolj toplo,
- doživlja sporočilo praznika: veselje po naporu, trudu, po premaganih težavah.

Vsebina

Na ta dan se spominjamo Jezusovega vstajenja iz groba.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Državne družinske in verske praznike otroci preživljajo skupaj s starši v domačem okolju. Defektolog presodi, glede na okolje v katerem otrok živi in glede na njegove sposobnosti, koliko elementov praznovanja bo vnesel v svoje delo. Upošteva želje staršev in otrok. Za otroka na prvi razvojni stopnji je pomembno doživljanje praznovanja, ki naj bo zanj vedno prijetno. Ob praznovanjih spoznava pravila vedenja, ki so značilna za posamezna praznovanja ob obisku, voščilu, izbiri daril, izročanju daril, sprejemanju daril. Ob samih praznovanjih spoznava simbole praznika in razlike med praznovanji ter značilnosti določenega praznika.

Druga razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- načrtovanje praznovanja v družini oziroma skupini
- odzivanje na pobude drugih in sprejemanje pobud drugih
- izvajanje dejavnosti, ki so vezane na določen praznik
- imenovanje praznikov
- prepoznavanje simbolov in navad, ki so značilni za posamezne praznike
- označevanje praznikov na koledarju

OPERATIVNI CILJI

31. oktober – DAN REFORMACIJE

Otrok:

- spozna, da je knjiga vir informacij,
- poišče v knjigi določeno informacijo (sliko, besedo),
- ve, kje lahko knjigo dobi (knjižnica, knjigarna),
- zna ravnati s knjigami,
- primerja knjige po zunanjih lastnosti (debela, tanka, nova, rabljena, veliko slik, malo slik),
- se nauči uganko, pesem,
- izdela svojo knjižico.

Vsebina

Reformacija pomeni načrtovano spremembo v življenju ljudi. Slovenci smo dobili prve knjige. Napisane so bile v slovenskem jeziku.

1. november – DAN SPOMINA NA MRTVE

Otrok:

- imenuje praznik,
- vključuje se v dejavnosti, ki so značilne za praznik – dan spomina na mrtve oziroma vsi sveti (obisk grobov, prižiganje sveč, krašenje gobov),
- imenuje umrle sorodnike in znance,
- obišče tržnico ali cvetličarno s pripravljenimi ikebanami za ta praznik,
- izdela ikebano, šopek za na grob,
- primerja liste, stebla in cvetove cvetic in zelenja, jih tipa (široki, ozki, hrapavi, gladki, trdi, mehki listi; visoka nizka stebla);
- posluša besede (imena cvetic, lastnosti delov cvetic in zelenja) jih posnema, izgovarja.

Vsebina

Na praznik se spominjamo umrlih sorodnikov, znancev in pomembnih ljudi (pisateljev, pesnikov, dobrotnikov, državnikov). Obiščemo pokopališče. Grobove okrasimo s cvetjem in prižigamo sveče.

25. december – BOŽIČ

Otrok:

- praznuje božič v skladu z družinsko tradicijo in krajevnimi navadami,
- sodeluje pri pripravah na praznovanje (pospravljanje prostorov, postavljanje božičnega drevesa, jaslic, izdelovanje voščilnic, okraskov, krašenje prostorov, peki božičnega kruha, obdarovanju),
- zna sprejeti božično darilo,
- zna božično darilo izročiti,
- ve, da v božičnih praznikih vsem ljudem želimo prijateljstvo in razumevanje,
- ve, da s svojim ravnanjem, vedenjem vpliva na prijateljstvo v družini oziroma skupini,
- ve, da božič praznujemo pozimi, meseca decembra.

Vsebina

Božič je zelo star praznik. Je krščanski praznik. Spominjamo se Kristusovega rojstva.

Je tudi družinski praznik. Otroke obišče božiček in jim prinese darila. Vsa družina pomaga pri krašenju stanovanja, hiše (božično drevo, jaslice) in posluša božične pesmi. Prijateljem in sorodnikom pošljemo božične voščilnice.

1. januar – NOVO LETO

Otrok:

- sodeluje pri načrtovanju priprav na novoletno praznovanje doma in v šoli , domu/ zavodu,
- izbere določene naloge zadolžitve, ki jih bo opravil,
- praznuje novo leto v šoli, domu/zavodu z vlogo, ozirma nalogo, ki si jo je izbral,
- kaže pripravljenost, da se odzove na pobudo drugih in jo sprejema,
- izreče novoletno voščilo.

Vsebina

Konča se staro leto in se začne novo leto. Na stene obesimo nove koledarje. Zamenjamo še namizne in žepne koledarje. Novo leto čakamo ob dobri večerji. Nestrpno čakamo dedka Mraza.

VELIKA NOČ

Otrok:

- praznuje veliko noč v skladu z družinsko tradicijo in krajevnimi običaji,
- izdeluje velikonočne simbole v skladu s krajevno tradicijo praznovanja velike noči (butare, pirhi, velikonočni kruh),
- pripravi velikonočno jed,
- ve, da se velika noč praznuje spomladi, meseca aprila ali marca,
- ugotavlja, kaj ga osrečuje in kaj žalosti (igra s slikovnim materialom, predmeti ali z uporabo besed, govora).

Vsebina

Velika noč je največji krščanski praznik. Na ta dan se spominjamo Kristusovega vstajenja. Pomemben je velikonočni zajtrk.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Državne družinske in verske praznike otroci preživljajo v družini. Praznujejo jih po navadah družine in krajevnih značilnostih praznovanja posameznega praznika. Defektolog naj pri uvajanju praznovanja v šoli upošteva svojo strokovnost, predloge staršev in otrok.

Če je na prvi razvojni stopnji za otroka pomembno prijetno doživljanje praznovanja, ga na drugi razvojni stopnji vključujemo v dejavnosti ob praznovanjih. Otrok naj sodeluje pri načrtovanju praznovanja, kjer lahko izbira naloge oziroma zadolžitve. Pri tem se vedno bolj zaveda, kako je pomembno dajanje lastnih predlogov in sprejemanje predlogov drugih. Vedno bolj se zaveda, s čim razveseli druge in kako ter kaj razveseli njega.

V interaktivnih igrah in igrah vlog se uči pravil vedenja, ki so značilna za posamezna praznovanja ob obisku, voščilu, izbiri daril, izročanju daril, sprejemanju daril. Ob teh dejavnostih se vedno bolj zaveda svoje vloge v skupini. Pozna značilne simbole določenega praznika in jih pomaga izdelovati. Po simbolu prepozna praznik in ga imenuje. Pripravlja jedi, peciva, kruhe, ki so značilni za posamezne praznike v določenem okolju. Izdeluje darilca, ki so tradicionalna ob določenem prazniku v določenem okolju.

Tretja razvojna stopnja

SPLOŠNI CILJI

- načrtovanje praznovanja v družini oziroma skupini
- spoznavanje priložnosti ob katerih nastajajo prijetna in neprijetna čustva
- prepoznavanje prijetnih in neprijetnih čustev po telesnih znakih
- napovedovanje praznikov po letnih časih, mesecih, dnevih
- imenovanje praznikov
- razločevanje praznikov po simbolih, običajih in navadah
- razlikovanje med načini oblačenja ob posameznih praznovanjih
- pripovedovanje o praznovanjih

OPERATIVNI CILJI

31. oktober – DAN REFORMACIJE

Mladostnik:

- ve, da knjige pišejo pisatelji,
- loči knjige, revije in časopise,
- ve, da se iz knjig in revij učimo,
- poišče v knjigi, reviji, časopisu določeno sliko, črko, besedo, poved, besedilo, pesem,
- uporablja knjigo (pri pripravljanju jedi, peciva, izdelavi okraska),
- knjigo si sposodi v knjižnici,
- kupi knjigo v knjigarni,
- kupi revijo, časopis v trafiki, trgovini,
- ima svojo knjižnico,
- razvršča knjige, revije, časopise, po zunanjih lastnosti ali po vsebini,
- izdela ali napiše prispevek za časopis oddelka ali šole.

Vsebina

Čas reformacije je čas obnove, notranje preureditve in načrtovanih sprememb v življenju ljudi. Slovenci smo dobili prve slovenske knjige. Pisal jih je Primož Trubar. To je bilo pred več kot pred štiristo leti.

1. november – DAN SPOMINA NA MRTVE

Mladostnik:

- imenuje praznik in ga označi na koledarju,
- pripoveduje o dogodkih tega dne, jih izrazi gibalno ali jih nariše,
- pripoveduje o svojem doživljanju ob tem prazniku ali kako drugače izrazi to doživljanje,
- se zaveda, da smo ob smrti svojih najbližjih žalostni,

- se zaveda svojega čustva žalosti,
- skrbi za grob (narodnega junaka, sorodnika, znanca...).

Vsebina

Na praznik se spominjamo pokojnih. Je tudi krščanski praznik. Imenuje se vsi sveti.

Cerkev se spominja svetnikov. Mi se spominjamo umrlih sorodnikov, znancev in pomembnih ljudi. Krasimo grobove s cvetjem in svečami. Obiščemo pokopališče.

25. december – BOŽIČ

Mladostnik:

- praznuje božič v skladu z družinsko tradicijo in krajevnimi navadami,
- pozna božične simbole, običaje, navade, jedi,
- pripravi načrt za praznovanje in ga uskladi s člani družine, skupine,
- izdela ali kupi božično darilo za določeno osebo,
- zna božično darilo sprejeti,
- zna z voščilnico, darilom svoje najbližje presenetiti, razveseliti,
- zaveda se, da s lastno prijaznostjo in naklonjenostjo do drugih pomembno prispeva k prijetnemu prazničnemu vzdušju,
- ve, da božič praznujemo pozimi, 25. decembra,
- pripoveduje o praznovanju božiča.

Vsebina

Božič je krščanski praznik. Praznujejo ga povsod po svetu. Spominjamo se Kristusovega rojstva. Ta dan naj bi bila vsa družina doma. Sorodnikom in znancem napišemo božične voščilnice. Doma okrasimo stanovanja in hiše. Med seboj se obdarujemo. Poslušamo božične pesmi.

1. januar – NOVO LETO

Mladostnik:

- predlaga načrt in svojo vlogo za novoletno praznovanje doma in v šoli, domu/zavodu,
- prilagaja svoje predloge za praznovanje skupini in sprejema predloge drugih,
- se zaveda, da kot član skupine pomembno prispeva k uspešnemu praznovanju novega leta,
- izbere praznično obleko za praznovanje,
- napiše novoletno voščilo,
- pove in zapiše letnico novega leta,
- opiše novoletno praznovanje.

Vsebina

Zadnji dan starega leta imenujemo tudi silvestrovo. Novo leto čakamo do polnoči. Čakamo ga doma, na prostem ali v gostinskem prostoru. Prostor okrasimo, pripravimo dobre jedi, se igramo, pojemo in plešemo. Novoletna jelka pomeni upanje in veselje. Opolnoči opazujemo ognjemet, spuščamo rakete, nekateri tudi pokajo (nevarnosti).

VELIKA NOČ

Mladostnik

- praznuje veliko noč v skladu z družinsko tradicijo in krajevnimi običaji,
- predlaga oblike in načine praznovanja,
- upošteva predloge za praznovanje, ki jih izražajo člani skupine,
- označi na koledarju dan, ko se v posameznem letu praznuje velika noč,
- pripravi velikonočni pogrinjek,
- ve, da je velika noč največji krščanski praznik, da se na ta dan spominjamo Kristusovega vstajenja,
- spozna, ob kakšnih priložnostih nastajajo neprijetna čustva (jeza, žalost, bojazen) in po katerih telesnih znakih jih prepozna,
- spozna, ob kakšnih priložnostih nastajajo prijetna čustva (veselje, ljubezen, sreča) in po katerih telesnih znakih jih prepozna.

Vsebina

Velika noč je najstarejši in največji krščanski praznik. Na veliko noč se kristjani spominjajo Kristusovega vstajenja. Praznik je vedno na prvo nedeljo po prvi spomladanski polni luni (koledar). Praznovanje se začne teden pred veliko nočjo s cvetno nedeljo, ko v cerkvi blagoslovijo v šope ali butare povezano pomladno zelenje. Šopi ali butare se razlikujejo glede na kraj, v katerem jih oblikujejo. Znane so ljubljanske butarice. Na veliko noč je pomemben zajtrk z izbranimi jedmi: pirhi, kolač, šunka, hren, potica.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Defektolog omogoči mladostnikom, da že daljši čas v naprej vedo, kateri praznik sledi. Pomagajo si lahko s pravimi koledarji ali s koledarji, ki jih izdelajo sami, ki so označeni v skladu s potrebami skupine. S tem mladostnike spodbuja, k lastni aktivnosti, da se pozanimajo, kaj je simbolika določenega praznika, kakšne so navade in običaji pri določenem praznovanju, kako se obleče ob določenem prazniku, kakšne jedi se pripravlja in peče. Z vsebino teh praznikov naj mladostnike seznanijo starši.

Defektolog mladostnike spodbuja, jih vodi in usmerja pri načrtovanju praznovanja, izbiri nalog ob praznovanju in izvajanju izbranih nalog. Državni družinski in verski

prazniki omogočajo otrokom velika pričakovanja in močna doživetja. Defektolog jih spodbuja h govornemu izražanju, pripovedovanju o dogodkih in doživljajih.

Mladostniki se zavedajo pomena dogovarjanja in pomena svoje vloge v skupini in vloge drugih. Zavedajo se prijetnih in neprijetnih čustev, jih prepoznavajo po telesnih znakih in občutijo, kako vplivajo na skupino. Boljše zavedanje prijetnih in neprijetnih čustev dosežemo z uvajanjem interaktivnih vaj, kjer mladostniki povedo ali kako drugače izrazijo KAJ JIH VESELI in KAJ JIH ŽALOSTI v določenem obdobju ali ta trenutek.

Rišejo ali z besedo imenujejo telesne znake počutja ob prijetnih oziroma neprijetnih čustvih pri sebi. Prav tako lahko opišejo, gibalno ali z risbo izrazijo, po katerih telesnih znakih spoznajo prijetna oziroma neprijetna čustva pri drugih. Mladostnik naj ima možnost, da se o svojih čustvih lahko pogovarja in ve, kako jih lahko izraža. Usklajuje svoja pričakovanja s pričakovanji skupine.

KULTURNI PRAZNIK

8. februar – SLOVENSKI KULTURNI PRAZNIK

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje stavb, v katerih se izvajajo kulturne dejavnosti
- spoznavanje kulturno–umetniških področij
- spoznavanje kulturnih delavcev
- udeleževanje kulturnih prireditev
- upoštevanje vedenja in oblačenja na kulturnih prireditvah
- izražanje o svojih doživljanjih po udeležbi na kulturni prireditvi
- spoznavanje pomena kulture za Slovence
- spoznavanje pomena nekaterih oseb za kulturni razvoj Slovencev

Prva razvojna stopnja

OPERATIVNI CILJI

Otrok:

- se udeleži kulturne prireditve v ustanovi,
- se udeleži kulturne prireditve zunaj ustanove,
- se sreča s kulturnim delavcem, če ga povabi ustanova,
- sodeluje, nastopi na kulturni prireditvi v ustanovi,
- se kulturno vede na prireditvah,
- se kulturni prireditvi ustrezno obleče.

Vsebina

8. februar je kulturni praznik.

Druga razvojna stopnja

OPERATIVNI CILJI

Otrok:

- obišče kino, knjižnico, razstavo, gledališče, opero, balet,
- se udeleži predstave v gledališču in operi,
- razlikuje televizijo, kino, knjižnico, razstavo, gledališče, opero, balet,
- ve, kaj dela pisatelj, pesnik, igralec, pevec, slikar,
- imenuje pisatelja, pesnika ..., ki ga je spoznal osebno, ali je bil pomemben za kraj, v katerem otrok živi, ali ga pozna iz knjig,
- nastopi na prireditvi za starše ali na šolski proslavi,
- izraža dogajanje na predstavah (besedno, gibalno, likovno),
- pripoveduje ali pokaže svoje doživljanje na predstavah (veselje, zadovoljstvo, strah, dolgčas, jeza),

- izpelje svoj zaključek kulturne prireditve,
- se zna obnašati na kulturni prireditvi,
- ve, da nam kulturne predstave in knjige polepšajo življenje.

Vsebina

8. februarja je obletnica smrti velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Slovenci imamo ta dan kulturni praznik.

Tretja razvojna stopnja

OPERATIVNI CILJI

Mladostnik:

- sodeluje pri lutkovnem, dramskem, plesnem, likovnem ... krožku v ustanovi,
- se pripravlja za nastop,
- nastopa v ustanovi za starše, sovrstnike ...,
- obišče kulturne predstave v kulturnih stavbah,
- se ustrezno obnaša na predstavi,
- obišče kulturne dejavnosti v kulturnih stavbah, jih imenuje (kino – dvorana; lutkovna predstava, drama, opera, balet-gledališče; razstava slik, kipov – galerija, razstava starih predmetov – muzej, tiskanje knjig in časopisov – tiskarna),
- pokaže, imenuje dele gledališča (oder, parter, balkon ...),
- loči pojme igralec, gledalec, pisatelj, pesnik, slikar, kipar,
- kupi vstopnico in poišče svoj sedež v dvorani,
- izdela lutko.

Vsebina

Obletnica smrti velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna je slovenski kulturni praznik (8. februar). Prešeren je bil rojen v vasi Vrba. V šolo je hodil v Ribnici in na Dunaju. Pisal je slovenske pesmi v času, ko slovenski jezik še ni bil priznan.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Otroci in mladostniki po svojih sposobnostih in v okviru programa šole sodelujejo na šolskih kulturnih prireditvah. Izdelujejo knjige, pripravijo radijsko oddajo, televizijsko oddajo, razstavo slik izdelkov, zbirajo stare predmete in jih razstavijo, izdelajo lutko, pripravijo lutkovno predstavo, izdelajo šolski časopis.

V času šolanja naj bi obiskali vse stavbe, v katerih se izvajajo kulturne dejavnosti, oziroma tiste stavbe, ki so v bližini kraja, v katerem živijo. Srečali naj bi se z

osebami, ki delajo na kulturnem področju (pisatelj, pesnik, pevec, igralec, slikar, knjižničar ...).

Pred obiskom kulturne ustanove ali obiskom kulturnega delavca je treba otroke in mladostnike pripraviti na obisk, kaj bodo gledali, kaj bodo poslušali, kako se bodo obnašali, kako se bodo oblekli. Po obisku kulturne prireditve naj otroci in mladostniki izrazijo svoje mnenje oziroma doživljanje ob prireditvi. Izražajo lahko gibalno, s posnemanjem, likovno, s petjem ali pripovedovanjem.

DRŽAVNI PRAZNIKI, POVEZANI Z BOJEM ZA PRAVICE LJUDI PRI NAS IN PO SVETU

Državni prazniki, ki so povezani z bojem za pravice ljudi so:

26. december – dan samostojnosti, 27. april – dan upora proti okupatorju, 1. in 2. maj – praznik dela.

Na prvi in drugi razvojni stopnji defektolog otrokom pove ime praznika in glede na sposobnosti otroka razširi vsebino. Otroci se udeležujejo praznovanja v šoli, zavodu ali v kraju.

SPLOŠNI CILJI

- spoznavanje, da so nekateri prazniki povezani z bojem za določene pravice
- spoznavanje svojih pravic in dolžnosti
- spoznavanje pravic, ki so pomembne za vse ljudi in za določene skupine ljudi (pravica do svobode, pravica dó lastne države, delavske pravice, pravice žensk, pravice otrok)

Tretja razvojna stopnja

26. december – DAN SAMOSTOJNOSTI

OPERATIVNI CILJI

Mladostnik;

- posluša o dogodkih v preteklosti, ki so pomembni za praznik,
- zbira informacije o dogodkih po pripovedovanjih, iz knjig in časopisov,
- gleda televizijske oddaje in videoposnetke o prazniku,
- poišče na koledarju praznični dan,
- imenuje praznik.

Vsebina

23. 12. 1990 so ljudje v Sloveniji glasovali za samostojno Slovenijo. Imeli so referendum. Slovenci smo si stoletja želeli živeti v samostojni državi. Želja se nam je uresničila 26. 12. 1990, ko je takratna vlada razglasila, da se je večina Slovencev odločila za samostojno državo Republiko Slovenijo. Dan razglasitve izida glasovanja je postal državni praznik.

27. april – DAN UPORA PROTI OKUPATORJU

OPERATIVNI CILJI

Mladostnik:

- zve, kaj je vojna, kdo je okupator,
- zbira slike, knjige o vojni,
- zve, da ljudje v vojnah zelo trpijo,
- se zave, pomena boja naših prednikov za pravice ljudi,
- se nauči pesem z vsebini vezano na praznik.

Vsebina

V naših krajih se je začela druga svetovna vojna. Drugi narodi so hoteli našo zemljo. Napadli so nas z orožjem. Pravimo jim okupatorji. Slovenci smo se temu uprli. Skupina naprednih Slovencev se je povezala, z namenom, da bo pomagala ljudem v boju proti okupatorjem. Imenovala se je Osvobodilna fronta. Ustanovljena je bila 27. aprila 1941. Dan je postal praznik in ga imenujemo dan upora proti okupatorju.

1. in 2. maj – PRAZNIK DELA

OPERATIVNI CILJI

Mladostnik:

- posluša razlago o prazniku dela,
- našteje svoje pravice in dolžnosti,
- našteje pravice delavcev,
- primerja boj za pravice ljudi (vojna, pogovor, glasovanje, referendum).

Vsebina

Prvi maj je že star praznik in je povezan s čaščenjem cvetja, zelenja in drevja. Stari običaji so se pozabili. Praznik je dobil novo vsebino. Pred nekaj več kot sto leti je postal praznik dela. Na ta dan (leta 1886) so delavci v Ameriki (Chicago) zahtevali osemurni delavnik. Policija jih je na zelo grob način pregnala. Nekaj delavcev je tudi ubila. Delavci so povsod po svetu zahtevali boljše pogoje za delo in življenje. Simbol praznika je rdeči nagelj v gumbnici in kurjenje kresov. Na praznik ob cestah visijo zastave.

PREDLOGI DEJAVNOSTI

Državne praznike, ki so vezani na boj za pravice ljudi, na prvi in drugi razvojni stopnji, otroci predvsem praznujejo. Otroke vključi defektolog v šolska praznovanja ali praznovanja v kraju, v katerem živijo. Z otroki se pogovarja o doživljajih in dogodkih, ki so se zgodili med prazniki. Otroci tudi na druge načine lahko izražajo svoja doživetja in opažanja (likovno, gibalno, glasbeno). Zbirajo slike o

prazničnih dneh v dnevnih časopisih in otroških revijah. S starši in starimi starši se pogovarjajo o dogodkih v preteklosti.

Na tretji razvojni stopnji defektolog izhaja iz pravic, ki jih imajo mladostniki in vsi zaposleni v šoli. S pravicami so neposredno povezane tudi dolžnosti in obveznosti. Kadar se zavzemamo za pravice, želimo, da nekdo drug ravna na določen način. Izpolnjevanje dolžnosti pa je ravnanje, obnašanje v korist drugega. Mladostniki naj ob interaktivnih igrah in v vsakodnevnih življenjskih situacijah doživljajo izpolnjevanje pravic in dolžnosti. V teh situacijah naj se učijo načinov, kako naj se zavzemajo, borijo za svoje pravice (pogovor, pogajanja, glasovanje) in pri tem upoštevajo pravice drugih.

Učna tehnologija

Splošna deklaracija o človekovih pravicah.

Konvencija o človekovih pravicah.

Cerar, M. ml. 1993: Vserazsežnost človekovih pravic in dolžnosti. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Grdina, I. 1994: Protestantska in katoliška reformacija, v Dokumenti slovenstva. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Jakus, N. 1997: Prazniki in obeležja v Republiki Sloveniji. Seminarska naloga. Ljubljana: Viški vrtci.

Kurent, N. 1989: Praznično leto Slovencev (prva in druga knjiga). Ljubljana: Družina.

Nešovič, B., Prunk, J. 1993: 20. stoletje, zgodovina za 8. razred OŠ. Ljubljana: DZS.

Ovsec, J., D. 1992: Velika knjiga o praznikih. Ljubljana: Domus.

LITERATURA

DEFEKTOLOGIJA

Altmeyer, K.H. 1994: Mislim – igram se – sestavljam 1 , Vesele miselne igre za 1. razred Ljubljana: Mapet.

Bahar, A./Koman, M./Koželj,T.1979: Razvijanje senzomotoričnih in govornih sposobnosti otrok. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Bartol, M. 1994: Igriva črkarija. Kranj : Založba Lexis.

Bartol, M. 1994: Igrive Številke. Kranj: Založba Lexis.

Bavčar, H./Lavrenčič, A. 1997: Dežela črtarija., Ljubljana: DZS.

Blažič, M. 1992: Kreativno pisanje. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.

Bojanin, S. 1979: Neuropsihologija razvojnog doba i opšti reedukativni metod. Beograd: Privredna štampa.

Brajša, P. 1993: Pedagoška komunikologija. Ljubljana: Glotta nova.

Brockstedt, H. 1978: Z igro v matematiko 1. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Carper, J. 1993: Hrana – čudežno zdravilo. Ljubljana: EWO d.o.o.

Cerar, M. ml. 1993: Vserazsežnost človekovih pravic in dolžnosti. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Cizej,V . s sodelavci 1998: Igrice za vsak dan v letu – Pomlad, Poletje, Jesen, Zima. Ljubljana: Debora.

Ćordić, A./Bojanin, S. 1981: Opšta defektološka dijagnostika. Beograd: Privredni pregled.

Denac, O./Ilič, O. 1993: Ko pojem, plešem – Priročnik za metodiko glasbene in plesne vzgoje. Radovljica: Didakta.

Dhority L.1992: Ustvarjalne metode učenja, Alpha center, Ljubljana.

Dodič, I. 1977: Uganke in dopolnjevanke. Ljubljana: Železniška tiskarna.

Dolinar, K., Knop, S. 1994: Leksikon. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Ekl, M./Srića, K. 1969: Senzomotorni odgoj mentalno retardiranog djeteta. Beograd: Savez društava defektologa jugoslavije.

Evans, R., Russell, P. 1992: Ustvarjalni mananger. Ljubljana:Alpha Center.

Fajfar, K. 1996: Pridobivajmo, izgovarjajmo glasove. Ljubljana: Zalozba: Eduka.

Fajfar, K. 1996: Pridobivajmo – izgovarjajmo glasove, didaktični komplet. Nova Gorica: Educa.

Galeša, M. 1995: Specialna metodika individualizacije. Radovljica: Didakta.

Galeša, M. 1993: Osnove specialne didaktike. Radovljica: Didakta.

Gjud, A. 1991: Osnove izražanja z gibom. Radovljica: Didakta.

Gjud, A./ Kroflič, B. 1990: Igra z gibi 1 – Telo v gibanju. Radovljica: Didakta.

Gjud, A./Kroflič, B. 1992: Igra z gibi 3 – Gibanje postaja ples. Radovljica: Didakta.

Grdina, I. 1994: Protestantska in katoliška reformacija, v Dokumenti slovenstva. Ljubljana: Cankarjeva založba.

Hajdinjak, M., Dr. Hajdinjak, L. 1993: Kaj pa zdravje. Maribor: Tiskarna Roj.

Interni programi vzgoje in izobraževanja. Črna na Koroškem: CUDV Črna.

Ivanković, A./Njirić, N. 1979: Pokret i glazba za najmlađe. Zagreb: Školska knjiga.

Jakus, N. 1997: Prazniki in obeležja v Republiki Sloveniji. Seminarska naloga. Ljubljana: Viški vrtci.

Jalovec, V. 1995: Učim se pisati in brati. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Jalovec, V. 1996: Stavnica (računalniška datoteka). Z igro do branja in pisanja. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.Javornik, M., Voglar, D. 1997: Enciklopedija Slovenije, 11. zvezek. Ljubljana:

Kastelic, L. s sodelavci. 1994: Program vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju in drugimi dodatnimi motnjami. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.

Kogovšek, I. 1993: Od glasov do besed in govora. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.

Kozelj, T., Bahar, A., Koman, M., Lipuzic, M. 1979: Razvijanje senzomotoricnih in govornih sposobnosti otrok. Ljubljana: Drzavna zalozba Slovenije.

Koman, M /Koželj, T. 1989: V šolo radi hodimo. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.

Koren, M. 1993: AAA Abeceda. Igrive slikanice od 5. do 7. leta. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Koren, M. 1993: Večje – manjše. Igrive slikanice od 4. do 6. leta. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Koren, M. 1995: Štetje do 10. Igrive slikanice od 5. do 7. leta. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Kotar,A. /Koželj A. 1993: Že pišem in berem 1. in 2. zvezek. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.

Kotar, A./Vukmirovič, M. 1990: Postali smo učenci – Delovni zvezek za spoznavanje narave in družbe in govorno vzgojo. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Kotar, A./Vukmirovič, M. 1996: Zopet v šoli – 2. razred. Delovni zvezek za spoznavanje narave in družbe za otroke z lažjo motnjo v duševnem razvoju. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Kotar, A. 1976: Vaje za pisanje. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Kovačič, J. 1986: Poj z menoj I- 111 pesmic za najmlajše. Celovec: Mohorjeva družba. - Kovačič, J. 1986: Poj z menoj II – 222 pesmic za mlade. Celovec: Mohorjeva družba.

Kraljič, D./Vodeb, J. 1994: Pomagajmo otrokom, ki imajo večje težave na področju zaznavanja. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.

Kranjec, P. 1994: Veliko nas je...Uganke. Izola: Desk.

Kremžar, B. 1978: Telesna vzgoja gibalno motenih otrok. Ljubljana: DZS.

Kremžar, B. 1992: Posebna gibalna vzgoja s psihomotorično zasnovo. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.

Kurent, N. 1989: Praznično leto Slovencev (prva in druga knjiga). Ljubljana: Družina.

Landa, N. in soavtorji 1997: Z vsemi čuti ustvarjajmo, igrajmo se, odkrivajmo čute. Radovljica: Didakta.

Lebarič, N.1984: Pobude za prakso 2 – Učljivost predšolskih otrok z motnjami v razvoju. Ljubljana: Pedagoški inštitut.

Levandovski, D./Teodorović, B.1989: Program rada s djecom s teškočama u razvoju. Zagreb: Fakultet za defektologiju.

Lipičnik, B. 1996: Reševanje problemov namesto reševanja konfliktov. Ljubljana: ZRSŠ.

Lipnik, J./Matić,R.1993: Metodika govorne vzgoje. Maribor: Založba Obzorja.

Marjanovič–Umek, L., Polič, M., Levičnik, I. 1986: Priročnik za prometno vzgojo v OŠ. Ljubljana: TZS.

Marjanovič Umek, L. 1990: Mišljenje in govor predšolskega otroka. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Mcgrath, M., Francelj, S. 1996: Prijazni učenci, prijazni razredi. Ljubljana: DZS.

Michaud, M., Feinstein, A. 1989: Moč naravne odpornosti. Ljubljana: Domus.

Mijoč, N., Krajnc, A., Findeisen, D. 1993: Študijski krožki. Ljubljana: Andragoški center RS.

Mueller, H. 1994: Vaje za zbranost v mali in osnovni šoli. Ljubljana: Mapet.

Muževič, M. 1996: Moj zdravnik – narava. Maribor: Dravska tiskarna.

Nešovič, B., Prunk, J. 1993: 20. stoletje, zgodovina za 8. razred OŠ. Ljubljana: DZS.

Oblak, B. 1983: Glasbena vzgoja-Prirocnik za ucitelje 1, 2. Ljubljana: Drzavna zalozba Slovenije.

Osterman, S./Dežman, A. 1996: Računanje je igra 1 – drugi zvezek, spoznavamo števila, računamo do 20. Jesenice: Antus.

Ovsec, J., D. 1992: Velika knjiga o praznikih. Ljubljana: Domus.

Paulin, M. Gibalno ritmična vzgoja predšolskih in mlajših šolskih otrok. Ljubljana: Zavod za šolstvo SR Slovenije.

Pavli, M., Kisch, A. 1996: Kaj je mojemu otroku. Ljubljana: Kres.

Pavlin, D. 1993: Slovensko narodno izročilo. Kranj: Lexis d.o.o.

Pesek, A. 1994: Pika poka pod goro – Slovenske ljudske pesmi za otroke 1. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.

Pesek, A. 1994: Srečali smo mravljo – Slovenske ljudske pesmi za otroke 2. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.

Pesek, A. 1996: Lisička je prav zvita zver - Slovenske ljudske pesmi za otroke 4. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.

Pesek, A. 1996: Sijaj, sijaj, sončece – Slovenske ljudske pesmi za otroke 3. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.

Poljak, V.1983: Didaktično oblikovanje učbenikov in priročnikov, DZS, Ljubljana.

Praper, M. 1992: Tako majhen, pa že nervozen. Nova Gorica: Educa.

Remškar, S./Manček, M. 1997: Dežela črk. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Repe, D. 1997: Naša doba. Oris zgodovine 20. stoletja učbenik za 4. r. gimnazije. Ljubljana: DZS.

Rutten-Saris, M. 1992: Porajajoči se jezik telesa. Van Gorcum & Comp. B. V., Postbox 43, 9400 A A Assen, Nizozemska. Salter, M. 1992: Spremenjena telesna podoba. Ljubljana: DZS.

Schellander, A./Žele, I. 1987: Slišim-vidim-povem, 1. šolska stopnja po metodi Achmoelzer. Celovec: Mohorjeva družba.

Somrak, T. 1989: Moja družina. Ljubljana: Zavod za usposabljanje slušno in govorno prizadetih.

Srebot, R./Menih, K. 1996: Potovanje v tišino. Sprostitvena vzgoja za otroke. Ljubljana: DZS.

Stabej, J. 1993: Druge zanke in uganke Vinka Serpentinka. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Stare - Ravnik, B./Dežman, A. 1995: Igrajmo se šolo – Rišem in barvam, Berem in Pišem, Učim se računati , Spoznavam svet. Jesenice: Antus.

Šali, B. 1979: Splošne vaje 1, 2. Ljubljana: Dopisna Delavska Univerza Univerzum.

Širec J. 1985: Kako operativiram vzgojni učni cilj, Pedagoški inštitut, Ljubljana.

Teodorović B./Levandovski D. 1986: Odnos roditelja prema djetetu s mentalnom retardacijom. Zagreb: Fakultet za defektologiju.

Tolja, V. 1969: Planiranje i programiranje pocetnih sadrzaja rada s djecom s oštecenjem sluha, predškolske i školske dobi. Zagreb: Savezna surdopedagoška sekcija.

Tomič, A. 1988: Moje okolje v slikah. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Uran, T. 1992: Zbirka naš šolar – Vaje iz matematike za 1. razred. Radovljica: Didakta.

Več avtorjev. 1985: Za dolge in kratke hlače. Zbirka didaktičnih nalog in iger za predšolske otroke. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Veselko, H./Sivec,D./Lampič, Z. 1993: Prvo berilo. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.

Voglar, M. 1975: Čirule čarule – Pojte pesmice in rajajte. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Voglar, M. 1981: Bibanke uganke. Ljubljana: DDU Univerzum.

Voglar, M. 1981: Otrok in glasba – Metodika predšolske glasbene vzgoje. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Voglar, M. 1983: Biba buba baja. Ljubljana: DDU Univerzum.

Voglar, M. 1996: Majhna sem bila. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Voglar, M./Osterc, L. 1982: Bibarije, Pesmi-igre-slike. Ljubljana: DDU Univerzum.

Volker, R. 1996: Slišim, vidim, povem. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Zupančič, M./Justin, J. 1991: Otrok, pravila, vrednote – Otrokov moralni in socialni razvoj. Radovljica: Didakta.

Žerdin, T. 1996: Priročnik za gibalno-grafične vaje. Ljubljana: ZMK.

Žnidarič, D. 1993: Otrokov govor. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.

Modeli poučevanja in učenja
DEFEKTOLOGIJA

Marija Cerar, Silva Fužir, Stanka Grubešič, Marija Habjan,
Štefka Oberstar, Metka Peče, Marjana Šmigoc, Jan Ulaga, Marinka Vačun

SPLOŠNA POUČENOST
Priročnik za defektologe, ki vzgajajo in izobražujejo otroke in mladostnike z zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju in drugimi dodatnimi motnjami

Izdal in založil
Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Predstavnik
Ivan Lorenčič

Urednica založbe
Mira Turk Škraba

Oblikovanje ovitka in tipične strani
Zarja Vintar

Tisk
biro m

Naklada
500 izvodov

Prvi natis

Ljubljana 1999

Narodna in univerzitetna knjižnica LJUBLJANA

495

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA
COBISS ®
0000023313

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

516273

ISBN 961-234-187-7